Holy Bible

Aionian Edition®

Kadede Kap Psam Akan
Pohnpeian NT, Psalms: New Alpha

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®
Kadede Kap Psam Akan
Pohnpeian NT, Psalms: New Alpha

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025
Source text: eBible.org
Source version: 4/18/2025
Source copyright: Public Domain
Pohnpeian old translation with new alphabet

Formatted by Speedata Publisher 5.1.14 (Pro) on 7/11/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
https://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, https://Nainoia-Inc.signedon.net
All profits are given to https://CoolCup.org

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Pohnpeian at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Pohnpeian at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.
06/21/25 - 469 translations now available in 230 languages.

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Psalm 11

NEW TESTAMENT

Matäus 55
Markus 77
Lukas 91
Ioanes 114
Wiawia 132
Men Rom 154
Men Korint I 163
Men Korint II 172
Men Kalesia 178
Men Episus 181
Men Pilipi 184
Men Kolose 187
Men Tesalonik I 189
Men Tesalonik II 191
Timoteus I 192
Timoteus II 195
Titus 197
Pilemon 198
Men Ipru 199
Iakopus 206
Petrus I 209
Petrus II 212
Ioanes I 214
Ioanes II 217
Ioanes III 218
Iudas 219
Kaudial 220

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

OLD TESTAMENT

Koht ahpw ketikihong ni palimesehn mwetuwel en Ihden kerup f kei, oh kedlahs kisiniei pwoat me mpwul sirangarang pali koaros, pwe en silehsang aramas koaros tuhken komouro.

Senesis 3:24

Psalm

1 MEID pai ol o, me sota alialu ni padak en me doo sang
Kot akan, o me so duki ong me dipan akan, o me so
mondi ren me malaun akan, **2** A me kin peren kida kapung
en Ieowa o madamadaua duen a kapung ni ran o ni pong! **3**
A rasong tuka pot, me padedier ni kailan pilap akan, me kin
kapareda wa ni a ansau, o ta kan sota kin mongala, a karos
a wiawia pwaida. **4** Me doo sang Kot akan sota kin dueta,
a re rasong dip me ang kin iririp sili. **5** I me doo sang Kot
akan sota pan pwai kida nan kadeik, o me dipan akan nan
momod en me pung kan. **6** Pwe Ieowa kotin mangi al en me
pung kan; a al en ir, me doo sang Kot akan, pan soredi.

2 DA me men liki kan lingaringarki, o da me wei kan
lamelam eki me mal akan? **2** Nanmarki en sappa kan
kin kangudi o saupeidi kan kapukapung pena, en kaokaoe
dodok en Ieowa o Sapwilim a me keidier. **3** Kitail en kawela
ara men saliedi o kase sang kitail ara sal akan! **4** A me
kotikot nanlang, kotin kiparamateki, o Kaun o kotin mamale
kin irail. **5** Eu ran a pan kotin kapung ong ir ni a ongiong; o
ni a ongiong lapalap a pan kotin kamasak irail. **6** A ngai
kasapwilada ai Nanmarki pon dol en Sion saraui. **7** A ngai
pan padaki wei duen aude pan kapung en Ieowa! A kotin
masani ong ia er: Koe nai Ol, ran wet I kaipwi uk adar! **8**
Poeki re i, I ap pan ki ong uk, en sosoki men liki kan, o en
aneki imwin sappa kan. **9** Koe pan kawe irail ekidi sokon
mata, o kamor irail pasang rasong dal akan. **10** Ari, komail
nanmarki kan en dukidi, o komail saunkapung en sappa
kan en lolekongala! **11** Papang Ieowa ni lan o pereperen ni
masak! **12** Metik sapwilim a Ol, pwe a der ongiong, o komail
ap lokidokila pon al o, pwe a ongiong kak madang tapida. A
meid pai ir karos, me liki i.

3 O IEOWA, ai imwintiti me toto, o ir me toto, me kangudi
ong ia! **2** Me toto kin inda duen ngen i, me dene sota
sauas pa i ren Kot. (Sela) **3** A komui Ieowa pere pa i, o
komui pan kotin kalingana ia da, o kamait ia la. **4** I kin likwiri
ong Ieowa ki ngil laud; o a kotin mangi ai ngidingid sang ni
sapwilim a dol saraui. (Sela) **5** I kin wonon, o mamair, o
pirida, pwe Ieowa kin kotin kolekol ia. **6** I sota kin masak
saunpei nen pak toto, me kin kapil ia pena. **7** Kom kotida
Maing, Ieowa o sauasa ia, ai Kot! Pwe kom kotin pikir ai
imwintiti karos, o kawelar ngi en me sapung kan. **8** Ieowa me
sauas patail. Kom kotin kamauiada sapwilim omui aramas
akan! (Sela)

4 KOT kapung pa i, kom kotin mangi ia ni ai likelikwir. Pwe
kom kin kotin kamait ia la ni ai ansau apwal. Kom kotin
maki ong ia o mangi ai kapakap. **2** Komail saumas akan!
Arai da mar ai pan susued? Arai da omail pok ong me mal
kot, o omail perenki likam? (Sela) **3** Komail lolekongala, ap
asa, me Ieowa kotin piladar sapwilim a lelapok o. Ieowa
kin kotin mangi ia ni ai likelikwir ong i. **4** Ni omail makar,
komail der wia dip. Komail madamadauaki mongiong omail
ni omail wendi pon los o ap auiaui. (Sela) **5** Komail mairongki
mairong pung o liki Ieowa. **6** Me toto kin inda: Is me pan
kasale ong kitail me mau kan? A Ieowa, kom kotin kamaraine
kin kit marain en silang omui! **7** Komui kotin kaperenda
mongiong i laud sang ansaun arail wain o korn me toto. **8** I
kin wonon o mamair ni popol; pwe komui ta Maing, me kotin
sauasa ia da, pwe i en kak moleilei.

5 IEOWA kom kotin ereki ai lokaia o kotin mangi ai
madamadaua. **2** O kotin mangi ai likelikwir, ai Nanmarki
o ai Kot, pwe i pan potoan kapakap ong komui. **3** Maing
Ieowa, kotin mangi ngil ai nin soran, nin soran i men tu ong
komui o masamasan. **4** Pwe komui kaidin Kot amen, me kin
mauki tiak sapung, me morsued sota pan mimieta mo'mui. **5**
Me aklapalap akan sota pan pwaida mon silang omui, kom
kin kotin suede ki me sapung kan. **6** Kom pan kotin kamela
me likam kan; Ieowa kin kotin tataki me kamela o kotaue
aramas akan. **7** A i pan pedelong ong nan tanpas omui,
pweki omui kalangan lapalap, o kaudok ni lan inen wong
sapwilim omui im en kaudok o. **8** Maing kom kotin kalua ia ni
omui pung, pweki ai imwintiti kan; kom kotin kaineneta al
omui mo i. **9** Pwe sota me melel kot ni au arail; o lol arail
rokeki kaopa. Kapinwor arail rasong sousou me so ser pena;
o re kin aksansale mauki lo arail. **10** Kom kotin kadeik irail
da, Maing Kot, pwe ren pup kidi pein arail inong. Sikin ir wei,
pweki arail dip lapalap, pwe re kin kangudi ong komui. **11**
Karos, me liki komui ap pan peren kida, re pan pereperen
kokolata, pwe kom kin kotin sinsila irail. Irail pan pereperen,
me kin pok ong mar omui. **12** Pwe komui Maing kin kapaiada
me pung kan. Komui kin kotin nekid ir ala ki omui kalangan
dueta pere eu.

6 MAING, kom der kotin kaloke kin ia omui ongiong, o der
kame kin ia omui ongiong lapala! **2** Maing, kom kotin
maki ong ia, pwe ngai me luet. Maing, kom kotin kamau ia
la, Maing Ieowa, pwe ti kan me luetalar. **3** O ngen i waponda
melel. O Maing, arai da? **4** Maing, kom kotin saupei dong
ia, dorela ngen i. Kom kotin sauasa ia ni omui kalangan! **5**
Pwe murin melar solar me pan tamanda komui; o is me pan
kapinga komui wasan mela? **(Sheol h7585)** **6** I panga kida ai

sangesang sang sautik lel mansang; i kawisokisokela ai
los pil en mas ai. 7 Mom ai suede kilar ai insensued, o i
malar, pweki kamakamasak pai me toto. 8 Komail aramas
morsued akan karos kaiwei sang ia, pwe Ieowa kotin mangi
ai sangesang. 9 Ieowa kotin mangi ai ngidingid, o Ieowa kotin
mangier ai kapakap. 10 Ai imwintiti karos pan namenokela o
masakada melel, re pan tangwei o madang sarodi.

7 MAING, i kin liki komui Ieowa, ai Kot. Kom kotin sauasa
ia ong ai imwintiti kan karos, o kotin dore ia la, 2 Pwe ren
der dueta laien amen kol ia di o tapeng ia pasang, pwe sota
pil amen saundor. 3 Maing, ai Kot, ma i wiadar mepukat, o
ma pa i kat wiadar sapung, 4 O ma i depukki mesued en
akai ar wiawia mau ong ia, pwe i dorelar, me imwintiti ong
ia, ap sota karepa, 5 A ma so due, ai imwintiti en kaloke
ia, o kol ia di, o tiakedi maur i nani pwel, o kawela mar ai.
(Sela) 6 Maing, kom kotida ni omui ongiong o kotin palian
makar en ai imwintiti kan, o kotin opadang ia, pwe re kotin
inau kidar kapung, 7 Pwe wei kan pan pokon dong ir; o re
kotin purodala pweki irail. 8 Ieowa iei saunkapung en wei
kan. Maing, kotin sauasa ia, duen ai pung o duen ai lelapok!
9 Re kotin kadukiedi mesued en me doo sang Kot akan,
ap kotin katengedi me pung kan. Pwe komui Kot pung, kin
kotin kasaui mongiong o mudilik kan. 10 Kot iei pere pa i,
me kin kotin sauasa me melel ni mongiong arail. 11 Kot
saunkapung pung amen, me kotin ongiongada ni ran karos.
12 Ma meamen sota pan wukila, a ap kotin ada sapwilim
a kodlas o onopada kasik katieu o kainene wong i, 13 O
kotin pwil poa kanangan kasik katieu men kamela. A kotin
kaonopada sapwilim a kanangan kasik katieu, pwe men
karongala. 14 Kilang, a lamelam me dir en sued, a lisenaneki
men kaokaoe o pan naitikedi likam. 15 A weiradar por eu o
wiadar lolia, ap pein pupedi ong lole, me a weiradar. 16 A
men kamela pan sapale dong pein mong a, o a dodok sued
pan pupedi ong pein a al en wel. 17 I pan kapinga Ieowa,
pweki a pung, o i pan kauleki mar en Ieowa me lapalapia.

8 MAING at Kaun, mar omui meid lingan nan sap karos!
Irail kin kapinga komui nanlang! 2 Sang nan au en seri
pwelel, o ir me kin kangkang didi, re kotin wia kidar manaman
eu ong omui imwintiti kan, pwe komui en kamela me imwintiti
o, o me aktuau o. 3 Ma i kilekilang lang, dodok en lim omui,
saunipong o usu kan, me re kotin wiadar: 4 Dakot aramas
o, pwe komui kin kotin kupkupura i, de nain aramas, pwe
komui kin kotin apapwali i? 5 Re kotin kasapwilidier i ansau
kis pan tounlang kan, a re kalinganadar i, o kawauialar i. 6
Re kasapwiladanger i wiawia en lim omui kan. Kom kotin
kaloedier karos pan nä a kan: 7 Sip o kau kan, o pil man
en sap akan, 8 O manpir en pan lang, o mam en nan sed,
karos me kin memaureki nan madau. 9 Ieowa at Kaun, mar
omui meid lingan nan sap karos!

9 I MEN kapinga Ieowa sang nan mongiong i meler, o
kasokasoiia duen sapwilim omui dodok kapuriamui kan
karos. 2 I men pereperen o polauleki komui o kauleki mar
omui; komui me lapalapia, 3 Pwe re kotin kaloedier ai
imwintiti kan, irail pupedier o melar. 4 Pwe re kotin apwali
ia ni ai pung o ai dodok. Komui kaipokedi pon mol omui
duen saunkapung pung amen. 5 Kom kotin kapung ong men
liki kan o kotin kamela me sapung kan, kom kotin kawelar
mar arail kokolata. 6 Imwintiti o soredier, a namenokalar
melel. Komui kotin wuketedi kanim akan; o solar, me pan
taman irail ada o tou ar akan. 7 A Ieowa pan kotin kaunda
kokolata. A kotin kaonopada mol a, pwen kadeikada. 8 O a
pan kotin kadeikada sappa ni pung, o kakaunda wei kan
pung. 9 Ieowa sile pan me samama kan, silepa ni ansau
apwal. 10 I me irail, me asa mar omui kin liki komui, pwe
komui sota kin muei sang irail, me kin rapaki komui, Maing
Ieowa. 11 Kauleki Ieowa, me kin kaunda nan Sion. Komail
padaki ong wei kan a wiawia! 12 Pwe a kotin taman irail ada
o kotin kainoma nta'rail. A sota kin kotin maliela likwir en me
samama kan. 13 Maing Ieowa, kom kotin maki ong ia. Re
kotin mangi ai apwal ren ai imwintiti kan, kom kotin dore ia la
sang nan wanim en mela. 14 Pwe i en kasokasoiia duen
omui dodok kapuriamui pan wanim en nain Sion, perenki
sauas pa om. 15 Men liki kan pupedi ong nan por o, me
pein irail weiradar, o nä'rail lodi ong insar, me pein irail
wiadar. 16 I me kitail asaki, Ieowa me kotin kapung pung. Me
sapung kan salidi ong pein ar dodok en pa ar akan. (Sela)
17 Me sapung kan en lokidokila nan wasan mela, o men
liki kan karos, me kin monokela Kot. **(Sheol h7585)** 18 Pwe
me samama o sota pan monokinokla kokolata, o me luet
akan sota pan kaporoporeki mal kokolata. 19 Maing, kom
kotida! Pwe aramas ender pwaida, a men liki kan karos en
pakadeikada mo omui. 20 Maing, kotiki ong ir men kamasak,
pwe men liki kan en dedeki, me re udan aramas eta. (Sela)

10 MAING, da me kom kotin doo sang ia, o da me kom
kotin rir sang ia ni ansau apwal? 2 Me sapung kan ni
ar aklapalap re kin kaloke me samama o; re kin pokon pena
o madamadaua duen ar morsued. 3 Pwe me sapung o kin
suaiki a tiak sued, o me norok moni, kin muei sang Ieowa,
lalaue i. 4 Me sapung o kin lamelame ni a aklapalap, me
a sota kotin mangi duen mepukat. Ni song en a tiak sued
karos, a kin lamelame me sota Kot. 5 A kin pwaida ni a
dodok kan. A sapwilim omui kapung me doo sang i; a kin

lalaue a imwintiti kan karos. 6 A kin indinda nan mongiong
i: I sota pan lodi; i sota pan diar ai apwal kot kokolata. 7
Au a me dir en lalaue, o malaun, o kotaue, o pan lo a kin
me sued o me apwal. 8 A wonon o masamasan nan kanim
akan, a kin rir kamela me makelekel o, o por en mas a kin
masamasan me sapai o. 9 A kin masamasan wasa rir dueta
laien amen nan deu a, a kin auiaui, pwen koledi me luet o,
a kin saikidi me luet o ni a insar. 10 A kin dairukorokedi o
karakarakedi, o me sapai kan pan lodi ong ni kiki kong kelail
akan. 11 A kin indinda nan mongiong i: Kot pan monokela, a
kin karirila silang i, a sota man mangi. 12 Re kotida Maing
Kot, kotin pokada lim ar, kom der kotin maliela me luet akan.
13 Menda me doo sang Kot o kin mamaleki Kot, o a kin
indinda nan mongiong i, me dene kom sota pan kotin mangi.
14 Ari so, kom kotin mangi, pwe kom kotin irerong me luet o
kankangeranger akan, pwen sauasa ir. Me sapai o kin mueid
ong komui pein i, o komui me sauas pa en me sapoupou o.
15 Kom kotin katip pasang pa en me sapung o, o kotin depuk
ong mesued o a tiak sued lao solar pan diarokada. 16 Ieowa
me Nanmarki kokolata; men liki kan en nikilar sang nan sap
we. 17 Maing, kom kotin mangier inong en me luet akan;
kom kotin kamanada mongiong arail, karong omui mamangi
mepukat, 18 Pwen sauasa me sapoupou o samama o, pwe
aramas en sappa en solar kangudi.

11 I LIKI Ieowa, a menda komail indang ngen i: Piridalang
pon omail nana dueta manpir amen? 2 Pwe kilang,
me doo sang Kot akan kaonopadar kasik katieu o pwilikidi
ar kanang en kasik katieu pon sal o, pwen rir kasikiedi me
melel ni mongiong arail. 3 Pwe ma ur akan rongk pasang,
da me aramas pung en wiada? 4 Ieowa kotikot nan tanpas a
saraui, mol en Ieowa mimi nanlang, silang i kin mamasani
sili, kil en silang i kin sosong aramas akan. 5 Ieowa kotin
song me pung, ap kotin tataki me sapung o morsued. 6 A
pan kotin kamoredi ong me doo sang Kot akan liol, o kisiniai,
o swepel, o a pan katinge kin irail melimel. 7 Ieowa me pung
o a kotin pok ong me pung. Silang i irerong ong me melel o.

12 MAING kom kotin sauasa, pwe me lelapok kan
malaulaular, o me melel akan me malaulau ren aramas
akan. 2 Irail kin lokaia likam, amen amen ong men impa, re
lokaiaki lol riapot. 3 Ieowa pan kotin usada kil en au karos
me lingkaping o lo, me kin lokaia wei ni aklapalap. 4 Me
kin indinda: Lo atail, me kit pan pwai kida, o kil en au at
me kit keleki; is at kaun? 5 Ieowa kotin masani: I pan uda,
pweki kankangeranger en me luet akan o sangesang en me
samama kan: I pan sauasa i, me kin inong iong. 6 Masan en
Ieowa me makelekeleta silper, me kamakelekel kidar nan dal
pwel en kisiniai pan pak isu. 7 Komui Maing, pan kotin pera
irail, o sinsila mon di wet kokolata. 8 Pwe me sapung kan
pan totolar wasa karos, ma aramas sued pukat kin kaunda
aramas akan.

13 MAING arai da kom pan kotin malie ia la? Arai da
komui pan kotin karirila silang omui mo i? 2 Arai da i
en perki nan lol ai o salo mi nan mongiong i ran karos? Arai
da ai imwintiti en kaurur kin ia? 3 Maing ai Kot, kom kotin
masan dong ia o sapeng ia. Kom kotin kamaraini mas ai,
pwe i ender mela. 4 Pwe ai imwintiti ender inda: I kaloedier i.
O me palian ia ender perenki ai pupedier. 5 A i kin liki omui
kalangan; mongiong i en peren kida omui kotin sauasa ia. I
pan kauleki Ieowa duen a kotin wiawia mau ong ia.

14 ME pweipwei o kin indinda nan mongiong i: Sota Kot.
Sota katepa'rail, o arail tiak meid sued; sota amen mia,
me kin wia me mau. 2 Ieowa kin irerong aramas akan sang
nanlang, pwen masani, ma amen mia, me lolekong o rapaki
Kot. 3 A ir karos suedelar o karos sota kon ong, sota me
kin wiada me mau, sota amen. 4 Irail karos me kin wiada
mesued, sota ar lolekong, o me kin kawela nai aramas akan,
lao medi kila, a re sota kin likwir ong Ieowa? 5 I wasa re kin
masak, pwe Kot kotikot ren kadaudok en me pung kan. 6
Komail kin kawela inong en me luet; aki Ieowa, me a kin
kaporoporeki. 7 O i men, sauas pan Israel en kodo sang nan
Sion, o Ieowa en kotin lapwada sapwilim a salidi kan! I me
Iakop pan insenemauki o Israel pan pereperenki.

15 MAING, is me pan kaukauson nan tanpas omui? Is me
pan mimieta pon sapwilim omui dol saraui? 2 Me kin
kekeitwei ni makelekel, o me kin wia me pung, o me kin
lokaia melel sang nan mongiong; 3 Me sota karaun mal ki
lo a, o me sota kin wia mesued ong men imp a; 4 Me kin
mamaleki me lokidokilar o, ap kakaki me masak Ieowa kan,
o me kin kaula melel, menda ma a suedi ong pein i; 5 Me
sota pan piti sang en amen na moni, o me sota pan ale
kisakis, pwen kawela me pung amen. Ari, me kin apwali
mepukat, sota pan luetala kokolata.

16 MAING Kot, kom kotin sinsila ia, pwe i liki komui. 2
Ngai potoan ong Ieowa: Komui ta ai Kaun, sota eu pai,
me i asa, pwe komui eta. 3 O I kin indang saraui kan, me kin
mi nan sappa: Met akan pwin isou, me I kin pokepoke sang
ni mongiong i. 4 A irail me kin idedauen amen, pan lodi ong
apwal toto. I sota mauki arail mairong, me doleki nta, de mar
arail I sota pan inda. 5 A Ieowa ai pai o ai peren; Komui kin
kolekol ai soso. 6 I diaradar ai pwais en sap kaselel eu, ei
pai kaselel eu, me i sosokier. 7 I kapinga Ieowa, me kotin

kalolekong ia; pil ni pong mudilik i kan kin padaki ong ia. 8 I
kin ariri Ieowa ansau karos, pwe a kotikot ni pali maun i, i ap
sota pan luetala. 9 I me mongiong i kin peren kida, o ngen i
kin popol, pwe pil pali uduk ai pan moleilei. 10 Pwe kom
sota pan kotin mauki, ngen i en mimieta nan wasan mela, o
kom sota pan mueid ong, me sapwilim omui saraui men pan
mor pasang. (Sheol h7585) 11 Kom kin kotin kaasa kin ia al
maur; peren lapalap mi mon silang omui, o meid lingan ni
pali maun en lim omui kokolata.

17 MAING kom kotin ereki me pung o kotin mangi ai likwir
o kotin kupura ai kapakap, me sota kin kowei sang nan
kil en au likam eu. 2 Ai pung en pwili sang re omui, o kom
kotin masan dong me pung. 3 Kom kotin kasaui mongiong i
ni pong, o komui kotin sosong ia, ap sota me kom kotin diar.
I inaukidi, me i sota pan sapung ni ai lokaia. 4 I kin rukila
pan masan en silang omui sang mon tiak en aramas o al
en men kamela. 5 Ni ai alialu wei i sota muei sang nan lip
en aluwilu omui, ai kakawei sota katia sang. 6 I likwiri ong
komui, Maing Kot, kom kotin mangi ia, o kapaike dong ia
karong omui, o kotin ereki ai kapakap. 7 Kom kotin kasaleda
omui kalangan kapuriamui, pwe pali maun omui sauas pan
ir, me kin liki komui, ong ir me palian ir. 8 Sinsila ia dueta por
en mas eu, o kotin pera kin ia mot en lim omui, 9 Mon me
sapung kan, me men kawe ia la, mon ai imwintiti, me kin
kapil ia pena. 10 Re kin kapiridi mongiong arail; o sang nan
au arail re kin lokaia aklapalap. 11 Wasa se kin kola ia, re
kin kapil kit pena, mas arail kin masamasan, pwen kase
kit di ong nan pwel. 12 Dueta laien amen, me inong iong
manga, o dueta laien pul amen, me wonon nan wasa rir. 13
Maing, kom kotida, kaloedi o kanamenokla i; dorela maur i
sang me sapung kan ki omui kodlas, 14 Sang ren aramas
akan ki lim omui, Maing Ieowa, sang ren aramas en sappa
wet, me pwais arail ni maur et; kom kotin kadire kila kaped
arail omui dipiso kan, me nairail seri ol me toto, o nairail
akan me pan sosoki luan arail kapwa. 15 A i pan ariri silang
omui ni ai pung, o i pan medikila mom omui ni ai pan pirida.

18 I KIN pok ong komui Maing, ai kel. 2 Ieowa ai paip, ai
kel, ai saundor ai Kot, ai paipalap, me i kin liki, pere pa
i, menkamaur pa i o sile pa i! 3 I kin ngidingid ong Ieowa, me
kaping en ko ong, o i pan dorela sang ai imwintiti kan. 4 I
lodi onger sal en mela kan, o pilap en Pileam akan kamasak
ia er. 5 Sal en wasan mela kol ia dier, o sal en mela kaloe ia
dier. (Sheol h7585) 6 Ni ai masak i likwir ong Ieowa o weriwer
ong ai Kot; I ap kotin ereki ngil ai sang nan tanpas a, o ai
likwir lel ong karong a kan. 7 Sappa rerer o mokidedar, o
pason en nana kan ititekok o rerer, ni a kotin ongiongidar.
8 Atiniai koda sang nan silang i, o kisiniai kelail sang nan
au a, ap kareda liol. 9 O a kotikidier nanlang o kotidido, o
rotorot impan aluwilu a kan. 10 O a kotikot pon Kerup amen
o kotin pirwei, o a kotin dake pa en ang. 11 Tanpas a im
pwal iei rotorot, o katau laud, o tapok rotorot, kapil pena
i. 12 Lingan me mi mo a, kamueit pasang tapok kan iang
akel o liol. 13 O Ieowa kotin wiadar nansapwe nanlang, o
me Lapalapia kotin poronelar kapit i iang akel o liol. 14 A
kotin kasik wei sapwilim a kanang en kasik katieu, o kotin
kamueit irail pasang. A kotin wiadar liol toto o kamasak irail
adar. 15 Al en pil akan ap sansaladar, o pason en sappa
weiweidar ki ar ongiong Maing, mon ang en silang omui. 16
A kotikidier lim a sang nan wasa ileile, a kotin kol ia di o
kotin api ia dar sang nan pil kalaimun akan. 17 A kotin dore
ia la sang ai imwintiti kelail akan, sang ir, me kailong kin ia, ir
me i sota itar ong. 18 Irail kaloe ia dier ni ai ran apwal, a
Ieowa kotin wialar sauas pa i. 19 O a kotin kalua ia wasan
saladok, a kotin kamaio ia da, aki a kotin kupukupura ia. 20
Ieowa kin kotin sauasa ia duen ai pung, a kotin katingi ong
ia duen makelekel en pa i kan. 21 Pwe i kin weweid nani al
en Ieowa, o i sota kin katiwo ong ai Kot. 22 Pwe a masan
akan mi mo i, o i sota pan kase sang ia a kusoned akan. 23
Pwe ngai unsokalar mon silang i o suedeki ai sapung. 24 O
Ieowa kotin katingi ong ia duen ai pung, o duen makelekel
en pa i kan mon silang i. 25 Komui me kalangan ong me
mau kan, o lelapok ong me lelapok kan, 26 O makelekel ren
me makelekel akan, o sapung ren me sapung kan. 27 Pwe
kom kin kotin dorela aramas luet akan, ap kadukiedi mas en
me aklapalap akan. 28 Pwe kom kin kotin kamaraini ai lamp,
Ieowa ai Kot kin kamaraini ai rotorot. 29 Pwe ni ai iang komui
i kak kaloedi karis en saunpei kan, o ni ai iang ai Kot, i kak
luswei pon kel takai. 30 Al en Kot me unsokala; masan en
Ieowa me makelekel. I pere pan karos, me liki i. 31 Pwe ia
amen Kot impan Ieowa, de ia paip eu impan atail Kot? 32 Iei
Kot, me kotin aude kin ia manaman, o kaunsokala al ai. 33 A
kin kotin wiai ong nä i kan dueta nä en tia, o kotin kasapwil
ia dang wasa ileile. 34 A kotin padaki ong pa i kan tiak en
mauin o, pwen kak ong kaonopada kasik katieu mata. 35
Kom kotiki ong ia pere pan maur omui, o lim omui pali maun
kamana ia da, o omui opampap me kasapwil ia da. 36 Kom
kotin kaonopadar al, me i pan weweid ia, pwe nä i kan ender
krisedi. 37 I pan tang wong ai imwintiti kan o kono irail edi,
o i sota pan puredo, lao karos lodier. 38 I pan kamor irail
pasang, re sota pan kak palian ia, o re pan pupedi ong pan
nä i kan. 39 Kom kak kamana kin ia omui manaman ong ni
pei; Kom kak kasedi ong pan nä i kan karos me palian ia. 40
Kom kin kotin kaloedi ong ia ai imwintiti kan, pwen kawela,

me kailong kin ia. 41 Re kin likelikwir, a sota sauas parail ren
Ieowa, a sota kotin sapeng ir. 42 I pan suk irail pasang dueta
pwel par nan kisiniang; i pan kase ir ala dueta pwel samin
sang nani al o. 43 Kom kin kotin dore ia sang ren akamai en
aramas, o kom kotin kasapwil ia dang men liki kan; o wei eu
me i sasa kin upa ong ia. 44 Ni ar ronger, re peiki ong ia er,
o nain men wai kan peikiong ia ni lingkaping. 45 Nain men
wai kan poridier o rerer o pwarado sang nan ar im kalaimun
akan. 46 Ieowa kotin ieias; kaping ong ai paipalap; o kaping
ong Kot ai saundor. 47 Kot me kotin depuk ong ai imwintiti
kan, o a kotin kaloedi ong ia ai imwintiti kan; 48 Kom kotin
dore ia la sang ai imwintiti kan, o kom kotin kasapwil ia dang
ir, me palian ia. Kom kin kotin sauasa ia ong me morsued
ong ia. 49 I me i men danke komui, Maing Ieowa, nan pung
en men liki kan o kauleki duen mar omui, 50 Komui me kotin
kamaurada melel sapwilim a nanmarki o a kotin sauasa mau
sapwilim a Dawid keiedier o kadaudok a kokolata.

19 LANG pokon kin kasokasoi duen lingan en Kot o aude
pan lang kin katitiki dodok en lim a kan. 2 Ran eu kin
kasokasoi ong eu ran o pong eu kin padaki ong eu pong. 3
Sota kaparok o sota lepen lokaia, ari so, ngil a kin peido. 4
O a loua padak lel ong sap karos, o a kaparok lel imwin
sappa. A kotin wiai ong katipin im pwal eu pan lang; 5 O
a kin pedoi sang nan a pera dueta ol kamod amen, o kin
pereperen dueta ol kamod amen ni a tangwei pon al o.
6 A dakada ni eu imwin lang ap tangalang imwin teio, o
sota me kak rir sang mon karakar a. 7 Kapung en Ieowa
me unsok o kin kainsenemauiala ngen en aramas akan.
Kadede en Ieowa me melel o kin kalolekongla me lolepon. 8
Kusoned en Ieowa me pung o kin kaperenda mongiong en
aramas. Kusoned en Ieowa me makelekel o kamarainiada
mas en aramas. 9 Lomwin Ieowa me min o kin duedueta.
Masan en Ieowa kan me melel, o pung kaualap. 10 Irail me
kasampwal sang kold o kold lingan toto, o iau sang onik o
onik kasampwal. 11 Ir me pil kin katamanda sapwilim omui
ladu, o me kin kapwai ir ada, ar kating me lapalap. 12 Is me
kak asa duen toto en a sapung? Kom kotin lapwada dip ai
me rir akan. 13 Pil perewei sang sapwilim omui ladu me
aklapalap, pwe ren der kaloe ia di, i ap pan pungala, o pan
makelekel sang dip lapalap kokolata. 14 Kom kotin kupura
kaparok en au ai o lokolokaia en mongiong i mo'mui, Ieowa
ai paipalap o ai saundor.

20 IEOWA en kotin mangi om kapakap ni ran apwal o;
mar en Kot en Iakop en pera uk! 2 A en kotin porone
dong uk sauas pam sang nan tanpas saraui o kamana uk
ada sang nan Sion. 3 A en kotin kupura om mairong karos,
o om mairong isis en konkon re a. (Sela) 4 A en kotiki ong
uk, me mongiong om anane, o kotin kapaiada om inong
karos. 5 Se pan ngisingiski omui sauasa kit, o ni mar en
atail Kot kit pan kida at plak. Ieowa en kotin kapwaiada om
poekipoek karos! 6 I ap asaer, me Ieowa kin kotin dorela
sapwilim a me keiedier, o a pan mangi i sang nan sapwilim a
lang saraui, lim a pali maun kin sauasa kaualap. 7 Mo kan
kin kaporoporeki war o os akan; a kit kin keleki mar en Ieowa
atail Kot. 8 Irail lodier o pupedier, a kit uda o kasinenda. 9
Maing kom kotin sauasa nanmarki o, o kotin mangi at likwir
ong komui!

21 MAING Ieowa, nanmarki o kin peren kida omui
manaman, o a polauleki melel omui sauasa i! 2 Kom
kotiki ong i, me mongiong i inong iong, o kom sota kin
sopeiwei sang, me kilin aua poekipoki. (Sela) 3 Pwe kom
kin wudokedi ong poa me mau kan; kom kotin kalisorop
kidi i nin kold kasampwal eu. 4 A kin poeki re omui maur,
komui ap kotiki ong i maur warai kokolata. 5 A lingan me
lapalap ki omui kotin sauasa i. Kom kin kotin kapwataki i
manaman o lingan. 6 Kom kotin kasapwilada i, pwen wia
kamau men kokolata; kom kaperenda i mon silang omui. 7
Pwe nanmarki kin liki Ieowa, o a pan dadaurata ki kalangan
en me lapalapia. 8 Lim omui pan diar omui imwintiti kan
karos, o lim omui maun pan diar me kailong kin komui. 9
Kom pan wia kin ir ala stop en kisiniai eu, ni omui pan kotin
pwarado. Ieowa pan kotin kawe ir ala ni a ongiong, o kisiniai
pan kang ir ala. 10 Kom pan kotin karosela kadaudok arail
sang nan sappa, o wa'rail sang nan pung en aramas akan.
11 Pwe irail inau kidar, me re pan wia sued ong komui a re
sota pan itar ong. 12 Pwe komui pan kotin kasaloe ir ada,
pwe ren tang; kom pan kotin padok wong ir omui sal en
kasik katieu. 13 Maing kom kotida ni omui rosong kit ap
kauleki o kapinga omui manaman.

22 A I Kot, ai Kot da me komui likidmalie kin ia la? I
likelikwir, a sauas pa i me doo. 2 Ai Kot, nin ran i
kin likwir, a kom sota kin sapeng, o ni pong i pil sota kin
nenenla. 3 Ari so, komui ta me saraui, komui me kotikot
pan kaul en kaping en Israel. 4 Sam at akan liki komui, o
ni ar liki, kom kotin sauasa irail er. 5 Irail likwir ong komui,
rap dorelar, re liki komui, rap sota namenokala. 6 A ngai
dueta kamatol amen, a kaidin ol amen, me aramas akan kin
lalaue o mamaleki. 7 Karos me kilang ia, kin lalaue, ia, sara
pasang au arail o tuetuäl mong arail: 8 A kin liki Ieowa, i en
dorela i, o kamaioda i, pwe a kin kupura i. 9 Pwe komui kotin
kaipwi ia sang nan kaped en in ai; komui ta, me i liki sang ni
ansaun ai mi ni maramaran in ai. 10 Sang nan kaped en in

ai i lokidokilang komui; komui ta ai Kot sang ni ansaun ai mi
pon kopan in ai. 11 Kom der kotin doo sang ia, pwe ansaun
kalokolok korendor, ap solar sauas pa i. 12 Kau ol kalaimun
kan kapil ia penaer, o kau ol en Pasan kele ia pena. 13 Irail
sara dong ia dueta laien weriwer o laualo amen. 14 Ngai
wudokilar dueta pil, ai kokon akan karos muei pasanger, o
mongiong i pei pasanger nan kaped i dueta wi. 15 Ai kelail
ngalangal lar dueta diper en dal eu, o lo i pasadang pan
ngatangat ai, o komui kin wia kin ia me melar amen. 16
Pwe kidi kan kapil ia pena, o pwin aramas sued eu kele ia
pena, irail kapore pasang pa i o nä i kat. 17 I kak wadok
kokon ai kan karos; a irail kin kilekilang ap peren kida. 18 Re
kin nek pasang ai likau kan nan pung arail, o re doropweki
ai likau pup. 19 A komui Maing ender doo sang ia! Ai kel
madangdo o sauasa ia! 20 Dorela maur i sang kodlas, pwe
me ta ieu, o sang nan kel en kidi! 21 Sauasa ia sang nan
au en laien, o dore ia la sang ose en man laualo! 22 I pan
padaki ong ri ai kan duen mar omui, o i pan kapinga komui
nan momodisou. 23 Kapinga Ieowa komail me masak i, o
kadaudok en Iakop en kalinganada i, o wan Israel karos
masak i. 24 Pwe a sota kotin mamaleki de suedeki me luet
akan; o a sota kotin karirila silang i sang irail; o ni a likwir ong
i, a kotin erekier. 25 I pan kapinga komui nan momodisou
kalaimun; i pan kapwaiada ai inau mon ir me lan i. 26 Me
luet akan en manga o medila, o me idok Ieowa, pan kapinga
i; ngen omail pan memaureta kokolata. 27 Ni imwin sap
karos re pan tamanda Ieowa, ap wuki ong i, o di en men
liki karos pan kaudoki ong i. 28 Pwe wein Ieowa, o a kotin
kaunda men liki kan. 29 Me wi kan karos nin sappa pan
mangamanga o kelepuki; karos, me pan wiala pwel o sota
kak kolekol maur ar, pan pongi i. 30 Kadaudok eu mia, me
pan papa i, re pan padaki ong seri o seri en seri kan duen
Ieowa. 31 Re pan pwarado o padaki ong aramas akan, me
pan ipwidi mur duen a pung, o duen me a kotin wiadar.

23 IEOWA sile pa i, i sota pan anane meakot. 2 A kotin
kamanga ia nan mos kaselel o kalua ia wong ni pil
lamelamur. 3 A kotin kamanada ngen i, a kalua ia pon al
pung pweki mar a. 4 I lao weid nan mot en mela, i sota pan
masak mesued kot, pwe kom kotin ieiang ia, omui irar o
lepin saipali kamait ia la. 5 Kom kotin kaonop dang ia tepel
eu salong ai imwintiti kan. Kom kotin keiekidi mong ai le, o ai
dal kin wudewudok. 6 Pai o kalangan pan idauen ia arain ai
maur, o i pan mimieta nan tanpas en Ieowa kokolata.

24 SAPWILIM en Ieowa sappa o audepa kan, sap o
meakaros me kauson poa. 2 Pwe a kotin pasonedier
ni kailan madau, o a kotin wiadar pon pil akan. 3 Is me pan
kodalang pon dol en Ieowa? O is me pan kak uda ni mol en
Ieowa saraui? 4 Me pa a kan sota sapung o mongiong i
makelekel; me sota kin mauki padak sapung, o me sota
kin kaula likam. 5 I me pan kamaula ren Ieowa, o a pan
pung kila ren Kot a saunkamaur. 6 I kainok, me kin peiki
ong Kot, me kin rapaki silang omui, Kot en Iakop. (Sela) 7
Komail ritingada wanim laud o langada wanim nin sappa,
pwe Nammarki lingan en kotilong! 8 Is Nanmarki lingan men
et? I Ieowa roson o manaman, Ieowa me rasong nan mauin.
9 Komail ritingada wanim laud o langada wanim nin sappa,
pwe Nanmarki lingan en kotilong! 10 Is Nanmarki lingan men
et? I Ieowa Sepaot; I Nanmarki lingan. (Sela)

25 MAING, i kin inong iong komui. 2 Ai Kot, i liki komui,
sauasa ia, pwe i ender sarodi, o ai imwintiti kan ender
peren kida. 3 Pwe karos me liki komui, sota pan sarodi, a
me pan muei sang komui pan sarodi. 4 Maing, kom kotin
kasale ong ia al omui kan, o kotin padaki ong ia omui tiak
kan; 5 Kalua ia ni omui melel o kalolekong ia! Pwe komui
ta ai Kot, me kin sausa ia, ran karos, i kin auiaui komui. 6
Maing, kom kotin tamanda omui kalangan o omui kapunglol,
me tapidar mon kaua. 7 Re der kotin kupura dip en ai tikitik
o ai sopeik; a kupura ia ni ar kapunglol o kalangan! Maing
Ieowa. 8 Ieowa me mau o lelapok, i me a kotin padaki ong
me dipan akan pon al o. 9 A kin kalua pung me luet akan, o
a kotin padaki ong me luet akan al a. 10 Al en Ieowa kan
me dir en kalangan o melel ong ir, me kin kolekol a inau o
masan akan. 11 Maing, kom kotin maki ong ia ai sapung kan
me lapalap, pweki mar omui. 12 Is ol, me kin lan Ieowa? A
pan kotin padaki ong i duen al o, me a en pilada. 13 Ngen e
pan mi wasa mau o kaudaudok a pan aneki sap o. 14 Ieowa
kompoke pan me kin lan i, a pan kotin padaki ong i duen
a inau. 15 Mas ai kin ariri Ieowa ansau karos, pwe a pan
kotin lapwada nä i kat sang nan insar. 16 Kom kotin masan
dong ia o maki ong ia, pwe ngai sapoupou o luet. 17 Masak
en mongiong i lalaudalar; kotin kalua ia sang nan ai apwal
akan! 18 Kom kotin mangi ai luet o ai kankangeranger, o
kotin maki ong ia dip ai kan karos! 19 Kom kotin mangi duen
ai imwintiti kan, pwe re me toto, o re kin kailong kin ia ni ar
aklapalap. 20 Kom kotin sinsila ai maur o dore ia la, kom
kotin apwali ia, pwe i der namenokala, pwe i kin liki komui.
21 Melel o pung en sinsila ia, pwe i auiaui komui. 22 Maing
Kot, kom kotin dorela Israel sang nan ar apwal akan karos!

26 IEOWA kom kotin sauasa ia, pwe i kekeit wei ni melel.
I kin liki Ieowa, i sota pan luetala. 2 Maing kom kotin
kasaui ia da o kasongesong ia, o kamakelekele mudilik i
kan o mongiong i. 3 Pwe i asa duen omui kalangan, o i

kin weweid ni omui melel. 4 I sota kin mondi ren aramas
aklapalap akan, o i sota kin waroki ong me morsued akan. 5
I kin tataki pokon en mesued akan, o i sota kin mondi ren me
sapung kan. 6 I omiomi ki makelekel o i kin pok ong sapwilim
omui pei saraui, Maing, Ieowa, 7 Wasa i pan kapikapinga,
ngil laudeta o padak duen omui manaman akan karos. 8
Maing Ieowa, i kin pok ong wasan tanpas omui, o wasan ar
lingan. 9 Kom der kotin kasapoke ia la iangaki me dipan
akan, de maur i iangaki me kamela aramas akan. 10 Pwe pa
arail me dir en morsued o re ki men ale kisakis. 11 A ngai kin
weweid ni makelekel. Dore ia la o kotin maki ong ia! 12 Nä i
kin aluwei pung. I pan kapinga Ieowa nan momodisou kan.

27 IEOWA kamarain pa i o kamaur pa i, is me i en masak?
Ieowa kel pan maur i, is me i en lomwinki? 2 Ma
mesued akan pan tanga dong ia, pwen kawela uduk ai o ai
imwintiti kan, re pan dipikelekel o pupedi. 3 Ma pwin saunpei
pan kapil ia pena, i sota pan masapwekada, o ma mauin
pan wiaui ong ia, i pan liki i. 4 Iet eta, me i inong iong o men
poeki ren Ieowa, i en mimieta nan tanpas en Ieowa arain ai
maur, pwen kilekilang saraui kaselel en Ieowa kan, o ududial
sapwilim a im en kaudok. 5 Pwe ni ansau apwal a kotin
sinsila ia nan tanpas a im pwal. A pan kotin karuk ia la nan
tanpas a im likau, o kotin kau ia da pon paip eu. 6 A pan
kotin kasapwil ia dang pon ai imwintiti kan, me kapil ia pena;
i ap pan wiada mairong en kaping nan tanpas a im pwal,
i pan kaul o kaping ong Ieowa. 7 Maing, kom kotin ereki
ngil ai, ma i pan likwir ong komui, kom kotin maki ong ia o
mangi ia. 8 Mongiong i kin kataman kin komui omui masan:
Komail rapa kin ia! I me i pil kin rapaki silang omui. Maing
Ieowa! 9 Der karir sang silang omui mo i, o der kasapokela
sapwilim omui ladu ni omui ongiong; pwe komui me sauas
pa i. Kom der kotin kase ia la, o ender muei sang i, Kot ai
saunkamaur. 10 Pwe sam ai in ai likidmalie ia la; a Ieowa
kotin sapwilim anekin ia la. 11 Maing, kom kotin kasale ong
ia sapwilim omui al o kalua ia nani al pung pweki ai imwintiti
kan. 12 Kom der kotin mueid ong ai imwintiti kan en kaloe ia
di; pwe saunkadede likam palian ia, o re wia sapung ong ia
so masak. 13 Ari so, i asa, me i pan ududial kalangan en
Ieowa nan sap en me memaur akan. 14 Auiaui Ieowa! Der
masak, o mongiong om ender masak, o auiaui Ieowa!

28 MAING, ai paipalap, i lao likwir wong komui, kom der
kotin sapaimokid, pwe ma re pan sapaimokid, i pan
dueta ir, me pan lokidokila nan por o. 2 Kom kotin mangi ngil
en ai ngidingid, i lao likwir wong komui, i lao kapa wong pa i
kat mol omui saraui. 3 Re der kotin kasapoke ia la iangaki
me sapung kan, iangaki me wia sued, me kin lokaia kaselel
ong men impa, ap lamelame sued nan mongiong arail. 4
Kotin depuk ong ir duen ar dodok o duen ar tiak sued; kotiki
ong ir duen dodok en pa arail; katingi ong ir duen ar wiawia.
5 Pwe re sota insenoki dodok en Ieowa de wiawia en lim a
kan; i me a pan kotin kawe ir ala, a sota kauada. 6 Kaping
ong Ieowa, pwe a kotin erekier ngil en ai ngidingid. 7 Ieowa
kel pa i o pere pa i, mongiong i kin liki i, o sauas pa i mia.
Mongiong i liki i o i pan danke i ki ai kaul. 8 Ieowa kele
parail; i me manaman ong sauasa sapwilim a me keidier. 9
Kotin sauasa sapwilim omui aramas akan o kotin kamauiala
sapwilim omui soso, o kotin kamanga ir o apwali irail ada
kokolata!

29 KOMAIL lapalap akan, wa dong Ieowa, wa dong Ieowa
wau o manaman! 2 Wa dong Ieowa wau en mar a,
pongi Ieowa ni omail kapwat saraui! 3 Kapiti en Ieowa mi
pon pil akan; Kot en lingan kin wiada nansapwe, iei Ieowa en
pil kalaimun akan. 4 Kapiti en Ieowa me manaman, kapiti en
Ieowa me lingan. 5 Kapiti en Ieowa kin katip pasang seder
akan; Ieowa kin kotin katip pasang seder akan en Lipanon.
6 A kin kotin kalukalus irail dueta kau pul amen, Lipanon o
Sirion dueta kau pul ol amen. 7 Kapiti en Ieowa kin luswei
dueta umpul en kisiniai. 8 Kapiti en Ieowa kin kamokidada
sap tan; Ieowa kotin kamokidada sap tan en Kades. 9 Kapiti
en Ieowa kin kamokidada tia kan o kakilesauiada nana kan,
o nan tanpas a im en kaudok karos kin kapinga i. 10 Ieowa
kotikot pon pil akan o Ieowa pan Nanmarki kokolata. 11
Ieowa pan kamanada sapwilim a aramas akan; Ieowa pan
kotin kamaui sapwilim a aramas akan ki popol.

30 I kapinga komui Maing, pwe komui me kotin kasapwil
ia dar, o sota mueid ong ai imwintiti kan ren peren
kin ia da. 2 Ieowa, ai Kot, i likwir wong komui, komui ap
kotin kakel ia dar. 3 Maing, kom kotin kalua ngen i sang
nan wasan mela. Kom kotin dore ia lar ni ansau me irail
lokidokila nan pweleko. **(Sheol h7585)** 4 Komail lelapok kan en
kapinga Ieowa, o kapinga mar a lingan! 5 Pwe a ongiong kin
marep ta ieu, a a mak arain maur en aramas amen; nin
sautik re kin sangesang, a ni mansang ngisingis. 6 A ngai
inda ni ai ansau mau: I sota pan lodi kokolata. 7 Maing, ni
omui kalangan, kom kotin katengedi ai dol, a ni ansau me re
karuki sang mo i silang omui, i masapwekadar. 8 I likwir
wong komui Maing, o i ngidingideki ong Kaun. 9 Da kadepa
en nt' ai, i lao kodila nan por o? Pwel par pan kak kapinga
komui, o kapakaparok duen omui kalangan? 10 Maing Ieowa,
re kotin mangi ia o kotin maki ong ia; Ieowa sauas pa i. 11
Kom kotin kawukila ai insensued ong ngisingis; kom koti ki
sanger ai tuken likau, ap id kalikauwi ia dar popol. 12 Pwe

ngen i en kauli ong komui, a ender nenenla. Maing ai Kot, i pan kapinga komui kokolata.

31 MAING, i liki komui, kom kotin ieiang ia, pwe i ender namenokala kokolata; dore kin ia la duen omui pung. **2** Kapaikidi dong ia karong ar akan, madang sauasa ia! Kom kotin wiala ai paipalap roson, o kele pa i, pwen sauasa ia! **3** Pwe komui ai paip, o ai kel. Kom kotin kalua ia pweki mar omui. **4** Kom kotin api ia sang nan insar, me re wiai ong ia, pwe komui kele pa i. **5** I kakaliki ong komui ngen i; kom kotin dore ia la, komui Maing Kot melel. **6** I suedeki me kin kaporoporeki dikedik en ani mal akan, a i liki Ieowa. **7** I pan pereperen o polauleki omui kalangan, pwe komui me kotin mangi ai luet, o kotin kupura ngen i ni ansau apwal. **8** O re der mueid ong ai imwintiti, ren kaloe ia di. Kom kotin kasone nä i kat nan wasa salatok. **9** Ieowa, kom kotin maki ong ia, pwe i masak; mas ai suedelar ki ai mamauk, pil dueta ngen i o pali war ai. **10** Pwe maur i luet kilar ai insensued, o ai par akan malaulaular ki ai sangesang, ai kelail tikitikelar pweki dip ai, o kokon ai kan luetalar. **11** Ai imwintiti kan karos lalaue ia, o i wialar kanamenok pan men imp ai kan, o kamasak pan sau i kan; me kilang ia nani al o, kin tangwei sang ia. **12** Aramas monoke ia lar dueta me melar amen; ngai rasong dal eu, me mor pasang. **13** Pwe i ronger duen me toto kin puserokiong ia; men kamasak kapil ia pena; re kin kapung pena duen ngai, pwen kame ia la. **14** A i kin kaporoporeki komui Maing, i ap inda: Komui ta ai Kot! **15** Ai ansau mi nan lim omui, dore ia sang nan pa en ai imwintiti kan o sang me kin pakipaki ia. **16** Kamarainiki sapwilim omui ladu silang omui, dore ia ki omui, dore ia ki omui kalangan. **17** Maing, kom der kotin mueid ong, i en soredi; pwe i likwiri wong komui. Me sapung kan en soredi, pwe irail en nenenla nan wasan mela. **(Sheol h7585)** **18** Kil en au en me likam akan en nenenla, irail, me lalaue me pung kan ni laumaum, o aklapalap, o kaurur. **19** Meid laud omui kalangan, me kom kotin nekinekid ong me lan komui kan, o me kom kin kasale ong ir, me liki komui sansal mon aramas akan. **20** Kom kin kotin karir ir ala re omui sang karos, me kailong kin ir; kom kin kadupal ir edi sang mon lo akamai. **21** Kapinga ong Ieowa, me kotin kalangan laud ong ia nan kanim tengeteng eu. **22** Pwe ni ai peikasal i indindar: I lokidokilar sang mon silang ar. Ari so, kom kotin ereki ngil en ai ngidingid, ni ai potoan werwiwer ong komui. **23** Komail sapwilim a saraui kan karos, pok ong Ieowa! Ieowa kin kotin sinsila me poson akan, ap depuk ong ir melel, me aklapalap akan. **24** Komail karos me kaporoporeki Ieowa, en kelail o der masak!

32 MEID pai, me dip arail lapwadar, o me ar sapung pwaipwaidier! **2** Aramas meid pai, me Ieowa solar pan kapokoki ong dip ar, me sota likam nan mongiong ar. **3** Pwe ni ai men okila, kokon ai kan ap susueda kilar ai sangesang ran karos. **4** Pwe lim omui katoutou ia nin ran o ni pong, o ai kelail mongedier, dueta ni ansau en karakar. (Sela) **5** I me i weokadang komui dip ai kan, o sota okila ai sapung kan. Ngai indinda: I pan weokadang Ieowa ai katiwo kan; komui ap kotin maki ong ia sued en dip ai. (Sela) **6** I me saraui kan karos pan potoan kapakap ong komui arain ansau me komui kak diarokada. Lapake kalaimun pan wiaui, a a sota pan lel ong ir. **7** Komui me pere pa i, kom pan kotin perawei sang ia men kamasak, i ap pan dorela o kapinga ni peren. (Sela) **8** I pan padaki ong uk o kasale ong uk al o, me koe en weweid ia; I pan kalua kin uk por en mas ai. **9** Komail der dueta os de as amen me sota ar madamadaua, me mau ong, kisin mata en ko ong au arail, a ma so, re sota pan duki ong uk. **10** Me sapung o kin lodi ong song en madak toto, a me kaporoporeki Ieowa, kalangan en Ieowa pan kapil pena i. **11** Polauleki Ieowa, o pereperen komail me pung kan, o kapikapinga komail karos me lelapok melel akan.

33 KOMAIL me pung kan polauleki Ieowa, me lelapok kan en kapinga i. **2** Danke Ieowa o kapikapinga ki men kasang o kaule ki ong i sal en arp eisok. **3** Kauleki ong i kaul kap pot, komail kanai ong arp o ngil! **4** Pwe masan en Ieowa me inen o a wiawia kan karos melel. **5** A kin kotin pok ong me pung o melel, sappa direki kalangan en Ieowa. **6** Nanlang wiaui kida masan en Ieowa o audepan a karos ki ngen en silang i. **7** A kotin kolekol pena pil en madau dueta nan dal eu, o a kotin nekidala ad akan nan wasa rir. **8** Sappa karos en lan Ieowa o karos me kaukauson nan sappa en wauneki i. **9** Pwe ma a kotin masanta, ap pan wiaui, o ma a kotin pangokada, ap pan miela. **10** Ieowa kin kotin kawela kapung en men liki kan, o a kin kawukila madamadaua en wei kan. **11** A me Ieowa kileledier, pan duedueta, o me a kotin kupurada, pan kokolata. **12** Meid pai wei o, me Ieowa ar Kot, o wei, me a kotin piladang a soso. **13** Ieowa kin kotin irerong aramas akan karos sang nanlang. **14** A kotin irerong karos, me kauson sappa sang mol a tengeteng. **15** A kotin wiadar mongiong arail karos, o a kotin mangi ar wiawia kan karos. **16** Nanmarki amen sota pan pwai kida a karis toto, o ol komad amen sota pan dore kila a kelail. **17** Os akan pil sota kak sauasa ekis o a kelail melel sota kadepa. **18** Kilang, silang en Ieowa kin irerong ong me lan i, o me kaporoporeki a kalangan. **19** Pwen kapit ir ala sang ni mela o katekatungole ni ansau en lek. **20** Ngen

atail kin auiaui Ieowa, i me sauas patail o pere patail. 21
Pwe mongiong atail kin peren kida i, pwe kitail kin liki mar a
saraui. 22 Maing, Ieowa, omui kalangan en mi po at duen at
kaporoporeki komui.

34 I PAN kapinga Ieowa ansau karos; au ai pan kapinga
i kokolata. 2 Ngen i en suaiki Ieowa, me luet akan pan
rong, ap peren kida. 3 Komail iang ia kapinga Ieowa, pwe
kitail en wiaki eu, kalangada mar a. 4 Ni ai rapaki Ieowa, a
kotin sapeng ia, o dore ia la sang nan ai masak karos. 5 Me
kin ariri i, pan kakelada, o mas arail sota pan namenokala. 6
Ol luet men et lao likwir, Ieowa ap kotin erekier o dorela i
sang nan a apwal akan karos. 7 Toulang en Ieowa kotikot
ren me lan i o kotin sauasa ir. 8 Komail song o kilang duen
kalangan en Ieowa! Meid pai, me liki i! 9 Lan Ieowa sapwilim
a saraui kan! Pwe me kin lan i, sota pan anane meakot. 10
Laien pulepul akan lekila o men mangada, a me kin rapaki
Ieowa, sota pan anane meakot. 11 Sama ko, komail kodo re
i, rong ia, i pan padaki ong komail duen lan Ieowa: 12 Is me
inong iong maur warai, o is me mauki ran kaselel akan? 13
Pere sang mesued lo om o kilin au om, pwe re der kotaue.
14 A muei sang mesued, ap wiada me mau, rapaki popol ap
dadaurata. 15 Silang en Ieowa mamangi me pung kan, o
karonga ereki ar likwir; 16 A silang en Ieowa kin palian ir, me
kin wia mesued, pwen kawe ir ala sang nan sappa. 17 Irail
kin likwir, Ieowa ap kotin mangi ir o kotin sauasa ir sang ni ar
apwal akan karos. 18 Ieowa koren iong ir, me mongiong arail
arail olar, o kotin sauasa ir, me ngen arail olar. 19 Kalokolok
toto lel ong me pung kan, a Ieowa kin kotin sauasa ir sang
nan mepukat karos. 20 A kotin sinsila kokon akan karos,
pwe eu ender tip pasang. 21 Me sued kot pan kamela mo
doo sang Kot akan, o me kin kailonki me pung kan, pan
kalokolok. 22 Ieowa kin kotin dorela ngen en sapwilim a ladu
kan, o karos me liki i sota pan kalokolok.

35 MAING, kom kotin pei ong ir, me kin pei ong ia; o kotin
palian ong ir, me kin u ong ia. 2 Re kotin ale pere o
tatan mauin ap kotida, pwen sauasa ia. 3 Ngapekida katieu
sauasa ia ong ai imwintiti kan. Kotin masan dong ngen i:
Ngai sauas pam! 4 Me men kame ia la, en namenokala
o kankaururala; o me men wia sued ong ia, en pure wei
o sarodi. 5 Ren wiala dueta dip en kisin war akan mon
kisiniang, o tounlang en Ieowa sikin irail wei. 6 Al arail en
rotorotala o kitentel la, o tounlang en Ieowa en kotin pakipaki
irail. 7 Pwe re insensara ia, pwen kame ia la, ap sota karepa,
o re wia por ong ia, a sota karepa. 8 A en seseinlek lodi
ong kalokolok; o insar me a wiadar, pein i en lodi ong; o
mela en lel ong i wasa o. 9 A ngen i en perenki Ieowa o
polauleki a kotin sauasa ia. 10 Kokon ai kan karos pan inda:
Maing, is me rasong komui? Pwe kom kotin sauasa me luet
o ong me a sota itar ong, o kom kotin sauasa me luet o
samama ong me lolap akan. 11 Saunkadede likam kai u ong
ia, kalelapok re i, me i sota asa due. 12 Re kin depukki me
mau me sued, pwen kainsensuede kin ia. 13 A ngai, ni ar
somau, i puri ong nan tuk en likau, o kaloke pein ngai ni ai
kaisesol, o kapakap sang mongion i. 14 Ngai wiai ong ir
dueta ong kompoke pa i o udan ri ai; ngai insensued dueta
amen, me kin loleitki in a. 15 A irail peren kida ai sikilikel o
pokon pena. Men lalaue pokon penang ia o song en aramas,
me i sasa, kin lalaue ia ansau karos. 16 Re ngi tete ong
ia, irail, me kin sansalmau o lalaue pweki kisin manga. 17
Maing, arai da, me kom pan kotin masani mepukat? Dorela
ngen i sang arail mesued, o maur ta ieu sang laien pulepul
akan. 18 I pan kapinga komui nan momodisou laud, o nan
pung en aramas toto i pan danke komui. 19 Der mueid ong
ai imwintiti nin sokarepa, ren peren kin ia, o me kin kailong
kin ia nin sokarepa, ren der lalaue ia ki mas arail. 20 Pwe ar
lokaia sota kin kareda popol, o re kin madamadaua, en dipi
ong me lelapok kan nan sap o. 21 O re sar pasang au arail
ong ia indada: Io io, pein kit kilanger. 22 Maing, kom kotin
mangi mepukat, kom der kotin nenenla, Maing, kom der doo
sang ia! 23 Kotin opala wasa o kipada, pwen kapung ia la o
ai dodok, ai Kot o ai Kaun. 24 Maing, ai Kot, kotin kapung ia
la duen omui pung, pwe ren der peren kin ia. 25 Der mueid
ong, ren inda nan mongiong arail: Io, io, i me se men! Der
mueid ong, ren inda: Kitail katalalar i. 26 Irail karos, me
peren kida ai apwal akan, en namenokala o kankaurura la, ir
me poponmaso ong ia, en likau kida namenok o kankaurur.
27 Irail me kin peren kida ai pung en ngisingis o pereperen,
o ren inda ansau karos: Meid kapinga ong Ieowa, me kin
perenki sauasa sapwilim a ladu o, 28 O lo i en kapakaparok
duen omui pung, o kapinga komui ran karos.

36 IET me i men inda sang lol en mongiong i duen tiak
en me sapung o: Sota lan Kot mi mon mas a. 2 A kin
kotaue o lingkaping, pwen pein i dadaurata a dodok sued,
ap tataki me tei kan. 3 A lokaia karos me sued o likam; a
pil sota kin duki ong padak, pwen wiada me mau. 4 A kin
madamadaua pon a los. A kin weweid nani al me sota mau
o sota kin suedeki me sapung. 5 Maing, omui kalangan
me ideda wong lang, o omui melel pil lel ong tapok kan. 6
Omui pung rasong nana en Kot akan, o omui kadeik kan
me rasong iluk ileile kalank; Maing, komui me kotin dorela
aramas o man akan. 7 Meid kasampwal omui kalangan
Maing Kot, pwe aramas akan kin diar wasan kamaio pan

mot en lim omui! 8 Re pan saliel kila dipisou toto nan tanpas
omui, o kom kotin kanim pil kin irail peren laud rasong pilap
pot. 9 Pwe parer ong maur mi re omui, o ni omui marain, se
kin kilang marain. 10 Kom kotin dadaurata omui kalangan
ong me asa komui, o omui pung ong me melel sang ni
mongiong arail. 11 Kom der mueid ong, i en tiatidi pan me
aklapalap akan, o pa en me sapung kan ender kapup ia di.
12 A mesued akan en pupedi wasa o, pwe ren lokidokila o
solar memaureda.

37 KOE der makaraki me sued akan; o der peirinki me
kin wia sapung. 2 Pwe re pan sorala madang dueta
rä, o re pan mongedi dueta tan tuka kan. 3 Kaporoporeki
Ieowa o wiada me mau, kaukausonta nan sap o, o wiawia
me pung. 4 Polauleki Ieowa, a pan kotiki ong uk, me
mongion om inong iong. 5 Mueid ong Ieowa om wiawia kan
o kaporoporeki i, a pan kotin wia mau. 6 A pan kapwareda
om wiawia me pung dueta marain, o om tiak pung dueta
nin sauas. 7 Kaporoporeki Ieowa ap nenenla o auiaui, o
koe der makar kida pan me kin pwaida ni a wiawia kan,
ol o, me kin kapwaiada me sued. 8 Muei sang makar o
pwilikidi om lingarangar; koe der makar, pwe koe der pil wia
me sued. 9 Pwe me sued akan pan kokoka sang, a me liki
Ieowa, pan sapaneki sap o. 10 Ansau takis, ap solar me
sapung o, o ma koe men kilang deu a, a solar mia. 11 A
me opampap akan pan sosoki sap o, o re pan pereperen
ki ar kapwa toto. 12 Me sapung o kin kamasak me pung
o, o ngi tete ong i. 13 A Ieowa kotin kiparamateki i, pwe
a kotin mangi a ansau. 14 Me sapung kan kin ngape kida
kodlas o kaonopada kasik katieu, pwen kasikiedi me luet o
samama, o kamela me kekeit wei ni melel. 15 A ar kodlas
pan dokodi pein mongiong arail, o ar kasik katieu pan tip
pasang. 16 Me malaulau en me pung amen, me mau sang
dipisou toto en me sapung kan. 17 Pwe pa en me sapung
kan pan tip pasang, a Ieowa pan kotin kolekol me pung kan.
18 Ieowa kotin mangier ran en me lelapok kan, o ar dipisou
pan duedueta. 19 Re sota pan namenokala ni ansau apwal,
o ni ansaun lek a pan itar ong ir. 20 Pwe me sapung kan pan
lokidokila, o imwintiti en Ieowa, ma re rasong sap kaselel eu,
re pil pan mokonaidi dueta atiniai. 21 Me sapung kan kin
pwaipwand ap sota kapungala, a me pung o kin kadek o
kin kisakisa wei. 22 Pwe me paie kin i, pan sosoki sap o, a
me a kotin karialar akan pan kokoka sang. 23 Ieowa kin
kotin katengetenge song en aramas due met ar kakakewei,
o a kotin peren kida a wiawia kan. 24 Ma a pan pupedi,
a sota pan lokidokila; pwe Ieowa kotin kolekidi i lim a. 25
Ngai pulepul ap malar, a i saikenta kilanger me pung amen
likidmalielar, de na kan poekipoeki prot. 26 A kin kadek
ansau karos o kin men kisakis wei, o na kan pan paida. 27
Muei sang me sued ap wia me mau, koe ap pan mimieta
nan sap o. 28 Pwe Ieowa kotin peren kida me pung, o a sota
pan kotin likidmaliela sapwilim a saraui kan; re pan nekinek
kokolata, a kadaudok en me sapung kan pan kokoka sang.
29 Me pung kan pan sosoki sap o, ap mimieta kokolata. 30
Au en me pung amen kin kida me lolekong, o lo a kaparokki
me pung. 31 Masan en a Kot mi nan mongiong i, a sota
pan krisedi. 32 Me sapung kin masamasan me pung, pwen
kamela i. 33 A Ieowa sota pan kotin mueid ong, en mi nan
pa a kan, o a sota pan kotin kasela i, a lao pan pakadeikada.
34 Auiaui Ieowa o weweid nan a al akan, a ap pan kotin
kasapwil uk ada, pwe koe en sosoki sap o; koe pan kilang,
me sapung kan pan kokoka sang. 35 I kilanger me doo sang
Kot amen, me katiwo o pwaida o maurada dueta tuka mau
pot. 36 A ni at dauli wasa o, kilang, a soer mia; i idok duen i,
a a solar kak diarokada. 37 Dadaurata om lelapok, o wiawia
me pung; pwe song due met pan pwaida mau ni imwi. 38 A
me katiwo kan pan wiaki eu lokidokila, o me sapung kan pan
koka sang ni imwi. 39 A Ieowa kotin sauasa me pung kan, i
me kele parail ni ar apwal akan. 40 O Ieowa pan kotin ieiang
ir o pan dore ir ala; A pan kotin dore ir ala sang me sapung
kan, o a pan sauasa ir, pwe re kin liki i.

38 MAING, der kotin kaloke ia ni omui kupur sued, o
der kame ia ni omui ongiong. 2 Pwe sapwilim omui
kanangan kasik katieu lel dong ia, o lim omui katoutou
ia. 3 Sota mau kot ni pali war ai pweki omui ongiong, o
sota moleilei nan kokon ai kan pweki dip ai 4 Pwe dip ai
kin kadupaledi mong ai, re kin katoutou ia dueta meakot
me toutou melel. 5 Ai ola kan posuedela o nanan pweki
ai pweipwei. 6 I kin kos pena o pairok wei alialu, i kin
insensued ansau karos, 7 Pwe longelong ai mongedier
melel, o sota mau kot ni pali war ai. 8 Ngai luetalar melel o i
wokiwok pasanger. I kin sangesang, pweki mongiong i sota
kak moleilei. 9 Maing, kom kotin mangi ai inong karos, o
ai sangesang sota rir sang komui. 10 Mongiong i rerer, ai
kelail ko sanger re i, o marain en mas ai pil rotorotala. 11
Kompoke pai o ai warok kan kin doowei sang ia, o suedeki
ai kalokolok, o sau i kan kin doo sang ia. 12 O me kin inong
iong kame ia la, kin masamasan ia, o me men wia sued
ong ia, kin indinda duen ar pan wiada dodok sued, o re kin
widiwiding ansau karos. 13 A ngai dueta me salongepon
amen, me sota rong wasa, o dueta me lotong, me sota kak
sar pasang au a. 14 Ngai dueta ol amen me solar rong
wasa, o sota depuk en lokaia mi nan au ai. 15 A i kin auiaui
komui, Maing. Komui Maing ai Kot pan kotin sapeng ia. 16
Pwe i men, ren der peren kin ia. Ma nä i pan krisedi, re pan

peren kida melel. 17 Pwe i koren iong pupedi, o ai kalokolok
kin koren iong ia ansau karos. 18 Pwe i weokada dip ai kan
o suedeki dip ai. 19 A ai imwintiti kan memaureta o irail
me kelail; me kailong kin ia ni sota karepa me toto. 20 O
me kin depukki ai me mau me sued, kin palian ia, pweki ai
dadaurata me mau. 21 Ieowa ai Kot, kom der muei sang ia o
der doowei sang ia! 22 Kom kotin madang dong ia, Maing
sauas pa i.

39 NGAI inda: I pan kanai ong al ai kan, pwe i ender wia
dip ki lo i. I pan sali pena au ai arain en me sapung o
mi re i. 2 I kadukiedier ai lokaia o nenenlar o solar inda duen
peren, a ai kalokolok lalaudalar. 3 Mongiong i karakaradar
nan kapedi, o ma i pan tamanda mepukat, a rasong kisiniai
lulada; i ap lokaia kida lo i. 4 Maing, kotin padaki ong ia,
me maur i pan imwisokela, o imwi pan ai ran akan, me i
pan samoer. 5 Mangi, ai ran akan dueta tälap en pa en
aramas re omui; o maur i likamata sota meakot mo'mui.
Melel aramas, me kin keleki pein i, kin dueta adiniai. (Sela)
6 Re kin alialu sili rasong mota, o re kin katoutouki pein irail
dodok mal. Re kin nanak pena ap sasa, is me pan naineki. 7
Ari Maing, is me i en auiaui? I kaporoporeki komui. 8 Dore ia
la sang dip ai karos, o kom der mueid ong, me pweipwei kan
en kaurur kin ia. 9 I pan nenenla o sota sar pasang au ai,
pwe kom kotin wiadar. 10 Kotin katukiedi omui kaloke ia; pwe
ngai dupok kilar ai kalokolok pan lim omui. 11 Ma kom pan
kaloke amen pweki dip a, mom a kaselel ap pan suedala
likamada man en mot kangala. O meid mal aramas karos!
(Sela) 12 Maing kom kotin ereki ai kapakap, o mangi ai
likwir, o der sapaimokid ni ai sangesang, pwe ngai sapwilim
omui men kairu o pweledan omui wei men dueta sam ai kan
karos. 13 Kom kotin muei sang ia, pwe i en kelailada, mon ai
pan kokowei o solar mia.

40 I AUIAUIER Ieowa, o a kotin iroir dong ia o kotin
erekier ai likelikwir. 2 A kotin api ia da sang nan por
sued o sang wasa lususur, o kotin kasonedier nä i kat pon
paip eu, pwen kak alu mau; 3 O a kotiki ong nan au ai
kaul kap pot, pwen kapinga atail Kot; i me aramas toto
pan udial ap lan Ieowa o kaporoporeki i. 4 Meid pai ol o
me kaporoporeki Ieowa o sota waroki ong me aklapalap
akan, de me weweid nin tiak likam! 5 Maing ai Kot, meid
kapuriamui sapwilim omui dodok kan o omui madamadaua,
me komui kotin kasale ong kit. Sota me rasong komui. I men
kaparok o kasokasoi duen, a re sota mau ong wadok. 6
Kom sota kotin kupura mairong man de mairong wan tuka
kan; a kom kotin kawasak pasang salong ai; kom sota kotin
mauki mairong isis de mairong en dip. 7 Ngai ap inda:
Kilang, I kokodo; nan puk o me intingidier duen ngai. 8 I
men kapwaiada kupur omui, ai Kot; o sapwilim omui kapung
o mi nan lol en mongiong i. 9 I pan padaki ong momodisou
laud duen me pung. Kilang, i sota pan nenenla, Maing kom
kotin mangi. 10 I sota okila omui pung nan mongiong i. I kin
kapakaparok duen omui melel o maur, i sota kin okila omui
kalangan o melel mon momodisou laud. 11 A komui Maing
der kotiki sang ia omui kalangan, omui kalangan o melel en
sinsila ia ansau karos. 12 Pwe ai kalokolok kapil ia pena, o
re sota mau ong wadok; dip ai katoutou ia, i ap solar kilang
wasa; ir me toto sang pit en mong ai, ap solar angiang. 13
Kom kotin kupura ia Maing, o kotin dore ia la; Maing kom
kotin sauasa madang! 14 Me kin masamasan ia, pwen kame
ia la, en namenokala o lisela; me men wia sued ong ia, en
purewei o lisela. 15 Ir me kin likelikwirki due ai: "Io, io!" en
masak o lisela. 16 Karos me idok komui, en pereperen o
popol. O me pok ong omui maur, ansau karos ren inda: Meid
kapingan Ieowa! 17 Pwe ngai samama o luet; a Ieowa kin
kotin apwali ia. Komui sauas pa i o ai saundor; ai Kot, kom
der kotin pwand!

41 MEID pai me kin apwali me samama o. Ieowa pan
kotin dorela i ni ran apwal. 2 Ieowa pan kotin apwali i
o sinsila a maur, o a pan pwaida nin sappa, o a sota pan
mueidala i nan pa en a imwintiti kan. 3 Ieowa pan kotin
kakelada i ni a pan mela; kom kin kotin sauasa i ni a somau
karos. 4 Ngai inda: Maing, kom kotin maki ong ia; kakelada
ngen i, pwe ngai wiadar dip ong komui. 5 Ai imwintiti kan
kin lokaia sued duen ngai. Iad a pan mela o mar a pan
ririla? 6 A kin kodon kilang ia, a kin lokelokaia, a mongiong a
me toror, pwe a kin rapaki karepan a lalaue, ap kokowei
lokelokaia due. 7 Karos me kailong kin ia, kin lidilidumongin
kin ia, o re madamadaua sued duen ngai. 8 Me suedkot
mi re a; a pupedier o solar pan uda. 9 Pil kompoke pa i,
me i liki, o me iang ia mangamanga, kin tiaki ia di. 10 A
komui Maing kotin maki ong ia, o kau ia da, i ap pan depuk
ong ir. 11 I me i pan asaki, me kom kotin kupura ia, pwe ai
imwintiti ender ngisingis kin ia. 12 A kom kin kolekol ia pweki
ia lelapok, o kom pan kotin kasone ia di mon silang omui
kokolata. 13 Kapinga ong Ieowa, Kot en Israel sang met o
kokolata! Amen. Amen.

42 DUEN tia amen inong iong pil, iduen ngen i kin inong
iong komui o Kot. 2 Ngen i inong iong Kot, ong Kot
ieias. Iad i pan lel wasa o, me i pan ariri silang en Kot. 3 Pil en
mas ai, iei kan ai manga ni ran o ni pong, pwe irail kin indang
ia ran karos: Ia om Kot? 4 Ma i madamadaua duen mepukat,
i ap wudokila audepan mongiong i ong pein ngai, pwe i

inong iong iang pokon o kokodalang tanpas en Kot, o i men
iang pokon, me kin wiada a ran, pereperen o kapikapinga. 5
Ngen i, da me koe insensuedeki o sota moleileiki? Auiaui
Kot! I pan purong kapinga i. Pwe a kotin sauasa kin ia
silang i. 6 Ai Kot, ngen i me insensued; i ap madamadaua
duen komui nan sap en kailan Iordan o Ermonin, pon dol
Misar. 7 Sapwilim omui pil akan ngiringirsok, pil laud akan
ngiringirsok; sapwilim omui iluk kan karos kadupal ia di. 8
Ieowa kotin inaukidar a kalangan ni ran, a ni pong i kin kauli
ong i, o i kapakap ong Kot en maur i. 9 I kin indang Kot
ai paip: Da me kom kotin likidmalie kin ia la? Da me i en
weweideki ni insensued pweki ai imwintiti kelail ong ia? 10
Likamata kokon ai kan mut pasanger, ni ai imwintiti lalaue ia.
Pwe re kin indang ia ran karos: Ia om Kot? 11 Ngen i, da me
koe insensuedeki o sota moleileiki? Auiaui Kot! Pwe i pan
danke i, pwe i sauas pan mas ai o ai Kot.

43 MAING Kot! Kotin sauasa ai pung, o kotin ieiang ia
nan kapung ong aramas sued pukat, o kotin dore ia la
sang aramas likam o morsued akan. 2 Pwe komui Kot en ai
kel; da me kom kotin kase kin ia la? Da me kom kotin mueid
ong, i en weweidwei ni ai insensued, ma ai imwintiti kelail
ong ia? 3 Kom kotin kadarado omui marain o melel, pwe ira
en kalua ia, o wa ia lang ni omui dol saraui o tanpas omui. 4
Pwe i en pedelong ong nan pei saraui en Kot, iei Kot me
kaperen pa i o kapol pa i, o i en danke komui Kot ki arp, ai
Kot. 5 Ngen i, da me koe insensuedeki o sota moleileiki?
Auiaui Kot! Pwe i pan danke i, pwe i sauas pan mas ai o ai
Kot.

44 MAING Kot, se ronger ki salong at, sam at oko
kasokasoi ong kit er, me kom kotin wiadar ni ar ansau
mas. 2 Kom kotin pakiweier men liki kan ki lim omui, ap
wilian ir di; kom kotin koko sang wei kan, ap id katotoe
ir ala. 3 Pwe re sota kaloedier sap o ki ar kodlas, o pa
arail sota katepa ong ir, pwe pali maun omui o lim omui,
o marain en silang omui; pweki kom kotin kupura irail er.
4 Pwe komui Kot ai Nanmarki, me inauki ong Iakop, en
sauasa i. 5 Komui, me se pan kawekila at imwintiti kan; ni
mar omui me se pan tiakekidi me kin palian kit. 6 Pwe i sota
kin kaporoporeki ai kasik katieu, o ai kodlas sota kak dore ia
la. 7 Pwe komui me kin sauasa kit sang at imwintiti kan, o
kom kin kanamenokala, me kailong kin kit. 8 Ran karos se
pan kapinga Kot, o se pan danke ong mar omui kokolata.
(Sela) 9 Ari so, kom kotin likidmalie kin kit ala, pwe sen
lisela, o komui sota iang at karis akan. 10 Kom kotin mueid
ong at imwintiti, ren paki kit wei, o me kailong kin kit, kin
kulia sang at kapwa. 11 Kom kotin mueid ong ir, ren kawe kit
ala dueta sip oko, o kom kotin kamueit kit pasang nan pung
en men liki kan. 12 Kom netikila sapwilim omui kan ni pwai
sued, a komui ap sota kapwapwa kilar. 13 Kom kin kotin wiai
ong kit, sen kankaurur ren men imp at, o lalaue o sarodi
ren me kapil kit pena. 14 Kom kotin wia kin kit karasepa eu
ren men liki kan o aramas akan kin dueduälok kin kit. 15 I
kin saro nin ran karos o mas ai me dir en namenok, 16 Ni
ai rongerong aramas morsued o lalaue, o ni ai kilekilang
ai imwintiti o me kin akdepuk kan. 17 Mepukat karos lel
dong kit er, ari so, se sota kak monokela komui, de wia dip
ong sapwilim omui inau. 18 Mongiong at sota pupwei sang
komui, o se sota wuki wei sang al omui. 19 A komui kawe
kit alar ni wasan man sued, o kom kadupale kidi mot en
mela. 20 Ma se monokela mar en at Kol, o pokada pa at ong
amen kot, 21 Kot sota pan kotin diarada? Pwe a kotin mangi
lol en mongiong at. 22 Pwe kit kin kalokoloke kin komui ni
ran karos, o kit rasong sip me pan kamela. 23 Maing, kom
kotida! Da me kom kotin saimokela? Kotin opada wasa, o
der kasapoke kit ala kokolata! 24 Da me kom kotin karirila
silang omui, o kotin maliela at luet o at kalokolok? 25 Pwe
ngen it poridier ni pwel par; kaped it pas ong pwel. 26 Kom
kotida, sauasa kit, o dore kit ala pweki omui kalangan.

45 MONGIONG i kin wiada kaul kaselel apot; i pan kaule ki
duen Nanmarki amen, lo i rasong pensil en sauninting
koiok amen. 2 Komui ta me kaselel sang aramas karos; meid
kaselel silang omui; i me Kot kapai kin komui ta kokolata. 3
Pira wong omui kodlas ni longelong omui, komui ol komad, o
kapwata kin komui! 4 Komui en pwaida ni omui kapwat.
Kom kotiwei, pwen sauasa me melel, o me luet akan, pwen
kolekol ong ir me pung. Lim omui maun ap pan wia dodok
kapuriamui. 5 Kanangan omui kasik katieu me kong — wei
kan kin lodi ong komui —; re kin lel ong nan mongiong en
imwintiti en nanmarki. 6 Maing Kot, mol omui pan duedueta
kokolata; o sokon en wei omui me sokon en pung apot. 7
Kom kin pok ong me pung ap tataki tiak sued; i me Kot, omui
Kot, keie kin komui le en kaperen mon omui warok kan. 8
Omui likau kan kin pomauki mire, aloe, o kasia ni omui pedoi
sang tanpas omui im elpenpain, komui kin polauleki kaul o
arp. 9 Sapwilim en Nanmarki seripein ko mi nan pung en
toun tanpas omui; li Nanmarki a kotikot ni pali maun omui
kapwateki kold en opir. 10 Nai seripein koe rong, o kilang, o
kapaikedi salong om, o monokela sap om o sau om akan. 11
Nanmarki ap pan peren kida mom om kaselel; pwe i om
Kaun, a koe en kaudoki ong i. 12 Nain Tirus, me kapwapa
re'rail pan wado kisakis; o ngidingid re om. 13 Sapwilim en
Nanmarki seripein, me mi lole, meid kaselel ni mongiong i, a

kapwateki likau kold. 14 A pan pakaluala ren Nanmarki ni a
likau lingan o a warok peinekap akan, me idauen i, kompoke
pa, pan kalua dong komui. 15 Re pan kalua irail ki peren o
ngisingis, o re kin pedelong ong nan tanpas en Nanmarki.
16 Noumui manakap akan pan wiliandi sam omui kan; i me
kom pan kasapwiladang saupeidi en sap akan karos. 17 I
pan tamanda mar omui ni di kan karos; i me wei kan karos
pan kapinga komui kokolata.

46 KOT atail kaporopor o kele patail, o sauas patail ni
atail apwal akan, me lel dong kitail. 2 I me se sota
pan masak, menda ma sappa pan sorela, o nana kan pan
kirila nan warong en madau. 3 Menda ma a iluk kan pan
ongiongida o pudopudeda, o ma a kelail ong kawela nana
kan. (Sela) 4 Pwe kanim en Kot pan pereperen a duedueta
iangaki utun pil, me mi lole, wasa me tanpas saraui en me
Lapalap o mia ia. 5 Kot kotikot lole, i me a pan tengetengki
kokolata; Kot pan kotin sauasa i nin soran. 6 Men liki kan
kin lingarangar o wei kan pan ola, sappa pan soredi, ma a
pan kotin masani. 7 Ieowa Sepaot kotin ieiang kitail; Kot
en Iakop i pere patail. (Sela) 8 Komail kodo, kilang dodok
lapalap en Ieowa, me kotin dodok kelail nin sappa, 9 Me
kotin kadukiedi mauin lel ni imwin sap karos o katip pasang
kasik katieu, o kawela katieu, o karonga kila kisiniai war en
mauin akan. 10 Komail nenenla o asada, me Ngai ta Kot. I
pan kawauwi pein Ngai ren men liki kan, I pan kalinganada
nin sappa. 11 Ieowa Sepaot kotin ieiang kitail; Kot en Iakop i
pere patail. (Sela)

47 KOMAIL kainok karos lopolop o kapinga Kot ki ngil
kaperen! 2 Pwe Ieowa me lapalap kaualap, a meid
kalank; i Nanmarki lapalap nin sap akan karos. 3 A kotin
kaloedi ong kitail wei kan o aramas akan pan nä atail. 4 A
kotin piladang kitail atail soso, lingan en Iakop, me a kotin
pok ong. (Sela) 5 Kot kotida ngisingis, o Ieowa ki ngil en
koronete kelail. 6 Kauli ong Kot psalm ko! Kaulki psalm ko!
Kauli ong atail Nanmarki! Kakaul! 7 Pwe Kot Nanmarki nan
sap karos; komail kaul ki psalm ni lolekong. 8 Kot Nanmarki
en men liki kan; Kot kotikot pon mol a saraui. 9 Saupeidi en
wei kan pokon pena wiala wein Kot en Apraam; pwe pere en
mauin nin sappa me sapwilim en Kot. A kotin lapalap melel.

48 IEOWA meid lapalap, o a indand mau melel nan kanim
en atail Kot, pon sapwilim a dol saraui! 2 Meid kaselel
en dol Sion a uda, me sap karos kin peren kida; ni pali apong
kanim en nanamarki lapalap mimi ia. 3 Toun im kalaimun
akan asa Kot, me i pere parail. 4 Pwe kilang, nanmarki kan
pokon pena, ap daulul wei. 5 Irail puriamui kila ni ar kilanger
mepukat; irail masapwekadar o tanger. 6 Irail rerer, o re
masak dueta li pan naitik amen. 7 Kom kin kotin kawela sop
en Tarsis ki ang en mas en lang. 8 Duen atail rongadar,
iduen kitail kin kilangada nan kanim en Ieowa Sepaot, nan
kanim en atail Kot; Kot kin kolekol i kokolata. (Sela) 9 Maing
Kot se kin tamatamanda omui kalangan nan sapwilim ar
tanpas im en kaudok. 10 Maing Kot duen mar omui iduen
wau omui lel ni imwin sappa; pali maun omui me dir en
pung. 11 Dol en Sion en pereperen, o nain Iuda seripein ko
en insenemauki omui kadeik kan. 12 Komail kaidong kapil
pena Sion, wadok im teng kan; 13 Kilekilang mau a kel takai
kan, o kasakasaui a im kalaimun akan, pwe komail en kak
kasoia ong men mur akan, 14 Me Kot men et, pan atail Kot
ansau karos kokolata. A pan kotin kalua kitail kokolata.

49 Komail kainok kan karos rong o dedeki, komail toun
sap karos, 2 Ir karos, aramas o saupeidi, ir karos
me kapwapwa o samama kan! 3 Au ai pan kaparok duen
lolekong, o mongiong i duen lamalam pung. 4 I pan kapaike
dong salong ai lepen masan, o i pan kasaleda me rir akan ni
ngil en arp. 5 Da me i en masak ni ran apwal akan, ma me
sapung kan kapil ia pena, 6 Me kin kaporoporeki ar dipisou
o suaiki ar kapwa toto? 7 Pwe sota me kak dorela ri a, de
tomeki i ren Kot, 8 (Pwe meid apwal, en dorela ngen ar; a
sota pan pwaida kokolata). 9 Pwen maur potopot o sota
kilang sousou o. 10 Pwe a kin kilang, me lolekong kan kin
mela dueta me pweipwei o iakalar akan, o re pan mueid ong
amen ar dipisou kan. 11 I me re kin peren kida, ma im arail
pan duedueta, o deu'rail pan mimieta kokolata; o re konekon
melel nin sappa. 12 Ari so, aramas me konekon sota kak
mimieta ni mepukat, pwe a pan kokowei dueta man amen.
13 Iet ar wiawia pukat meid pweipwei; ari so, kadaudok ar kin
kapinga ki au arail. (Sela) 14 Re wonon nan wasan mela
dueta pwin sip; mela kin kamanga ir; a me lelapok kan pan
kaun irail da madang, o mom ar pan soredi, o re pan doo
sang deu'rail, mimieta nan pweleko. **(Sheol h7585)** 15 A Kot
pan kotin dorela ngen i sang nan mana en wasan mela, pwe
a pan kotin sapwilimane kin ia. (Sela) **(Sheol h7585)** 16 Koe
der puriamuiki, ma amen pan kapwapwala, o ma lingan en
im a pan laudala. 17 Pwe a sota pan wala meakot ni a pan
mela, o a lingan sota pan idauenla i. 18 A kin insenemau kila
peren en maur kaselel wet, o aramas kin kapinga ir, me kin
apapwali pein ir eta ni maur et. 19 A pan idauen la sam a
kan, ap solar kilang marain kokolata. 20 Ari, ma aramas
amen indand mau, ap sota a lamalam, a pan kokowei dueta
man amen.

50 KOT Ieowa manaman masanier o molipedo sappa
sang ni tapin katipin lel ni a kiridi. **2** Lingan en Kot
tapida sang Sion. **3** Atail Kot kotido, o a sota kin kotin
sapaimokit. Kisiniai kelail kin tiong mo a, o melimel laud kin
mi impa. **4** A kotin molipe lang o sappa, pwen kapungala
sapwilim a aramas akan! **5** Komail kapokon pena nai lelapok
kan, me wiadar ar inau ong ia ni ansau en mairong! **6**
Nanlang pan kasaleda a pung; pwe Kot kin kotin kadeikada.
(Sela) **7** Komail nai aramas akan rong, I pan padaki ong
komail. Israel, I pan kaparoki ong komail: Ngai Kot, om Kot.
8 I sota pan kaloke uk pweki om mairong, pwe om mairong
isis kin wiaui ong ia ansau karos. **9** Ari so, I sota pan ale
sang komail kau ol de kut o sip ol sang nan im omail. **10**
Pwe man en nan wel karos me ai o pil man akan, me mimi
pon nana kid pak toto. **11** I asa manpir en nana karos o
song en man karos, me mi nan sap, kin mi re i. **12** Ma I men
mangadar, I sota pan indang uk, pwe sappa me ai o audepa
karos. **13** Da, koe lamelame, me I kin inong iong uduk en
kau ol, de I men nim ntan kut ol? **14** Mairongki danke ong
Kot o kapungalang me Lapalap o om inau. **15** Likwir dong ia
ni om insensued, I ap pan dore uk ala, a koe pan kapinga ia.
16 A Kot kotin masani ong me sapung o: Da me koe kaparok
duen ai kusoned akan, o lokaia kida au om duen ai inau, **17**
Pwe koe kin tateki tiak pung o mamaleki ai kusoned akan?
18 Ma koe pan kilang lipirap amen, koe kin iang i, o koe kin
waroki ong me kamal akan. **19** Au om kin lokaia kiwei me
sued o lo om me likam. **20** Koe kin wonon o lokaia likam
duen ri om; o nain in om putak koe kin karaune mal. **21** Koe
wiada mepukat, a ngai kin nenenla; koe ap kiki ong, me ngai
dueta koe. A I pan kapung ong uk o kasaleda mon mas om.
22 Komail me mamaleki Kot, en asa, I pan kasor komail la o
sota sauas pamail pan mia. **23** Me kin mairongki danke, kin
kapinga ia; o i al o, me I pan kasale ong i duen maur en Kot.

51 MAING Kot, kom kotin maki ong ia duen omui kalangan,
o kotin lapwada dip ai duen ar kalangan lapalap. **2**
Kom kotin widen ia sang ai wiawia sapung, o kotin kamakel
ia da sang ni dip ai. **3** Pwe i asa duen ai wiadar me sued,
o dip ai me sansal ong ia ansau karos. **4** Ong komui eta
me i wiai dip ong, o wiadar sapung mon silang omui, pwe
komui me pung eta ni omui masan akan, o komui makelekel
eta ni omui pan kadeikada. **5** Kotin masani, me i ipwidier
ni sapung, o in ai ape kin ia dar ni mang en dip. **6** Kotin
masani, kom kin kotin mauki melel, me mi wasa rir; kom kin
kasale ong ia lolekong rir. **7** Kom kotin kamakele kin ia isop,
pwe i en minla, widen ia, pwe i en puetepueteta sno. **8** Kom
kotiki ong ia peren o popol, pwe kokon ai kan, me kom kotin
kawelar, en insenemaula. **9** Kom kotin sopwei sang dip ai
kan, o kotin lapwada ai sapung karos. **10** Maing Kot, kom
kotin wiai ong ia mongiong makelekel, o kotin kawiliakapada
ngen i. **11** Kom der kase ia la sang mon silang omui o der
kotiki sang ia ar Ngen saraui. **12** Kom kotin pur ong kamait
ia la ki omui sauasa ia, o kotiki ong ia ngen en kaperen. **13** I
pan padaki ong me katiwo kan duen al omui kan, pwe me
dipan akan en wuki ong komui. **14** Maing Kot, kom kotin
dore ia la sang dip en nta, pwe komui Kot ai saunkamaur,
pwe lo i en kapinga omui pung. **15** Maing Ieowa, kom kotin
kasar pasang kilen au ai, pwe au ai en kapikapinga komui.
16 Pwe kom sota kotin mauki mairong kamela — a ma iei, i
pan wiada — o mairong isis kom sota kotin kupura. **17** A iet
mairong, me Kot kin kotin kupura: Ngen olar, o mongiong
insensuedalar, o karakarak, iei me komui Maing Kot sota pan
kotin mamaleki. **18** Kom kotin sauasa Sion ki omui kalangan,
kotin kauada kel en Ierusalem. **19** Komui ap pan kupura
mairong pung, mairong isis o mairong unsok. I ansau me
kau ol pan iseda pon sapwilim omui pei saraui.

52 KOE ol weit, da me koe suaikeki me sued, pwe
kalangan en Ieowa kin duedueta ni ran karos. **2** Lo
om inong iong me sued, o kin rasong naip kong pot, ni a
wia likam. **3** Koe kin mauki lokaia sued sang me mau, o
lokaia likam sang me pung. (Sela) **4** Koe kin men lokaiaki
me sued lo om likam. **5** I me Kot pil pan kawe uk ala, o
lepuk uk pasang, o waik uk sang nan im om, o koko uk sang
nan sap en me maur akan. (Sela) **6** A me pung kan pan
kilang o masapwekada, o re pan kaurureki i: **7** Kilang, iei ol
o, me sota kaporoporeki Ieowa, pwe a keleki a dipisou toto o
a kelail ong a wiada me sued. **8** A ngai dueta tuka oliwe pot
nan tanpas en Kot, i kaporoporeki kalangan en Kot kokolata.
9 I pan kapinga komui kokolata, pwe kom kak kotin wiada;
i pan kapinga mar omui, pwe a lingan ren sapwilim omui
lelapok kan.

53 ME pweipwei kan kin indinda nan mongiong arail: Sota
Kot. Arail tiak meid sued. Arail sapung kan sakanekan.
Sota amen mia, me kin wia me mau. **2** Ieowa kin irerong
aramas akan sang nanlang, pwen masani, ma amen mia,
me lolekong o rapaki Kot. **3** A ir karos suedalar, o karos
sapungalar, sota me kin wiada me mau, sota amen. **4** Ir
karos me kin wiada me sued, sota arail lolekong, irail, me
kin namala nai aramas akan rasong prot, a re sota kin likwir
ong Kot. **5** Rap masak ni sota karepa, pwe Kot kotin kamueit
pasanger kokon en ir, me kin kapil uk pena. Kom kotin
kanamenok ir alar, pwe Kot kotin kase ir ala. **6** O i men,
sauas pan Israel en kodo sang nan Sion, o Kot en kotin

lapwada sapwilim a salidi kan! I me Iakop pan insen mauki o
Israel pan pereperenki.

54 MAING Kot, kom kotin sauasa ia ki mar omui, o kotin
kasansaleda ai pung ki omui manaman. **2** Maing Kot,
kom kotin ereki ai kapakap, o kotin mangi lokaia en au i. **3**
Pwe men wai kai palian ia, o me weit akan masamasan maur
i, o re sota weweid mon Kot. (Sela) **4** Kilang, Kot sauas pa i,
Ieowa kin kolekol ngen i. **5** A pan kotin depuk ong ai imwintiti
kan ar me sued. Kom kotin kawe ir ala ki omui melel. **6** I ap
pan wiai ong komui mairong kaperen, o kapinga mar omui,
pwe a me mau. **7** Pwe a kotin dore ia la sang nan ai apwal
akan karos, o mas ai peren kidar ai imwintiti kan.

55 MAING Kot, kom kotin ereki ai kapakap, o kom der
rirwei sang mon ai ngidingid. **2** Kom kotin mangi ia o
kotin sapeng ia. Pwe i kin sansalong sili o sangesangki, **3**
Pwe ngil en ai imwintiti kin kainsensued ia o me doo sang
Kot akan kin pakipaki ia; pwe re kin men wia sued ong ia, o
re kin kailong kin ia. **4** Mongiong i masapwekada nan kaped
i, o masak en mela lel ong ia. **5** Masak o rerer lel dong ia;
wapon kadupal ia di. **6** I ap indada: O ma pa i kat dueta
pa en muroi, pwen pirwei o mi ekis wasa. **7** I ap pan pirla
wasa doo, o kaukauson sap tan. (Sela) **8** I pan madanglang
wasan moleilei mon melimel o katau. **9** Maing Ieowa, kom
kotin kawuk pasang lo arail, o kotin kasore ir ala, pwe i
kilekilang, me toun kanim o kin weit o akamai pena. **10**
Mepukat kin wiaui ni ran o ni pong pon arail kel takai, o a dir
en apwal o dodok kan. **11** Me sued akan kin kaunda kanim
o; o tou a kan sota kin muei sang likam o kotaue. **12** Ma ai
imwintiti pan wia sued ong ia, i sota pan insenoki, o ma me
kailong kin ia pan pei ong ia, i pan ruki sang mo a. **13** A
koe, ai warok, o kompole pa i o kis ai. **14** Pwe kitail minimin
penaer nan pung atail. Kitail wiaki eu nan pung en pokon
nan tanpas en Kot. **15** Mela en madang lel wong irail, pwe
ren lokidokila nan wasan mela ni ar memaur; pwe im arail o
lol arail me dir en morsued. **(Sheol h7585)** **16** A i pan likwir
ong Kot, o Ieowa pan kotin sauasa ia. **17** Nin sautik, o ni
mansang, o nin sauas i pan sangesang o weriwer, a ap pan
kotin mangi ngil ai. **18** A pan kotin dorela ngen i sang ren me
men palian ia, o pan kotin kamoleilei ia; pwe ir me toto, me u
ong ia. **19** Kot pan kotin ereki o kanamenok ir ala, pwe a
kotikot eta sang tapin kaua. (Sela) Pwe re sota pan wukila, o
re sota masak Kot. **20** A saikidi sapwilim a popol akan, o a
kawela a inau. **21** Au a me kitentel sang wi, ap lamelame
duen mauin, a lokaia me muterok sang le, ap rasong kodlas
kong, me onopa dang pei. **22** Mueid ong Ieowa, me koe
inong iong, a pan apwali uk ada, a sota pan kotin mueid ong
me pung kan en wukiwuk sili. **23** Maing Kot, kom pan kotin
kase ir long ong nan por lol en me sued o; me inong iong
nta o likam kan sota pan lel ong apali en maur arail. A i pan
kaporoporeki komui.

56 MAING Kot, kom kotin maki ong ia, pwe aramas akan
ngiringir ong ia; re kin peipei o kamasak ia ni ran karos.
2 Ai imwintiti kan kin ngiringir nin ran karos, pwe me toto
pei ong ia ni ar aklapalap. **3** Ni ai masak i kin kaporoporeki
komui. **4** I pan kapinga masan en Kot, i pan kaporoporeki
Kot o pan sota masak, da me aramas kak wiai ong ia? **5**
Ran karos re kin kawukila ai lokaia, re kin madamadauata,
duen ar pan kawe ia la. **6** Re pokon pena, o masamasan, o
kanakanai ong kaimwin nä i kat, duen ar pan kak kame ia la.
7 Iaduen, re pan kak pitila ni ar morsuet? Maing Kot, kom
kotin kasapokala song en aramas due met, **8** Kom kotin
wadok pena al en ai pitilar akan, o kotin kolekol pena pil en
mas ai nan sapwilim omui dal o. Pwe kaidin karos kileledier
nan sapwilim omui puk o? **9** Ai imwintiti kan ap pan sapale
wei ni ran o me i pan likelikwir; let me i asa, me Kot sauas
pa i. **10** I pan kapinga masan en Kot; i pan kapinga masan
en Ieowa. **11** I kaporoporeki Kot, ap sota masak, pwe da me
aramas akan pan kak wiai ong ia? **12** Maing Kot, i inauki ong
komui, me i pan mairongki danke ong komui; **13** Pwe kom
kotin dorelar ngen i sang mela o nä, i kat sang ai krisidi, pwe
i en weweid mon silang en Kot nan marain en me maur
akan.

57 MAING Kot, kom kotin maki ong ia, maki ong ia!
Pwe ngen i kin kaporoporeki komui, o pan mot en lim
omui i wasan ai maur, lao ansau apwal daulier. **2** I likwir
ong Kot, me lapalapia, ong Kot, me kotin kaimwisokala ai
kankangeranger. **3** A kotin poronedo sang nanlang sauas pa
i ong me kanamenok ia, o me kin ngiringir ong ia. (Sela)
Kot pan kotin kadarado a kalangan o melel. **4** Ngen i mi
nan pung en laien akan, aramas rasong umpul en kisiniai;
ngi arail rasong katieu o kanangan kasik katieu, o lo arail
rasong kodlas kong o. **5** Maing Kot, kom kotida ileila sang
lang, o wau omui nan sappa karos. **6** Irail insarai ia nan al
ai kan; re kin katoutoui ngen i; re weirada mo i por eu, ap
pein pupedi ong lole. (Sela) **7** Mongiong i insenemaular,
Maing Kot, ngen i onoper ong kaul o kaping. **8** Ngen i pirida!
Kaul o arp pirida! I pan pirida nin soran. **9** Ieowa, i men
danke ong komui nan wei kan; i pan kauli ong komui nan
pung en aramas akan. **10** Pwe omui kalangan me laud dueta
nanlang, o omui melel dueta tapok kan. **11** Maing Kot, kom
kotida ileila sang lang, o wau omui lingan nan sappa karos.

58 IADUEN komail lotong, pwe komail sota men lokaia
me pung, o komail sota men kapung nin tiak inen,
komail aramas akan? 2 Melel, komail kin wia me sapung
nan mongiong o, o nan sap o komail kin kelail ong wiada
me sued. 3 Me doo sang Kot akan me sapung sang pon
kapan in ar akan; me likam kan kin sansalong sili sang nan
kaped en in ar akan. 4 Ar lingarangar rasong lingarangar
en serpent amen, rasong serpent salongepon, me penala
salong a, 5 Pwen der rong ngil en saunwun ani o kati ani
men, me kadek wunani. 6 Maing Kot, kom kotin katip pasang
ngi nan au arail; Maing Ieowa, kom kotin kawela ngi en
laien pulepul akan. 7 Kom kotin kawe ir ala dueta pil me kin
pwilipwili wei. Ma a kaonopada a kanangan kasik katieu, re
kin tip pasang. 8 Re pan soredi dueta kamadel amen kin
mong pena; re sota pan kilang katipin dueta seri amen, me
sota dar pungi. 9 Mon omail ainpot pan pam tui, a pan kotin
sipet wei ni a ongiong. 10 Me pung o pan peren kida a lao
kilang depuk ong ir, o a pan widen nä a nan ntan me doo
sang Kot o. 11 Aramas akan ap pan inda: Me pung kan pan
tungole kating; pwe Kot eta saunkadeik nin sappa.

59 AI Kot, kom kotin dore ia la sang ai imwintiti kan, o
kotin pera sang ia mon me palian ia. 2 Dore ia la sang
me morsued akan, o kotin sauasa ia sang me inong iong nta.
3 Irail kin masamasan maur i, me kelail akan pokon pena
ong ia, a sota dip ai, o sota me sued kot, me i wiadar, Maing
Ieowa. 4 Irail tang pena o kaonopada, a sota dip ai. Kom
kotin opada wasa, o kotin ieiang ia, o irerong mepukat. 5
Maing Ieowa, Kot Sepaot, Kot en Israel, kotin opada wasa, o
kotin kadeikada men liki kan karos. Kom der maki ong amen
ir, me kin wia dip ni ar aklapalap. (Sela) 6 Nin sautik re kin
puredo ngungung dueta kidi kan, o re kin tangatang sili nan
kanim o. 7 Kom kotin mangi, re kin lidelidu mongin; kodlas
kan mi pan kilin au arail: Is me pan rong? 8 A komui, Maing
Ieowa, pan kotin kiparamat kin irail, o kom pan kotin kalis
irail la. 9 Kele pa i, i pan rukila re omui. Pwe Kot pere pa i.
10 Kot kin kotin kasale ong ia melel a kalangan; Kot kin kotin
wiai ong ia, i en peren kida ai imwintiti. 11 Kom der kotin
kame ir ala, pwe nai aramas akan pan monokela, a kotin
kamueit ir pasang ki omui mana, Ieowa pere pat, kasapoke
ir ala. 12 Dip eta lokaia en kilin au arail; i me re pan lokidi ni
ar aklapalap; pwe re kin lokaia lalaue o likam eta. 13 Kom
kotin kawe ir ala o der maki ong ir; kawe ir ala, pwe ren solar
meakot, ap asa, me Kot kotin kaunda kadaudok en Iakop
o sap karos. (Sela) 14 Nin sautik re kin puredo ngungung
dueta kidi kan, o re kin tangatang sili nan kanim o. 15 Re kin
tangatang sili rapaki kan ar manga, ap lipaned, ma re sota
pan medila. 16 A i pan kauleki duen omui manaman, o ni
mansang i pan kapinga omui kalangan, pwe komui pere pa i
o ai paip ni ran en ai apwal. 17 I pan kauli ong komui ai paip,
pwe Kot pere pa i o ai Kot kalangan.

60 MAING Kot, kom kotin kase kit alar, o kamueit kit
pasanger ni omui ongiong, kom kotin pur ong kamait
kit ala. 2 Kom kotin kamokitadar sap o, o kawelar i, kom
kotin kamauiala wasa ola kan, pwe a kin mokimokid. 3 Pwe
kom kotiki onger sapwilim omui kan katoutou parail. Kom
kotiki ong kit er wain men kapweipwei kit alar. 4 A kilel
eu, me kom kotiki ong irail er, me masak komui, i me irail
kauadar, ap kelail kidar. (Sela) 5 Pwe kompoke pamui kan
en saladokala; kom kotin sauasa ki pali maun ar o kotin ereki
kit. 6 Kot kotin masanier nan sapwilim a mol saraui, i me i
peren kida; i pan nek pasang Sikem o sosong sap Sukot. 7
Kilead o Manase iei sap we; ngai kin kaunda Epraim; a Iuda
iei ai sokon; 8 Moap iei ai dal en dudu; i kin tiakedi Edom;
Pilista kin ngisingis ong ia. 9 Is me pan kalua ia nan kanim
tengeteng eu? Is me pan iang ia lel Edom? 10 Kaidin komui
ai Kot? Komui me kase kit alar o sota iang at karis akan. 11
Kom kotin sauasa kit ni at apwal akan, pwe en aramas ar
sauase sota katepa. 12 Iangaki at Kot kit pan kapwaiada
dodok apwal akan. A pan kotin tiakedi at imwintiti kan.

61 MAING Kot, kom kotin ereki ai likelikwir o kotin mangi
ai kapakap! 2 Sang ni imwin sappa i pan likwir wong
komui, ma mongiong i masakada, kom pan kotin kalua ia
pon paip ileile eu. 3 Pwe komui kapore pa i o imateng kelail
ong ai imwintiti kan. 4 Kom kotin mueid ong ia, i en mimieta
nan sapwilim tanpas omui kokolata, o diar wasan kamaur
pan lim omui kan. (Sela) 5 Pwe komui Kot mangi duen ai
inau; kom kin kotiki ong ia er soso en ir, me masak mar
omui. 6 Komui en kotiki ong nanmarki maur warai, pwe a
saunpar akan en totola kokolata, 7 Pwe a en mimieta mon
Kot kokolata; kom kotin kasale ong i kalangan o melel, me
pan sinsila i. 8 I ap pan kauli ong mar omui kokolata, pwe i
en kapwaiada ai inau kan ni ran karos.

62 NGEN i moleileilar ren Kot, me kotin sauasa ia. 2 Pwe
i eta ai paip, o sauas pa i, o pere pa i, pwe i en sota
luetala kokolata. 3 Arai da komail kin masamasan ol ta men,
pwen kamela, me rasong did pangpangla o kel me pual
pasanger? 4 Re kin madamadaua duen ar pan kak kapupedi
i, re kadek likam, re kin lokaia kaselel, a nan mongiong
arail re kin lalaue. (Sela) 5 Ngen i, kaporoporeki Kot, pwe i
kapore pa i. 6 I eta ai paip o sauas pa i, o pere pa i, pwe i
ender pupedi. 7 Ai maur mi ren Kot, o ai lingan, o ai paip,

o ai kel; i kaporoporeki Kot. 8 Komail aramas akan karos
kaporoporeki i ansau karos; kasansale ong i mongiong omail,
Kot kapore patail. (Sela) 9 A aramas akan sota meakot,
o me lapalap akan pil kin sapungala. Ni men tenok re kin
kokoda, menda ma irail me toto. 10 Komail der keleki omail
dipisou sapung o der kaporoporeki me komail kuliadar. Ma
komail pan kapwapwala, komail der kasampwaleki! 11 Kot
kotikidar masan eu, me i ronger akai ansau, iet: Kot eta me
manaman. 12 Komui Maing me kalangan o komui kin pwain
ong amen amen duen a wiawia kan.

63 Kot komui ai Kot, nin soran i kin piridang komui. Ngen
i kin inong iong komui. Pali war ai kin inong iong komui
nan sap madekong o mongedi, wasa me sota pil mi ia. 2 I
wasa i kin tamanda komui nan sapwilim omui tanpas im
saraui, pwe i men kilang omui manaman o lingan. 3 Pwe
omui kalangan mau sang maur; kil en au ai kin kapinga
komui. 4 I wasa i inong iong kapinga komui arain ai maur,
o men pokada pa i kat ni mar omui. 5 I me pan kaperen
pan ngen i o ai popol, ma i pan kak kapinga komui ki au
ai kaperen. 6 Ni ai kin wendi pon los, i kin madamadaua
duen komui, o ni ai pirida, i kin lokelokaia duen komui. 7
Pwe komui sauas pa i, o pan mot en lim omui kan i kin
ngisingis. 8 Ngen i kin tengidi ong komui; lim omui pali maun
kin apapwali ia. 9 A irail me masamasan ia, pwen saik ia di,
pan lokidokila pan sappa. 10 Re pan pupedi ong nan kodlas,
o kidi en wel pan kang ir ala; 11 A nanmarki pan peren kida
Kot. Me kin kaula ong i, pan pwaida, pwe au en me likam
akan pan pena pinla.

64 MAING Kot, kotin ereki ngil ai ni ai insensued. Kom
kotin sinsila maur i mon ai imwintiti weit. 2 Kom kotin
karuki ia la sang mon pokon en me sued akan, mon pwin
en me wia sapung kan. 3 Me kin ada lo'rail dueta kodlas
pot, o me kaonopada ar kasik katieu, iei ar lokaia sued, 4
Pwen rir kasikiedi me lelapok o; madang re pan kasikiedi
i, o sota insenoki. 5 Irail me weit ni ar tiak sued, o re kin
inda, duen ar pan insar, o re kin inda: Is me pan kak kilang?
6 Irail kin madamadaua duen me sued. Kitail kapwaiadar,
karos kileledier. Mongiong en aramas me widing o meid
koiok ni morsued. 7 A Kot pan kotin kasik ir edi madang,
pwen kamadak ong ir. 8 Pein lo arail pan kapup ir edi, o
karos, me pan kilang, pan kaurureki. 9 O aramas karos pan
masak o inda: Mepukat Kot kotin wiadar. O re pan asa, me i
sapwilim a dodok. 10 Me pung o pan perenki leowa, o pan
liki i, o me lelapok kan karos pan pereperen.

65 MAING Kot, se kin auiaui o kapinga komui nan Sion,
o se kin kapwaiada at inau ong komui. 2 Komui kotin
ereki at kapakap, pwe i me aramas karos pan pwara wong
komui. 3 Dip at kin katoutoui kit kaualap. Kom kotin maki
ong kit dip at akan. 4 Meid pai, me kom kotin pilada o mueid
ong, en pwarala re omui, pwen kauson nan sapwilim omui
kel; kit pan tungetungole o medikila dipisou en tanpas omui,
sapwilim omui im en kaudok saraui. 5 Kom kotin mangi kit
duen omui pung kapuriamui, Kot, at saunkamaur, komui me
kapore pan meakaros nin sappa, o me mi wasa doo ni kailan
madau; 6 Me kotin pasonedier nana kan, pwen tengeteng ni
a kelail, i me audeki manaman. 7 Komui katukiedi ngirsok
en madau, ngirsok en a iluk kan, o morongarong en aramas
akan. 8 Me kauson ni imwin sappa, kin masakada omui kilel
akan; komui kin kaperenda me kauson ni pali mas o ni pali
apong. 9 Kom kin kotin kupura sappa o kawusokesok o
kakepwapwala i melel. Parer en Kot me dir en pil kaualap.
Kom kin kotin sauasa ar wantuka kan, iduen omui kotin
kapaiada sap o. 10 Kom kin kotin kapileda ar sap akan
o kawusokesok ar mad akan o kamuterok kila katau o
kapaiada ar tuka kan. 11 Kom kotin kapwada kidar saunpar
omui kalangan; o lip en aluwilu ar me dir en kamau kan.
12 Mos en nan sap tan pil pwaida mau, o dol akan kin
pereperen. 13 O mal akan me dir en pwin sip, o sap me
rokeki korn, me mau ong ngisingis o kakaul.

66 NGISINGIS ong leowa nan sap karos! 2 Kauleki lingan
en mar a; kapikapinga i melel! 3 Komail potoan ong
Kot: Meid kapuriamui sapwilim omui dodok kan! Sapwilim
omui imwintiti kapinga komui pweki omui manaman. 4 Sap
karos en kaudok ong komui o kapinga komui o kauleki ong
mar omui. (Sela) 5 Komail kodo, kilang dodok en Kot, pwe
a wiawia kan me kapuriamui ren aramas akan. 6 A kotin
kawukila madau ong sap madakong, pwe aramas en kak
alu pon pil o, i wasa se peren kidar kaualap. 7 A kotin
kakaunda ni a manaman kokolata; silang i kin irerong wei
kan. Me kangudi kan sota kak pwaida. (Sela) 8 Komail wei
kan kapinga atail Kot, o komail kalaudela ngil omail, pwen
lel ong wasa doo. 9 Me kotin kolekol ong kitail maur atail,
o sota mueid ong, nä atail en krisedi. 10 Pwe komui Kot
me kotin kasongesong kit o kamakelekel kit er, dueta silper
kin kamakelekelada. 11 Kom kotin mueid ong, sen lodi ni
insar o, kom katoutou kin kit men katoutou eu. 12 Kom kotin
mueid ong aramas kai, en tiakedi pon mong at; kit lel ong
kisiniai o pil; a kom kotin kapiti sang kit o kakele kit adar. 13 I
me i pan pedekilong ong nan tanpas omui, pwen mairong
isis, o i pan kapwaiada ai inau ong komui, 14 Duen kil en au

ai inaukidar, o duen au ai inda ni ai ansau apwal: 15 I pan
mairong isis ong komui sip wi kan iangaki adiniai en sip
ol, i pan mairongki kau iangaki sip o kut ol akan. (Sela) 16
Komail karos, me masak Kot, kodo re i, i pan kasoi ong
komail, duen me a kotin wiai ong ngen i. 17 I likwirki ong i au
ai o i kapingaki i lo i. 18 Ma i pan lamelame nan mongiong i,
me i pan wiada me sued, Ieowa ap sota pan mangi ia; 19 A
Kot kotin ereki ai kapakap, o a kotin mangier ai ngidingid. 20
Kapinga ong Kot, me sota kotin mamaleki ai kapakap, o a
sota kotiki wei sang ia a kalangan.

67 KOT en kotin maki ong kit, o kotin kapaia kin kit. A
kotin kamaraine kin kit, silang i. (Sela) 2 Pwe sapwilim
a al akan me sansaleda nin sappa o ren men liki kan a maur.
3 Maing Kot, wei kan pan kapinga komui, wei kan karos pan
kapinga komui. 4 Wei kan pan peren kida o ngisingis, pwe
kom kin kotin kapung ong wei kan ni tiak pung, o kom kotin
kaunda aramas akan nin sappa. (Sela) 5 Maing Kot, wei kan
pan kapinga komui, wei kan karos pan kapinga komui. 6
Sap o kin kapwaiada a tuka kan. Kot pan kotin kapai kit ada,
at Kot. 7 Kot pan kotin kapai kit ada, o toun sappa karos pan
masak i!

68 KOT en kotida, pwe a imwintiti en kamueit pasang,
o me kailongki i, en tang wei. 2 Kom kotin paki irail
wei dueta adiniai, dueta kris kin pei pasang nan kisiniai,
iduen me doo sang Kot akan en soredi. 3 A me pung kan
en pereperen o popol mon silang en Kot o ren pereperen
melel. 4 Kauli ong Kot, kauli ong mar a! Kaonopada al o
ong i, me kotiwei nan sap tan, a maraneki Ieowa — komail
perenki i! 5 Pwe i Sam en me sapoupou kan o saunkapung
en li odi kan. I Kot nan sapwilim a tanpas saraui. 6 Kot me
kotin kadire kila seri ko im en me kin kelep, me kin lapwada
me salidi kan, pwen pwaida o pereperen a me katiwo kan
pan mimieta nan wasan lek. 7 Maing Kot, ni ansau kom
kotiwei mon sapwilim omui aramas akan, ni omui kotiwei nan
sap tan! (Sela) 8 I ansau sap o rerer, o audepan lang kan
moredier mon silang en Kot, nana Sinai mon silang en Kot
en Israel. 9 Maing Kot, kom kotin kamoredier katau mau, o
kom kotin kamauradar sapwilim omui soso, me mongedier,
10 Pwe sapwilim omui pwin diar wasa, me a kak kotikot ia.
Maing Kot, kom kotin apwalilar me luet akan duen omui
kalangan. 11 Ieowa kotikidier a masan ki pwin en wanporon
kalaimun akan. 12 Nanmarki en karis toto tang wei madang,
o waun im akan nek pasanger, me re atia sang ar imwintiti
kan. 13 Ni omail kairu nan pung en noumail pwin man akan,
komail rasong pa en muroi men, me lingan dueta silper
o pa a kan dueta kold lingan. 14 Ma me Manaman o lao
kotin kamueit pasang nanmarki kan, nana Salmon rotorot
ap pan marainla. 15 Nana Pasan iei nana en Kot; Pasan
nana kalaimun eu. 16 Menda komail nana kalaimun akan kin
kilekilang ap peirin ong nana, me Kot kotin piladar en kotikot
ia? O Ieowa pan kotikot wasa o kokolata. 17 War en Kot me
kid toto pan pak kid; Ieowa kotikot re'rail ni nana Sinai. 18
Komui kotidalang poa o saliedier me salidi kan, o kom kotin
ale ong aramas pai kan, pil ong ir me katiwo kan, pwe Ieowa
en kotikot wasa o. 19 Kapinga Ieowa nin ran akan karos; Kot
kin kotiki ong kitail katoutou patail, ap pil kotin sauasa kitail.
(Sela) 20 Atail Kot iei sauas patail, o Ieowa Kaun kin kotin
dorela sang mela. 21 Melel, Kot pan kotin kawela mongan a
imwintiti kan, o a pan kotin leser pasang takain mongan ir,
me dadaurata ar katiwo. 22 Ieowa kotin masanier: I pan
kapure dong ir sang nan Pasan, I pan wa ir do sang nan
kapin madau; 23 Pwe koe en tiakedi ong nan ntan imwintiti
kan, o noum kidi kan en tamotamo. 24 Maing Kot, a sansal
duen omui kotikot sili, duen omui kotikot sili nan mol omui
saraui, ai Kot o ai Nanmarki. 25 Pwin en kaul kin tiong, ap
pwin en saunkasang nan pung en peinakap akan, me wiadar
aip. 26 Kapinga Kot Ieowa nan momodisou kan, komail me
kisan parer en Israel. 27 Peniamin tikitik kin kakaun nan
pung ar, saupeidi en Iuda iangaki sapwilim ar akan toto,
saupeidi en Sepulon, o saupeidi en Naptali. 28 Omail Kot
kotin kauadar omail wei; Maing Kot, i me komui en kotin
katengetengedi, pwe sapwilim omui dodok. 29 Nanmarki
kan pan wa dong uk ar kisakis pweki omail im en kaudok
nan Ierusalem. 30 Kom kotin lipor ong man en nan rau, o
pwin kau ol iangaki na kan, o wei kan, me kin pepei pweki
kisin moni. Kotin kamueit pasang wek kan, me kin men
mauin. 31 Saupedi en Äkipten pan pwarado; men Moren pan
pokadang Kot pa'rail. 32 Komail wei kan nin sappa kauli ong
Kot, kakaul o kapinga Ieowa. (Sela) 33 I, me kin kotikot sili
nanlang, nanlang en masia! Kilang, a kin kotiki ong sapwilim
a nansapwe manaman. 34 Komail kamelele mana en Kot! A
lingan mi ren Israel, o a mana mi nan tapok kan. 35 Kot
meid kapuriamui nan mole saraui. I Kot en Israel. A pan
kotiki ong aramas akan mana o kelail. Kapinga Kot!

69 MAING Kot, kotin sauasa ia, pwe pil itida lel ong maur
i. 2 I pan kirila nan wasa lususur lol, wasa me sota
kakaluak; i mi nan pil lol, o ad pan kamop ia la. 3 I panga
kila ai sangesang, kapin wor ai kirkilar, mas ai suedalar, pwe
a warailar ai auiaui Kot. 4 Me kin tata kin ia nin sokarepa me
toto sang pit en mong ai. Me imwintiti ong ia, o me kin kawe
ia la, ap sota karepa, kin kelail. I en pwain, me i sota kulia
sang. 5 Maing Kot, kom kotin mangi ai pweipwei, o ai sapung

kan me sota rir sang komui. 6 Kom der mueid ong irail, me
auiaui komui, en sarodi pweki ngai, Maing Ieowa Sepaot;
kom der mueid ong irail, me rapaki komui, en namenokala
pweki ngai, Kot en Israel. 7 Pwe i kin kankaururla pweki
komui, mas ai me dir en namenok. 8 I wialar men wai amen
ren ri ai kan, o nain in ai sasa ia lar. 9 Pwe limpok ong
tanpas omui kasor ia dier, o lalaue en ir, me kin lalaue komui
id ko dong ia. 10 I kin sangesang melel o kaisesol, ari so, re
kin lalaue ia. 11 I likau kidar ed eu, a re kin lalaue ia. 12 O
me mondi pan wanim, kin kasekasenda ia, o wasan kang
sakau, re kin kakaul kin ia. 13 A i kin kapakap ong komui
Maing Ieowa ni ansau me kon ong; Maing Kot, kom kotin
mangi ia pweki omui kalangan lapalap o kotin sauasa ia. 14
Kotin dore ia la sang nan pwel, pwe i ender kirila; pwe i en
piti sang, me kailong kin ia o sang nan pil lol; 15 Pwe lapake
ender kamop ia la, o wasa lol ender kadala ia la, o au en por
o ender pur pena ong po i. 16 Mangi ia, Maing Ieowa, pwe
omui kalangan meid mau, kom kotin masan dong ia, pweki
omui kalangan lapalap. 17 O kom der karirela sang sapwilim
omui ladu silang omui, pwe i masak; kom kotin madang
mangi ia! 18 Kom kotido ren ngen i o dorela i, kotin dore ia la
pweki ai imwintiti kan. 19 Komui mangier duen ai sarodier, o
ai lisela, o ai namenok, me palian ia, kin sansal ong komui.
20 Ai sarodier kin kawela nan mongiong i, o i luetalar melel. I
auiaui, ma sota me pan insensuedeki mepukat, a sota man
amen; o ma sota, me pan kamait ia la, a sota me i kak diar.
21 Irail kin kamanga kin ia ede, o kanim pil kin ia pinika ni
ai men nim piladar kaualap: 22 Arail tepel en wiala insar
arail, o lidip arail, o kapup arail. 23 Mas arail en rotorotala,
pwe ren der kilang wasa, o irail en kos pena kokolata. 24
Wudokidi ong po'rail omui ongiong, o omui ongiong melel
en lel ong irail. 25 Deu'rail en liselipingda, o sota me pan
kauson nan im arail. 26 Pwe re kin pakipaki, me kom kotin
kaloker, o re kin indinda, me dene komui kin kaloke mal
sapwilim omui kan. 27 Kom kotin kaloedi ong ir ni sapung
toto, pwe ren der konodi omui pung. 28 Iris sang ir nan puk
en kamaur, pwe ren der iang me pung kan kileledi. 29 A ngai
me luet, o i kin waiwairok. Maing Kot, omui sauasa ia en
sinsila ia. 30 I pan kapinga mar en Kot ki kaul pot, o i pan
wauneki i melel ki danke. 31 I me Ieowa kotin kupura sang
kau ol, me ose o pat en nä pualapual mia. 32 Me luet akan
kin kilang, o peren kida, o me kin rapaki Kot, mongiong arail
pan maurada. 33 Pwe Ieowa kotin mangi me samama kan, o
a sota kotin mamaleki sapwilim a salidi kan. 34 Nanlang en
kapinga i, pil sappa, o madau, o karos me kin mokimokid
lole. 35 Pwe Kot pan kotin sauasa Sion, o a pan kauada
kanim en Iuda kan, pwe aramas en kauson wasa o, o aneki.
36 O wan a ladu kan pan sosoki irail, o me kin pok ong mar
a, pan kauson wasa o.

70 MAING Kot kom kotin madangdo, dore ia la, Maing
Ieowa, pwen sauasa ia! 2 Me kin masamasan ia, en
namenokala o sarodi, o me kin peren kida ai apwal akan,
en ponseker wei o lesila. 3 Pwe irail me kin indinda due
ai: Io ol o! Ren namenokala. 4 A me kin idok komui, en
pereperen o popolki komui, o me kin pok ong omui maur,
en indinda ansau karos: Kot meid kapingan! 5 A ngai me
luet o samama. Maing Kot, kom kotin madang dong ia, pwe
komui ta sauas pa i o ai saundor; Maing Ieowa, kom der
kotin pwand!

71 MAING Ieowa, i liki komui, kom der mueid ong, i en
sarodi kokolata. 2 Kom kotin dore ia la pweki omui
pung, o kotin sauasa ia, o kotin kapaike dong ia karong omui
kan o sauasa ia. 3 Komui en kotin wiala ai paipalap, wasa i
pan kak pitila ia ansau karos, pwe kom kotin inauki ong ia er,
me kom pan dore ia la, pwe komui ai paip o ai kel. 4 Ai
Kot, sauasa ia sang nan pa en me doo sang Kot, o sang
nan pa en me sapung o weit. 5 Pwe komui kapore pa i,
Maing Ieowa, komui ai kel sang ni ai pulepul. 6 I liki komui
sang ni ai ipwidier, o komui me kaipwi ia sang nan kaped en
in ai, i pan kapinga komui kokolata. 7 Ngai dueta meakot
me kapuriamui ong me toto; a komui kel pa i manaman. 8
Kom kotin kadireki au ai kaping o danke ong komui. 9 Kom
der kotin kase ia la ni ai mala, o der muei sang ia ni ai pan
luetala. 10 Pwe ai imwintiti kin palian ia ni ar lokaia, o me kin
masamasan ia, kin kapakapung pena, 11 O indinda: Kot
muei sanger i, komail paki o koledi i, pwe sota sauas pa a.
12 Maing Kot, kom der kotin doo wei sang ia, Maing Kot!
Kom kotin madangdo o sauasa ia. 13 A me palian ia en
namenokala o sarodi; o me rapa kin ia, pwen kame ia la, ren
kadupale kidi namenok o lalaue. 14 A i pan auiauita, o i pan
kalaudela ai kaping ong komui kokolata. 15 Au ai en kaloki
sili omui pung, o omui kamau pan ran karos, me sota kak
wadawad pena. 16 I kin weweid sili ni mana en Ieowa Kaun; i
pan kapinga omui pung eta. 17 Maing Kot, kom kotin padaki
ong ia er sang ni ai pulepul, o i kaloki sili omui manaman
akan sang mas kokodo lel met. 18 Maing Kot, kom der kotin
muei sang ia ni ai mala, pit en mong ai lao puetepuetala, lao
i pan padaki ong seri en seri kan omui wiawia o ong me
pan kokodo omui manaman. 19 Maing Kot, omui pung meid
ileile, kom kin wiada dodok lapalap. Maing Kot, is me rasong
komui? 20 Pwe komui kotiki ong kit er kamasak laud o toto,
o kom kotin pur ong kamau kit ada o wai ia dado sang nan
wasa lol. 21 Komui pan kotin kaileile ia da, o kom pan kotin

pur ong kamait ia la. 22 I ap pan kapingaki komui kasang,
pweki omui melel, ai Kot, i pan kauleki ong komui arp, ong
komui, me Saraui en Israel. 23 Kil in au ai o ngen i, me re
kotin dorelar, pan pereperen o kauli ong komui. 24 Pil lo i
pan indinda duen omui pung sang mansang lel sautik. Pwe
irail, me men kawe ia la, namenokala o sarodier.

72 MAING Kot, kom kotiki ong nanmarki en kapung, o
kotiki ong nain nanmarki ol omui pung. 2 Pwen kaunda
sapwilim omui aramas akan nin tiak pung, o dorela sapwilim
omui me luet akan. 3 Nana kan en kare dong aramas akan
popol o dol akan me pung. 4 A pan sauasa pung en me luet
ren aramas akan; a pan dorela nain me samama kan, o
pan tiakedi me morsued o. 5 Aramas pan masak komui
sang eu kainok lel eu kainok, arain katipin o saunipong mia.
6 A pan kotidi dueta katau ong mat kap, dueta katau me
kawusokesok sap o. 7 Me pung o pan memaurata ni a ran
akan, o muei mau pan pwaida, lao saunipong solar mia. 8 A
pan kotin kaunda sang eu madau lel wong eu, o sang pilap
o lel ni imwin sappa. 9 Me kaukauson nan sap tan, pan
dairukedi ong mo a, o a imwintiti kan pan kangala pwel par.
10 Nanmarki en Tarsis o me mi nan dake kan, pan wa dong i
ar kisakis; nanmarki en Arapia o Sepa pan wia nopwei. 11
Nanmarki kan karos pan kaudoki ong i, men liki kan karos
pan upa ong i. 12 Pwe a pan dorela me samama o, me kin
weriwer, o me luet, me sota sauas pa. 13 A pan kupura me
tikitik o samama, o pan kotin sauasa ngen en me samama
kan. 14 A pan kotin dorela ngen arail sang ren me morsued
o weit, o nt' arail me kasampwal mon silang i. 15 A pan
ieiasata o kold sang wein Arapia pan wisik wong i, o aramas
akan pan kapakapaki i ansau karos, a pan kapaida ni ansau
karos. 16 Wantuka kan pan pwaida mau nin sappa o pon
nana kan, korn pan momand dueta Lipanon; o aramas akan
pan wosada nan kanim akan dueta rä nan sap o. 17 Mar a
pan duedueta kokolata; arain katipin a pan mimieta, iduen
warai en mar a, o re pan kapaikida i; men liki kan karos pan
kapinga i. 18 Kaping ong Kot Ieowa, Kot en Israel, i eta, me
kin wiada manaman akan. 19 O kaping ong mar a lingan
kokolata, o sap karos en direki a wau! Amen, amen! 20 Iet
imwilan kapakap en Dawid nain Isai.

73 MELEL, Kot kompoke pan men Israel, irail me makelekel
nan mongiong arail. 2 A ngai, ekis ta, a nä i kat pan
lodi, o i koren iong krisedi ni ai kakakawei. 3 Pwe i suedeki
me aklapalap akan, ni ai kilanger en me sapung kan ar
pwaidar. 4 Pwe sota apwal kot lel ong irail ni ar pan mela, re
kin kelail o war arail wilar melel. 5 Sota ar apwal kot dueta
aramas tei kan, o re sota pan kalokolok dueta aramas tei
kan. 6 Ari aklapalap, iei kapwat en tapin wor arail, o arail
likau, iei arail tiak weit. 7 Por en mas arail tikitik o sued kilar
ar wilar, o re kin wiada, me re inong iong. 8 Re kin mamaleki
meakaros, o re kin lokelokaia me sued, o re kin lalaue o
lokaia ni ar aklapalap. 9 Dene arail lokaia tapi sang nanlang,
o me irail indinda, dene i eta me pung nin sappa. 10 I me
aramas akan lokidi ong irail; o pil totoia re kin nimala. 11
Re kin inda: Iaduen, Kot pan kotin insenoki irail? O menda
ren me lapalap irail? 12 Kilang, iduen me doo sang Kot
akan; irail meid pai nin sappa, o re pan kapwapwala. 13
Iaduen, likamata sota katepa ai kamakelekeladar mongiong i
o kaminela pa i kat ni me pung? 14 Pwe ran karos i pan
kalokolok, o ni mansang karos ai kamekam mia. 15 Koren
iong i pil pan indinda dueta irail, a so, pwe i de pan suedeki
sapwilim omui seri kan karos sang mas kokodo lel met. 16 I
ap madamadaua duen mepukat, pwen dedeki, a i sota kak
ong. 17 Ngai lao pedelong ong mon mol en Kot saraui o
kilanger imwin me doo sang Kot akan. 18 Melel kom kotin
pwili kin irail edi wasa likakeris; kom kotin kapup irail edi ong
nani pwel. 19 Iaduen arail madang soredier. Irail lokidokila,
o imwila'rail meid kamasapwek. 20 Maing Ieowa, kom kin
kotin kawela mom arail nan kanim o dueta auramen. 21
Ni ai madak nan mongiong i, o waiwairok nan ai mudilik
kan, 22 I ap diaradar, me ngai ol pweipwei men, me sota
asa meakot; dueta man amen mo omui. 23 Ari so, i pan
mimieta re omui kokolata, pwe komui kotin kolekol eta pa i
pali maun. 24 Komui kin kalua ia duen kupur omui, o kom
pan kotin kasamo ia nan lingan omui. 25 Ma komui ta ai
Kot, i sota pan anane meakot nanlang de sappa. 26 Ma
pali war ai o ngen i pan dupokala, pil menda, pwe komui
Maing Kot kamait pa i o pwais ai kokolata. 27 Pwe kom kotin
mangi irail, me muei sang komui pan lokidokila; Kom pan
kotin kasapokela karos, me wuki wei sang komui. 28 A iet
ai peren, i en tengeteng ong Kot, o i en kaporoporeki Kot
Ieowa, pwen kalok sili omui wiawia kan karos.

74 MAING Kot, da me kom kotin kase kin kit ala, o da
me re ongiongiki sapwilim omui sip akan? 2 Kom kotin
kupura sapwilim omui momodisou, me kom kotin pwaindar
mas o, o me komui dorelar, pwen wiala sapwilim omui,
kotin kupura dol Sion, wasa me kom kotikot ia. 3 Kom koti
dong wasa me liseliping ansau warai; imwintiti me kawelar
meakaros nan im saraui. 4 Me palian komui, kin weriwer nan
tanpas omui o pwilikidi arail dikedik en ani mal akan lole. 5
Irail pwaradar dueta ir, me wia palapal nan wel. 6 Re kin
kawela did kaselel akan ki sile laud o tikitik. 7 Irail karongala
tanpas omui; irail kasaminela o tiakedi wasa me mar omui

kotikot ia. 8 Irail kin inda nan mongiong arail: Na, kitail pan
kawela! Irail karongalar wasan kaudok karos nan sap o. 9
Solar manaman akai sansal ong kitail, o solar saukop amen
mia, o sota amen re atail me pan asa imwilan mepukat. 10 O
Maing Kot, arai da me morsued o pan lalaue, o imwintiti o
pan mamaleki mar omui? 11 Da me komui kotiki wei sang lim
omui? Kotikida pali maun omui o kaimwisokala. 12 Pwe Kot
ai Nanmarki sang mas o. I me sauas pan meakaros, me kin
wiaui nin sappa. 13 Kom kotin kamueit pasanger madau ki
omui manaman, o kom kotin kawelar mongan drake nan pil.
14 Kom kotin kawelar mongan walros, ap kotiki ong aramas
nan sap tan, pwen kangala. 15 Komui kotin kapwaredar
parer o pilap akan, o pilap kalaimun akan me kom kotin
kangalangaladi. 16 Ran o pong me sapwilim omui; komui
kotin wiadar saunipong o katipin. 17 Komui wiadar irair en
sap akan; komui me kin wia ansaun karakar o kapou. 18
Kom kotin kupura mepukat: Imwintiti o lalaue komui Maing, o
aramas pweipwei kan mamaleki mar omui. 19 Kom der kotiki
ong man laualo ngen en sapwilim omui muroi, o kom der
likidmaliela pwin en sapwilim omui luet akan. 20 Kom kotin
tamanda inau o, pwe sap olar wasa karos o im akan pual
pasanger. 21 Re der kotin mueid ong me luet o, en namenok
purela, me samama o luet akan en kapinga mar omui. 22
Maing Kot, kom kotida o kotin kaimwisokala sapwilim omui
dodok; kom kotin tamanda kankaurur, me kin wiaui ong
komui sang ren me pweipwei kan. 23 Kom kotin der maliela
weriwer en sapwilim omui imwintiti, morongorong en me
palian komui kan, me kin lalaudalar ansau karos.

75 Se kapinga komui, Maing Kot, se kapinga komui, pwe
mar omui me koren, o omui manaman akan kaloki sili
due. 2 Pwe ni a ansau I pan wiada kapung pung. 3 Sap
o tou a kan kin rerer; a I kin kolekol a ur akan. (Sela) 4 I
indang me aklapalap akan: Komail der aklapalap! O ong me
doo sang Kot akan: Komail der keleki omail manaman! 5
Komail der kaileilada mong omail, komail der lokaia sued ni
omail aklapalap. 6 Pwe sota sauaspa sang ni mas en lang
de kapin lang, de sang nana en sap tan. 7 Pwe Kot, me kin
kadeikada, o me kin kasapwilidi amen, o kasapwilada amen.
8 Pwe dal eu mi nan lim en Ieowa, me dir en wain kelail, me
a kotin kodidodie; a me doo sang Kot akan karos nan sappa
pan nim sang, o re pan nimala moroke. 9 A i pan padapadak
kokolata, o kauli ong Kot en Iakop. 10 I pan kawela mana en
me doo sang Kot akan karos, a mana en me pung kan pan
kakairida.

76 KOT me indand mau ren Iuda, o mar a me lingan ren
men Israel. 2 Tanpas a im pwal mi nan Salem, o tanpas
a mi Sion. 3 I wasa a kotin katip pasang ia kanangan kasik
katieu, o pere, o kodlas, o tatan mauin. (Sela) 4 Komui me
lingan o manaman sang dol en mauin kan. 5 Me aklapalap
akan lodier ong men kul akan o mela, o saunpei komad
karos en kidi pa arail. 6 Maing Kot en Iakop os o war kin
pupekidi omui masan akan. 7 Komui meid kamasapwek. Is
me kak u mo'mui ni omui ongiong? 8 Ni omui kotin kasaledar
omui kadeik sang nanlang, sappa ap masapwekadar o
nenenlar, 9 Ni en Kot a kotidar, pwen kadeik, o sauasa me
luet akan karos nin sappa. (Sela) 10 Pwe makar en aramas
kin kalinganada komui, o ma re pan pur ong moromorong,
luan omui ongiong pan itar ong irail. 11 Komail inau ong
Ieowa omail Kot o kapwaiada. Komail karos, me mi impa,
wa dong ren me kalom omail kisakis akan. 12 I me pan atia
sang saupeidi kan ar komad, a meid kalom ong nanmarki en
sappa kan.

77 I KIN likwirki ngil ai ong Kot, ong Kot, me i pan likwir
ong, o i me kotin mangi ia. 2 Ni ai ansau apwal, i kin
rapaki Ieowa; ni pong pa i kin u wei o sota kin dukedi, pwe
ngen i sota kak insenemaula. 3 Ni ai tamanda Kot, i kin
asengokida, ni ai madamadaua, ngen i kin luetala. (Sela)
4 Kom kin kotin kolekol por en mas ai, pwe ira en papat;
ngai inen en luet, solar itar ong lokaia. 5 I kin lamelame
duen ran en mas akan, duen par akan me samalar. 6 Ni
pong i kin lamelame duen ai kasang arp, o mongiong i kin
madamadaua; ngen i kin raparapaki. 7 Kalelapok, Ieowa
pan kotin ongiong kokolata, o a sota pan kotin maki ong? 8
A kalangan roselar melel, o a inau imwisokalar kokolata?
9 Kot kotin malielar a mak ong kit, o a karirikilar ongiong
a kalangan? (Sela) 10 Ari so, i indadar: Mepukat me mau
ong ia; pali maun en lim en me Lapalap pan kak dorela
meakaros. 11 I me i kin taman kida wiawian Ieowa; melel
i kin tamanda omui manaman akan sang mas o, 12 O
madamadaua duen omui wiawia kan karos, o kilekilang
duen omui dodok. 13 Maing Kot, al omui me pung. Ia wasa
amen Kot manaman mia dueta Kaun o? 14 Komui ta Kot
me kin wia manaman akan. Komui kotin kasansaledar omui
manaman nan pung en wei kan. 15 Komui kotin dore kila
sapwilim omui kan omui manaman, iei seri en Iakop o Iosep
akan. (Sela) 16 Pil akan ariri komui, Maing Kot, pil akan ariri
komui, rap masapwekadar, o wasa lol rererdar. 17 Tapok
kalaimun akan kamoredier pil, tapok kan wiadar nansapwe,
o liol piripir sili. 18 Nansapwe wiauier nanlang; sapwilim omui
liol akan kamaraini sappa; sappa mokieda o rerer. 19 Al
omui mi nan madau, al omui tätik nan pil kalaimun akan, o

sota me kaan aluwilu omui. 20 Kom kotin kalua sapwilim
omui kan dueta pwin eu ren Moses o Aron.

78 KOMAIL nai aramas akan, rong ai kusoned; komail
kapaike dong salong omail padak en au ai! 2 I pan ki
pasang au ai, pwen padak, o pan kida kasoi en mas o, 3 Me
kitail rongadar o asaer, o sam atail kasoi ong kitail er, 4 Pwe
kitail ender karirila sang kadaudok arail, me pan pwarado
mur, o kaparokki wau en Ieowa, o a manaman o a dodok
kapuriamui kan. 5 Pwe a kotin kauada men kataman eu
ren Iakop, o kotikida kapung eu ren men Israel, me a kotin
kakaliki ong sam atail akan, pwe ren uselang nair seri kan, 6
Pwe di en mur en asa due, o seri ko, me pan ipwidi; o ni
ar kokoda, ren pil kasoi ong nair seri kan, 7 Pwe irail en
kaporoporeki Kot, o ren der monokela en Kot a wiawia kan, o
ren kapwaiada a kusoned akan, 8 O ren der dueta sam arail
akan, me kainok kangudi o katiwo eu, me mongiong arail
sota tengeteng, o ngen arail sota melel ong Kot; 9 Dueta
kainok Epraim, me wa tatan mauin, ap purela sang nan pei.
10 Irail sota dadaurata inau en Kot, o re sota men weweideki
duen a kusoned akan; 11 O re monokelar a wiawia kan o
a manaman akan, me a kotin kasansale ong irail er. 12 A
kotin wiadar manaman akai sansal mon sam arail akan nan
Äkipten, nan sap Soan. 13 A kotin palang pasang madau o
kotin mueid ong ir, en kotela, o wiadar pil dueta kel takai eu.
14 A kotin kalua kin irail tapok ni ran o, a ni pong umpul en
kisiniai. 15 A kotin palang pasang paip nan sap tan o kanim
pile kin irail pil toto. 16 O a kotin kapkapwile wei pilap kai
sang nan paip, pwe ren pwile wei dueta pilap laud akan.
17 Ari so, re dadaurata ni arail dipi ong i, o re kaongiongi
me Lapalap o nan sap tan. 18 O re kasongesong Kot nan
mongiong arail, ni ar inong iong kan arail manga. 19 O re
palian Kot ni ar inda: Melel Kot pan kak wiada tepel eu nan
sap tan? 20 Kilang, a poki paip o, pwe pil en pwarado o pilap
akan pwilepwile wei, a iaduen, a pan kak kida prot o uduk
ong na aramas akan? 21 Ieowa lao mangier mepukat, ap
kotin ongiongadar, o kisiniai wiauier ren Iakop, o ongiong lel
ong Israel, 22 Pweki ar so kamelele Kot, o sota kaporoporeki
a sauas. 23 A ap kotin masani ong tapok en poa kan, o
ritingida wanim en lang akan. 24 O kotin kamoredi ong ir
manga, pwe ren manga, o a kotiki ong ir prot en lang. 25 Irail
kangalar prot en tounlang kan; a kotin kadar ong ir kisin
manga toto. 26 A kotin kapwaredar pan lang ang en mas en
lang, o ni a manaman a kotin kamokidada ang en pali air. 27
O a kotin kamoredi ong ir uduk dueta pwel par, o manpir
dueta pik en oror. 28 O a kotin kapup irail di wasa karos, me
irail kauson ia. 29 Rap mangamanga o medilar kaualap, o a
kotin mueid ong ir ar inong. 30 A ni ar kapwaiadar ar inong,
o ni ar mangamanga, 31 Ongiong en Kot ap lel ong irail er,
o kamelar ol lapalap re'rail, o kotin wokiedi manakap en
Israel kasampwal akan. 32 A re kalaudelar arail dip, o re
sota kamelele a manaman akan. 33 I me a kotin mueideki
ren mela, re sota paida, o ar apwal akan me toto arain ar
maur. 34 Ni a kotin kame irail la, rap idok i, o wukila, o rapaki
Kot. 35 O re tamandar, me Kot kele parail o Kot lapalap ar
saundor. 36 O re lik sansal mau ong i ni au arail o re likam
ong i ni lo ar. 37 A mongiong arail sota tengeteng ong i, o re
sota dadaurata melel a inau. 38 Ari so, a kotin kalangan
ong ir, o kotin makeki ong ir dip arail, o sota kame irail la, o
katukiedi a ongiong pan pak toto, o sota ongiongi melel. 39
Pwe a kotin kupura, me irail pali uduk, dueta kisiniang, me
pir wei o solar puredo. 40 Pan pak toto re kangudi ong i
nan sap tan, o kakupur suedi i nan mal. 41 Irail pur ong
ansau karos kasongesong Kot, o re akapungi ong me Saraui
ren men Israel. 42 Re solar tamanda lim a manaman, me
dore ir ala sang ar imwintiti kan ni ran o. 43 Duen a kotin
wiadar a manaman akan nan Äkipten o a dodok kapuriamui
nan Soan. 44 A kotin kawuki ong nta ar pil akan, rap solar
kak nima sang ar pilap akan. 45 Ni a kotin kapwaredar man
sued akan nan pung arail, me kang ir ala, o pros akan,
me kawe ir ala. 46 A kotiki ong muedi ar tuka kan, o ar
wantuka ong man siek. 47 A kotin kawekilar akel ar wain o
tuka kan ki akel tikitik. 48 A kotin kamekila ar man akel akan
o ar pwin man akan liol. 49 A kotin ongiong melel o porone
wong ir tounlang sued kai, o mueid ong ir, ren lingarangar, o
morsued, o kainsensued. 50 A kotin kaonopa dang ongiong
al apot, o sota dorelar maur arail sang mela, o kotin mueid
ong kilitop ni maur arail. 51 A kotin kamelar meseni karos
nan Äkipten, meseni en ar kelail nan im en Am akan. 52 A
kotin kaluala sapwilim a kan dueta pwin sip eu nan sap tan.
53 A kotin kalua irail ni pung, pwe ren der masak meakot,
a madau kadupaledi ar imwintiti kan. 54 A kotin wa ir ala
lel ni irair en sap saraui, lel nana wet, me lim a pali maun
kileledier. 55 O kotin pakipaki men liki kan mo'rail, o kotin
nek ong ir sap arail, pwen sosoki, o a kotiki ong kainok en
Israel akan, en kaukauson nan im arail. 56 A re songesong?
o kaongiong Kot lapalap, o sota peiki ong i, o sota duki ong
a masan akan. 57 O re muei sang o mamaleki meakaros,
dueta sam arail akan, o re sota tengeteng, dueta kasik katieu
luet eu. 58 O re kaongiong i ni ar kaudok pon dol akan, o
re kupur suedeki i ki arail dikedik en ani kan. 59 A Kot lao
kotin mangi mepukat, ap kotin ongiongada o kasapok ir ala
melel. 60 A kotin muei sang tanpas a nan Silo, im pwal o,
wasa a kotikot ia ren aramas akan. 61 A kotiki wei sapwilim

akan nan imateng, o a lingan nan pa en imwintiti kan. 62 A
kotiki wei sapwilim a aramas akan ni kodlas, o kotin ongiongi
sapwilim a soso. 63 Kisiniai kangala ar manakap akan, o
ar peinekap akan solar kak papaud. 64 Arail samero kan
mekilar kodlas, a solar li odi kan, me kin maiei. 65 Ieowa ap
kotin opala wasa dueta amen me mairelar, dueta ol komad
amen kin ngisingis ni a kang wain. 66 A kotin kaloedier a
imwintiti kan o kanamenok ir ala kokolata. 67 A kotin kaselar
im en Iosep, o sota piladar kainok en Epraim. 68 Pwe a kotin
piladar kainok en Iuda, dol Sion, me a kotin kupura. 69 O a
kotin kauadar tanpas a im saraui wasa ileile, dueta sappa
me pan tengeteng eta kokolata. 70 Ap kotin piladar sapwilim
a ladu Dawid, o a kotin ale i sang nan deun sip akan. 71 A
kotin kalua i sang ren sip en kadidi kan, pwen kamanga
sapwilim a kainok en Iakop o a soso men Israel. 72 O a kotin
apapwali ir ni tiak en mongiong melel o pung, o kakaun irail
ada ni koiok en lim a kan.

79 MAING Kot, men liki kan tang dong sapwilim omui
soso; irail kasaminela sapwilim omui im saraui, o re
wiaki Ierusalem kantakai eu. 2 Re ki onger manpir en pan
lang akan kalep en sapwilim omui ladu kan, o uduk en
sapwilim omui saraui kan ong man en nan sap akan. 3
Impan Ierusalem irail wudokila nt' ar dueta pil, o sota, me
pan sarepedi. 4 Kit wialar kanamenok eu ong men imp at, o
me kapil kit pena, kin lalaue o kaurur kin kit. 5 Maing Ieowa,
arai da kom pan kotin ongiong, o inong en kupur omui pan
Iulada dueta kisiniai? 6 Kom kotin wudokidi ong men liki kan,
me sasa komui, omui ongiong, o ong wei kan, me sota kin
likwir ong mar omui. 7 Pwe re kawelar Iakop o im ar akan. 8
Kom der kotin tamanda dip en sam at akan; a kom kotin
madang sauasa kit, pwe kit me malaulaular. 9 Maing Kot,
sauas pat, kom kotin sauasa kit, pweki wau en mar omui.
Kom kotin dore kit ala o kotin maki ong kit dip at akan, pweki
mar omui! 10 Da me kom kotin mueid ong men liki kan en
inda: Ari, ia arail Kot? Kom kotin kasale ong men liki kan
depuk en ntan sapwilim omui ladu kan, me wudokilar, en pil
sansal mo at! 11 Kotin mangi sangesang en me salidi o;
kom kotin kolekol kidi lim omui manaman me kileledier ong
kamela. 12 Kom kotin depukki ong men imp at pan pak isu
ar lalaue, me re lalaue kin komui. 13 A kit, sapwilim omui
aramas akan, o sip en sapwilim omui mos, pan danke komui
kokolata, kapakaparok duen omui lingan ansau karos.

80 KOMUI sile pan Israel, kotin mangi; komui me kin
apapwali Iosep dueta sip akan. Kom kotido, me
kaipokedi pon angin Kerup. 2 Kom kotin kasaleda omui
manaman mon Epraim, o Peniamin, o Manase, o kotido,
pwen sauasa kit! 3 Maing Kot Sepaot, kom kotin kamait kit
ala o kotin kasaleda silang omui, kit ap pan kelail kida. 4
Ieowa Kot Sepaot, arai da, kom pan kotin ongiongiki kapakap
en sapwilim omui aramas akan? 5 Kom kin kotin kamanga
kin ir prot en pil en mas, o kom kin kanim pile kin irail pil
en mas toto. 6 Kom kotin wiai ong kit, me men imp at kin
akamaiki ong kit, o imwintiti pat kin lalaue kit. 7 Kot Sepaot,
kom kotin kamait kit ala o kotin kasaleda silang omui, kit ap
pan kelail kida. 8 Kom kotin wado sanger Äkipten tuka wain
pot, o kom kokosang men liki kan, ap id padukedi i 9 Kom
kotin kokoi ong i al a o kawosada i, pwen kadirela sap o.
10 Nana kan mi pan mot a, o ra kan kadupaledi sedern en
Kot. 11 Kom kotin kalaudelar i lel ong madau o ra kan lel ni
pilap o. 12 Da me kom kotin kawe kilar a kel, pwe karos me
dauli kin kawela? 13 Pwik laualo dekadar, o man en nan sap
kawelar. 14 Maing Kot Sepaot, kom kotin wukedoke dong kit,
o ireredo sang nanlang, o masani, o kotin sauasa tukan
wain pot et, 15 O kotin apapwali i, me lim omui padukedier, o
me kom kotin apapwalier. 16 A rong kilar kisiniai, a paledier,
re okilar masan en silang omui. 17 Lim omui apwali ol en
pali maun omui, o irail, me kom kotin apapwalier. 18 Kit ap
sota pan wuki wei sang komui. Kom kotin kamaur kit da, kit
ap pan kapinga mar omui. 19 Ieowa Kot Sepaot, kom kotin
kamait kit ala o kotin kasaleda silang omui, kit ap pan kelail
kida.

81 KOMAIL pereperen kauli ong Kot, me kel patail;
ngisingis ong Kot en Iakop! 2 Tapia kida kaul en
kaping, o wiada tampurin, o laute kaselel iangaki arp! 3 Ni
saunipong kap komail peuk koronete, ni maram, ni ran en im
tantuka! 4 Pwe iduen tiak en Israel o kusoned en Kot en
Iakop eu. 5 A kotin wiadar kusoned wet ong Iosep, ni a lipa
sang Äkipten. I ronger masan pot, me i saikenta asa: 6 I
kisanger katoutou kan pon apar a, o pa a saladokalar sang
kopu kan. 7 Ni om likwirki dong ia om apwal. I ap sauasa uk;
I kasaledok uk alar, ni ansau me koe lel ong nansapwe, o I
sosong uk ni pil en akamai. (Sela) 8 Komail nai aramas akan
rong ia, I pan padaki ong komail! O Israel, ma koe pan peiki
ong ia! 9 Sota amen Kot en mi re om, o koe der kaudoki ong
kot en men wai amen. 10 Ngai Ieowa om Kot, me kalua uk
sang nan Äkipten. Ki pasang au om, i pan kadirela. 11 A nai
aramas akan sota kin peiki ong ngil ai, o Israel sota duki ong
ia. 12 I ari mueid ong irail er insen arail ni ar aklapalap, pwe
ren kekeid wei ni pein arail lamelam. 13 O ma nai aramas
akan pan peiki ong ia, o Israel pan weweid nan al ai kan, 14
I ap pan kaloedi ar imwintiti kan madang, o pa i pan u ong
me pali ong irail akan, 15 O irail me kailongki Ieowa, sota

pan kak ong irail; o ansaun arail pakadeik pan duedeuta
kokolata; 16 O I pan kamanga kin irail korn kaselelia, o I pan
katungole kin i onik sang nan paip o.

82 KOT kotikot nan momodisou en Kot, o i saunkapung
en kaun akan. 2 Arai da komail pan kadeik sapung o
kasampwaleki me doo sang Kot akan? (Sela) 3 Sauasa
pung en samama o sapoupou kan, o sauasa me luet o
samama kan ni ar pung! 4 Komail dorela me tikitik o samama
o, o kamaioda sang nan pa en me doo sang Kot akan. 5
A re sota kin duki ong, o sota ar lokekong; re kin weweid
nan rotorot; pason en sappa kan karos mokimokideda. 6
Ngai indada: Komail rasong kot akan, o nain me lapalap; 7
Ari so, komail pan mela dueta aramas akan, o komail pan
lokidokila dueta me weit amen. 8 Maing Kot, kom kotida o
kotin kadeikada sappa, pwe komui pan sosoki men liki kan
karos.

83 MAING Kot, kom der so masan dong, o der sapaimokid,
Maing Kot, kom der kotin nenenla! 2 Pwe kom kotin
mangi, sapwilim omui imwintiti kan kin lingarangar, o me
kailong kin komui, me aklapalap. 3 Irail kin widing ni ar
kapakapung ki sapwilim omui kan, o re kin raparapaki duen
ar pan kawela sapwilim omui me nekinekilar akan. 4 Re kin
inda: Na kitail, kitail kokosang irail, pwe ren solar wei eu, o
solar me pan inda duen wein Israel! 5 Pwe irail wiaki eu o re
inauki pena, ren palian komui, 6 Im pwal en Edom, o Ismael,
Moap, o Akar, 7 O Kepal, o Amon, o Amalek, men Pilista
iangaki men Tirus. 8 Asor pil waroki ong ir; re kin sauasa
kadaudok en Lot. (Sela) 9 Kom kotin wiai ong ir dueta ong
men Midian, o Sisera, o Iapin ni pilap Kison. 10 Me kamelar
impan Endor, rap wia pwel la nan pwel. 11 Kom kotin wiala
ar saupeidi kan dueta Orep o Seep, o ar monsap akan karos
dueta Sepa o Salmuna, 12 Pwe re indinda: Kitail pan kaloedi
im en Kot akan! 13 Maing Kot kom en kotin wia kin irail la
älepip en kisiniang, dueta dip en rä mon kisiniang. 14 Duen
kisiniai kin karongala tuka en wel o duen umpul en kisiniai
kin isikeda nan wel, 15 Iduen kom kotin paki kin irail sapwilim
omui liol ape, o kamasak kin irail omui melimel. 16 Kadire
kila mas arail namenok, pwe ren rapaki mar omui, Maing
Ieowa. 17 Ren namenokala o masapwekada kokolata, o ren
soredi o mela. 18 Rap pan asaki, me komui ta maraneki
Kaun o me komui ta lapalap nan sap karos.

84 MEID kaselel tanpas omui kan, Maing Ieowa Sepaot!
2 Ngen i kin inong iong o anane pera en tanpas en
Ieowa kan; pali war ai o ngen i kin polauleki Kot ieias. 3 Pwe
manpir diaradar deu a, o swalpe pas a, wasa a kin naitik
ia: Sapwilim omui pei saraui kan, Maing Ieowa Sepaot, ai
Nanmarki o ai Kot. 4 Meid pai ir, me kin kauson nan tanpas
omui! Re kin kapinga komui ansau karos. (Sela) 5 Meid pai
karos, me kin keleki komui, o idedauen komui melel! 6 Me
kin weweid nan sap en mamaiei, wasa re kin weirada parer
ia; pil katau kin pwain kidi i pai kan. 7 Re kin kakairida ni ar
manaman akan, lao re pan sansalada mon Kot nan Sion. 8
Maing Ieowa, Kot Sepaot, kom kotin ereki ai kapakap: Maing
Kot en Iakop kotin mangi ia! (Sela) 9 Kot pere pat, kom kotin
masan dong kit; kom kotin irerong mas en sapwilim omui
keidier men. 10 Pwe ran ta ieu mon sapwilim omui pera
saraui kan me mau sang ran kid; i mauki mimi pan wanim en
tanpas en Kot, sang kauson nan im en me doo sang Kot
akan. 11 Pwe Kot Ieowa rasong katipin o pere, Ieowa kin
kotikida mak o wau, a sota pan kotin mueid ong me lelapok
kan, en anane me mau kot. 12 Maing Ieowa Sepaot, meid
pai aramas amen, me kin liki komui!

85 MAING Ieowa, kom kotin maki onger sapwilim omui
sap mas o, o kom kotin dorelar salidi en Iakop akan.
2 Re kotin lapwadar me sued en sapwilim omui aramas
akan, o kom kotin pwaidier dip arail karos. (Sela) 3 Komui
kotin kadukiedi omui ongiong karos, o kotin wukidoki wei
sanger omui ongiong melel. 4 Kom kotin purong kamait
kit ala, komui Kot at saunkamaur, o kotin katukiedi omui
sokalangan ong kit. 5 Kom pan kotin ongiongi kit kokolata?
Omui ongiong pan duedueta sang en kainok lel eu? 6 Kom
sota pan kotin purong kamaur kit da, pwe sapwilim omui
aramas kan en peren kin komui da? 7 Maing Ieowa, kom
kotin kasansaleda ar kalangan ong kit, o sauasa kit! 8 I
men rong, da me Kot Ieowa pan kotin masani; pwe a pan
mamasani duen muei mau ong sapwilim a aramas o me
lelapok kan, pwe ren der lodi ong me pweipwei. 9 Melel, a
sauas me koren iong ir, me masak i, pwe a lingan en mi nan
sap atail. 10 Kalangan o melel pan tu pena, pung o muei
mau en metik pena. 11 Melel pan wosada sang nan sap o, o
pung pan ireredo sang nanlang. 12 Ieowa pil pan kotikido
me mau, pwe sap atail en kida wa kan. 13 Pwe pung pan ti
ong mo a, o a kak akan pan wiala al arail.

86 MAING Ieowa, kom kotin kapaike dong ia karong omui
kan o mangi ia, pwe ngai me luet o samama. 2 Kom
kotin apwali maur i, pwe ngai me lelapok. Maing Kot, kom
kotin sauasa ia, sapwilim omui ladu men et, me liki komui. 3
Maing, kom kotin maki ong ia, pwe i kin likwir ong komui ni
ansau karos. 4 Kom kotin kaperenda mongiong en sapwilim
omui ladu, pwe mongiong i kin anane komui Maing. 5 Pwe
komui Maing me mau o kalangan, o kom kotin kalangan ong

ir karos, me kin likwir ong komui. 6 Maing Ieowa, kom kotin
ereki ai kapakap, o kotin mangi ngil en ai ngidingid. 7 Ni ai
apwal akan i kin likwir ong komui, pwe kom, kotin mangi
ia! 8 Maing, sota me dueta komui nan pung en kot akan; o
sota me kak wiawia dueta komui. 9 Men liki kan karos pan
pwarado, pwen kaudoki ong komui Maing, o wauneki mar
omui. 10 Pwe komui me lapalap, me kin wiada manaman, o
komui ta me Kot. 11 Maing Ieowa, re kotin kasale ong ia al
omui, pwe i en weweid ni omui melel, kom kotin kolekol
mongiong i ong iet eta: Masak mar omui. 12 I men kapinga
komui Maing, ai Kot, sang nan mongiong i, o wauneki mar
omui kokolata. 13 Pwe omui kalangan me laud ong ia; komui
dore maur i sang nan wasan mela. (Sheol h7585) 14 Maing
Kot, me aklapalap akan kin palian ia, o pwin en me weit
akan kin masamasan maur i, o re sota kin weweid mon
silang omui. 15 A komui Maing Kot, me dir en kalangan, o
mak, o kanongama, o omui kapunglol o melel me lapalap.
16 Kom kotin wukidoki dong ia, o maki ong ia, o kamaui kida
sapwilim omui ladu omui manaman, o kotin sauasa nain
sapwilim omui lidu! 17 Kom kotiki ong ia kilel eu, me i pan
paie kida, pwe ai imwintiti kan en kilang, rap namenok kila
omui kotin sauasa ia, Maing Ieowa, o kom kotin kamait ia la.

87 A kakaudar mau pon dol saraui kan. 2 Ieowa kotin
kupura wanim en Sion sang wasan kauson en Iakop
karos. 3 Kasoi kaselel mia duen koe kanim en Kot. (Sela) 4 I
pan kasokasoi duen Raap o Papel, me asa ia. Kilang, Pilista
o Tirus, o pil men Atiopia: Mepukat ipwidier wasa o. 5 A
kasokasoi duen Sion indinda, me song en aramas karos
ipwidi wasa o, o me Lapalap o pan kotin kamanada i. 6
Ieowa pan kotin wadok, ni a pan kotin kileledi aramas akan:
Mepukat ipwidier wasa o. (Sela) 7 O ni ar madomadong re
pan kauleki: Ai parer karos mi re om!

88 MAING Ieowa, Kot ai saunkamaur, i kin likwir nin ran
o ni pong mo'mui. 2 Kom kotin mueid ong, ai kapakap
en lelda wong komui. Kom kotin kapaik dong karong omui
kan ai likelikwir. 3 Pwe ngen i me dir en mamauk, o maur i
koren iong mela. (Sheol h7585) 4 Ngai kin wadok ong ir me
melar, ngai dueta ol amen, me solar angiangi. 5 I wonon nan
pung en me melar akan, me wonon nan sousou, me kom
solar kotin kupura, pwe re lokidokilar sang nan lim omui. 6
Kom kotin kase ia lar nan sousou, wasa rotorot o lol. 7 Omui
ongiong kin katoutou ia, o kom kotin idan kin ia di omui iluk
kan. (Sela) 8 Kom kotiki wonger kompoke pa i kan wasa
doo, kom kotin wia kin ia la me sued kot ong ir, i salidier o
so kak pitila. 9 Mas ai suede kilar ai luet, nin ran karos i
potoan ong komui, Maing Ieowa, o i kapa wong komui pa
i kat. 10 Kom pan kotin kasaleda omui manaman ren me
melar akan? De me melar akan pan maurada danke komui?
(Sela) 11 Re pan kosoia duen omui kalangan nan sousou
kan? O wasan mela duen omui melel? 12 Omui manaman
akan pan sansaleda wasa rotorot, o omui pung nan sap
en me re solar kin lamelame? 13 A i kin potoan likwir ong
komui, Maing Ieowa nin mansang, ai kapakap pan lel wong
komui. 14 Maing Ieowa, da me kom kotin kase ia kila, o da
me kom okila ki silang ar mo i? 15 Ngai me luet o saliel
sang ni ai pulepul; i kin kamekamki omui kalom, i koren iong
solar kaporopor. 16 Omui ongiong kin kadupal ia di, omui
kalom kawe ia lar. 17 Re kapil ia pena dueta pil akan sang ni
mansang lel sautik, ir karos kapil ia pena. 18 Kom kotiki
wonger kompoke pa i o ai warok kan wasa doo, rotorot eta
ai warok.

89 I PAN kauleki duen kalangan en Ieowa kokolata, o
i pan kaparokki au ai omui melel sang eu kainok lel eu.
2 Pwe i indinda: Mak soutuk eu pan pwarado, o kom pan
kotin kolekol ar melel nanlang. 3 I inauki onger, ai pilipildar
akan; I kauki onger Dawid nai ladu: 4 Kadaudok om pan
mimieta kokolata, o I pan kauada mol om sang eu kainok
lel eu. (Sela) 5 Nanlang ap kapinga omui manaman akan,
Maing Ieowa, o omui melel nan pokon en sapwilim omui
saraui kan. 6 Pwe is nan tapok kan me rasong Ieowa? De is
me rasong Ieowa nan pung en me lapalap akan? 7 Kot meid
manaman nan pokon en me saraui kan, o meid kapuriamui
ong me kaukauson re a. 8 Maing Ieowa, Kot Sepaot, is me
rasong komui. Omui melel kin kapil komui pena. 9 Komui
me kotin kaunda madau angiang. Komui kin kamoleilei iluk
kan ni ar pan kokoda. 10 Komui me kotin tiakedi Raap dueta
kamelar amen. Kom kotin kamueit pasanger imwintiti kan ki
lim omui manaman. 11 Lang o sappa me sapwilim omui,
sappa o audepa. Komui me kotin pasonedier. 12 Komui
me kotin wiadar pali apong o pali air, Tapor o Ermon kin
ngisingiski mar omui. 13 Lim omui me mananan o kumut en
lim omui me roson, lim omui pali maun me ileile. 14 Melel o
pung iei pason en mol omui; kalangan o melel kin tiong mo
omui. 15 Meid pai aramas kan, me asa ngisingis! Ieowa, re
pan weweid ni marain en silang omui. 16 Re kin polauleki
mar omui sang ni mansang lel sautik, o re kin pwai kida
omui pung. 17 Pwe lingan en ar kelail komui, o komui pan
pokada os at. 18 Pwe Ieowa pere patail o me Saraui en
Israel, i atail Nanmarki. 19 Mas o kom kotin masanier ki
kasansal kai ong me lelapok kan: I kamanadar me Lapalap
amen, I kasapwiladar pilipildar amen sang ren aramas akan.
20 I diaradar ai ladu Dawid, I keiekidier i ai le saraui. 21

Pa i pan kolekol i, o pa i pan kamanada i ansau karos. 22
Imwintiti kan sota pan kak widing ong i, o me sapung kan
sota pan kak kaloedi. 23 I pan kamela me palian i mo a, o I
pan kaloke ir, me kailongki i. 24 A ai melel o kalangan pan
mi re a, o ni mar ai os a pan pokapokada. 25 I pan ki ong pa
a, en kaunda madau, o pa a maun, en kaunda pil akan. 26 A
pan likwir dong ia: Komui Sam ai, ai Kot, o paip en maur
i. 27 O I pan wia kila i nai meseni, ileila sang nanmarki en
sappa kan. 28 I pan kalangan ong i kokolata, o ai inau ong i
pan duedueta. 29 I pan ki ong i kadaudok a kokolata, o mol
a pan warai dueta lang. 30 A ma na kan pan muei sang ai
kapung, o re sota pan weweid ni ai kusoned akan, 31 Ma re
pan kasaminela ai tiak kan, o sota peiki ong ai kusoned
akan, 32 I ap pan kaloke kin ir ar katiwo ki sokon pot, o pan
woki ir, pweki ar sapung. 33 A I sota pan kiwei sang i ai mak,
o ai melel pan mimieta re a. 34 I sota pan kawela ai inau, o I
sota pan kawukila, me kowei sang nan au ai. 35 I kaukilar
ai saraui pan me pak, me I sota pan likam ong Dawid: 36
Kadaudok a pan soutuk, o mol a dueta katipin mo i. 37 A
pan duedueta dueta saunipong; o saunkadede nan tapok
kan me melel. (Sela) 38 A met komui kasapokela o ongiongi
sapwilim omui me keidier. 39 Kom kotin kasela inau en omui
ladu, o kom kotin kasaminela mar a. 40 Kom kotin karongk
pasang a kel akan karos, o kawelar a im tengeteng kan. 41
Karos me daulier wasa o kulia sanger; a wialar kankaurur
ong men imp a kan. 42 Kom kotin pokada pali maun en
me palian i, o kaperendar a imwintiti kan karos. 43 Kom pil
kotiki sanger mana en a kodlas kong, o sota kapwaiada i ni
pei. 44 Kom kotin kaimwisokalar a lingan, o kasedi ong nan
pwel mol a. 45 Kom kamotomotala ran en a manakap, o
kadupalekidi i namenok. (Sela) 46 Arai da, Maing Ieowa, me
kom pan kotin karirela pein komui; arai da omui ongiong pan
lulada dueta kisiniai? 47 Kom kotin tamanda duen motomot
en maur i; de me mal kot omui kotin wiadar aramas akan? 48
Is ol o, me maur ap sota pan lel ong mela? A pan kak dorela
pein i sang mana en wasan mela? (Sela) **(Sheol h7585)** 49
Maing, ia omui kalangan en mas o, me kom kotin inauki ong
Dawid ni omui melel? 50 Maing, kotin tamanda kankaurur en
sapwilim omui ladu kan sang ni wei toto, me kin katoutoui
mongiong i. 51 Maing Ieowa, iaduen lalaue en omui imwintiti
kan, iduen ar lalaue lip en sapwilim omui me keidier. 52
Kaping ong Ieowa kokolata! Amen, iei Amen!

90 MAING, kom me kotin nekid pat sang eu kainok ong
eu. 2 Mon nana kan o sappa, o aude pan sappa a
wiauiada, Kot kotin mia, sang mas kokodo o pil kokolata
soutuk, Maing Kot. 3 Kom kin kotin kapurelang pwel par
aramas akan o kotin mamasani: Puredo komail aramas
akan! 4 Pwe par kid dueta aio me samalar mon silang omui
o rasong masamasan eu ni pong. 5 Kom kin kotin kapwil irail
wei, re rasong mair, dueta rä, me kin mongedi madang. 6 Me
kin masel pasang ni mansang, a nin sautik a pan palepaledi
o mongedi. 7 Omui ongiong me se kin sosore kidi, o omui
ongiong melel, me se kin mekila madang. 8 Pwe kom kotin
kasansale ong pein komui dip at akan, o dip at rir akan nan
marain en silang omui. 9 I me at ran akan karos kin tang
weiki omui ongiong, at par akan rasong kasoi pot. 10 Warain
at maur me saunpar iseisok, a ma re toto, a pan waleisok, a
ma me kasampwal, a pan apwal o dodok. Pwe a kin tang wei
madang, dueta kit kin pir wei. 11 A is me kak dedeki mana
en omui ongiong, o is me kin masak ongiong wet? 12 Kom
kotin padaki ong kit, me kit pan mela, pwe sen lolekong kila.
13 Maing Ieowa, kom kotin purong wukedoke dong kit; arai
da omui ongiong? Kom kotin maki ong sapwilim omui ladu
kan! 14 Kom kotin kadire kin kit ala ar kalangan ni mansang,
kit ap pan kaping o pereperen arain at maur. 15 Kom kotin
kaperen kit da murin at kalokoloker, o murin at kamekam
warai. 16 Kom kotin kasale ong sapwilim omui ladu kan omui
wiawia kan, o omui wau ong na seri kan. 17 Ieowa at Kot, en
kalangan dong kit o kotin kapwaiada dodok en pa at akan re
at; ei kom kotin kapwaiada dodok en pa at akan!

91 ME kin momod pan lim en me lapalap, o me pan
mimieta pan mot en me manaman o. 2 Iei me kin
indang Ieowa: Ai paip, o ai kel, ai Kot, me i liki. 3 Pwe a pan
kotin dore uk sang insar en sauninsar, o sang ni kilitop sued.
4 A pan kotin kadupal kin uk edi lim a, o koe pan moleilei
pan lim a kan; a melel rasong kadauk o pere eu. 5 Koe sota
pan masak kalom en ni pong, de kanangan kasik katieu, me
kin tang wei nin ran, 6 De kilitop, me kin wawai sili pong,
de eu song en kilitop me kin kaukawela nin sauas. 7 Kid
pan mela imp om, o nen ni pali maun om, ap sota pan lel
ong uk. 8 Koe pan kilangki mas om kan, o koe pan kilang
duen a pan depuk ong me doo sang Kot akan. 9 Pwe komui
Maing Ieowa, kapore pa i. Koe piladar me lapalap o, pwen
om kel. 10 Sota me sued kot pan lel ong uk, o sota kalokolok
pan lel ong im om. 11 Pwe a kotin kakaliki ong sapwilim a
tounlang kan, en apapwali uk o sinsila uk nan al omui kan
karos. 12 Re pan wa kin uk ala lim ar akan, pwe nä om
ender dipikelekel nin takai eu; 13 Koe pan tiakedi laien o
oter kai, laien pulepul o serpent, me koe pan sok poa. 14 A
kin peren kin ia, I ap pan sauasa i, a asa mar ai, I ap pan
sinsila i. 15 A pan likwir dong ia, I ap pan sapeng i, I pan
iang i ni wasa apwal, I pan kapitila i o kalinganada i. 16 I pan
kamedi kin i maur warai, o I pan kasale ong i ai sauas.

92 IET me kasampwal: Danke Ieowa, o kauleki psalm
akan ong mar omui, ir me kotin lapaplap. **2** Ni mansang
omui kalangan o ni pong omui melel en lolok sili. **3** Sang
kasang sal eisok o arp o laute. **4** Pwe kom kotin kaperen kin
ia, Maing Ieowa ki ar wiawia; i pan ngisingiski dodok en lim
ar akan. **5** Meid laud ar wiawia kan, Maing Ieowa! O meid
lol kupur omui! **6** Aramas pweipwei men sota kak dedeki
mepukat, o me rotorot amen sota kin insenoki. **7** Me doo
sang Kot akan kin wosada dueta rä, o me katiwo kan karos
kin masal pasang, lao re pan lokidokila kokolata. **8** A komui
ta Maing Ieowa, me lapalapia, o komui pan duedueta. **9** Pwe
kom kotin mangi duen ar imwintiti kan, Maing Ieowa, kom
kotin mangi, ar imwintiti kan pan soredi, o me morsued akan
en kamueit pasang. **10** A ai ose pan pwaida dueta os en
man ose tapot, o i pan keikidier le kap. **11** O por en mas ai
pan perenki ai imwintiti kan, o salong ai pan polauleki me
morsued akan, me kin palian ia. **12** Me pung o pan pwaida
mau dueta ni pot, a pan kakairida dueta seder en Lipanon.
13 Me patidier nan tanpas en Ieowa, pan pwaida mon pera
saraui en atail Kot. **14** Menda ma re pan mala, pwe re pan
pil masal pasang, o wa, o kelail. **15** Pwe re pan kasaleda,
me Kot me pung, i ai paip o sota sapung mi re a.

93 IEOWA kotin kaunda, a kotin kapwateki pein i manaman,
Ieowa kotin kalikauwiada pein i, a kotin piraki pein i
manaman; pil sappa me tengeteng o sota pan mokimokid. **2**
Sang mas lel met mol omui me tengeteng; komui me soutuk.
3 Maing Ieowa pil akan lalaudala, pil akan ngiringirsok, pil
akan pil pan kokodo o ngiringirsok. **4** Ieowa kotikot wasa
ileile. A manaman sang ngil en pil kalaimun akan o iluk en
madau kalaimun akan. **5** Omui masan akan meid pung.
Tanpas omui me linganaki saraui kokolata, Maing Ieowa.

94 MAING Kot, komui saundepuk, Ieowa Kot saundepuk,
kom kotin sansaleda! **2** Kom kotida, komui saunkapung
en sappa, kom kotin depuk ong wiawia en me aklapalap
akan. **3** Maing Ieowa, arai da me doo sang Kot akan, arai da
me doo sang Kot akan pan poponmasu, **4** O pudupudada
lokaia sued o arai da, me sapung kan karos en suaiki ar
morsued? **5** Re kin tiakedi sapwilim omui aramas akan, o re
kame omui soso; **6** Re kin kamela li odi o men wai, o patik
takain wor en me sapoupou kan, **7** Rap inda: Ieowa sota
kak kilang, o Kot en Iakop sota pan asa due. **8** Komail me
pweipwei nan pung en aramas akan, en dedeki! O komail
lolepon akan, iad me komail pan lolekongala? **9** Me kotin
wiadar salong, o a sota pan ereki? Me kotin wiadar por en
mas o, a sota pan kak masani? **10** Me kin kotin kaunda
wei kan, a sota pan kaloke? Pwe i me kotin kalolekongi
aramas. **11** Ieowa kotin mangi lamelam en aramas akan, me
re aklapalap. **12** Meid pai ol o, me kom kotin kaloke, Maing,
Ieowa, o me kom kotin padaki ong sang nan ar masan akan.
13 Pwen kanongama ni a apwal akan, lao sousou en me
doo sang Kot akan pan weweida. **14** Pwe Ieowa sota pan
kotin kasela sapwilim a aramas akan, o a sota pan muei
sang a soso. **15** Pwe me pung, pan pungpungeta, i me
lelapok kan karos pan weweideki. **16** Is me pan sauasa ia
ong me morsued akan? O is me pan sauasa ia ong me
dipan akan? **17** Ma Ieowa sota kotin sauasa ia, metar ekis
ngen i pan kolang wasan kapormen. **18** Ni ai indada: Nä i
pan krisedi, omui kalangan, Maing Ieowa, pan kolekol ia. **19**
Ai insensued laud nan mongiong i, a omui kotin kamait ia la
kaperenda ngen i. **20** Kom sota man paroki ong mol o, me
kin kasapungala sapwilim omui masan. **21** Re kin onop ong
kamela me pung amen, o re kin kadeikada nta makelekel.
22 A Ieowa ai paip lapalap, o Kot iei paip, me i pan rukila ia.
23 A pan kotin depuk ong ir ar me sued, o a pan kotin kame
ir ala, pweki ar katiwo, Ieowa atail Kot pan kame ir ala.

95 KOMAIL kodo, pwe kitail pan kapinga Ieowa o ngisingis
ong paip en maur atail. **2** Kitail pan kola tuki ong i
kaping. Kitail en ngisingiski ong i psalm! **3** Pwe Ieowa Kot
lapalap amen, o Nanmarki lapalap amen pon angin kot akan
karos. **4** Pan sappa mi ni lim a, o pon komon nana me
sapwilim a. **5** Madau me sapwilim a, pwe i me kotin wiadar,
o lim a kan wiadar wasa madekong. **6** Komail kodo, kitail
pan kaudok, o dairukedi, o kelepuki mon Ieowa, me kotin
wia kitail dar. **7** Pwe i atail Kot, a kitail aramas en sapwilim a
wasan kamanga o pwin en lim a. Ran wet, ma komail pan
rong kapitie, **8** Komail der kapitakaila mongiong omail, duen
a wiauier Meripa o ni ran en Masa nan sap tan, **9** Ni sam
omail akan songesong ia o kasau ia da, pwe re kilanger ai
dodok kan. **10** Par paeisok I suede kilar di wet, o I indada:
Mongiong en song en aramas duen met kin wukiwuk sili, o
re sota men asa duen al ai kan. **11** I ap kaula ni ai makar:
Irail sota pan konodi ai kamol.

96 KAKAULEKI ong Ieowa kaul kap pot, sap karos en
kakauli ong Ieowa! **2** Kakaul ong Ieowa o kapinga mar
a; padapadak sang eu ran lel eu duen a maur! **3** Kasokasoi
ong men liki kan wau i, o ong wei kan a manaman akan! **4**
Pwe Ieowa meid lapalap o meid kapingan, o meid kalom
mon kot akan karos. **5** Pwe Kot en aramas akan me mal a
Ieowa kotin kapikadar lang akan. **6** Wau o lingan mi mon
silang i, manaman o lingan kin kadirela nan tanpas a im
saraui. **7** Komail men liki kan, ki ong Ieowa, ki ong Ieowa
lingan o manaman. **8** Komail ki ong Ieowa lingan en mar a;

komail ko dong mon sapwilim a pera saraui iangaki kisakis.
9 Komail kaudoki ong Ieowa ni omail kapwat saraui, toun
sappa karos en masak i. 10 Komail kaireki ong men liki kan:
Ieowa ta Nanmarki! Pil sappa me tengeteng o sota pan
mokimokid. A pan kotin kaunda kainok kan ni tiak pung. 11
Lang en peren kida, o sappa en popol; madau en ngirngirsok
o audepa! 12 Sap en pereperen o audepa karos, o tuka en
nan wel karos en ngisingis. 13 Ong Ieowa, ni a kotido, ni a
kotido, en kadeikada sappa. A pan kotin kaunda sappa ni
tiak pung, o kainok kan ni a melel.

97 IEOWA ta Nanmarki, i me sappa en polaule kida o
dake kan karos en pereperen! 2 Tapok o rotorot mi
imp a, pung o melel iei pason en mol a. 3 Kisiniai kin tiong
mo a, o isikeda sapwilim a imwintiti kan karos. 4 Sapwilim
a liol akan kin kamaraini sappa, toun sappa kin kilang ap
masapwekadar. 5 Nana kan pei pasang dueta kris mon
Ieowa, Kaun en sap karos. 6 Lang akan kaparokki a pung, o
kainok karos kin kilang a lingan. 7 Me kaudoki ong dikedik
en ani kan en sarodi, o me kin suaiki ani kan; kot akan
karos dairukedi ong mo a! 8 Sion kin rong mepukat ap peren
kida, o peinekap en Iuda kan kin polauleki omui kapung
kan, Maing Ieowa. 9 Pwe komui ta Maing Ieowa me lapalap
nan sappa karos, komui meid ileila sang Kot akan karos. 10
Komail me kin pok ong Ieowa en tataki me sued. A kin kotin
apwali ngen en sapwilim a lelapok kan. A pan kotin dore ir
ala sang nan pa en me doo sang Kot akan. 11 Marain pan
dakadang me pung kan, o peren ong me lelapok melel. 12
Komail me pung kan perenki Ieowa o kapinga mar a saraui!

98 KAKAULEKI ong Ieowa kaul kap pot; pwe a kotin
wiadar dodok kapuriamui. A kotin kaloe kidi lim a pali
maun o lim a saraui. 2 Ieowa kotin kasaledar a kamaur, o
mon mas en kainok kan a kotin kasansaledar a pung. 3 A
kotin kolekol ong men Israel a kalangan o melel; imwin sap
karos kin kilang pai en atail Kot. 4 Sap karos en ngisingis
ong Ieowa! Popol o kauleki psalm! 5 Kauleki ong Ieowa
psalm iangaki laute, wiada laute o kaul! 6 Iang trompete o
ngil en koronete, komail ngisingis ong Nanmarki Ieowa! 7
Madau en ngiringirsok o audepa, sappa o tou a kan; 8 Pilap
akan en lopolopeki pa arail; o nana kan en pereperenki. 9
Ieowa, ni a kotidon kadeikada sappa. A pan kotin kadeikada
sappa nin tiak pung o kainok kan nin tiak inen.

99 IEOWA ta kotin kakaunda; kainok kan kin rerer; a
kotikot nan pung en Kerup akan, sappa kin mokimokid.
2 Ieowa me lapalap nan Sion, o lapalap melel sang wei
kan karos. 3 Ren kapinga mar omui, me lapalap o kalom,
i me saraui. 4 O manaman en Nanmarki me kin pok ong
me pung. Kom kotin katengedier tiak pung. Komui me kotin
wiadar me pung o inen nan kadaudok en Iakop. 5 Kapinga
Ieowa atail Kot o poridier ong ni utipa, pwe i me saraui! 6
Moses o Aron kisan sapwilim a samero kan o Samuel nan
pung en ir, me kin likwir ong mar a, re likwir wonger Ieowa, i
ap kotin mangi ir. 7 A kotin masan ong irail sang nan ur
en tapok; irail peiki ong a masan o kusoned akan, me a
kotiki ong irail er. 8 Ieowa at Kot, kom kotin sapeng irail er.
Maing Kot kom kotin maki ong irail er, o kotin depuk ong
ir ar sapung kan. 9 Kapinga Ieowa atail Kot, o poridier ni
sapwilim a nana saraui, pwe Ieowa atail Kot me saraui.

100 NGISINGIS ong Ieowa sap karos! 2 Papang Ieowa
ki peren; koki dong mon silang i nisinis! 3 Komail en
asa, me Ieowa Kot. I me kotin wia kitail dar — a kaidin pein
kitail — pwen sapwilim a aramas o sip en sapwilim a pwin. 4
Pedelong ong nan sapwilim a wanim laud ki danke, o kaul
en kaping mon sapwilim a pera saraui. Danke i o kapinga
mar a! 5 Pwe Ieowa me mau, a kalangan soutuk, o a melel
pan due Iueta kokolata.

101 I pan kauleki duen kalangan o pung; i pan kauleki
psalm akan ong komui. Maing Ieowa. 2 I men inen
eweita ni al pung — iad kom pan koti dong ia? — i men
weweid ni melel ren toun im ai. 3 I sota men wia morsued;
i tataki wiawian me dipan akan, a sota pan pat ong ia. 4
Mongiong sapung pan muei sang ia; i sota men asa duen
me sued. 5 Me kin rir karaunemali men impa, i pan kamela; i
suedeki me aklapalap ni mas ar o mongiong arail. 6 Mas ai
pan apapwali me melel akan nan sap o, pwe ren kauson re
i; me kin weweid ni al pung, pan papa ia. 7 Me kin kotaue,
sota pan kauson nan im ai, me kin likam, sota pan pwaida
mon mas ai. 8 Ni mansang karos i pan kawela me katiwo
nan sap o, pwen kokosang kanim en Ieowa karos, me kin
wia sapung.

102 IEOWA, kom kotin ereki ai kapakap, o ai weriwer en
lel ong komui! 2 Kom der kotin karirala silang ir mo i
ni ran en ai apwal; kom kotin kapaike dong ia karong omui
kan; ni ran o, me i likelikwir, kom kotin mangi ia madang! 3
Pwe ai ran akan kin tangwei dueta adiniai, o kokon ai kan
rongalar dueta nan kisiniai. 4 Kapedi mongedier dueta rä,
i me i monoke kila ai mangamanga. 5 Kokon o uduk ai
mong penaer pweki ai weriwer o sangesang. 6 Ngai rasong
pelikan nan sap tan, o rasong däap nan wasa liseliping. 7 I
kin papad o rasong manpir kelep amen, me mondi pon os
en im o. 8 Ai imwintiti kin lalaue ia sang ni mansang lel ni

sautik, o me palian ia, kin kaula kin ia. 9 Pwe i kin kangkang
pas dueta prot, o lim ai pil kin doloki pil en mas ai. 10 Pweki
omui ongiong o ongiong melel; pwe kom kotin pok ia da, ap
kase ia di. 11 Ai ran akan tangwei dueta mota, o i mongedier
dueta rä. 12 A komui Maing Ieowa pan kotikoteta kokolata, o
kupur omui pan sang eu kainok lel eu potopoteta. 13 Kom
pan kotida o kupurela Sion, pwe ansau leler, me kom pan
kotin mak ong i, a auer leler. 14 Pwe sapwilim omui ladu
kan kin pok ong takai (en Sion), o re insensuedeki moan
im akan; 15 O men liki kan pan masak mar en Ieowa, o
Nanmarki en sap akan karos omui lingan. 16 Pwe Ieowa
kotin kauadar Sion. A kotin pwarada ni a lingan. 17 A kotin
wukedoke dong kapakap en me samama o, o a sota kotin
mamaleki a kapakap. 18 Mepukat pan kileledi ong kainok en
mur akan; o wei eu, me pan wiaui, pan kapinga Ieowa. 19
Pwe a kotin irerong sang mol a saraui ileile; Ieowa kotin
irerong sappa sang nanlang. 20 Pwen ereki sangesang en
me salidi kan, pwen lapwada, me kileledi onger kamela. 21
Pwe mar en Ieowa en lolok sili nan Sion, o a kapingapa
nan Ierusalem. 22 Kainok kan lao pokon pena o wei kan,
pwen papa ong Ieowa. 23 A kotiki sanger ai kelail pon al o, a
kamotemotelar ai ran akan. 24 I potoan ong: Ai Kot, kom der
kotikiwei sang ia ni apali en ai ran akan. Omui par akan kin
sang eu kainok lel eu kokolata. 25 Kom kotin kasonedier
sappa mas o, o lang pokon me dodok en lim omui. 26 Irail
pan sorela, a kom pan kotikot eta. Irail pan maringala rasong
tuk en likau eu. Kom pan kotin kawuk ir ala likamata likau
eu, irail ap pan wukila. 27 A kom pan deudueta o ansaun
omui roson sota pan tukedi. 28 Nain sapwilim omui ladu kan
pan mimieta, o kadaudok a pan pwaida re omui.

103 Ngen i kapinga Ieowa o lol i mar a saraui! 2 Ngen
i kapinga Ieowa, o der monokela a kotin wiawia mau
ong uk! 3 Me kotin makeki ong uk dip om karos, ap kotin
kamauiala om somau kan. 4 Me kotin dore uk ala sang
ni wasa apwal, me kotin ninie kin uk mak o kalangan; 5
Me kotin kapai uk adar ni om malar, o kotin kapulpul uk
ala dueta adler. 6 En Ieowa a wiawia me pung, o a kotin
kapungala, me mi ni kalokolok sapung. 7 A kotin kasale ong
Moses al en a meakaros, o ong men Israil a wiawia kan. 8
Ieowa me dir en kalangan o mak, a kin kotin kanongama, o
a kalangan me lapalap. 9 A sota kin kotin kaloke aramas
ansau karos, o pil sota ongiong kokolata. 10 A sota kotin
pwain ong kitail duen dip atail, o sota depuk ong kitail duen
atail sapung kan. 11 A duen ileile en lang sang sappa, iduen
a mak lapalap ong ir, me kin masak i. 12 Duen mas en
lang o kapin lang ara doo pasang, iduen a kotin kadooana
wei sang kitail dip atail. 13 Duen sam amen pokepoke na
seri, iduen Kot kotin kupukupura irail, me lan i. 14 Pwe a
kotin mangi, da me kitail wiaui kida, a kotin mangi, me kitail
me pwel par. 15 Aramas amen kin rasong rä, a kin masal
pasang dueta wantuka nan sap o. 16 Ma kisiniang pan leler,
a soer mia, o a solar asa deu a. 17 A kalangan en Ieowa pan
duedueta kokolata ong ir, me lan i, o a melel ong seri en seri
kan, 18 Ong ir, me kin kolekol a inau, o madamadaua duen
a masan kan, pwen kapwaiada. 19 Ieowa kotin kauada mol
a nanlang, o a kotin kaunda meakan karos. 20 Kapikapinga
Ieowa, komail sapwilim a tounlang kan, komail me lapalap
akan ni manaman, me kin kapwaiada a masan kan, o peiki
ong moat en a masan! 21 Kapikapinga Ieowa sapwilim a
pokon akan karos, o sapwilim a ladu kan, me kin kapwaiada
kupur a! 22 Kapikapinga Ieowa sapwilim a dipisou kan ni
wasa karos, me a kotin kakaun, ngen i kapinga Ieowa!

104 NGEN i kapinga Ieowa! Ieowa ai Kot, komui meid
lapalap, komui me kapwateki lingan o manaman. 2
Sapwilim ar likau iei marain, me komui kot lole; kom kotin
pak pasang nanlang dueta likau eu. 3 Kom kin kotin wia kida
pil pali poa en ponepon, a tapok kan wiala tan war omui, me
kom kin kotikot sili ki pa en ang. 4 Kom me kotin wia kila
sapwilim omui tounlang kan kisiniang o sapwilim ar ladu kan
umpul en kisiniai. 5 A kotin kasonedier sappa pon a pason, a
sota pan mokid kokolata. 6 Kom kotin kadupale kidi i dueta
likau eu, pil akan ileilada sang nana kan. 7 Re tang wei mon
ar masan, re madang wei mon ngil en omui nansapwe. 8
Nana kan kokodar, a wau kan kokodier ong wasa, me kom
kotin kileledier ong ir. 9 Kom kotiki ong ir irair eu, me re sota
pan dauli wei; re solar pan pur ong kadupaledi sappa. 10
Kom kin kotin wiada, parer en kusukusda nan wau kan; re
kin pwilipwil wei nan pung en nana kan. 11 Re kotin kanim
pileda man en nan sap akan o man en nan wel. 12 Manpir en
pan lang kin kaukauson ni kail a, re kin kakaul nin tuka kan.
13 Komui me kin kotin kanim pileda nana kan sang sapwilim
omui pera poa. Kom kin kotin kadire kila wa kan sappa, me
kom kotin wiadar. 14 Komui me kotin kawosadang man akan
rä, o wan tuka me mau ong aramas, pwen kapwareda sang
nan pwel manga ong aramas akan. 15 O wain en kaperenda
mongiong en aramas, o le en kalinganada mas en aramas,
o prot en kakelada war en aramas. 16 Sapwilim en Ieowa
tuka kan pan medila, seder en Lipanon akan, me a kotin
padukedier. 17 Wasa manpir kin pas kin ia, o raier kauson
nan seder. 18 Nana ileile iei deun kemse, a paip akan deun
repit en wel. 19 A kotin wiadar saunipong, pwen kilelekidi
ansau kan, katipin asa wasa me a pan kirila ia. 20 Kom kin

kotin wiada pong, man en nan wel rap mokidada. **21** Laien
pulepul weriwerki kan arail manga, re kin idok ren Kot, me re
pan kang. **22** Katipin lao dakada, re kin purela wonon nan
por ar akan. **23** Aramas ap kolang ar dodok, wia sapasap lel
nin sautik. **24** Maing Ieowa, ar wiawia kan me dodok melel!
Kom kotin kasone irail di ki omui erpit o sappa me direki
sapwilim omui dipisou kan. **25** Madau me kalaimun o dälap
ni pali karos; i wasa me dir en mam, me sota kak wadawad,
man tikitik o kalaimun. **26** I wasa me sop akan kin tangatang
ia, o walros, me komui kotin wiadar, kin madomadong lole.
27 Ir karos kin auiaui komui, pwe komui en kotin katungole
kin ir kan arail ni ar ansau. **28** Kom kin kotiki ong ir, rap
nanak pena; komui kotiki pasang lim omui, rap pan medi kila
me mau kan. **29** Ni omui pan karirila silang omui, rap pan
masapwekada, kom kin kotiki sang ir angiang arail, rap pan
mela o purelang ar pwel par. **30** Kom kin kotin kadarala ang
omui, rap pan wiauiada, o komui kin kawilikapada mas en
sap o. **31** Lingan en Ieowa pan duedueta. Ieowa pan kotin
peren kida sapwilim a wiawia kan. **32** A lao kotin irerong
toun sappa, sappa ap rerer; a lao kotin sair nana kan, rap
adida. **33** Arain ai maur i pan kakauli ong Ieowa, o arain ai
mi sappa et, i pan kauleki psalm kan ong ai Kot. **34** I men, ai
kasokasoi en kaparenda kupur a; i pan polauleki Ieowa. **35**
Me dipan akan en niki sang sappa, o me doo sang Kot akan
en sola mia. Ngen i kalingada Ieowa! Aleluia!

105 KAPINGA Ieowa, likwir wong mar a, kapakaparoki
ong kainok kan duen a wiawia kan. **2** Kauli ong i,
kauliki ong i psalm akan, kasokasoi duen a manaman akan
karos; **3** Peren kida mar a saraui; mongiong en me rapaki
Ieowa, en popol. **4** Komail inong iong Ieowa o a manaman;
rapaki silang i ansau karos. **5** Tamatamanda sapwilim a
dodok kapuriamui, me a kotin wiadar, o a manaman akan o
masan en kadeik sang nan silang i. **6** Kadaudok en Apraam
koe sapwilim a ladu, o nain Israel komail, me a kotin piladar!
7 I Ieowa atail Kot; a kotin kaunda nan sap karos. **8** A kin
kotin tamanda sapwilim a inau kokolata, masan o me a kotin
inauki onger di kid. **9** Inau me a kotin wiadang Apraam,
o a kaula, me a kotin kauki ong Isaak. **10** O a kotiki ong
Iakop kusoned eu, o ong Israel inau soutuk, **11** Ni a kotin
masanier: I pan ki ong uk Kanaan, iei me I kileledier, en
pwais omail soso; **12** I ansau, me irail pwin tikitik eu, o men
kairu nan sap o. **13** Ni ar kokola sang eu kainok lel eu, o
sang eu wei lel eu. **14** A sota kotin mueid ong amen aramas,
en katoutou irail, o a kotin kaloke nanmarki kai pweki irail.
15 Komail der sair nai me keidier akan, o der wiai ong ai
saukop akan me sued kot! **16** A lao kotiki ong sap o ansaun
lek; o kotin kawelar wasan kaporopor en manga, **17** A kotin
poronelar ol amen mo'rail; Iosep, me netilar, pwen wiala ladu
men. **18** Nä a kan kalokolokki sal mata, o pali war a wonon
nan mata, **19** Lao ansau me sapwilim a masan pwarado;
masan en Ieowa kamakelekeleda i. **20** Nanmarki ap ilakila,
pwen lapwada i, iei kaun en wei kan, me kotin kamaioda i.
21 A kasapwiladang i pein im a, o kaun en a dipisou karos.
22 Pwen saliedi a saupeidi kan duen me a mauki, o padaki
ong sapwilim a lapalap akan lolekong. **23** O Israel lipalang
Äkipten, o Iakop wiala men kairu nan sap en Am. **24** I ansau
Kot kotin kapara irail ada madang, o kotin kakelail ir ada
sang a imwintiti kan. **25** A kotin kawukila kupur a, pwen
kailongki sapwilim a aramas akan, o widiwiding ong sapwilim
a ladu kan. **26** A ap kotin poronela Moses, sapwilim a ladu, o
Aron, me a kotin piladar. **27** Ira wiadar manaman akai nan
pung ar, o dodok kapuriamui nan sap en Am. **28** A kotin
kadarado rotorot, ap pong pena, o re sota insenoki a masan
kan. **29** A kotin kawuk ong nta ar pil akan, o kamelar ar man
akan. **30** Sap arail me direki pros lao lel ong nan pera en ar
nanmarki kan. **31** A kotin masanier, long sued ap rokilar, o
amuse nan sap karos. **32** A kotiki ong ir akel wiliandi katau,
umpul en kisiniai nan sap ar. **33** A kotin kawelar ar tuka
en wain akan o tuka en paiken, o kotin katip pasang tuka
en sap ar akan. **34** A kotin masanier, mansiok o long ap
pwarada, rap pwaradar o re sota kak wadawad. **35** Rap
kangala tuka kan karos nan sap o, o kangala wantuka kan
nan matuel o. **36** O a kotin kamelar meseni karos nan sap
arail, meseni karos en ar kelail. **37** O a kotin kalua irail sang
nan sap o iangaki silper o kold, o sota me luet nan pung en
ar kainok kan. **38** Äkipten peren kida ar samalar, pwe re
masapwekadar. **39** A kotin wiada tapok en kadupal irail edi,
o kisiniai en sereda irail ni pong. **40** Irail poekipoeki, i ap
kotin kadarado manpir akan; o a kotin kamanga kin ir prot
en nanlang. **41** A kotin palang pasang paip o, pil akan ap
kuskus wei sang, re pwilipwile wei nan sap tan dueta pilap
pot. **42** Pwe a kotin tamanda a masan saraui, o sapwilim a
ladu Apraam. **43** A kotin kaluaki peren sapwilim a aramas
akan sang nan sap o, o ngisingis sapwilim a pilipildar akan!
44 A ap kotiki ong ir sap en men liki kan, o re aleer dipisou
en kainok kan. **45** Pwe ren peiki ong sapwilim a masan kan
o kolekol a kusoned akan. Aleluia!

106 KAPINGA Ieowa, pwe i me mau, pwe a kalangan
pan potopot eta. **2** Is me kak inda duen dodok
manaman en Ieowa, o is me kak kapinga sapwilim a dodok
kasapwal? **3** Meid pai, me kolekol me pung, o me kin wiada
me pung ansau karos! **4** Maing Ieowa, kom kotin taman ia

da duen ar kalangan, me kom kotin inauki ong sapwilim
omui aramas akan, kasansale dong kit omui sauas! 5 Pwe
i en kilang pai en sapwilim omui pilipildar akan o peren
kidar peren en sapwilim omui aramas akan, o kapinga iang
omui soso. 6 Kit iang sam at oko wiadar dip, se wiadar
sapung, se kawelar kusoned o kapwaiada tiak en me pung
kan. 7 Sam at akan nan Äkipten sota insenoki sapwilim
omui manaman akan, pwe re sota tamanda omui kalangan
lapalap, o re katiwo ong me lapalap o ni kailan madau ni
sed waitata. 8 Ari so, a kotin dore ir ala pweki mar a, pwen
kasaleda a manaman. 9 A kotin masani ong sed waitata, ap
ngalangaledier; o a kotin kalua irail wasa lol dueta sap tan
eu. 10 Iduen a kotin dore ir ala sang nan pa en me kailong
kin ir, o a kotin sauasa ir sang nan pa en imwintiti; 11 Pil
kadupaledi arail imwintiti kan, sota amen pitila. 12 Irail ap
kamelele a masan akan, o kaul en kaping ong i. 13 A re pil
madang monokelar a wiawia kan, o re sota auiaui a masan.
14 Irail dire kila inong sued, ap kasongesong. Kot nan sap
tan, 15 Ap kotin mueid ong insen arail, o kotiki ong ir, lol
ar lao suedala. 16 Re ap kangudi ong Moses nan deu'rail,
ong Aron me saraui en Ieowa men. 17 Sap ap sar pasang
katalala Datan, o pur penang pon pwin en Apiram. 18 O
kisiniai eu kamasikada nan pung en arail pwin, umpul en
kisiniai eu karongalar me doo sang Kot akan. 19 Re wiadar
kau pul amen ni Orep, o dairukedi sang mon kilel kold eu. 20
O re kawilianeki arail lingan kilel en kau ol amen, me kin
kangkang rä. 21 Re monokelar Kot, arail saunkamaur, me
kotin wiadar dodok lapalap nan Äkipten. 22 O manaman
akan nan sap en Am, o men kamasak ni sed waitata. 23
I ap kotin kupukupura, me a pan kame ir ala, ma Moses
sapwilim a pilipildar amen sota pan pukoki dip arail, pwen
kotiki wei sang sapwilim a ongiong, pwe ren der mela. 24 A
re mamaleki sap kaselel, o sota kamelele a masan kan. 25
O re lipaned nan im arail, o sota peiki ong masan en Ieowa.
26 I ap kotin kaula ong ir, me a pan kame ir ala nan sap tan.
27 O kadaudok ar en wowokidi nan pung en men liki kan, o
kamueit ir pasang nan sap akan. 28 O re wuki ong Pal-Peor,
o kangala kisan mairong en ani mal. 29 O re kupur sued kin i
ar wiawia kan, kalokolok eu ap lel ong ir. 30 Pineas ap kotida,
kadeik irail ada, kalokolok ap imwisokalar. 31 Mepukat me a
wadekida ni pung, sang eu kainok lel eu kokolata. 32 O re
kupur suede kin i ni pil en Meripa, i me irail kareki ong Moses
apwal laud. 33 Pwe re kapataui ngen i, ap kotin sapungala
ekis ni a masan kan. 34 Re sota pil kanikiala wei kan, me
Ieowa kotin masani ong ir. 35 O re dolola men liki kan, o
padakki arail tiak kan. 36 O re kaudoki ong arail dikedik en
ani kan, rap wialar insar arail. 37 O re mairongki ong tewil
sued akan nairail putak o seripein kan. 38 O re kamelar mal
aramas, iei udan nair putak o seripein oko, me re mairongki
ong ani mal en Kanaan, a sap o kasamin kila nta. 39 O re
kasamine kila pein irail ar wia kan, o nenekki ar dodok sued.
40 Ieowa ap kotin ongiongi ong sapwilim a aramas akan o
kotin suedeki sapwilim a soso. 41 A kotin mueid ong ir nan
pa en men liki kan, o me kailong kin ir, wialar ar kaun. 42 O
ar imwintiti katoutoui ir, o re namenokalar pan pa'rail. 43 A
kotin dore ir ala pan pak toto, a re duedueta ni ar inong sued
o madamadaua, o re malaulau kilar ar sapung. 44 A a kotin
irerong ar kan kangeranger, ni a kotin ereki ar weriwer. 45 O
a kotin tamanda sapwilim a inau, o a kotin kalukila duen
a kalangan lapalap. 46 O a kotin maki ong ir mon karos,
me sali irail weier. 47 Ieowa at Kot, kom kotin dore kit ala,
sang ren men liki kan, pwe kit en danke mar omui saraui o
sapwilim ar dodok mau kan. 48 Kaping ong Ieowa, Kot en
Israel, sang mas kokodo o pil kokolata! O aramas karos en
inda: Amen, Aleluia!

107 KAPINGA Ieowa, pwe i me mau, pwe a kalangan
pan potopot eta. 2 Iduen me dorelar ren Ieowa
kan pan indinda, irail me a kotin dorelar sang nan pa en
arail imwintiti; 3 Me a kotin kapokon pena sang sap en
mas en lang, o kapin lang, o pali apang, o sang madau.
4 Irail sansalong sili nan sap tan, pol al apwal, re sota
diarada deu'rail. 5 Re men mangadar o men nim piladar,
o kaped arail luetalar. 6 Rap weriwer wong Ieowa ni ar
kankangeranger, o a kotin dore ir sang nan ar apwal akan.
7 O a kotin kalua ir pon al pung, pwe ren lel ong wasan
kaukauson. 8 Ren kapinga Ieowa, pweki a kalangan o pweki
a dodok manaman ong aramas akan. 9 Pwe a kotin kamede
kilar kaped en me men nim piladar, o kadir kila me mau kan
kaped en me men mangadar. 10 Me mi ni wasa rotorot o
mot en mela, me salikidi luet o mata. 11 Pweki ar katiwo ong
masan en Kot, o ar mamaleki kusoned en ma lapalap o.
12 I ap kaloke kin ir apwal akan, re wonon, a sota sauas
parail. 13 Rap weriwer wong Ieowa ni ar apwal akan, i ap
kotin dore ir ala sang katoutou parail. 14 A kotin kalua ir
sang nan rotorot, o mot en mela, o kotin kamueit pasang ar
sal akan. 15 Ren kapinga Ieowa, pweki a kalangan o pweki
a dodok manaman ong aramas akan. 16 Pwe a kotin kawela
wanim mata, o a kotin suk pasang kateng mata pan wanim
akan. 17 Me pweipwei kan pan kalokolokki al en ar katiwo o
ar sapung kan. 18 Kaped arail kin suedeki song en manga
karos, o re lel ong kailan mela. 19 Rap weriwer wong Ieowa
ni ar apwal akan, i ap kotin dore ir ala sang katoutou parail.
20 A kotin kadarado sapwilim a masan, o kotin kamaur irail

da, o kotin sauasa ir sang nan ar por akan. **21** Ren kapinga
Ieowa pweki a kalangan o pweki a dodok mau ong aramas
akan. **22** O ren mairongki mairong en kaping o kasokasoia
duen a wiawia kan ki peren! **23** Me kin mi pon madau o dake
sop akan, o me kin netinet pon pil kalaimun akan, **24** Irail
pukat kin kilekilang wiawian Ieowa kan, o a manaman akan
nan madau. **25** A kotin masan eta, melimel ap wiaui, me
kin kalaudela iluk kan. **26** Re kin koda ileile o kodi loledi,
likamata kaped arail pei pasan ni ar masak. **27** Re rarauk sili
dueta me sakaular, o ar lolekong karos pan soredi. **28** Rap
weriwer wong Ieowa ni ar apwal akan, i ap kotin dore ir ala
sang katoutou parail. **29** A kotin kawuki ong mole melimel,
iluk kan ap moledi. **30** Rap peren kida, ma re pan moledi, o a
kotin kalua ir nan kapitau me re inong iong. **31** Ren kapinga
Ieowa, pweki a kalangan, o pweki a dodok manaman ong
aramas akan. **32** O ren kapinga i nan pokon en aramas,
o ren kapinga i nan momod en saumas akan. **33** A kotin
kawuki ong sap tan pilap akan, o utun pil akan ong sap
madekong. **34** O sap kaselel eu wiala sap tan en sol, pweki
dip en me kaukauson wasa o. **35** A kotin kawuki ong len pil
sap tan, o sap sued ong utun pil. **36** O a kotin mueid ong me
men mangadar akan, en kaukauson wasa o, o re wiadar deu
arail. **37** O re kin wia sapasap o padukedi mat en wain, me
kin wa ni a ansau. **38** O a kotin kamau irail la, rap kin totolar,
o a kotin kangederela arail man akan. **39** O irail malaulaular
o namenok kilar me sued, o sapai o luet akan. **40** A kotin
wudokidi ong saupeidi kan namenok, o mueid ong ir, ren
sansalong sili nan sap tan, wasa me sota al mia ia. **41** O
a kotin pokada me samama o sang ni a luet, o katotolar
kadaudok a dueta pwin akai. **42** Me melel akan pan kilang,
ap peren kida, o sapung kan karos pan kaku pena au arail.
43 Me lolekong kan pan kasampwale ki mepukat, o re pan
dedeki kalangan en Ieowa.

108 MAING Kot, mongiong i kin moleilei; i men kakaul
o kakauleki psalm akan, o pil ngen i. **2** Koma arp o
laute pirida! I pan paurida nin soran. **3** I pan kapinga komui
nan pung en kainok kan, Maing Ieowa, o i pan kaule kin
komui nan pung en aramas akan. **4** Pwe omui kalangan me
laud, ileila sang nanlang, o omui melel lelada wong tapok
kan. **5** Re kotida ponangin nanlang, Maing Kot, o omui lingan
en kipadi sappa. **6** Pwe kompoke pamui kan en saladokala;
kom kotin sauasaki pali maun ar, o kotin ereki kit. **7** Kot kotin
masanier nan sapwilim a mol saraui, i me i peren kida; i pan
nek pasang Sikem o sosong sap Sukot. **8** Kilead o Manase
iei sap ai; ngai kin kaunda Epraim; a Iuda iei ai sokon. **9**
Moap iei ai dal en dudu; i kin tiakedi Edom; i pan ngisingisiki
men Pilista. **10** Is me pan kalua ia nan kanim tengeteng eu?
Is me pan iang ia lel Edom? **11** Kaidin komui ai Kot? Komui
me kase kit ala, o sota iang at karis akan. Maing Kot. **12**
Kom kotin ieiang kit ni at apwal akan, pwe en aramas ar
sauasa sota katepa. **13** Iangaki at Kot kit pan kapwaiada
dodok manaman akan. A pan kotin tiakedi at imwintiti kan.

109 MAING Kot, me i kin kapikapinga, kom der kotin
sapaimokid! **2** Pwe au en me doo sang Kot, o me
kin kotaue sara dong ia, re lokelokaia ong ia ki lo likam; **3**
Re lokaia sued ong ia wasa karos, o pei ong ia ni so karepa.
4 Ni ai pok ong ir, re kin imwintiti ong ia; a ngai kin poten
kapakap. **5** Irail depukki ai me mau me sued, o re kin tata kin
ia ni ai pok ong ir. **6** Kotin kasapwiladang i me doo sang Kot
amen, pwen a saunkapung o me palian i, en mi ni pali maun
a. **7** Ma a pan pakasau, a pan pakadeikada, o pil a kapakap
en kadipala i. **8** A ran akan en malaulaula, o a koa en ko ong
amen. **9** Na seri kan en sapoupou, o a paud en li odi amen.
10 Na seri kan en sansarwaru sili o wia poekipoek, o ren
rapaki kan ar manga, doo sang nan moan im arail. **11** Me
norok moni en pitia sang i a meakaros, o men wai en kulia
sang i a dipisou kan. **12** O sota me pan kadek ong i, o sota
me pan sauasa na sapoupou kan. **13** Kadaudok a en kokoka
sang; o mar arail en niki sang nin di kaieu. **14** Sapung en
sam a ko en sansal mon Ieowa, o dip en in a ender lapwada.
15 Ieowa en kotin masamasan irail ansau karos, o kataman
parail en niki sang nin sappa. **16** Pweki a sota man kadek,
pwe a pakipaki me luet o samama, o me insensued, pwen
kamela i. **17** O a inong iong en riala; ari, en lel ong! O a sota
insenoki kapai, ari, en doo sang i! **18** A kapwateki me sued
dueta a likau, ari, me sued en kolong lole dueta pil o nan
kokon akan dueta le. **19** Me sued en rasong a likau pup, me
a kin likauwiada, o rasong men pirapir me a kin pirapireki. **20**
Iduen Ieowa pan kotin pwain ong me palian ia, o me kin
lokaia sued duen ngai. **21** A komui, Maing Ieowa ai Kot kotin
wiawia ia, pweki mar omui; pwe omui kalangan kasampwal,
dore ia la! **22** Pwe ngai me luet o samama, o nan mongiong i
olar. **23** I kin tangwei dueta mota, o i pan kamasak wei dueta
mansiek amen. **24** Nä i kat luete kilar kaisesol, o uduk ai
tikitikilar; **25** O i wialar men lalaue re'rail; ni ar kilang ia, re
kin dueduälok! **26** Maing Ieowa, ai Kot, kom kotin dore ia la
duen omui kalangan! **27** Pwe ren asa, mepukat tapi sang ni
lim omui, me komui Ieowa kotin wiadar mepukat. **28** Menda,
ma re lalaue, kom kotin kapai ia da. Ma re palian ia, ren
namenokala, pwe sapwilim omui ladu en pereperen. **29** Re
kotin wiai ong ai imwintiti, ren likau kida namenok, o ren
puriong nan me sued dueta likau pup. **30** I pan danke Ieowa

melel ni au ai, o i pan kapinga i nan pung en me toto. 31 Pwe a kotikot ni pali maun en me samama, pwen dorela i sang ir, me kadeikada i, en kamela.

110 IEOWA kotin masani ong ai Kaun, mondi ong ni pali maun i, lao I pan wia kida om imwintiti utipan nä om. 2 Ieowa pan kotin kadarado sokon en wei omui sang nan Sion; kakaun nan pung en omui imwintiti kan. 3 Murin omui poedier, sapwilim omui kan pan pereperen, wia mairong ong komui ni ar kapwat saraui. Sapwilim omui seri kan pan ipwidi ong komui dueta poik en ni mansang. 4 Ieowa kotin kaula, o a sota pan kalula: Komui samero soutuk amen, duen al en Melkisedek. 5 Kaun o kotikot ni pali maun om a pan kamela nanmarki kan ni ran en a ongiong. 6 A pan kotin kaunda nan pung en men liki kan, a pan kadir kila kalep akan wasa karos, a kotin palang pasang tapwi en wei lapalap. 7 A pan nima sang pil ni kailan al, i me a pan sara kida.

111 I PAN kapinga Ieowa sang nan mongiong i nan pung en me lelapok kan o nan momodisou. 2 Meid laud wiawian Ieowa kan, ir me insenoki, pan dedeki due. 3 A wiawia kan me pung o lingan, o a pung pan duedueta kokolata. 4 A manaman akan men kataman eu. Ieowa me dir en mak o kalangan. 5 A kotin kamanga ir, me masak i, a kin kolekol sapwilim a inau kokolata. 6 A kotin kasansale ong sapwilim a aramas akan mana en a wiawia kan, pwen kotiki ong ir soso en men liki kan. 7 Dodok en lim a kan me melel o pung; sapwilim a masan kan karos me melel. 8 Re pan duedueta kokolata, o re wiauier ni melel o pung. 9 A kotiki ong sapwilim a kan saunkamaur, o a kupureda, me a inau pan duedueta kokolata; mar a me saraui o kalom. 10 Masak Ieowa iei tapin pan lolekong; irail meid pai, me kin wia due met, pwe a pai pan potopot eta.

112 MEID pai ol o me masak Ieowa, me kin peren kida a kusoned akan. 2 Kadaudok a pan kelail nan sap o; kainok en me melel akan pan pwaida. 3 Im a pan dir en dipisou melel; o a pung pan potopot eta. 4 Marain kin daka dang me melel akan nan wasa rotorot; a kin dir en mak o kalangan o pung. 5 Meid pai ol o me kalangan, o kin kisakisa wei; a pan pwaida ni ansaun kadeik. 6 Pwe a sota pan luetala kokolata; me pung amen iei men kataman soutuk eu. 7 A sota pan masak rong sued; mongiong i me kelail ni a kaporoporeki Ieowa. 8 Mongiong i me kelail, a sota kin masak, lao a pan peren kida a imwintiti kan. 9 A kin kamoredi o kisakis ong me samama kan; a pung pan potopot eta; os a pan kokoda o indand mau. 10 Me doo sang Kot pan kilang ap makara kida; a pan teterokki ngi a kan ap soredi; inong en me doo sang Kot akan pan nikila.

113 KOMAIL ladun Ieowa kapinga mar en Ieowa! 2 Mar en Ieowa en pakapingala sang met o kokolata! 3 Mar en Ieowa en pakapingala sang wasan katipin a dakada ia lel wong wasa me a kin kirila ia! 4 Ieowa me ileila sang men liki kan karos, a lingan mi ponangin nanlang. 5 Is me rasong Ieowa atail Kot, me kotikot pon mol a ileile melel? 6 Me kotin irerong me tikitik kan nanlang o nin sappa? 7 Me kotin kasapwilada me tikikit o sang nan pwel par, o sang nan pwel me samama o, 8 Pwen kamondi i ren me lapalap akan, ren me lapalap en sapwilim a aramas akan; 9 Me kotin sauasa li dapwan men, pwen wiala en ol oko ar nono peren amen. Aleluia!

114 Ni ansau men Israel lipa sang Äkipten, kadaudok en Iakop sang nan wai, 2 I ansau men Iuda wiala sapwilim a saraui kan, o men Israel sapwilim a wei. 3 Madau kilanger, ap tangwei, o Iordan pal pasanger; 4 Nana kan Iusilus dueta sip ol, o dol akan dueta sippul akan. 5 Madau, da me koe tangweier ki? Koe Iordan, da me koe palki pasanger? 6 Komail nana kan, da me komail Iusiluski dueta sip ol, o komail dol akan dueta sippul akan? 7 Sappa, koe en rerer mon Ieowa, mon Kot en Iakop, 8 Me kotin kawuki ong len pil paip o, o kantakai ong utun pil.

115 KAIDIN kit Ieowa, kaidin kit, pwe mar omui, kom kotiki ong waui, pweki omui kalangan o melel! 2 Menda men liki kan en inda: Ia arail Kot? 3 Atail Kot kotikot nanlang, a kak kotin wia karos, me a kupura. 4 Arail dikedik en ani kan, me wia kidar silper de kold, iei dodok en pa en aramas. 5 Au arail mia, ap sasa lokaia, por en mas arail mia, ap sota kak kilang wasa; 6 Salong arail mia, ap sota rong wasa; tum arail mia, ap sota ned wasa; 7 Pa arail mia, ap sota kak koledi meakot; nä arail mia, ap sota kak alu; re sota kak lokaiaki kaping wor arail. 8 Me kin wiada pukat, me dueta irail, o pil karos, me kin liki irail. 9 A koe Israel, liki Ieowa; i sauas o pere parail. 10 Komail, kadaudok en Aron, liki Ieowa, i sauas o pere parail. 11 Komail, me kin masak Ieowa, liki Ieowa, i sauas o pere parail. 12 Ieowa kotin kupura kitail er, o a pan kotin kapai kitail la; a pan kotin kapaida kadaudok en Israel, kapaida kadaudok en Aron; 13 A pan kotin kapaida, me masak Ieowa, me tikitik o me laud akan. 14 Ieowa en kotin kapai komail da kokolata, pein komail o noumail seri kan! 15 Komail me kapaidar ren Ieowa, me kotin kapikadar lang o sappa. 16 Lang me sapwilim en Ieowa, a sappa me a kotiki onger aramas akan. 17 Me

melar akan solar pan kapinga Ieowa, pil karos, me kodi
wasan kaporemen; 18 A kitail pan kapinga Ieowa sang met o
kokolata. Aleluia!

116 I KIN pok ong Ieowa, pwe a kotin ereki ngil ai o ai
ngidingid. 2 Pwe a kotin kapaike dong ia karong a, i
me i pan likwir wong i arain maur i. 3 Sal en mela sali ia
dier, o kamasak en pased lel ong ia, i lel onger kalokolok
o mamauk. **(Sheol h7585)** 4 I ap likwir wong mar en Ieowa:
Maing Ieowa, kom kotin dorela maur i! 5 Ieowa me dir en
mak o pung, o atail Kot me dir en kalangan. 6 Ieowa kin kotin
apapwali me opampap akan; ngai luetalar, i ap kotin dore ia
lar. 7 Ngen i pur ong om moleilei, pwe Ieowa kotin sauasa uk
mau. 8 Pwe kom me kotin dorelar maur i sang nan mela, o
por en mas ai sang sangesang, o nä i sang a pan krisedi. 9 I
pan weweid mon Ieowa nan sap en me maur akan. 10 I liki,
o i karepen ai padapadak; a i kin kalokolok laud. 11 I indinda
ni ai insensued: Aramas karos me likam! 12 Iaduen i pan kak
depuk ong Ieowa a kapai ia kan? 13 I pan ale dal en kamaur,
o likwir ong mar en Ieowa. 14 I pan kapwai ong Ieowa ai
inau sansal mon sapwilim a aramas akan karos. 15 Meid
kasampwal ren Ieowa melan sapwilim a Ielapok kan. 16 O
Maing Ieowa, ngai sapwilim omui ladu men, ngai sapwilim
omui ladu, nain omui lidu; kom kotin kamueit pasang ai sal
akan. 17 I pan mairongki ong komui danke, o likwir ong mar
en Ieowa. 18 I pan kapwai ong Ieowa ai inau sansal mon
sapwilim a aramas akan karos, 19 Mon pera en tanpas omui
im saraui, nan warong en Ierusalem. Aleluia!

117 MEN liki kan karos kapinga Ieowa! O kainok karos
kapinga i! 2 Pwe a kalangan me sansal melel ong
kitail, o melel en Ieowa pan potopot eta. Aleluia!

118 DANKE Ieowa, pwe i me mau, pwe a kalangan pan
potopot eta. 2 Israel en indinda: A kalangan pan
potopot eta. 3 Kadaudok en Aron en indinda: A kalangan
pan potopot eta. 4 Me masak Kot akan en inda: A kalangan
pan potopot eta. 5 Ni ai apwal akan i likwir wong Ieowa;
Ieowa kotin mangi ia er o kotin kasone ia dier wasa saledok.
6 Ieowa kin kotin ieiang ia, i sota pan masak, da me aramas
akan kak wiai ong ia? 7 Ieowa kin kotin ieiang ia nan pung
en me sauasa ia, o i pan peren kida, me kailong kin ia. 8
Me mau, en liki Ieowa, sang kaporoporeki aramas akan.
9 Me mau en liki Ieowa, sang kaporoporeki saupeidi kan.
10 Men liki kan karos kapil ia penaer; a ni mar en Ieowa i
kaloe ir edier. 11 Re kapil ia penaer wasa karos, a ni mar en
Ieowa i pan kaloe irail edier. 12 Re kapil ia penaer dueta
longlap akan, a re kunlar dueta kinsiniai nan tuka; ni mar en
Ieowa i kaloe irail edier. 13 Re woki ia, pwe i en pupedi, a
Ieowa kotin sauasa iaer. 14 Ieowa iei ai kel o ai kaul, o i me
kotin wiala ai saunkamaur. 15 Kaul en kaperen o kamaur kin
wiaui nan im en me pung kan, lim en Ieowa pali maun kin
kapwaiada dodok manaman. 16 Pali maun en Ieowa me
ileile, pali maun en Ieowa kin kapwaiada dodok manaman.
17 I sota pan mela, pwe memaur eta o padaki duen wiawian
Ieowa. 18 Ieowa kotin kaloke ia laud, ap sota mueid ong, i
en mela. 19 Komail ritingadang ia wanim en pung, pwe i
wasa me i pan pedelong ia, pwen danke Ieowa. 20 Iet wanim
en Ieowa, wasa me pung kan pan pedelong ia. 21 I danke
komui, pwe kom kotin erekier ai kapakap o sauasa ia. 22
Takai o me pwin sause kaselar, wialar takain pukakaim. 23
Mepukat wiauier sang ren Ieowa, meid kapuriamui ni mas
at! 24 Iet ran o, me Ieowa kotin wiadar, kitail en popol o
peren kida i. 25 O Maing Ieowa, kom kotin sauasa! O Maing
Ieowa, kom kotin kapwaiada! 26 Meid kapingan me kotido ni
mar en Ieowa! Kit kapai komail da, me kisan toun tanpas
en Ieowa. 27 Ieowa iei Kot, o i me kotin kamarain kitail er;
saliedi men mairong ni os en pei saraui! 28 Komui ai Kot, o i
pan danke komui; ai Kot, i pan kalinganada komui. 29 Danke
Ieowa, pwe i me mau, pwe a kalangan pan potopot eta.

119 RE meid pai, me sota kin sapung ni al arail, me kin
weweid ni kapung en Ieowa! 2 Re meid pai, me kin
kolekol a kadede akan, me kin rapaki i sang nan mongiong
arail! 3 Me sota kin wia me sued, a weweid nan a al akan.
4 Pein komui kotikidar sapwilim omui kusoned akan, pwe
sen porisok kapwaiada. 5 O ma al ai kan inen wei, pwen
kapwaiada omui kusoned akan, 6 I ap sota pan sarodi, ni
ai pan apapwali sapwilim omui kusoned akan karos. 7 I
danke komui sang nan mongiong i melel, pwe kom kotin
padaki dong ia duen omui masan pung. 8 I pan kanai ong
sapwilim omui kusoned akan, kom der likidmaliela. 9 Iaduen,
manakap amen pan kak weweid ni makelekel? Ma a pan
wiawia duen ar masan akan. 10 I raparapa kin komui sang
nan mongiong i; kom der kotin mueid ong, i en pup wei
sang ni omui kusoned akan. 11 I kolekol omui masan nan
mongiong i, pwe i ender wia dip ong komui. 12 Kaping en ko
ong komui, Maing Ieowa! Kom kotin padaki dong ia omui
kusoned akan. 13 I kasokasoi ki au ai duen kusoned en
silang omui karos. 14 I kin peren kita al en omui kadede
kan, dueta dipisou toto. 15 I pan madamadaua duen omui
kusoned akan, o kanai ong omui al akan. 16 I kin peren
kida omui kusoned akan, i sota pan monokela omui masan
akan. 17 Kom kotin kamauiada sapwilim omui ladu, pwe i en
memaur eta; i ap pan kapwaiada omui masan o. 18 Kom

kotin kapad pasang mas ai, pwe i en kilang manaman akan
nan sapwilim omui kapung o. 19 Ngai men kairu men nin
sappa; kom der kotin karir sang mo i omui kusoned akan. 20
Ngen i okilar ai inong iong omui kusoned akan ansau karos.
21 Kom kotin ongiongi me aklapalap o, me pan wuki wei
sang omui kusoned akan, en riala. 22 Kom kotin katoror
sang ia namenok o me sued; pwe i kin apapwali ar kadede
kan. 23 Pil saupeidi kan kin momod pena, kaokao ad ai;
sapwilim omui ladu kin madamadaua duen omui kusoned
akan. 24 Melel, i kin peren kida omui kadede kan, pwe ir me
sauas pa i. 25 Ngen i onon nan pwel; kamanga ia duen omui
masan. 26 I potoan ong komui duen al ai kan, komui ap
kotin mangi ia er; kotin padaki ong ia omui kusoned akan. 27
Kom kotin padaki ong ia duen al en sapwilim omui kusoned
akan, i ap pan madamadaua duen ar manaman akan. 28
Mongiong i luet kilar ai insensued; kom kotin kamanga ia
da duen ar masan. 29 Re kotin pera wei sang ia al en
likam, o kotiki ong ia ar masan. 30 I piladar al en melel; i
kin madamadaua duen omui kusoned. 31 I kin tengeti ong
omui kadede kan; Maing Ieowa, kom der mueid ong, i en
namenokala. 32 Ma kom pan kotin kamaitala mongiong i, i
pan tang wei nan al en omui kusoned akan. 33 Maing Ieowa,
kom kotin kawewe ong ia al en omui kusoned akan, pwe i
en apapwali lao lel imwi. 34 Kotin padaki ong ia, pwe i en
kolekol omui kapung o peiki ong sang nan mongiong i. 35
Kalua ia nan al en omui kusoned akan, pwe i kin peren kin
irail. 36 Kainongiong mongiong i omui kadede kan, a der
norok moni. 37 Pirer wei mas ai, pwen der kilang me sued
kot; a re kotin kakel ia da pon al omui. 38 Kolekol omui inau
ong sapwilim omui ladu, pwe i en masak komui. 39 Kotiki
sang ia namenok, me i suedeki; pwe omui kusoned akan me
mau. 40 Kotin mangi, i kin inong iong ar masan akan; kakele
kin ia omui pung. 41 Maing Ieowa, kom kotin maki ong ia, o
kotin sauasa ia duen omui inau. 42 Pwe i en asa, sapeng ir,
me mamale kin ia, pwe i kin liki omui masan. 43 O kom der
kotiki sang au ai masan en omui melel; pwe i kaporoporeki
omui kusoned akan. 44 I pan kolekol omui kapung o ansau
karos kokolata. 45 I pan weweid ni peren, pwe i raparapaki
omui kusoned akan ansau karos. 46 O i pan kasokasoi ong
nanmarki kan duen omui kadede kan, ap sota namenok. 47
Pwe i kin peren kida omui kusoned akan, o i kin pok ong ir.
48 I kin pokadang pa i kat omui kusoned akan, me i pok ong,
o i pan madamadaua duen omui kusoned akan. 49 Kotin
tamanda sapwilim omui ladu, duen omui masan, me i kin
kaporoporeki. 50 I me kin kamait ia la ni ai luet; omui ianu
kan kin kakel ia da. 51 Me aklapalap akan kin mamale kin ia;
ari so, i sota kin muei sang omui kapung o. 52 Maing Ieowa,
ma i lamelame duen omui kusoned akan sang nin tapin
sappa, i ap insenemau kila. 53 I makar kila me doo sang Kot
akan, me kin muei sang sapwilim omui kapung o. 54 Omui
kusoned akan, iei ai kaul en kaping nan ai im en kairu. 55
Maing Ieowa, ni pong i kin madamadaua duen mar omui, o
peiki ong omui kapung. 56 Mepukat wiaui ong ia er, pweki ai
peiki ong omui kusoned akan. 57 Maing Ieowa, iet pwais ai,
en kolekol omui masan kan. 58 I kin ngidingid ong komui
sang nan mongiong i; kom kotin maki ong ia duen omui inau
o. 59 I kin madamadaua duen al ai, ap kainen wong omui
kadede kan nä i kat. 60 I kin nantiong o sota pwapwand
kolekol omui kusoned akan. 61 Pwin en me doo sang Kot
akan kapil ia pena, ari so, i sota monokela omui kapung kan.
62 Ni ailep en pong i kin paurida, pwen danke komui, pweki
omui kusoned pung. 63 I kin waroki ong ir karos, me masak
komui o ir, me apapwali omui kusoned akan. 64 Maing
Ieowa, sappa direki omui kalangan; padaki ong ia omui
kusoned akan. 65 Maing Ieowa, komui me kotin wiai ong
sapwilim omui ladu kamau kan duen omui inau o. 66 Padaki
ong ia tiak mau o lolekong, pwe i kin liki omui kusoned akan.
67 Mon ai aktikitikala, i kin sapusapung, a met i kin apapwali
omui masan. 68 Komui me mau o kapunglol, kotin padaki
dong ia sapwilim omui kusoned akan. 69 Me aklapalap akan
kin kalikama ia; a ngai kin apapwali omui kusoned akan
sang nan mongiong i. 70 Mongiong arail masul kila wi; a
i kin peren kida omui kapung. 71 Meid mau ong ia omui
kaopampap ia la, pwe i en padakki omui kusoned akan. 72
Kapung sang nan silang omui mau ong ia, sang kold o silper
kid toto. 73 Lim omui kan kapik o wia ia dar, padaki ong ia,
pwe i en asa omui kusoned akan. 74 Me kin masak komui,
pan kilang ia, ap peren kida, pwe i auiaui omui masan. 75
Maing Ieowa, i asa, me omui kadeik kan me pung, o kom
kotin kaopampap ia la ni omui melel. 76 Omui mak pan
kamait ia la, duen me kom kotin inauki ong sapwilim omui
ladu. 77 Kom kotin kupura ia, i ap pan memaur eta, pwe i kin
peren kida omui kapung. 78 Me aklapalap akan en sarodi,
pwe re sapung ong ia ni sokarepa; a ngai madamadaua
duen omui kusoned akan. 79 Me masak komui, ren waroki
ong ia, o me asa duen omui kadede kan. 80 Mongiong i en
pung ni omui kusoned akan, pwe i ender sarodi. 81 Ngen
i kin inong iong omui dore ia la, i auiaui omui masan. 82
Por en mas ai kin anane omui inau, kalelapok: Iad me kom
pan kotin kamait ia la? 83 Pwe i luetalar rasong deun pil
eu nan adiniai, i sota monokela omui kusoned akan. 84
Arai da, sapwilim omui ladu pan memaurada? Iad me kom
pan kotin kadeikada ai imwintiti kan? 85 Me aklapalap akan
weiradang ia por akai, irail me sota kin duki ong sapwilim

omui kapung o. **86** Sapwilim omui kusoned akan karos me
melel. Irail raparapa kin ia ni sota karepa; kom kotin sauasa
ia! **87** Me ekis, re pan kame ia la sang nin sappa, a ngai
sota muei sang omui kusoned akan. **88** Kamaur ia da duen
omui kalangan, a ngai pan kolekol kadede en silang omui.
89 Maing Ieowa, omui masan pan potopot eta nanlang.
90 Omui melel kin sang eu kainok lel eu; komui me kotin
kasonedier sappa o a pan mimieta. **91** Irail karos mimieta lao
lel ran wet, duen omui kusoned akan, pwe karos kin upa
komui. **92** Ma omui kapung sota pan kaperen pa i, i pan
mela ni ai luet. **93** I sota pan monokela omui kusoned akan
kokolata, pwe ir me komui kakela kin ia da. **94** Ngai sapwilim
omui, kom kotin sauasa ia! Pwe i inong iong sapwilim omui
kusoned akan. **95** Me doo sang Kot akan masamasan ia,
pwen kame ia la; i kin apwali omui kadede kan. **96** I kilanger
imwin meakaros, a sapwilim omui kusoned pan mimieta. **97**
Ia wan ai pok ong sapwilim omui kapung! Nin ran karos i kin
kasokasoi due. **98** Kom kin kalolekong kin ia omui kusoned
akan sang ai imwintiti kan, pwe irail pan ieiang ia kokolata.
99 Ngai lolekong sang ai saunpadak kan karos, pwe i kin
madamadaua duen omui kadede kan. **100** Ngai lolekong
sang me ma kan, pwe i kin apapwali sapwilim omui kusoned
akan. **101** I sota mueid ong nä i, en weweid pon al sapung,
pwe i en kolekol omui masan. **102** I sota wuki wei sang
omui kusoned akan, pwe kom kotin padaki ong ia er. **103**
Omui masan me iau sang onik nan au ai. **104** Omui kusoned
akan kin kalolekong ia, i me i kin tataki al sapung karos. **105**
Sapwilim omui masan me ser pan nä i, o kamarain pan al ai.
106 I kaukilar, me i pan kolekol omui kusoned pung kan, o i
pan kapwaiada. **107** I insensued melel; Maing Ieowa, re kotin
kamaur ia da duen omui inau. **108** Maing Ieowa, kom kotin
kupura kisakis en au ai, o kotin padaki ong ia omui kusoned
akan. **109** I kin wewa maur i nan pa i kat; i sota monokela
omui kapung. **110** Me doo sang Kot akan insensare ia, a i
sota wuki wei sang omui kusoned akan. **111** Omui kadede
kan iei ai soso soutuk, pwe re kaperenda mongiong i. **112**
Mongiong i kin inong iong kapwaiada omui kusoned akan
ansau karos kokolata. **113** I kin kailongki me lol riapot, o i kin
pok ong omui kapung. **114** Komui ai kadauk o pere pa i, i
kaporoporeki omui masan. **115** Komail me sued akan en
muei sang ia! I men apapwali kusoned en ai Kot akan. **116**
Sauasa ia duen omui inau, i ap pan memaur eta; o kom
der kotin mueid ong, i en namenokala ni ai kaporopor. **117**
Kamanga ia da, i ap pan kelailada, i ap pan apapwali omui
kusoned akan ansau karos. **118** Kom kin kotin tiakedi karos,
me pan wuki wei sang omui kusoned akan; pwe arail sapung
me dir en likam. **119** Kom kin kotin kase sang sappa me doo
sang Kot akan karos dueta samit; i me i kin pok ong ki omui
kadede kan. **120** I kin masak komui, i me i kin musererekі, o i
kin masak omui kadeik kan. **121** I kin apapwali me inen o
pung; kom der kotin pang ia lang ren me kin wia sued ong ia.
122 Sauasa sapwilim omui ladu o kamaitala i; me aklapalap
akan ender sued ong ia. **123** Por en mas ai inong iong
omui kamaur ia, o omui inau pung. **124** Wia ong sapwilim
omui ladu duen omui kalangan, o kotin padaki ong ia omui
kusoned akan. **125** Ngai sapwilim omui ladu; kotin padaki
ong ia, pwe i en dedeki sapwilim omui kadede kan. **126**
Ansau leler, me Ieowa pan kotin wiawia; pwe irail kawela
sapwilim omui kapung. **127** I me i kin pok ki ong sapwilim
omui kusoned akan, sang kold o kold lingan. **128** I me i kin
kasampwaleki sapwilim omui kusoned akan karos, i tata ki al
en likam karos. **129** Omui kadede kan meid kapuriamui, i
me mongiong, i apapwali kin ir. **130** Ma omui masan pan
sansalada, a pan kareda peren o lolekong ong me opampap
akan. **131** Au ai kin sar pasang o inong iong sapwilim omui
kusoned akan; pwe i kin anane ir. **132** Kom kotin wukedoke
dong ia, o maki ong ia, duen me kom kin wiai ong ir, me
pok ong mar omui. **133** Kotin kainenela al ai nan sapwilim
omui masan, o der mueid ong, me sued kot en wiawia ia.
134 Kotin dore ia la sang mor sued en aramas akan, a i ap
pan kolekol omui kusoned akan. **135** Kotin kamarainiki omui
ladu silang omui, o kotin padaki ong ia duen omui kusoned
akan. **136** Por en mas ai me dir en pil, pweki ar sota peiki
ong omui kapung. **137** Maing Ieowa, komui me kotin pung,
o omui kusoned akan me pung. **138** Komui me kotiki ong
kit er kadede pan omui pung o melel, pwe i en nantiong
kapwaiada. **139** I insensued melel, koren iong mela, pweki ai
imwintiti kan monokela omui masan akan. **140** Omui masan
meid makelekel, o sapwilim omui ladu kin pok ong. **141**
Ngai me tikitik o me mal amen, a i sota kin monokela omui
kusoned akan. **142** Omui pung me pung soutuk eu, o omui
kapung me melel. **143** Masak o apwal lel dong ia; omui
kusoned akan ai peren. **144** Pung en sapwilim omui kadede
kan me soutuk, padaki ong ia, i ap pan memaur eta. **145** I
ngidingid sang nan mongiong i; Ieowa kom kotin mangi ia! I
pan apapwali omui kusoned akan. **146** I likwir wong komui,
kom kotin sauasa ia, a i ap pan kolekol omui kadede kan.
147 Nin soran i kodo o ngidingid; i auiaui omui masan. **148** I
kin pirida ni ailep en pong, pwen madamadaua duen omui
masan. **149** Ereki ngil ai duen ar kalangan; Maing Ieowa,
kamaur ia da duen omui kusoned akan. **150** Ai imwintiti sued
akan koren iong ia, a re doo sang sapwilim omui kapung; **151**
Maing Ieowa, komui me koren iong ia, o omui kusoned akan
karos me melel. **152** I asa sang mas o, me komui kasonedier

sapwilim omui kadede kan, pwen potopot eta. 153 Kom kotin
irerong ai luet, o kamaio ia da! Pwe i sota monokela omui
kapung. 154 Kotin apapwali ia, o dore ia la, o kamaur ia da
duen omui inau. 155 Me doo sang Kot akan kin doo sang
maur, pwe re sota kin isenoki omui kusoned akan. 156 Omui
kalangan meid laud, Maing Ieowa; kom kotin kamaur ia da
duen omui kusoned akan. 157 Me pakipaki ia, o palian ia me
toto; ari so, i sota wuk wei sang omui kadede kan. 158 I kin
kilekilang me mor sued akan, ap pokela, o i kin suedeki, pwe
re sota kin peiki ong omui kusoned o. 159 Kotin masando,
me i kin pok ong sapwilim omui kusoned akan; Maing Ieowa,
kotin kakel ia da, duen omui kalangan. 160 Omui masan me
dir en melel, o masan en omui kapung pan duedueta. 161
Saupeidi kan kin masamasan ia ni sokarepa; a mongiong i
kin masak omui masan akan. 162 I kin peren kida omui inau
dueta amen, me diaradar pai kasampwal eu. 163 I kailongki
likam o suede kin irail, a i kin pok ong sapwilim omui kapung.
164 Pan ise pak i kin kapinga komui ni ran ta ieu, pweki
kusoned en omui kapung kan. 165 Me kin pok ong sapwilim
omui kapung, kin popol melel, re sota pan salongala. 166
Maing Ieowa, i kin auiaui omui kamaur, o i kin peiki ong
sapwilim omui kusoned akan. 167 Mongiong i kin kolekol
sapwilim omui kadede kan, o kin pok ong irail melel. 168 I
kin kolekol sapwilim omui kusoned o kadede kan, pwe al ai
kan karos me sansal mo'mui. 169 Maing Ieowa, kotin mangi
ai ngidingid, o kotin padaki ong ia duen omui masan. 170 Re
kotin mangi ai kapakap, o dore ia la duen omui inau. 171
Komui lao padaki ong ia omui kusoned akan, kil en au ai ap
pan kapinga komui. 172 Lo i pan kauleki duen omui masan,
pwe omui kusoned akan karos me pung. 173 Lim omui en
sauasa ia, pwe i piladar omui kusoned akan. 174 Maing
Ieowa, i kin inong iong omui kamaur, o i kin peren kida omui
kapung. 175 Kom kotin ieiang ngen i, pwen memaur eta
ap kapinga komui, o lim omui pali maun en sauasa ia. 176
Ngai ras ong sip amen me sansalong sili o salongala; kom
kotin rapaki sapwilim omui ladu, pwe i sota monokela omui
kusoned akan.

120 NI ai apwal akan i likwir wong Ieowa, a ap kotin
mangi ia. 2 Maing Ieowa, kotin dore ia la, sang au
en me kin likam, o lo en kotaue. 3 Da me lo likam kak wiai
ong uk, o da me a kak kapwaiada? 4 A rasong kanangan
kasik katieu kong kan ren me kelail amen, dueta kisiniai nan
alek. 5 Meid apwal ong ia, ai kairu nan Mesek, o ai kauson
impan im en men Kedar! 6 Meid warai ong ai kaukauson ren
aramas akan me kin tataki muei mau. 7 I inong iong muei
mau, a ni ai pan lokaia, re kin mauki mauin.

121 I SARADANG nana kan, wasa sauas pa i pan
pwarado sang ia. 2 Sauas pa i pan pwarado sang
ren Ieowa, me kotin kapikadar lang o sappa. 3 A sota pan
kotin mueid ong nä om, en krisedi; o me kin sinsila uk, sota
kin saimokala. 4 Kilang, sile pan Israel sota kin saimok de
saimok kalik. 5 Ieowa iei sile pa om, Ieowa iei motan pa om
pali maun. 6 Katipin sota pan dakar uk nin ran de maram ni
pong. 7 Ieowa pan kotin pera wei sang uk song en sued
karos, a pan kotin sinsila ngen om. 8 Ieowa pan kotin sinsila
uk ni om pedoi o pedelong, sang met o kokolata.

122 I PEREN kida ar indai ong ia: Kitail en kolang nan
tanpas en Ieowa! 2 Nä at akan pan mi ni wanim en
kel en Ierusalem. 3 Ierusalem kanim eu me kakaudar, pwen
kanim kelail eu. 4 Wasa me kainok kan kin momaitala ia,
kainok en Ieowa kan, saunkadede en Israel, pwen kapinga
mar en Ieowa. 5 Pwe i wasa me mol en kadeik mi ia, mol en
kadaudok en Dawid. 6 Poeki ong Ierusalem a pai kan! Me
kin pok ong uk, en paida! 7 Muei mau en mi ni om kel, o
pai nan om im akan! 8 I pan kapakapa kin uk pweki ri ai
o kompoke pai kan. 9 I pan rapaki ong uk me mau melel,
pweki tanpas en Ieowa at Kot.

123 I KIN sarada wong komui, me kotikot nanlang. 2
Kilang, duen mas en ladu kan kin kilekilang lim en
ar saumas akan, o duen mas en lidu kan kin kilekilang a
saumas li, iduen mas at kin ariri Ieowa at Kot, a lao kotin
maki ong kit. 3 Maing Ieowa, kom kotin maki ong, kotin maki
ong kit! Pwe kit me dir en namenok. 4 Moniong i toutouki en
me sued akan ar mamale kin kit o en me aklapalap akan ar
kanamenok kin kit.

124 ISRAEL en inda: Ma Ieowa sota pan kotin ieiang kit,
2 Ma Ieowa sota pan kotin ieiang kit, ni en aramas
akan ar palian kit, 3 Re pan katala kit ala ni at memaur,
ni ar lingarangar kin kit. 4 Pil akan ap pan kamop kit ala,
pilap akan kadupwaledi ngen it. 5 Pil akan itida melel lao
kadupwaledi ngen it. 6 Kaping ong Ieowa, me sota mueid
ong, ngi arail en ter kit pasang! 7 Ngen it piti sang insar en
sauninsar dueta manpir amen; insar ola, a kit pitila. 8 Sauas
pat iei mar en Ieowa, me kotin kapikadar lang o sappa.

125 Me liki Ieowa kin rasong dol Sion, me sota kin mokid,
a pan potopot eta. 2 Duen dol akan kin kapil pena
Ierusalem, iduen Ieowa kin kotikot ren sapwilim a aramas
akan, sang met o kokolata. 3 Pwe sokon en me doo sang
Kot akan sota pan mimieta ren kisin pwin en me pung kan,
pwe me pung kan ender kapa wong pa ar kan nin sapung. 4
Maing Ieowa, kotin kasansaleda omui kalangan ong me mau

kan o ong ir, me melel nan mongiong arail. 5 A me kin wuki
wong ni al sapung, Ieowa pan kotin paki irail wei iangaki me
sued akan. Israel en popol!

126 NI ansau Ieowa kotin kapuredor me salidi en Israel
akan, kit rasong ir, me auramen. 2 I ansau au at me
dir en kaurur, o lo at me dir en ngisingis. I ansau men iki kan
ap inda: Meid laud dodok en Ieowa re'rail! 3 Melel, dodok
en Ieowa meid laud ong kit er, o i me se kin peren kida. 4
Maing Ieowa, re kotin kapuredo at salidi kan dueta pilap en
sap en pali air akan. 5 Me kamore kidi pil en mas arail, pan
dolung ni peren. 6 Re kin weweidki sangesang, o kin wewa
wa kasampwal, a ni ar puredo, re pan peren, wado ar kap
en wa kan.

127 MA Ieowa sota pan kauada im o, dodok en
pwin sause sota pan katepa; ma Ieowa sota pan
sinsila kanim o, saunmasamasan pan masamasan mal.
2 Sota katepa ong komail, ma komail pan paurida nin
soran, ap pil pwand kamol ni pong, o toutouki okotme, ni
omail mangamanga, pwe a kin kakepwapwala sapwilim a
kompokepa kan ni ar mamair. 3 Kilang, seri ko iei kisakis eu
sang ren Ieowa, o wan aramas pai eu. 4 Duen kanangan
kasik katieu nan pa en ol komad amen, iduen putak ko ar
pan pwaida. 5 Meid pai ol o, me a lepan me direki mepukat!
Re sota pan sarodi, ni ar kapung pena ren ar imwintiti kan.

128 MEID pai karos, me kin masak Ieowa, me kin weweid
nan sapwilim a al akan! 2 Pwe koe pan memaureki
dodok en pa om akan, koe meid pai o pwaida mau. 3 Om
paud pan rasong tuka en wain pot, me wa mau nan im om,
o noum seri kan pan dueta paini, me kapwata om tepel. 4
Kilang, iduen ol o, me masak Ieowa, a pan pwaida. 5 Ieowa
pan kapai uk ada sang nan Sion, pwe koe en kilang pai en
Ierusalem arain om maur. 6 O koe pan kilang seri eu noum
seri ko. Israel en popol!

129 ISRAEL en inda: Re katoutou ia melel sang ni ai
tikitik lel met pak toto. 2 Pan pak toto re katoutou ia
melel sang ni ai tikitik lel met; ari so, re sota kak kaloe ia
di. 3 Men sapasap weirada pon tinsau ai, wiadar warawar
reirei. 4 A Ieowa me pung, a kotin lepuk pasanger sal en me
doo sang Kot akan. 5 Karos me kin tataki Sion, en sarodi o
tangwei! 6 Ren rasong rä pon os en im o, me kin mong pena
mon a pan ususda! 7 Me sota kin kadirela kumut en pa en
saundolung, de pa en me kin pir pena kap akan. 8 Pwe me
kin daulul wasa o, ren der inda: Kot en kotin kupura maui
komail! Kit kapai komail da ni mar en Ieowa!

130 MAING Ieowa, i kin likwirda wong komui sang nan
wasa lol. 2 Maing, kotin ereki ngil ai! Karong omui
en mamangi ai ngidingid! 3 Ma komui Ieowa, pan kotin
kapokonki ong aramas dip akan, Maing, is me ap pan kak
kasinenda mo'mui? 4 A komui kin kotin mak, pwe aramas
en masak komui. 5 I kin auiaui Ieowa, ngen i kin auiaui,
o i kin auiaui a inau. 6 Ngen i kin auiaui Kaun o, sang
saunmasamasan kin auiaui mansang, saunmasamasan
kin auiaui mansang. 7 Israel auiaui Ieowa, pwe Ieowa me
kalangan, o wasa en kamaio mi re a; 8 A pan kotin dorela
Israel sang dip a kan karos.

131 MAING Ieowa, mongiong i sota aklapalap, o por en
mas ai sota aklapalap; i sota kin inong iong dodok,
me i sota itar ong. 2 Melel, i kamoleileilar mongiong i dueta
kisin seri me muei sang didi en a nono; duen seri me muei
sang didi en a nono, iduen mongiong i moleileilar. 3 Israel,
auiaui Ieowa sang met o kokolata!

132 MAING Ieowa, kom kotin tamanda Dawid o a apwal
akan karos, 2 Me kauki ong Ieowa, o a inauki ong
Kot manaman en Iakop: 3 I sota pan pedelong ong nan im
ai, o i sota pan wendi pon los, 4 I sota pan mueid ong mas
ai en mair, de por en mas ai, en mair pena, 5 Lao i pan diar
ekis wasa ong Ieowa, wasan tanpas en Kot manaman en
Iakop. 6 Melel, se ronger duen i nan Eprata; se diaradar
i nan sap en Iaar. 7 Se pan pedelong ong nan tanpas a
o kaudok ni utipa. 8 Kotida, Maing Ieowa, koti dong omui
kamol, komui o kopan omui manaman! 9 Sapwilim omui
samero kan en likau kida pung, o sapwilim omui me saraui
kan en pereperen. 10 Re der sopwei sang mas en sapwilim
omui me keidier, pweki Dawid sapwilim omui ladu. 11 Ieowa
kotin kaula ong Dawid kaula melel eu, o a sota pan kawukila:
I pan kasapwiladang mol om kisan kadaudok om. 12 Ma
noum seri ko pan kolekol ai inau, o ai kusoned akan, me I
pan kawewe ong irail, nairail seri ko ap pil pan mondi pon
mol om kokolata. 13 Melel Ieowa kotin pilada Sion, o a kotin
men kotikot wasa o. 14 Iet wasan ai kamol kokolata; wata et,
me I pan kaukauson ia, pwe wasa et I kin mauki. 15 I pan
kapaiada kan a manga, o pan ki ong me samama re'rail prot
toto. 16 O I pan kalikauwi kida maur arail, samero kan, o me
lelapok re'rail pan ngisingis laud. 17 I wasa mana en Dawid
pan pwaida mau, I kaonopadang nai, me keidier, marain eu.
18 I pan kalikauwi kida namenok a imwintiti kan a kapwat en
nanmarki pan mi pon monga.

133 KILANG, meid kaselel, ma pirien eu kauson pena
ni limpok! 2 A dueta le pon kadokenmai, me kin

kerekeredi nan alis en Aron, me kin kerekeredi ni imwin a
likau; 3 Dueta poik en Ermon, me kin moredi pon dol en Sion
kan, pwe i wasa, me Ieowa pan kotin kapaiada o kamaurada
kokolata.

134 KILANG, kapinga Ieowa komail ladun Ieowa karos,
me kin mi nan tanpas en Ieowa ni pong kan! 2
Komail pokada pa omail nan pera saraui o kapinga Ieowa! 3
Ieowa kotin kapai uk ada sang nan Sion, i me kotin kapikadar
lang o sappa.

135 KAPINGA mar en Ieowa, papan Ieowa, komail
kapinga! 2 Komail me mi nan tanpas en Ieowa, nan
pera moa en tanpas en atail Kot. 3 Kapinga Ieowa, pwe
Ieowa me kalangan; kauleki mar a, pwe i me mau. 4 Pwe
Ieowa kotin piladar Iakop, o Israel, pwen sapwilim a. 5 Pwe i
asa, Ieowa meid lapalap, o atail Kot me lapa sang kot akan
karos. 6 Karos me Ieowa kotin kupura, a kin wiada nanlang
o pil ni sappa, nan madau o pased. 7 A kin kotin wiai ong
tapok kan, ren dauda sang ni imwin sappa, me kin kotin
wiada liol o pil katau, me kin kotin kadarala kisiniang sang
nan a pera kan. 8 A kotin kamelar meseni kan nan Äkipten
karos ren aramas o man akan. 9 O kotikidang uk, Äkipten,
kilel o manaman akan, ong Parao o na ladu kan karos. 10
Me kotin kaloedi wein men liki kalaimun akan o kamelar
nanmarki kelail akan. 11 Siion, nanmarki en Amon, o Ok,
nanmarki en Pasan, o wei en Kanaan karos. 12 O kotiki ong
sapwilim a men Israel sap arail, pwe ren sosoki. 13 Ieowa,
mar omui pan potopot eta; Maing Ieowa, kataman pa omui
pan sang eu kainok lel eu. 14 Pwe Ieowa pan kotin kapung
sapwilim a aramas akan, o a pan kotin maki ong sapwilim a
ladu kan. 15 Dikedik en ani mal en men liki kan wiaui kida
silper o kold, me pa en aramas wiadar. 16 Au arail mia, ap
sasa lokaia, por en mas arail mia, ap sota kak kilang wasa;
17 Salong arail mia, ap sota kak rong wasa, pil sota ang
mi nan au ar. 18 Me kin wiada pukat me dueta irail, o pil
karos, me kin liki irail. 19 Kadaudok en Israel en kapinga
Ieowa! Kadaudok en Aron en kapinga Ieowa. 20 Kadaudok
en Lewi en kapinga Ieowa! Komail me masak Ieowa, en
kapinga Ieowa! 21 Kaping ong Ieowa sang nan Sion, me
kotikot Ierusalem! Aleluia!

136 DANKE Ieowa, pwe i me mau, pwe a kalangan pan
potopot eta. 2 Danke ong Kot en kot akan, pwe a
kalangan pan potopot eta. 3 Danke ong Kaun en kaun akan,
pwe a kalangan pan potopot eta, 4 Pwe i ta me kin wiada
manaman akan, pwe a kalangan pan potopot eta, 5 Me kotin
wiadar lang akan ni a erpit, pwe a kalangan pan potopot eta,
6 Me kotin pak pasanger sappa pon pil, pwe a kalangan pan
potopot eta, 7 Me kotin wiadar marain laud akan, pwe a
kalangan pan potopol eta, 8 Pwe katipin en kaunda ran,
pwe a kalangan pan potopot eta; 9 Saunipong o usu kan
en kaunda pong, pwe a kalangan pan potopot eta, 10 Me
kotin kaloedi Äkipten, ni a kamelar ar meseni kan, pwe a
kalangan pan potopot eta. 11 O kotin kalua Israel sang wasa
o, pwe a kalangan pan potopot eta, 12 Ki lim a manaman o,
ni a kotin kapa wei lim a, pwe a kalangan pan potopot eta,
13 Me palang pasang sed waitata, wia pali ria pali, pwe a
kalangan pan potopot eta, 14 O mueid ong Israel, en kotela
nan warong a, pwe a kalangan pan potopot eta, 15 Me kotin
kasedi ong nan sed waitata Parao o na karis akan, pwe
a kalangan pan potopol eta, 16 Me kotin kalua sapwilim a
aramas akan nan sap tan, pwe a kalangan pan potopot eta,
17 Me kotin kamelar nanmarki lapalap akan, pwe a kalangan
pan potopot eta. 18 O kotin kamelar nanmarki kelail kan,
pwe a kalangan pan potopot eta, 19 Siion, nanmarki en
Amon, pwe a kalangan pan potopot eta, 20 Ok, nanmarki
en Pasan, pwe a kalangan pan potopot eta, 21 O wiakila
sap arail men soso, pwe a kalangan pan potopot eta, 22
Soso en sapwilim a ladu Israel, pwe a kalangan pan potopot
eta, 23 Pwe a kotin kupura kit ni at kankangeranger, pwe a
kalangan pan potopot eta, 24 O kotin dore kitail la sang atail
imwintiti kan, pwe a kalangan ngan pan potopot eta, 25 Me
kotin kamanga me maur akan karos, pwe a kalangan pan
potopot eta, 26 Danke ong Kot en nanlang, pwe a kalangan
pan potopot eta.

137 KIT momoder ni kailan pilap en Papel akan o
sangesang, ni at tamanda Sion. 2 Kit langadar at
arp akan nin tuka kan, me mi wasa o, 3 Pwe me sali kit edi
inda, sen kaul, o sen pereperen ni at mamaiei: Komail wiai
ong kit kaul apot duen Sion. 4 Iaduen at pan kak wiada kaul
ong Ieowa nan sap en men wai? 5 Ma i pan monoke uk ala
Ierusalem, pa i pali maun ap pil pan monokinokla. 6 Lo i pan
pas ong pan ngatangat ai, ma i solar pan taman uk adar, ma
i solar pan peren kida Ierusalem mon meakaros. 7 Maing
Ieowa, kom kotin tamanda en men Edom ar lokolokaia ni ran
apwal en Ierusalem: Kawela, kawela lao lel ong nan pwel! 8
Toun Papel, morsued koe, re meid pai, me pan wiai ong uk
duen me koe wiadar! 9 Meid pai ir, me pan koledi noum seri
pwelel o kasuk pasang nin takai!

138 I KAPINGA komui sang nan mongiong i, i pan
kakaule kin komui mon dikedik en ani kan. 2 I pan
kakaudok inen wong sapwilim omui im en kaudok saraui,
o kapinga mar omui, pweki omui kalangan o melel, pwe

kom kotin kalinganada mar omui sang meakaros ki omui
masan. 3 Ni ai likwir wong komui, komui ap kotin mangi
ia, o kom kamanada mongiong i melel. 4 Maing Ieowa,
nanmarki en sappa karos pan kapinga komui, ni ar pan rong
masan en silang ir, 5 O re pan kauleki al en Ieowa kan, pwe
lingan en Ieowa meid laud. 6 Pwe Ieowa me lapalap ap
kotin irerong me tikitik kan, o a kotin mangi me aklapalap,
sang ni wasa doo. 7 Ni ai weweid nan kamasak melel, kom
kin kotin kolekol ong ia maur i, o kom kin kapa wong lim
omui pan makar en ai imwintiti kan, o kom sauasa ia da ki
lim omui maun. 8 Ieowa pan kotin wiawia ia. Maing Ieowa,
omui kalangan me pan potopot eta; Kom der kotin muei
sang dodok en lim omui kan.

139 MAING, Ieowa, kom kotin kadiarokada lol i, ap kotin
mangi ia. 2 Kom pil kotin mangi ma i momod de
uda, ap kotin mangi ai lamelam ni ar kotin doo sang ia. 3
Ir me kotin kupura ia ni ai potopoto sili, o ni ai wonon, ap
kotin mangi ai tiak kan karos. 4 Melel Maing Ieowa, sota
ai poto sang ni lo i, me kom sota kotin mangi. 5 Kom kin
kotin ieiang ia wasa karos, o kom kin kapado lim omui po
i. 6 Mepukat meid kapuriamui ong ia, meid apwal, i sota
kak dedeki. 7 Ia wasa, i pan kak ko sang mon ngen ar ia?
O ia wasa, i pan kak piti sang silang ar ia? 8 Ma i piridala
nanlang, kom kotikot wasa o, o ma i onop ong wendi nan
wasan mela, kom pil kotikot ia. **(Sheol h7585)** 9 Ma i ale pan
pir en umpul en katipin, ap mimieta ni kailan madau, 10 Lim
ar pil pan kare ia wasa o, o lim ar maun pan kolekol ia. 11
Ma i pan inda: Rotorot en kadupwal ia di, pong ap pil pan
marainla imp ai. 12 Pwe rotorot so kin rotorot mo omui, o
pong kin marain dueta nin ran, rotorot kin dueta marain. 13
Pwe kom me kotin wiadar mudilik i, o kom kotin wia ia da
nan kaped en in ai. 14 I danke komui, duen kapuriamui en ai
wiaui ia da, meid kapuriamui sapwilim ar dodok kan, ngen i
pil dedeki melel mepukat. 15 Kokon ai kan me sansal ong
komui ni ai wiauier wasa rir, ni ai wiauier wasa lol en sappa.
16 Silang ir mangi ia ni ai saikenta wiauier, o ran karos me
kokodo, ap saikenta mia, me kileledier nan sapwilim omui
puk o. 17 Maing Kot, meid kasampwal ong ia duen meakan
karos, me komui kin kupukupura! 18 Ma i pan wadok ir, i
sota pan kak ong, pwe re me toto sang pik en oror, ni ai
pirida, i kin mimieta re omui. 19 O Maing Kot, kom sota men
kamela me doo sang Kot akan; o me kin inong iong nta,
en muei sang ia! 20 Pwe re kin lokaia sued duen komui, o
sapwilim omui imwintiti kan kin kangudi ni sokarepa. 21 I kin
kailongki, Maing Ieowa, me kin kailongki komui, o i suedeki
ar palian komui. 22 I kin kailong kin ir melel, re wialar ai
imwintiti. 23 Maing Kot, kom kotin kasaui ia, o mangi duen
mongiong i, kotin rapaki duen me i kin lamelame. 24 O kom
kotin masani, ma i mi pon al sued, o kotin kalua ia pon al
soutuk.

140 MAING Ieowa kom kotin dore ia la sang aramas
sued akan; pera sang ia aramas morsued akan. 2
Me lamelame sued nan mongiong arail, o kareda pei nin
ran karos. 3 Irail kin ada lo arail dueta serpent; poisen en
serpent mi pan lo arail. (Sela) 4 Pera wei sang ia pa en
me doo sang Kot akan, o aramas morsued akan, me kin
madamadaua duen ar pan kawe ia la. 5 Me aklapalap akan
kin rir insare ia, o uk pot, me re wiai ong ia liman al o; o
song, en men kol ia di, me re wiadar. (Sela) 6 A ngai indang
Ieowa: Komui ai Kot; kom kotin ereki ai ngidingid, Maing
Ieowa! 7 Ieowa Kaun, iei sauas pa i kelail; ni ansau en pei
komui peraer mong ai. 8 Maing Ieowa, kom der kotin mueid
ong me doo sang Kot akan ar inong; o der kotin kapwaiada
insen ar, pwe re de aklapalapala. (Sela) 9 Me sued kot,
me ai imwintiti kaonopadang ia en sapal wong pein irail. 10
Kisiniai en moredi ong po'rail; A en kotin kase irail di nan
kisiniai, nan lapake, pwe ren solar pitila. 11 Me lo a sued,
ender pwaida nan sap o, ol morsued, me sued en pakipaki i,
lao a pan pupedi. 12 I asa, me Ieowa pan kotin apapwali
me luet akan, o sauas pung en me samama kan. 13 Melel,
me pung kan pan kapinga mar omui, me melel akan pan
mimieta mon silang ar.

141 MAING Ieowa, i kin likwir wong komui, kom kotin
madang dong ia; kom kotin ereki ngil ai, ni ai pan
likwir wong komui. 2 Kom kotin kasampwaleki ai kapakap
dueta mairong isis; o pokadan pa i kat dueta mairong eu ni
sautik. 3 Maing Ieowa, kom kotin sinsila au ai, o pera kil en
au ai. 4 O der kotin kainong ong me sued kot mongiong i,
pwe i ender iang me doo sang Kot akan wiada me sued, o i
ender iang ir kangkang, me re kin iauki. 5 Me pung amen en
kame ia ni a kadek, o kapung ia, pwe iei me pan mau ong
ia dueta le ong mong ai, mepukat i sota pan kang, o i kin
kapakap ansau karos, pwe ren der wiai ong ia me sued. 6
Kalua parail en pisikendi sang pon paip; irail ap pan duki
ong ai padak o asa, me ir me mau. 7 Duen amen pan wera
pasang sap, iduen ti't akan, me lokidokila ni kailan wasan
mela. **(Sheol h7585)** 8 Ari so, mas ai kin ariri komui, Maing ai
Kot, i liki komui, kom der kotin kasapokela maur i. 9 Pera
wei sang ia insar, me re kaonop ong ia, o song en men kol
ia di ren me morsued akan. 10 Me doo sang Kot akan en
pein lodi ong arail insar, a ngai en dauli.

142 I LIKWIRKI ngil laud ong Ieowa. Ki ngil ai i kin
ngidingideki ong Ieowa. **2** I kin kasansale ong i ai
apwal akan, o i padaki ong i katoutou pa i kan. **3** Ngen i lao
luetala, kom ap pan kotin apapwali. Irail rir wiai ong ia insar
eu liman al, me i kin weid ia. **4** I kilang ni pali maun i, ari
sota, me men sauasa ia; i sota kak pitila, pwe sota me kin
idok ia. **5** Maing Ieowa, i likwir wong komui, o potoan: Komui
me ai paip, o pwais ai nan sap en me maur akan. **6** Kom
kotin mangi ai weriwer, pwe ngai meid luet; dore ia la sang
me kin pakipaki ia; pwe ngai sota itar ong ir. **7** Kalua sang
ngen i nan imateng, pwe i en kapinga mar omui. Me pung
kan pan pokon dong ia, ma kom pan kotin sauasa ia.

143 MAING Ieowa, kom kotin ereki ai kapakap, o karong
ar en mangi ai ngidingid; mangi ia ni ar melel o
ar pung. **2** Kom der kotin kadeikada sapwilim omui ladu,
pwe mo'mui sota me maur men me pung. **3** Pwe imwintiti
kin masamasan ia, o kin tiakedi maur i; a kin kase ia di
wasa rotorot dueta ir me melar mas o. **4** Ngen i kin luetala,
o mongiong i ponla. **5** I kin tamanda ansau mas akan, o
madamadaua duen ar wiawia kan; i kin lamelame duen
dodok en lim omui kan. **6** I kin kapa wong komui pa i kat,
duen sap madekong eu, me kin inong iong katau, iduen ngen
i kin inong iong ir. (Sela) **7** Maing Ieowa, kom kotin mangi ia
madang, ngen i kin dupokala. Kom der kotin karirala silang
omui sang mo i, pwe i ender dueta ir, me pan lokidokila. **8**
Nin soran omui kalangan en pwara dong ia, pwe i kin liki
komui; kom kotin kasale ong ia al, me i en weid ia, pwe
ngen i kin auiaui komui. **9** Maing Ieowa, kom kotin dore ia la
sang ai imwintiti kan, i kin kaporoporeki komui. **10** Padaki
ong ia, pwe i en dodok duen kupur omui; pwe komui ai Kot;
ngen omui mau en kotin kalua ia pon al pung; **11** Maing
Ieowa, kom kotin kamau ia da pweki mar omui; kalua ia
sang nan wasa apwal ni omui pung. **12** O kotin kawela ai
imwintiti kan, pweki omui kalangan; o kotin kamela karos me
kin katoutoui ngen i, pwe ngai sapwilim omui ladu.

144 KAPING ong Ieowa ai paip, me kin padaki ong pa
i kat pei, o sondin pa i kat mauin. **2** Komui ai mak, o
ai kel, o ai imateng ileile, o ai saundor, o pere pa i, i me i kin
liki, me kin kaloedi ong ia ngai aramas akan. **3** Dakot aramas
o, pwe komui kin kotin kupukupura i, de nain aramas, pwe
komui kin kotin apapwali i? **4** Aramas amen dueta sota
meakot, a ansau kin tangwei dueta mota. **5** Maing Ieowa,
kotikidi sapwilim ar lang akan o kotidi dong kit, kotin sair
nana kan, pwe adiniai en kusuda. **6** O kotin kadarado liol,
pwen kamueit ir pasang, kasiki wei sapwilim ar kanangan
kasik kan, pwen kamasak ir wei. **7** Kapawei lim ar akan sang
ni mol omui wasa ileile o dore ia la, o kotin kamaur ia da
sang nan pil kalaimun o sang nan pa en nain men wai, **8** Me
au arail kin lokaia likam o ar wiawia kan me sapung. **9** Maing
Kot, i pan kaule kin komui kaul kap pot, i pan kasangki ong
komui arp, psalter me sal eisok. **10** Komui me kotiki ong
nanmarki kan, ren poedi, o dorela sapwilim omui ladu Dawid
sang ni kodlas en me sued. **11** Re pil kotin dore ia la sang
nan pa en nain men wai, me au arail kin lokaia likam o ar
wiawia kan me sapung. **12** Pwe nait putak kan en kakairida
dueta tuka mau kan, o nait seripein dueta mas en did en
nan kaim en im lingan eu. **13** Pwe at pera en nak en dir en
kisin manga, en itar ong kikiwei song karos, o at sip akan en
kaparapar mau, wiala kid o nen pon at mos o; **14** O at kau ol
en kak ong dodok toto, pwe sota me sued kot de men kuli,
de sangesang en wiaui nan al at akan. **15** Meid pai wei eu,
me kin due met! Meid pai wei eu, me Ieowa arail Kot!

145 I PAN kapinga komui, ai Kot o Nanmarki, o kapinga
mar omui ansau karos kokolata. **2** I pan kapinga
komui ni ran akan karos, o kapinga mar omui ansau kan
karos kokolata. **3** Ieowa meid lapalap, o kapingapan, o
sota me kak dedeki duen a lapalap. **4** Seri en seri kan pan
kapinga omui dodok kan, o kasokasoi duen omui manaman.
5 I pan kasokasoia duen lingan en omui kapwat, o i pan
kauleki duen omui manaman akan. **6** O re pan kasokasoia
duen manaman en omui dodok kan, o pan kapakaparok duen
omui lapalap. **7** Irail pan kasokasoia duen omui kalangan
lapalap, o pereperen o kapinga duen omui pung. **8** Ieowa me
dir en mak o kapunglol, kanongama o limpok. **9** Ieowa me
kalangan ong karos o a kapunglol ong a wiawia kan karos. **10**
Sapwilim omui wiawia kan en kapinga komui. Maing Ieowa,
o sapwilim omui lelapok kan en kapinga komui. **11** O ren
kasokasoia duen lingan en wei omui, o ren kapakaparokki
duen omui manaman. **12** Pwe aramas akan en dedeki duen
omui manaman o lingan ong wei omui. **13** Wei omui wei
soutuk eu, o omui kakaun pan duedueta kokolata. **14** Ieowa
kin kotin kolekol karos, me pan pupedi, o kainsen maula
karos, me mamauk. **15** Por en mas karos kasikasik komui, o
kom kotiki ong ir kan ar kisin manga ni ar ansau. **16** Kom
kotiki pasang lim omui o kadirela karos, me memaur, duen
kupur omui. **17** Ieowa me pung ni al a karos o saraui ni a
wiawia kan karos. **18** Ieowa kotikot ren karos, me likwir ong
i, karos, me likwir melel. **19** A kotin wiai ong, me masak i
duen ar inong. A kotin mangi ar ngidingid, ap kotin sauasa ir.
20 Ieowa kin kotin sinsila karos, me pok ong i, a pan kamela
me doo sang Kot akan karos. **21** Au ai pan kapinga Ieowa, o
uduk karos kapinga mar a saraui ansau kan karos kokolata.

146 NGEN i kapinga Ieowa! 2 I pan kapinga Ieowa arain
ai maur, i pan kauleki psalm akan ong ai Kot arain
maur i. 3 Der kaporoporeki saupeidi kan, pwe irail aramas
o sota kak sauasa. 4 Pwe ngen en aramas udan a pan
kokola, o a pan pur ong wiala pwel, i ran ota a solar kak
madamadaua meakot. 5 Meid pai me sauas parail Kot
en Iakop, me kin kaporoporeki Ieowa a Kot, 6 Me kotin
kapikadar lang o sappa, o madau, o audepa rail karos, me
kin melel potopot eta, 7 Me kotin sauasa pung en me lodi ong
kalokolok mal, me kamanga me men mangadar. Ieowa kin
kotin lapwada me salidi kan. 8 Ieowa kin kotin kapad pasang
mas en me maskun akan. Ieowa kin kotin kainsenemaula
me mauk; Ieowa kin kotin pok ong me pung kan. 9 Ieowa kin
kotin sinsila men wai kan, o sauasa me sapoupou o Ii odi
kan, ap kotin kawela al en me doo sang Kot akan. 10 Ieowa
iei Nanmarki soutuk, om Kot Sion kokolata. Aleluia!

147 KAPINGA Ieowa! Pwe meid kasampwal, en kapinga
atail Kot; pwe mak eta en kauleki kaul en kaping. 2
Ieowa kin kotin kauada Ierusalem, o a kin kapokon pena me
salongala ren men Israel. 3 A kotin kamauiala me lol olar
akan, o kotin kitim pena ar olar akan. 4 A kin kotin wadok
pena usu kan, o kin kida ad arail karos. 5 Atail Kaun me
lapalap o meid manaman, o sota me kak dedeki duen a erpit.
6 Ieowa kin kotin kamanada me luet akan, ap sikendi me doo
sang Kot akan nan pwel. 7 Komail kakaul ong Ieowa, en wia
pwin pasang o danke o kapinga atail Kot iang arp, 8 Me kin
kotin pena kila lang tapok kan, o kotin kamoredi katau ong
sappa; me kotin kawosada rä pon dol akan, 9 Me kin kotiki
ong man akan kan ar, rape pulepul akan, me kin likwir ong i.
10 A sota kin kotin kupura kelail en os o, de nä en ol amen.
11 Ieowa kin kotin kupura, me masak i, me kin kaporoporeki
a kalangan. 12 Ierusalem, kapinga Ieowa! Sion, kapinga om
Kot! 13 Pwe i me kin kotin katengetengedi sal mata en om
wanim akan, o kotin kapaiada noum seri ko, me mimi lole.
14 A kin kotiki ong irair en sap om muei mau, o kin kotin
kamanga kin uk korn kasampwalia. 15 A kin kotin kadardi
ong sappa a masan akan, a kusoned kin lolok sili madang.
16 A kin kotikidi sno dueta koten o kamoredi poik dueta pas.
17 A kin kotin kasedi akel; is me kak insenemau ni a kapou?
18 A kin masani, ap pan pei pasang, a kin kotin kadar wei
ang, ap kin pwilewei. 19 A kotin kasansale ong Iakop a
masan o ong Israel a kusoned o pung. 20 A sota kin kotin
wia due ong eu wei, i me re sota kin asa ki a pung. Aleluia!

148 KOMAIL kapinga Ieowa nanlang, kapinga i nan
wasa ileile! 2 Komail sapwilim a tounlang, karos
kapinga i, komail sapwilim a men en kadar karos, kapinga i!
3 Koma katipin o saunipong, kapinga i, o komail usu piripir
karos, kapinga i! 4 Komail lang pokon, o pil komail pil akan
pon ira pan lang, kapinga i! 5 Irail en kapinga mar en Ieowa,
pwe a me kotin pangok, ap miala. 6 Ap kotiki ong ir, ren
mimieta kokolata, o kotiki ong ir kusoned eu, me re sota pan
kawela. 7 Toun sappa, kapinga Ieowa, walros o man akan
karos, o pil en madau kan karos. 8 O kisiniai, o akel, o sno, o
tokoi, o melimel, me kin kaloki sili a kusoned akan, 9 Komail
nana o dol akan karos, tuka me wa mau o seder karos; 10
Man laualo o mand akan karos, man korop o manpir akan,
11 Komail nanmarki en sappa o wei kan karos, saupeidi o
saunkadeik kan, 12 Manakap o peinekap, me ma o seri kan,
13 Irail karos en kapinga mar en Ieowa; pwe i eta mar, me
lapalap, a manaman mi pon angin sappa o lang. 14 A kotin
sauasa os en sapwilim a kan. Sapwilim a Ielapok kan en
kapinga i, kadaudok en Israel, iei wei, me kin upa i. Aleluia!

149 KAULEKI kaul kap pot ong Ieowa; pokon saraui en
kapinga i. 2 Israel en peren kida i, me kotin wia irail
da; seri en Sion en peren kida arail Nanmarki. 3 Ren kapinga
mar a ni pwin en pokol; ren wia aip o arp. 4 Pwe Ieowa kotin
peren kida sapwilim a aramas akan; a kotin kapwate kin me
luet akan lingan. 5 Lelapok kan en pereperen o kapinga,
o ngisingis pon ki arail akan. 6 Au arail en kapinga Kot, o
kodlas kong en mi nan pa arail. 7 Pwe ren depuk ong men
liki kan, o kaloke wei kan, 8 Pwen salie kidi arail nanmarki
kan sal, o me kasampwal re'rail ki sal mata, 9 Pwe ren
kapwaiada kalokolok, me kileledi ong irail er mas o. Iduen
wau en sapwilim a Ielapok kan. Aleluia!

150 KAPINGA Kot nan sapwilim a tanpas saraui; kapinga
i duen a manaman akan. 2 Kapinga i duen a wiawia
kan; kapinga i ni a lingan lapalap! 3 Kapinga i ki trompete;
kapinga i ki arp o laute! 4 Kapinga i ki aip o pwin en pokol;
kapinga i ki sal en kasang o pilote. 5 Kapinga i ki simpel;
kapinga i ki simpel kaselel! 6 Karos, me kin memaur, en
kapinga Ieowa! Aleluia!

NEW TESTAMENT

Iesus ap kotin masani: Sam (ai), Kom kotin maki ong irail, pwe irail sasa, me re wiawia.
Irail ari nene pasang sapwilim a likau kan o kadoropwa kida.
Lukas 23:34

Matäus

1 PUK en di kan, me Iesus Kristus, me sapwilim en Dawid,
me sapwilim en Apraam, tapi sang ia. **2** Apraam me
wiadar Isaak, a Isaak me wiadar Iakop, a Iakop me wiadar
Iuda o ri a ol akan; **3** A Iuda me wiadar Pares i Sara ren
Tamar; a Pares me wiadar Esrom, a Esrom me wiadar Aram;
4 A Aram me wiadar Aminadap, a Aminadap me wiadar
Naason, a Naason me wiadar Salmon; **5** A Salmon me
wiadar Poas ren Raap, a Poas me wiadar Oped ren Rud, a
Oped me wiadar Iese: **6** A Iese me wiadar nanmarki Dawid,
a Dawid me wiadar Salomo ren li odi en Urias; **7** A Salomo
me wiadar Reapeam, a Reapeam me wiadar Apia, a Apia
me wiadar Asa; **8** A Asa me wiadar Iosapat, a Iosapat me
wiadar Ioram, a Ioram me wiadar Usia; **9** A Usia me wiadar
Iotam, a Iotam me wiadar Aas, a Aas me wiadar Iskia; **10** A
Iskia me wiadar Manase, a Manase me wiadar Amon, a
Amon me wiadar Iosia; **11** A Iosia me wiadar Iekonia o ri
a ol akan ni ansaun arail salilang Papilon. **12** Murin arail
salidi nan Papilon Iekonia me wiadar Sealtiel, a Sealtiel me
wiadar Serupapel; **13** A Serupapel me wiadar Apiud, a Apiud
me wiadar Eliakim, a Eliakim me wiadar Asor; **14** A Asor
me wiadar Sadok, a Sadok me wiadar Akim, a Akim me
wiadar Eliud; **15** A Eliud me wiadar Eliaser, a Eliaser me
wiadar Matan, a Matan me wiadar Iakop; **16** A Iakop me
wiadar Iosep, me likondeki Maria, me kaipwiedi Iesus, me
maraneki Kristus. **17** Di karos sang ren Apraam lei Dawid
me eisokpaieu; a sang Dawid lei arail salidi nan Papilon
di eisokpaieu; a sang arail salidi nan Papilon lei Kristus
di eisokpaieu. **18** Nan iet duen Kristus a kotin ipwidier: Ni
ansau me in a Maria kisin nin ong Iosep, a diarokadar,
me a liseanekier Ngen saraui mon ara tu pena. **19** A a
warok Iosep ol pung amen, ap sota men kanamenokala i, ap
kupukupura, en rir muei sang i. **20** A ni a kotin madamadaue
duen mepukat, kilang, tounlang en Kaun o pwara dong i ni a
aliman masani: Iosep nain Dawid koe, der masak, en ale om
warok Maria, pwe Ngen saraui me a lisean kidar. **21** A pan
kaipwiedi seri ol amen, me koe pan ki ong mar a Iesus, pwe
a pan dorela sapwilim a aramas akan sang nin dip arail. **22**
Mepukat karos wiauier, pwen pwaida me lokido sang Kaun
ren saukop o, me masani: **23** Kilang seripein makelekel o
pan liseanda, ap kaipwiedi seri ol amen, irail ari pan ki ong
mar a Imanuel; iet wewe: Kot me kotin ieiang kitail. **24** Iosep
lao pirida sang a saimok, ap kapwaiadar, me tounlang en
Kaun o kotin kakalik ong i o apapwali a likond. **25** A ap sota
pweidi re a, lao a kaipwiedier sapwilim a meseni ol, ap kotiki
ong mar a Iesus.

2 A IESUS lao ipwidier Petleem nan Iudäa ni muein
nanmarki Erodes, kilang ol lolekong kai ap pwarado sang
ni mas en lang ko dong Ierusalem, kalelapok: **2** Ia Nanmarki
en Sus akan, me apton ipwidier, kotikot ia? Pwe se kilanger
a usu ni sap en mas en lang ap pwarado, pwen pongi i.
3 A nanmarki Erodes lao rongadar mepukat, ap landar o
toun Ierusalem karos, **4** Ap kupokon pena samero lapalap
karos o sounkawewe en aramas akan kainoma re'rail, wasa
Kristus pan ipwidi ia. **5** Irail ari potoan ong i: Nan Petleem en
Iudäa; pwe iduen a intingidi ren saukop o: **6** A koe Petleem,
sap en Iuda, kaidin me tikitik nan pung en saupeidi en Iuda
kan; pwe Kaun amen pan tapi sang uk, me pan kaunda nai
aramas en Israel akan. **7** Erodes ap kawai pena ol lolekong
kan, kalelapok mau re'rail ansau o, me usu o pwarado. **8** I
ari porone ir alang Petleem masani: Komail kowei raparapaki
mau seri o; a komail lao diaradar, en kaireki dong ia, pwe i
en pil kola pongi i. **9** Irail lao ronger nanmarki o ap koieila. A
kilang usu o, me irail kilanger nan sap en mas en lang, ti
ong mo'rail, a lao udi ong wasa o, me seri pwelel kotikot ia.
10 Irail lao kilanger usu o, re ap peren kida kaualapia. **11** Irail
lao pedelong ong nan im o, re ap masanier seri pwelel o in a
Maria, re ap kaipokedi o pongi i, o kapwaredar arail kapwa
kan, ap mairongki ong i kold, o men pomau, o mire. **12** Kot
ap kotin pangoki ong irail ni arail auramen, en der purelang
Erodes, re ap weidwei ni apot al purelang sap arail. **13** Irail
lao samalar, kilang tounlang en Kaun amen ap pwara dong
ren Iosep ni a aliman masani: Paurida, ale seri pwelel en o in
a tangwei lang Äkipten o kaukauson wasa o, I lao kaire kin
uk, pwe Erodes pan rapaki seri pwelel o pwen kamatala. **14** I
ari kipada, aleer seri pwelel o in a ni pong, kotilang Äkipten;
15 O kaukauson ia, lao en Erodes a matala, pwen pwaida,
me lokido sang Kaun o, ren saukop o me masani: Sang nan
Äkipten me I ekeredo nai ol o. **16** Erodes lao mangier, me
a sarokidier ol lolekong kan, ap ongiong kidar kaualap o
poronelan, kamela seri ol karos, me mi Petleem o nan sap
salong karos, me saunpar riau o tikitik sang, duen ansau me
a kalelapok mau ren me lolekong kan. **17** I dokan a pwaidar
me lokido ren saukop Ieremia me masani: **18** Ngil eu wiauier
nan Rama, sangesang o maiei laud; Rael sangesangki na
seri kan, a kang insenemaula, pwe irail soer mia. **19** A
Erodes lao matalar, kilang tounlang en Kaun amen ap pwara
dong ren Iosep nan Äkipten ni a aliman, **20** Masani: Paurida
ale seri pwelel en o in a, ko wong nan sap en Israel, pwe
irail melar, me rapaki, pwen kamela seri pwelel o. **21** I ari
kipadar, ale seri pwelel o in a, pure dong sap en Israel. **22**
A lao mangi, me Arkelaus kaunda Iudäa wiliandi sam a
Erodes, ap lan kotilang wasa o. Kot ap kotin pangoki ong i ni

a aliman, ap kotilang sap en Kalilëa kai. 23 O kotido kotikot
nan kanim eu me adaneki Nasaret, pwen pwaida, me lokido
ren saukop akan: A pan maraneki men Nasaret.

3 A NI ran pukat Ioanes saunpaptais pwarado, padapadak
nan sap en Iudëa, 2 Masani: Komail kalula, pwe wein
nanlang korendor. 3 Pwe iei i, me saukop Iesaia katitiki,
masani: Ngil en saunkair amen nan sap tan: Komail
kaonopada al en Kaun o, kainenela al a! 4 A i Ioanes me a
likau wun en kamel o a pirapireki kil in man, a sak a mansiek
o oni en nan wel. 5 Toun Ierusalem, o toun Iudëa, o toun
sap akan liman Iordan ap koieila re a; 6 O irail paptaisela re
a nan Iordan, ni ar weokada dip arail akan. 7 A lao masanier
Parisär o Sadusar me toto ko dong a paptais, ap masani ong
irail: Dakot wan oter komail! Is me padaki ong komailer, en
piti sang ni kamekam me kokodo? 8 Ari, komail kapwareda
wan kalula mau! 9 A komail depa lamelame, me komail pan
indang pein komail: Nan Apraam sam atail. Pwe i indai ong
komail, me Kot kotin kak ong wiaki ong Apraam na seri kai
takai pukat. 10 Sile o mier ni tapin tuka kan; a tuka karos
me so wa mau, pan paledi o lokidokila nani iai. 11 Melel, i
paptais kin komail pil ong kalula, a me kotido muri, nan me
laude sang ia, ngai sowar ong, en wa sapwilim a sut; i me
pan paptais kin komail Ngen saraui o kisiniai. 12 Sapwilim a
tanir mi ni lim a; a pan kotin koko melel sapwilim a pera, ap
nekid pena sapwilim a wan korn nan im en nak, a dip akan
a pan kotin karong kila kisiniai soutuk. 13 Iesus ap kotido
sang Kalilëa, koti dong Iordan ren Ioanes, pwen paptaisela
re a. 14 A Ioanes kotin kang, ap potoan ong: Mak eta i en
paptaisela re ir, a iaduen ir me kotido re i? 15 A Iesus kotin
sapeng masani ong i: Wiada mas, pwe me kon ong kita, en
kapwuiada pung kan karos; a ap duki ong i. 16 Iesus lao
paptaiselar, ap kotin madangada sang nan pil o. A kilang,
nanlang ap ritidang i, i ari kotin masani Ngen en Kot kotidido
ni mom en muroi men a kaipokedi po a. 17 O kilang, ngil eu
sang nanlang masani: Iet nai ol kompok, me I kin polaule
kida!

4 IESUS ap kotin kakaluadala ren Ngen nan sap tan, pwen
songesong ren tewil. 2 A lao kotin kaisesolar ran pangaul
o pon pangaul ap men sak. 3 Men kasongesong ap pwara
dong i indada: Ma komui Sapwilim en Kot, en masani, takai
pukat en wiala prot. 4 A kotin sapeng masani: A intingidier:
Kaidin prot eta, me aramas kin memaureki, pwe masan
akan karos, me kin pwili sang nin silang in Kot. 5 Tewil ap
kalualang i nan kanim saraui o kauada i pon kongkong en
kaudok, 6 Indang i: Ma komui Sapwilim en Kot, kasedi pein
komui, pwe a intingidier: A pan kasilaki sapwilim a tounlang
kan komui, o irail pan wa komui ni lim ar akan, pwe aluwilu
omui ede dipikelekel ni takai eu. 7 Iesus kotin masani ong i:
A pil intingidier: Koe der kasongesong Kot om Kaun. 8 Tewil
ap pil kaluadalang i pon nana ileile kaualapia eu o kasale
ong i wein sappa karos o a lingan, 9 Indang i: Mepukat karos
i pan ki ong komui, ma komui men poridi o pongi ong ia.
10 Iesus ap kotin masani ong i: Ko sang ia Satan, pwe a
intingidier: Koe en pongi ong Kot om Kaun, i eta koe en
papa. 11 Tewil ap muei sang i, a kilang, tounlang kan ap
pwarado papa ong i. 12 A lao mangier, me Ioanes salidier,
ap kotilang Kalilëa, 13 O a kotin muei sang Nasaret, kotido
kaukausonla Kapernaum, me mi ni kailan sed impan sap
Sepulon o Naptalim; 14 Pwen pwaida, me lokido ren saukop
Iesaia me masani: 15 Sap Sepulon o sap Naptalim, me sal
ong sed, palilan Iordan, o Kalilëa en men liki kan, 16 Aramas
akan, me momod nan rotorot, kilanger marain lapalap eu, o
irail me momod nan sap en mot en mela, marain eu dakar
irail adar. 17 I dokan Iesus kotin tapiadar padapadak o
mamasani: Kalula, pwe wein nanlang korendor. 18 A lao
kotikot sili pon oror en lein Kalilëa, ap masanier pirien eu,
Simon, me adaneki Petrus, o ri a Andreas, me kadukaduedi
ara uk nan sed, pwe ira me saused. 19 A ap kotin masani
ong ira: Idauen ia do, I pan wia kin koma saused en aramas!
20 Ira madang muei sang uk akan o idauenla i. 21 A ni
a kotila sang wasa o, ap pil masani eu pirien, Iakopus,
nain Sepedëus o ri a Ioanes, me mi nin sop ren sam ara
Sepedëus, wonewone ara uk akan. I ari kotin molipe ira
do. 22 Ira madang muei sang sop o sam ara ap idauenla
i. 23 Iesus ari kotin kakan sili nan Kalilëa kaukawewe nan
arail sinakoke kan o padapadak rongamau en wei, o kotin
kakelada song en somau o luet akan karos nan pung en
aramas akan. 24 I ari indant sili nan Sirien pon. O irail wa
dong i me somau kan karos, me aneki song en somau o
wairok kai, o me tewil ti poa kan, o me pwepwe kan, o me
rerer akan, i ari kotin kakela ir ada. 25 Pokon kalaimun me
idauenla i sang Kalilëa o Dekapolis, o Ierusalem, o Iudëa, o
sang palilan Iordan.

5 A LAO masani pokon o, ap kotida pong dol eu; a lao
kaipokedi, sapwilim a tounpadak kan ap kai dong i. 2 I ari
kotin dauasa pasang silang i kawewe ong irail masani: 3
Meid pai, me samama ni ngen ir, pwe nairail wein nanlang.
4 Meid pai, me mauk, pwe re pan kamaitala. 5 Meid pai, me
opampap, pwe re pan sosoki sappa. 6 Meid pai, me kin
men manga o men nim me pung, pwe re pan medila. 7
Meid pai, me kadek, pwe re pan diar kadek. 8 Meid pai,
me nan mongiong arail makelekel, pwe re pan ariri Kot. 9
Meid pai, me kin tom pena, pwe re pan adaneki seri en

Kot. 10 Meid pai, me kamekameki pung, pwe nairail wein
nanlang. 11 Komail meid pai, ma irail lalaue o paki komail o
palian komail ni arail lokaia sued o likam pweki ngai. 12
Komail insenemau o perenda kaualap; pweki katinge pamail
me lapalap nanlang. Pwe iduen irail paki saukop oko, me
mo'mail. 13 Sol pan sappa komail. A ma sol sara sang, da
me a pan soleki? Nan a pan me mal kot, men lokidokila, o
aramas en tiak pasang. 14 Marain pan sappa komail, Kanim
eu, me mi pon dol eu, sota kak rirla. 15 Aramas pil sota kin
isikeda lamp eu, ap ki ong pan kasak, pwe pon deu a, o
a kin kamaraini toun im karos. 16 Iduen omail marain en
sansal mon aramas, pwe irail en udial omail wiawia man
kan, ap kapikapinga Sam omail, me kotiluit nanlang. 17 Eder
kikiong me I kodon, tiakedi kapung de saukop akan. I sota
kodon tiakedi, a pwen kapwaiada. 18 Pwe melel, I indai ong
komail, lao lang o sappa pan poula, sota iota eu de kisin
muai en kapung eu pan lokidokila, lao karos pan pwaida.
19 Ari, meamen me tiakedi eu kisin kusoned tikitik pukat,
ap pil padaki ong aramas, ren tiakedi, nan a pan tikitik nan
wein nanlang. A meamen, me oke o padaki ong aramas, ren
oke, i me pan lapalap nan wein nanlang. 20 Pwe I indai ong
komail, ma omail pung so man sang pung en saunkawewe o
Parisär, akan, komail sota pan kak pedelon ong nan wein
nanlang. 21 Komail rongadar, me a loki, ong men kaua:
Koe der kamela aramas! A me pan kamela aramas, pan
pangalang kadeik o. 22 A I indai ong komail, meamen
makarada mal pan ri a ol, pan pangalang kadeik. A me pan
indang ri a ol: Raka, pan pangalang kapung. A me pan inda:
Koe me pweipwei, pan lokidokila nan le en pweleko. (Geenna
g1067) 23 Ari, ma koe wa dong pei saraui om mairong, ap
tamanda wasa o, me ri om ol insensued pa om. 24 Pwilikidi
mas om mairong impan pei saraui, ap kola kadeke ri om
ol, ap kodo kapwaiada om mairong. 25 Madang materoki
ong me palian ong uk ni om iang i pon al o, pwe me palian
ong uk ender pangalang uk ren saunkapung, a saunkapung
pangalang uk ren papa o, o koe pan lokidokila nan imateng.
26 Melel I indai ong uk, koe sota pan ko sang wasa o, koe
lao kapungala lua karos. 27 Komail rongadar, me a lokido:
Koe der kamal! 28 A I indai ong komail, meamen ngingar li
amen, pwen norok, nan a kamal ong i nan mongiong i. 29 O
ma pali maun en mas om kamakar uk, waikada sang o kase
sang uk, pwe a mau ong uk, kisan war om en ola, sang
war om pon en lokidokila nan pweleko. (Geenna g1067) 30 O
ma pali maun en pa om kamakar uk, waika sang o kase
sang uk, pwe a mau ong uk, kisan war om en ola, sang
war om pon en lokidokila nan pweleko. (Geenna g1067) 31
A pil lokido: Meamen me pan kasela a paud, i en ki ong i
kisin likau en kamueit. 32 A I indai ong komail, meamen
me pan kasela a paud, me so nenek nan a kin kamal eki i;
a meamen, me paudeki me lokido kilar, nan i me kamal.
33 Komail pil rongadar, me a loki ong men kaua: Koe der
kaula likam; a koe kapwaiada om kaula ong Kaun o! 34 I
indai ong komail, der man kaula! Der kaukila nanlang, pwe
mol en Kot; 35 Pil der sappa, pwe utipa; pil der Ierusalem,
pweki kanim en Nanmarki lapalap. 36 Koe pil der kaukila
mong om, pwe koe sota kak ong wiada pit en monga eu, en
puetepuet de tontol. 37 Omail kasokasoi pena en: Ei ei; so,
so; pwe me dauli mepukat, kin tapi sang ni me sued. 38
Komail rongadar, me a lokido: Por en mas en depukki por en
mas; o ngi pot en depukki ngi pot. 39 A I indai ong komail,
komail der palian me sued. A meamen pikir uk ni pali maun
en likin sap om, pil ki ong i pali teio. 40 O meamen, me men
wa uk ala ni kapung, pwen adia sang om sakit, en pil ki ong i
om likau pup. 41 O ma meamen ngidingid kin uk, en iang
i mail eu, koe en iang mail riau. 42 Kisakisai ong me kin
ngidingid re om, o koe der saupei sang me poekipoeki re
om! 43 Komail rongadar, me a lokidor: Koe en pok ong men
imp om ap kailongki om imwintiti! 44 A I indai ong komail,
pok ong omail imwintiti kan. o kapakap kin irail, me paki
komail; 45 Pwe komail en sapwilim en Sam omail, me kotikot
nanlang. Pwe a kin kapwareda sapwilim a katipin pon me
sued o me mau kan, o kotin kamoredi katau pon me pung o
me sapung kan. 46 Pwe ma komail pok ong, me kin pok ong
komail, da me pan kating pa'mail? Saunopwei sota kin wia
due met? 47 O ma komail ranamau ong ri omail akan, da me
komail sikiki sang me tei kan? Men liki kan sota kin wia due
met? 48 Komail ari en unsokela dueta Sam omail, me kotikot
nanlang, a unsok.

6 KOMAIL kalaka, pwe komail der kisakis sansal mon
aramas, pwe ren udial; pwe ede sota pwain omail ren
Sam omail, me kotikot nanlang. 2 Ari, koe lao kisakis,
ede peuk saui mo om, duen me malaun akan kin wia nan
sinakoke kan o nani al akan, pwe ren indand ren aramas.
Melel I indai ong komail, re aleer arail pwain. 3 A koe lao
kisakis, der kasale ong pali maing om, me pali maun om kin
wiada. 4 Pwe om kisakis en rir; a Sam om, me kin masani
wasa rir, pan kotin katingi uk. 5 Koe lao wia kapakap, koe
der ras ong me malaun akan, pwe re men kapakap nan
sinakoke kan, o nani al akan, pwe ren sansal mon aramas.
Melel I indai ong komail, re aleer arail pwain. 6 A koe lao wia
kapakap, ko ong nan om pera, a koe lao ritingidier wanim
o, ap kapakap ong Sam om, me kotikot wasa rir, a Sam
om, me kin masani wasa rir, pan kotin katingi uk. 7 Komail

lao kapakap, komail depa purepur ong lokaia mal, duen
men liki kan, pwe re kiki ong, me re pan pwaikida ar lokaia
toto. 8 Komail ari ender dueta irail, pwe Sam omail kotin
mangi meakan, me mau ong komail, mon omail poeki re a.
9 A iet duen omail pan wia kapakap: Sam at, me kotikot
nanlang. Mar omui en saraui. 10 Wei omui en pwaida. Kupur
omui en wiaui sappa dueta nanlang. 11 Kotikido ran wet at
tungol kaukaule. 12 Lapwa sang kit dip at, dueta kit me kin
lapwada koros, me wia dipi ong kit. 13 Eder kaluang kit ren
me katikatiamau kan, a nekid kit sang ni me sued akan, 14
Pwe ma komail pan makeki ong aramas dip ar akan, Sam
omail nanlang pan pil makeki ong komail. 15 A ma komail
sota pan makeki ong aramas dip ar akan, nan Sam omail
sota pil pan makeki ong komail dip omail akan. 16 Komail lao
kaisesol, eder mas en sang duen me malaun akan, pwe re
kin kawukila mas arail, pwe aramas en kilang arail kaisesol.
Melel I indai ong komail, re aleer arial pwain. 17 A koe lao
kaisesol, usor mong om o opinok. 18 Pwe koe dor kasale
ong aramas om kaisesol, a ong Sam om, mi kotikot wasa rir,
a Sam om, me kin masani nan wasa rir, pan kotin katingi
uk. 19 Komail der ki pena omail pai kan nin sappa, wasa
man en mot o mir pan kawela ia, o men pirap kin weirada o
pirapala. 20 A komail ki pena omail pai kan nanlang, wasa
man en mot de mir sota pan kawela, o men pirap sota kin
weirada de pirapala. 21 Pwe wasa om pai mia ia, iei wasa
mongiong om kin pil mia ia. 22 Por en mas iei marain en pali
war. Ari, ma mas om makelekel, war om karos pan dir eng
marain; 23 A ma mas om me sued, war om karos pan dir en
rotorot. A ma marain, me mi lol om, pan rotorot, daduen wan
rotorot! 24 Sota amen me pan kak papa saumas riamen,
pwe a pan kailongki amen, ap pok ong me teio, de a pan
kasampwaleki amen, ap mamaleki me teio. Komail sota
pan kak papa Kot o mamon. 25 I me I indaiki ong komail:
Eder ngongongki ong maur omail, me komail pan kang o
me komail pan nim, pil sota ong war omail, me komail pan
likau kida. Pwe maur so kasampwal sang kisin manga, o pali
war sang likau? 26 Kalelapok ong manpir pan lang; re sote,
kin kamoredi, re soin kin dolung, re sota kin nak pena; ari
so, Sam omail nanlang kotin kamakamanga irail; a ia duen,
komail so kasampwal sang irail? 27 A is nan pung omail, ni
a ngongki, me pan kak use pasang pein i ki tipong en pa
eu? 28 O menda komail ngongki likau? Kalelapok ong kiop
akan, me mi nan sap, duen ar kakairida. Re sota kin dodok
o sota monkol pena. 29 A I indai ong komail: Nan Salomo ni
a lingan karos sota a likau dueta apot irail. 30 Ari, ma iduen
Kot kotin kapwataki dip, me mi nan sap, me kin mi ran wet,
a lakap pan lokidokila nan kisiniai, dadue a sota pan kotin
kalikauwi komail da, me poson tikitik? 31 I me komail der
ngongongki moinda: Da me se pan kang? De da me se pan
nim? De da me se pan likau kida? 32 Pwe mepukat men liki
kan kin raparapaki; pwe Sam omail nanlang kotin mangi, me
mepukat karos mau ong komail. 33 Rapaki mas wein Kot o
a pung, a mepukat karos pan pouselang komail. 34 Eder
ngongki ong lakap; pwe lakap pan ngongki ong pein i; a itar
ong ran eu pein a sued.

7 DER kadeikada, pwe komail der pakadeikada. 2 Pwe
duen kadeik, me komail kadeikekida aramas, iduen
komail pan pakadeikada, o duen men song, me komail kin
songki, iduen a pil pan song ong komail, 3 A menda koe
kilikilang diper ni mas en ri om ol, a sota kan ataut o ni mas
om? 4 De iaduen koe pan indang ri om ol: Aui mas, i pan ki
sang diper ni mas om. A kilang, ataut apot mi ni pein mas
om? 5 Malaun amen koe, ki sang mas ataut ni mas om,
koe ap pan kak kilang, duen om pan kak ki sang diper ni
mas en ri om ol, 6 Komail der ki ong kidi me saraui kot! O
omail pai kan der kasedi ong mon pwik kan, pwe ren de
tiak pasang, ap saupeido ngalis komail pasang. 7 Poeki, a
komail pan tungole; rapaki, a komail pan diarada; letelet,
a a pan ritida mo omail. 8 Pwe karos, me poekipoeki, kin
tungole; o me kin raparapaki, kin diarada; o me kin letelet,
nan a pan ritida mo a. 9 De is aramas nan pung omail, ma
na putak pan poeki kisin prot, pan ki ong i takai eu? 10 De
ma a poeki mam amen, pan ki ong i serpent amen? 11 Ari,
ma komail me song sued, ap asa, ki ong noumail seri kan
kisakis mau, melel kaualap Sam omail, me kotikot nanlang,
pan kotiki ong, me poeki re a me mau kan. 12 Ari meakaros,
me komail men, aramas en wiai ong komail, i me komail en
wiai ong irail, pwe iei kapung o saukop akan, 13 Pedelong
ong nan wanim tätik! Pwe wanim me walek o al me tälap,
me kodilang mela, o irail me toto, me kin pedelong ong wasa
o. 14 A wanim me watikitik, o al me tätik, me ko ong maur o
irail me malaulau, me kin diarada. 15 Komail kalaka saukop
likam akan, me kin pwara dong komail ni likau en sip, a lole
irail song en kidi komad. 16 Komail pan asa kin irail ni arail
wa. Pwe da, aramas pan kak dolung sang wain ni karer, de
pik sang ni tuka kamadak? 17 Nan iduen tuka mau karos kin
wa mau, a tuka sued kin wa sued. 18 Tuka mau sota kak wa
sued, o tuka sued sota kak wa mau. 19 Ari tuka karos, me so
wa mau pan paledi o lokidokila nuni iai. 20 Ari, komail pan
asa kin irail ni arail wa. 21 Kaidin karos, me kin kasokasoi
ong ia: Maing, Maing, pan pedelong ong nan wein nanlang,
a me kin wiawia kupur en Sam ai, me kotikot nanlang. 22
Me toto pan kasoi ong ia ni ran o: Maing, Maing, kit so

kokopadar ni mar omiu, o ni mar omui kausaki tewil akan, o
ni mar omui wia kidar manaman toto? 23 I ap pan indai ong
irail: I sota mail asa komail, kowei sang ia, komail me kin
wiada me sued. 24 A meumen rongada ai padak pukut ap
peiki ong, I pan karasai ong i ol lolokong amen, me kauada
im a pon paip, 25 Katau lao moredi, o lakape pwilipwiledo, o
ang me iripoki dong im o, a sota rongki pasang, pweki a
kakauda pon paip. 26 O meamen rongada ai padak pukat,
ap sota kapwaiada, nan a pan rasong ol pweipwei men, me
kauada im a pon pik en oror. 27 Katau lao moredi o lapake
pwilipwilido, o ang ma irepoki dong im o, a rongki pasang; o
a rongk laud melel, 28 Kadekadeo Iesus lao kaimwisokela
masan pukat, pokon o ap puriamuiki kaualap sapwilim a
padak o. 29 Pwe a kotin kawewe ong irail ni manaman, a
sota dueta arail saunkawewe kan.

8 A LAO kotido sang nin dol o, pokon kalaimun idauendo
i. 2 A kilang, ol tuketuk amen ap kodo pongi i indada:
Maing, ma re kotin kupura, re pan kak ong kamakele ia da.
3 I ari kotin kapawei lim a, sair i, masani: I men, koe en
makelekel; ari, a tuketuk ap madang modi sang. 4 Iesus
ap kotin masani ong i: Kalaka, koe de kaireki amen; a kola
kasale ong samero pein uk, o kida mairong eu, me Moses
masani, pwen kadede ong irail. 5 A lao kotilong ong nan
Kapernaum, senturion amen apedong i poeki re a. 6 Indada:
Maing, ai ladu wonon nan deu a somau kokon madak ap
wairok kaualap. 7 Iesus ap kotin masani ong i: I pan kola
kakelailada i. 8 Senturion sapeng potoan ong: Maing, i sowar
ren kotilong ong nan im ai; a ren masani eta, ai ladu up pan
kelailada, 9 Pwe aramas amen ngai, me mi pan mana en
kaun akan, ap kaunda saunpei kai. A ma i pan indang amen:
Kowei, a pan kola, o ong amen: Kodo, a pan kodo, o ong ai
ladu: Wiada met, a pan wiada. 10 Iesus lao mangi mepukat,
ap kotin puriamuiki, masani ong irail me idauendo: Melel I
indai ong komail, song en poson wet I so diaradar, sota nan
Israel. 11 A I indai ong komail, me toto pan kodo sang mas
en lang, o kapin lang, iang Apraam, o Isaak, o Iakop ni tepel
nan wein nanlang. 12 A me pweledan wei pan lokidokila
nan rotorot liki, iei wasan maiei o teterok. 13 Iesus ap kotin
masani ong Senturion o: U kowei, a pan wiaui ong uk duen
om poson. A ladu o ap kelailadar ni auer ota. 14 Iesus lao
kotilong ong nan im en Petrus, ap masani, me saulap a
wonon somau karakar. 15 I ari kotin sair pa a, a karakar ap
ko sang. I ari pauridar papa i. 16 A lao sautik penaer re wa
dong i me toto, me tewil oko ti poa. I ari kotin kauseki sang
ngen akan a masan o kakelada me somau kang karos. 17
Pwen pwaida, me lokido ren saukop Iesaia, me masani: A
kotin ale ong pein i atail luet akan, o wa atail somau kan. 18
Iesus lao kotin masani aramas toto pokon dong i, ap kotin
masani, ren kotela palio palilan sed o. 19 Saunkawewe men
ap pwara do potoan ong i: Saunpadak i pan idedauen ir
wasa karos re pan kotila ia. 20 Iesus kotin masani ong i:
Poks akan por arail mia, o manpir en pan lang pas arail
mia, a Nain aramas sota wasan kaulawei mong a. 21 O
amen sang nan pung en sapwilim a tounpadak kan potoan
ong i: Maing re kotin mueid ong ia en kola mas sarepedi ai
papa. 22 A Iesus kotin masani ong i: Idauen ia do! Me melar
akan en sarepedi pein ar melar akan. 23 A lao kotida pon
sop o, sapwilim a tounpadak kan idauenla i. 24 A kilang, ap
ongiongidar nan sed, iluk kan ari kadupaledi sop o, a i kotin
saimokelar. 25 Sapwilim a tounpadak kan ap kai dong i,
kaupada i, potoan ong: Maing, re kotin dore kit ala, kit pan
mela! 26 A ap kotin masani ong irail: Komail me poson tikitik,
da me komail masak ki? I ari kotin kipadar masani ong ang o
sed, ap molelar kaualap. 27 Aramas akan puriamuiki indada:
Daduen men et, me ang o sed kin peiki ong? 28 A lao kotin
lei ong palio nan sap en men Kerkasin, ol riamen, me tewil
oko ti poa, ap tu ong i; ira kodado sang nan sousou kai, me
makar kaualap, o sota me kak weid wasa o. 29 A kilang, ira
weriwer indada: Iesus Sapwilim en Kot, da me kit en wia re
omui? Kom kotido kame kit mon ansau o leler? 30 A pwin
pwik kalaimun mi kaila wei mangamanga sili. 31 Tewil oko
ap poeki re a indada: Ma kom pan kause kit ala, ap mueid
ong kit, en tilong nan pwin pwik o. 32 I ari kotin masani ong
irail: U ko ong! Irail keredi sang, rap tilong nan pwin pwik o.
A kilang, pwin pwik o tangdaui, tangedi ong wasa ukedi nan
sed, irail ari mopelar nan pil o. 33 Silepa kan ap tangdaui
tanglong ong kanim o kakaireki meakaros, duen me wiaui
ong me tewil ti poa ko. 34 A kilang, toun kanim koiei sang
pokon dong Iesus. Irail lao kilanger i, rap poeki, a en kotila
sang sap arail.

9 I ARI kotida pon sop o, kotela pur ong sapwilim a kanim. 2
A kilang, re wa dong i me somau kokon madak, me wonon
pon pet. Iesus lao kotin masani ar poson, ap masani ong me
somau kokon madak: Nai, kaporopor mau, dip om akan me
lapwadar. 3 A kilang, saunkawewe kai mongemongeloleki:
Lap o kin lalaue. 4 A Iesus lao mangi arail lamelam, ap kotin,
masani: Menda komail lamelam sued nan mongiong omail?
5 Pwe ia me mongai ren inda: Dip om akan lapwadar! De
inda: Uda aluwei? 6 A pwe komail en asa, me Nain aramas
me manaman ong lapwada dip nin sappa iei me a kotin
masanieki ong me somau kokon madak: Uda, ale ki om ko
ong deu om! 7 I ari udar, koieilar deu a. 8 Pokon lao kilanger

mepukat, rap malamalauak kila kapinga Kot, me kotiki ong
aramas manaman due met. 9 Iesus lao kotiwei sang wasa o,
ap masani aramas amen, me ad a Matäus, me momod nan
deun nopwei, ap kotin masani ong i: Idauen ia do! I ari uda
idauenla i. 10 Kadekadeo a lao kaipokedi konot nan im o,
kilang saunopwei o me dipan me toto iang Iesus o sapwilim
a tounpadak kan konokonot. 11 Parisär akan lao kilanger
met, ap indang sapwilim a tounpadak kan: Da me omail
Saunpadak iangki saunopwei o me dipan akan konokonot?
12 Iesus lao mangi mepukat, ap kotin masani: Me kelail akan
sota mau ong saunwini, pwe me somau eta. 13 A komail
kola, padakki wewen kasoi pot et: I kin polauleki kadek a
kaidin mairong isis. I kodon eker dong kalula me dipan akan,
a kaidin me pung kan. 14 En Ioanes a tounpadak kan ap
pwara dong re a potoan ong: Da me kit o Parisär akan kin
kaisesol pan pak toto, a sapwilim omui tounpadak kang sota
kin kaisesol? 15 Iesus ap kotin masani ong irail: Da, toun
kamadip en kapapaud pan kak kamauk ni ansau ol kamot mi
re'rail? A kadekadeo eu ran ol kamod pan peukawei sang
irail, re ap pan kaisesol. 16 Sota amen me kin deipinaki likau
kap likau maring, pwe me depin a pan teirok sang likau o, a
por o pan laudela. 17 Pil sota amen me kin kodie ong wain
kap nan ed maring, a ma ei ed akan pan ola, a wain pan
wudokela, o ed akan pan ola. A re kin kodie ong wain kap
nan ed kap, ira karos ap nekinek mau. 18 Ni a kotin masani
ong irail mepukat, kilang saupeidi amen ap pedelong, poridi
ong i potoan ong: Nai seripein apton melar, a ren kotido, pwil
po a lim ar, a ap pan maureda. 19 Iesus ari kotida idauenla i,
o sapwilim a tounpadak kan pil iang. 20 A kilang, Ii amen,
me nta pwilipwil par ngaulriau, a kai ong pon palikia o sair
imwin sapwilim a likau. 21 Pwe a lamelame: Ma i doke
sapwilim a likau, i pan kelailada. 22 A Iesus kotin saupeila; a
lao masani i, ap kotin masani: Seripein kaporopor mau, om
poson me kakelail uk ada. A Ii o kelailadar ni auer ota. 23
A Iesus lao kotilong ong nan im en saupeidi o, ap masani
saunkasang o moromorong en aramas akan, 24 Ap kotin
masani: Kowei sang, pwe seripein en sota melar, pwe a
mamair. Irail ap kaurureki i. 25 Aramas akan lao kokok sang,
i ap kotilong ong, ale pa a, seripein ap paurida. 26 Mepukat
ap lolok sili nan sap karos. 27 Iesus lao kotila sang wasa o,
ol maskun riamen idauenla i, weriwer indada: Kupura kit,
Komui sapwilim en Dawid! 28 A lao kotilong ong nan im
o, me maskun ko ap ko dong i. Iesus ari masani ong ira:
Koma kamelele, me I kak ong wiada met? Ira potoan ong: Ei
Maing. 29 I ap kotin sair mas ara masani: Duen oma poson
a pan wiaui ong koma. 30 Mas ara ari pad pasang. Iesus ap
kotin kalik ira di masani: Kalaka, pwe meamen de asa! 31 A
ira koieilar katiti sili ni sap karos. 32 Ira lao koieilar, kilang,
irail ap wa dong i aramas amen, me lotong o tewil ti poa. 33
Tewil lao pakausa sang, me lotong o ap lokaia; pokon o ap
malamalauak kila indada: Nan dueta met a saikenta wiauier
nan Israel. 34 A Parisär indada: Nan saumas en tewil akan
me a kausaki sang tewil akan. 35 Iesus ap kotin kakan sili
nan kanim laud o me tikitik kan kawewe nan ar sinakoke
kan o padapadaki rongamau en wei, o kotin kakelada song
en somau o luet akan karos. 36 A lao masani pokon o, ap
kotin kupuro kin irail, pwe irail soangiangalar o dupokalar
dueta sip akan, me sota sile parail. 37 I ap kotin masani ong
sapwilim a tounpadak kan: Nan melel rak me kalaimun, a
men dodok me malaulau. 38 Komail ari poeki ren Kaun en
rak, en kadarala toun dodok kan nan a rak.

10 A LAO kotin molipe penaer sapwilim a tounpadak
ekriamen ap kotiki ong irail manaman, en poedi ngen
saut akan, pwen kaus ir wei o kamauiala song en somau o
luet karos. 2 A iet mar en wanporon ekriamen: Men mas
Simon, me maraneki Petrus, o ri a Andreas, o Iakopus nain
Sepedäus, o ri a Ioanes; 3 Pilipus o Partolomäus, Tomas o
Matäus saunopwei men, Iakopus nain Alpäus, Lepäus, me
pil adaneki Tadäus; 4 Simon men Kana o Iudas Iskariot men
pangala i. 5 Ekriamen pukat, me Iesus kotin poronela, kotiki
ong irail kusoned eu masani: Komail der weweid nani al en
men liki kan o der pedelong ong nan kanim en Samaria. 6 A
kola ren sip akan en saun Israel, me salongalar. 7 A ni omail
kokola komail padapadak indada: Wein nan lang korendor. 8
Kakeada me somau kan, o kamaureda, me melar akan,
kamakelekeleda, me tuketuk kan, o kause wei tewil akan; a
duen komail aleer ni tiak en kisakis, iduen komail pan kisakis
weita. 9 Komail der wewa kold, de silper, de mata nan omail
ed akan. 10 Pil der ed en sailok, de sakit riau, de sut, de
sokon, pwe toundodok me war ong kan a kisin manga. 11 A
ma komail pan pedelong ong nan kanim laud de tikitik eu,
raparapaki, ma meamen mi lole, me war ong; ari, komail pan
mondi re a, lao komail pan ko wei sang. 12 A ma komail pan
pedelong ong nan im o, komail pan ranamau ong tou a kan.
13 O ma re war ong, omail popol pan ko ong irail; a ma re
sowar, omail popol pan pure dong komail. 14 A wasa kis
meamen sota pan kasamo komail, de sota men rong omail
padak, komail ari pedoi sang nan im o de kanim, ap sepede
sang pwel ni nä omail. 15 Melel I indai ong komail, nan a
pan mongai ong sap en Sodom o Komora ni ran en kadeik o
sang kanim o. 16 Kilang I kadar komail la duete sip akan nan
pung en kidi en wel; komail ari lolekong dueta serpent, a tiak
mau dueta muroi. 17 Perki aramas, pwe re pan pangalang
komail kapung kan, o re pan kame komail nan ar sinakoke

kan. 18 O Komail pan wisike wong kaun o nanmarki kai
pweki ngai, pwen kadede ong irail, o ong men liki kan. 19
Irail lao pangala komail, ede madamadaua duen tiak en
omail pan lokaia; pwe a pan ko ong komail, ni auer o me
komail pan inda. 20 Pwe kaidin komail, me lokaia, a Ngen
en Sam omail, me pan kalokaia komail. 21 A pirien eu, amen
pan pangala amen, pwen kamela, a sam na seri, a seri ko
pan u ong ar papa o nono, o sauasa, pwe ira en kamela. 22
O komail pan tantat ren aramas karos pweki ad ai; a me pan
dadaurata, lei imwi i me pan dorola. 23 A ma re pan kame
komail nan eu kanim, komail ari tangala nan eu. Pwe melel I
indai ong komail, komail sota pan kanikiala kanim en Israel
karos, Nain aramas lao pwarador. 24 Tounpadak sota kin
laude sang a saunpadak, de ladu laude sang a monsap. 25
A itar ong tounpadak, en paroki ong a saunpadak o ladu
dueta a monsap. Ma re kaadaneki kaun en im o Peelsepup,
nan melel kaualap, re pil pan wiai ong toun im akan dueta.
26 Komail ari der masak irail, pwe sota me rir kot, me so pan
sansaleda, o me okiok, me so pan kadiarokad. 27 Me I indai
ong komail nan rotorot, i me komail katiti nan marain; o me
pan ko ong nan salong omail, i me komail pan kalok sili pon
im akan. 28 Komail der masak irail, me kin kemela pali war,
ap sota kak ong kamela pali ngen. A komail masak melel
i, me kak ong kasopokela pali war o ngen nan pweleko.
(Geenna g1067) 29 Siok riamen sota kin netila ni denar eu? Ari
so, sota amen ira pan pupedi nan pwel, ma sota pwilisang
ren Sam omail. 30 Ari pit en mong' omail karos me wadawad
penaer. 31 Komail ari der masak, pwe komail me mau sang
siok toto. 32 Meamen pan ponasa ia mon aramas, nan i me I
pan ponasa ren Sam ai, me kotikot, nanlang. 33 A meamen
ponsasa ia mon aramas, nan i me I pil pan ponsasa ren Sam
ai, me kotikot nanlang. 34 Eder kiki ong, me I kodon kamuei
maula sappa; kaidin muei mau, me I kokido, a kodlas pot.
35 Pwe I kodon kaliak toror pasang aramas ong sam a, o
seripein ong in a, a li o ong en a paud a nono. 36 O pein toun
im en aramas amen pan a imwintiti. 37 Me pok ong sam de
in a lapa sang a pok ong ia, nan a sowar ia. O me pok ong
na putak de seripein lapa sang a pok ong ia, nan a sowar ia.
38 A me so ale a lopu o idauen ia do, nan a sowar ia. 39 Me
pan diar maur, i me pan katia sang, a me kasela maur a
pweki ngai, i me pan diarada. 40 Meamen kasamo komail,
kin kasamo ia, a me kin kasamo ia, nan a kin kasamo i, me
kadar ia do. 41 Meamen kasamo saukop amen ni mar en
saukop, pan ale pwain en saukop amen. Me kasamo pung
amen ni mar en me pung amen pan ale pwain en me pung
amen. 42 O meamen pan ki ong dal en pil lamelamur eu,
pwe amen tikitik pukat en nim, ni mar en tounpadak amen,
melel I indai ong komail, a sota pan katia sang pwain a.

11 KADEKADEO Iesus lao kaimwisokela a masan ong
sapwilim a tounpadak ekriamen, ap kotila sang wasa
o, pwen kaukawewe o padapadak nan ar kanim akan. 2 A
Ioaneis lao ronger nan imateng wiawian Kristus, ap poronela
a tounpadak kai. 3 Kalelapok re a: Ir me pan kotido, de sen
auiaui amen? 4 Iesus kotin sapeng masani ong irail: Komail
kowei kaireki Ioanes, me komail rong o kilang: 5 Me maskun
akan kin kilang wasa, o me dangidang kan kin alu, o me
tuketuk kan kin makeladar, o me salongepon kan kin rong
wasa, o me melar akan kin maureda, o rongamau kin loloki
ong me samama kan. 6 O meid pai, me sota pan makar kin
ia. 7 Mepukat lao kokola, Iesus ap kotin tapiadar mamasani
ong pokon o duen Ioanes: Da me komail koieila en kilang
nan sap tan? Alek pot, me kin dueduälokki ang? 8 De da me
komail koieila en kilang? Aramas amen nan likau muterok?
Kilang, me kin likau kida likau muterok, kin mi nan im en
nanmarki kan. 9 De da me komail koieila en kilang? Saukop
amen? Ei I indai ong komail a laude sang saukop amen. 10
Pwe iei i, me intingidier: Kilang I kadarala mo'mui ai men
kadar, me pan koko al mo'mui. 11 Melel I indai ong komail,
sota me ipwidi sang ren li akan, me laude sang Ioanes
saunpaptais. Ari so, me tikitik nan wein nanlang, iei me
laude sang i. 12 A sang ni muein Ioanes saunpaptais kokodo
lel met wein nanlang kokido eta manaman, ari me manaman
akan kin koledi ong irail. 13 Pwe saukop karos o kapung
kokopadar lao lel Ioanes. 14 O ma komail men duki ong, nan
iei Elias, me pan kodo. 15 Me salong a mia, men rong, i en
rong! 16 A da me I en karasai ong di wet? A ras ong seri
kan, me kin momod nan wasan net akan o likelikwir ong
kis arail, 17 Indada: Kit kasang ong komail, a komail, sota
kakalek; kit kauleki ong komail kaul en mamauk, a komail
sota sangesang. 18 Pwe Ioanes pwarado, ap sota kang o
nim, a re kin inda: Nan tewil kin ti poa. 19 Nain aramas
pwarado, mangamanga o nim, a re kin inda: Kilang, me
kaped en manga o kamom sakau, kompoke pan saunopwei
o me dipan akan, a lolekong o kin diarok kida na seri ko.
20 A kotin tapiada kidaueda kanim akan, me a wiai onger
manaman to to, aki re sota kalula: 21 Suedi ong uk Korasin!
Suedi ong uk Petsaida! Pwe ma manaman akan, me wiaui
ong uk er, wiauier ong Tirus o Sidon, nan melel re pan pitipit
kalula nan tuk en likau o nan pas. 22 A I indai ong komail, a
pan mongai ong Tirus o Sidon ni ran en kadeik sang komail.
23 A koe Kapernaum, me paidar lel nanlang, pan pisikindi
nan pweleko; pwe ma manaman akan, me wiaui ong uk

er, wiauier ong Sodom, nan a pan mimieta lao lel ran wet.
(Hadēs g86) 24 A I indai ong komail, a pan mongai ong sap en
Sodom ni ran mi kadeik sang koe. 25 Ni ansau ota Iesus
kotin tapiadar masani: I kapinga komui Sam, Kaun pan lang
o sappa, me komui okila mepukat sang me lolekong o koiok
kan, ap kasale ong seri pwelel akan. 26 Ei Sam ai, pwe
iduen me komui kupukupura. 27 Meakaros muei ong ia er
sang ren Sam ai, o sota amen, me asa sapwilim a Ol, pwe
Sam eta, o sota amen, me asa Sam, pwe sapwilim a Ol eta,
o me sapwilim a Ol pan kasale ong. 28 Komail karos, me
pangadar o toutoular kodo re i I pan kamoleilei komail la.
29 Ale ong komail ai iok, o padakki sang ia; pwe Ngai me
opampap o karakarak melel, komail ari pan diarada kamol
pan ngen omail. 30 Pwe ai iok me mangai, o katoutou pai
me marara.

12 I ANSAU o Iesus kotila nan mat en korn ni ran en
sapat, a sapwelim a tounpadak kan men mangadar,
rap dolunga sang wan korn o kangkang. 2 Parisär lau
kilanger mepwukat, rap patoan ong i: Masani, sapwilim omui
tounpadak kan kin wiada, me sota pung, en wiaui ni ran en
sapat. 3 A kotin masani ong irail: Komail sota doropwe, me
Dawid wiadar ni a o iang akan men mangadar? 4 Duen a
pedelong ong nan im en Kot o kangkang prot en kasansal,
me sota pung, i o iang akan en kang, pwe samero akan
eta. 5 De komail sota wadoker nan kapung o, duen samero
akan ar kin kaupali ran en sapat nan im en kaudok ni ran en
sapat, ap sota dip arail? 6 A I indai ong komail, i, me laude
sang im en kaudok, mi wasa kis et. 7 A ma komail pan asa
wewen kasoi pot et: I kin polauleki kadek a kaidin mairong
isis, komail sota pan kadeikada me makelekel akan. 8 Pwe
nain aramas pil udan Kaun en sapat. 9 A kotila sang wasa
o, ap kotilong ong nan ar sinakoke. 10 A kilang, aramas
amen mia, me pa a motorlar. Irail idok re a indada: Me pung,
en kakelailada ni ran en sapat? Pwe ren kadipa i. 11 I ari
kotin masani ong irail: Is aramas nan pung omail, me na sip
amen mia, ma a pupedi ong nan por ni ran en sapat, a so
pan poridi ong, kida sang? 12 A iaduen aramas amen sota
kasampwal kaualap sang sip amen? I me aramas amen kak
wia kida me mau ni ran en sapat. 13 I ap kotin masani ong
aramas o: Kapa wei pa om! I ari kapa wei, ap maular dueta
pali teio. 14 Parisär ap pedoi sang o kapukapung pena, duen
ar pan kamatala i. 15 Iesus lao mangi met, ap kotila sang
wasa o, a pokon kalaimun idauenla i; i ari kakelailadar irail
karos. 16 O masani ong irail, ren der kalok sili i. 17 Pwen
pwaida, me lokido ren saukop Iesaia, me masani: 18 Kilang,
i ai ladu, me I piladar, o kompokepa i, me I kin polaule kida. I
pan aude kin i Ngen i, o a pan kasale ong men liki kan duen
kadeik o. 19 Nan a sota pan akamai de weriwer, o sota amen
me pan rong ngil a pon al akan, 20 A sota pan katip pasang
alek luet o, o a sota pan kakundi wik inkingkong o, lao a pan
kaimwisokala kadeik o. 21 O men liki kan pan kaporoporeki
mar a. 22 Me tewil ti poa men, me maskun o lotong ap
wisike dong i; i ari kakelailada i, a me maskun o lotong ap
lokaia o kilang wasa. 23 Aramas karos ap malamalauak kila
indada: Kaidin i sapwilim en Dawid? 24 A Parisär akan lao
rongadar, rap indada: Nan sota, me lap en kauseki wei tewil
akan, Peelse pup eta, saumas en tewil akan. 25 I ari angi ar
lamelam masani ong irail: Wei karos, ma tou a kan pan u
pena nan pung ar, a pan ola, o ma toun kanim de toun im
eu pan u pena nan pung ar, a sota pan pwaida. 26 O ma
Satan pan kause wei Satan, a pan u ong pein i, a iaduen a
wei pan kak pwaida? 27 Ma I kin kauseki wei Peelsepup
tewil akan, a is me noumail seri kang kin kause kin irail?
Irail ari pan omail saunkapung. 28 A ma I kausaki wei Ngen
en Kot tewil akan, nan wein Kot lel ong komail er. 29 De
iaduen, is me pan kak kolong ong nan im en me kelail amen,
kulia sang a kapwa, ma a so saliedi mas me kelail o? A ap
pan kak kulia sang a kapwa. 30 Meamen me sota iang ia,
iei me palian ia; o me sota kin dolung penang ia, iei me
kin kasapoka pasang. 31 I me Ngai indai ong komail, dip
karos o lalaue pan kak lapwa sang aramas, a lalaue ong
Ngen sota pan lapwa sang aramas. 32 O me pan lalaue
Nain aramas, a pan lapwa sang i; a me pan lalaue Ngen
saraui, a sota pan lapwa sang i, sota nan muei met pil sota
nan muei kokodo. (aiōn g165) 33 Padukedi tuka mau pot, a
wa pan mau; de padukedi tuka sued apot, a wa pan sued.
Pwe tuka kin diarok kida wa. 34 Wan serpent komail, iaduen
komail kak lokaia mau, pwe komail me sued? Pwe aua kin
lokaia sang nan audepan mongiong o. 35 Aramas mau kin
kida me mau sang nan pai mau en mongiong i, a aramas
sued kin kida me sued sang nan pai sued en mongiong
i. 36 A I indai ong komail, lokaia mal karos, me aramas
inda, pan puk ong ir ni ran en kadeik o. 37 Pwe sang ni om
kasokasoi koe pan kapung kila, o sang ni om kasokasoi koe
pan pakadeikada. 38 Saunkawewe o Parisär kai ap sapeng i
indada: Saunpadak, se men kilang kilel eu sang re omui 39
A i me kotin sapeng masani ong irail: Di sued o kamal o
kin rapaki kilel eu, a sota kilel eu, me pan sansal ong irail,
pwe kilel en saukop Iona eta. 40 Pwe duen Iona a mimi nan
kaped en mam kalaimun amen ran silu o pong sili pong,
iduen Nain aramas pan mimi nan mongiong en sappa ran
silu o pong sili pong. 41 Ol en Niniwe kan pan u ong di wet ni
kadeik lapalap o pan kadeikada, pwe re kalula ni ar rongadar

padak en Iona, a kilang, me laude sang Iona mi met. **42** Li
nanmarki en pali air amen pan u ong di wet ni kadeik lapalap
o pan kadeikada; pwe a pwurado sang ni imwin sappa, pwen
rong lolekong en Salomo. A kilang me laude sang Salomo
mi met. **43** Ngen saut lao kowei sang ren aramas o, a kin
tangatang sili nan sap tan akan, rapaki wasan kamol, a sota,
me a diarada. **44** I ap kin inda: I pan purelong nan im ai,
me i pedoi sanger. A lao puredo, a diar me a tan, kokok, o
kapwater. **45** I ari mi koieila, ale ong i ngen isimen, me sued
sang pein i; irail lao pedelong ong lole, rap kaukauson ia, a
aramas pan sued sang mas. Iduen a pan wiaui ong di sued
wet. **46** A ni a kotin masani ong pokon o mepukat, kilang,
in a o ri a ol akan u liki, re men lokaia ong i. **47** Amen ap
potoan ong i: Re kotin mangi, in ar o ri ar ol akan mimi liki
o men lokaia ong ir. **48** A a kotin sapeng masani ong, me
kaireki ong i: Is in ai o is ri ai ol akan? **49** Ap kotin kapawei
lim a pon sapwilim a tounpadak kan masani: Kilang, in ai o ri
ai ol pukat! **50** Pwe meamen, me kin wia kupur en Sam ai,
me kotikot nanlang, nan i me ri ai ol, o ri ai li, o in ai.

13 NI ran ota Iesus kotila sang nan im o, ap kaipokedi pon
oror. **2** A pokon kalaimun pokon dong i, i ari kotidang
pon sop pot, kaipokedi, a pokon o udar pon oror o. **3** I ari
karaseraseki ong me toto masani: Kilang, saunkamor o
kolan kamorok. **4** Ni a kamokamorok, akai ap moredier ong
pon kailan al, manpir ap pirido nam ir ala. **5** A akai moredier
wasa takain, wasa pwel pedeped; ir ari pitipit wosadar pweki
sota pwel lole. **6** A katipin lao dakaradar, re motoredier o
mongelar, pweki sota kalau ar. **7** A akai moredier nan tuka
teketek; a tuka teketek wosadar kasoka ir ala. **8** A akai
moredier nan pwel mau o wadar: Akai pan me epuki, akai
me woneisok, akai me sileisok. **9** Me salong a mia, men
rong, i en rong! **10** Tounpadak kan ap pwarado potoan ong i:
Da me re kotin kaukawewe ong irail ni karaseras akan? **11** A
kotin sapeng masani ong irail: A muei ong komail er, en
asa, me rir en wein nanlang, a ap sota muei ong mepukat.
12 Pwe me a mia, ekis pan ko ong, pwen aneki me laud;
a me sota a mia, nan a pan katia sang, me mi re a. **13** I
me I padaki ong irail ni karaseras. Pwe re kilang wasa, ap
sota kin kilang, o rong wasa, ap sota kin rong, pwe re sota
kin dedeki. **14** Nan irail kapung pan kokop en Iesaia, me
masanier: Komail pan rongki salong omail, ap sota dedeki, o
kilangki mas omail, ap sota weweki. **15** Pwe mongiong en
aramas pukat kapitakailar, o salong arail ponlar, o re kamair
pena mas arail. Pwe kadekadeo re de kilangki mas arail, o
rongki salong arail, o lolokongki mongiong arail, o wukila, a I
de kakel irail ada. **16** A mas omail meid pai, pwe re kilang
wasa, o salong omail, pwe re rong wasa. **17** Pwe melel I indai
ong komail, saukop o me pung akan me toto, me anane en
kilang, me komail kin kilekilang, ap sota kilanger, o en rong,
me komail kin rongerong, a re sota rongadar. **18** Komail ari
rong karasepa wet duen saunkamorok: **19** Meamen rong
masan duen wei o ap sota dedeki, me sued ap pwarado,
katia sang, me kamoremoredier nan mongiong i, a iei i, me
ale war akan pon kailan al o. **20** A me kamoremoredier wasa
takain, iei i, me kin rongada masan o, ap pitipit peren kida
ale; **21** A sota kalau a re a, pwe a lol masarang, pwe ansau
apwal o kamekam lao pwaida pweki masan o, a ap madang
makar kida. **22** A me kamoremoredi ong nan tuka teketek, iei
i, me kin rongada masan o, a anan en pai en sappa o widing
en dipisou kang kin kasokela masan o, ap so wa. **(aiōn g165)**
23 A me kamoremoredi nan pwel mau, iei i, me kin rongada
masan o, ap dedeki o wada; akai kin pan me epuki, a akai
me woneisok, a akai sileisok. **24** A kotiki ong irail er pil apot
karaseras masani: Wein nanlang rasong aramas amen, me
kamoredi war mau nan sap we. **25** A aramas lao mairelar, a
imwintiti ap pwarado kamoredier dip nan pung en korn ap
koieila. **26** A tuka lao wosadar o wadar, dip ap pil pwaradar.
27 Ladu en kaun pan im o kan ap pwara dong i potoan ong i:
Maing, kaidin war mau, me kom kotin kamoredier nan sap
omui? A iaduen dip, a ko sang ia? **28** A masani ong irail:
Aramas mor sued amen me wiadar. Ladu kan ap potoan ong
i: Kom kotin mauki, sen kola matiada sang? **29** A masani:
Iermen, pwe komail der matia sang dip iangaki korn. **30**
A karos pan mimieta lao ansaun rak; ni ansaun rak i pan
indang men dolung kan: Ki pena mas dip akan, pira pena ni
kap akan, pwe aramas en karongala, a korn ki pena nan ai
im en nak. **31** A kotiki ong irail pil apot karaseras masani:
Wein nanlang rasong wan tuka eu, me aramas amen ale,
padukedi ong nan sap we, **32** Me tikitik sang war karos, a a
lao wosada, a kalaimun sang dip akan, o wiala tuka laud
apot, manpir en pan lang akan ap pokon pena o mimi nan ra
a kan. **33** A pilapot karaseras me a kotin masani ong irail:
Wein nanlang rasong kalep kis, me li amen ale okila nan
kasak en plaua silu, karos lao mutala. **34** Mepukat karos
Iesus kotin padapadaki ni karaseras ong pokon o, o sota,
me a kotin padaki ong irail, ma sota ni karaseras. **35** Pwen
pwaida me lokido ren saukop o, me masani: I pan ki pasang
au ai, pwen karaseras o pan kasansaleda me rir akan sang
ni tapin kaua. **36** A ap kotin kadar pasang pokon o, kotilong
ong nan tanpas o. Sapwilim a tounpadak kan ap kai dong i
potoan ong: Re kotin kawewe ong kit karasepan dip nan
matual o. **37** A kotin sapeng masani: Me kamoredi war mau,
iei Nain aramas. **38** Matuel iei sappa. War mau iei toun wei.

Dip iei nain mesued. 39 Imwintiti, me kin kamor ir edi, iei
tewil. Rak me kaimwisoke pan sappa. Saundolung pene iei
tounlang kan. (aiōn g165) 40 A duen dip akan a kin usa sang
rong kila kisiniai, iduen a pan wiaui ni imwin kaua. (aiōn g165)
41 Nain aramas pan kadarala na tounlang kan, o re pan ki
sang nan wei men kamakar karos, o me kin wiawia me sued.
42 O re pan kasapok ir alang len kisiniai iei wasan mamaiei o
teterok. 43 Me pung kan ap pan lingaling dueta katipin nan
wein Sam arail. Me salong a mia, men rong, i en rong! 44
Wein nanlang rasong pai eu, me rir nan matuel, me aramas
amen diaradar ap okila, o peren kida, koieila, netikilar karos,
me a naineki, ap netiadar matuel o. 45 Wein nanlang pil
rasong saunet amen, me raparapaki takai kasampwal kai.
46 A lao diaradar eu, me kasampwalia, ap koieila netikilar a
dipisou karos, netiada i. 47 Wein nanlang pil rasong uk apot,
me kin kadudi nan sed, pwen oro pena song karos. 48 A
lao direla, re kin apiadado pon oror, ap mondi pena, deuk
ong me mau akan nan dal akan, a me sued akan re kin
kasela. 49 Nan iduen a pan wiaui ni imwin kaua: Tounlang
kan pan koieila, katoror sang me sued akan me pung kan.
(aiōn g165) 50 O kasapok ir alang len kisiniai, iei wasan maiei
o teterok. 51 Iesus kotin masani ong irail: Komail weweki
mepukat karos? Re potoan ong: Ei Maing. 52 A ap kotin
masani ong irail: I me saunkawewe karos, me sukusukuleki
wein nanlang me rasong kaun pan im eu, me kin kapwareda
sang a pai me kap o me maring. 53 Kadekadeo Iesus lao
kaimwisokela karaseras pukat, ap kotin koieila sang wasa
o. 54 A koti dong udan sap we kawewe ong irail nan ar
sinakoke. Irail ari puriamui kila indada: Lolekong en Ol men
et o a manaman akan ko sang ia? 55 Kaidin i nain kapenta?
In a sota adaneki Maria? O ri a ol akan Iakop, o Iosep, o
Simon, o Iudas? 56 O ri a li akan, kaidin irail karos mi re
atail? Ari, ia wasa mepukat ko sang ia? 57 O irail makar kin
i. A Iesus kotin masani ong irail: Sota wasa me saukop so
waui ia, nan sap we ota o ren sau i ko. 58 I ari sota wiadar
manaman toto wasa o pweki ar soposon.

14 I DOKAN nanmarki Erodes ronger duen wiawia en
Iesus. 2 Ap masani ong sapwilim a ladu kan: Nan i
Ioanes saunpaptais, a mauredar sang ren me melar akan,
i me a wia kida manaman pukat. 3 Pwe Erodes koledier
Ioanes o saliedier ong nan imateng pweki Erodias en ri a
Pilip a paud. 4 Pwe Ioanes me masani ong i: A sota muei
ong komui en ale i. 5 O a men kamela i, a a masak aramas
akan, pwe re wiakin i saukop amen. 6 A en Erodes a ran en
ipwidi wiauier, nain Erodias seripein ap kakalek mo'rail, i me
Erodes peren kidar. 7 I ari inauki ong i, me a pan ki ong i,
meakaros, me a pan poeki, ap kotin kaula, 8 A lao pwili
sang in a, ap potoan ong: Kotiki dong ia mongan Ioanes
saunpaptais pon dal wet. 9 Nanmarki ap kupur suedelar;
a pweki a kaula o pweki irail, me iang i kot ni tepel o, a
masani ren ki ong i. 10 I ari poronelar en lepuk sang mangan
Ioanes nan imateng. 11 Monga ap wisikedor pon dal eu, ap
pangalang seripein o, i ap wala ren in a. 12 A tounpadak
kan ap pwarador, ale kalep a, sarepedier, rap kola kaireki
Iesus. 13 Iesus lao mangi mepukat, ap kotin iangalar sop
pot, kotilang sap tan eu. Pokon lao rongadar, rap idauenla i
sapasapal sang nan kanim akan. 14 A lao kotila sang wasa
o, ap kotin masani pokon kalaimun, ap kupuro kin ir ala, o
kotin kakelada, me somau re'rail. 15 A lao sautik penaer
sapwilim a tounpadak kan kaidong i potoan ong: Sap tan
eu met o ansau daulier; re kotin kadar pasang pokon o,
pwe ren kola nan kanim akan, netiada kang ar manga. 16 A
Iesus kotin masani ong irail: Sota kare pan ar kola, komail
pan katungole irail. 17 A irail potoan ong i: Sota at tungol
met, lopon en prot eta limau o mam eta riamen. 18 A a kotin
masani: Wa dong ia! 19 A ap kotin masani, pokon en mondi
nan ra, ap kotikida lopon en prot limau o mam riamen, ap
kotin masanda nanlang, laolaoki pilitiki pasang o kotiki ong
tounpadak kan lopon en prot oko a tounpadak kan ap nek
ong pokon o. 20 Irail karos ari manga o medier; rap deuk
pena kopou en maremor eisok riau luan kamadip o. 21 A
irail, me mangaer, me ol limekid a li o seri kan sota iang
wadawader. 22 A ap kotin pain tounpadak kan, ren keredi
pon sop pot, pwe ren madangwei mo a lel palio, lao a pan
kotin kadar pasang pokon o. 23 A lao kotin kadar pasang
ponkon o, ap kotin kelepelar pon nana eu, pwen laolao. A
lao, sautik penaer i eta, me kotikot wasa o. 24 A sop o mi ni
ailepan sed o lusiluseki iluk kan pwe ang udo sang moa. 25
A kadekadeo nan lukepan pong Iesus ap kotikot ko dong
irail pon sed o. 26 A tounpadak kan lao kilanger i kotikot sili
pon sed o, ap masapwekadar indada: Ani amen! Irail ap
weriwer pweki ar masak. 27 A Iesus kotin madang kasoi ong
irail masani: Kaporopor mau, pwe Ngai met, der masak! 28
A Petrus sapeng i patoan ong: Maing, ma ir, re kotin masan
dong ia, i en kowei re ir pon pil o. 29 A ap kotin masani:
Ukedo! Petrus ap keredier sang nan sop o, weweid pon
pil o, pwen kola ren Iesus. 30 A lau kilanger ang ma, ap
masapwekadar, a ni a pan kirila, a weriwer indada: Maing
kupwura ia! 31 Iesus kotin madang kapawei lim a koledi
i, masani ong i: O koe meid poson tikitik, da me koe so
posonki? 32 Ira lao kotidar pon sop o ang ap moledier. 33 A
toun sop o ap kaiong i, poridier potoan ong: Melel ir me
Sapwilim en Kot! 34 Irail lao kotin kotela, rap kotilang sap

Kenesaret. 35 Toun sap o lao asa i, rap kadar sili wasa
karos, o re wa dong i me somau kan karos, 36 O poeki re a,
ren potoan sair ta imwin sapwilim a likau. A karos, me sair i
kelailadar melel.

15 PARISÄR o saunkawewe kan ap ko dong i sang
Ierusalem, kalelapok re a: 2 Menda sapwilim omui
tounpadak kan tiakedi padok en kaua ko? Pwe re sota kin
omiom ni ar pan kang prot. 3 A i kotin sapeng masani
ong irail: Menda komail pil tiakedi kusoned en Kot pweki
omailpadok kan? 4 Pwe Kot kotin kusonedadar masanier:
Kakaki sam om o in om, o meamen lalaue sam a de in a,
i en kamela. 5 A komail kin inda: Meamen indang sam a
o in a: Korpan, iet wewe: Mairong eu, me koe men aneki
sang ia; komail inda, dene sota dip a; i ari sota pan kakaki
sam a o in a. 6 Iduen omail tiakedi kusoned en Kot pweki
omail padok kan. 7 Malaun akan komail, nan melel, me
Iesaia kokopadar iran komail, ni a masani: 8 Aramas pukat
kin kaka kin ia au arail, a mongiong arail me doo sang ia;
9 Ari, me mal ar kaudok ia, pwe kusoned en aramas eta,
me re kin kaukawewe. 10 I ari molipe pena aramas akan
masani ong irail: Rong o weweki! 11 Kaidin me kin ko ong
nan aua kin kasaminela aramas, a me kin ko sang nan aua,
i me kin kasaminela aramas. 12 Tounpadak kan ap kodo,
potoan ong i: Re kotin mangi, me Parisär akan makar kida
ni ar rongadar masan o? 13 A kotin sapeng masani: Tuka
karos, me kaidin Sam ai nanlang, padukedier, pan weiweida.
14 Puei sang irail; irail me maskun, ap kalua me maskun
akan. A ma me maskun amen pan kalua me maskun, nan
ira karos pan pupedi ong nan por o. 15 Petrus ap sapeng
potoan ong i: Re kotin kawewe ong kit karaseras pot et.
16 I ari kotin masani: Komail pil sota lolekong? 17 Komail
saikenta weweki, meakaros, me kin ko ong nan aua kin
kodilong ong nan kaped o ap kin kasapokela? 18 A me
kin ko sang nan aua, kin tapida sang nan mongiong, o i
me kin kasaminela aramas. 19 Pwe sang nan mongiong o
lamelam sued kin tapi sang ia: Kamela aramas, o kamal, o
nenek, o pirap, o kadede likam, o lalaue. 20 Song pukat,
me kin kasaminela aramas. A so omiom ap manga sota kin
kasaminela aramas. 21 Iesus ap kotila sang wasa o, kotilang
wein Tirus o Sidon. 22 A kilang, li en Kanaan amen, me kodo
sang wasa o, likelikwir ong i, potoan ong: Kupura ia! Maing,
ir me sapwilim en Dawid! Nai sereipein waiwairokki tewil. 23
A a sota kotin sapeng i meakot. Sapwilim a tounpadak kan
ap kai dong i poeki re a potoan ong: Re kotin kadarala i,
pwe a kin likelikwir dong kitail. 24 A kotin sapeng masani:
Sota me I pakadara dong, pwin sip en saun Israel eta, me
salongalar. 25 A a kodo, poridi ong i potoan ong: Maing,
re kotin kupura ia! 26 A kotin sapeng masani: A sota mau,
en ale en seri ar tungol prot ap kasedi ong ren kisin kidi
kan. 27 A potoan ong: Melel Maing, ari so, kisin kidi kan kin
namenam maremor akan, me kin pupedi sang ni tepel en ar
saumas. 28 Iesus ap kotin sapeng masani ong i: O li, om
poson mo laud! A pan wiaui ong uk duen me koe inong iong.
Na seripein ap kelailadar ni auer ota. 29 Iesus ari kotila sang
wasa o, koti dong liman sed en Kaliläa, a lao kotida pon dol
eu ap kaipokedi wasa o. 30 O pokon kalaimun pokon dong i,
me wado me dangidang kai, o me maskun, o me lotong, o
me sikilikil, o song toto, ap pwilikidi ni aluwilua. A ap kotin
kakelail ir ada. 31 Pokon o ap puriamuiki ni ar kilang, me
lotong akan lokolokaia, o me sikilikil akan kelailadar, o me
dangidang kan alialu, o me maskun akan kilang wasa; rap
kapinga Kot en Israel. 32 Iesus lao molipe pena sapwilim a
tounpadak kan a kotin masani: I ap pokela pokon en, pwe re
mi re i ran silu ap sota kan ar manga, a I sota pan kadar ir
ala ni ar sota mangaer, pwe ren der dupokala pon al o. 33
Sapwilim a tounpadak kan ap potoan ong i: Se pan kisang ia
prot toto, men kamedela pokon et nan sap tan wet? 34 Iesus
kotin masani ong irail: Lopon en prot me depa mi re omail?
Irail potoan ong: Me isu o kisin mam kis. 35 I ari kotin masani
ong pokon o, en mondi ong nan pwel o, 36 Ap kotikidar
lopon en prot isu o kisin mam akai, laolaoki, pwilitiki pasang
o kotiki ong sapwilim a tounpadak kan, a tounpadak kan
ap nek ong pokon o. 37 Irail karos ari mangaer, o medier;
irail ap deuk pena kopou isu luan kamadip o. 38 A irail, me
mangaer, me ol pakid, a li o seri kan sota iang wadawader.
39 A lao kotin kadar pasang pokon o, a kotilang pon sop pot,
koti dong impan Maktala.

16 PARISÄR o Sadusär akan ap ko do, kasongesong i
o poeki i kilel eu sang nanlang. 2 A ap kotin sapeng
masani ong irail: A lao sautiker komail kin inda: Lakap a pan
ran kaselel eu, pwe lang me waitata. 3 A ni mansang: A
pan katau, pwe lang me waitata o rotorot. Komail kak ong
kasauiada mom en lang, a komail sota kak kasauiada kilel
en ansau. 4 Di sued o kamal o kin ngongki kilel eu, a sota
kilel eu, me pan sansal ong irail, pwe kilel en Iona eta. I ari
kotin muei sang irail o koti wei. 5 Sapwilim a tounpadak kan
lao kotela lel palio, ap sota arail prot, pwe re monokelar. 6 A
Iesus kotin masani ong irail: Kalaka o pereki kalep en Parisär
o Sadusär akan! 7 Irail ari kasokasoi nan pung arail indada:
Nan pweki sota atail prot, me se wado. 8 Iesus lao mangi
mepukat, ap kotin masani: Komail meid soposon, menda
komail kasokasoi nan pung omail, iran omail sota wado prot

oko? 9 Komail saikenta dedekila o komail sota tamanda
lopon en prot limau ren aramas limekid o kopou depa, me
komail deuk penaer? 10 Pil so lopon prot isu ren aramas
pakid, o kopou depa, me komail deuk penaer? 11 Daduen,
komail so lolekongki, me kaidin kisin manga, me i kasokasoi;
pwe komail en pereki kalep en Parisär o Sadusär akan, 12
Irail ap weweki, me a kaidin masanier, me ren kalaka kalep
en prot, pwe ren kalaka padak en Parisär o Sadusär. 13
Iesus lao koti dong wein Säsarea Pilipi, ap kotin kainoma ren
sapwilim a tounpadak kan masani: Da me aramas kin inda,
is me ngai, Nain aramas? 14 Irail potoan ong: Akai: Ioanes
saunpaptais, a akai: Elias, o pil akai: Ieremias de amen ren
saukop oko. 15 Ap kotin masani ong irail: A komail, is me
komail kin inda me nai? 16 Simon Petrus ap sapeng potoan
ong: Ir me Kristus, Sapwilim en Kot ieias! 17 Iesus ap kotin
sapeng masani ong i: Koe meid pai Simon nain Iona, pwe
kaidin uduk o nta, me kasale ong uk met, pwe Sam ai, me
kotikot nanlang, 18 A I pil indai ong uk, koe Petrus, a I pan
kauada pon paip wet ai momodisou a wanim en pweleko
kan sota pan kak kawela i. **(Hadēs g86)** 19 I pan ki ong uk
kapiri pan wein nanlang kan. A meakot koe pan saliedi nin
sappa, pan salidi nanlang; o meakot, koe pan lapwada nin
sappa, pan lapwada nanlang. 20 A ap kotin masani ong
sapwilim a tounpadak kan, me ren der indang meamen, me i
me Kristus. 21 I ansau me Iesus kotin tapiadar kasale ong
sapwilim a tounpadak kan, me a pan kotilang Ierusalem
o kalokolok laud ren saumas akan, o ren samero lapalap
akan, o ren saunkawewe kan, o me a pan kalokolok toto o
kamela o ni ran kasilu a pan maureda, 22 Petrus ap ukadar i,
kapukapung i indada: Maing re kotin kupura pein ir, mepukat
sota pan pwai ong ir! 23 A ap kotin saupeido masani ong
Petrus: Kola muri Satan! Koe men kamakar ong ia, pwe
om lamelam kaidin en Kot, a en aramas, 24 Iesus ap kotin
masani ong sapwilim a tounpadak kan: Meamen pan idauen
ia en tounmeteki pein i, ap wada a lopu, idauen ia. 25 Pwe
meamen dorela maur a, pan pupe sang, a meamen kasela
maur a pwreki ngai, i me pan diarada. 26 Pwe da kadepa
ong aramas o, ma a aneki sappa pon, ap kasela maur a? De
da me aramas pan kak kida, pwen kasapaledo maur a? 27
Pwe Nain aramas pan kokido lingan en Sam a, o sapwilim a
tounlang kan pan iang i; i ari pan pwain ong aramas akan
duen ar wiawia kan. 28 Melel I indai ong komail, akai me iang
mimi met, me sota pan mela, irail lao kilang Nain aramas a
kodo nan a wei.

17 MURIN pong wonu pong Iesus ap kotin ukadar Petrus,
o Iakopus, o ri a Ioanes kalua ir dalang pon nana ileila
eu kalapuk. 2 I ari kotin linganla mo'rail silang i lingaling
dueta katipin, o sapwilim a likau o puetpuet eta marain
eu. 3 A kilang, Moses o Elias pwara dong ir, kasokasoi
ong i. 4 Petrus ap sapeng potoan ong Iesus: Maing, meid
mau atail kotikot met. Ma re kotin mauki se pan kauada
kisin im sili kis: Tanpas ar, o eu sapwilim en Moses, o eu
sapwilim en Elias. 5 Ni a kasokasoidar, kilang, pali en dapok
pali ap kadupal irail edi; o kilang, ngil eu peidido sang nan
dapok o, me masani: Iet nai Ol kompok, me I kin polaule
kida! Komail ron i! 6 Tounpadak kan lao rongadar met, rap
pupedier pon mas arail, masapwekadar kaualap. 7 Iesus ap
kotido, sair ir, masani: Uda, der masak! 8 Irail lao saradar,
sota amen, me re kilanger, pwe Iesus eta. 9 Ari, ni arail
kotikot kodido sang ni nana o, Iesus ap kotin masani ong
irail masani: Komail depa indai ong meamen duen kasansal
o, Nain aramas lao mauredar sang ren me melar akan. 10
Sapwilim a tounpadak kan kalelapok re a indada: Da me
saunkawewe kan kin indinda, dene Elias pan kotido mas?
11 A kotin sapeng masani ong irail: Nan melel, Elias pan
pwarado mas kapungala karos. 12 A ngai indai ong komail,
Elias me pwaradoer, a re sasa i, pwe irail wiai ong i meakan,
me re men wiada. Iduen Nain aramas pil pan kamekam
re'rail. 13 Tounpadak kan ap asadar, me a kotin masani ong
irail duen Ioanes saunpaptais o. 14 Irail lao lel dong pokon
o, aramas amen poto dong i kelepuki mo a sakaradar: 15
Maing kupura nai ol o, pwe a pweipwei o madak kaualap,
pwe pan pak toto a kin pupedi nan iai o nan pil, 16 Ngai ari
wa dong i ren sapwilim ar tounpadak kan, a irail sota kak
kakelada i. 17 Iesus ap kotin sapeng masani: Di wet meid
soposon o katiwo. Ia arain ai pan mi re omail? Ia arain ai
pan kokoa komail? Wa dong ia! 18 Iesus ap kotin kidaua i,
tewil ari kodi sang lole; putak o ap kelailadar ni auer ota. 19
A tounpadak kan ap kelep poto dong Iesus potoan ong: Da
me kit so kak kauseki wei sang i? 20 A ap kotin masani ong
irail: Aki omail soposon. Pwe melel I indai ong komail, ma
omail poson pan laude ong wan katiring, komail pan kak
indang nana wet: Koda sang wasa en, kola monen! I ap
pan kola, sota me sota pan kak pa omail. 21 Song wet sota
kin koki sang meakot, kapakap o kaisesol eta. 22 A ni ar
kotikot sili nan wein Kaliläa, Iesus kotin masani ong irail:
Nain aramas pan pangalang nan pa en aramas. 23 Irail pan
kamela i, a ni ran kasilu a pan maureda. Irail ari mamauk
kaualap. 24 Irail lao kotilon ong nan Kapernaum, saunopwei
kai ap ko dong Petrus indang i: Omail Saunpadak sota kin
iang nopwei? 25 A masanier: Ei. A lao pedelong ong nan
im o, Iesus ap kotin madang masani: Simon, da me koe
lamelame, nanmarki en sappa kin ale taksis de nopwei sang

ren is? Sang ren nairail seri de sang men liki kan? 26 Petrus
potoan ong i: Sang ren men liki kan. Iesus kotin masani ong
i: Ari, seri kan me saladok. 27 Ari so, pwe kitail der kamakar
irail ada, kola ni oror kasedi kas, a mam men mas, me pan
lodi, apiada, kasara pasang au a, koe pan diar lepen moni
lep; i me koe pan ale o kida ai o noum.

18 NI auer ota tounpadak kan poto dong Iesus potoan
ong: Iaduen is me pan lapalap nan wein nanlang? 2
Iesus lao kotin molipeido kisin seri amen, ap kotin kotiki
ong nan pung arail, 3 Masani: Melel I indai ong komail, ma
komail sota pan wukila, wiala song en kisin seri, komail
sota pan kak ko ong nan wein nanlang. 4 Ari, meamen
pan kasapwiledi pein i, dueta kisin seri men et, i me pan
lapalap nan wein nanlang. 5 O ma amen apwali kisin seri
men due met ni ad ai, i me kin apwali ia. 6 A meamen me
pan kamakar amen ir, me tikitik, me poson ia, a mau ong,
takai en plaua eu en sali ong tapin wor a, ap kamopela
nan madau wasa me lol. 7 Suedi ong sappa pweki a men
kamakar akan, Ari so, men kamakar akan udan mia; suedi
ong aramas o, me men kamakar pan tapi sang ia. 8 A ma
apali en pa om de apali en nä om pan kamakar uk, lepuke
sang, o kase sang uk, pwe a mau ong uk ko ong maur ni
om dangidang de sikilikil, sang om pa de nä pokon mia, ap
ko ong kisiniai soutuk. **(aiōnios g166)** 9 O ma apali en mas
om pan kamakar uk, waikada sang o kase sang uk, pwe a
mau ong uk, ko ong maur ni om mas pali, sang mas om
pokon mia ap lokidokila nan iai en pweleko. **(Geenna g1067)** 10
Kalaka, pwe komail der mamaleki amen tikitik pukat; pwe I
indai ong komail, me arail tounlang kan, me mi nanlang, kin
ariri Sam ai, me kotikot nanlang. 11 Pwe Nain aramas kodon
dorela, me salongalar akan. 12 Da me komail lamelame, ma
aramas amen, naineki sip epuki, a amen irail pan salongala,
a so pan pwilikidi duekduamen pon nana, ap kola raparapaki
me salongala? 13 A ma a pan diar, melel I indai ong komail,
a pan peren kida, me men en sang duekduamen, me sota
salongalar. 14 Iduen Sam omail, me kotikot nanlang, sota
kotin men, amen kisin seri pukat en salongala. 15 A ma ri om
ol wia dip ong uk, en kelep kila i, kapung ong i dip a; ma a
pan rong uk, nan koe kasapaledo ri om. 16 A ma a sota pan
rong uk, ap ukada amen de riamen, pwe meakaros en mi ren
saunkadede riamen de silimen. 17 A ma a kang rong irail, ap
kaireki momodisou, a ma a pil kang rong momodisou, ap wia
kin i men liki o saunopwei men. 18 Melel I indai ong komail,
me komail pan saliedi nin sappa, pan salidi nanlang, o me
komail pan lapwada nin sappa, pan lapwada nanlang. 19
I pil indai ong komail, ma riamen nin sappa pan minimin
pene ni meakot, me re men poeki, a pan pwai ong ira sang
Sam ai, me kotikot nanlang. 20 Pwe wasa kis, me riamen de
silimen pokon pena ni ad ai, i wasa I kin mi nan pung arail.
21 Petrus ap kai dong i potoan ong: Maing, pan pak depa i
en makeki ong ri ai ol o, me wia dip ong ia? A itar ma a
pan me isepak? 22 Iesus kotin masani ong i: I indai ong uk,
kaidin isepak eta, a pan pak isu wad iseisok. 23 I me wein
nanlang rasong nanmarki amen, me pan kapukapung na
ladu kan. 24 A ni a tapiada kapukapung, amen ap wisike
dong i, me pwaipwandeki talent nen. 25 A ni sota a men
pwain, a monsap ap masanier, me a pan netila, o a paud,
o na seri kan, o karos, me a aneki, pwen pwainda. 26 A
ladu o ap poridi mo a pongi, potoan ong: Maing kom kotin
kanongama ong ia, i pan pwain ong komui karos. 27 A
monsap en ladu o ap pokela, ap lapwada o makeki ong i a
pwaipwand. 28 A ladu ota ap koieila, diaradar kis a ladu
amen, me pwaipwand ong i denar epuki; i ari koledi i, padik
pena tapin wor a indada: Kapungala, ma om pwaipwand mia.
29 Ladu ap poridi mo a, poeki indada: Kom kotin kanongama
ong ia, i pan pwain ong komui. 30 A a kang, ap koieila,
kasedi ong nan imateng lao a kapungala a pwaipwand. 31 A
kis a ladu kan lao kilanger me wiauier, rap mauk kaualap,
koieila kaireki arail monsap karos, me wiauier. 32 A monsap
ap ekere dong i, masani ong i: Koe meid ladu sued amen! I
make ki ong uk er om pwaipwand karos pweki om poeki re i.
33 Menda koe sota kadek ong ri om ladu, duen i kin kadek
ong uk er? 34 A monsap ap makar kidar o pangalang i ren
saun kalokolok lao a kapungalar a pwaipwand karusia. 35
Iduen Sam ai nanlang, pan pil wia ong komail, ma komail
sota pan makeki sang nan mongiong omail ong ri omail.

19 KADEKADEO Iesus lao kaimwisokela padak pukat,
ap kotila sang Kaliläa, koti dong wein Iudäa palilan
Iordan. 2 O pokon kalaimun idauendo i. I ari kotin kakelail ir
adar wasa o. 3 Parisär akai ap kodo kasongesong i indada:
Me pung, ol en kasela a paud pweki okotme? 4 A ap kotin
sapeng masani: Komail sota doropwe, me i, me wia ir adar
ni tapio, a kotin wiadar ol o li? 5 A ap kotin masani: I me
aramas amen pan pweidedi sam a in a pat ong eta a paud;
ira ari pan udukala eu; 6 Ira ari solar riamen pwe uduk
eu. Ari, me Kot kotin kapad penaer, aramas depa kamueit
pasang. 7 Irail ap indai ong i: A da me Moses masaniki, kisin
likau en kamueit en koda, ol ap pan muei sang a paud? 8 A
kotin masani ong irail: Moses mueid ong komail er, en kasela
omail paud akan pweki mongiong omail kapitakailar. A sang
ni tapi o a sota kin due. 9 A ngai indai ong komail: meamen
kasela a paud, ma sota pweki nenek, ap paudekida amen;

nan a kamal, o me pan paudeki, me lokidokilar o, a kin
kamal. 10 Sapwilim a tounpadak kan ap potoan ong i: Ma
iduen kusoned, me ol o en kapwaiadang a paud, a sota mau
ong papaud. 11 A ap kotin masani ong ir: Kaidin karos, me
pan kak weweki padak pot et, irail eta, me a muei ong er.
12 Pwe akai mia, me udan sota unsok, a akai, me aramas
ki sanger, a pil akai, me wia kapwat pweki wein nanlang.
Meamen kak ong weweki, i en weweki. 13 Kisin seri kai
ap wisike dong i, pwen pwil po'rail lim a kan o laolaoki, a
tounpadak kan kapoui irail. 14 A Iesus kotin masani: Mueid
ong kisin seri kan, en ko dong ia. Der kalik irail edi! Pwe iei
song en me udan wein nanlang. 15 I ari kotikida po'rail lim a
kan, ap kotila sang wasa o. 16 O kilang, amen poto dong i
potoan ong: Saunpadak da me mau kot, i en wiada, pwe i en
aneki maur soutuk? (aiōnios g166) 17 A ap kotin masani ong i:
Menda koe idok re i duen me mau? Pwe amen ta me mau.
A ma koe men ko ong maur, dadaurata kusoned akan! 18 A
ap potoan ong: Kusoned da? A Iesus kotin masani, iet akan:
Koe der kamela aramas; Koe der kamal; Koe der pirap; Koe
der kadede likam; 19 Kakaki sam om o in om; o pok ong
men imp om dueta ong pein uk. 20 Manakap ap potoan ong
i: Mepukat karos i kapwaiadar; a da me i en pil wia? 21 Iesus
kotin masani ong i: Ma koe men unsokela, u kowei, netikila
om dipisou, ap kisakisaki ong me samama kan, koe ap pan
aneki om pai nanlang, o kodo idauen ia do. 22 Manakap lao
ronger masan pot et, ap mamauk koieila, pwe a dipisou me
toto. 23 Iesus ap kotin masani ong sapwilim a tounpadak
kan: Melel I indai ong komail, meid apwal ong me kapwapwa
kan, en pedelong ong nan wein nanlang. 24 I pil katitiki ong
komail, me mangai, kamel en tilong nan au en dikok eu,
sang me kapwapwa en ko ong nan wein Kot. 25 Sapwilim a
tounpadak kan lao rongadar met, ap puriamuiki kaualap
indada: Ari, is me pan kak kamaurela? 26 Iesus ap kotin
saupei wong irail, ap kotin masani ong irail: A so kak pan
aramas, a ren Kot meakaros me kak. 27 Petrus ap sapeng
poto dong i: Masani, kit likidmaliela meakaros, ap idedauen
komui, a da me pan katingi kit? 28 Iesus ap kotin masani
ong irail: Melel I indai ong komail, komail me idedauen ia
do ni ipwi sapal, Nain aramas lao mondi pon mole lingan,
komail pil pan mondi pon deun kadeik, kakaunda kainok en
Israel eisokriau. 29 O meamen kasela im a kan, de ri a ol o li
akan, de sam a, de in a, de a paud, de seri, de sap pweki
ad ai, nan a pan ale pan pak epuki o sosoki maur soutuk.
(aiōnios g166) 30 A me toto men moa, pan muri; a men muri
pan moa.

20 PWE wein nanlang rasong kaun pan im amen, me
sangkonai ong raparapaki toundodok kai nan a mat
en wain. 2 Irail lao inauki pena, me denar eu ni ran eu, ap
kadar ir ala nan a mat en wain. 3 A pil kotila ni auer kasilu,
ap masani akai, me momod mal nan deun saunet akan,
4 Ap masani ong irail: Komail pil kola nan mat en wain o,
o meakot me pung, i pan pwain ong komail; irail ari kola.
5 A pil kola ni auer kawonu o kaduau o wiadar dueta. 6
A pil kotila ni auer eisokeu, ap diaradar akai, me momod
mal, ap masani ong irail: Da me komail momodeki mal ran
pon? 7 Irail potoan ong: Aki sota amen, me kadokeki kit. Ap
masani ong irail: Komail pil kola nan mat en wain o, komail
pan ale me pung. 8 A lao sautik penaer monsap en mat
en wain masani ong a saunkoa: Kapokon pena toundodok
kan o pwain ong irail. Tapiada sang ren men pwand oko
lao kokodo lel men madang kan, 9 Me kadodokier ni klok
eisokeu kan ap kodo, amen amen ap ale denar eu. 10 A men
mas akan lao kodo, rap kiki ong, me re pan ale siki sang, a
re pil aleer denar ta ieu. 11 Irail lao ale, rap lipaned ong
monsap o. 12 Indada: Mepukat dodok auer ta ieu, a komui
karasai kit pena; kit me dodokki apwal en ran o karakar
en katipin. 13 A ap kotin sapeng masani ong amen re'rail:
Kompoke pai, kaidin me sapung, me i wiai ong uk. Kita
sota inauki pena denar eu? 14 Ale me om, kowei, i men
pwain ong me pwand pukat rasong uk. 15 De iaduen, a sota
pung, i en wiaki me udan ai, me i mauki? De por en mas
om me sued pweki ai kadek? 16 Ari, me pwand akan pan
moa, a me moa kan pan pwand, pwe me toto paeker, a me
malaulau me piladar. 17 Iesus lao kotin kodala Ierusalem, a
kotin kelepe kila tounpadak ekriamen pon al a, masani ong
irail: 18 Kilang, kitail kin kodalang Ierusalem o Nain aramas
pan ko ong ren samero lapalap o saunkawewe kan, o irail
pan kadeikada, en kamela i. 19 O re pan pangala i ren men
liki kan, pwen kapikapiti i, o kaloke, o kalopuela, a ni ran
kasilu a pan maureda. 20 In en nain Sepedäus ap poto dong
i, a na putak riamen iang i, pongi i o poeki okotme re a. 21 A
ap kotin masani ong i: Da me koe mauki? A potoan ong i:
Re kotin mueid ong ai tungol putak riamen, en mondi re ir,
amen ni pali maun omui, amen ni pali maing omui nan omui
wei. 22 A Iesus kotin sapeng masani: Koma sota asa, me
koma poeki. Koma kak nim dal me I pan nim? Ira potoan
ong: Se kak. 23 A kotin masani ong ira: Melel, komail pan
tungole ai dal, a momod ni pali maun o maing i, I sota kak
mueid ong, pwe pwais en irail me a onop onger sang ren
Sam ai. 24 Ni en ek oko ar rongadar, ap suede kidar pirien
o. 25 A Iesus kotin molipe ir do masani: Komail asa, duen
saupeidi en wei pokon ar kin poe irail edi, o me lapalap akan

kin manaman ong irail. 26 A duen met a sota pan wiaui nan
pung omail. A me men laud nan pung omail, en papa komail.
27 O meamen re omail, me men saumas, i en lidui komail. 28
Dueta Nain aramas, me kaidin kodo, pwe aramas en papa,
a pwe i en papa o kida maur a wiliandi me toto. 29 Ni arail
kotila sang Ieriko, pokon kalaimun idauen la i. 30 A kilang, ol
maskun riamen momod ni kailan al o. Ni ara rongadar, me
Iesus kotin daulul, ira ap likelikwir indada: Maing kupura
kit, ir me sapwilim en Dawid! 31 A pokon o kidau ira da,
pwen nenenla. A ira kalaudela ara likelikwir indada: Maing,
kupura kit, ir me sapwilim en Dawid! 32 Iesus ari kotin udi,
molipe ira do masani: Da me koma mauki, I en wiai ong
koma? 33 Ira potoan ong: Maing, mas at en kapad pasang!
34 Iesus ari kupuro kin ira dar o kotin sair mas ara. Mas ara
ari madang pad pasanger; ira ap idauenla i.

21 NI arail koren iong Ierusalem o lel ong Petpake impan
dol Oliwe, Iesus ap kotin poronela tounpadak riamen.
2 Masani ong ira: Koma ko ong nan kanim monen, a madang
koma pan diar esel amen, me salidi, o na pul mi imp a,
lapwa ira da, ap kare dong ia! 3 A ma meamen pan indang
koma meakot, koma pan indada: Kaun o men dake, i ari
pan madang kadar ira do. 4 A mepukat karos wiauier, pwen
pwaida, me lokido ren saukop o me masani: 5 Kaireki nain
Sion seripein: Kilang, om Nanmarki kotido re om. A kotin
opampap o kaipokedi pon esel li amen. 6 A tounpadak ko
lao kolar, o wiadar duen Iesus kotin masani ong ira, 7 Ira ap
wado esel o na, ap irepadi po'ra arail likau kan a ap kotin
kaipokedi poa. 8 O pokon kalaimunia irepadi arail likau kan
nani al o, a akai paledier ran tuka kan irepadi nani al o. 9
A pokon o, me tiong moa, o me idauen, ngisingis indada:
Osiana ong sapwilim en Dawid! Meid iasanai me kotido ni
mar en Kaun, osiana nanlang. 10 A lao kotilong ong nan
Ierusalem, toun kanim ap mokimokid indada: Is i? 11 Pokon
o katitiki: Nan i Iesus, saukop en Nasaret en Kaliläa. 12
Iesus ap kotilong ong nan im en kaudok en Kot, ap kotin
kase sang karos, me kin netinet nan im en kaudok, o kotin
wukededi tepel en saunkawilian moni ko, o deun men netin
muroi. 13 O kotin masani ong irail: A intingidi: Im ai pan
adaneki im en kapakap, a komail wia kilar deu en lipirap.
14 A me maskun o me sikil akan poto dong i nan im en
kaudok o; i ari kotin kakel irail adar. 15 A samero lapalap o
saunkawewe kan lao kilanger manaman akan, me a kotin
wiadar, o seri kan nan im en kaudok, me ngisingis indada:
Osiana ong sapwilim en Dawid! Irail ap makara kidar, 16
Indai ong i: Kom sota mangi, me mepukat katitiki? A Iesus
kotin masani ong irail: Ei, komail saikenta doropwe: Sang
nan au en seri o me kin kang didi, ir me kotin kapwaiadar
kaping eu? 17 I ari kotin muei sang irail, kotila sang nan
kanim o, koti dong Petanien o pweiokidi wasa o. 18 A ni
mansang ni a kotin purlang kanim o, ap men konotedar:
19 A kotin masani tuka pik pot ni kailan al o, ap kotilang i.
A sota, me a kotin diaradar, pwe ta eta, ap kotin masani
ong i: Koe solar pan wa kokolata! A tuka pik ap madang
mongedier. (aiōn g165) 20 Tounpadak kan lao kilanger, irail ap
puriamui kidar indada: Daduen tuka pik o madang mongelar.
21 A Iesus kotin sapeng masani ong irail: Melel I indai ong
komail, ma komail poson, ap sota peikasal, kaidin met eta,
me wiaui ong tuka pik en, me komail pan kak wiada, pwe
ma komail pan indang nana wet: Mokid wei lokidokila nan
madau, nan a pan pwaida. 22 O meakaros komail pan poeki
ni omail kapakap, ap poson komail pan ale. 23 A lao kotilong
ong nan im en kaudok o, samero lapalap akan o saumas
en toun sap o ap ko dong i ni a kotin kaukawewe indada:
Manaman en is, me komui wiaki mepukat? O is me ki ong
komui manaman wet? 24 A Iesus kotin sapeng masani ong
irail: I pan pil kalelapok meakot re omail, ma komail pan
sapeng ia, I pil pan indang komail manaman en is, me I
wiaki mepukat. 25 En Ioanes a paptais a tapi sang ia? Men
nanlang de me ren aramas? Irail ap lamelame nan pung
arail katiti, ma kitail pan inda men nanlang, a pan masani
ong kitail: Da me komail so posonki i? 26 A ma kitail inda,
me ren aramas, kitail masak pokon o, pwe karos kin wia
saukopki Ioanes, 27 Irail ari sapeng Iesus potoan ong: Kit
sota potoan. I ari pil masani ong irail: I sota pil pan indai ong
komail, manaman en is, me I wiaki mepukat. 28 A iaduen
omail lamelam? Aramas amen naineki ol riamen. A kola ren
amen indang i: Lao, kola ran wet dodok nan ai mat en wain.
29 A sapeng indada: I sota mauki; a mur ekis a kalukila, ap
koieila. 30 O a kola ren me teio indai ong pil dueta. I me
sapeng indada: Ei maing; ap sota kola. 31 Ari, is re'ra, me
wiadar insen en sam a? Irail potoan ong i: Men mas o. Iesus
kotin masani ong irail: Melel I indai ong komail, saunopwei o
me nenek kan pan mo'mail pedelong ong nan wein Kot.
32 Pwe Ioanes pwara dong komail, padapadak ong komail
duen al pung, a komail sota kamelele i; a saunopwei o me
nenek kan kamelele i. A komail lao kilanger, komail sota
kalukila, pwen kamele i. 33 Komail rong pil apot karaseras!
Kaun pan im amen padukedier mat en wain eu o kele pene,
ap weiradar deun men wungid wan wain, o kauada im en
daulik eu, ap kasile kin i ong saumat akai, o momaitelar nan
wai. 34 A lao ansau en rak, a kadaralang saumat akan a
ladu kai, pwen ale a wan wain. 35 Saumat akan ap saikedi
a ladu kan; re woki amen, kamela amen, a amen me re

kate. 36 A pil kadarala ladu kai, toto sang men mas, Irail ari
wiai ong irail pil dueta. 37 A ikmuri a kadara wong irail na ol
masani: Nan re pan masak nai ol. 38 A saumat akan lao
kilanger ol o, irail ap kasokasoi nan pung arail: I me pan ale
soso, ukodo kitail en kamela i, a kitail pan id ale a soso.
39 Irail ari saikedi i o kasapoke sang i nan mat en wain o,
o kamela i. 40 Ari, monsap en mat en wain lao pwarado,
da me a pan wiai ong saumat pukat? 41 Irail potoan ong i:
A pan kamela aramas sued pukat, ap pan neki ong akai
saumat a mat en wain o, me pan ki ong i wan wain ni ansau
me kon ong. 42 Iesus ap kotin masani ong irail: Komail
saikenta doropwer nan kisin likau kan: Takai o, me sause
kan kasapokelar, ap id wialar takai en pukakaim. Mepukat
wiauier ren Kaun o, men kapuriamui patail? 43 I me I indai
ong komail, wein Kot pan sapadoke sang komail, ap ko ong
eu kainok, me pan kida wa. 44 O meamen pupedi ong pon
takai wet, pan ola, a meamen me a pan pupedi ong poa, a
pan pitaki pasang i. 45 A samero lapalap o Parisär akan
lao rongadar a karaseras akan, re mulikiadar, me a kotin
karaserase kin irail. 46 Irail ari masamasan sili en saikidi i, a
re masak aramas akan, pwe re wia kin i saukop amen.

22 A IESUS kotin sapeng o pil karaseras ong irail masani:
2 Wein nanlang rasong nanmarki amen, me kamadipe
na ol ni ran en a kapapaud. 3 O a kadarala na ladu kan,
pwen luke dong kamadip o, me kileledier akan; a re kang
kodo. 4 A pil kadarala akai ladu masani: Kaireki me kileledier
akan: Kilang, i kaonopadar ai kamadip o: nai kau ol o man
wi kan me kamelar, o karos nikier, ko dong kamadip en
kapapaud! 5 A irail sota insenoki, ap kowei, amen nan sap
we, o amen ko ong dodok. 6 A me tei kan saikidi a ladu kan
kaloke o kame ir ala. 7 Nanmarki ap makara kidar, kadarala
a saunpei kan, kamela me lolap oko o isikedar ar kanim o. 8
A ap indang a ladu kan: Ari, kamadip onoper, a me kileledier
akan sota war ong. 9 Komail ari kowei nan al akan, a karos
me komail diar, en kalua dong kamadip o. 10 Ladu kan ap
kola nani al akan, kapokon pena karos, me irail diaradar, me
sued o me mau kan; kamadip ari tounlar. 11 A nanmarki
lao pwarado, en kilang toun kamadip, ap diaradar aramas
amen, me sota a kapwat, 12 A ap masani ong i: Kompoke
pai, iaduen om kak pedelong, pwe sota om kapwat? I ari
sapaimokid. 13 Nanmarki ap masani ong papa kan: Saliedi i
pa o nä akan, ale o kasapokela nan rotorot liki iei wasan
maiei o teterok. 14 Pwe me toto paekeredo, a me malaulau
piladar. 15 Parisär ap pokon pena, kaparok pena duen ar
pan kasapunga i sang a masan; 16 Irail ap kadaralang i
nairail tounpadak kan iangaki ladun Erodes kan, potoan ong:
Saunpadak, se asa, ir me kotin melel, o kotin kawewe melel
duen al en Kot o re sota kotin kupuroki meamen, pwe re
sota kotin kasampwaleki sansal en aramas. 17 Ari, re kotin
masani ong kit kupur ar. Me pung, en nopwei ong nanmarki
de so? 18 A Iesus lao kotin mangi ar me suet, ap masani:
Malaun komail, da me komail kasongesong kin ia? 19 Kasale
dong ia moni en nopwei! Irail ap potoan ong i denar eu. 20
A kotin masani ong irail: Mom en is o inting wet? 21 Irail
potoan ong i: En nanmarki, a i kotin masani ong irail: Ari,
komail ki ong nanmarki, me nain nanmarki, o ong Kot, me
sapwilim en Kot. 22 Irail lao rongadar met, rap puriamuiki o
muei sang i, o koieilar. 23 Ran ota Sadusär akai ko dong i,
me kin inda, me dene me melar akan solar pan maureda,
ap kalelapok re a. 24 Indada: Saunpadak, Moses masani,
ma meamen melar o sota na seri, ri a ol en id paudeki a
paud, pwen kaipwi ong ri a kadaudok a. 25 Ari, pwin pirien
eu mi re at, ol isimen. Meseni paudeki li amen, ap melar, a
sota kadaudok a, ap kakaliki ong ri a ol a paud; 26 Pil dueta
kariamen o kasilimen kokola lao kaisimen. 27 A ikmuri li o pil
melar. 28 Ari; ni en me melar akan ar pan iasada, a pan en is
a paud ren me isimen, pwe irail karos me paudekidar i? 29 A
Iesus kotin sapeng masani ong irail: Komail meid sapung
pwe komail so weweki kisin likau kan de mana en Kot. 30
Pwe me mauredar akan solar pan papaud de kapapaud,
pwe irail dueta tounlang en Kot akan, me mimi nanlang. 31
Komail saik doropwe duen en melar akan ar pan maureda,
me lolok ong komail sang ren Kot, me kotin masani: 32
Ngai Kot en Apraam o en Isaak o en Iakop? A kaidin Kot
en me melar akan, pwe en me maur akan. 33 A pokon o
lao rongadar met, irail ap puriamuiki a padak. 34 A Parisär
akan lao rongadar, me a kotin kadukiedier Sadusär akan, ap
pokon pena. 35 Amen irail, saunkawewe men, kasongesong
i potoan ong: 36 Saunpadak, kusoned da me lapalap nan
kapung o? 37 A Iesus kotin masani ong i: Koe en pokeki ong
Kot om Kaun mongiong om unsok, o ngen om unsok, o om
lamelam unsok. 38 Iei met me moa en kusoned akan. 39 O
me kariau me dueta: Koe en pok ong men imp om dueta
ong pein koe. 40 Kusoned riau met me audepan kapung o
saukop akan. 41 Ni en Parisär akan ar momod pena, Iesus
ap kotin kainoma re'rail. 42 Masani: Da me komail lamelame
duen Kristus, nain is i? Re potoan ong: Sapwilim en Dawid.
43 A kotin masani ong irail: A iaduen da me Dawid kaadaneki
i Kaun reng Ngen ni a masani: 44 Kaun o kotin masani ong
ai Kaun, mondi ong ni pali maun i, lao I pan wia kida om
imwintiti utipan nä om? 45 A iaduen, ma Dawid kaadaneki i
Kaun, a pil pan kak na ol? 46 A sota amen, me kak sapengki
i meakot, o solar me idok meakot re a kokolata.

23 IESUS ap kotin kaparok ong pokon o sapwilim a
tounpadak kan, **2** Masani; Saunkawewe o Parisär akan
kin mondi nan deun Moses. **3** Ari, karos me re indang komail,
i me komail en wia o kapwaiada, a der ale sang ar wiawia
kan; pwe irail kin indada, ap sota kapwaiada. **4** Re kin pira
pena kapwa en wisik me toutou melel, ap kidang pon apar
en aramas, a irail sota men sairki sondin pa arail. **5** O re kin
kapwaiada ar wiawia kan karos, pwe aramas en ududial.
Pwe irail kin kadälape ar kisin likau en kataman o kalaudela
ni kailan ar likau. **6** Irail kin ngongki mondi ni tapin tepel
ni kamadip o, o leppandam nan sinakoke kan. **7** O re kin
mauki, aramas en ranamau ong irail nan deun net, o aramas
en wia kin ir Rapi, Rapi, **8** A komail der ngongki, aramas en
wia kin komail Rapi, pwe me ta men omail Saunpadak, a
komail pirien pena. **9** O komail der kaadaneki meamen sam
nan sappa, pwe amen Sam omail, me kotikot nanlang. **10**
O komail der ngongki, aramas en wia kin komail saumas,
pwe me ta men omail Saumas: Kristus. **11** A me lapalap re
omail, en omail papa. **12** Pwe me pan kasapwilada pein i,
pan sapwilidi, a me pan kasapwilidi pein i, pan kasapwilada.
13 Suedi ong komail saunkawewe o Parisär akan, malaun
komail! Komail kin ritingidi wein nanlang mon aramas akan,
pwe komail sota pan pedelong, a me men pedelong, komail
sota kin mueid ong. **14** Suedi ong komail saunkawewe o
Parisär akan, malaun komail! Komail me ngopur sang im en
li odi kan ap liliasos kapakap reirei. Omail kalokolok pan
laud melel. **15** Suedi ong komail saunkawewe o Parisär
akan, malaun komail! Komail kin pidipidaki sed o sap, pwen
wiada proselit amen, a lao wialar, komail ap pan wia kin i
toun pweleko amen, me sued sang komail. **(Geenna g1067)** **16**
Suedi ong komail saunkalua maskun, komail me kin inda:
Meamen kin kaukila im en kaudok, dene sota katepa, a me
kin kaukila kold en im en kaudok, i me pung. **17** Komail
pweipwei o maskun, pwe da me kasampwal ren kold de im
en kaudok o, me kin kasarauiala kold? **18** O meamen kin
kaukila pei saraui, dene sota katepa, a me kaukila mairong,
me mi poa dene i me pung, **19** Komail pweipwei o maskun,
pwe da me kasampwal ren mairong de pei saraui, me kin
kasarauiala mairong? **20** Ari, meamen kaukila pei saraui,
kin kaukila i o meakan, me mi poa. **21** O meamen kaukila
im en kaudok, king kaukila i iangaki i me kotikot lole. **22**
O me kaukila nanlang, kin kaukila mol en Kot o me kin
kaipokedi ong poa. **23** Suedi ong komail saunkawewe o
Parisär akan, malaun komail! Komail kin mairongki eisokkis
eu en minse, o til, o kimel, ap sota insenoki kusoned en
kapung kasampwal akan: Pung, o kadek, o poson. Komail
wiada mepukat, ap pil kapwaiada me tei kan! **24** Saunkalua
maskun komail, me kin isenoki kisin am en wel, ap katalala
kamel! **25** Suedi ong komail saunkawewe o Parisär akan,
malaun komail! Pwe komail kin kamakelekel kasak o dal liki,
a lol me dir en me re kuliada o me sued. **26** Parisär maskun
koe, kamakelekele mas lol en kasak o dal akan, pwe pali liki
en pil makelekeleda! **27** Suedi ong komail saunkawewe o
Parisär akan, malaun komail! Komail rasong sousou kan,
me sementen, me kin sansal kaselel, a lole me dir en ti en
me melar akan o song en saut karos. **28** I duen komail, me
sansal pung mon aramas, a lole komail me dir en malaun o
sapung. **29** Suedi ong komail saunkawewe o Parisär akan,
malaun komail! Pwe komail kin apapwali sousou en saukop
akan o kapwataki sousou en me pung kan. **30** Ap inda: Ma
kit mia ni muein sam atail akan, kit sota pan iang irail kamela
saukop akan. **31** Ari, pein komail kin kadede, me komail nain
me kamelar saukop akan. **32** A komail kaunsokala wiawia en
sam omail akan! **33** Komail serpent o wan oter akan! Pala
komail pan piti sang kadeik en nan pweleko? **(Geenna g1067)**
34 Kilang, i me I kadara dong komail saukop akai, o me
lolekong kai, o saunkawewe kai; a akai irail, me komail pan
kamela, o kalopuela, o akai komail pan kaloke nan omail
sinakoke kan, o komail pan paki irail sang nan eu kanim
ong nan eu. **35** Pwen kapokon ong komail nta makelekel
karos, me kapwilipwilidier nan sappa sang ntan Apel pung
kokodo lel ntan Sakarias, nain Parakias, me komail kamelar
nan pung en im en kaudok o pei saraui. **36** Melel I indai
ong komail, mepukat pan pwai ong di wet. **37** O Ierusalem,
Ierusalem, me kin kamela saukop akan o kate me pakadara
dong uk kan; pan pak toto, me I pan kapokon pena noumail
akan, duen litok kin kompwal pena na purok kan pan pa a, a
komail kang. **38** Kilang, im omail pan tanla. **39** Pwe I indai
ong komail, komail solar pan kilang ia sang ni ansau wet, lao
komail pan inda: Meid iasanai, me kotido ni mar en Kaun o!

24 IESUS ap kotila kotiwei sang nan im en kaudok o,
sapwilim a tounpadak kan ari poto dong i, pwen
kasansale ong i im en kaudok o. **2** Iesus ari kotin sapeng
masani ong irail: Komail so ududial mepukat karos? Melel I
indai ong komail, sota eu takai pan mimi pon eu, me sota
pan karongk pasang. **3** Ni a kotin kaipokedi pon dol Oliwe,
tounpadak kan kelep poto dong i potoan ong: Re kotin
masan dong kit ansau da, me mepukat pan pwaida o da kilel
pan ar pan kotin puredo, o imwin kaua? **(aiōn g165)** **4** Iesus
ari kotin sapeng masani ong irail: Kalaka, pwe sota amen
en kotaue komail. **5** Pwe me toto pan kodo ni ad ai katiti:
Ngai me Kristus o kotaue me toto. **6** Komail pan rongada
duen mauin o kasokasoi pan mauin; Komail kalake, der

masak; pwe mepukat pan wiaui mas, a imwi saikenta mia. 7
Pwe eu sap pan u ong eu, o eu wei ong eu; o ansaun lek,
o kilitop, o rerer en sap akai pan wiaui. 8 Mepukat karos
tapin kalokolok. 9 Irail ap pan pang komail lang kamakam o
kame komail la; o komail pan tantat pan kainok karos pweki
ad ai. 10 Me toto ap pan makarada, o amen pan pangala
amen, o re pan tataki nan pung arail. 11 O saukop likam
toto pan pwarada o kotaue me toto. 12 A limpok en me toto
pan laula, aki sapung, me pan pwaida kaualap. 13 A me
pan dadaurata lel imwi, i pan dorela. 14 A rongamau en wei
o pan kalok sili nan sappa karos, pwen kadede ong wei
karos, iei ansau, me imwi korendo. 15 A komail lao kilang
saut akan, o ola laud mi nan wasa saraui, duen me saukop
Daniel kopadar, meamen doropwe, i en weweki. 16 Me kin
mi nan sap en Iudäa, ap tangala pon nana; 17 O me mi
pon im, ender ko ong lole, pwen ale a kapwa sang; 18 O
me mimi nan sap, ender purong ale a likau. 19 O me suedi
ong irail me lisean o me kin kadidi ni ran oko! 20 Komail ari
kapakap, pwe komail depa pitila ni ansaun kapau, o pil der
ni ran en sapat. 21 Pwe i ansaun kamakam kaualap, sota
me dueta sang ni tapin kaua kokodo lel met, pil sota pan
wiaui kokolata. 22 O ma ran oko so kamalaulau la, sota uduk
eu me pan dorela; a pweki me piladar akan ran oko pan
kamalaulaula. 23 O ma meamen pan indang komail: Kilang
iet Kristus de monen, komail der kamelele. 24 Pwe Kristus
likam kai o saukop likam kai pan pwarada, o kapwareda kilel
o manaman akan, pwen pil kotaueda me piladar akan, ma re
kak ong. 25 Kilang, ngai me kop ong komail er. 26 Ari, ma re
pan katiti ong komail: Kilang, a kotikot nan sap tan o, der
koieila; kilang, a kotikot wasa rir o, der kamelele. 27 Pwe
duen liol a tapida sang ni mas en lang linganla lel kapin
lang, iduen en Nain aramas a pan pwarado. 28 Pwe wasa
man melar mia ia, i wasa ikel pan pokon pena ia. 29 A murin
kamakam o katipin pan madang rotorotala o maram pan
solar lingan, o usu kan pan moredi sang nanlang, o kateng
pan nanlang pan mokidada. 30 Kadapakilene pan Nain
aramas ap pan pwarada nanlang, o kainok karos en sappa
ap pan mamaiei, o irail pan kilang Nain aramas a kokido
dapok en lang akan, me manaman o lingan kaualap. 31 O a
pan kadarala na tounlang kan peuk posaune lapalap, re pan
kapokon pena na me piladar akan sang pali paieu, sang
ni mas en lang lel ong kapi. 32 Sang ni tuka pik o komail
padakki karaseras en: Ra kan lao pilen o ta pwarada, komail
asaki, me rak korendor. 33 Pil dueta komail, komail lao diar
mepukat, en asa, me a korendor, a leler liman wanim. 34
Melel I indai ong komail, di wet sota pan mela, lao mepukat
karos pan pwaida. 35 Lang o sappa pan poula, a ai padak
sota pan poula. 36 A duen ran o auer sota amen, me asa, pil
tounlang kan sasa. Sam ai ta me mangi. 37 A duen ni muein
Noa iduen en Nain aramas a pan pwarado. 38 Pwe duen ni
ran akan mon nolik lapalap re manga o nim, re papaud o
kapapaud, lao lel ran en Noa a pedelong ong nan warim o.
39 O re sota dedeki lao lel nolik pwaida o kamop ir ala karos,
iduen en Nain aramas a pan pwarado. 40 I ran o riamen
pan mi nan sap; amen pan peuka sang o amen luadi. 41
Riamen pan iris nan im en plaua, amen pan peuka sang a
amen luadi. 42 Komail ari masamasan, pwe komail sasa
auer, me omail Kaun pan pwarado. 43 A met komail en asa,
ma saumas en im o asaer auer en men lipirap pan kodo, a
pan masamasan, a sota pan mueid ong kawela im a. 44
Komail ari pil masamasan, pwe Nain aramas pan kodo ni
auer, me komail sota lamelame. 45 Ari, is ladu lelapok o
lolekong o, me a monsap kasapwilada pon im a, pwen nene
ong irail ni ansau me kon ong. 46 Ladu o meid pai, me a
monsap pwara diarada i a wiawia due met! 47 Melel I indai
ong komail, a pan kasapwilada i pon a dipisou karos. 48 A
ma ladu sued o pan lamelame nan mongiong i: Ai monsap
pwapwand kodo; 49 Ap kame a warok kan o nam o nim
nan pung en me kamom sakau; 50 Monsap en ladu o ap
pan pwarado ni ran eu, me a sota lamelame o ni klok, me a
sasa. 51 O a pan palang pasang i o katororalang i ren me
malaun akan, iei wasan maiei o teterok.

25 I ANSAU o wein nanlang me rasong li ek, me ale ar
lamp akan, ap koieilang ol kamod. 2 Me limen me
lolekong a me limen me lolepon. 3 Me lolepon oko wa ar
lamp akan ap sota iangaki kadirepa. 4 A me lolekong ko
wa ar lamp akan iangaki kadirepa. 5 A ni en ol kamod
a pwapwand ir karos men mair ap mairelar. 6 A lao nan
lukepan pong a lok sili: Kilang, ol kamod kotido, komail
koieilang i! 7 Li karos ap pauridar kaonopadar ar lamp akan.
8 Me lolopon ap indang me lolekong kan: Komail ki dong
kit kisan omail le, pwe nait lamp akan pan kunla. 9 A me
lolekong kang sapeng indada: O iermen, pwe ede sola itar
ong kit o komail, komail kola ren saunet netiada pein omail.
10 Ni arail kokolan net, ol kamod ap samador. Irail me onoper
iang i pedelong ong nan kamadip o, wanim ap ritidier. 11
Murin ansau kis li tei ko ap pwarado indada: Maing, maing,
re kotin ritingadang kit! 12 A ap sapeng indada: Melel i
indang komail, i sasa komail. 13 Komail ari masamasan,
pwe komail sasa ran de auer. 14 Pwe a rasong aramas
amen, me pan momaitela nan wai. Ap kapokon pena na
ladu kan o nek ong irail a dipisou kan. 15 A ki ong amen
talent limau, a ong amen riau, a ong amen eu, duen me re

itar ong, a ap madang samalar. 16 Me aleer talent limau, ap
koieila dodokki o diaradar pil talent limau. 17 A me aleer
riau, pil dueta, a diaradar pil riau. 18 A me aleer eu, ap
koieilar sarepedier nani pwel, okilar moni en monsap o. 19
A kadekadeo a warailar monsap en ladu pukat ap puredo
o kainene irail adar. 20 Me aleer talent limau ap potodo
wado pil talent limau indada: Maing komui kotiki ong ia er
talent limau, kom kotin masani, iet pil talent limau, me i
netia kidar. 21 A monsap ap indang i: Meid mau, me koe
wiadar, ladu lelapok o melel amen koe. Koe apapwali mau
me tikitik o, i ap pan kasapwiladang uk pon dipisou toto, ko
ong nan peren en om monsap! 22 A me aleer talent riau
ap pil potodo indada: Maing komui kotiki dong ia er talent
riau, kom kotin masani, iet pil talent riau, me i netia kidar.
23 A monsap ap indant i: Meid mau, me koe wiadar, ladu
lelapok o melel amen koe. Koe apapwali mau me tikitik o,
i ap pan kasapwiladang uk pon dipisou toto ko ong nan
peren en om monsap! 24 A me aleer talent eu ap pil potodo
indada: Maing, i asaer komui, me komui ol padik amen, me
kin dolung sang wasa, me kaidin komui padukedier ia, o nak
pena, wasa me kaidin komui kamorok ia; 25 Ngai ari masak,
o koieila o okilar sapwilim omui talent nani pwel, masani, iet
sapwilim omui. 26 A monsap ap sapeng indang i: Ladu sued
o ponkake men koe, ma koe asaer, me i kin dolung wasa,
me kaidin ngai padukedier, o nak pena wasa, me kaidin ngai
kamorokier. 27 Menda koe sota ki ong saun kawilian moni
nai moni, a ngai lao puredo, i ap pan ale me udan ai iangaki
moni me a naitikadar. 28 Komail ari ki sang re a a talent, ap
ki ong, me a talent eisok. 29 Pwe me a mia, ekis pan ko ong,
pwen aneki me laud; a me sota a mia, nan a pan katia sang
me mi re a. 30 A ladu me sota katepa, komail kasela nan
rotorot liki, iei wasan maiei o teterok. 31 A Nain aramas lao
kodo ni a lingan, o tounlang saraui kan iang i, a pan mondi
pon mol en a lingan; 32 O toun sappa karos pan kapokon
pena mo a. A ap pan katoror irail pasang dueta silepa o kin
katorore sip ol ren li akan. 33 A pan kila na sip li akan ni pali
maun, o na sip ol akan ni pali maing. 34 Nanmarki ap pan
masani ong toun pali maun: Ukodo, komail kompoke pan
Sam ai, sosoki wei o, me onop ong komail er sang ni tapin
kaua! 35 Pwe ngai men mangadar, a komail ap kamanga ia;
ngai men nim piladar, a komail ap kanim pil ia; ngai men
kairu men, a komail ap kasamo ia. 36 Kiliso, a komail ap
kalikauwi ia dar, ngai somaudar, a komail ap pwara dong ia;
ngai salidier, a komail ap pwara dong ia. 37 Me pung kan
ap pan sapeng i potoan ong: Maing, iad me se potoan ir
men konot, ap potoan dong ir konot, de men konot pil, ap id
konote dong ir? 38 Iad kit potoan ir men kairu, ap kasamo ir?
De kiliso, ap kalikauwi ir adar? 39 Iad kit potoan ir lomum, de
salidi, ap poto dong ir? 40 Nanmarki ap pan sapeng masani
ong irail: Melel i indai ong komail, meakot komail wiai ong
amen, ri ai ol tikitik pukat, i me komail wiai ong ia er. 41 A ap
pil pan indang irail toun pali maing: Komail me riala, kowei
sang ia, ko ong nan kisiniai soutuk, me onoper ong tewil o
nal kan. (aiōnios g166) 42 Pwe ngai men mangadar, a komail
sota kamanga ia, o men nim piladar, a komail sota kanim
pil ia, 43 Ngai men kairu men, a komail sota kasamo ia,
kiliso, a komail sota kalikauwi ia dar, o somau, o salidi, a
komail sota pwara dong ia. 44 Irail ap pil pan potoan ong:
Maing, iad me se potoan ir men konot, de men konot pil, de
men kairu men, de kiliso, de lomum, de salidi, ap sota papa
ong ir? 45 A ap pan sapeng irail masani: Melel i indai ong
komail, meakot komail sota wiai ong amen tikitik pukat, i me
komail sota wiai ong ia. 46 Mepukat ap pan kolang kalokolok
soutuk, a me pung kan pan maur soutuk. (aiōnios g166)

26 KADEKADEO Iesus lao kaimwisokela padak pukat
karos, ap kotin masani ong sapwilim a tounpadak kan:
2 Komail asa, pong ria pong pasa pan wiaui o Nain aramas
pan pangala, en kalopula. 3 Samero lapalap akan o saumas
akan en toun sap o ap pokon pena nan im eng samero
lapalap, me maraneki Kaipas. 4 O kapukapung pena duen
ar pan widingadi Iesus en kamatala. 5 A irail inda: Iermen
ni ran en kamadip, pwe aramas ede moromorongada. 6
Iesus lao kotikot Petaniem nan im en Simon tuketuk, 7 Li
amen ap poto dong i, wa kisin potel alapasta audaud en
men kei kasampwalia ap kieledier ong pon kadokenmai, ni a
kotin konot. 8 A tounpadak kan lao kilanger, ap suede kidar
indada: Menda kei wet olar mal? 9 Pwe a pan netila, kareda
pwai laud ap nek ong samama kan. 10 Iesus lao mangi met,
ap kotin masani ong irail: Da me komail kainsensuedeki li o?
Pwe me mau, me a wiai ong ia er. 11 Pwe me samama
kan kin mi re omail ansau karos, a ngai sota ansau karos.
12 Pwe ni a wudok kidi pil wet pon war ai, a kaonopadar
ai saredi. 13 Melel I indai ong komail, wasa karos, me
rongamau wet pan kalok ia, pangada sappa pon, me a wiaer
et, pil pan kaloki, pwen katamanpa. 14 Amen ekriamen,
me adaneki Iudas Iskariot, ap koieila ren samero lapalap
akan, 15 Indada: Da me komail pan ki dong ia, i pan panga
dong komail i? Irail ari inauki ong i sip en moni sileisok. 16
A sang ni ansau o a sosong duen a pan mangai ong en
pangala i. 17 Ni ran kaieu en prot somut tounpadak kan
poto dong Iesus patoan ong: Ia wasa re kotin kupura, sen
kaonopadang ir kamadip en pasa? 18 A kotin masani: Kola
nan kanim ren ol amen indai ong i: Saunpadak o masani: Ai

ansau korendor, I pan wiada kamadip en pasa re om, o ai
tounpadak kan pan iang ia. 19 Tounpadak kan ap wiadar
duen masan en Iesus, kaonopadar pasa. 20 A lao sautik
penaer, a kaipokedi ni tepel, a ekriamen akan iang i. 21 Ni
arail konokonot, a kotin masani: Melel I indai ong komail,
amen komail pan pang ia la. 22 Irail ap insensued o amen
amen potoan ong i indada: Maing ngai i? 23 A kotin sapeng
masani: Me ian ia kaduedi nan dal o, i me pan pang ia la. 24
Pwe Nain aramas pan kokola duen a intingidier. A suedi
ong aramas o, me Nain aramas pangala re a, me mau ong
aramas o, ma a sota ipwidier. 25 A Iudas, me pangala i ap
sapeng potoan ong indada: Rapi, ngai i? A kotin masani
ong i: Koe me indada. 26 Ni arail wiadar konot. Iesus kotin
limadar prot laolaoki, o pilitiki pasang, kotiki ong toupadak
kan masani: Ale tungole, war ai metet. 27 A pil kotikida dal o
laolaoki kotiki ong irail masani: Komail karos nim sang; 28
Pwe nt' ai metet, udan inau kap, me pan kapwilipwilidi ong
me toto, men lapwada dip. 29 A I indai ong komail, me I
solar pan nim sang wan wain sang ansau wet lao lei ni ran
o, me I pan pil nim nan wein Sam ai iangaki komail! 30 Irail
lao melkakaki melkaka en kaping, rap kotila pon dol Oliwe.
31 Iesus ap kotin masani ong irail: Komail karos pan makar
kin ia pongpong wet, pwe a intingidier: I pan kame silepa o,
a pwin sip o pan more pasang. 32 A murin ai maureda, I
pan ti ong mo'mail kola Kaliläa. 33 A Petrus sapeng potoan
ong i: Ma karos pan makar kin ir a ngai sota pan makar. 34
Iesus kotin masani ong i: Melel I indai ong uk, pongpong wet
mon malek a kakorot, koe pan kamam kin ia pan silepak. 35
Petrus potoan ong i: Ma i iang ir matala, i sota pan man
kamam kin ir; iduen en tounpadak kan karos ar indinda. 36
Iesus ap kotilang wasa o me adaneki Ketsemane, a irail
iang i, ap kotin masani ong tounpadak kan: Komail mondi
met, lao I pan kola kapakap monen. 37 O a kotin ukadar
Petrus o nain Sepedäus ol riamen, ap kotin tapiadar kupur
olar o patau kaualap. 38 Iesus ap kotin masani ong irail:
Ngen i ap insensuedelar kaualap ong mela. Komail pan
mimieta met, iang ia masamasan. 39 O a kotila ekis wasa,
ap kotin pupekidi silang i laolaoki masani: Sam ai, ma a
kak, kom kotiki sang ia dal wet; ari so, kaidin ngai, komui ta
en wiawia. 40 I ari kotin pure dong tounpadak kan, diar ir
adar mamair, ap kotin masani ong Petrus: Komail so kak
iang ia masamasan auer ta ieu? 41 Masamasan o kapakap,
pwe komail de ko ong nan songesong. Nen me peik, a uduk
me luet. 42 A pil kotila kariapak laolaoki masani: Sam ai,
omui kupur eta, me dal wet sota kak kowei sang ia, ari I pan
tungole. 43 A lao kotin puredo diar ir adar pil mamair, pwe
mas arail me toutou. 44 A a kotin muei sang irail, pil kotilar
laolaoki kasilepak ni masan ota. 45 Ap kotin pure dong
tounpadak kan masani ong irail: Komail ari mamair o kamol.
Kilang, auer leler, me Nain aramas pan pangalang pa en me
dipan akan. 46 Paurida, kitail en kola, kilang, a samador, me
pan pang ia la. 47 Ni a kotin mamasandar, kilang, Iudas,
amen ir ekriamen oko, pwarador, pokon lapalap iang i, me
wa kodlas o sokon sang ren samero lapalap akan o saumas
akan en toun sap o. 48 Men pangala i ki ong ir kilel eu
indada: Me I pan metik, iei I komail pan koledi. 49 I ap
madang dong Iesui indada: Pong mau Rapi ap metik i.
50 A Iesus kotin masani ong i: Kompoke pai, menda koe
pwarador? Irail ap por ong Iesus, saikidi i. 51 A kilang,
amen irail, me iang Iesus, kapawei pa a, usadar na kodlas,
pale sang salong en ladu en samero lapalap o. 52 Iesus
ap kotin masani ong i: Kapure iong om kodlas nan deu a!
Pwe karos, me ale kodlas, pan kamekila kodlas. 53 De koe
lamelame, me I sota kak poeki ren Sam ai en kadara dong
ia tounlang toto sang Iekion eisokriau sama; 54 A iaduen
kisin likau kak pwaida? A udan a pan wiaui duen met. 55 Ni
auer ota Iesus kotin masani ong pokon o: Da, ngai lolap
amen, me komail kodon aleki kodlas o sokon akan? Ni ran
akan karos I mier re omail, kauwewe nan im en kaudok, a
komail sota kol ia dier. 56 A mepukat karos wiauier, pwe
kisin likau en saukop akan en pwaida. Tounpadak kan karos
ap muei sang i tangdaui. 57 A me saikidier Iesus, ap kaluang
i ren samero lapalap Kaipas, wasa saunkawewe o saumas
akan pokon pena ia. 58 A Petrus idauendo i doowei sang
lel tanpas en samero lapalap o pedelong ong mondi ren
papa kan, pwen kilang imwin mepukat. 59 A samero lapalap
akan, o saumas akan, o pwin en kapung o roporop kadede
likam ong Iesus, pwen kamatala; 60 Ari, sota me irail diar.
Saunkadede likam me toto, me pwarado, ari so, sota me irail
diar. Ikmuri saunkadede riamen pwarado, 61 Indada: Lap
en me inda: I kak ong kawela im en kaudok en Kot ap id
kauada ni pong sili pong. 62 Samero lapalap ap kasinenda
masani ong i: Kom sota sapengki meakot, me mepukat kin
kadede ong komui? 63 A Iesus kotin nenenlata. Samero
lapalap ap masani ong i: I kakau kin komui la ren Kot ieias,
komui en indang kit, ma komui Kristus Sapwilim en Kot. 64
Iesus ap kotin masani ong i: Komui me inda. A I pil men
kaire kin komail, sang ni ansau wet, komail pan kilang Nain
aramas a pan kaipokedi ni pali maun en manaman o kokido
dapok en lang akan. 65 Samero lapalap ap ter pasang, a
likau kan indada: A lalaue. Menda pil akai saunkadede?
Kilang, komail apton rongadar a lalaue, 66 Da me komail
lamelame? Irail sapeng potoan ong: A mau ong kamela. 67
Irail ap kondipi ong silang i o pakir i, o akai pikir i ni silang i,

68 Indada: Kristus, kokop ong kit, is me pikir uk? 69 Petrus
momod liki panakepir; lidu men ap ko dong i indada: Koe me
pil iang Iesus en Kaliläa. 70 A i me kamamaki mo'rail karos
indada: I poneponeki me koe inda. 71 A ni a pedoi wei sang
nan wanim, amen lidu ap kilang i indang irail, me mi wasa o:
Lap men et me pil iang Iesus en Nasaret. 72 A pil kamamki
ap kaula: I sasa aramas en. 73 Mur ekis irail me u impa
pil kaido indang Petrus: Melel koe amen irail, pwe ngil om
kadiarok kin uk ada. 74 I ap lalaue o kaula indada: I sasa
aramas en. Malek ap kakorot. 75 Petrus ap tamanda masan
en Iesus, me kotin masani ong i: Mon malek a kakorot, koe
pan kamam kin ia pan silepak. A ap koieila sangesang laud.

27 A LAO ran pasanger, samero lapalap akan o saumas
akan en toun sap o kapukapungada duen Iesus pwen
kamatala. 2 Irail lao saliedi i, ap wawei, ki ong ren kopina
Pontius Pilatus. 3 A Iudas, me pangala i lao kilanger me
a pakadeikadar, en kamatala, ap kalukila o purekido moni
sileisok ren samero lapalap akan o saumas akan. 4 Indada:
Ngai me wiadar dip, ni ai pangalar nta makelekel. A irail
inda: Menda re at? Koe en pein wia. 5 I ari kasedi moni ko
nan im en kaudok, ap koieilar lusiamalar. 6 A samero lapalap
akan ale moni ko indada; A sota pung kitail en ki ong nan
deun mairong, pwe pwain pan nta. 7 Irail ari kapukapung, ap
netiadar sap en saun wia dal, wasa me men liki pan seredi
ia, 8 I me wasa o adaneki sap en nta kokodo lel ran wet. 9 I
dokan a pwaidar, me lokidor ren saukop Ieremia, me masani:
Irail ari aleer moni sileisok i pwaine pan i, me re netiada ren
men Israel. 10 O pwaine kida sap en saun wia dal, duen
me Kaun o kotin masani ong ia. 11 Iesus ari kotikot mon
kopina; kopina ap kainoma re a masani: Nanmarki en Sus
akan komui? A Iesus kotin masani ong i: Komui me masani.
12 Samero lapalap akan o saumas akan lao karaune kin
i, a sota kotin sapeng. 13 Pilatus ap masani ong i: Komui
sota rong duen ar karakarauni komui kaualap? 14 I ari sota
kotin masani ong i meakot. Kopina ap poneponeki kaualap.
15 Ari, ni kamadip o kopina kin lapwa ong irail amen me
salidi, meamen, me re mauki, 16 A i ansau o ol amen, ad a
Parapas, me salidi re'rail. 17 Irail lao pokon penaer, Pilatus
ap masani ong irail: Is me komail mauki, i en lapwa dang
komail, Parapas de Iesus, me maraneki Kristus? 18 Pwe
a asaer, ar peirin, me re pang kilar i. 19 A lao kaipokedi
pon deun kadeik, a paud ilokilang i indada: Komui der wia
meakot ong ol pung men et, pwe i auramandar duen i, me i
lokelokeki laud ran wet. 20 A samero lapalap akan o saumas
akan sairen kila pokon o, ar poekipoeki Parapas o kamatala
Iesus. 21 A kopina sapeng masani ong irail: Is re'ra, me
komail mauki, i en lapwadang komail? Irail potoan ong:
Parapas. 22 Pilatus ap masani ong irail: Da me i en wiaki
Iesus, me maraneki Kristus? Irail karos potoan ong: A en
kalopuela! 23 A kopina masani: Pwe sued da, me a wiadar?
A re kalaudela ar weriwer: A pan kalopuela! 24 Pilatus lao
kilang, me a sota kak wiada meakot, pwe moromorong pan
wiaui, ap ale pil, omiom mo'rail masani: Ngai makelekel sang
ntan ol pung men et, komail pan wia. 25 Aramas karos ap
wiaki eu sapeng indada: Nta en kapokon ong kit o nait seri
kan! 26 A ap lapwa dong irail Parapas, a Iesus me a woki ap
mueid ong irail, en kalopuela i. 27 Nain kopina saunpei kan
ap ale Iesus kalualong ong nan im en kadeik o, ap kapokon
pena saunpei karos; 28 Irail ap ki sang i sapwilim a likau kan,
ap id kalikauwie kida i likau waitata; 29 Ap pada al en tek eu,
ap kida pon kadokenmai, o ki ong sokon apot ni lim a maun,
o kelepukidi mo a o kapikapidi i indada: Iong Nanmarki en
Sus akan! 30 Irail kondipe ong i, o re ale sokon o, o pokieki
kadokenmai. 31 Irail lao kapiti i, ap kisang likau waitata,
ap kapure ong i udan sapwilim a likau o kaluawei, pwen
kalopuela. 32 Ni arail kotikot kokola, rap diarada aramas en
Kirene men, me ad a Simon, i me re iton ong, en wadala
sapwelim a lopu. 33 Irail lao lel ong wasa o, me ad a Kolkata,
iet wewe: Wasa en pondal en monga. 34 Irail ki ong i pinika,
me doleki edi. A lao kotin song kis, a sota urak. 35 Irail lao
kalopuelar i, ap nek pasang sapwilim a likau kadoropwe
kidar. 36 Irail ari mondi ong wasa o masamasan i. 37 O
ponangin kadokenmai re pasuredier inting o, me a pukoki:
Iet Nanmarki en Sus akan. 38 Lolap riamen iang i lopuelar,
amen mi ni pali maun, a amen ni pali maing. 39 Me dadaulul
akan lalaue i, dueduälok. 40 Katiti: Koe me kin kawela im en
kaudok ap id kauada pong sili pong, en pein dore uk ala;
ma Sapwilim en Kot koe, en keredi sang nin lopu en! 41 A
samero lapalap, o saunkawewe, o saumas akan pil dueta
kapikapiti i indada: 42 A dorelar akai, ap sota kak dorela
pein i; ma i Nanmarki en Israel, i en keredi sang ni lopu en,
a kitail pan kamelele i. 43 A liki Kot, i en kotin dorela, ma a
kotin kupura i, pwe a indada: Ngai Sapwilim en Kot. 44 Lolap
oko, me iang i lopuelar, pil lalaue i. 45 Sang ni auer kawonu
lel auer kaduau rotorot kipadi sap o. 46 Ni auer kaduau Iesus
ap kotin ngil laud masani: Eli, eli lama asaptani! Iet wewe: Ai
Kot, ai Kot, da me komui likitmalia kin ia la? 47 Akai me u
wasa o, rongadar me, ap indada: A eker Elias. 48 A amen
irail pitipit tang ale lim eu, kaduedi ong nan pinika kauong ni
alek apot, kidang i en urak, 49 A akai me inda: Iermen, kitail
en kilang mas, ma Elias pan pwarado dorela i. 50 Iesus pil
kotin ngil laud, ap kadarala ngen e. 51 A kilang, perepa likau
en im en kaudok o ap dei pasang, sang pali poa lel pa, o sap

rereda, o paip akai rongkilar, 52 O sousou kai sara pasang,
o war en me saraui kan toto, me mamair, ap iasadar. 53 O
murin ar iasadar, irail koda sang nan sousou kan, kolang
kanim saraui, pwara dong me toto. 54 Senturion o me iang i
sinsila Iesus, kilanger sap a rereda, o meakan, me wiauier,
rap masakadar kaualap, katiti: Melel i, me Sapwilim en Kot!
55 O li toto mi kailewei, kilekilang me wiaui, iei irail, me
idauendo Iesus sang Kaliläa papa i. 56 Maria men Makdala,
o Maria in en Iakopus i Ioses, o in en nain Sepedäus akan
mi nan pung arail. 57 A lao sautik penaer, ol kapwapwa men
pwarado, men Arimatia, me ad a Iosep, me pil tounpadak
en Iesus amen. 58 I ari poto dong Pilatus poeki kalep en
Iesus. Pilatus ap masani, a en pangalang i. 59 Iosep ari
ale kalep o, kidimiki pena likau makelekel o kaselel; 60 Ap
nekidedi nan pein a sousou kap, me a weiradar nan paip; i
ap kadapure ong takai kalaimun eu nan au en sousou o, ap
kotila sang, 61 A Maria men Makdala, o Maria teio momod
sal ong sousou o. 62 A mandan ran o, ran en kaonop,
samero lapalap o Parisär akan pokon pena ren Pilatus. 63
Indada: Maing, kit tamandar, me ol sued men et katitiki ni a
memaur: I pan maureda murin ran silu. 64 Komui ari masani,
me ren sinsila sousou o lel ran kasilu, pwe a tounpadak kan
de kodo pirapela, ap indang aramas: A kotin iasadar sang
ren me melar akan, pwe pakotau wet pan sued sang men
mas, 65 Pilatus masani ong irail: let silepa ko, komail kowei
sinsila sousou o duen komail kak ong. 66 Irail ari koieila,
kileledier takai o, o kasilaki sousou o saunpei kai.

28 RAN en sapat lao daulier, ni mansang en at en wik,
Maria men Makdala, o Maria teio ap kodon ududial
sousou o. 2 A kilang, sap rereda kaualap, pwe tounlang
en Kaun amen, pwaradido sang nanlang o katapur sang
takai o, ap kaipokedi ong poa, 3 Mom a dueta liol o a likau
puetepueteta sno. 4 Silepa ko ap masapwekadar, o re
likamata mela. 5 A tounlang o kotin sapeng masani ong li
oko: Komail der masak pwe i asa, me koma rapaki Iesus,
me lopuelar. 6 A soer met, pwe a iasadar, duen a kotin
masanier. Kodo udial wasa, me Kaun nekinekidi mas o, 7 O
tangwei kaireki sapwilim a tounpadak kan, me a kotin iasadar
sang ren me melar akan. A kilang a pan kotin tiong mo'mail
kotilang Kaliläa. I wasa komail pan diarada i. Kilang, i kop
ong komail er. 8 Ira ari madang sang ni sousou o masak o
peren kaualap, o tangwei kaireki ong sapwilim a tounpadak
kan. 9 A ni ara kola, kaireki sapwilim a tounpadak kan,
kilang, Iesus ap tu ong ira masani: Ran mau! Ira ap kai ong
poridi ni aluwilu a o pongi i. 10 Iesus ap kotin masani ong ira:
Der masak, kowei kaireki ri ai ol akan, pwe re en koieilang
Kaliläa. I wasa re pan diar ia. 11 Ni ara kokola, kilang silepa
kai ko dong kanim o kaireki samero lapalap akan karos
me wiauier. 12 Irail ari pokon pena iangaki saumas akan o
kapukapung, ap ki ong saunpei moni toto. 13 Indai ong irail:
Komail pan inda: A tounpadak kan pwarador pong pirapela i
ni at mamair. 14 A ma kopina pan rongada duen mepukat,
kit ap pan sauasa komail re a. 15 Irail ari aleer moni kan o
wiadar duen me re katiti ong irail. A kasoi pot et lolok sili ren
Sus akan kokodo lel ran wet. 16 A tounpadak ekamen kowei
ong Kaliläa, pon nana eu, me Iesus kotin kakalik ong irail er.
17 Irail lao diaradar i, re pongi ong i, a akai me peikasal. 18
Iesus ap kotido masani ong irail: Manaman en nanlang o
sappa karos muei ong ia er. 19 Komail ari kola o padaki ong
toun sappa karos o paptais ir ala ni mar en Sam o Na o
Ngen saraui. 20 Padaki ong irail, me ren dadaurata meakan,
me I kakalik ong komail er. O kilang, I pan daudaulole komail
sili kokolata, lao lel sappa imwisokela. **(aiōn g165)**

Markus

1 TAPIN rongamau en Iesus Kristus, Sapwilim en Kot. **2** Duen a intingidi ren saukop Iesaia: Kilang, i kadarala
mo'mui ai men kadar me pan kaonopada al omui! **3** Ngil eu
likelikwir sili nan sap tan: Komail kaonopada al en Kaun o
kaineneda al a! **4** Ioanes kotido wia paptais nin sap tan o
padapadak duen paptais en kalula ong lapwa dip akan. **5**
Toun sap en Sus akan o toun Ierusalem karos pokon dong
re a; irail paptaisela re a nan pilap Iordan, weokada dip
arail akan. **6** Ioanes kin likauwi wun en kamel, o perapirki
kil en man, o kin kangkang mansiek o oni en nan wel. **7**
O padapadak masani: Meamen laud sang ia kotido mur i.
Sal en a sut i sota war ong idiokidi lapwada. **8** I paptais
kilar komail pil. A a pan paptais kin komail Ngen saraui!
9 Kadekadeo ni ran oko Iesus ap kotido sang Nasaret en
Kaliläa ap paptaisela ren Ioanes nan Iordan. **10** A madang
kotida sang nan pil o, ap kotin masani nanlang kan ar ritida,
o Ngen mom en muroi piridi dong po a. **11** Ngil eu ap peidido
sang nanlang kan: Nai kompok komui, me I perenki! **12**
A madang Ngen kalua wong i sap tan. **13** A ap kotikoteki
sap tan ran pangaul wia songesong pan Satan, ieiang man
laualo; a tounlang kan me papa ong i. **14** Murin en Ioanes a
pangalar, Iesus ap koti dong Kaliläa, padapadak rongamau
en wein Kot. **15** Masani: Ansau o leler wein Kot mier! Komail
kalula! Kamelele rongamau! **16** Ni a kotikot sili liman sed en
Kaliläa, a ap masani Simon o ri a ol Andreas ara lalaid sili,
pwe ira saused. **17** Iesus ap kotin masani ong ira: Koma
idauen ia do! Pwe I pan wia kin koma la saused en aramas!
18 Ira ari madang kasedi ara uk eko, ap idauenla i. **19** Ari,
ni a kotila sang wasa o, a ap kotin masani Iakopus, nain
Sepedäus o ri a ol Ioanes mimi pon sop pot wonewone ara
uk oko. **20** I ari kotin molipe ira madang, ira ari pededi sam
ara Sepedäus nin sop o ren toun dodok ko o idauen la i. **21**
Irail ap koti dong Kapernaum. A madang kotilong ong nan
sinakoke ni ran en sapat o kawewe. **22** Re ap puriamuiki a
padak, pwe a kotin kawewe ong irail ni manaman sota dueta
saunkawewe kan. **23** Aramas amen iang mi nan sinakoke
o, me ngen saut mi lole, ap weriwer, **24** Indada: Ko sang
kit! Menda re omui kit, Iesus en Nasaret? Komui kotido
en kawe kit ala? I asa komui, Saraui en Kot. **25** Iesus ari
ongiongida, masani: Nenenla o kowei sang i! **26** Ngen saut
lao kapururada ap weriwer laudeda, a ap koiei sang i. **27** Irail
karos puriamui, pepeidok nan pung arail indada: Dakot met?
Padak kap, dakot met? Pwe ni manaman a masani ong
ngen saut akan, irail ari peiki ong i. **28** I ari madang indand
sili nin sap karos impan Kaliläa. **29** Irail ari madang koti sang
nan sinakoke, ap iang Iakopus o Ioanes kotilong ong nan im
en Simon o Andreas, **30** Saulap en Simon wononeki somau
karakar. Irail ap kaireki i madang duen i. **31** I ari koti wong
ale pa a, kauada. Somau karakar ap madang ko sang; i ari
papa irail. **32** A lao sautik penaer, ni katipin kirila, re ap wa
pena ong i karos me somau o me tewil ti po arail. **33** O toun
kanim o pokon dong ni im o. **34** A ap kotin kakelailada me
toto me somauki song en somau toto, kausa sang tewil toto,
ap kulikedi tewil akan, ren der lokaia, pwe re asa i. **35** A kotin
kipada nin soran, kotilang sap tan, pwen laolao wasa o. **36**
Simon o me iang ko ap idauenla i. **37** Ni arail diar i, re ap
potoan ong i: Irail karos raparapa kin komui. **38** A ap kotin
masani ong irail: Kitail daulul wong sap tei ko, pwe I en pil
padak wasa o, pwe i me I kokido. **39** A ap kotin padapadak
sili nan arail sinakoke kan nan sap en Kaliläa karos o kakaus
tewil akan. **40** Ol tuketuk amen ap poto dong i kelepuki poeki
potoan ong i: Ma re kotin kupura, re kotin kamakeke ia da!
41 Iesus ari kupuro kila, kapawei lim a, sair i masani ong i:
I pan, makelekelada! **42** A ni a masani eta, ari a tuketuk
ko sang madang, a ap makelekel lar. **43** I ari kalikedi i, ap
madang kadarala. **44** Masani ong i: Kalaka! Koe depa indai
ong meamen; a kowei kasale ong koe samero o, o kida,
pweki om makelekelada, me Moses masani, pwen kadede
ong irail. **45** Ari, a kolata kalokisili, suaiki sili o ari, kareda en
Iesus a sola sansal koti dong kanim o, kotikot eta liki nan
sap tan, irail ap pokon dong re a sang pali karos.

2 MURIN ran akai a ap pil kotilong ong Kapernaum, ap loki
sili me a kotikot nan im o. **2** Me toto ap madanga pena,
im o lao koidala o pil likin im o. A ap kotin kawewe ong ir
masan o. **3** Irail ari poto dong re a, wa kodo me somau rerer
men, roan pa men. **4** Irail sota kak kai dong impa pweki
pokon o. Re ap palang pasang pon im o, wasa a kotikot
ia; irail lao palang pasang ap kakiredi ro o, me somau o
mi poa. **5** Iesus lao mangi ar poson, ap masani ong me
somau rerer o: Nai, dip om akan lapwa sang uk er! **6** Ari,
saunkawewe kai momod wasa o, mongemongloleki: **7** Da
me men et lokelokaia? A lalaue. Is me kak lapwada dip
akan, pwe amen ta, Kot? **8** Iesus ari madang angiada nan
kupur a duen ar mongemonglole, ap kotin masani ong irail:
Da me komail mongemongloleki? **9** Ia me mangai ren indai
ong me somau rerer: Dip om akan lapwa sang uk er, de
inda: Uda, ale ki om, kowei? **10** A pwe komail en asa, me
Nain aramas me manaman ong lapwada dip akan nin sappa,
iei me a kotin masanieki ong me somau rerer: **11** I indai ong
uk: Uda! Al eki om! U ko ong ni im om! **12** I ari madang uda,
ale ki, aluwei mo'rail karos. Irail karos ari malamalaua kila,

kapinga Kot inda: Se saikenta man kilang meakot et! **13** I ari
pil kotila liman sed o. Irail karos ap pokon dong i, i ari kotin
kawewe ong irail. **14** A lao kotin daulul wasa o, ap masani
Lewi, nain Alpäus, a momod ni wasan nopwei, ap masani
ong i: Idauen ia do! I ari uda idauenla i. **15** Kadekadeo a
lao kaipokedi konot nan im a, saunopwei o me dipan akan
me toto iang Iesus o sapwilim a tounpadak kan konokonot;
pwe irail me toto, me idauen i. **16** Ari, ni en saunkawewe o
Parisär akan ar kilang a kotin iang me dipan o saunopwei
kan konokonot, irail ap indai ong sapwilim a tounpadak kan:
Da me a iangki saunopwei o me dipan akan konot o kaker
eki? **17** Ni en Iesus angiada, ap kotin masangi ong irail:
Me kelail akan sota mau ong saunwini pwe me somau ta. I
sota kodon ekeredo me pung kan, a me dipan akan. **18** En
Ioanes a tounpadak kan o Parisär akan kin kaisesol. Irail ari
kodo potoan ong i: Da me en Ioanes a tounpadak kan kin
kaisesol, o en Parisär ar tounpadak kan, a sapwilim omui
tounpadak kan sota kin kaisesol? **19** Iesus ap kotin masani
ong irail: Da, toun kamadip en kapapaud pan kak kaisesol ni
en ol kamod a iang irail? Ni en ol kamod a iang irail, re sota
pan kak kaisesol. **20** A ansau kokodo, me ol kamod pan
wisike sang irail, iei ran o, me re pan kaisesol. **21** Sota amen
me pan deik ong likau kap ni likau maring, pwe likau kap
pan dei sang likau maring, por o ap pan laudela. **22** Pil sota
amen me kin deuke kida ed maring wain kap, pwe wain o
de ter pasang ed o, wain o ari wudokila, ed o ola. A wain
kap mau ong nan ed kap. **23** Kadekadeo a kotin weid nan
mat en korn ni ran en sapat. Sapwilim a tounpadak kan ap
dondolung kowei wan korn. **24** Parisär oko ap indai ong i:
Kilang, da me irail wia ni sapat me sota pung, en wiaui? **25**
A kotin masani ong irail: Komail sota wadoker, me Dawid
wiadar, ni a men kaualap, o a men manga, i o me iang i? **26**
Duen a pedelong ong nan tanpas en Kot ni muein Apiatar
samero lapalap, o kangala prot mairong o nek ong irail, me
iang i, me sota pung aramas en tungole, samero kan eta?
27 A ap kotin masani ong irail: Sapat me wiaui ong aramas a
kaidik aramas ong sapat. **28** I me Nain aramas pil udan kaun
en sapat.

3 KADEKADEO a pil kotin pur ong nan sinakoke. Ari, aramas
amen mia, me pa a motor. **2** Irail ari masamasaneki, ma
a pan kakelada i ni ran en sapat, pwe irail en karaun i. **3** I ari
kotin masani ong aramas o, me pa a motor: Uda kodo met!
4 A ap kotin masani ong irail: Me pung, wia mau ni ran en
sapat de wia sued? Kamaur de kamela? Ir ari nenenla. **5** I
ari angiang aupwili sili po'rail, kupurokila ar kapitakai, ap
kotin masani ong aramas o: Kapawei pa om! I ari kapawei.
Pa a ap kelailada. **6** Parisär oko ap madangalang ren iang
en Erodes. Re ap kapakaparok duen ar pan kamatala i. **7** A
Iesus kotin kapitawei sang pein i o sapwilim a tounpadak
kan, koti wong liman sed. Pokon kalaimun ap idauen i sang
Kaliläa, o Iudäa. **8** O sang Ierusalem, o sang Idumäa, o sang
palilan Iordan, o toun liman Tirus o Sidon, pokon kalaimun, re
rongada duen a kotin wiada manaman kaualap, re ap pokon
dong re a. **9** A kotin masani ong sapwilim a tounpadak kan,
kisin sop kis en kaonop ong i, pweki pokon o, pwe re de koi
dong i. **10** Pwe a kotin kakelada me toto, irail ari pakoideda,
pwe me somau ko me sair i. **11** O ni en ngen saut akan ngar
i, re pupedi mo i, weriwer, indada: Sapwilim en Kot komui!
12 I ari kotin kalik irail edi, ren der kaireki i. **13** I ari kotidala
nan nana o, ap molipei dong i, me a kotin kupura, re ap poto
dong re a. **14** I ari kotin kileledi ekriamen, pwe re en ieiang
i, pwen poroporone ir sili padapadak. **15** O manamanla
kakelada me somau kan o kakaus tewil akan; **16** Simon a
kotiki ong ad a Petrus. **17** O Iakopus nain Iepedäus, o Ioanes
ri en Iakopus, a kotiki ong ad ara Poanerkes. Iet wewe:
Nain nansapwe. **18** O Andreas, o Pilipus, o Partolomäus,
o Matäus, o Tomas, o Iakopus, nain Alpäus, o Tadäus, o
Simon men Kana, **19** O Iudas Iskariot, me pangala i. **20** Irail
ari ko dong nan im eu. Pil pokon eu pokon pena. Irail ari sola
kak manga. **21** Ni kompokepa ko rongada, re kodo, pwen
wala sang i; pwe re inda, me a iakala. **22** A saunkawewe
ko, me kodido sang Ierusalem inda: A katia Peelsepup o
saumas en tewil akan; iei me a kakauseki tewil akan. **23** I ari
molipe ir do, masani ong irail ni karaseras akan: Ia pan duen
Satan a kausawei Satan? **24** O ma toun wei eu u pena nan
pung ar, wei o sota pan kak pwaida. **25** O ma penainai eu
u pena nan pung ar, penainai o sota pan kak pwaida. **26**
O ma Satan u ong pein i, a sota pan kak pwaida, a pan
imwisokela. **27** Sota amen me pan kak ko ong nan im en
kelail amen kulia a kapwa, ma a so saliedi mas me kelail
o. A ap pan kak kawela im a. **28** Melel I indai ong komail:
Dip akan karos pan lapwa sang nain aramas akan, o laue,
me re lalaueki. **29** A meamen lalaue Ngen saraui sota pan
lapwada, a a pan puk ong kamekam soutuk. **(aiōn g165, aiōnios
g166)** **30** Pweki ar inda: A katia ngen saut. **31** Ari in a, o ri a ol
akan ap kodo, mi liki o iloke dong. **32** A pokon me momod
impa o ap potoan ong i: Re mangi, in ar o ri ar ol akan mimi
liki kainoma komui. **33** A ap kotin sapeng irail masani: Is in ai
de ri ai kan? **34** A ap kotin aupwil sili po'rail, me mod impa
ko, masani: Kilang, in ai o ri ai ol akan! **35** Pwe meamen
wiawia kupur en Kot, iei me ri ai ol o ri ai li o in ai.

4 KADEKADEO a pil kotin tapiada kawewe liman sed o.
Pokon kalaimun eu ap ko pena re a. A ap kotidang pon
sop pot kotikot pon sed o. A pokon o mi nan sap pon oror. **2**
A kotin kawewe ong irail me toto ni i karaseras akan, masani
ong irail ni a padak: **3** Rong! Kilang, saunkamor o kolan
kamorok. **4** Ni a kamokamorok akai ap moridi ong pon kailan
al, manpir ap pirido nam ir ala. **5** A akai moredi ong wasa
takain, wasa pwel petepet; irail ari madang wosada, pweki
sota pwel lole. **6** Ni en katipin dakarada, re ap mongela
o mela pweki sota kalau ar. **7** A akai moredi nan tuka
teketek; o tuka teketek wosada, kasokiala, re ap sota wa. **8**
A akai moredi nan pwel mau o pwaida wa; akai pan me
sileisok; a akai me woneisok, a akai me epuki. **9** A kotin
masani: Me salong a mia men rong, i en rong! **10** A lao kotin
kalapukela, men imp a iangaki ekriamen ap kalelapok re
a duen karaseras pukat. **11** A ap kotin masani ong irail: A
muei ong komail, en asa duen me rir en wein Kot. A men liki
re pan asa meakaros sang ni karaseras akan. **12** Pwe re
kilang, ari sota kilang, o rongerong, ap sota dedeki; pwe
re de pan wukila o dip ar lapwa sang irail. **13** A ap kotin
masani ong irail: Komail sota dedeki karaseras pot et? A
iaduen, omail pan asa karaseras tei ko? **14** Saunkamor
me kamorok sili masan. **15** A mepukat me mi pon kailan
al, wasa masan moredi ong, a re lao rongadar, Satan ap
madangado, ki sang masan, me kamoremoredi ong nan
mongiong arail. **16** O mepukat me moredi ong wasan takain,
re lao rongadar masan o ap madang peren kida ale. **17**
A sota kalaua re'rail ap dadaur eta ekis, lao songesong
o kamekam wiaui pweki masan o, re ap madang makar
kida. **18** A mepukat me moredi ong nan tuka teketek, me
rongada masan. **19** A anan en pai en sappa o inong kapwa,
o norok en okotme pwaida, kasokela masan, ap sota wa.
(aiōn g165) **20** A mepukat irail, me moredi ong nan pwel mau,
me rongada masan o, ale o wa, akai pan me sileisok, a akai
me woneisok, a akai me epuki. **21** A kotin masani ong irail:
Kandel pan wisikedo, pwen ko ong pan kasak de pan men
wendi? A sote koda wong nin deun kandel? **22** Pwe sota
me rir kot, me so pan sansalada, pil sota me okiok kot, me
so pan lok sili. **23** Meamen me salong a mia men rong, i
en rong! **24** A ap kotin masani ong irail: Komail kalaka, me
komail rong! Pwe men song, me komail songki iduen a pil
pan song, ong komail. O omail tungol pan laud. **25** Pwe me a
mia, ekis pan ko ong; a me sota a mia, me ekis mi re a, pan
katia sang. **26** A kotin masani: Iet duen wein Kot, ras ong
aramas amen, me kamoredi ong nan pwel war en tuka. **27**
Ap mairela, pirida, pong ran; a war o wosada ap kakairida a
ap sota asa due. **28** Pwe pwel kin pein kawosada tuka. Mas
katoka, mur mpok, mur war en korn nan mpok ap pwarada.
29 A ni wa ma, a ap madang ki ong men lepukedi, pwe rak
mier. **30** A pil kotin masani: Da me kitail en karasai ong wein
Kot? De da me kitail en kasosong ong? **31** A rasong wan
tuka, me pan kamoremoredi ong nan pwel, me tikitik sang
war karos, me mi nan sap. **32** A lao kamoredi, ap wosada
laude sang dip karos, ap kasang pasang laud; manpir en
pan lang ap kin wendi pan mot a. **33** I song en karaseras
akan toto a kotiki ong irail ni a kawewe ong irail masan o
duen ar weweki. **34** Sota a masan, ma so karaseras. Ni arail
kelepala, a ap kotin kadede ong sapwilim a tounpadak kan
meakan. **35** Ni ran ota, lao sautik penaer, a kotin masani
ong irail: Kitail daulul wong palio! **36** Ari, ni ar kadar pasang
pokon o, re kamasalada nin sop o. Pil akai kisin sop mi re a.
37 Melimel ap koda, iluk ap pungedi ong nan sop o kadirela.
38 A a kotikot nan murin sop o, saisaimok pon ulunga. Irail
ap kaopada potoan ong i: Saunpadak, kom sota kupurai
kit, pweki at pan mela? **39** I ari kotin kipada, angiangida
melimel, o kotin masani ong sed o: Moledi! Ang ap dukedi
o molela kaualap. **40** A ap kotin masani ong irail: Da me
komail masapwekeki? Iadue, sota omail poson? **41** Irail
masapwekada kaualap, ap indada nan pung arail: Iaduen ol
men et, me ang o sed peiki ong?

5 IRAIL ari kotela sed o koti dong nan wein Katara; **2** A lao
kotidi sang nin sop, aramas me ngen saut ti poa, madang
ap tang dong i sang nin sousou kan. **3** Pwe a kin kaukauson
nin sousou kan, sota amen, me kak saliedi i, sal mata sota
pil kak. **4** Pwe pan toto a salikidi sal en nä o sal mata, ari a
kin kamueit pasang sal mata o sal en nä; sota amen me kak
kamandala i. **5** Ansau karos, pong o ran, a kin mimi nan
sousou kan o nana, weriwer o pein lokeki i takai. **6** A ni a
kilang Iesus wasa doo, a ap tangalang dairukedi. **7** Weriwer
laudeda indada: Menda re omui ngai Iesus, Sapwilim en
Kot lapalap? I kaukilang komui Kot, komui ender kawairok
ia! **8** Pwe a kotin masani ong i: Koti sang aramas en, ngen
saut koe! **9** I ari kotin kainoma re a: Is ad om? A ap sapeng
potoan ong i: Iet ad ai lekion, pwe kit me toto. **10** A ap
poeki, ender kotin kaus ir ala nin sap o. **11** Ari, pwin pwik
kalaimun eu mimi impan nana o, mangamanga sili. **12** Irail
ap poekipoeki potoan ong: Re kotin kadar kit ala, pwe sen
til ong nan pwik oko. **13** Iesus ari kotin mueid ong. Ngen
saut akan ap koiei sang, ko ong nan pwik oko. Pwik oko
ap tangedi wei ni aul ong nan sed ap mopila nan sed. Irail
impan riakid. **14** Silepa kan ap tangdaui, kaireki sili nan
kanim o nan sap; re ap koieila pwen kilang duen me wiaui;
15 Irail ari poto dong ren Iesus, kilang, me tanwar en tewil o a
momod, o likauer, o lolekonglar; iei i me lekion mier re a. Re

ap masapwekada, **16** Irail me kilanger ap indai ong irail duen
me wiaui ong me tanwar en tewil o, o duen pwik akan. **17** Re
ap poekipoeki, a en kotiwei sang sap arail. **18** Ni a koti dong
nin sop o, me tanwar en tewil o poeki re a en iang i. **19** A i
sota mueid ong i, ap masani ong i: Ko ong ni im om ren sau
om, kaire kin ir duen manaman lapalap, me Kaun o wiai ong
uk er o poke uk alar. **20** I ari kola, kaloki sili nan Dekapolis
duen manaman lapalap, me Iesus kotin wiai ong i; irail karos
ap puriamui kila. **21** Iesus lao pil kotela sed o ong palio,
pokon kalaimun eu ap ko pena re a. A kotikot pon oror. **22**
Ari, saumas en sinakoke amen, me ad a Iairus kotido. Ni a
tu ong i, ap dairukedi sang. **23** Poekipoeki kaualap, potoan
ong: Nai kisin seripein kis koren iong mela; i poeki, komui
en kotido en pwil lim omui poa, pwen kelailada, ap pan
maurela. **24** I ap kotin iangala, aramas toto ap idauenla, koi
dong pena. **25** Li amen, me nta pwilipwil par ngaulriau. **26** O
lokolokki me toto ren saunwini toto o kida a kapwa karos, ap
sota katepe, pwe a totorela eta. **27** Ni a rongada duen Iesus,
a ap dilongedo muri nan pokon o, o sair sapwilim a likau. **28**
Pwe a inda: Ma i sair sapwilim a likau eta, i pan kelailada. **29**
Ari, pwilipwil en nta madang matata. I ari pamada nan war a,
me a kelada sanger somau o. **30** Iesus ap madang kotin
kaanda, me roson kis ko sanger. A ap saupei dong pokon o
masani: Is me sair ai likau? **31** A sapwilim a tounpadak kan
potoan ong: Komui masani, pokon et koi dong komui penaer;
a komui masani: Is me sair ia? **32** I ari kotin aupwil sili, pwe a
men masani, me wia me o. **33** Li o ari masapwekada, rerer,
asaer me wiaui ong i ap potodo, dairukedi mo a, potoan
ong duen melel en me wiaui o. **34** A ap kotin masani ong i:
Nai om poson me kakelail uk adar. Ukowei popol, o kelada
sang om somau! **35** Ni a kotin mamasan, irail kodo sang
ren saumas en sinakoke indada: Noum serepein o melar.
Menda kom kangiri saunpadak en? **36** Ni en Iesus a angi
kair o, ap masani ong saumas en sinokoke o: Kom der
masak poson eta! **37** A ap sota kotin mueid ong meamen en
idauenla i, Petrus eta, o Iakopus o Ioanes ri en Iakopus. **38**
Irail koti dong ni im en saumas en sinakoke o, ap masani
arail moromorong o mamaiei kaualap. **39** A ni a kotilong, a
masani ong irail: Da me komail moromorongki o mamaukeki?
Seri en sota melar, a mamair eta. **40** Re ap kakaurureki i.
I ari kotikiiei sang irail karos, ap kotin ukada sam o in en
seri o me iang i ko; a ap pedelong ong wasa, me seri o
wonon ia; **41** I ari kotin ale pa en seri o masani ong i: Talita
kumi! Iet wewe: Seripein i indai ong uk, paurida! **42** Seripein
ap madang paurida, alu; pwe a saunpar eisokriau; irail ap
malamalaua kila kaualap. **43** I ari kotin kalik irail edi, pwe
meamen de asada, ap masani, kisin manga en ko ong.

6 A AP kotila sang wasa o, ap koti dong ni udan sap we,
o sapwilim a tounpadak kan idauenla i. **2** Lao lel ran
en sapat a kotin tapiada kawewe nan sinakoke; me toto,
me rong puriamui kila, inda: Ia me lap en ale mepukat?
O Iolekong da eu, me mi re a, me a kak wiaki manaman
pukat? **3** Kaidin i kapenta o, nain Maria, o ri en Iakopus,
o Ioses, o Iudas, o Simon? A kaidin ri a li akan kin mi re
atail? Re ap makar kida i. **4** Iesus ap kotin masani ong irail:
Sota wasa, me saukop sota wau ia; nan sap we ta o ren
sau i ko o toun im a. **5** A ap sota kak wia manaman eu
wasa o, me somau kai ta, me a kotin pwil po ar lim a ko o
kakelail ir ada. **6** I ari pone kida ar soposon, ap kotin paang
sili kanim akan, kaukawewe. **7** A ap kotin molipe dong re
a ekriamen oko, o kotin kadar ir pasang riamen me eu o
kotiki ong irail manaman, en poedi ngen saut akan. **8** Ap
masani ong irail, re depa wa meakot ni ar koko sili, sokon
eta pot; iermen ed, de prot, pil sota moni nan ed. **9** A re
ko ong eta nan sut, o der mi nan sakit riau. **10** A ap kotin
masani ong irail: Wasa kis, me komail pedelong onger ni im
eu, komail mimieta, komail lao kowei sang wasa o. **11** A
wasa eu, me kang kasamo o rong komail, komail sipede
sang pwel ni nä omail, ni omail ko sang, pwen kadede ong
irail. **12** Irail ap kola o padapadaki me ren kalula. **13** Re pil
kause sang tewil toto o keie me somau toto, kakela ir ada.
14 Erodes nanmarki mangiada pwe mar a indandsili, a ap
masani: Iei Ioanes saunpaptais o, me mauredar sang ren
me melar akan; iei i me a wia manaman pukat. **15** Akai
inda, me i Elias; a akai, me i saukop amen de amen me
due saukop akan. **16** Ni en Erodes mangiada, a ap masani:
Ioanes, me i lepuke sang mong a; ari, a mauredar. **17** Pwe
pein Erodes me poron wong, saikidi Ioanes, o saliedi ong
nan imateng pweki Erodias, en ri a ol Pilip a paud, pwe a id
paude kida i. **18** Pwe Ioanes me kapung ong Erodes: Me
sota pung omui atia sang en ri omui ol a paud! **19** Iei, me
Erodias kailong kila i, ap men kamela i; ari, a sota kak. **20**
Pwe Erodes laan Ioanes, pwe a asa, me i ol pung o saraui
amen, i ari tataakata i, ap peiki ong o mamangi pereneki. **21**
Ari ran mau eu, ran en Erodes a ipwidi, a ap kotin kamadipa
a saupedi ko, o a saumas oko, o na me lapalap en wein
Kaliläa kan. **22** Ari, nain Erodias seripein ap kodo kakalek,
kamakamait Erodes o me momod re a ko ni tepel. Nanmarki
ap masani ong seripein o: Poeki re i meakot, me koe mauki;
i pan ki ong uk. **23** I ari kotin kaula: Meakot koe poeki re i, i
pan ki ong uk, lao lel apali en ai wei. **24** A ap pedoi wei
indang in a: Da me i pan poeki? I ari inda: Monga en Ioanes
saunpaptais o. **25** I ari puredo, madang dong ren nanmarki
o, poeki, inda: I men, komui en madang kotikido monga en

Ioanes saunpaptais nan eu dal en! 26 Nanmarki ap topwaila
kaualap, a pweki a kotin kaula o pweki ir, me iang i ni tepel
ko a sota men kapapalawei. 27 Nanmarki o ap madang
poronela saunpei amen, masani, monga en wisikedo. 28
A ap kola, lepuke sang monga nan imateng, ap wa kodo
monga o nan dal eu ap ki ong seripein o; seripein o ap
kiong in a. 29 A tounpadak kan lao rongadar, re ap kodo ale
kalep a, nekidala nan sousou o. 30 Wanporon oko kapokon
irail pena ren Iesus, potoan ong i meakaros, me re wia o
me re kawewedar. 31 A ap kotin masani ong irail: Komail
kelepe dong sap tan; kamol mas. Pwe me toto purepure
ir; irail ari sota pisokki ong manga. 32 Re ap takeda sop
kelep kolang sap tan. 33 A me toto kilang ar masalwei; me
toto asa irail. Ir ari sapal sang kanim karos audi mo a ap
pokon pena re a. 34 A Iesus lao keredi sang nan sop o, ap
masani aramas toto, ap kupura ir ala; pwe likamata irail sip,
me sota sile parail. A ap kotin tapiada kawewe ong irail me
toto. 35 Wasa lao sautik penaer, sapwilim a tounpadak kan
ap poto dong re a, potoan ong: Sap tan eu met, ap wasa
sautiker; 36 Re kotin kadar ir pasang; pwe re en paangewei
sap koren kan o kisin kanim akan o pein netiada kan ar
prot, pwe sota man ar tungole meakot. 37 A ap kotin sapeng
masani ong irail: Komail katungole ir! Re ap potoan ong i:
Se en kola en netiada prot me denar riepuki, ap ki ong irail
ren tungole? 38 A ap kotin masani ong irail: Lopon en prot
depa mi re omail? Kowei kalelapok! Re lao kalelepok, rap
potoan: Me limau o mam riamen. 39 A masani ong irail, re
en wia pwini ir pasang, kamodang ir di ong nan rä. 40 Re ap
mondi ni pwin akai; wad epuki o limek ni pwin ko. 41 A ap
kotikidar lopon en prot limau o mam riamen masandang
nanlang laolaoki pwilitiki pasang o ari, kotiki ong sapwilim
a tounpadak kan, pwe re en nek ong irail. O mam riamen
oko pil nene ong irail karos. 42 Irail karos ari mangaer o
medier. 43 Rap deuk pena kopou eisokriau maremor en
kamadip o luan mam oko. 44 Irail me tungoler prot oko me ol
limekid. 45 I ari kotin madang pain sapwilim a tounpadak
kan, irail en ko ong nin sop o, tiong wong Petsaida palio,
pwe a pan kotin kadar pasang pokon o. 46 A lao kotin kadar
ir pasang, a ap kotidalang nan nana eu, pwen laolao. 47
A lao sautik penaer, sop o mi nan ailep en sed. A a kotin
kalakalapuk nan sap. 48 I ari masani arail wiawia roro, pwe
me ang matong irail. A nin soran a koti dong irail, weid pon
sed, a pan dauli ir wei. 49 Ari, ni arail kilang a kotin weweid
pon sed, re kiki ong, me ani amen. Re ap weriwer. 50 Pwe
irail karos kilang i, ap masapwekada i ari madang masani
ong irail, masani: Komail perenda! Ngai met! Der masak! 51
I ari keredang pon sop o, ap moledi. Re ap puriamui kila
kaualap o ponepone kida. 52 Pwe re sota lamelame prot
oko; pwe mongiong arail kakaluakalar. 53 Irail lao kotido,
re ap inen dong wein Kenesaret, ap kai ong liman sap o.
54 Irail lao keredi sang nan sop o, re ap madang asada i.
55 Re ap tang pasang wasa karos tapiada wa dong i me
somau pon ro'rail wasa re rong, me a kot ia. 56 O wasa, me
a kot ia, kisin kanim laud akan de sap, re kin pwilikidi nani al
akan me somau kan, ap poekipoeki, pwe re en sair kailan
sapwilim a likau ta. Ari, me doke ko karos ap kelailada.

7 PARISÄR akan o saunkawewe kai ap pokon dong re
a, me kodo sang Ierusalem. 2 Ni ar kilang sapwilim a
tounpadak kai kang proteki pa samin, so omiom, 3 Pwe
Parisär o Sus akan sota kin manga, ma re so omiom mas;
pwe re wiawia padok en men kaua ko. 4 O ni ar kin puredo
sang wasan net, re sota kin manga, ma re so omiom mas o
tiak toto, me re aledi, re kin wiawia: Widen dal tikitik, dal
laud, dal pras, o men momod. 5 Parisär o saunkawewe ko
ap kalelapok re a: Da me sapwilim omui tounpadak kan
sota wiaki padok en men kaua kan? A re mangata prot so
omiom? 6 A kotin sapeng masani ong irail: Melel eta en
Iesaias a kopadar, me komail malaun akan, iduen a intingidi:
Aramas pukat kin kaka kin ia au arail a mongiong arail me
doo sang ia. 7 Ari, me mal ar kaudok ia, pwe kusoned en
aramas eta, me re kin kaukawewe. 8 Pwe komail kin kasela
kusoned en Kot, ap id wiawia padok en aramas; iet widen
dal laud o tikitik ape; o pil akai, me komail kin wiawia. 9 A ap
kotin masani ong ir, melel me komail kasela kusoned en
Kot, pwe komail en apwaliela pein omail padok. 10 Pwe
Moses masani: Kakaki sam om o in om; o meamen me
lalaue sam a de in a en kamela! 11 A komail kin inda, ma
aramas amen indai ong sam de in a: Korpan (iet wewe:
Mairong eu), me koe men aneki sang ia, komail inda, me
sota dip a. 12 Komail ari sola mueid ong i, en wiai ong sam
a de in a meakot. 13 Ap kawe kila masan en Kot omail
padok, me komail pein wiada. O pil me toto me due met,
me komail kin wiawia. 14 Ni a kotin molipe pena pokon
o re a, a kotin masani ong irail: Komail karos rong ia o
weweki! 15 Sota meakot men likin aramas, me pan ko ong
lole, kasaminela i. A meakan, me koda sang lole, iei eta,
me kin kasaminela aramas. 16 Meamen me salong a mia
men rong, i en rong! 17 Ni a kotilong ong nan im eu sang
ren aramas oko, sapwilim a tounpadak kan ap kalelapok
re a duen karaseras o. 18 A ap kotin masani ong irail: Da,
komail me pil so lolekong? Komail sota dedeki, me meakot
men likin aramas kin ko ong lole, sota kak kasaminela? 19
Pwe a sota ko ong nan mongiong; pwe nan kaped eta, ap
pidok wei sang, koko sang meakaros? 20 A ap kotin masani:

Meakan me koda sang lol en aramas, iei me kin kasaminela
aramas. 21 Pwe sang lol en aramas, sang nan mongiong,
lamelam sued kin tapida sang ia: Kamal, nenek, kamela
aramas. 22 Pirap, norok, sarsued, widing, sengo, poosued,
lalaue, lemai, soukoti. 23 Mesued pukat karos tapida sang
lole, ap kasaminela aramas. 24 I ari kotila sang wasa o,
kotilang wein Tirus o Sidon, a lao kotilong ong nan im eu, ap
sota men, aramas en asa i. Ari, a sota kak rirala. 25 Pwe li
amen, me na seripein ngen saut ti poa, madang rongada i,
ap kodo dairukedi ong ni aluwilu a. 26 Li en Krik amen, kisan
sap en Siro-Penisia, potoan ong, poekipoeki re a, en kausa
sang na seripein tewil o. 27 Iesus ap kotin masani ong i: Seri
ko pan med mas. Pwe a sota mau, ale en seri ar tungol
prot, ap kasedi ong ren kiti. 28 A ap sapeng potoan ong i:
Melel Maing! Ari, kiti kin tungole maremor en seri ar tungol
prot pan tepel. 29 A ap kotin masani ong i: Pweki om lokaia
en, kowei! Tewil o ko sanger ren noum serepein o! 30 Ari,
a kolang im a, a ap diarada, me tewil o ko sanger, o na
seripein wonon nan deu a. 31 A lao pil kotin purela sang wein
Tirus o Sidon ap koti dong ni le en Kaliläa, weidedo nan wein
Dekapolis. 32 Re ap wa dong i salongepon amen, me lotong;
irail ari poeki re a, en kotin pwil poa lim a. 33 I ari kotin ukala
sang i ni pokon o, ap kilong ong sondin lim a nan salong a o
likidi sair lo a. 34 A ap masandang nanlang, asmamarada,
masani ong i: Epata! (iet wewe: Wasok pasang). 35 Salong
a ap madang wasok pasang o sal en lo a lapwada. A ap
lokaia mau. 36 I ari kalik irail edi re depa indai ong meamen.
A kainapwi irail; ari, re ap kalaudela ar kaloki sili. 37 Re
puriamui kila kaualap, inda: Me mau, me a wia dar kan! Pwe
a kakarongada me salongepon, ap kalokaiada, me lotong.

8 NI ran oko pil pokon kalaimunia mia, ap sota me re
tungole; a ap kotin molipedo sapwilim a tounpadak kan,
masani ong irail: 2 I pokela pokon et, pwe re ieiang ia ran
silu, ap sota ar tungol. 3 O ma I kadar ir wong ni im ar
dupok, re pan lipongmas nani al, pwe akai ir kodo sang wasa
doo. 4 A sapwilim a tounpadak kan ap sapeng potoan ong i:
Ia wasa, me amen pan kak ki sang ia prot, men kamedela
pokon et nan sap tan et? 5 A ap kotin kainoma re irail: Prot
depa mi re omail? Re ap sapeng potoan ong: Me isu. 6 I
ari kotin masani ong pokon o, en mondi ong nan pwel, ap
kotikida lopon en prot isu, laolaoki, pilitiki pasang o ari, ap
kotiki ong sapwilim a tounpadak kan, pwe ren nek. Irail ari
nek ong pokon o. 7 Kisin mam kai pil mia, i ari laolaoki o
masani, ren pil neki ong irail. 8 Irail ari manga o medier. Irail
ap deuk pena kopou en maremor isu luan kamadip, 9 Me
mangaer me koren iong pakid. A ap kotin kadar ir pasang.
10 Io sapwilim a tounpadak kan ap madang kotidang pon
sop pot, kotelang nan wein Dalmanuta. 11 Parisär akai
ap kodo, tapiada akamai ong i, men kilang re a kilel sang
nanlang, pwe re kasongesong i. 12 A ap kotin kaangangala
nan ngen i, masani: Menda di wet ngongki kilel eu? Melel I
indai ong komail: Sota kilel eu pan ko ong di wet. 13 I ari
kotila sang irail, pil pur ong nin sop o, kotilang palio. 14 Irail
ap monokela prot oko, men kapinwar arail, lopon prot ta
ieu mimi re rail nin sop o. 15 I ari kapung ong irail masani:
Kalaka en Parisär ko ar kalap o en Erodes a kalap. 16 Irail
ap lamelame nan pung arail: Sota atail prot oko. 17 Ni en
Iesus a kotin mangiada, a masani ong irail: Da me komail
toutouki a sota kan omail prot? Komail saikenta dedekila o
weweki? Mongiong omail kapikapitakaita? 18 Mas omail mia,
ap sota kilang; salong omail mia, ap sota rong. O komail
sota tamataman, 19 Ni ai pilingong me limekid lopon en prot
limau o, kopou en maremor depa, me komail deukada? Re
ap potoan ong i: Me eisokriau. 20 O isu nan pung en me
pakid, kopou en maremor depa, me komail deukada? Re ap
potoan: Me isu. 21 A ap kotin kainoma re'rail: A da me komail
sota dedeki? 22 A ap koti dong Petsaida. Re ap wa dong i
maskun amen, poekipoeki en sair i. 23 A ap kotin ale pa en
me maskun o kaluala sang ni kisin kanim o; A ap likidi ong ni
mas a o pwil poa lim a ko ap kainoma re a, ma a kilangada
wasa de so? 24 I ari sarada potoan: I kilang aramas akan
likamada tuka kai, me alialu sili. 25 A pil pwil pon mas a lim
a ko, ap kasaradakeda. I ari kelailada ap kilangada mau.
26 A ap kotin kadaralang nin im a masani: Koe depa pur
wong ni kisin kanim o, o pil depa indai ong meamen nin
kanim o! 27 Iesus i sapwilim a tounpadak kan ap kotieila nan
kanim en Säsarea Pilipi ko. Ari, ni a kotikot kowei, ap kotin
kainoma ren sapwilim a tounpadak kan masani ong irail:
Is me aramas inda me ngai? 28 Irail sapeng i potoan ong:
Ioanes saunpaptais; a akai inda, me Elias; a akai, me amen
sang ren saukop akan. 29 A ap kotin kainoma re irail: A
komail, is me komail kin inda me ngai? Petrus ap sapeng
potoan ong i: Komui Kristus! 30 I ari kotin kalik irail edi, re
depa indai ong meamen i. 31 A ap kotin tapiada kawewe kin
irail, me Nain aramas en kalokolok toto o sokonekonla pan
saumas akan, o samero lapalap akan, o saunkawewe kan, o
pan kamela, ap pan maureda murin ran silu. 32 Masan wet
a kotin masani sansal. Petrus ap ukada i tapiada kapung
ong i. 33 Iesus ap kotin saupeido aupwil sili pon sapwilim
a tounpadak kan, kapung ong Petrus masani: Kola muri,
Satan! Pwe om lamelam kaidin en Kot, a en aramas. 34 A
kotin molipedo pokon o sapwilim a tounpadak kan, a masani
ong irail: Meamen pan idauen ia, en tounmeteki pein i, ap

wada a lopu, idauen ia. 35 Pwe meamen kanakanai maur
i, pan pupe sang. A meamen kasela maur i pweki ngai o
rongamau, pan dorela i. 36 Pwe da me katepan aramas a
aneki sappa u, ap kasela maur? 37 O da me aramas pan
wiliankida maur i? 38 Pwe meamen namenok kin ia o ai
padak kan nan pung en di en kamal o sued wed, i me Nain
aramas pil pan ailaki, ni a pan kodo ni lingan en Sam a iang
tounlang saraui kan.

9 A AP kotin masani ong irail: Melel I indai ong komail:
Akai me iang mi met, sota pan mela, lao kilang wein Kot
a kokido manaman. 2 Murin pong wonu pong Iesus ap kotin
ukada Petrus o Iakopus o Ioanes kalua ir dalang pon nana
ileile eu, ir kalapuk. I ari kotin wukila mo'rail. 3 Sapwilim a
likau ko lingalingala, puetepueteta sno. Sota saunlopolop
nan sappa kak kapuetepuetetala dueta. 4 Elias i Moses ap
pwara dong ir, ari, ira o Iesus ap mamasan pena. 5 Petrus
ap sapeng potoan ong Iesus: Rapi, me mau ong kitail en
kotikot met. Kitail en kauada kisin im silikis: Tanpas ar, o
en Moses o en Elias. 6 Pwe a sasa, da me a pan inda,
pwe re masapwekada. 7 Pali en dapok pali ap kadupwal
irail edi; o ngil eu peidido sang nan dapok o: I met nai. Ol
kompok! Komail rong i! 8 Ari, re saliokeda, solar amen me
re kilang, Iesus ta, me kotikot re'rail. 9 Ari, ni arail kotikot
kotido sang nin nana o, a kotin kalik irail edi, re depa indai
ong meamen, me re kilang ko, lao Nain aramas mauredar
sang ren me melar akan. 10 Re ap edie pena masan pot et
nan pung ar, ap peipeidokki pena, da wewe en maureda
sang ren me melar akan? 11 Irail ap peidok re a potoan
ong: Da me saunkawewe kan indaki, Elias pan pwarado
mas? 12 I ari kotin sapeng, masani ong irail: Melel Elias
kodo mas, kamauiada meakan. O iaduen intingidi duen
Nain aramas? Me pan kolokolok toto o sokonekon. 13 A I
indai ong komail, Elias pwarer, o re wiai ong i, me re mauki
duen a intingidi due. 14 A lao koti dong tounpadak kan, a
masani pokon kalaimunia eu kapil ir pena o saunkawewe
kan peipeidok re irail. 15 Ni ar kilangadar i, pokon o ap
puriamuiki la tangado ranamau ong i. 16 A ap kotin kainoma
re irail: Peidok da kai, me komail idedok re'rail? 17 Amen
toun pokon o sapeng i potoan ong: Saunpadak, i potoan
dong komui nai putak o, me ngen lotong mi poa. 18 Ari,
wasa karos me a kin tiada poa, a kin kapururada; a ap
kin pudopud o katekatete ngi o tongetongela. I potoan ong
sapwilim omui tounpadak kan, pwe re en kausa sang i, ari,
re sota kak. 19 A ap kotin sapeng irail masani: Di wet meid
soposon. Ia arain ai pan mimi re omail, ia arain ai pan kokoa
komail? Wa dong ia i! 20 Irail ap poto dong i. Ni a kotin
masani i, ngen o ap madang kupururada i; a ap pupedi ong
nan pwel, wia pudopud taputapur sili. 21 A ap kainoma ren
sam a: Ia arain me kot et a lel? A ap potoan ong: Sang ni a
seri. 22 Pan me toto a kin kasedi ong i nan iai o nan pil,
pwen kamela i. Ari, ma re kotin kak ong, re kotin kupura kit
ala sauasa kit! 23 Iesus ap kotin masani ong i: Ma koe me
poson; meakaros me kak ren me poson. 24 Madang sam en
kisin seri ap weriwer, sangesang, potoan: Maing, i poson.
Kom kotin katinaiada sang ai soposon. 25 Ni en Iesus a kotin
masani ar tangetang pena, a ap angiangiada ngen saut o
kotin masani ong ngen lotong o salongepon: I indai ong uk,
koieido sang lole! Koe depa pure wong i! 26 A ap weriwer,
kapururada kaualap, ap koiei sang. I ari likamata a melar.
Akai ap inda, a melar. 27 Iesus ap kotin ale pa a kauada, i
ari uda. 28 Ni a koti dong ni im o, sapwilim a tounpadak kan
ap okiok peidok re a potoan ong: Da me se sota kak kauseki
sang? 29 A ap kotin masani ong irail: Song wet sota kin
koki sang meakot kapakap o kaisesol eta. 30 Re ap kotila
sang wasa o, weidala nan Kaliläa. A sota men, meamen en
asa. 31 Pwe a men kotin kawewe ong sapwilim a tounpadak
kan ap masani ong irail: Nain aramas pan pangalang ni
pa en aramas. Irail pan kamela i a murin a kamela a pan
maureda murin ran kasilu. 32 A irail sota dedeki masan o; a
re masak kalelapok re a. 33 A ap koti dong Kapernaum; ni a
kotikot nan im o a ap kotin kainoma re'rail: Da me komail
akakamaiki nani al o? 34 Irail ari nenenla, pwe re akamaiki
nani al o, is me pan laud re'rail. 35 I ari kotidi, molipedo
ekriamen oko, ap masani ong irail: Meamen men moa, a en
mi muri o papa ong karos. 36 I ari kotin ale kisin seri amen,
kotikidi ong nan pung arail: A lau palodi i ap masani ong
irail. 37 Meamen me apwali amen sang ren kisin seri pukat
ni ad ai, a pil apwali ia. A me apwali ia, kaidik ngai, me a
apwali, a me kadar ia do. 38 Ioanes ap sapeng i, potoang
ong: Saunpadak, se kilang amen, me kakaus tewil akan ni
mar omui, a ap sota kin iang kit. Kit ari inapwiedi, pweki a
kaidin kis at. 39 Iesus ap kotin masani: Der inapwiedi! Pwe
meamen me wia manaman ni ad ai, sota pan kak en lalaue
ia. 40 Pwe meamen sota u ong kitail, i kisan atail pali. 41
Pwe meamen, me pan ki ong komail dal en pil eu ni ad ai,
pweki omail kisan Kristus, melel I indai ong komail, kating i
sota pan salonga sang. 42 O meamen, me kamakar amen ir
me tikitik, me poson ia, a mau ong takai en ir plaua eu en
paudoki ong ni tapin wor a; a ap lokidokila nan madau. 43
Ma apali en pa om kamakar uk, lepuke sang! A mau ong uk,
ko ong maur, ni om dangidang sang om pa pokon mia, ap
ko ong nan pweleko, nan kisiniai sokun. (Geenna g1067) 44
Wasa ar muas sota kin mela o kisiniei sota kin kunla. 45 O

ma apali en nä om kamakar uk, lepuka sang! A mau ong uk,
ko ong maur ni om sikilikil sang om pat en nä pokon mia, ap
lokidokila nan pweleko, nan kisiniai sokun. **(Geenna g1067)** **46**
Wasa ar muas sota kin mela o kisiniai sota kin kunla. **47**
Ma apali mas om kamakar uk, kapida sang! Me mau ong
uk, mas pali pedelong ong nan wein Kot sang mas unsok
lokidokila nan kisiniai en pweleko. **(Geenna g1067)** **48** Wasa ar
muas sota kin mela, o kisiniai sota kin kunla. **49** Pwe amen
amen pan soleki kisiniai, dueta mairong karos kin soleki sol.
50 Me mau sol. A ma sola nam en sol, nam a pan ko sang
ia? Sol en mi re omail o komail popol pena!

10 IESUS ap kotila sang wasa o, koti dong wein Iudäa,
palila sang Iordan. Aramas ap pil pokon dong re a. A
ap pil pur ong padak kin ir, due me a kin wiawia. **2** Parisär kai
ap kodo peipeidok re a: Me pung, ol en muei sang a paud?
Irail ari kasongesong i. **3** A ap kotin sapeng masani ong
irail: Da me Moses masani ong komail? **4** Re ap sapeng:
Moses mueideda kisin likau en kamueit en wiaui, ap muei
sang. **5** Iesus ap kotin sapeng masani ong irail: Pweki omail
kapitakai, me a intingie kida kusoned wet. **6** A nin tapin
sappa a wiauiata: Kot a kotin wia ira da ol o li. **7** I me aramas
amen pan pededi sam a in a, pat ong eta a paud. **8** Ira ari
pan uduk eta eu, ira soer riamen, a uduk eta eu. **9** Ari,
meakot Kot kapad penaer, aramas der kamueit pasang! **10**
Nan im o sapwilim a tounpadak kan pur ong kalelapok re a
due. **11** I ari kotin masani ong irail: Meamen, me muei sang a
paud li, ap ale amen, a kamal i. **12** O ma li amen muei sang
a paud, ap ale amen, a kin kamal. **13** Re ap poto dong re a
kisin seri kai, pwen kotin sair ir. Tounpadak kan ap kapoui
irail me wado ko. **14** Ni en Iesus a kotin masani, a ap kotin
suede kida, ap masani ong irail: Mueid ong kisin seri akan,
en ko dong re i. Der kalik irail edi! Pwe iei song en, me udan
wein Kot. **15** Melel I indai ong komail, meamen, me sota ale
wein Kot rasong kisin seri men, a sota pan pedelong ong
lole. **16** A kotin palo irail edi, pwil po'rail lim a ko, kapai irail
ada. **17** Ni a kotiieilang nani al o, meamen ap tang dong i,
kelepukedi, kalelapok re a: Saunpadak mau, da me i en wia,
pwe i en soki maur soutuk? **(aiōnios g166)** **18** Iesus ap kotin
masani ong i: Da me koe indaki, me I mau? Sota meamen
me mau, Kot eta. **19** Koe kin asa kusoned akan: Koe der
kamal! Koe der kamela! Koe der pirap! Koe der kinakine
mal! Koe der morsued! Wauneki sam om o in om! **20** A ap
sapeng potoan ong i: Saunpadak, mepukat i kin wiawiada
sang ni ai tikitik kokodo. **21** Iesus ap kotin mamasani i o
kupura, ap masani ong i: Me takis me lua, kowei, netikila
meakaros, me koe aneki, ki ong me samama kan; om pai ap
pan mi nanlang; ap kodo, ale om lopu idauen ia! **22** I ari
patau kila masan pot et, kokola insensued, pwe a kapwa me
toto. **23** Iesus ap kotin aupwili sili, ap masani ong sapwilim a
tounpadak kan: Meid apwal ong me kapwapwa, en pedelong
ong nan wein Kot. **24** Tounpadak kan ap puriamui kila a
masan oko. Iesus ap pil kotin sapeng masani ong irail: Seri
ko! Meid apwal ong irail, me keleki kapwa, en pedelong
ong nan wein Kot. **25** Me mangai ong kamel en tilong nan
por en dikok, sang me kapwapwa en ko ong nan wein Kot.
26 Irail ari waponda kaualap, indinda nan pung arail: A is
me kak kamaurela? **27** Iesus ap kotin mamasani wong irail
masani: A so kak pan aramas, a kaidin pan Kot; pwe ren Kot
meakaros me kak. **28** Petrus ap tapiada potoan ong: Re
masani, se likidmaliela meakaros, ap idedauen komui sili. **29**
Iesus ap kotin sapeng masani! Melel I indai ong komail: Sota
meamen, me likidmaliela im, de ri a ol, de li akan, de sam,
de in, de a paud, de seri ko, de sap pweki ngai o rongamau,
30 Me so pan id aneki pan me epuki ansau wet im, o ri a ol,
o li akan, o nono, o seriko, o sap, iangaki kamekam, o maur
soutuk nan muei kokodo. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** A me toto
men moa, pan men murla, o men mur pan moala. **32** Ni arail
kotikot kodalang Ierusalem, Iesus me kotin tiong mo'rail; a
irail puriamui kila, idedauen wapon. A ap kotin ale ekriamen
oko, ap kotin tapiada masani ong irail, me pan wiaui ong i
ko: **33** Kilang, kitail kodalang Ierusalem. Nain aramas pan
pangalang samero lapalap o saunkawewe kan; re ap pan
kadeikada, en kamela, ap id kilang ren me kisan men liki
kan. **34** Re ap pan kapikapit i, o woki, o kondipi, o kamela. A
ap pan maureda murin ran silu. **35** Iakopus i Ioanes nain
Sepedäus akan potodo, potoan ong i: Saunpadak, se men,
komui en kotin wiai ong kit meakot, me se mauki. **36** A ap
kotin masani ong ira: Da me koma mauki, I en wiai ong
koma? **37** Ira ap potoan ong i: Re kotin mueid ong kit, amen
kit en mod pali maun omui, a amen pali maing nan omui
lingan. **38** A Iesus kotin masani ong ira: Koma sasa, me
koma poekipoeki en. Koma pan kak nim dal, me I nim, de
paptaiseki paptais me I paptaiseki? **39** Ira ap potoan ong i:
Se kak. Iesus ap kotin masani ong ira: Ei, koma pan nim dal
me I nim, o paptaiseki paptais, me I paptaiseki. **40** A mod
pali maun i o pali maing i, I sota kak mueid ong; pwe ong
irail eta, me a onop ong. **41** Ni en ek oko ar rongada, re ap
suedekida Iakopus i Ioanes. **42** Iesus lao molipe ir do, ap
kotin masani ong irail: Komail asa duen saupeidi en wei
pokon ar kin poe irail edi o ar saumas akan kin manaman
ong ir. **43** Ari, due met sota pan wiaui nan pung omail. A me
men laud nan pung omail, a en omail papa. **44** Meamen re
omail, me men saumas, en ladu en karusia. **45** Pwe pil Nain

aramas sota kotido, pwe en papa i, a pwen papa ong irail,
kida maur i wiliandi me toto. 46 Irail ap ko dong Ieriko. Ari, ni
i o sapwilim a tounpadak kan o pokon kalaimun kotiiei sang
Ieriko, Partimäus maskun, nain Timäus, momod liman al o,
wia poekipoek. 47 A ni a rongada, me iei Iesus en Nasaret,
a ap weriwer indada: Iesus, sapwilim en Dawid, kupura ia!
48 Me toto ap kidaue, pwen nenenla. Ari, a ap kalaudela a
weriwer: Sapwilim en Dawid kupura ia! 49 Iesus ari kotin udi,
masani en peekek kodo. Ir ari ekeredo ol maskun o indai
ong i: Insenemau, uda! A kotin molipe uk! 50 I ari kasela a
likau madang uda ap poto dong Iesus. 51 Iesus ap kotin
sapeng masani ong i: Da me koe mauki, I en wiai ong uk?
Me maskun o ap potoan ong: Rapuni, i men potoan kilang
wasa. 52 Iesus ap kotin masani ong i: Ukewei! Om poson
me kakelail uk ada. I ari madang kilangada wasa, ap idauen
la Iesus.

11 NI arail koren iong Ierusalem, kokolang Petpake o
Petanien impan dol Oliwe, a ap kotin poronela sapwilim
a tounpadak riamen. 2 Masani ong ira: Koma ko ong nan
kisin kanim en, me palilan komail. Ari, ni oma pedelong ong
lole, koma pan madang diar esel pul amen a sansal, me
aramas amen kaikenta dake. Lapwada i o kaluado met! 3 A
ma meamen indai ong koma: Da me koma wiaki met? A
koma sapeng: Kaun o men en upa. Ari, a pan madangada
kadarado. 4 Ira ari kola, diar esel pul o, a sansal likin im
o nan au en al riau; ira ap lapwada. 5 Akai ir u wasa o
indai ong ira: Da me koma lapwakida esel pul en? 6 Ira ari
sapeng kin irail, me Iesus masani ong ira. Irail ari kadar
ong ira. 7 Ira ari potoan dong esel pul o ren Iesus, pwilidi
ong ar likau ko poa. I ari kaipokedi ong poa, 8 Me toto
perokida sang ar likau nani al, akai paledi ran tuka, irepakidi
nani al o. 9 Irail me tiong o me idauen ap ngisingis, inda:
Osiana! Meid iasunai me kotikido ni mar en Kaun! 10 Meid
pai wei kokodo, en sam atail Dawid! Osiana nanlang! 11
A ap kotilong ong Ierusalem o im en kaudok. A lao kotin
mamasani sili meakan, a ap kotilang Petanien pwe a wasa
pongier, iangaki eikriamen. 12 Pweidi songada, irail ap kotin
puredo sang Petanien. A ap kotin men konotada. 13 A lao
kotin masani tuka pik apot sang wasa doo, ta mia. A ap koti
dong, ma a so pan diar meakot ia. Ni a lel dong, a ap kotin
diarada ta eta, pwe saikenta ansau en pik. 14 I ap kotin
sapeng masani ong i: Sota meamen pan kang sang uk wan
tuka kokolata. A sapwilim a tounpadak kan rong. (aiōn g165)
15 Irail ap koti dong Ierusalem. Iesus lao kotilong ong nan im
en kaudok, a ap kotin tapiada kase sang irail, me netinet
nan im en kaudok, ap wukidedi en saun kawil moni ko ar
tepel o en men netin muroi ko ar men momod. 16 Ap sola
mueid ong meamen, en wala dal eu nan im en kaudok. 17 I
ari kotin kawewe masani ong irail: A so intingidi, me im ai
adaneki, im en kapakap ong toun sappa karos? A komail wia
kila deun men pirap! 18 Samero laplap akan o saunkawewe
kan rongada, ap lamelame duen ar pan kamela i, pwe re
masak i, pwe aramas karos puriamuiki a padak. 19 Ni a
sautik pena, a ap kotiieila sang kanim o. 20 Ni mansang, ni
arail kotikot kowei, re ap masaniada tuka pik o a mongedar
sang nin tapi. 21 Petrus ap katamaneki potoan ong i: Rapi,
re kotin masani tuka, me re kotin kariala o a mongelar. 22
Iesus ap kotin sapeng masani ong irail: Komail poson Kot!
23 Pwe melel, I indai ong komail, ma meamen pan indai
ong nana wet: Mokidewei lokidokila nan madau! Ap sota
peikasal nan mongiong i, a poson me meako, me a inda, pan
pwaida, a pan wiaui ong, me a inda. 24 Iei me I indaki ong
komail: Meakaros, me komail inong iong ni omail kapakap,
kamelele, me komail pan ale, a ap pan pwai dong komail.
25 Ari, ni omail kapakap maki ong, ma kasuede kai mi re
omail ong amen, pwe Sam omail, me kotikot nanlang, en
pil makeki omail sapung kan. 26 A ma komail sota mak,
Sam omail, me kotikot nanlang, sota pil pan makeki ong
komail omail sapung kan. 27 Re ap pil pure dong Ierusalem.
Ni a kotikot sili nan im en kaudok o, samero lapalap akan,
o saunkawewe kan, o saumas akan ko dong re a. 28 Ap
potoan ong: Manaman en is, me komui wiawiaki mepukat?
O is me kiwei manaman om, en wiawia mepukat? 29 Iesus
ap kotin sapeng masani ong irail: I pan pil idok peidok eu
re omail. Komail sapeng ia, I ap pan id indai ong komail,
manaman en is, me I wiaki mepukat. 30 En Ioanes a paptais,
men nanlang de me ren aramas? Sapeng ia! 31 Irail ap
lamelame nan pung arail inda: Ma kitail inda, men nanlang,
a pan masani: Da me komail so kameleleki? 32 A ma kitail
inda, me ren aramas irail masak pokon o, pwe irail karos
lamelame, me Ioanes saukop melel amen. 33 Re ap sapeng
potoan ong Iesus: Se sasa. Iesus ap kotin masani ong irail: I
sota pil pan indai ong komail, man en is me I wiaki mepukat.

12 A AP kotin tapiada padaki irail ni karaseras akan:
Aramas amen me padukedi mat en krep eu o kele
pena, ap weirada deun wungit krep eu, o kauada im en
silasil eu, ap mueidalang saumat akai, ap momaitelang nan
wai. 2 Kadekadeo ansaun rak, a ap kadaralang saumat oko
ladu amen, pwen ale ren saumat oko kisan wan matuel
o. 3 Re ap saikidi, kame o ari, kadarala kaip. 4 A ap pil
kadaralang irail amen ladu, re ap kate, pwalang ong monga,
ap kadarala i kasaroela. 5 A ap pil kadarala amen; re ap
kamela; pil me toto re woki akai, a re kamela akai. 6 Ari, na

ieros eu, me a pokepoke, i me a kadarala ikmuri, a masani:
Re pan wauneki nai ol. 7 A saumat pukat inda pena nan
pung arail: Seri en soso met; na, kitail en kamela! Ari, kitail
ap pan id aneki soso o; 8 Re ap ale, kamela, kasewei sang
nan mat en krep. 9 Ari, da me saumas en mat o pan wia? A
pan kodo, kamela saumat oko; a ap pan mueid ong akai
matuel o. 10 Komail sota wadoker kisin likau et: Takai, me
sause kan kasapokelar ap id wialar takai en pukakaim? 11
Mepukat wiauier ren Kaun o, men kapuriamui patail. 12
Irail ari sosong pwen saikidi i, a re masak aramas akan,
pwe re asa, me a karaserase kin irail. Irail ari kokola sang
re a. 13 Irail ap kadaralang re a Parisär o iang en Erodes
akai, pwen kasapunge i sang ni a masan. 14 Ari, ni ar kodo,
re potoan ong i: Saunpadak, se asa, me komui me melel
o sota insenoki meamen. Pwe komui sota lipilipil mas en
aramas, a kom kaukawewe al en Kot ni me pung. Me pung,
en nopweiki moni ong nanmarki de so? Se en kida, de se
ender kida? 15 A a kotin mangi ar malaun masani ong irail:
Menda komail songesong ia? Wa dong ia eu denar en, pwe I
en kilang. 16 Irail ap wado. A ap kotin masani ong irail: Mom
o inting en is met akan? Irail potoan ong i: En nanmarki. 17
Iesus ap kotin sapeng, masani ong irail: Ari, komail ki ong
nanmarki me nain nanmarki, o ong Kot me sapwilim en Kot.
Re ap puriamui kila i. 18 Sadusär akai ap ko dong re a, me
kin inda me dene sota me pan maureda sang mela. Re ap
peidok re a indada: 19 Saunpadak, Moses intinge dong kit
er, ma ri en ol amen mela, kidi a paud, sota na seri ko, a ri a
ol ap pan id ale a paud, pwen wiada kadaudok a ong ri a ol
o. 20 Ari pirien, ol isimen mia. Men mas re'rail paude kida li
amen ap melar, sota kadaudok a. 21 Men muri ap id ale,
ap melar, pil sota kadaudok a. A kasilimen pil dueta. 22 A
irail isimen oko paude kida i, sota kadaudok a. Ari, murin
karos li o ari pil melar. 23 Ran en iasada ni ar pan maureda,
is me pan paudeki i re'rail, pwe irail isimen oko paudekier
i? 24 Iesus ap kotin sapeng, masani ong irail: Omail sota
lelapokki kisin likau kan o roson en Kot, kaidik iei me kareda
omail sas kida? 25 Pwe irail pan lao maureda sang ren me
melar akan, re sola pan papaud de kapapaud. A re pan
duela tounlang kan me mimi nanlang. 26 Ari, duen me melar
akan ar pan maureda, komail sota wadoker nan puk en
Moses, duen Kot a kotin masani ong i nan wel en tuka o:
Ngai Kot en Apraain, o Kot en Isaak, o Kot en Iakop! 27
Kaidin i Kot en me melar akan, pwe Kot en memaureta! Iei,
me komail sas kida kaualap. 28 Ari, amen ren saunkawewe
kan ap potodo, me ronger duen ar kapakaparok pena, ap
kasauiada, me a pasapeng me inen, ap idok re a: Ia mo
en kusoned karos? 29 Iesus ari masani ong i: Iet mo en
kusoned akan: Rong Israel! Kaun patail Kot me Kaun me ta
men. 30 Ari, koe en poke ki ong Kaun, om Kot, mongiong
om unsok, o ngen om unsok, o om lamelam unsok, o om kel
unsok! Iei met me mo en kusoned akan. 31 A kariau me
dueta. Iet et: Koe en pok ong men imp om due pein koe!
Sota eu kusoned me lapasang mepukat. 32 Saunkawewe ap
potoan ong i: Me mau Saunpadak! Melel me kom masani
en! Pwe i me ta men, a sota pil amen, pwe i eta! 33 O poke
ki ong i mongiong unsok, o lamelam unsok, o ngen unsok,
o kel unsok, o pok, ong men impa due pein i, mau sang
mairong isis o mairong tei kan. 34 Ni en Iesus a kotin masani
a pasapeng a inen, a ap masani ong i: Kom sota doo sang
wein Kot. Ari, ap solar, me men pil idok re a meakot. 35
Iesus ap pil kotin sapeng masani ni a kotin kaukawewe nan
im en kaudok o: Da me saunkawewe kan indaki, me Kristus
nain Dawid? 36 Pwe pein Dawid masaniki ren Ngen saraui:
Kaun o kotin masani ong ai Kaun: Kom kotidi ong pali maun
i, I lao wia kida wutipan aluwilu omui om imwintiti kan! 37 Ari,
Dawid pein kaadaneki i Kaun; a daduen a wia na? Aramas
akan ap mauki a padak. 38 A ap kotin masani ong irail ni a
padak: Kalaka saunkawewe kan, me mauki mi nan likau
reirei o men, re en ranmaui ir nan wasan net. 39 O men
mod leppantam nan sinakoke kan o kamadip. 40 O ngoper
sang li odi im ar, ap liliasos kapakap reirei. Irail pan lodi
ong kadeik lapalap. 41 Iesus ap kotikot sal ong deun moni
en mairong, ap mamasani, en aramas ar kasedi ong moni
nan deu o. A me toto, me kapwapwa, kasedi ong me toto.
42 Li odi samama ap kodo o kasedi ong kisin moni riakis,
me wiada kwadrans eu. 43 A ap kotin molipedo sapwilim a
tounpadak kan, masani ong ir: Melel I indai ong komail, me li
odi samama men et kasedi ong me laude sang irail karos,
me pil kasedi ong nan deun moni o. 44 Pwe karos kasedi
ong sang ni ar pai. A i me kasedi ong sang ni a samama,
karos me a, i eta a manga.

13 NI a kotieila sang ni im en kaudok, amen sapwilim a
tounpadak kan potoan ong i: Saunpadak, kom kotin
masani takai o im pukat! 2 A Iesus kotin sapeng, masani ong
i: Koe kilekilang im kalaimun pukat? Sota takai eu pan mi
pon eu, me so pan lokidoki sang. 3 Ari, ni a kotikot pon dol
Oliwe sal dong im en kaudok, Petrus, o Iakopus, o Ioanes,
o Andreas, re ap kelep potoan ong i: 4 Re kotin masani
ong kit, iad mepukat pan wiaui o da pan kadapakilene en
mepukat karos a pan pwaida? 5 Iesus ap kotin sapeng irail
masani: Kalaka, pwe meamen de kotaue komail! 6 Pwe me
toto pan kodo ni ad ai, inda: Ngai i. Re ap pan kotaueda
me toto. 7 O ni omail pan rong mauin o rong en mauin,

komail depa masak! Pwe mepukat udan wiaui; a saikenta imwi. **8** Pwe wei eu pan u ong eu wei o pil wei en nanmarki ko, o sap rerer pan wiaui sili, o lek, o insensued, mepukat kamoe en patau. **9** A komail kalaka pein komail! Pwe re pan pang komail la ong kapung o sinakoke kan; o komail pan kamekame o wisike dong mon monsap o nanmarki kan pweki ngai, pwen kadede ong irail. **10** O rongamau en kaloki ong mas nan sap karos. **11** A ni arail wa komail la o pangla komail, der lamelame mas, me komail pan inda, pil der madamadaua mas. A iei me o, me pan ko ong komail ni klok ota, i me komail en inda! Pwe kaidin komail me lokaia a Ngen saraui. **12** Pwe ol pan pangala ri a ol, pwen kamela; o sam na seri, o seri ko pan u ong sam, in, o pan kare ong ir, en kamela. **13** Komail ap pan kalingaringarla pan aramas karos pweki ad ai. A me dadaurata lao imwi lel, a pan dorela. **14** Ni omail kilang wiawi sued en kao lapalap, me a pan wiaui wasa, me a so kon ong meamen wudok a en dedeki me mimi Iudäa, re en sopo wong nan nana ko. **15** O me mi pon im, depa kodido nan im; a depa pil pedelong ong lole, pwen ki sang meakot. **16** O me mi nan sap, depa sapaledo ale a likau. **17** A pan non suede ong me lisean o ong ir, me kadidi ni ran oko. **18** Komail kapakapeki, pwe omail sapola de wiaui ni ansau en pou. **19** Pwe ni ran oko kainsensued pan wiaui, me sota due sang ni tapin sappa, ni en Kot a kotin wiada kokodo kokolata. **20** Ma Kaun o sota kotin kamotola ran oko, sota uduk, me pan dorela. A pweki me pilipildar akan, me a kotin piladar, iei me a kotin kamoto kila ran oko. **21** Ma meamen indai ong komail ni ansau o: Kilang, iet et Kristus! De ionen! Der kamelele. **22** Pwe Kristus likam o saukop likam akai pan koda o re pan kasaleda kilel o manaman, pwen pil kotaue ir, me pilipildar akan ma re kak ong. **23** Komail ari kalaka! Pwe I kop ong komail er meakaros! **24** Ari, ni ran oko murin kainsensued katipin pan rotala, o maram pan solar lingan. **25** O usu en lang pan pupedi o kelail en lang akan pan mokimokid. **26** Ari, re ap pan kilang Nain aramas pan kotikot kodo nan dapok ni a roson melel o ni a lingan. **27** A ap pan kadar pasang na tounlang kan, kapokon pena sang pali en lang paieu sapwilim a pilipildar akan, sang imwin sappa lel imwin lang. **28** Komail en asa karaseras en tuka pik. Ni ra kan ar pons o pepe pwarado, komail kin asa, me rak korenier. **29** O pil komail; ni omail kilang wiawia pukat a pan pwaida, komail en asa, me a korendor, a mier pan wanim. **30** Melel, I indai ong komail: Di wet sota pan imwisokela, lao wiawia pukat pwaida. **31** Lang o sappa pan soredi, a ai masan sota pan soredi. **32** A duen ran o klok sota amen me asa. Tounlang kan, me mi lang, pil sota asa; Na pil so, Sam eta. **33** Komail kalaka! Masamasan o kapakap! Pwe komail sasa ansau o! **34** Due aramas amen, me wia sailok doo, me kidi im a, ap ki ong manaman ren a ladu kan, pil ki ong karos ar dodok, ap pil masani ong silepan wanim o, en masamasan. **35** Iei me komail en masamasaneki, pwe komail sasa ansau, saumas en im o a purodo, ma sautik, de ailep en pong, de ni malek kakorot, de ni mansang. **36** Pwe a depa madangedo, diarada omail mamair. **37** O me I indai ong komail, I pil indai ong karos, masamasan!

14 KADEKADEO pong ria pong mon pasa o kamadip en prot somut, Samero lapalap akan o saunkawewe kan sosong duen widingadi i kamatala. **2** Pwe irail inda: Iermen ni ran en kamadip, pwe de kamorongada aramas akan. **3** Ari, ni a kotikot Petanien nan im en Simon tuketuk, ni a kotin kaipokedi ni tepel, li amen ap potodo, wa kisin kopa alapasta audaud en men kei, inen en pil en narde, me kasampwal. A ap kawela kopa o keiedi ong tapwi. **4** Akai re irail ap suedeki, mongemongeloleki: Menda men kei wet ola mal? **5** Pwe a pan netila kareda laude sang denar silipuki, ap pan ko ong me samama. Re ap lipelipanede li o. **6** Iesus ap kotin masani: Komail ko sang! Menda komail kainsensued i? Dok mau ong ia, me a wiada et. **7** Pwe samama kin mi re omail ansau karos. Ari, ansau me komail mauki, komail kak kadek ong. A ngai sota kin ieiang komail ansau karos. **8** A wiaer me a kak ong. A kaonopedier a keie war ai ni saredi. **9** Melel I indai ong komail: Wasa karos me rongamau wet pan kalok ia pangada sappa u, re pil pan lokolokaia duen me a wiadar, pwen katamanpa. **10** Iudas Iskariot, amen ekriamen oko, ap kolang ren samero lapalap akan, pwen pang ong irail i. **11** Irail lao rong, re ap peren kida, ap inauki, me re pan ki ong moni. I ari song duen a pan mongai ong en pangala i, **12** Ni kaieu en ran en prot somut, ni ar kin kamela sippul en pasa, sapwilim a tounpadak kan ap potoan ong i: Ia wasa re kotin men, sen potolang kaonopada, pwe re en kotin konot pasa? **13** A ap kotin poronela sapwilim a tounpadak riamen masani ong ira: Koma ko ong nan kanim o; aramas amen ap pan tu ong komail, wa men deun pil eu. Idauen i! **14** Wasa a pan pedelong ong, koma indai ong kaun en im: Saunpadak o masani, ia pera en men kairu kan, wasa me I pan tungole pasa ia iang ai tounpadak kan? **15** A ap pan kasale ong koma pera laud poa kasongsonger o onoper. Iei wasa koma onop ong kitail. **16** Sapwilim a tounpadak kan ap kola, lel dong kanim o, o diaradar duen me a kotin masani ong ira ko; ira ari kaonopada pasa. **17** A lao sautik penaer, a ap kotido iang ekriamen ko. **18** A ni arail kotidi ni tepel konokonot, Iesus ap kotin masani: Melel I indai ong komail, amen komail me iang ia mangamanga et, pan pang ia la. **19**

Re ap tapiada insenola ap potoan ong i amen amen: Ngai
i? A pil amen inda: Ngai i? 20 A ap kotin sapeng masani
ong irail: Amen ekriamen oko me iang ia kadukadu nan dal
et. 21 Ari so, Nain aramas kokola duen a intingidi ong er; o
non suede ong aramas o, me Nain aramas pangpangala re
a. Me mau ong, ma aramas men et sota ipwidi. 22 Ari, ni
arail konokonot, Iesus ap kotikida prot o laolaoki, ap pilitiki
pasang kotiki ong irail masani: Ale, tungole! War ai metet, 23
A ap kotikida dal o murin a kotin laolaoki; a ap kotiki ong
irail; irail karos ap nim. 24 A ap kotin masani ong irail: Nt' ai
metet, ntan inau kap, me kapwilipwilikidi me toto. 25 Melel I
indai ong komail, I solar pan nim sang wan wain, lao ran
en ai pil pan nim nan wein Kot. 26 Murin arail kauleki kaul
pot, re ap kotilang dol Oliwe. 27 Iesus ap kotin masani ong
irail: Komail karos pan makarada; pwe a intingidi: I pan
kame silepa, ari pwin sip ap pan muei pasang. 28 A murin
ai pan maureda, I pan tiong wei mo'mail ong Kaliläa. 29 A
Petrus potoan ong i: Karusia pan makar kila, a ngai so. 30
Iesus ap kotin masani ong i: Melel I indai ong uk, ran wet,
pongpong wet, mon malek a pan kakorot pan riapak, koe
pan kamam kin ia pan silipak. 31 I ari kalaudela a sapeng:
Ma i iang komui matala i sota pan man kamam kin komui.
Irail karos pil inda dueta. 32 Irail ap kotilang wasa, me ad a
Ketsemane, a ap kotin masani ong sapwilim a tounpadak
kan: Komail mondi ong met, ni ai pan wia kapakap. 33 A ap
kotin ukada Petrus, o Iakopus, o Ioanes, ap kotin laualoda
kaualap o pataula. 34 A ap kotin masani ong irail: Ngen
i ap insensuedela kaualap ong mela. Komail mimi met o
masamasan. 35 A ap kotila ekis, ap pupedi ong nan pwel, ap
laolaoki, ma a kak auer en dauliela. 36 A ap kotin masani:
Apa Sam ai, meakaros me kak pa omui! Kotikiwei sang ia
dal wet! Ari so, kaidik me I men, a me komui men. 37 I
ari kotido diar ir ar mamair, ap kotin masani ong Petrus:
Simon koe men mair, koe sota kak masamasan auer eu? 38
Komail masamasan o kapakap, pwe komail de ko ong nan
songesong. Ngen me okok, a uduk me luet. 39 A ap pil kotila
o laolao pil masani masan ko ota. 40 A ni a kotin sapaledo,
pil diar ar mamair, pwe mas arail me toutou; irail sasa, me re
en sapengki. 41 A ap kotido ni kasilepak, masani ong irail:
Komail kanangata omail mair en o kamola? Arier, auer leler!
Kilang, Nain aramas pangapangalanger ni pa en me dipan
akan! 42 Paurida! Kitail kokola! Kilang, me pang ia la me
korendor. 43 Madang ni a kotin mamasan, ari, Iudas kodo,
amen ekriamen oko; pokon kalaimunia eu iang, wado kodlas
o sokon, kodo sang ren samero lapalap akan o saunkawewe
kan o saumas akan. 44 A me pangala i, ki ong irail kilel eu
inda: Meamen i metik, iei i. Ale, kaluawei, kanai ong! 45 A
pwarado eta ap madang inen dong Iesus inda: Rapi, Rapi,
ap metik i. 46 Irail ari por pena ong ale. 47 Amen ir, me u
wasa o, usada na kodlas, ap pale ladu en samero lapalap
amen, ap lepuka sang salong a. 48 Iesus ap kotin sapeng
masani ong irail: Komail ko dong ia due lipirap amen, wado
kodlas o sokon, pwen koledi ia. 49 I kin ieiang komail ta ran
karos nan im en kaudok o kaukawewe. A komail sota ale ia.
A pwe kisin likau kan en pungala. 50 Irail karos ap pededi,
tanga sang. 51 Manakap amen ap idauen i, pineki pena
war a likau linen kaselel eu. Manakap akai ap parokidi. 52 I
ari kasela a likau linen kaselel o, ap sopola kiliso. 53 Re
ap kalualang Iesus ren samero lapalap o. Samero lapalap
akan, o saumas akan, o saunkawewe kan, karos pokon
dong re a. 54 Petrus idauendo i doowei sang lao lel nan
tanpas en samero lapalap. A ap mondi ong ren ladu ko,
wia rangerang. 55 Samero lapalap akan o pwin en kadeik
roporop kadede, pwen kine ong Iesus, pwen kamela. Ari,
sota me re diar. 56 Pwe me toto me kine ong i mal. Ari, ar
kinakin sota dupeneta. 57 Akai uda, kine ong i mal inda: 58
Se rong, a inda: I pan kawela im en kaudok wet, me pa
wiadar, ap id kauada eu ni ran silu, me sota pa wiada. 59
Ari, ar kinekin sota pil kon pena. 60 Samero lapalap ap
kasinenda nan pung ar ap idok ren Iesus, masani: Kom
sota sapengki meakot, me mepukat kine ong komui? 61
A a kotin nenenlata, sota sapeng. Samero lapalap ap pil
idok masani ong i: Komui Kristus sapwilim en men Kaping
kaualap? 62 Iesus ap kotin masani: Ngai i! Komail pan kilang
Nain aramas a kaipokedi ni pali maun en me roson o kokido
dapok en lang. 63 Samero lapalap ap ter pasang a likau
ap inda: Menda re atail pil eu kinakin? 64 Komail ronger a
lalaue. Da me komail lamelame? A irail karos ap kadeikada,
me a war ong kamela. 65 Akai tapi ong kondipi ong i o
pwaindi silang i, ap pikir, ap indai ong i: Kopada! Papa ko pil
pikir i. 66 Ni en Petrus a mimi panakepir en tanpas, lidu
en samero lapalap amen ap kodo. 67 Ni a kilang Petrus
a wiawia rangerang, a ap kangkakil i o ari, inda: Koe me
pil iang Iesus, men Nasaret! 68 A a kamama kida inda: I
sasa. I pil sota dedeki, me koe indinda en! I ari koieilang nan
katipar; malek ap kakorot. 69 A lidu lao kilang i, ap pil indang
irail, me mimi wasa o: Amen irail met et. 70 A ap pil kamama
kida. Mur ekis irail me u impa ko; pil indang Petrus: Melel
me amen irail koe, pwe koe pil men Kaliläa amen. 71 I ari
lalaue o kaula: I sasa aramas men et, me komail indinda en!
72 Ap kariapak en malek a kakorot. Petrus ap tamanda en
Iesus a kotin masani ong i: Mon malek a pan kakorot pan
riapak, koe pan kamam kin ia pan silipak; ni a lamelamela a
ap sangesang.

15 MADANG sangkonai samero lapalap akan, iangaki
saumas akan, o saunkawewe kan, o pil saunkapung
karos kapungada ap saliedi Iesus, ap wawei pangalang
Pilatus. **2** Pilatus ap idok re a: Komui Nanmarki en Sus akan?
A kotin sapeng masani ong i: Komui me masani. **3** Samero
lapalap akan karauneki i me toto. **4** Pilatus ap pil idok re a
masani: Komui sota sapeng? Kom masani, me re kinakine
ong komui me toto. **5** Iesus pil sota kotin sapeng Pilatus
ap ponepone kida. **6** Ari, ni kamadip o a kin lapwa ong ir
me sensal amen, me re mauki. **7** Ol amen, ad a Parapas,
me iang sansal ren me iang i kamela aramas ni ar kauadar
moromor eu. **8** Pokon ap morongada, ngidi ngideki, en wiai
ong irail, me a kin wiai ong irail mas. **9** Pilatus ap sapeng irail
masani: Komail men, i en lapwadang komail Nanmarki en
Sus akan? **10** Pwe a asa, me samero lapalap akan wakido i
ar peirin. **11** A samero lapalap akan kapururada pokon o,
pwe en mauki lapwa ong irail Parapas. **12** Pilatus ap sapeng
pil masani ong irail: Da me komail mauki i en wiai ong me
komail kaadaneki Nanmarki en Sus akan? **13** Irail ap wer
laudeda: Kalopuela i! **14** Pilatus ap masani ong irail: Pwe
sued da, me a wiadar? Re ap kalaudela ar wer: Kalopuela i!
15 Ari, Pilatus men kainsenemaui aramas oko, ap lapwa dong
irail Parapas, ap kida Iesus murin a woki, pwen kalopuela.
16 Saunpei ko ap kalualang i nan pera eu me ad a pretorium.
Re ap eker pena ar pwin. **17** Re ap kalikauwie kida i purpur
o pidada al en tek, ap langelangie kida. **18** Ap tapi ong
kepwene: Iong Nanmarki en Sus akan! **19** Re ap wokieki
tapwi alek, o kondipe i, ap kelepuki, poridi sang. **20** A lao
nek ar kapailok, re ap ki sang i purpur, ap kapur ong udan
sapwilim a likau, kaluaieila, pwe ren kalopuela i. **21** Re ap
iton ong Simon, men Kirene amen, me sam en Aleksander o
Rupus, me dauli irail ni a kodo sang nan sap, pwen wada a
lopu. **22** Re ap walang i Kolkata. Iet wewe: Wasa en pontal
en mong. **23** Re ap ki ong i, en kakere wain dol mir. Ari, a
sota kotin urak. **24** Ni arail kalopuedar i, re ap ter pasang
sapwilim a likau ko. Re ap kadoropwe, da me amen amen
pan aneki. **25** Ari, ni auer kasilu, me re kalopuela i. **26** O
inting en poa me a pukoki due met: Nanmarki en Sus akan.
27 Lolap en pirap riamen iang i kalopuela; amen pali maun i,
amen pali maing i. **28** Iei me kisin likau pung kila, me inda: A
wadawad ong ren me dipan. **29** Ir me kin dauli, kin lalaue,
dueduälok inda: Ei, koe me pan kawela im en kaudok, ap
id kaua kida ran silu. **30** Pein dore uk ala, o kodido sang
nin lopu en! **31** Samero lapalap akan pil dueta, kapailoke,
inda nan pung ar iang saunkawewe kan: A dorelar akai, a
pein i a sota kak ong. **32** Kristus Nanmarki en Israel, kodido
sang nin lopu en, pwe se en kilang o poson. O ira, me iang
i lopu la ko, pil lalaue. **33** Ari, auer kawonu lel, rotorot ap
kipadi sap lao lel auer kaduau. **34** Ni auer kaduau Iesus ap
kotin weriwer laudeda masani: Eloi, Eloi, lama sapaktani! Iet
wewe: Ai Kot, ai Kot! Da me re kotin kase kin ia la! **35** Akai
me u impa, ni arail rong inda: Kilang, a ekeker Elias. **36**
Amen ap tangala, ale lim en pinika eu, ki ong ni alek apot, ap
kida ong en kakere, ap inda: Udi mas! Kitail kilang, ma Elias
pan kodo en kidi sang. **37** Iesus ap kotin weriwer laudeda
kadarala Ngen e. **38** Pera likau nan im en kaudok ap dei
pasang, sangeda pali poa lel pa. **39** O ni en senturion o, me
u saledong, a kilang a wer laudeda due mo, ap kadarala
Ngen e, a ap inda: Nan melel Sapwilim en Kot aramas men
et. **40** Li akai pil mimi wasa doo, kilekilangedo; Maria men
Magdala, me mi nan pung ar, o pil Maria, in en Iakopus,
me tik, o en Ioses, o Salome. **41** Me pil kin idauen papa i
mas o, ni a kotikot Kaliläa; o pil me toto, me iang i kotida
dong Ierusalem. **42** Ari, ni a sautik penaer, pweki kaonop iei
ran mon sapat. **43** Iosep, men Arimatia amen, ap kodo, me
saunkapung isou amen, me kin pil auiaui wein Kot, me so
masak koti dong Pilatus, poeki kalep en Iesus. **44** Pilatus ap
puriamuiki, me a matalar, ap molipe dong i senturion o, ap
kainoma re a, ma a matalar warai. **45** A lao mangi sang ren
senturion o, a ap ki ong kalep a ren Iosep. **46** A ap netiada
likau linen mau, ap lapwadi i, kidimeki pena likau o, nekidedi
i nan sousou eu, me weiweida nan paip, ap kadapuri ong
takai eu ni au en sousou o. **47** O Maria men Magdala o
Maria in en Ioses kilang wasa, re nekidedi i.

16 SAPAT lao daulul, Maria men Magdala o Maria in en
Iakopuso Salome netiada men kei pomau kai, pwe re
en kodon keieki i. **2** Nin soran nin tapin wik, re ap ko dong
nin sousou o, ni katipin a pwarada, **3** Irail ap indinda nan
pung arail: Is me pan kadapure sang au en sousou o takai o
re atail? **4** Ari, ni ar kilang, re ap kilangada, me takai o tapure
sanger, pwe me kalaimun kaualap. **5** Ni ar pedelong ong
sousou o, re ap kilang manakap amen momod pali maun,
likauki likau puetepuet. Re ap masakada. **6** A ap indang
irail: Komail der masak! Iesus, men Nasaret me komail
roporop, me kalopular, a iasadar. A solar kot met. Kilang
wasa, re nekidedi ia. **7** Komail kowei, kaireki a tounpadak
kan o Petrus, me a pan tiong mo omail koti wong Kaliläa.
I wasa, komail ap pan kilang i, duen a kotin masani ong
komail. **8** Re ap madangiei sang o tang sang nin sousou o,
pwe re masapwekada rerer, re pil sota indai ong meakot
meamen, pwe re masapwekada. **9** **(note: The most reliable
and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.)** Ari, murin a
iasada sangkonai nin tapin wik a ap kotin pwar ong mas

Maria men Magdala, me a kotin kause sang tewil isimen. **10**
A ap kola indai ong irail me iang i ko mas, ni ar mamaiei o
sangesang. **11** Ni arail ronger, me a iasadar, o me a kotin
pwar onger i, re sota kamelele. **12** Muri a kotin pwar ong
riamen irail ni eu mom, ni ara kokolang nan sap. **13** Re ap
kola indai ong me tei kan. A re sota pil kamelele ira. **14** Mur
a pil kotin pwar ong ir ekamen oko ni ar momod tungotungol,
ap kotin kapung ong irail ar soposon o kapitakai, pweki ar
sota kamelele ir me kilang i murin a iasadar. **15** A ap kotin
masani ong irail: Komail ko ong sappa u, padaki ong aramas
karos rongamau! **16** Meamen me poson o paptaisola, pan
dorela. A me so poson pan kariala. **17** A kilel pukat pan
idauen ir, me poson: Ni ad ai re pan kausaki sang tewil akan,
re pan lokaia toror. **18** Re pan kawela serpent; ma re nimala
men kamela kot, a sota pan kawe ir ala; irail pan pwil pa
ar pon me somau, re ap pan kelailada. **19** Ari, Kaun o lao
kotin masani ong irail mepukat, a ap peukadala nanlang o
kotido ong pali maun en Kot. **20** Irail ap kola, padapadak sili
wasa karos. A Kaun o kotin iang dodok, kameleleki masan
manaman me iang.

Lukas

1 MURIN me toto ar intingiedier kasoi pan meakan, me
kitail kin kamelele, **2** Duen ir, me kasokasoi ong kit, me
saunkakede o papa pan masan sang ni tapi o, **3** I ap pil
lamedar, me mau, i en inting wong komui, Maing Tiopilus,
pwe i lelepokki karos sang ni tapi o kokodo. **4** Pwe komui en
asa duen meakan me komui aleer, me pung melel. **5** Ni
muein Erodes nanmarki en Iudäa, samero amen mia, kisan
pwin ong Apia, me mar a Sakarias, o a paud amen sang nain
Aron seripein oko, me mar a Elisapet. **6** Ira karos me pung
mon Kot, o ira ineneweita ni en Kaun a kusoned o tiak kan
karos. **7** A sota naira seri, pwe Elisapet li dapwan amen, o
ira karos likailapalar. **8** A kadekadeo ni a kapwaiada a dodok
en samero mon Kot ni ansau o, me a pwin pwaisaneki, **9**
Duen a kin wiaui ren samero kan, o ansau en isik mairong
lao leler, a kotilong ong nan im en kaudok en Kaun o. **10** A
pokon kalaimun mi liki, wiawia kapakap ni klok en isis. **11** A
tounlang en Kaun amen pwara dong i, kotikot ni pali maun
en pei saraui en potik. **12** Sakarias lao masani, ap lusikida o
masapwekada. **13** A tounlang o masani ong i: Sakarias, der
masak, pwe om kapakap pwaidar, om paud Elisapet pan
naitikeda seri ol amen, a koe pan ki ong mar a Ioanes. **14** O
a pan kare ong uk peren o popol, o me toto pan perenki a
ipwidi. **15** Pwe a pan lapalap ren Kaun o, a sota pan nim
wain, pil so eu song en soko; a pan dir en Ngen saraui nan
kupur en in a. **16** A me toto ren nain Israel akan, me a pan
kawuki ong Kaun ar Kot. **17** A pan tiong mo a ni ngen o
roson en Elias, pwen kawuki ong seri kan mongiong en
sam arail akan o me sopeik kan ong lamalam en me pung
kan, pwen kaonopadang Kaun o pwin aramas lelapok eu.
18 A Sakarias masani ong tounlang o: Da me i en asaki
me wet? Pwe i ol laudalar amen, o ai paud pil likailapalar.
19 A tounlang sapeng masani ong i: Ngai Kapriel, me kin
ariri Kot, o me pakadarado, en lokaia ong uk, o wa dong
uk rongamau pukat. **20** Kilang, koe pan lotong la, o sasa
lokaia lao lel ran o, me mepukat pan pwaida, pweki om sota
kamelele ai kasoi, me pan pwaida ni a ansau. **21** A pokon o
auiaui Sakarias, puriamuiki a pwapwand nan im en kaudok.
22 A lao pedoi sang, a solar kak masan ong irail. Irail ap
dedeki, me a udial manaman eu nan im en kaudok o. A olol
ong irail o lotonglar. **23** Kadekadeo ran akan en a dodok
lao nikier, a kotin purelang sap we koieilang im a. **24** Murin
ran pukat a paud Elisapet liseanda o mimieta nan deu a
saunipong limau indada: **25** Iduen Kaun o kotin wiai ong ia
ni ran oko, ni a kotin masan dong ia, pwen kotiki sang ia
kanamenok pai ren aramas. **26** Ni kawonu en saunipong
tounlang Kapriel pakadarala sang ren Kot ong nan kanim en
Kaliläa eu, me ad a Nasaret, **27** Ren seripein makelekel
amen, me kisin nin ong ol amen, me mar a Iosep, kisan
kadaudok en Dawid; seripein makelekel o adaneki Maria. **28**
Tounlang o kotilong ong nan deu a masani ong i: Kaselelia
Maing, kom meid pai, Kaun o kotikot re omui! Kom meid pai
nan pung en li akan! **29** A lao kilanger i, o rongadar a masan,
ap masapwekadar madamadaua: Duen song en ranamau o.
30 A tounlang masani ong i: Maria, ender masak, pwe komui
me konekonelar ren Kot. **31** A kilang, komui pan liseanda o
naitikeda seri ol amen, a komui pan ki ong mar a Iesus.
32 Nan i me pan lapalap, o a pan maraneki Sapwilim en
Kaun lapalap, o Kaun Kot pan kotiki ong i mol en sam a
Dawid. **33** O a pan kakaunda kadaudok en Iakop kokolata,
o sapwilim a wei sota pan imwila. **(aiōn g165)** **34** Maria ap
masani ong tounlang o: Daduen mepukat pan kak wiaui, aki
i sasa ol amen? **35** Tounlang o kotin sapeng masani ong i:
Ngen saraui pan kotin ti po omui o roson en Kaun lapalap
pan kipa komui di, i me saraui o, me pan ipwi sang komui,
pan maraneki: Sapwilim en Kot. **36** O masani, ri om Elisapet
pil liseandar ni a likailapala, a pan naitikeda seri ol amen, a
kawonu en saunipong ansau wet; iei i me dapwan, **37** Pwe
sota meakot, me Kot sota kak ong. **38** A Maria potoan ong:
Masani, ngai lidu en Kaun o; en wiaui ong ia duen omui
masan. Tounlang o ap kotila sang re a. **39** I ran oko Maria
madang kotila pon nana o nan kanim en Iuda eu, **40** Ap
pedelong ong nan im en Sakarias o ranamau ong Elisapet.
41 Kadekadeo Elisapet lao ronger en Maria a ranamau ong i,
seri o ap mokideda nan kaped a; a Elisapet ap direkila Ngen
saraui, **42** O ngil laudeda masani: Komui meid pai ren li
akan, o meid iasanai ipwin kupur omui! **43** A iaduen pai wet
a ko sang ia, pwe in en ai Kaun koti dong ia? **44** Masani, ni
ai ronger omui ranamau, seri o ap mokideda nan kaped
i aki a peren. **45** O komui meid pai, pweki komui poson!
Pwe a pan pwaida, me Kaun o kotin masani ong komui. **46**
Maria ap masani: Lol ai kapinga Kaun o, **47** O ngen i perenki
Kot ai Saunkamaur. **48** Pwe a kotin kupurala sapwilim a
lidu tikitik o. Kilang, sang met o kokolata di karos pan kapai
kin ia, **49** Pwe a kotin wiaer song en manaman ong ia, me
lapalap o mar a me saraui. **50** A kotin kalangan ong di karos
kokolata, ong irail me kin lan i. **51** O a kotin wia kida lim a
manaman akan. O a kotin karawan pasang, me kin lemai
nan mongiong arail. **52** A kotin sikin wei saupeidi kan sang
mol ar, ap id kasapwilada me tikitik kan. **53** A kotin kamede
kida kapwa me men mangadar akan, ap kotin kadarala kaip
me kapwapwa kan. **54** A kotin upor kin sapwilim a ladu Israel,
o kotin tamataman a kalangan, **55** Duen a kotin masani ong

sam atail akan, ong Apraam o kadaudok a kokolata. (aiōn g165) 56 A Maria kotikot re a saunipong silu, ap purelang im a. 57 Ari, ansaun Elisapet leler pwen naitik, a naitikeda seri ol amen. 58 O men imp a kan o sau i rongadar, me Kaun o kotin kupura i, rap iang i peren kida. 59 Kadekadeo auel en ran o re pwara dong sirkomsais seri o; ir ari ki ong mar en sam a Sakarias. 60 A in a sapeng indada: O kaidin, pwe a pan maraneki Ioanes. 61 Irail ap indang i: Nan sota sau om men me maraneki met. 62 Irail ap olol ong sam a, duen me a mauki, seri en adaneki. 63 I ari poeki slet eu, ap intingiedier o masani: A pan adaneki Ioanes. Irail karos ap puriamuiki. 64 A madang silang i wasok pasang o tenap a sapadokada; i ari masani o kapinga Kot. 65 A masak kipadi karos, me kaukauson imp ar, o wiawia pukat lolok sili pon nana en Iudäa karos. 66 A karos me rongadar, kin nekinekid nan mongiong arail, indada: Da me seri men et pan wiala? Pwe lim en Kaun o kotin iang i. 67 A sam a Sakarias direkila Ngen saraui ap kokopada masani: 68 Kapinga ong Kaun Kot en Israel, pwe a kotidier ren sapwilim a aramas akan dore ir ala. 69 O kotin wiadang kitail kamaur patail sang nan kadaudok en sapwilim a ladu Dawid. 70 Duen a kotin masanier ren sapwilim a saukop saraui kan, sang tapin kaua kokodo, (aiōn g165) 71 Me a pan kotin dore kitail la sang ren atail imwintiti o sang nan pa en me kailong kin kitail, 72 O kotin kalangan ong sam atail akan, o kotin kupureda a inau saraui, 73 O kaula eu, me a kotin kauki ong sam atail Apraam, en kotiki ong kitail. 74 Pwe sen dore sang nan pa en atail imwintiti, ap papa i so masak, 75 Nin tiak lelapok o pung mon silang i ran karos kokolata. 76 A koe nai seri pan adaneki: Saukop en me lapalap o, pwe koe pan tiong mon silang en Kaun o, pwen kaonopada sapwilim a al akan. 77 Pwen kawewe ong sapwilim a aramas kamaur, iei lapwa pan dip ar akan; 78 Pweki en atail Kot a kalangan melel, me marain dakaraki dong kitail sang poa. 79 Pwen kamaraini toun pali rotorot o mot en mela, o kainen ong nä atail nan al en popol. 80 A seri o kakairida, o kelail ni ngen e, o a kin mimi nan sap tan, lao a pan sansal ong Israel.

2 A KADEKADEO ni ran oko nanmarki Aukustus masani, toun sap akan pan wadawad pena. 2 I wadawad kaieu, me wiauier ni muein Kirenius kopina en Sirien. 3 Amen amen koieilang udan sap we, pwen iang wadawad. 4 Iosep ari pil kotila sang Nasaret nan Kaliläa, kotilang Iudäa nan kanim Petleem, me udan kanim en Dawid, pwe i kisan kadaudok en Dawid, 5 Pwen wadawad iangaki Maria, me kisin nin ong i o me lisean. 6 Kadekadeo ira lao kot wasa o, a ansau ap leler pwen naitik. 7 I ari naitikeda na meseni men, ap kitimki pena likau en seri kai, o pwilikidi ong nan deun kamanga man, aki im en kairu a koitalar. 8 Silepan sip kai mi nan sap o sinsila ar pwin sip ni pong. 9 A kilang, tounlang en Kaun amen pwara dong ir, o lingan en Kaun dakar irail ada, ir ari masapwekadar kaualap. 10 A tounlang o masani ong irail: Komail der masak, kilang, i wa dong komail rongamau, me pan kaperenda aramas karos. 11 Pwe Saunkamaur ipwidi ong komail ran wet nan kanim en Dawid iei Kaun Kristus. 12 A iet kilel ong komail: Komail pan diar seri o a kidikidiki pena likau en seri o wonon nan deun kamanga man. 13 A madang pwin en tounlang ngederenia mi ren tounlang o, me kapinga Kot masani: 14 Kapinga ong Kot wasa ileile o sappa en popol; o aramas konekonelar! 15 Kadekadeo tounlang kan lao kotila sang ir, kotidala nanlang, silepan sip akan ap inda nan pung arail: Kitail pan kola Petleem pwen kilang me wiauier wasa o, me Kaun o kotin kasale ong kitail er. 16 Irail ari madangedo, ap diaradar Maria i Iosep o seri o, a wonon nan deun kamanga man. 17 Irail lao kilanger, rap kalok sili me re kasokasoi ong ir duen kisin seri o. 18 A karos, me rongadar, puriamuiki en silepan sip oko ar kasokasoi ong irail. 19 A Maria nekinekid masan pukat karos o madamadauaki nan mongiong i. 20 O silepa ko puredo kalinganada o kapinga Kot duen karos, me irail rongadar o kilanger, duen a loloke dong irail er. 21 Kadekadeo murin pong walu pong, ran en a sirkomsais, re ki ong mar a Iesus, duen me tounlang kotiki ong mon a kotin ipwidier. 22 Ran akan en a kamakelekel lao daulier duen kapung en Moses, ira ap wa dong i Ierusalem, pwen mueid ong Kaun o. 23 Duen a intingidier nan kapung en Kaun o: Meseni ol karos me saraui ong Kaun o. 24 O pwen kida mairong eu, duen me intingidier nan kapung en Kaun: Turtel muroi riamen de muroi pulepul riamen. 25 A kilang, aramas amen mi Ierusalem, mar a Simeon, iei aramas o me pung o masak Kot, o auiaui kapol pan Israel, o Ngen saraui kotikot re a. 26 A Ngen saraui kotin kasale ong i, me a sota pan mela, mon a pan kilang sapwilim en Kaun Kristus. 27 O Ngen saraui kotiki ong i, en kolang im en kaudok. A sam o in a lao walong ong nan im en kaudok seri o, pwen kapwaiada duen tiak en kapung o, 28 I ap koledi i kapinga Kot indada: 29 Maing, re kotin kasamo sapwilim omui ladu popol duen omui masan, 30 Pwe mas ai udialer omui kamaur, 31 Me re kotin kauada sansal mon aramas karos. 32 Pwen marain eu, me kamaraineki men liki kan, o kalinganada sapwilim omui men Israel. 33 A sam a o in a puriamuiki meakan, me re indinda duen i. 34 Simeon ari kapai ir ada indang Maria in a: Kom kotin mangi, men et me sapwile dong kapupedi o kamaureda me toto ren men Israel, kilel eu, me re pan kaundenkoma. 35 Nan kodlas pan dokodi ngen omui, pwe mongiong en me

toto en mulekiada. 36 O li saukop amen mia, mar a Ana,
nain Panuel kisan kadaudok en Aser, me likailapalar, me
papaud saunpar isu sang ni ansaun a makelekel. 37 I ari li
odi men saunpar waleisok paieu tauer poa, ap sota kin pedoi
sang nan im en kaudok, papa Kot kaisesol o kapakap ni ran
o ni pong. 38 I me pil pwarado ni klok ota, kapinga Kaun
o kasokasoi duen i ong toun Ierusalem karos, me auiaui
saunkamaur. 39 Irail kanikiela karos duen kapung en Kaun
o, re ap purelang Kaliläa nan kanim Nasaret. 40 A seri o
kakairida, o ngenin, o dire kila erpit, o kalangan en Kot kotin
ieiang i. 41 Ni par karos sam a o in a kotilang Ierusalem
iang kamadip en pasa. 42 A lao saunpar eisokriau, irail ap
kotilang Ierusalem, duen re kin wia, pwen iang kamadip en
pasa. 43 Ran oko lao daulier, irail purelang sap arail, a seri
Iesus kotikot eta Ierusalem, a sam o in a sota mangi. 44 A ira
kiki ong, me a kotin iang kapar o tiong mo'ra. Ira kokola ran
eu, ap rapaki i nan pung en sau'ra o ren men imp arail akan.
45 Ni ara sota diaradar i, ira ap purelang Ierusalem rapaki i.
46 Kadekadeo murin pong sili pong ira diaradar i nan im
en kaudok, kaipokedi nan pung en snunpadak kan, kotin
mamangi ir o kaikainoma irail. 47 A karos me rongadar i
puriamuiki a kupurokong o a sapasapeng. 48 Ira lao diaradar
i, ap puriamuiki. In a ap masani ong i: Nai seri, da me kom
wiaki ong kit met? Mangi, sam omui o ngai raparapa kin
komui sangesang. 49 A kotin masani ong ira: Menda koma
rapa kin ia? Koma sota asa, me I en mimieta nan me Sam
ai? 50 Ira ari sota weweki a masan ong ira. 51 A ap kotin iang
ira kotidilang Nasaret papa ira, a in a nekinekid masan pukat
karos nan mongiong i. 52 Iesus ari kupurokong, kokoda,
lalaudela, o masamas ren Kot o aramas akan.

3 PAR eisoklimau murin nanmarki Tiperius a sapwileda
ni muein Pontius Pilatus kopina en Iudäa, o Erodes
nanmarki en Kaliläa, o ri a ol Pilipus nanmarki en Ituräa
o Trakonitis, o Lisanias nanmarki en Apilene, 2 Ni muein
Anas o Kaipas samero lapalap, masan en Kot ap pwara
dong Ioanes nain Sakarias nan sap tan. 3 I ari kotikot sili
nan sap karos ni kail en Iordan, padapadak duen paptais
en kalula ong lapwada dip akan, 4 Duen a intingidier nan
puk en masan akan en saukop Iesaia, me masani: Ngil eu
likelikwir sili nan sap tan: Komail kaonopada al en Kaun o,
kaineneda al a! 5 Wau karos pan audaud o nana o dol karos
pan patapatedi, o me pirok, pan inenla, o me ululen, pan
patapatela. 6 Uduk karos pan udial kamaur en Kot. 7 A ap
masani ong aramas akan, me koieila, pwen paptaisla re a:
Dakot, wan oter komail; is me padaki ong komail, en piti
sang ni kamekam, me kokodo? 8 Ari komail kapareda wan
kalula mau. A komail depa lamelame, me komail pan indang
pein komail: Nan Apraam sam atail. Pwe i indai ong komail,
me Kot kotin kak ong wiaki ong Apraam na seri kai takai
pukat. 9 Sile o mier ni tapin tuka kan. Ari, tuka karos, me so
wa mau, pan palepaledi o lokidokila nan iai. 10 Pokon o ap
idok re a indada: A da me kit en wia? 11 A kotin sapeng
masani ong irail: Meamen, me a sakit riau, i en ki ong, me
sota a. O me kan a kisin manga mia, i en wia dueta. 12 A
saunopwei kan pil pwara dong i pwen paptais, irail potoan
ong i: Saunpadak, a da me kit en wia? 13 A masani ong
irail: Komail der ale laude sang me kileledier. 14 Saunpei
kan ap pil kalelapok re a indada: A da me kit en wia? A
masani ong irail: Komail der kaloke mal meamen, o der wia
sapung ong meamen, a komail ale pwain omail o insenemau
kila. 15 Aramas akan lao kiki ong o mongemongeloleki, me
Ioanes me Kristus, 16 Ioanes ap sapeng masani ong irail
karos: I paptais kin komail pil, a me laude sang ia kotido
muri, me i sowar ong, en lapwada sal en sapwilim a sut, i
me pan paptais kin komail Ngen saraui o kisiniai. 17 Tanir
mi nan lim a, a pan kotin koko melel sapwilim a pera, ap
nekid pena wan korn nan sapwilim a im en nak, a dip a pan
kotin karong kila kisiniai sokun. 18 O song toto, me a kotin
panaui aramas akan o padaki ong pokon o rongamau. 19 A
nanmarki Erodes, me Ioanes kapung pweki Erodias en ri a ol
a paud, o pweki sued karos, me Erodes wiadar, 20 Kalaudela
dip a ni a saliedi Ioanes nan imateng. 21 A kadekadeo
aramas karos lao paptaiselar, o Iesus pil paptaiselar o kotin
laolaoki, nanlang ap ritida, 22 O Ngen saraui kotidi dong i ni
mom en muroi men, o ngil eu sang nanlang masani: Koe nai
Ol kompok, me I kin peren kida. 23 Iesus impan saunpar
sileisok ni a kotin tapiada saunpadak, o re kikiong me i nain
Iosep, me nain Eli, 24 Me nain Matat, me nain Lewi, me nain
Melki, me nain Ianes, me nain Iosep, 25 Me nain Matatia,
me nain Amos, me nain Naum, me nain Esli, me nain Nakai,
26 Me nain Maat, me nain Matatia, me nain Simei, me nain
Iosep, me nain Iuda, 27 Me nain Ioanan, me nain Resa, me
nain Serupapel, me nain Salatiel, me nain Neri, 28 Me nain
Melki, me nain Adi, me nain Kosam, me nain Elmodam, me
nain Er, 29 Me nain Ioses, me nain Elieser, me nain Iorim,
me nain Matat, me nain Lewi, 30 Me nain Simeon, me nain
Iuda, me nain Sosep, me nain Ionam, me nain Eliakim, 31
Me nain Melia, me nain Mena, me nain Matatan, me nain
Natan. Me nain Dawid, 32 Me nain Iese, me nain Oped,
me nain Poas, me nain Sala, me nain Naasan, 33 Me nain
Aminadap, me nain Aram, me nain Esron, me nain Peres,
me nain Iuda, 34 Me nain Iakop, me nain Isaak, me nain
Apraam, me nain Tara, me nain Naor, 35 Me nain Seruk, me

nain Reku, me nain Palek, me nain Eper, me nain Sala, 36
Me nain Kainan, me nain Arpaksad, me nain Sem, me nain
Noa, me nain Lamek, 37 Me nain Metusala, me nain Enok,
me nain Iared, me nain Maalaleel, me nain Kainan, 38 Me
nain Enos, me nain Set, me nain Adam, me sapwilim en Kot.

4 A IESUS, me dir en Ngen saraui, puredo sang Iordan,
o Ngen kotin kalualang i nan sap tan. 2 O wia songesong
pan tewil ran pangaul. A sota kotin konot ni ran oko. Ran
akan lao imwisokela ap men konot. 3 Tewil ap indai ong i:
Ma komui sapwilim en Kot, en masani ong takai wet, a en
wiala prot. 4 A Iesus kotin sapeng i masani: A intingidier:
Kaidin prot eta, me aramas en memaureki, pwe masan en
Kot akan. 5 Tewil ap kaluadalang i pon nana ileile eu o
kasala ong i wein sappa karos ni marep taieu. 6 Tewil indang
i: I pan ki ong komui manaman pukat karos o a lingan, pwe
a muei ong ia er, a i pan ki ong, me i mauki. 7 Ari, ma komui
pan pongi ia, karos ap pan sapwilim omui la. 8 Iesus kotin
sapeng i masani: A intingidier: Koe en pongi ong Kaun om
Kot; i eta, koe en papa. 9 I ap kalualang i Ierusalem o kauada
i pon kongkong en im en kaudok o indai ong i: Ma komui
sapwilim en Kot, kasedi pein komui, 10 Pwe a intingidier: A
pan kasilaki sapwilim a tounlang kai komui, pwen apapwali
komui. 11 O wa komui nan lim ar akan, pwe aluwilu omui der
dipikelekel ni takai eu. 12 Iesus kotin sapeng masani ong i:
A lolokido, koe ender kasongesong Kaun om Kot! 13 Tewil
lao kanikiela songesong karos, ap muei sang i ansau kis. 14
Iesus ap kotin pure dong Kaliläa ni roson en Ngen, ap indand
sili nan sap karos me mi imp a. 15 A kotin kaukawewe nan
ar sinakoke kan, o karos kapinga i. 16 A kotin lel Nasaret,
wasa a kotin kakairida ia, ap kotilong song nan sinakoke
duen a kin wiada ni ran en sapat o kotida, pwen wadok. 17
Puk en saukop Iesaia ap wisike dong i a lao lim pasang puk
o ap diarada wasa o me intingidier: 18 Ngen en Kaun kotikot
re i, i me a keie kin ia da, pwen padaki ong me samama kan
rongamau. A kadar ia do, pwen kaloki ong me salidi kan, me
ren saladokela, o me maskun akan pan kilang wasa, o me
patau kan pan maioda, 19 O kaloki saunpar mau en Kaun
o. 20 A kotin lim pena puk o ap kupure ong me papa men
o kotidi. Mas en karos nan sinakoke kangkakil i. 21 I ari
tapiada masani ong irail: Kisin likau wet pwaidar mo'mail ran
wet. 22 Ir karos ap kadede o puriamuiki masan kompok kan,
me pwili sang silang i, ap indada: Kaidin i nain Iosep? 23 A
ap kotin masani ong irail: Nan melel, komail pan indang ia
karaseras wet: Saunwini, sauasa pein uk! Pwe se rongadar
duen song kapuriamui, me wiauier nan Kapernaum; ari kom
pil wiada dueta wasa et nan sap omui. 24 A kotin masani:
Melel I indai ong komail, sota saukop amen me konekon
nan sap we. 25 A melel I indai ong komail, li odi toto mi
nan Israel ni muein Elias, ni ansau nanlang matata par silu
o saunipong wonu, ni lek lapalap kipadi sap karos; 26 A
sota amen, me Elias pakadar wong, pwe ren li odi men
nan Sarepta nan sap Sidon. 27 O me tuketuk kan me toto
nan Israel ni muein saukop Elias, a sota amen re'rail, me
kelailadar, pwe Naeman eta men Sirien. 28 Karos, me mi nan
sinakoke ni ar rongadar mepukat, ap makar kida kaualap, 29
Re udar sikonlar i sang kanim o, o kalualang i pon kailan dol
o, wasa ar kanim kakaudar ia, pwen kasedi sang ia, 30 A i
kotin weid nan pung ar, kotila sang irail. 31 I ari kotilang
Kapernaum kanim en Kaliläa, o kotin kawewe ong irail ni
ran en sapat akan. 32 Irail ari puriamuiki a padak, pwe a
masan me manaman. 33 A aramas amen mi nan sinakoke,
me ngen en tewil saut amen ti po a, me weriwer laud, 34
Inda: Ko sang kit, menda re omui kit Iesus en Nasaret! Kom
kotido, en kawe kit ala. I asa, me komui nain Kot saraui. 35
Iesus ap kidaue i masani: Nenenla o ko sang re a. Tewil lao
kasedi i nan pung arail, ap koiei sang re a, sota me sued
kot a wiai ong i. 36 Irail karos ap puriamui kila, kasokasoi
nan pung arail indada: Dakot masan pot et? Pwe a masan
manaman o roson ong ngen saut akan, irail ap kin ko wei
sang. 37 I ari indand sili nin sap karos wasa o. 38 I ap kotida
sang nan sinakoke, ap kotilong ong nan im en Simon. A
saulap en Simon me somau karakar. Irail ari poekipoeki i re
a. 39 I ari koti dong i masani ong somau o, ap madang ko
sang, i ari madang paurida papa irail. 40 Katipin lao kirilar,
rap wa dong i ar luet akan karos. I ari kotikidang amen amen
lim a kan, kakelail ir ada. 41 O tewil akan pil kowei sang ren
me toto, me weriwer indada: Komui sapwilim en Kot. I ari
kotin kidau ir ada, o sota mueid ong irail, en lokaia, pwe re
asa, me i Kristus. 42 A lao wasa ran a kotilang wasa rir, a
pokon o raparapaki i, re pokon dong i o kolekol i pwen der
koti wei sang irail. 43 A i kotin masani ong ir: I pil pan padaki
rongamau en wein Kot nan kanim tei ko, pwe i me I pakadar
kidor. 44 A i kotin padapadak nan sinakoke en Kaliläa kan.

5 A KADEKADEO ni en aramas toto ar tanga dong imp a,
pwen rongerong masan en Kot, a kotikot pon kailan le en
Kaliläa, 2 Ap masani kisin sop riapot, me peipei nan le o, a
saused akai keredi sanger widen ar uk kai. 3 I ari kotida pon
apot ren sop oko, war en Simon, kotin poeki re a, en kaiieila
ekis sang ni sap o. I ari kaipokedi, kawewe ong aramas sang
nan sop o. 4 I lao kaimwisokela a masan, ap masani ong
Simon: Seisei kowei wasa lol, ap kaduedi oma uk kan, pwe
koma en saikidi. 5 A Simon sapeng potoan ong i: Maing, se
laiter pong lao lel wasa ran, ap sota saik at, ari so ar masan,

me i pan kaduekidi uk en. 6 Irail lao wiadar met, rap oro
pena mam toto; ara uk ari ola. 7 Irail ari olole kis arail oko,
me mi nin apot sop, pwe re en kodo sauasa irail. Irail ari
kodo, kadirela sop riapot, ira ari pan mauidi. 8 Simon Petrus
lao kilanger mepukat, ap poridi sang Iesus, potoan ong:
Maing, re kotiwei sang ia, pwe aramas sued amen ngai. 9
Pwe a puriamuiki o ir karos, me iang i, pweki saik ar, me
re saikidi. 10 A pil dueta Iakopus o Ioanes nain Sepedäus
ol oko, me iang Simon. Iesus ap kotin masani ong Simon:
Koe der masak, pwe sang ansau wet kokola koe pan saikidi
aramas. 11 Irail kaikilong ong liman sap ar sop oko, re ap
kasela karos, idauendo i. 12 Kadekadeo ni a kotikot nan eu
kanim, kilang, ol amen mia, me dir en tuketuk. A lao kilanger
Iesus, ap pupekidi mas a, poeki re a potoan ong: Maing,
ma re kotin kupura, re pan kak ong kamakel ia da. 13 I ari
kotin kapawei lim a sair i masani: I men, koe en makelekel.
Ari, a tuketuk madang modi sang. 14 I ari kotin inapwiedi i,
en der indang meamen; a kola kasale ong pein uk samero
ko, o kida mairong, pweki om makelekeladar, me Moses
masanier, pwen kadede ong irail. 15 A a madang indand sili o
pokon kalaimun pokon pena, pwen rong i o kelailada sang ar
somau kan. 16 I ari kotin kelepela nan sap tan, pwen laolao.
17 Kadekadeo eu ran ni a kotin kaukaweweda, Parisär o
saunkawewe kan, me mod imp a, irail pwarado sang kanim
en Kaliläa o Iudäa karos o sang Ierusalem; a roson en Kaun
o pwili wei sang i, kakelada amen amen. 18 A kilang, ol akai
roado aramas amen me kokon madak, rap raparapaki duen
ar pan kak walang lole, pwilikidi mo a. 19 A ni ar sota kak
diar wasa, me re pan kai dong impa pweki pokon o, rap
dauda pon im o, kakiridi i nan os iangaki pet, lao nan pung
arail mon Iesus. 20 A lao mangi arail poson, ap kotin masani:
Aramas o, dip om akan lapwa sang uk er. 21 A saunkawewe
o Parisär akan ap mongemongeloleki indada: Is men et,
me kin lalaue? Is me kak lapwada dip akan, pwe Kot eta?
22 A Iesus lao mangi ar mongemongelol, ap kotin sapeng
masani ong irail: Da me komail kin mongemongeloleki lol
omail? 23 Da me mongai ren inda, dip om akan lapwa sang
uk er, de inda, uda, aluwei? 24 A pwe komail en asa, me
Nain aramas manaman ong lapwada dip akan nin sappa,
iei me a kotin masanieki ong me kokon madak: I indai ong
uk, uda, ale ki om kola deu om! 25 A madang uda mo'rail,
kida a pet, me a wonon poa, koieilang im a kapikapinga
Kot. 26 Ir karos ap puriamui kida o kapikapinga Kot, o dire
kila masak indada: Ran wet kitail kilanger me kapwuriamui
melel. 27 Murin mepukat a kotila sang wasa o, ap masani
saunopwei amen, ad a Lewi momod nan wasan nopwei, ap
masan ong i: Idauen ia do! 28 I ari kasela a meakaros, uda,
idauenla i. 29 Lewi ari wiada kamadip lapalap ong i nan im
a; a saunopwei ape me toto, me iang i ni tepel. 30 A Parisär
o arail saunkawewe kan lipaned ong sapwilim a tounpadak
kan indada: Da me komail iangaki saunopwei o me dipan
akan manga o nim. 31 Iesus ap kotin sapeng masani ong
irail: Me kelail sota mau ong saunwini, pwe me somau kan.
32 I kodon ekeker dong kalula me dipan akan a kaidin me
pung kan. 33 Irail ap potoan ong i: Da me tounpadak en
Ioanes akan kaisesol pan pak toto o re kapakap toto, o pil
dueta en Parisär akan, a sapwilim omui kan kin tungole o
nim? 34 A Iesus kotin masani ong irail: O komail sota kak ki
ong toun kapar en kamadip en kapapaud en kaisesol arain
ol kamod mi re'rail! 35 A eu ran ol kamod pan peuka wei
sang irail, i ran oko re ap pan kaisesol. 36 A kotin masani
ong irail karaseras eu: Sota me kin deik ong likau kap ni
likau maring; a ma ei, a pan ter pasang likau kap; a kisan
likau kap pil sota pan paroki ong likau maring. 37 A sota me
kin kodie ong wain kap nan ed maring; a ma ei, wain kap
pan ter pasang ed akan, ap wudokila o ed akan pan ola. 38
A re kin kodie ong wain kap nan ed kap, ira karos ap nekinek
mau. 39 O sota, me kin nim sang wain maring, pan mauki
wain kap, pwe a kin inda: Me maring o me mau sang.

6 KADEKADEO ni ran en sapat kariau a kotin weid nan
mat en korn o sapwilim a tounpadak kan ap dolung wan
korn o irriris nan pa arail, ap kangkang. 2 A Parisär akai
indang irail: Menda komail kin wiada, me sota pung, en wiaui
ni ran en sapat? 3 Iesus ari kotin sapeng masani ong irail:
Komail sota wadoker, me Dawid wiadar ni a men mangadar,
i o me iang i? 4 Duen a pedelong ong nan tanpas en Kot, o
ale prot en kasansal, o kangkang o pil ki ong me iang i, me
sota pung, aramas en tungole, samero kan eta? 5 O masani
ong irail: Nain aramas pil kaun en sapat. 6 A kadekadeo ni
eu sapat a kotilong ong nan sinakoke kaweweda. A aramas
amen mia, me pa a pali maun motorla. 7 A saunkawewe o
Parisär akan masamasan i, ma a pan kakelada i ni ran en
sapat, pwe re en kadipa i. 8 A kotin angi ar lamelam ap
masani ong aramas o, me pa a motorla: Uda kodo met!
A ap uda ko ong wasa o. 9 Iesus ap kotin masani ong
irail: I men idok re omail, da me pung en wiada ni ran en
sapat ren me mau de me sued? En kolekol de kawela maur
en aramas? 10 I ari kotin aupwil sili po'rail masani ong i:
Kapawei pa om! A ap wiada, pa a ap kelailada, a maula
dueta me teio. 11 Irail ap makaradar kaualap o kapukapung
pena, da me re pan wiai ong Iesus. 12 Kadekadeo ni ran
oko, a kotidala pon nana pwen laolao. I ari kotin laolao ong
Kot lao wasa ran. 13 A lao ran pasang, ap kotin molipei

pena sapwilim a tounpadak kan. A kotin piladar ekriamen,
me a kamareki wanporon. 14 Simon me a kotin kaadaneki
Petrus, o ri a Andreas, o Iakopus, o Ioanes, o Pilipus, o
Partolomäus, 15 O Matäus, o Tomas, o Iakopus nain Alpäus,
o Simon, me adaneki Selotes, 16 O Iudas nain Iakopus, o
Iudas Iskariot, me pangala i. 17 A lao kotin iang ir kotidi
dong wasa kis nan sap patapat o, sapwilim a tounpadak kan
toto o aramas ngederenia pokon dong i sang nan Iudäa, o
Ierusalem, o Tirus, o Sidon, re mi pon oror, pwen rong i o
kakelailada sang ar somau kan; 18 O me kalokolok ren ngen
saut akan ap kelailadar. 19 A aramas karos men doke i, pwe
roson kin pwiliwei sang i, kakel irail karos. 20 A ap kotin
aupwil sili pon sapwilim a tounpadak kan masani: Meid pai
komail, me samama, pwe noumail wein nanlang. 21 Meid
pai komail, me men mangadar ansau wet, pwe komail pan
medila. Meid pai komail, me kin sangesang ansau wet, pwe
komail pan kaurur. 22 Komail meid pai, ma aramas akan
kailong kin komail, o kase komail la, o kidaue komail, o
kawela ad omail, pwe dene me sued, pweki Nain aramas.
23 Komail en peren ni ran o, o Iusilus, pwe kilang, pwain
omail me lapalap nanlang, pwe iduen me sam arail akan
wiai ong saukop akan. 24 A me suedi ong komail kapwapwa
kan, pwe komail anekier omail peren. 25 Suedi ong komail,
me medier, pwe komail pan dupokala. Suedi ong komail, me
kin peren ansau wet, pwe komail pan mauk o sangesang. 26
Suedi ong komail, ma aramas akan karos pan lokaia mau kin
komail; pwe iduen me sam arail akan wiai ong saukop likam
akan. 27 A I indai ong komail, me kin rongerong, pok ong
omail imwintiti, wiawia mau ong me kin kailong kin komail,
28 Kapaiada, me kin karia komail la, kapakapa kin ir, me
kainsensuede kin komail; 29 O me pikir uk ni apali en likin
sap om, pil ki ong i pali teio, o me pan ki sang om likau pup,
pil mueid ong i noum sakit. 30 Ki ong karos, me kin poeki re
om, o me pan atia sang om kapwa, koe der poeki re a, a
kapuredo. 31 A duen me komail men, aramas en wiai ong
komail, iduen me komail en wiai ong irail. 32 Pwe ma komail
pok ong, me kin pokepoke komail, da me pan kating pamail?
Pwe me dipan akan pil kin pok ong kompoke parail. 33 A ma
komail wiawia mau ong, me wia mau ong komail, da me pan
kating pamail? Pwe me dipan akan kin wia pil dueta. 34 A
ma komail pan ki ong irail, me komail akpwainongki, da me
pan kating pamail? Pwe me dipan akan pil kin wiai ong me
dipan, pwen ale me dueta. 35 A pok ong omail imwintiti, o
wiawia mau, o ki ong so akapwainok, a pwain omail pan
lapalap, o komail pan seri en me lapalap o. Pwe a kupura,
me so danke o me sued akan. 36 Komail ari kadek rasong
Sam omail me kalangan. 37 Ender kadeikada a komail sota
pan pakadeikada. Ender kariala, a komail sota pan kariala.
Lapwada, a komail pan lapwada. 38 Kisakisa wei, a a pan
depuk ong komail dal mau eu, me idang pena, o itik pena,
o dir kaualap, me pan ko ong komail. Pwe men song ota,
me komail kin songki, iduen a pil pan song ong komail. 39
A kotin pil masani ong irail karaseras eu: Da, me maskun
pan kak kare me maskun? Ira karos sota pan pupedi nan
por o? 40 Tounpadak sota kin laude sang a saunpadak. Ma
tounpadak paroki ong a saunpadak, nan a unsokala. 41 A
menda koe kilekilang pul ni mas en ri om ol, ap sota kan
ataut o ni pein mas om? 42 De iaduen, koe pan indang ri
om: Ri ai, aui mas, i pan ki sang pul ni mas om, ap sota
kilang ataut o ni mas om? Malaun amen koe, ki sang mas
ataut o ni mas om, a koe ap pan kak kilang, duen om pan
kak kisang pul, me mi ni mas en ri om. 43 Pwe tuka mau
sota pan wa sued. Pil sota tuka sued pan wa mau. 44 Tuka
karos kin diarok kida a wa. Pwe aramas sota kak dolung
sang pik ni tuka kamadak, aramas pil sota kin dolung sang
wan wain ni tuka mal. 45 Aramas mau amen kin kapwareda
me mau sang nan a pai mau en mongiong i, a me sued
amen kin kapwareda me sued sang nan a sued, pwe aua
kin kida sang nan audepan mongiong o. 46 A iaduen, komail
kin indang ia: Maing, Maing, ap sota kin wiada, me I kin
inda? 47 Meamen ko dong ia o rongerong ai masan kan, o
kapwaiada, nan I pan kasale ong komail, me a rasong. 48
Nan i me rasong aramas amen, me kauada im eu o weirada
lol, o pasonedi pon paip. A lapake lao pwilido, ad ap maimai
ong im o, ap so kak kamokidedala, pwe a kakau pon paip o.
49 A meamen rongerong, ap sota kapwaiada, nan a rasong
aramas amen, me kauada im eu nan pwel so pasonedi. A
lapake pwil maiai ong, a ap madang rongk pasang, o ola en
im o me laud.

7 A LAO kotin erela a masan akan karos ong pokon o, a ap
kotilang Kapernaum. 2 Ladun senturion amen mia, me
kasampwal re a, me somau, a pan mela. 3 A lao rongada
duen Iesus, ap poronelang i saumas en Sus akan, poeki re
a, en kotido kakelailada a ladu. 4 Irail lao pwara dong Iesus,
ap ngidingideki i potoan ong: A war ong, ren kotin wiai ong i
mepukat. 5 Pwe a kin pok ong toun sap atail o kauadang kit
sinakoke o. 6 Iesus ap kotin iang ir ala. A ni solar non doo
sang im o, senturion ap poronelang i kompok kai, potoan
ong: Maing re der kangere ir kotido, pwe i sowar, ren ketlong
ong nan im ai. 7 Ngai ari sota kin aka, me i war ong poto
dong ir. A re kotin masaniata; a ai ladu pan kelailada. 8
Pwe ngai pil aramas amen, me mi pan manaman akan, ap
kaunda saunpei kai. A ma i pan, indang amen: Kowei! A

pan kola; o ong amen: Kodo! A pan kodo; o ong ai ladu:
Wiada met! A pan wiada. 9 Iesus lao mangi mepukat, ap
kotin puriamui kila, saupei dong pokon o, me idauendo i,
masani: I indai ong komail, me I saik diar poson lapalap
duen met, sota ren men Israel. 10 A me pakadarala kan lao
purelong ong nan im o, re ap diarada, me ladu o kelailada.
11 Kadekadeo murin mepukat a kotilang kanim eu ad a Nain;
sapwilim a tounpadak kan toto iang i; o aramas pil me toto.
12 A lao koren iong wanim en kanim o, kilang, melar amen,
me re wawei, ieros en in a, a iei li odi amen; a toun kanim
me toto iang i. 13 Kaun o lao masani i, ap kotin kupurela,
masani ong i: Eder sangesang. 14 I ari koti ong, doke kopa
o, a me roa kan ap udi. I ap kotin masani: Manakap, I indai
ong uk, paurida! 15 A me melar o ap modada, pikekidi
lokaia. Iesus ap kotiki ong i ren in a, 16 Masak ap kipa ir edi,
o kapikapinga Kot indada: Nan saukop lapalap amen, me
pwarado re atail, o Kot me kotier ren sapwilim a aramas
akan. 17 A kasoi pot et duen i lolok sili nan Iudäa o sap
karos, me mi imp a. 18 En Ioanes a tounpadak kan kaire
kin i mepukat karos. 19 Ioanes ap molipeido sapwilim a
tounpadak kan riamen, porone ira lang Iesus, masanlang i:
Ir me pan kotido, de sen auiaui amen? 20 Ol oko lao poto
dong i, ap potoan ong: Ioanes saunpaptais kadar kit dong ir
potoan kalelapok: Ir me pan kotido, de sen auiaui amen? 21
A ni auer ota a kotin kakelada me toto sang ar somau, o
luet, o ngen sued akan, o kotin kapad pasang mas en me
maskun toto. 22 Iesus ap kotin sapeng masani ong irail:
Koma u kowei, kaireki Ioanes, meakan komail kilanger o
ronger: Me maskun akan kilangada wasa, o me luet akan
kin alialu, o me tuketuk kan makelekeleda, o me salongepon
kin rong wasa, o me melar akan kin maureda, o rongamau
me lolok ong me samama kan. 23 O meid pai, me sota pan
makar kin ia! 24 A men kadar en Ioanes lao purela, Iesus
ap kotin tapiada masani ong pokon o duen Ioanes: Da me
komail koieila en kilang nan sap tan? Komail men kilang alek
pot, me kin dueduälokki ang? 25 De da me komail koieila en
kilang? Komail men kilang aramas amen, me likau kida likau
muterok? Kilang, me kin likau kida likau lingan, o kaped en
manga, kin mi nan im en nanmarki kan. 26 De da me komail
koieila en kilang? Saukop amen? Ei, I indai ong komail, a
laude sang saukop amen. 27 Pwe iei i me intingidier due:
Kilang, I kadarala mo mui nai men kadar amen, me pan koki
al mo'mui. 28 Pwe I indai ong komail, sota saukop amen me
ipwi sang ren li akan, me laude sang Ioanes saunpaptais,
ari so, me tikitik nan wein Kot, iei me laude sang i. 29 A
aramas karos, me rongerong i, o saunopwei kan kapinga
Kot ni ar iang paptaiseki paptais en Ioanes. 30 A Parisär o
saunkawewe kan sapai ong pein irail ni ar mamaleki kupur en
Kot, ap sota iang paptais re a. 31 A da me I en karasai ong
aramas en di wet? O da me irail rasong? 32 Irail me rasong
seri kai, me kin momod nan wasan net akan o likelikwir nan
pung arail indinda: Kit kasakasang, a komail sota kakalek;
kit kamamauke kin komail, a komail sota sangesang. 33 Pwe
Ioanes saunpaptais pwarado, ap sota kang prot, o sota nim
wain, a komail kin inda: Nan tewil kin di poa. 34 Nain aramas
pwarado, manga o nim, a komail kin inda: Kilang, me kaped
en manga o kamom sakau, kompoke pan saunopwei o me
dipan akan! 35 A lolekong kin diarok kida na seri kan karos.
36 A Parisär amen poeki i, en konot re a. I ari kotilong ong
nan im en Parisär o kaipokedi ni tepel. 37 A kilang, li amen
mi nan kanim o, me dipan amen, a lao asa, me Iesus kotikot
konot nan im en Parisär o, ap wado kokon en alapasta, 38 O
poridi mur i ni aluwilu a sangesang o pikekidi widenki pil en
mas a aluwilu a, o limwieki a pwilipeipei, o metik aluwilu
a kan o keieki alapasta. 39 A Parisär o, me lukedo i lao
kilanger, ap mongemongeloleki indada: Ma ol men et saukop
amen, a pan asa, is li o, me sair i, pwe me dipan amen. 40
Iesus ap kotin sapeng masani ong i: Simon, I men indai
ong uk meakot. I ari indada: Saunpadak, masania do! 41 Ol
amen mia, me aramas riamen pwaipwand ong. Amen ira
pwaipwandeki denar limepuki, a amen limeisok, 42 A ni ara
sota men kapungala, a kisakisa kin ira la karos. Indang ia, is
re'ra, me pan pok ong i laud? 43 Simon sapeng potoan ong:
I lamelame i, me a kisakis laud ong. A kotin masani ong i:
Koe meid pung kasauiada. 44 I ari saupei dong li o masani
ong Simon: Koe kilang li men et, I pedelong ong nan im om,
a koe sota ki ong ia pil men widen nä i kat, a i me widenki pil
en mas a nä i kat, o limwieki a pwilipeipei. 45 Koe sota metik
ia, a i sota tukedi sang metik nä i kat, sang ni a pedelong lao
lel met. 46 Koe sota usore kin ia le, a met keiekier nä i kat
alapasta. 47 Nan i me I indaki ong uk: Dip a kan me toto
me lapwadar, pwe a kin limpok laud; a me dip a sota non
lapwada, nan a kin limpok tikitik. 48 I ari masani ong li o:
Dip om akan me lapwadar. 49 A me iang mod ni tepel o ap
tapiada inda nang pung ar: Is men et, me pil kin lapwada dip
akan? 50 I ap kotin masani ong li o: Om poson me dore uk
ala, kowei popol!

8 KADEKADEO murin mepukat a kotin kakan sili nan kanim
laud o me tikitik kan, padapadak o kaloki rongamau en
wein Kot, o ekriamen iang i. 2 O pil li akai, me a kotin
kakelailada sang ngen sued o somau kan, iet akan: Maria,
me pil adaneki men Makdala, me tewil isimen koiei sang. 3
O Ioana iei likond en Kusas en Erodes a saunkoa men, o

Susana, o me toto, me papaki i ar kapwa kan. **4** A aramas
totoia lao pokon dong i sang nan kanim akan, karos, ap kotin
karaseras masani: **5** Saunkamor kolan kamor a war akan. Ni
a kamokamorok akai ap moredi ong pon kailan al ap tiatidi o
manpir en pan lang nam ir ala. **6** A akai moredi ong pon
paip. A lao wosada, a mongedi, pweki a sota lamelamur.
7 Akai moredi nan tuka teketek, a tuka teketek wosada,
kasokä ir ala. **8** A akai moredi nan pwel mau, ap wosada o
wada pan me epuki. Ni a kotin masanier mepukat, ap masan
laudeda: Me salong a mia, men rong, i en rong! **9** A sapwilim
a tounpadak kan ap kalelapok re a: Ia wewe en karaseras
wet? **10** I ari kotin masani: A muei ong komail er, en asa me
rir en wein Kot, a met akan en asa ni karaseras akan pwe
ren kilang, ap sota kilang, o rong, ap sota weweki. **11** A iet
wewe en karaseras o: Masan en Kot iei war akan. **12** A me
mi pon kailan al o, iei ir, me rongadar, a muri tewil pwarada
katia sang masan en Kot nan mongiong arail, pwe ren der
poson, rap maurela. **13** A me mi pon paip, iei ir, me kin rong
masan o ap pereperen ale, a sota kalau re'rail. Ansau kis re
kin poson, a ni ansaun songesong, irail kin pupe sang. **14** A
me moredi nan tuka teketek, iei irail me kin rong, ap koieila
tiropeki anan o pai, o inong sued en maur et, rap sokekila,
ap sota wa. **15** A nan sap mau, iei irail, me kin rong masan
o, ap nekinek nan mongiong ar inen o mau, o wada nin tiak
en kanongama. **16** Sota me kin isikeda lamp, ap pwainekidi
kopa eu, de ki ong pan men wendi a pon deu a, pwe me
pan pedelong ong en kilang marain o. **17** Pwe sota me rir
kot, me so pan sansaleta, pil sota me okiok kot, me so pan
kalok sili. **18** Komail ari kalaka duen omail kin rongerong,
pwe me a mia, ekis pan ko ong; a me sota a mia, i, me
a kiki ong, me a, pan katia sang. **19** In a o ri a kan ap ko
dong i, a re sota kak kaiong impa pweki pokon o. **20** A ap
loki ong i: In ar o ri ar akan poto liki, re men udial ir. **21** A
kotin sapeng masani ong irail: In ai o ri ai mepukat, me kin
rongerong masan en Kot o apapwali. **22** Kadekadeo ni eu
ran a kotilang pon apot sop, a sapwilim a tounpadak kan
iang i. A kotin masani ong irail: Kitail en kotela le en: Irail ari
tangetang koieila. **23** O ni ar tangetang kokowei, a kotin
saimokela; melimel ap koda nan sed. A sop o pwilipwil, a
pan mauidi. **24** Irail ap kai dong i, kaopada i, potoan ong:
Maing, Maing, kit pan mela! I ari kipada masani ong ang o
iluk en sed akan, rap tikitikala o molelar. **25** I ap kotin masani
ong irail: Ia omail poson? A irail masakada inda nan pung ar:
Daduen, is men et, pwe a kin masani ong ang o sed, ir ari
duki ong. **26** Irail ap lele dong sap en Kadara, me sal ong
Kaliläa. **27** I lao kotidi sang, ol amen tu ong i, me kodo sang
kanim o, me tanwar en tewil sang mas kokodo, o me kiliso,
o a sota kin kauson nan im, pwe a kin mimi nan sousou kan.
28 I lao kilang Iesus, ap werida, poridi sang mo a indaki ngil
laud: Menda re omui ngai, Iesus Sapwilim en Kot lapalap?
I men poeki re omui, kom der kalok ia la! **29** Pwe a kotin
masani ong ngen saut o, en koiei sang ren aramas o, pwe
pan pak toto a saikidi i; i ari kin sali kidi sal mata o sal en nä
kai. A i kamueit ir pasang, o tewil paki i lang sap tan. **30**
Iesus kotin kainoma re a masani: Ia ad om? A potoan ong:
Lekion; pwe tewil toto mi re a. **31** Ir ari poeki re a, ender
masani ong irail, me ren kodilang pweleko. **(Abyssos g12)** **32**
Ari, pwin pwik kalaimun mi wasa o mangamanga sili nin
nana o. Irail ari poeki i, en kotin mueid ong irail re en til ong
irail. I ari kotin mueid ong irail. **33** Tewil oko ap kodi sang ren
aramas o, ap tilong nan pwin pwik o. Pwin pwik o ap tangedi
wei ni aul ong nan sed ap mopila. **34** Silepa ko lao kilanger
me wiauier, rap tangdaui, kolang kanim laud o tikitik kan,
kaireki sili. **35** Irail ap koieila, kilang me wiauier, re ap kola
ren Iesus, diarada aramas o, me tewil oko keredi sang lole,
momod ni aluwilu en Iesus, likauda o lolekonglar; irail karos
masakadar. **36** Me iang udialer, ap kaire kin irail duen tanwar
en tewil a kakeladar. **37** Men Kadara karos ap poekipoeki i,
en koti wei sang re'rail, pwe re masakadar kaualap. I ari
kotida pon sop o, ap kotin purelar. **38** A ol o, me tewil oko
kodi sanger, poeki re a, en iang i; a Iesus sota kotin mueid
ong i masani: **39** Purelang deu om, kalok sili duen manaman
lapalap, me Kot wiai ong uk er! I ari kola, kalok sili nan
kanim o duen manaman lapalap, me Iesus kotin wiai ong
i. **40** Kadekadeo Iesus lao kotin puredo, aramas akan ap
kasamo i, pwe irail karos auiaui i. **41** A kilang, ol amen, ad
a Iairus, saumas en sinakoke, kotido poridi ni aluwilu en
Iesus o poeki i, en kotilong ong nan im a. **42** Pwe na ieros
seripein amen, me a par ngaulriau, me koren iong mela. A ni
a kotikot kokodo, pokon o koi dong i. **43** A li amen, me nta
pwilipwil par ngaulriau, me pwaineki ong saunwini kan a
dipisou karos. A sota me kak kakelailada i. **44** I me apedo
mur i, doke ni kailan sapwilim a likau. A pwilipwil en nta
madang madada. **45** Iesus ap kotin masani: Is i me sair ia?
A karos lao inda me sota, Petrus o me iang i ap potoan ong:
Maing, pokon o kin kapil pena o koi dong ir, a iaduen, re
kotin masani: Is i me sair ia? **46** A Iesus kotin masani: Nan
meamen sair ia, pwe I pam, me kel eu ko sang ia er. **47** A li
o lao asaer, me a so kak rirala, ap masapwekada, apedi
poridi sang mo a, ap katitiki mon aramas karos, karepan a
sair i, o duen a kelailada madang. **48** A ap kotin masani
ong i: Seripein popoleta, om poson me kakel uk ada, kowei
popol. **49** A ni a kotin masaniata, amen potodo sang ren
saumas en sinakoke o katitiki ong i: Sapwilim omui seripein

melar. Menda kom kangirieki saunpadak o. 50 A Iesus lao
mangi mepukat, ap kotin sapeng i masani: Koe der masak,
koe poson ta, a ap pan maureda. 51 A lao kotilong ong nan
im o, a sota kotin mueid ong amen en iang pedelong ong
nan pera, Petrus, o Ioanes, o Iakupus eta, o sam en seripein
o in a. 52 A irail karos sangesang o mamaukeki i. A i kotin
masani: Komail der sangesang! Pwe a sota melar, a mamair
eta. 53 Rap kaururki, pwe re asa, me a melar. 54 I ari kotikiiei
sang ir nan pera o, a ap kotin ale pa a warong ong i masani:
Seripein, paurida! 55 Ngen en seripein ap pure dong i, i ari
madang uda. I ap kotin masani, kisin manga en ko ong. 56 A
sam a in a puriamui kila. I ari kotin inapwiedi irail ren der
indang meamen me wiauier.

9 A LAO kotin molipe pena ekriamen oko, ap kotiki ong irail
kel o manaman, en kaloedi tewil akan karos o kakelada
me somau kan. 2 I ari kotin porone ir ala, pwen padapadak
duen wein Kot o kakelada me somau kan. 3 O a kotin
masani ong irail: Komail der wala meakot pon al o: Sota
sokon, de ed, de prot, de moni, amen pil so pan wa sakit
riau. 4 O wasa kis me komail pan pedelong ong nan im eu,
komail pan mimieta wasa o, komail lao kowei sang ia. 5
O meamen kang kasamo komail, komail sapalewei sang
kanim o, o sipede sang pwel ni nä omail, pwen kadede
ong irail. 6 Irail ari kokola, kakan sili nan kisin kanim akan,
padaki rongamau o kakelada me somau kan wasa karos. 7
A nanmarki Erodes lao mangi duen meakan, me wiauiki
i, ap pingidar, pweki akai katitiki, me dene Ioanes iasadar
sang ren me melar akan. 8 A akai indada, me dene Elias
pwarado, o akai me inda, me dene saukop en kaua men
iasadar, 9 A Erodes masani: Ioanes, i me i lepuke sang
mong a, a is men et, me i kin rongerong due? A ap men
udial i. 10 A wanporon akan lao pure doer, ap kaireki i karos,
me re wiadar. I ari kotin uk irail ada, kotilang wasa rir, nan
kanim eu, me ad a Petsaida. 11 Toun sap o lao asaer, rap
idauenla i, i ari kotin kasamo irail, o kotin padaki ong irail
duen wein Kot, o kotin kakelada me mau ong. 12 A lao pan
wasa pongier, ekriamen potodo potoan ong i: Re kotin kadar
pasang pokon en, pwen kola nan kisin kanim akan o nan
sap, en rapaki wasan pweidi o kan ar kisin manga, pwe
kitail kotikot nan sap tan wet, 13 A a kotin masani ong irail:
Komail pan ki ong irail kan ar manga! Re potoan ong: Lopon
prot eta limau o mam eta riamen mi re at. De se pan kola
netie dong pokon kalaimun wet manga? 14 Pwe irail me ol
impan limekid. A a kotin masani ong sapwilim a tounpadak
kan: Komail pwini ir pasang wad limek o limek! 15 Irail ari
wiada o kamod irail edi. 16 A kotin limada lopon prot limau o
mam riamen, masanda nanlang, laolaoki, pilitiki pena, kotiki
ong sapwilim a tounpadak kan, pwe ren nene ong pokon o.
17 Irail sak, o karos medier, ap rikada dodo eisokriau luan
kamadip o. 18 Kadekadeo ni a kotin laolao kelep, sapwilim
a tounpadak kan iang i. A kotin kainoma re'rail masani: Is
me aramas kin inda me ngai? 19 Irail sapeng potoan ong:
Ioanes saunpaptais, a akai me inda Elias, o pil akai kin inda,
me dene saukop en kaua men iasadar. 20 A kotin masani
ong irail: A da me komail kin inda is ngai? Petrus ap sapeng
potoan ong: Ir me Kristus sapwilim en Kot. 21 A i me kotin
padik inapwiedi irail, ren der indang meamen mepukat, 22
Masani: Nain aramas pan kalokolok laud, o lokidokila ren
saumas, o samero lapalap, o saunkawewe kan, o a pan
kamela, o ni ran kasilu a pan maureda, 23 Ap kotin masani
ong irail karos: Meamen men idauen ia i en tonmeteki pein i
o ale a lopu ni ran karos, o idedauen ia do. 24 Pwe meamen
kanakanai ong maur a, pan pupe sang. A meamen kasela
maur a pweki ngai, pan diarada. 25 Pwe da me pan mau
ong aramas amen, me aneki pena sappa karos, ap kasela
pein i o kasapokela pein i? 26 Pwe me kin namenok kin ia o
ai padak kan, i me Nain aramas pil pan namenokki, a lao
kodo ni a lingan, o lingan en Sam a, o na tounlang saraui
kan. 27 A melel I indai ong komail, akai irail, me mi met, sota
pan mela, irail lao udial wein Kot. 28 A kadekadeo murin
pong walu pong murin masan pukat i ap ukada Petrus, o
Ioanes, o Iakopus kotidala pon nana o pwen laolao. 29 A
ni a kotin laolao mom en silang i ap wukila o sapwilim a
likau puetepuetela o lingaling. 30 A kilang, ol riamen iang i
masan pena! Ira me Moses o Elias. 31 Ira pwarado ni ara
lingan o mamasani duen a pan kamatala nan Ierusalem.
32 A Petrus o me iang i me toutouki mair. Ira lao pirida, re
ap udial a lingan o ol riamen kotikot impa. 33 Kadekadeo
ira lao kotiwei sang re a, Petrus ap indang Iesus: Maing,
meid mau atail kotikot met. Kit en kauada kisin im silikis:
Tanpas ar, o en Moses, o en Elias; a sasa me a kasokasoi.
34 Ni a kasokasoi mepukat, pali en dapok kadupal irail edi,
irail ari masakadar ni ar tilong nan dapok o. 35 O ngil eu
peidido sang nan dapok o masani: Iet nai ol kompok, komail
en rong i! 36 A ngil wet lao wiauier, re ap diaradar Iesus ta. Ir
ari nenenlata; o ni ran oko re sota kaireki meamen duen
me re kilanger. 37 A kadekadeo manda en ran o irail lao
kotidido sang nana o, pokon kalaimun ap poto dong i, 38
A kilang, ol amen nan pokon o ngil laudeda potoan ong:
Saunpadak, i poeki re ir, re kotin masani dong ai tungol
putak o, pwe iei ai ieros. 39 Re kotin mangi, ngen o lao
koledi i, a kin madang weriwer, a kin senseroki sili, a ap
kin pudopud o meid apwal ni a kin koiei sang i. 40 Ngai ari

poeki ren sapwilim ar tounpadak kan, ren kause wei sang i,
a re sota kak. 41 A Iesus kotin sapeng masani: O di wet
meid soposon o sapung, ia arain ai pan mimi re omail? Ia
arain ai pan kokoa komail? Wa dong ia noum putak! 42 A ni
a kokodo, tewil ap kapururada o seroki sili i, a Iesus kotin
kidaueda ngen saut o, o kakelada putak o, ap kapure ong i
ren sam a. 43 A irail karos puriamuiki manaman en Kot. A ni
ar puriamuiki en Iesus a wiawia kan ap kotin masani ong
sapwilim a tounpadak kan: 44 Masan pukat en kaloledi nan
salong omail: Nain aramas pan pangala ni pa en aramas. 45
A irail sota weweki masan wet, pwe a rir sang irail, i me irail
sasaki. Irail ari masak kalelapok re a duen masan pot et. 46
Irail ap pil lamelame, is me pan lapalap re'rail? 47 A Iesus
lao kotin mangi ar lamelam nan mongiong arail, ap ale seri
men, kida impa a, 48 O masani ong irail: Meamen pan apwali
kisin seri men et ni ad ai, nan a kin apwali ia, a meamen pan
apwali ia, nan a kin apwali, me kadar ia do; a me tikitik re
omail, nan i me pan lapalapala. 49 Ioanes ap sapeng potoan
ong: Maing, se kilanger amen, me kausewei tewil akan ni
mar ar. Kit ari inapwiedi, pwe a sota kin iang kit idedauen ir.
50 A Iesus kotin masani ong i: Eder inapiedi, pwe me so kin
palian komail, nan a kin iang komail. 51 A kadekadeo a lao
ansau, me a pan peukadala, a ap kotin saupeilang kotilang
inen wong Ierusalem. 52 A kotin poronela men kadar akan,
me pan tiong mo a. Irail ari kokola lele dong kisin kanim en
Samaria eu, pwen rapaki wasa, me a pan pweiokidi ia. 53 A
re sota kasamo i aki a kotin saupeila kotilang inen wong
Ierusalem. 54 Sapwilim a tounpadak kan Iakopus o Ioanes
lao kilanger mepukat, ap potoan ong: Maing, ma re kotin
kupura, se pan poeki, kisiniai en moredi sang nanlang, kang
irail la, duen Elias wiadar. 55 A i kotin saupeido, kapung ong
ira masani: Koma sota asa is Ngen, me naina kin koma? 56
Irail ap daulul wei nan eu kisin kanim. 57 Kadekadeo ni arail
kotikot kokodo amen ap potoan ong i: Maing i pan idedauen
ir wasa karos me re pan kotila ia. 58 Iesus kotin masani ong
i: Poks akan por ar mia, o manpir en pan lang pas ar mia, a
Nain aramas sota wasa en kaula wei mong a. 59 A kotin
masani ong amen: Idauen ia do! A i indada: Maing, komui
kotin mueid ong ia mas, i en purela sarepedi sam ai. 60 A
Iesus kotin masani ong i: Me melar akan en sarepedi ar
melar akan, a koe kowei kalok sili wein Kot! 61 Pil amen
potoan: Maing, i pan idedauen ir sili, a re kotin mueid ong
ia mas, i en kamurimuri ong toun im ai. 62 A Iesus kotin
masani ong i: Sota me pan koledi men weirada pwel, ap
kilang muri, a sota koiok ong wein Kot.

10 MURIN mepukat Kaun o pil kotin piladar isiakan o
porone irail wei mo a ni wad riamen, en kakan sili nan
kanim laud o tikitik kan, wasa me a pein pan kotilang ia. 2 A
kotin masani ong irail: Rak me kalaimun, a toun dodok me
malaulau; poeki ren Kaun en rak, en kadarala toun dodok
nan a rak. 3 Komail kola; kilang, I kadar komail la dueta
sippul akan nan pung en kidi en wei akan. 4 Komail der
wewa ed en moni, de ed en sailok, de sut, o der ranamau
ong meamen nani al o. 5 A ma komail pan pedelong ong
nan im eu, komail pan inda mas: Popol en mimi nan im wet!
6 A ma popol amen mi wasa o, omail popol pan mimieta re a,
a ma so, omail popol pan pure dong komail. 7 A komail pan
mimieta nan im ota, o manga o nim, me mi re'rail pwe toun
dodok me warong pwain a. Komail der pedoi sang nan eu im
ap kolong ong nan eu. 8 A ma komail pan pedelong nan eu
kanim, o re pan kasamo komail, i wasa komail pan tungole,
me pan wisike dong komail. 9 O kakelada me somau kan,
me mi wasa o, o kaire kin irail: Wein Kot koren dong komail.
10 A ma komail pan pedelong nan eu kanim, o re sota pan
kasamo komail, i wasa komail pan pedoi nani al indada:
11 Pil pwel par, me ko dong kit nan omail kanim, sipede
dong komail; ari so, komail en asa, me wein Kot koren dong
komail. 12 I indai ong komail, nan a pan mangai ong Sodom
ni ran o sang kanim o. 13 Suedi ong uk Korasim! Suedi ong
Petsaida! Pwe ma manaman akan, me wiaui ong uk er, wiaui
ong Tirus o Sidon, nan melel, re pan kalula nan tuk en likau
o nan pas. 14 A a pan mangai ong Tirus o Sidon ni kadeik
o sang komail. 15 A koe Kapernaum, me paidar nanlang,
pan pisikondi ong nan pweleko. **(Hadēs g86)** 16 Me rongerong
komail, nan a kin rongerong ia; o me mamaleki komail, nan
a kin mamaleki ia. O me mamaleki, ia, nan a kin mamaleki,
me kadar ia do. 17 Me isiakan ap puredo, pereperen potoan
ong: Maing, pil tewil akan udi ong kit ni mar omui. 18 A kotin
masani ong irail: I kilanger Satan likamata liol a pupedi sang
nanlang. 19 Kilang, I ki ong komail manaman, en tiakedi
serpent o skorpion, o en poedi kel en imwintiti karos. O
sota meakot pan kasuedi ong komail, 20 Ari so, komail der
peren kida, me ngen akan kin udi ong komail, a komail peren
kida me ad omail intingidier nanlang. 21 Ni auer ota Iesus
kotin perenda ni ngen e masani: I kapinga komui, Sam ai,
kaun pan lang o sappa, me komui okila mepukat sang me
lolekong o koiok kan, ap kasale ong seri pwelel akan! Ei
Sam ai, pwe iduen me komui kupukupura. 22 Meakaros
muei ong ia er sang ren Sam ai, o sota me asa sapwilim a
Ol, pwe Sam eta. O sota me asa Sam, pwe sapwilim a Ol
eta, o me sapwilim a Ol pan kasale ong. 23 I ap kotin saupei
dong tounpadak kan, masani ong irail eta: Meid pai por en

mas akan me udial, me komail udialer. 24 Pwe I indai ong
komail, saukop o nanmarki kan toto anane udial, me komail
kin ududial, a re sota kilanger; a re men rongada, me komail
kin rongerong, ap sota rongadar. 25 A kilang, saunkawewe
men ap uda, kasongesong i potoan ong: Saunpadak, da me
i en wiada, pwen sosoki maur soutuk? (aiōnios g166) 26 A
kotin masani ong i: Da me intingidier nan kapung o? Daduen
om dondoropwe? 27 A sapeng indada: Koe en pok ong
Kaun om Kot mongiong om unsok, o ngen om unsok, o kel
om unsok, o om Iamelam unsok, o men imp om dueta pein
koe. 28 A kotin masani ong i: Koe meid sapeng inen, wiada
mepukat, a koe pan maurela. 29 A ap men ak kapungki pein
i indang Iesus: A is men imp ai? 30 A Iesus kotin sapeng
masani: Aramas amen momait sang Ierusalem kodila Ieriko
ap lodi ong lolap akai, me ter sang a likau kan, o kame i, rap
koieila; i ari pan mela. 31 A samero amen momaitela nani al
ota. A ni a kilang i, ap daulul wei sang. 32 A leap amen pil
dueta. Ni a leler wasa o, kilang i, ap daulul wei sang. 33 A ol
en Samaria amen sailok sili ap pil weid wasa o. Ni a kilanger
i ap pokela, 34 Kola re a, o kidim pena a pwal akan, ap ki
ong le o wain lole o kamondi i pon dake pa man o, wala
nan im en kairu eu, apapwali i. 35 Manda a pan samala,
ap ki ong kaun en im o denar riau indang i: Apapwali i! A
ma mekis pan dauli, i pan kapungala, ni ai pan puredo. 36
A is ren ir silimen, me koe wiaki men impan ol o, me lodi
ong lolap oko? 37 A sapeng: Me wiadar dodok kadek ong
i. Iesus ap kotin masani ong i: Ari, kowei ala sang! 38 A
kadekadeo ni ar kotin sailokela, a kotilong ong nan kisin
kanim eu. Li amen mi wasa o, ad a Marta, me kasamo i
long ong nan im a. 39 Ri a li amen mia, me ad a Maria, me
momod ni aluwilu en Iesus, rongerong a masan. 40 A Marta
kasopisokki pein i a papa i. I ari potodo potoan ong: Maing,
re sota kotin kupuroki ri ai li, me sota kin iang ia dodok? Re
kotin padaki ong i, en sauasa ia. 41 A Iesus kotin sapeng
masani ong i: Marta, Marta, koe meid nongki o sopisokki
okotme. 42 A me ta kot me kasampwal. Maria piladar pwais
mau, me sota pan katia sang.

11 KADEKADEO ni a kotikot wasa kis pwen laolao, a
lao kotin erelar, amen sapwilim a tounpadak kan ap
potoan ong i: Maing re kotin padaki ong kit kapakap, dueta
Ioanes kin padaki ong a tounpadak kan. 2 A ap kotin masani
ong irail: Komail lao wia kapakap, ap inda: Sam at, mar
omui en saraui, wei'mui en pwaida, 3 Kotikido ran wet at
tungol kaukaule. 4 Lapwa sang kit dip at, dueta kit, me kin
lapwada karos, me wia dipi ong kit, eder kaluang kit ren
me katikatiamau kan. 5 I ap kotin masani ong irail: Is re
omail, me a kompok amen mia o me pan kola re a ni ailep
en pong indang i: Kompoke pai, ki ong ia lopon prot silu, 6
Pwe kompoke pai men pwarado sang a sailok o, ap sota,
me i pan kak ki ong i. 7 A me mi nan im o pan sapeng inda:
Koe der kadiropa ia, pwe wanim ritidier, o nai seri ko iang
ia nan wasan mair; i so kak paurida o ki ong uk meakot.
8 I indai ong komail, ma a sota pan paurida o ki ong i aki
kompokepa a, nan a pan paurida o ki ong, me itar ong i
aki a ngidingid. 9 I indai ong komail, poeki, a komail pan
tungole; rapaki, a komail pan diarada; letelet, a a pan ritida
mo'mail. 10 Pwe karos me poekipoeki, kin tungole; o me kin
rapaki, kin diarada; o me kin letelet, nan a pan ritida mo a.
11 De is sam amen nan pung omail, ma na putak pan poeki
na kisin prot, pan ki ong i takai eu? De ma a poeki mam,
pan ki ong i serpent amen? 12 De ma a pan poeki kitor
eu, pan ki ong i skorpion amen? 13 Ma komail, me song
sued, asa duen kisakis mau ong noumail seri kan, nan melel
kaualap. Sam omail nanlang pan ki ong Ngen saraui ren me
poeki re a. 14 A ap kotin kause wei tewil amen, me lotong. A
kadekadeo tewil lao koiei sanger, me lotong o ap lokelokaia,
a aramas puriamuiki. 15 A akai ir katitiki: Nan Peelsepup,
saumas en tewil akan, me a kauseki sang tewil akan. 16 A
akai kasongesong i, poekipoeki kilel eu sang nanlang. 17 A
ap kotin angi ar lamelam, masani ong irail: Wei karos ma a
pan u pena nan pung a, a pan ola; o ma toun im eu pan u
pena nan pung a, a sota pan pwaida. 18 A iaduen, ma Satan
u ong pein i, a wei pan kak pwaida? Aki komail indinda me
dene ngai kause wei tewil akan ki Peelsepup. 19 Ma I kin
kauseki wei Peelsepup tewil akan, a is me noumail ol akan
kin kause kin irail? Irail ari pan omail saunkapung. 20 A ma
I kauseki wei lim en Kot tewil akan, nan wein Kot lel ong
komail er. 21 Ma me kelail o, me audeki kapwa en pei, pan
sinsila im a, nan a kapwa nekinekid mau. 22 A ma amen, me
kelail sang i, pan palian i o kaloedi i, ap pan atia sang a
kapwa en pei, me a kelekier, o nek pasang kapwa en kul. 23
Meamen, me sota iang ia, iei me palian ia, o me sota kin
dolung penang ia, iei me kin kasapoka pasang. 24 Ngen
saut lao kowei sang ren aramas, a kin tangatang sili nan sap
tan akan, rapaki wasan kamol, a sota, me a diarada, i ap kin
inda: I ap pan purelong ong nan im ai, me i pedoi sanger. 25
A lao puredo, a diar, me a kokok o kapwater, 26 I ari koieila,
ale ong i ngen isimen, me sued sang pein i. Irail ap pedelong
ong lole, rap kakauson ia; a aramas pan sued sang mas. 27
A kadekadeo ni a kotin mamasani mepukat, li amen, kisan
pokon o, ap potoan ong i: Meid pai kupur o, me wia ir adar,
o didi kan, me re kotiki! 28 A i kotin masani: Ei, meid pai, me
kin rong masan en Kot ap kapwaiada. 29 A pokon o lao
tengeteng pena, a kotin masani: Di wet meid sued! Re kin

rapaki kilel eu, a sota kilel pan sansal ong ir, pwe kilel en
Iona eta. **30** Pwe duen Iona kilel eu ong men Niniwe, iduen
Nain aramas ong di wet. **31** Li nanmarki en pali air amen
pan u ong ol akan en di wet ni kadeik o pan kari ir ala, pwe
a pwrarado sang ni imwin sappa, pwen rong lolekong en
Salomo. A kilang, me laude sang Salomo mi met. **32** Ol en
Niniwe kan pan u ong di wet ni kadeik, o pan kariala i, pwe
re kalula ni ar rongadar padak en Iona. A kilang, me laude
sang Iona mi met. **33** Sota me kin isikeda lamp, ap kila wasa
rir, pil so pan kopa, a pon deu a, pwe me pan pedelong ong,
en kilang marain o. **34** Por en mas marain en pali war. Ma
mas om makelekel, war om karos pan dir en marain. A ma
mas om me sued, war om karos me pil dir en rotorot. **35** En
kalaka, pwe marain mi lol om, der rotorot! **36** Ma war om dir
en marain kaualap, o sota kisan rotorot mia, karos pan dir
en marain dueta lingan en lamp, me kin sensere uk ada. **37**
A ni a kotin kaparok, Parisär amen luke i, en konot re a. I ari
kotilong kotidi nin tepel. **38** A Parisär lao udial, ap puriamuiki,
me a sota kotin omiom mon konot. **39** A Kaun o kotin masani
ong i: Nan komail Parisär akan kin widen likin dal o plet,
a lol omail me dir en me re kuliada o me sued. **40** Nan
pweipwei komail, kaidin i me wiadar pali liki, pil wiadar pali
lole? **41** A kisakis weita duen komail kak ong! A kilang, karos
pan makelekel ong komail. **42** Suedi ong komail Parisär
akan, pwe komail, kin mairongki eisokkis eu en minse, o
raute o song en kisin tan tuka kai, ap sota insenoki kadeik o
limpok en Kot! Wiada mepukat ap pil kapwaiada me tei kan.
43 Suedi ong komail Parisär akan, pwe komail men mondi
leppantam nan sinakoke kan o mauki, ren ranamau ong
komail nan wasa en netinet akan. **44** Suedi ong komail, pwe
komail rasong sousou kan, me so sansal, o aramas alialu
poa, ap sasa ir! **45** Saunkawewe men ap sapeng potoan ong
i: Saunpadak, komui pil kin suede kin kit masan pukat. **46** A i
kotin masani: Pil suedi ong komail saunkawewe! Pwe komail
kin katoutou kila kapwa en wisik toutou aramas akan, ap
sota sairki sondin pa omail. **47** Suedi ong komail! Pwe komail
kin apapwali sousou en saukop akan, a sam omail akan
kame ir ala. **48** Komail ari kin kadede o peren kida wiawia en
sam omail akan. Pwe re kame ir ala, a komail apapwali ar
sousou kan. **49** I me erpit en Kot indada: I pan kadar wong
irail saukop o wanporon akan, a akai irail re pan kamela o
pwaki irail sili. **50** Pwe ntan saukop akan, me kapwilipwili
weier sang ni tapin kaua kokodo, en kapokon ong di wet. **51**
Sang ntan Apel lel ntan Sakarias, me kamelar nan pung
en pei saraui o im en kaudok, ei I indai ong komail, a pan
kapokon ong di wet. **52** Suedi ong komail saunkawewe! Pwe
komail atia sang men kapir pan lolekong. Komail sota pan
pedelong, ap inapwiedi, me men pedelon ong. **53** A ni a
kotin mamasani ong irail mepukat, saunkawewe o Parisär
akan ap tapiada palian i kaualap, kalekalelapok re a song
toto, **54** O re masamasan i, o raparapaki, ma re sota kak
diar meakot sang ni a masan akan, pwe ren kadipa i.

12 ARAMAS toto ap pokon pena lao kidalar, irail lao
it pena, i ap kotin tapiada masani ong sapwilim a
tounpadak kan: Komail kalaka kalep en Parisär akan, me
malaun. **2** Pwe sota me rir kot, me sota pan sansalada. Pil
sota me okiok kot, me so pan kalok sili. **3** Ari, me komail
pan indada ni wasa rotorot, i me pan sansal nan marain. O
me komail pan monginingin nan pera kan, i me pan kalok
sili pon im akan. **4** A I indai ong komail, kompok pai kan,
komail der masak irail, me kin kamela pali war, ap solar
kak wia meakot. **5** A I pan kaasa kin komail, me komail en
masak: Masak i, me manaman ong kamela aramas ap kak
kasela nan pweleko. Melel I indai ong komail, i me komail en
masak. **(Geenna g1067)** **6** Siok limen sota kin netila ni denar
riau? Ari so, sota amen irail me Kot kin maliela. **7** Ari, pil pit
en mong omail karos me wadawad penaer. Komail ari der
masak, pwe komail me mau sang siok toto. **8** A I indai ong
komail, meamen ponasa ia mon aramas, i me Nain aramas
pan ponasa ren tounlang en Kot akan. **9** A meamen kamam
kin ia mon aramas, i me pan kamamaki mon tounlang en
Kot akan. **10** O meamen me pan lokaia sued duen Nain
aramas, a pan kak lapwada. A me lalaue Ngen saraui, a
sota pan lapwada. **11** A ma re pan wa komail la nan ar
sinakoke kan mon kapung o ren me manaman akan, komail
depa lamelame, da me komail pan sapengki de me komail
en inda. **12** Pwe Ngen saraui pan kapame kin komail ni
klok ota, me komail en inda. **13** A amen toun pokon potoan
ong i: Saunpadak, kom kotin masani ong ri ai ol o, en nek
pasang at soso. **14** A kotin masani ong i: Aramas o, is me
kasapwil ia da, en saunkapungla o saunnene re oma? **15**
O kotin masani ong irail: Kalaka norok sued, pwe kaidin
kapwa toto, me aramas amen kin memaur kida! **16** A kotin
masani ong irail karaseras eu: Ol kapwapwa amen mia, me
sap we kaparapar kaualap. **17** I ari lamelame indada: Da
me i en wiada? Pwe solar wasa en nekinek ia ai kapwa
kan. **18** I ari indada: Nan iet me i pan wiada: I pan palang
pasang ai im en nak kan, ap kauada me laude sang kai;
i wasa me i pan nekidala me wosadang ia o ai dipisou
karos; **19** A i pan indang ngen i: Ngen i, dipisou toto ong
par toto, me nekineki ong uk er. En moleilei, o manga, o
nim o perenta! **20** A Kot ap masani ong i: Pweipwei men
koe, pwe pongpong wet ngen om pan ilakido. A is me pan

aneki kapwa pukat, me koe nanak penaer? **21** Nan iduen
me kin roporop pena dipisou ong pein i, ap sota kapwapwa
ren Kot. **22** A a kotin masani ong sapwilim a tounpadak
kan: I me I indai ong komail, eder lamelame maur omail,
me komail pan tungole, pil iermen pali war, me komail pan
likauki! **23** Maur me kasampwal sang manga, o war me mau
sang likau. **24** Kalelapok ong rape kan! Re sota kin kamorok,
re pil sota kin nak pena, pil sota arail pera de im en nak,
a Kot kin kotin katungole ir. A komail so kasampwal sang
manpir kaualap? **25** A is nan pung omail, ni a ngongki, me
pan kak use pasang pein i ki tipong en pa eu? **26** Ari, ma
komail sota kak ong wiada me mangai, a da me komail kin
ngongki okotme? **27** Kalelapok ong kiop akan, me mi nan
sap, duen ar kakairida! Re sota kin dodok, o re sota kin
monkol pena. A I indai ong komail, pil Salomo ni a lingan
karos sota a likau dueta apot irail. **28** Ari, ma iduen Kot kotin
kapwataki dip, me mi nan sap ran wet, a lakap pan lokidokila
nan stop, iaduen a sota pan madang kalikauwiada komail,
me poson tikitik? **29** A komail, ender ngongki, me komail pan
manga o nim, o komail der insensued! **30** Pwe mepukat
men liki kan kin ngongongki. Pwe Sam omail, me kotikot
nanlang, mangi, me mepukat karos mau ong komail. **31** A
rapaki sapwilim a wei, a mepukat pan pousalang komail. **32**
Der masak pwin tikitik koe, pwe iet kupur en Sam omail:
En ki ong komail wei o. **33** Netikila omail kapwa kan, ap
kisakisa wei, wiai ong komail ed ko, me sota pan maringala,
o pai nanlang, me so pan ola, wasa me lipirap men so kak
ong, o man en mot so kak kawela ia. **34** Pwe wasa omail
pai mi ia, iei wasa mongiong omail pil kin mia, **35** Nan luke
pamail en katengteng pena o omail ser en isis **36** O komail
en dueta aramas akan, me auiaui ar monsap ni a pan kodo
sang kamadip en papaud, pwe i lao kodo letelet, re en
madang ritingada mo a. **37** Ladu ko meid pai, me monsap o
ni a pan pwarado, diar ar masamasan. Melel I indai ong
komail, a pan kaiada a likau o kamod irail edi ong manga, ap
pan apapwali irail. **38** O ma a pwarado ni auer kariau, de
kasilu, ap diar ir masamasan, nan meid pai ladu pukat. **39** A
komail en asa, ma kaun pan im o asaer ansaun lolap o pan
pwarado, a pan masamasan o so pan mueid ong, im a en
kulia sang. **40** Komail ari pil ononop, pwe Nain aramas pan
pwarado niansau me komail sasa. **41** Petrus ap potoan ong
i: Maing, re kotin masani dong kit karaseras wet, de ong irail
karos? **42** A Kaun o kotin masani: Ari is saunkoa lelapok o
lolekong, me a monsap kasapwilada, en kaunda a ladu kan,
pwen nek ong irail kan ar manga ni ansau me kon on? **43**
Meid pai ladu o, me a monsap pan diarada wiawia duen
met ni a pan pwarado! **44** Melel I indai ong komail, a pan
kasapwiladang i pon a dipisou karos. **45** A ma ladu o pan
lamelame nan mongiong i: Ai monsap pwapwand, o a pan
tapiada kame ladu o lidu kan, o manga o nim, o kamom
sakau, **46** Monsap en ladu o ap pan pwara do ni ran o, me a
so auiaui i, o ni auer, me a sasa, o a pan lepuk pasang i, o
kasapokalang nan pung en me soposon akan. **47** A ladu o,
me asa kupur en a monsap, a sota kaonopada pein i, pil
sota wiada kupur a, nan i me pan kamekam kaualap. **48** A
me sasa, ap wiadar me mau ong kalokolok, nan i me pan
kalokolok tikitik. Pwe me aleer me toto, i me pan kida me
toto; o me koaki me toto, pan purokido me toto. **49** I kodon
saundi kisiniai sappa, a da me I en wiada, ma a saundier?
50 A mas I pan paptaise kila paptais eu; I ap patau kila melel,
a lao daulier. **51** Komail lamelame, me I kodon ki ong sappa
popol? I indai ong komail: So! A pwen kumuei suedala. **52**
Pwe sang met kokola limen toun im eu pan liak toror pasang;
silimen pan palian riamen, o riamen pan palian silimen. **53**
Sam pan palian na putak, a putak o pan palian sam a; in
pan palian na seripein, a seripein pan palian in a; a li amen
pan palian na ol a paud, o en na ol a paud pan palian li o. **54**
A kotin masani ong pokon o: Komail lao udial dapok sang
kapin lang, komail kin inda: A pan katau; o a pan pwaida
55 O ma komail kin kilang ang a usang ni pali air, komail
kin inda: A pan karakar; o a pan wiaui. **56** Malaun komail!
Komail asa kasaui mas en sappa o lang, a da me komail
sasaki kasauida ansau wet? **57** A da me pein komail sota
kasauia kida me pung? **58** A ma koe pan iang me palian uk
kolang kapung o, en nantiong pon al o, en kapungala re a,
pwe a de pang uk alang saunkapung, a saunkapung pang
uk ala ren silepan imateng, a silepan imateng pan kase uk
ala nan imateng. **59** I indai ong uk: Koe sota pan koda sang
wasa o, koe lao kapungala lua karos.

13 NI ansau o akai mia, me potoan ong i duen men Kaliläa
kai, me Pilatus doleki nt' arail ar mairong. **2** A kotin
sapeng masani ong irail: Komail kiki ong, me men Kaliläa
pukat me dipan akan mon men Kaliläa tei kan, pweki ar
kalokolok o? **3** Ngai, me indai ong komail: So! A ma komail
sota pan kalula, komail karos pan mela dueta. **4** De irail
ekwalemen ko, me im en ruk en Siloa pupedi ong poa, kame
ir ala, komail kiki ong, me irail me sued sang aramas akan,
me kaukauson Ierusalem? **5** Ngai me indai ong komail: So!
A ma komail sota pan kalula, komail karos pan mela dueta.
6 A kotin karaseras ong irail masani: Aramas amen mia, me
a tuka pik apot padedi nan a mat en wain, ap kodon rapaki
wa, a sota me a diarada. **7** A ap indai ong saumat en wain:
Kilang, par silu i kodon rapaki wan pik pot et, a sota, me i

diarada; paledi, da me a pinaki mal wasa o! 8 A a sapeng
indang i: Maing, pui sang pil par wet, pwe i en weirada ni
tapi, o ki ong pwel mau. 9 A ma a pan wa, ari me mau, a
ma so, komui ap pan paledi sang. 10 A kotin padapadak
nan sinakoke eu ni ran en sapat. 11 A kilang, li amen mia,
me ngen en somau ti poa par ngaulwalu, a kos pena o
sota man kak uda. 12 Iesus lao kotin masani i, ap molipei
wong i masani ong i: Li, koe en maioda sang om somau!
13 I ap kotin pwil po a lim a kan, i ari madang kasinenda,
kapikapinga Kot. 14 A saumas en sinakoke o makara kida
pan Iesus a kakelada i ni ran en sapat, ap sapeng indang
pokon o: Ran wonu, aramas en dodok, i ansau me komail
kodon kakelada, a iermen ni ran en sapat! 15 Kaun o ap
kotin sapeng i masani: Malaun koe, kaidin komail karos kin
lapwada kau o esel sang deu a kalualang nim pil ni ran en
sapat? 16 A li men et, me nain Apraam seripein, me Satan
saliedi par ngaulwalu, me so mau, en lapwada ni ran en
sapat? 17 Ni a kotin masani mepukat, karos me palian i,
ap namenokala o aramas karos peren kida wiawia mau
kan karos, me wiauier pa a. 18 A a kotin masani: Wein Kot
rasong da? O da me I en karasai ong i? 19 A rasong wantuka
eu, me aramas amen kasela nan matuel ap wosada, wiala
tuka kalaimun pot, o manpir en pan lang kaukauson nan ra
kan. 20 A pil kotin masani: Da me I en karasai ong wein
Kot? 21 A rasong kalep kis, me li amen ale, okila nan kasak
en plaua silu, karos lao mutala. 22 Ni a kotilang Ierusalem, a
kotin padapadak sili nan kanim laud o tikitik kan. 23 Amen
ap potoan ong i: Maing, me malaulau pan maurela? A kotin
masani ong irail: 24 Ngiangi en pedelong ong nan wanim
tätik, pwe I indai ong komail, me toto pan sosong pedelong
ong, a sota pan kak. 25 A kaun pan im o lao udar ritingidier
wanim o, komail ap pan pikikidi Ietelet ni wanim o indada:
Maing, ritingida sang kit! A ap pan sapeng indang komail: I
sasa komail, o wasa me komail ko sang ia. 26 Komail ap
pan pikikidi indada: Kit me manga o nim imp omui, o komui
pil kaukawewe nan atail al akan. 27 A i me pan inda: I indai
ong komail, I sasa komail o wasa komail ko sang ia, ko wei
sang ia, komail karos me wiawia sued. 28 Sangesang o
teterok ap pan wiaui, komail lao kilang Apraam, o Isaak, o
Iakop, o saukop akan karos nan wein Kot, a komail pisikonla
sang. 29 Nan re pan kodo sang nan mas en lang, o sang
nan kapin lang, o sang nan apang, o sang air en lang, o re
pan mondi ni tepel nan wein Kot. 30 A kilang, me pwand
akai mia, me pan madang, o me madang kai mia, me pan
pwand. 31 Ni auer ota Parisär akai kodo indai ong i: Koti wei
sang met, pwe Erod pan kame komui la. 32 A kotin masani
ong irail: Komail u kowei, indai ong poks ota: Kilang I kin
kause wei tewil oko o kamakamaureda ran wet o lakap, a ni
kasilu en ran I pan imwisokela. 33 I en kokola ran wet, pil
lakap, pil pali, pwe sota saukop amen me pan kamela likin
Ierusalem. 34 Ierusalem, Ierusalem, me kin kamela saukop
akan o kasuk, me pakadara dong uk, pan pak toto I men
kapokon pena noum seri kan dueta lituk amen kin kompwal
pena na kan pan pa a, a komail kanger, 35 Kilang, im omail
pan tanla, pwe I indai ong komail, komail solar pan kilang ia,
lao a pan pwaida omail pan inda: Kapinga ong me kotido ni
mar en Kaun!

14 KADEKADEO ni a kotilong ong nan im en kaun pan
Parisär amen, pwen konot ni ran en sapat; a irail
masamasan i. 2 A kilang, aramas amen mia wasa o, me
lisongepo. 3 Iesus ap kotin sapeng masani ong saunkawewe
o Parisär akan: Me pung, en kakelada ni ran en sapat? 4
Irail nenenla. I ap kotin sair i, kakelada o kadara wei. 5 Ap
kotin sapeng masani ong irail: Is re omail, me na as de kau
pupedi ong nan por o, me so pan madang apiada sang ni
ran en sapat? 6 A irail sota kak sapengki i meakot. 7 A kotin
masani ong toun kapar karaseras eu, ni a kotin mangi, me re
inong iong en mondi ni tapin tepel, masani ong irail: 8 Koe
lao pan luke dong kamadip en kapapaud ren meamen, ender
mondi ong leppantam, pwe ele amen, me lapa sang koe
lukedor. 9 O me luk uk edo o pil i, pan kodo indai ong uk: Ki
ong ol men et deu om! A koe pan namenok kodido ong nan
roulap. 10 A koe lao paluke, kola mondi ong nan roulap,
pwe me luke uk lao pwarado, en indai ong uk: Kompoke
pai, kotidato! Koe ari pan kaindand nan pung en ir, me iang
uk ni tepel. 11 Pwe karos me kin kasapwilada pein i, pan
kasapwilidi, o me kin kasapwilidi pein i, pan kasapwilada. 12
Ap pil kotin masani ong me lukedo i: Kom lao wiada konot
en ni sauas de nin sautik, eder lukedo kompokepa om ko,
de ri om akan, de sau om, de men imp om kapwapwa kan,
pwe re de pil luke uk, o depuk ong uk. 13 A ma koe pan wia
kamadip, en lukedo me samama o me pali duk kai, o me
sikilikil, o me maskun akan. 14 Koe ari pan meid pai, pwe
irail sota pan kak depuk ong uk, a a pan depuk ong uk ni ran
o, me pung kan pan maureda. 15 A amen ir, me iang ni
tepel o lao rongadar mepukat, ap potoan ong i: Meid pai,
me pan sak prot nan wein Kot. 16 A a kotin masani ong
i: Aramas amen mia, me wiadar kamadip lapalap o luke
pena me toto. 17 O kadarala na ladu o ni dokan kamadip,
pwen kaire kin irail, me pan toun kapar: Komail ukedo, pwe
meakaros onoper. 18 Irail ap wiaki eu ikidiki okotme. Men
mas indai ong i: I netiada sap eu, i pan kola kilang; i poeki re
om, koe en kadar ia la. 19 A amen inda: I pwainda kau ol ek,

a met i pan kola kilang ir; i poeki re om, koe en kadar ia la.
20 A amen inda: I paudeki li amen, i me i sota kak kokila. 21
Ladu o ari purodo, kaireki a monsap meakan. Monsap o ap
makara kidar indai ong a ladu: Tange wei nani al laud o al
tikitik en kanim o wado me samama kan, o me pali duk, o
me sikilikil, o me maskun akan. 22 A ladu o indada: Maing, a
wiauier duen omui masan, a deun akai pil mia. 23 Monsap o
ap indai ong a ladu: Kakan sili nani al o ni kailan kel akan,
papain ir do, pwe im ai en tounla! 24 A i indai ong komail,
nan sota amen ren ol oko, me paluke, pan song ai kamadip.
25 A pokon kalaimun idauenla i. I ari saupei ong irail masani:
26 Meamen kodo re i, ap so maliela sam a, o in a, o a paud,
o na seri kan, o ri a ol, o li akan, o pil pein maur a, nan a sota
pan kak ai tounpadak. 27 A meamen so kida a lopu o idauen
ia do, a sota pan kak ai tounpadak. 28 Pwe is re omail, me
pan kauada im en taulik eu, me sota pan mondi mas ap
lamelame duen pwain a, ma a pan kak ong de so? 29 Pwe a
de pasonedi, ap sota kak kanikiela; a karos, me udial, pan
kaurureki i, 30 Indada: Aramas men et pikikidi kauada im, ap
sota kak kanikiela. 31 De is nanmarki o, me pan mauin ong
amen nanmarki, me sota pan mondi mas ap lamelame, ma
a pan kak kaloekidi aramas nen aramas rianen? 32 A ma so,
a pan kadarala men kadar akai, poekipoeki muei mau ni ara
non doo pasang. 33 Nan iduen amen amen komail, me so
muei sang meakaros, nan a sota pan kak ai tounpadak. 34
Sol me mau, a ma sol sarasang, da me a pan kanomanom
mau kida? 35 A solar mau ong nan sap, pil so nan pwel, pwe
aramas kin kasela. Me salong a mia men rong, i en rong!

15 A SAUNOPWEI o me dipan akan karos ap kai dong
i pwen rong i. 2 A Parisär o saunkawewe kan lipaned
indada: Ol men et kin kompokeki me dipan akan o iang irail
sakasak. 3 A a kotin masani ong irail karaseras wet: 4 Is
aramas re omail me na sip epuki, a ma amen irail salongalar
me so pan pwilikidi ir duekduemen nan wel ap raparapaki
me salongalar, lao a pan diarada i? 5 A lao diarada i, a
kidang pon pop a pereperen. 6 A lao pure dong deu a, a kin
eker pena kompokepa kan o men imp a kan indai ong irail:
Komail iang ia perenda, pwe i diaradar nai sip me salongalar.
7 I indai ong komail, nan iduen peren pil pan mi nanlang
pweki me dipan me ta men, me kalula, sang duekduemen
me pung ap sota mau ong kalula. 8 O is li o me na denar
eisok, eu ap salongala sang, me so pan isikada lamp o koke
im o, o raparapaki mau, lao a pan diarada? 9 A lao diaradar
i, a kin eker pena kompokepa kan o men imp a kan indai
ong irail: Komail iang ia perenda, pwe i diarada ai denar
o, me salongalar. 10 Nan I indai ong komail, iduen peren
mi ren tounlang en Kot akan, pweki me dipan me ta men,
me kalula. 11 A kotin masani: Aramas amen mia, me na ol
riamen. 12 A me tikitik re'ra indai ong sam a: Sam ai, kotiki
dong ia pwais ai en soso, me udan ai. I ari nene ong ira ara
dipisou kan. 13 A murin ran akai me tikitik ren ol oko ki pena
a dipisou karos, ap sailokalang sap doo, wasa a kasela mal
a kapwa kan nin tiak sued. 14 A lao kamuse weita a kapwa
karos, lek lapalap ap pwaida sap o, i ari dupokalar. 15 I ap
koieila dodok ren me pweledan sap o men. I ap kadarala i,
pwen kamanga na pwik kan. 16 I ari inong iong, kangkang
wantuka kai, me pwik kin namenam, a sota me mueid ong
i. 17 A kadekadeo i lao lolekongalar, ap indada: Ladu me
depa mi ren sam ai, me kan ar manga me rak, a ngai pan
mekila so kan ai manga. 18 I pan uda purela ren sam ai
indai ong i: Sam ai, i wiadar dip ong nanlang o ong komui.
19 I solar warong adaneki noumui putak, komui ari wia kin ia
ladu'mui men. 20 I ari uda purela ren sam a. A ni a mi wasa
doo, sam a kilangada i, ap pokela, pitipiti dong i o polodi i,
metik i. 21 A putak o indai ong i: Sam ai, i wiadar dip ong
nanlang o ong komui, i solar war ong adaneki noumui putak.
22 A sam masani ong na ladu kan: Wado likau kasampwal o
kalikauwia kida i, o ki ong ring ni sondin pa a, o sut ni nä a
kan. 23 O wado kau pul wi o kamela, pwe kitail en kang o
pereperen. 24 Pwe nai putak men et melar ap mauredar, a
salongalar ap diarokadar. Irail ari perendar. 25 A na putak
laud mi nan sap o. Ni a pure dong koren iong im o, ap
rongadar kakaul o kakalek, 26 Ap kalelapok ren ladu men
duen ar wiawia. 27 A indang i: Ri omui ol puredo, sam omui
ap kamela kau pul wi o, pwe a diaradar i memaur o kelail. 28
A ap makara kida o sota men pedelong, sam a ap pedoi
dong re a poekipoeki. 29 A a sapeng indang sam a: Kom
mangi, par toto me i papa komui, o i saikenta kawela eu
omui masan akan, a kom sota kotiki ong ia kisin kut amen, i
en kamadipeki kompoke pai kan. 30 A noumui putak men et
lao kodo, murin a kamuse wei a dipisou ren me sued akan,
komui ap isik ong i kau pul wi o. 31 Sam a ap masani ong i:
Nai seri, koe kin mimieta re i ansau karos, o ai meakaros me
om. 32 Me mau, koe en peren o insenemau. Pwe ri om ol
men et melar, ap mauredar, a salongalar ap diarokadar.

16 A PIL kotin masani ong tounpadak kan: Ol kapwapwa
men mia, me a saunkoa men indandeki, a peitlakit
a koa kapwa kan. 2 I ari eker dong i indang i: Iaduen
ai rongadar duen koe? Kaineneta noum kisin likau duen
om dodok! Pwe koe solar kak saunkoa. 3 Saunkoa ap
madamadaua indada: Da me i en wia, pwe ai monsap pan ki
sang ia ai koa, nan i sota kak weweir, a poekipoeki me i
namenokki. 4 I ap asada, me i pan wia, i lao sapwilidi sang

ai koa, pwe irail en kasamo ia long ong nan im ar akan. 5
I ari ekeredo me pwaipwand ong a monsap, ap idok ren
men mas: Da me om pwaipwand ong ai monsap? 6 A inda:
Potel en le epuki. A indai ong i: Ale noum puk mondi pitipit
intingiedi me limeisok! 7 Ap pil indai ong amen: A koe, da me
om pwaipwand? A inda: Kopa en wan korn epuki. A indang i:
Ale noum puk intingiedi me waleisok! 8 Monsap ap kapinga
saunkoa sapung, pweki a dodok lolekong. Pwe seri en sappa
kan me lolekong ni song ar sang seri en marain akan. (aiōn
g165) 9 I ap indai ong komail, komail wia kompoke pamail ki
mamon sapung pwe komail lao samamalar, ren kasamolong
ong nan deu potopot. (aiōnios g166) 10 Meamen apwali mau
me tikitik o, nan i me pil kin apwali mau me lapalap. A me
kin sapung ni me tikitik o, nan i me pil sapung ni me toto. 11
Ma komail sota apwali mau pai pali pa, is me pan liki ong
komail pai pali poa? 12 O ma komail sota apwali mau en
amen a kapwa, is me pan liki ong komail me udan omail? 13
Sota ladu men me pan kak papa saumas riamen; pwe a pan
kailongki amen o pok ong me teio. De kasampwaleki amen
o mamaleki me teio. Komail sota pan kak pariai pena Kot o
mamon. 14 Parisär akan, me kin pok ong moni, pil rongadar
mepukat, ap kaurureki i. 15 A kotin masani ong irail: Nan
komail me kin akapungki pein komail ren aramas, a Kot kin
mangi nan mongiong omail. Pwe me kasampwal ren aramas,
kin me mal ren Kot. 16 Kapung o saukop akan kokoper lel ni
muein Ioanes. A sang ni ansau o rongamau en wein Kot
kin lolok sili, a karos kin pedelongki manaman. 17 Nan me
mongai, lang o sappa pan sorela, sang ekis kisan kapung en
lokidokila. 18 Meamen kasela a paud, ap paudeki amen li,
nan i me kamal, o meamen me paudekida me lokidokila
sang ren ol amen, nan i me kamal. 19 Ol kapwapwa men
mia, me a likau waitata o materok o a kin kamadip o peren
ni ran karos. 20 O pil amen ol me samama, ad a Lasarus,
me kin wonon pan wanim en ol kapwapwa o; a kensela kili
karos. 21 Ap men tungole maremor akan, me kin pupedi ni
tepel en me kapwapwa; a kidi kan kin tamotamo a kens
akan. 22 A kadekadeo me samama o mela o tounlang kai ap
wadala pon kapa en Apraam. A me kapwapwa o pil mela
o saredier. 23 Ni a mi nan pweleko, wasan waiwairok, ap
sarada, udial Apraam ni wasa doo o Lasarus mondi pon
kapa, (Hadēs g86) 24 Ap likwirda indada: Sam (ai) Apraam,
kom kotin kupura ia, poronedo Lasarus en kaduedi sondin
pa a nan pil, ki ong pon lo i, pwe i kin waiwairok nani iai wet.
25 A Apraam kotin masani: Nai, tamanda, me koe tungoler
om mau kan karos ni maur om, a Lasarus a me sued akan;
ari a pan pereperenta, a koe pan kalokolok. 26 A pil eu me
kawela, wau kalaimun eu mi nan pung atail, pwe ma amen
kit men sapale wong re omail, a sota pan kak, pil sota amen
komail pan kakedo. 27 A ap inda: I ap men poeki, sam ai,
komui en kotin poronelang Lasarus nan im en sam ai. 28
Pwe ri ai ol me limen, me a pan kaasaki irail; pwe ren de lel
ong wasa apwal wet! 29 A Apraam masani ong i: Moses o
saukop akan mi re'rail, ren nok rong irail. 30 A ol o potoan
ong: Kaidin sam (ai) Apraam, a ma amen sang ren me melar
akan pan pwara dong irail, rap pan kalula. 31 A ap masani
ong i: Ma re sota pan rong Moses o saukop akan, re pil sota
pan poson la, ma amen pan maureda sang ren me melar
akan.

17 A KOTIN masani ong sapwilim a tounpadak kan: Nan
a sota kak, men kamakar kan en so pwaida, a suedi
ong me kokido. 2 A mau ong, takai en ir plaua eu en paudoki
ong ni tapin wor a, ap lokidokila nan madau, sang a kamakar
amen tikitik pukat. 3 Kalaka pein komail! Ma ri om ol wia dipi
ong uk, en kapung ong i, a ma a pan kalukila, maki ong
i. 4 A ma a wia dipi ong uk pan isepak ni ran eu o pure
dong uk pan isepak indada: I kalula, koe en maki ong i! 5
A wanporon akan potoan ong Kaun o: Re kotin kalaudela
at poson! 6 A Kaun o kotin masani: Ma omail poson laudi
ong wan katiring, komail pan kak indai ong tuka pik pot et:
Kaisang, kasau ong nan madau, a pan oke komail. 7 A is re
omail, me a ladu men, me kin matimat o kamakamanga man
akan, pan indang i ni a puredo sang matuel o: Madang kodo
mondi o manga? 8 A sota pan indang i: Kaonopada me i pan
manga nin sautik o, kaiada om likau, papa ia, lao i mangaer
o nim, a muri koe pan manga o nim. 9 De a pan danke ladu
pweki a wiada, me a masani ong i? I lamelam so. 10 Pil
dueta komail, komail, lao wiadar meakan me kakaliki ong
komail er, komail ap pan inda: Kit ladu mal, pwe i eta, me se
wiadar, me kakalik ong kit er. 11 Kadekadeo ni a kotilang
Ierusalem, a kotin weid nan wein Samaria o Kaliläa. 12 O ni
a kotin kotilong ong nan kisin kanim eu, ol tuketuk ek tu ong
i, me udi ong kaila wei. 13 Irail ngil laudeda indada: Maing
Iesus, kupurai kit! 14 A lao kotin masanier, ap masani ong
irail: Komail koieila kasansale ong pein komail ong samero
kan. Kadekadeo ni arail kokola irail kelailada. 15 A amen
irail ni a kilanger me a kelailadar, ap puredo ngil laudeda,
kapikapinga Kot. 16 O poridi sang aluwilu a, danke i; ari, i
men Samaria men. 17 Iesus kotin sapeng masani: Kaidin me
ek, me kelailadar, a ia me duemen oko? 18 Sota me pure
dong kapinga Kot, ol en liki men et eta? 19 A masani ong i:
Uda ko wei, om poson me kakel uk ada! 20 Parisär akai lao
kalelapok re a: Dokan da me wein Kot pan pwaida? A kotin
sapeng masani: Nan wein Kot sota kin sansal kokodo. 21

Irail sota pan indada: Kilang met, de kilang monen, pwe
kilang, wein Kot mi lol omail. 22 A kotin masani ong sapwilim
a tounpadak kan: Ran oko pan kodo, me komail pan men
kilangada ran eu en Nain aramas, a komail sota pan kak
kilang. 23 Irail pan indai ong komail: Kilang monen, de kilang
met! A der kola o der idauen ir ala! 24 Pwe duen liol kin
lingaling sang apali en lang lel pali teio en lang, iduen Nain
aramas ni a ran o. 25 A mas a pan kalokolok toto o lokidokila
ren di wet. 26 O duen a wiaui ni muein Noa, iduen a pan
wiaui ni ran oko en Nain aramas: 27 Irail manga, irail nim,
irail papaud, irail kapapaud, lao lel ran en Noa a pedelong
ong nan war im o, o nolik pwaida kamom ir ala karos. 28 Pil
dueta ni muein Lot: Irail manga, irail nim, irail netinet, irail
sapasap, irail kauadar im, 29 A ni ran o, me Lot koiei sang
Sodom, kisiniai o swepel ap moredi sang nanlang, kame ir
ala karos. 30 Nan iduen a pan wiaui ni ran, me Nain aramas
pan sansaledo. 31 Ni ran o meamen mi pon im, o a kapwa
mi nan im, a ender kodi ong ale. O pil dueta me mimi nan
sap, i ender puredo. 32 Tamatamanda en Lot a paud! 33
Pwe meamen kanakanai ong maur a, pan pupe sang, a me
pan kasela, nan i me pan maureta. 34 I indai ong komail, ni
pong ota ol riamen pan wonon pon pet eu, amen pan peuka
sang, a me teio pan mimieta. 35 Li riamen pan iris pena
plaua, amen pan peuka sang, a me teio pan mimieta. 36 Ol
riamen pan mi nan sap, amen pan peuka sang, a me teio
pan mimieta. 37 Irail sapeng potoan ong i: Ia Maing? A kotin
masani ong irail: Wasa me man mat mi ia, nan i wasa pwin
ikel pan pil pokon pena ia.

18 A PIL kotin masani ong irail karaseras eu, me ren
poden kapakap o der pangada. 2 A kotin masani:
Saunkapung amen mi nan kanim eu, me sota lan Kot, o sota
insenoki aramas amen. 3 A li odi men mi nan kanim ota, me
poto dong i potoan ong: Kom kotin sauasa ia ong me kailong
kin ia! 4 A a kang mas o, a kadekadeo a mongemongeloleki:
Nan i sota lan Kot, o pil sota insenoki aramas, 5 A pweki li
odi men et a kadiropa ia, i pan sauasa i, pwen der purodo
kadiropa ia. 6 Kaun o ap kotin masani: Komail rong, me
saunkapung sapung indada! 7 A iaduen Kot, a sota pan
kotin sauasa sapwilim a pilipildar akan, me kin likelikwir ong
i ni ran o ni pong? Pala a pan kotin pwapwand? 8 I indai ong
komail: Nan a pan madang sauasa ir. Ari so, Nain aramas
lao pwarado, da, a pan diar poson ni sappa? 9 A pil kotin
karasai ong irail me kin akapungki pein irail, ap akasapungki
me tei kan: 10 Aramas riamen kodala ong nan im en kaudok
pwen kapakap. Amen ira Parisär, a amen saunopwei men.
11 Parisär o kasinenda kelepela ekis wasa kapakap due
met: Maing Kot, i danke ir, me i sota dueta aramas tei kan:
Lolap, sapung, kamal, de dueta saunopwei men et. 12 I kin
kaikaisole pan riapak ni wik eu o koleireki eisokkis eu en ai
kapwa karos. 13 A saunopwei u doo sang ekis wasa, ap sota
men sarada nanlang, a a pikir maramar a indada: Maing
Kot, re kotin kupura ia me dipan! 14 I indai ong komail,
ol men et kodila deu a pungala mon me teio. Pwe me kin
kasapwilada pein i, pan kasapwilidi, a me kin kasapwilidi
pein i pan kasapwilada, 15 Irail ap wa dong i kisin seri kai,
pwen kotin sair ir. A sapwilim a tounpadak kan lao kilanger,
re ap kapoui irail. 16 A Iesus kotin molipe ir masani: Mueid
ong kisin seri kan, en kodo re i! Der kalik irail edi! Pwe irail
me udan wein Kot. 17 Melel I indai ong komail, meamen, me
sota ale wein Kot rasong kisin seri men, a sota pan pedelong
ong lole. 18 A monsap amen idok re a masani: Saunpadak
mau, da me i en wiada, pwen sosoki maur soutuk? **(aiōnios g166)** 19 Iesus ari kotin masani ong i: Da me koe indaki, me
I me mau? Sota me mau men, Kot eta. 20 Koe kin asa
kusoned akan: Koe der kamal; koe der kamela aramas; koe
der pirap, koe der kinekine mal, kakaki sam om o in om!
21 I ari indada: Nan mepukat karos i kin wiawia sang ni ai
tikitik kokodo. 22 Iesus lao mangi mepukat, ap masani ong i:
Me ta kis me lua, netikila om kapwa karos, o nene ong me
samama kan, a om pai pan mi nanlang, ap kodo idauen ia
do. 23 A lao rongadar met, ap insensuede kila melel, pwe
a kapwapwa kaualap. 24 A Iesus lao kotin masani, me a
insensuedela, ap masani: Nan me apwal ong me kapwapwa
kan, en pedelong ong nan wein Kot. 25 Pwe me mangai,
kamel en tilong nan por en dikok, sang ol kapwapwa men
pedelong ong nan wein Kot. 26 Irail me rongerong indada:
Ari, is me kak ong maur? 27 A kotin masani: Me aramas
akan so kak ong, Kot me pan kak ong. 28 Petrus ap potoan
ong: Re kotin mangi, kit me likid maliela meakaros ap idauen
la ir. 29 A kotin masani ong irail: Melel I indai ong komail,
nan sota me likidmaliela im a, de sam, de in a, de ri a ol
akan, de a paud, de na seri kan pweki wein Kot, 30 Me so
pan id aneki me lapalap ni ansau wet o ni muei kokodo maur
soutuk. **(aiōn g165, aiōnios g166)** 31 A kotin ukala ekriamen ko
masani ong irail: Kilang, kitail kin kodalang Ierusalem, o
karos pan pwaida, me intingidier ren saukop akan duen Nain
aramas. 32 Pwe a pan pangala ren men liki kan, pwe re pan
kapikapiti i o ki sang wau i, o kondipi ong i. 33 O re pan woki
i o kamela, a ni kasilu en ran a pan maureda. 34 Irail ari
sota man weweki mepukat, O masan pot et me rir sang
irail. Re pil sasa, me a kotin masani. 35 A kadekadeo ni a
koren iong Ieriko, ol maskun amen momod pon kailan al,
poekipoeki. 36 I lao rongadar pokon o me daudaulul, ap idok
due. 37 Irail ari indang i, me Iesus men Nasaret kotin daulul.

38 I ari ngil laudeda potoan ong: Iesus, sapwilim en Dawid,
kotin kupura ia! 39 A me tiong moa kidekidaue i, en nenenla:
A i ap kalaudela a poekipoeki: Sapwilim en Dawid, kotin
kupura ia! 40 Iesus ap kotin udi ong wasa o, masani, ol o en
wisike dong i. A lao koren iong imp a, ap kotin kainoma re
a. 41 Masani: Da me koe men, I en wiai ong uk? A potoan
ong: Maing, i men potoan ngarada wasa. 42 A Iesus kotin
masani ong i: Kilang wasa, om poson me kakel uk ada! 43
Ap pitipit kilangada wasa, o idauenla i, o kapinga Kot, o
aramas karos, me udial met, ap kapikapinga Kot.

19 I ARI kotilong ong nan kanim Ieriko, ap kotin daulula.
2 A kilang, ol kapwapwa men mia, ad a Sakäus, me
saumas en saunopwei kan. 3 A men kilang Iesus, pwen
asa, is i, ap sota kak, pweki pokon o, o a sakakair. 4 I ari
tiong mo'rail, dauda nin tuka pot, pwen kak kilang i, pwe a
pan kotin daulul wasa o. 5 A lao lel wasa o Iesus ap kotin
masanda diar i, masani ong i: Sakäus, madang daudi, pwe
I pan pedelong ong nan im om ran wet. 6 I ari madang
daudi kasamo i pereperen. 7 Irail lao kilanger met, karos
ap lipanedeki inda: A pedelonger, pwen kairu ren ol dipan
amen. 8 A Sakäus potodo potoan ong Kaun o: Maing re
kotin mangi, apali en ai kapwa i pan kisakisaki me samama
kan, o ma i kotaue amen, i kin kasapal wong i pan pa pak
laude sang. 9 Iesus kotin masani ong i: Maur me pwara
dong nan im wet ran wet, pwe a pil nain Apraam amen.
10 Pwe Nain aramas pwara don rapaki o kamaureda me
salongalar. 11 A ni ar rongadar mepukat, a pil kotin masani
karaseras eu, aki koren iong Ierusalem, o re kiki ong, me
wein Kot pan madang sansaleda. 12 A kotin masani: Ol
lapalap amen kolang sap doo eu, pwen nine mar a, ap pan
puredo. 13 I me eker pena na ladu ek, o ki ong irail paun
eisok, indang irail: Komail dodokki, i lao puredo. 14 A na
aramas akan kailongki i, kadarala mur i kaireki lang i: Se
sota mauki, ol men et en kaun kit. 15 Kadekadeo a lao
puredo, murin a aleer wei o, ap ilakelang ladu kan, me a ki
ong na moni, pwen asa duen en amen amen ar kalaudelar
na moni. 16 Men mas ap pwarado indada: Maing, omui paun
kareda paun eisok. 17 A indang i: Meid pai ladu mau koe,
aki om apapwali mau me tikitik, koe pan id kaunda kanim
eisok. 18 O kariamen ap pwarado indada: Maing, omui paun
me kareda paun limau. 19 A pil indang i: Koe pan kaunda
kanim limau. 20 O pil amen pwarado indada: Maing, mangi,
ietet sapwilim omui paun, me i nekidala nan lim en pudo.
21 Pwe i masak komui, pwe ol petik amen komui. Komui
kin aleda, me kaidin komui kidier, o dolung sang, me kaidin
komui padukedier. 22 A indang i: Sang nan au om i pan
kadeik kin uk ada ladu sued koe. Koe asaer, me ol petik
amen ngai, me kin ale, me kaidin ngai kidier o dolung sang,
me kaidin ngai padukidier. 23 Menda koe sota wala nai moni
wasan kanaitik, o i lao puredo, i pan ale me udan ai iangaki
moni naitik. 24 A indai ong irail me u impa: Ale sang i paun
o, ki ong ren me a paun eisok! 25 Irail indai ong i: Maing,
nan a nainekier paun eisok. 26 Pwe I indai ong komail,
meamen, me a mia, ekis pan ko ong, a me sota a mia, nan
a pwitikatik pil pan katia sang. 27 A ir, ai imwintiti, me kang, i
en kakaun ir, wa ir do, o kame ir ala mo i! 28 A lao kotin
kaimwisokala a masan pukat, ap kotiwei kotidala Ierusalem.
29 Kadekadeo a lao koti dong Petpake o Petanien impan
dol me ad a Oliwe, ap kotin poronela sapwilim a tounpadak
riamen, 30 Masani: Koma ko ong nan kanim monen, koma
lao pedelong, koma pan diarada esel pul amen salidi, me
aramas amen saik mondi poa. Lapwada i, ap karedo! 31 A
ma meamen pan idok re oma: Da me koma lapwa kida i?
Koma ap pan inda: Kaun o men dake. 32 A ira me pakadara
wei, ap kola o diarada, duen a kotin masani ong ira. 33 A ni
ara lawada esel pul o, ol oko, me naineki, ap indang ira: Da
me koma lawa kida esel pul en? 34 Ira ap indada: Kaun o
men dake. 35 Ira ari wado ren Iesus, ap irepadi pon esel pul
arail likau kan ap potoan dang Iesus poa. 36 Ni a kotikot
kokowei, irail ap irepakidi arail likau kan nani al. 37 A lao
kotin korendor kotidila dol Oliwe tounpadak kan karos ap
wiaki eu ngil laudeda kapinga Kot, pweki manaman akan
karos, me re kilanger, 38 Indada: Kapinga ong Nanmarki, me
kotido ni mar en Kaun! Nanlang en popol o lingan wasa
ileile! 39 A Parisär kai kisan pokon o indai ong i: Saunpadak,
kotin kidaue sapwilim omui tounpadak kan. 40 I ari kotin
sapeng masani ong irail: I indai ong komail, ma mepukat
pan nenenla, takai pan id kadededa. 41 A lao kotin korendor,
ap masani kanim o, ap tontonireki, 42 Masani: O i men, koe
en dedeki om ran mau wet, me pan kare ong uk popol: Ari, a
rir sanger mon mas om. 43 Pwe ran apwal ko pan lel ong uk,
me om imwintiti pan kele kin uk pena o it pena sang ni pali
karos; 44 O irail pan kase uk ala iangaki noum seri kan, o re
pan karongk uk ala; sota eu takai pan mimieta pon eu, pweki
om sota dedeki ansaun om kasosong. 45 I ari kotilong ong
nan im en kaudok, ap sikon sang me netinet lole, 46 Masani
ong ir: Nan a intingidier: Im ai im en kapakap, a komail wiaki
deun lolap akan. 47 I ari kotin kaukawewe nan im en kaudok
ran karos. A samero lapalap, o saunkawewe, o me lapalap
akan ren aramas raparapaki, en kamatala i. 48 A re sota kak
diar, me ren wiada, pwe aramas karos apwali i kaualap o
men rong i.

20 KADEKADEO eu ran ni a kotin kawewe ong aramas
akan nan im en kaudok o, o padaki rongamau, samero
lapalap, o saunkawewe, iangaki saumas akan ap ko dong i.
2 Potoan ong i indada: Masani ong kit, manaman en is, me
komui wiaki mepukat? De is me ki ong komui manaman
wet? **3** A kotin sapeng masani ong irail: I pil pan kalelapok
meakot re omail, komail en sapeng ia! **4** En Ioanes a paptais
men nanlang, de me ren aramas? **5** Irail ap lamelame nan
pung arail indada: Ma kitail pan inda, men nanlang, a pan
masani ong kitail: Da me komail so posonki i? **6** A ma kitail
inda, me ren aramas, aramas karos ap pan kate kit, pwe
re kin wia saukopki Ioanes. **7** Irail ari sapeng, me re sasa,
wasa me a kosang ia. **8** Iesus ap kotin masani ong irail:
Ari, I pil sota pan indai ong komail, manaman en is, me I
wiaki mepukat. **9** A ap kotin tapiada masani ong pokon o
karaseras wet: Aramas amen padukedier mat en wain eu,
ap liki ong saumat akai, o kokola nan wai ansau warai. **10** A
lao ansau, a kadaralang saumat akan ladu men, pwe ren ki
ong kisan wan wain. A saumat akan woki i, o kadarala i kaip.
11 A murin met a pil kadarala amen ladu, a re pil woki i, o
wia suedi ong, o kadarala i kaip. **12** A murin met a kadarala
kasilimen. A re pil kame i o siken wei sang. **13** Monsap en
mat en wain o ap masani: Da me i en wiada? I pan kadarala
nai ol kompok, ele re pan masak, ni ar pan kilang i. **14**
A saumat akan lao kilanger i, rap lamelame nan pung ar
indada: Iei i, me pan ale soso, kitail pan kamela, pwen id
aneki a soso. **15** Irail lao kasapoka sang i nan matuel o, ap
kamela i. Da me monsap en mat en wain pan wiai ong irail?
16 A pan kodo kamela saumat pukat, ap liki ong akai a mat
en wain. Irail lao ronger mepukat, rap indada: O mepukat
sota pan wiaui! **17** A kotin saupei wong irail ap kotin masani:
Iaduen wewe en inting wet: Takai o, me sause kasapokela,
id wiala takai en pukakaim? **18** Meamen, me pupedi pon
takai wet pan ola. A me a pupedi ong poa, a pan kapitaka
pasang i. **19** I dokan o saunkawewe o samero lapalap akan
raparapaki en saikidi i. A re masak aramas akan, pwe re
muilikiada, me a karaseras kin irail. **20** Irail ari masamasan i
o kadarala liparok kai, me pan wia kin pein irail aramas pung,
pwe ren saikikidi i a masan akan ap pangalang saunkapung
o manaman en kopina. **21** Irail ari kalelapok re a potoan ong:
Saunpadak, kit potoan asa, me ar masan o padak kan me
pung, o re sota kotin kupuroki sansal en aramas. Pwe re
kin kotin kaukaweweda melel duen al en Kot. **22** Me pung
kit en nopwei ong nanmarki, de so? **23** A i kotin mangi ar
widing, ap masani ong ir: Da me komail kasongesong kin
ia? **24** Kasale dong ia denar eu! Mom en is o inting wet?
Re sapeng potoan ong: En nanmarki. **25** A i kotin masani
ong irail: Ari komail ki ong nanmarki, me nain nanmarki, o
ong Kot, me sapwilim en Kot! **26** Irail ari sota kak saikikidi
i a masan akan mon pokon o. Irail puriamuiki me a kotin
sapeng, o nenenlata. **27** Sadusär akai, me kin inda, me dene
melar akan solar pan maureda, ap kai dong i kalelapok re a,
28 Potoan ong: Saunpadak, Moses intingie dong kit, ma ri ol
en amen pan mela, me a paud li dapwan men, ri a ol ap pan
paudekida i, pwen kaipwi ong ri a ol na seri kai. **29** Ari, pwin
pirien, ol isimen mia, men mas paudeki li amen, ap mela, a
sota na seri ko. **30** A kariamen paude kida li o ap mela a sota
na seri ko. **31** A kasilimen paude kida i, iduen ir isimen karos,
re mela, ap sota nairail seri ko. **32** A ikmuri li o pil mela. **33**
Ari, ni en me melar akan ar iasada, a pan en is a paud? Pwe
ir isimen karos paude kida i. **34** Iesus kotin masani ong irail:
Seri en sappa et kin papaud o kapapaud. **(aiōn g165)** **35** A me
war ong ale eu sap o konodi maureda sang ren me melar
akan, re sota kin papaud de kapapaud. **(aiōn g165)** **36** Pwe re
pil solar kak mela. Pwe re paroki ong tounlang kan, o re seri
en Kot akan, pwe re seri en kamaur. **37** A duen en me melar
akan ar pan maureda, Moses pil kadededa, ni a udial tuka o,
ni a kaadaneki Kaun o: Kot en Apraam, o Kot en Isaak, o
Kot en Iakop. **38** Pwe Kot kaidin Kot en me melar akan, a en
me maur akan, pwe karos memaur ong i. **39** A Saunkawewe
kai sapeng indada: Saunpadak, ar masan me pung. **40** Irail
ap solar kak peidok re a okotme, **41** I ari kotin masani ong
irail: Iaduen ar indinda, me Kristus nain Dawid? **42** A pein
Dawid katitiki nan puk en Psalm: Kaun o kotin masani ong ai
Kaun: Mondi ong ni pali maun i. **43** Lao I pan wia kida om
imwintiti utepan nä om. **44** Dawid ari wia kin i a Kaun, a
iaduen a pan kak na ol? **45** A ni aramas karos rongadar,
a kotin masani ong sapwilim a tounpadak kan: **46** Kalaka
saunkawewe kan, me kin mauki momait sili nan likau reirei o
mauki, aramas en ranamau ong irail nan wasa en netinet
akan, o men mondi leppantam nan sinakoke kan o ni tapin
tepel. **47** Me kin ngopur im en li odi kan, liasoski kapakap
reirei, mepukat pan pangalang kadeik apwal.

21 A KOTIN aupwil sili ap masani, me kapwapwa kan
kasedi ong ar mairong nan deun mairong. **2** A pil kotin
masani, me li odi samama men kasedi ong lepta riau. **3** A
kotin masani: Melel I indai ong komail, li odi samama men et
kasedi ong laude sang irail karos. **4** Pwe mepukat karos
kasedi ong mairong en Kot sang ni ar pai, a li men et kasedi
sang ni a samama, a dipisou karos, me a naineki. **5** Akai lao
kasokasoiadar duen im en kaudok, me kapwata kida takai
kasampwal akan o kapwa en mairong kai, ap kotin masani:
6 Ran oko kokodo, karos, me komail ududial, pan karangk

pasang, sota eu takai pan mi pon eu. 7 Irail kalelapok re a
potoan ong: Saunpadak iad mepukat pan pwaida? O da
pan kilel en mepukat pan wiaui? 8 A kotin masani: Komail
kalaka, pwe meamen de kotaue komail! Pwe me toto pan
kodo ni ad ai o pan inda: Ngai i o ansau korendor! A komail
der idauen ir ala. 9 A komail lao rong duen mauin o muei
sued, ender masak, pwe mepukat pan wiaui mas, a saikenta
imwi. 10 A kotin masani ong irail: Toun sap eu pan u ong eu
sap, o wei eu pan u ong eu wei. 11 O rerer laud en sap
akan pan wiaui, o lek, o song en somau pan pwaida, o pil
sansal kamasapwek kai, o kilel lapalap akan pan pwarada
sang nanlang. 12 A mon mepukat re pan saik komail edi, o
kame komail, o panga komail la nan sinakoke kan o imateng
pwen kalualang ren nanmarki o saumas akan pweki ad ai.
13 A mepukat pan wiaui ong komail, pwen kadede kin ia.
14 Komail ari inauki ong pein komail nan mongiong omail,
me komail sota pan patauki, me komail pan sapengki. 15
Pwe ngai me pan kalokaia komail, o kalolekongla, pwe me
kailong kin komail, en sota kak kalikama, o so palian. 16 A
sam o in omail, o ri ol akan, o sau omail, o kompokepa kan
pan panga komail la, o akai komail me re pan kamela. 17 O
aramas karos pan kailong kin komail pweki ad ai. 18 A sota
pit en mong omail pit pan lokidokila. 19 Dore kila kanongama
maur omail: 20 A komail lao udial, me saunpei kan kapili
pena Ierusalem, komail ap asaki, me a ola korendor. 21
A me mimi Iudäa, ni ansau o, en tangdala nan nana; o
me mi nan warong a, en pitila sang; o me mimi nan sap,
ender purelang i. 22 Pwe i ansaun depuk, pwe karos, me
intingidier, en pwaida. 23 Suedi ong me lisean o me kadidi
seri ni ran oko! Pwe kalokolok pan lapalapia nan sap et o
ongiong ong aramas pukat. 24 O re pan kame kila kodlas, o
salilang wei karos, o Ierusalem pan tiak pasang ren men
liki kan, lao ansau en men liki kan, pan lel. 25 O kilel akan
pan wiaui ni katipin, o saunipong, o usu kan, o aramas nan
sappa pan masak o pan pingidar, o madau o iluk kan pan
angiang ngil laudeda; 26 O aramas akan pan okila ar masak
o auiaui me pan wiaui nan sappa; pwe kel en lang akan pan
mokideda. 27 Irail ap pan kilangada Nain aramas a kodido ni
dapok ki roson o lingan kaualap. 28 Mepukat lao pikikidi
wiaui, komail ap sarada o kasinenda, pwe a leler omail
kamaioda. 29 A kotin masani karaseras eu ong irail: Kilang
tuka pik o tuka karos! 30 Ni omail kilang me irail wiliada,
komail kin asaki, me rak o me korendor. 31 Iduen komail,
komail lao kilang mepukat lao wiaui, komail asaki, me wein
Kot korendor. 32 Melel I indai ong komail, di wet sota pan
imwila mon mepukat karos pan pwaida. 33 Lan o sappa
pan sorela, a ai masan akan sota pan poula. 34 Komail ari
kalaka pein komail, pwe mongiong omail de toutouki kaped
en manga, o kamom sakau, o ngongongki maur et, o ran o
ap madang lel dong komail. 35 Pwe likamata insar eu, a
pan ko dong karos, me kin kakauson sappa. 36 Komail ari
masamasan o poden kapakap, pwe komail en war ong en
piti sang mepukat karos, me pan wiaui, o en pat ong Nain
aramas. 37 Ni ran o a kotin kaukawewe nan im en kaudok o,
a ni pong a kotieila kotikot pon dol o me adaneki Oliwe. 38 O
aramas karos sangkonai pokon dong i nan im en kaudok o,
pwen rong i.

22 A KAMADIP en prot somut korendor, me adaneki pasa.
2 Samero lapalap o saunkawewe kan raparapaki, pwen
kamatala i, pwe irail masak aramas akan. 3 A Satan tilong
ong Iudas me adaneki Iskariot, me kisan ekriamen ko. 4 I
ari koieila ren samero lapalap o saumas akan, kalelapok
duen a pan pangalang ir i. 5 Irail ari peren kida, wiaki eu en
ki ong i moni. 6 I ari inauki ong irail, o raparapaki, duen a
pan pangalang ir i so moromorong. 7 Ran en prot somut
ap leler, ansaun kamela pasa. 8 I ari poronela Petrus o
Ioanes masani: U kowei, kaonopadang kitail pasa, pwe kitail
en manga. 9 Irail idok re a: Ia wasa, re kotin kupura, sen
kaonopada? 10 A kotin masani ong irail: Kilang, koma lao
pedelong kanim o, aramas amen pan tu ong koma, me wa
pakit en pil eu, idauen i nan im o, me a pedelong ong lole! 11
Koma ap indang kaun pan im o: Saunpadak o masanie dong
komui: Ia pera en kairu, wasa I pan manga pasa ia iangaki
ai tounpadak kan? 12 I ari pan kasale ong koma weip poa
eu, me audeki men momod, i wasa koma pan kaonopada!
13 Ira lao koieila, ap diarada, duen a kotin masani ong ira;
ira ap kaonopada pasa. 14 Auer lao leler, i ap kaipokedi ni
tepel o wanporon ekriamen iang i. 15 I ap kotin masani ong
irail. I anane melel iang komail manga pasa wet mon ai pan
kalokolok. 16 Pwe I indai ong komail, I solar pan kang sang
met kokolata, a lao kapungala nan wein Kot. 17 I ari kotikida
dal o laolaoki ap masani: Ale met, nek nan pung omail! 18
Pwe I indai ong komail, I solar pan nim sang kisan wan wain,
wein Kot lao pwaidar. 19 A kotin limada prot, laolaoki o pilitiki
pena, ap kotiki ong irail masani: War ai metet, me pangalang
komail! Komail en wia me wet, men kataman kin ia. 20 O
pil dal en nim murin kasipong masani: Dal wet kadede kap
ni mom en nt' ai, me kapwilepilidi ong komail. 21 A kilang,
pa en me pan pang ia la, me iang ia ni tepel o. 22 Nan
melel, Nain aramas pan kokola duen a kileledier, a suedi ong
aramas o, me a pan pangkila! 23 Irail ari pikikidi idok nan
pung arail, is re irail, me pan wiada met? 24 Irail pil akamaiki
nan pung arail, duen is me pan lapalap re irail. 25 A kotin

masani ong irail: Nanmarki en wei pokon akan kin poe irail
edi o me manaman akan kin adaneki monsap kalangan. 26
A komail sota pan dueta, a me lapalap re omail, i en dueta
me tikitik, o me kin kaunda, en dueta me kin papa. 27 Pwe is
me lapalap ren me mondi ni tepel de me kin papa? Kaidin i,
me mondi ni tepel? A ngai dueta ladu pamail. 28 Nan komail
me iang ia ni ai songesong. 29 Ngai ari kileledi ong komail
wei eu, duen Sam ai kileledi ong ia er; 30 Pwe komail en
manga o nim ni ai tepel nan ai wei o mondi pon men mondi
ko, kakaun kainok en Israel eisokriau. 31 Kaun ap kotin
masani: Simon, Simon, kilang, Satan ngongkin komail, pwen
koko komail dueta wan prot. 32 A ngai me kapakapa kin uk,
pwe om poson de nikila. A koe lao sapaledo kakelada ri om
ol akan! 33 A a potoan ong i: Maing, i pan idauen ir lel nan
imateng o matala. 34 A kotin masani: Petrus, I indai ong uk,
nan malek sota pan kakorot ran wet, koe lao kamamki pan
silepak, me koe asa ia. 35 A kotin masani ong irail: Ni ai
kadar komail wei so ed en moni, o so ed en sailok, o so
sut, meakot komail lekekilar? Re ap potoan ong: Sota. 36
I ari kotin masani ong irail: A met, me a ed en moni mia,
en ale o pil ed en sailok, o me so a, i en netekila a likau,
ap id netiada kodlas pot. 37 Pwe I indai ong komail, me
intingidier, pil pan pwai ong ia: A wadawad ong me dipan
akan, pwe me intingidier duen ngai, pan kaimwisokala. 38
Irail indada: Maing, kotin masani, iet kodlas riapot. A kotin
masani ong irail. Ari, i eta. 39 I ari kotilang dol Oliwe, duen a
kin wia; tounpadak kan idauenla i. 40 I lao lel ong wasa o, ap
kotin masani ong irail: Komail kapakap pwe komail de ko
ong nan songesong. 41 I ari tororela sang irail doo weita
kapir won takai eu, ap kelepuki laolao. 42 Masani: Sam (ai),
ma komui mauki, koti ki wei sang ia dal wet, ari so, kaidin
insen ai, pwe kupur omui ta en wiaui. 43 Nan tounlang amen
pwarado sang nanlang katinada i. 44 A ni a kotin pador ong
mela, ap ngiangiang a laolao, lao pudo a likamata nta, me
dingedingedi ong nan pwel. 45 A kotida sang a laolao o kotin
pur ong tounpadak kan, ir mamair aki ar mamauk. 46 Masani
ong irail: Da me komail mamairki? Paurida o kapakap, pwe
komail de ko ong nan songesong! 47 A ni a kotin masani
mepukat, kilang, pokon o, o me adaneki Iudas, amen ir
ekriamen, tiong mo'rail, kaikai dong Iesus, pwen metik i. 48 A
Iesus kotin masani ong i: Iudas, koe pan pang kila metik eu
Nain aramas? 49 Irail me iang i lao kilanger me pan wiaui,
rap indai ong i: Maing, se so pan wokieki ir kodlas? 50 Amen
ir pala ladun samero lapalap amen o sara sang salong a pali
maun. 51 Iesus ap kotin sapeng masani: Arier! I ap kotin sair
salong a, kakelada i. 52 Iesus ap kotin masani ong samero
lapalap akan, o kaun pan im en kaudok, o saumas akan,
me ko dong i: Dueta lolap amen, me komail koko dong, wa
kodlas o katiu kai? 53 Ni ran karos ngai iang komail nan im
en kaudok, a komail sota man sair ia, pwe ansau wet omail
ansau o manaman en rotorot. 54 Re ap saikidi i o kalualong
ong nan im en samero lapalap o, a Petrus idauenla doowei
sang. 55 Irail ap saunda kisiniai eu nan warong en kel o mod
pena, a Petrus mondi nan pung arail. 56 A lidu men kilang i
a momod impan kisiniai o kangkakil i indada: 57 Iet et pil
iang i. I ari kamam kin i indada: Li, i sasa i. 58 A mur kis
amen kilang i indada: Koe pil amen irail. A Petrus indada:
O kaidin ngai! 59 Kadekadeo murin auer eu amen katitiki
indada: Melel i men et iang i, pwe i kisan men Kaliläa. 60 A
Petrus indada: O i poneponeki om kasokasoi! A pitipit ni a
lokelokaia malek ap kakoroteda. 61 Kaun ap kotin saupeido
masani Petrus. Petrus ap tamanda masan en Kaun, duen a
kotin masani ong i: Mon malek kakorot, koe pan kamam kin
ia pan silepak. 62 Petrus ari koieila sangesang kaualap. 63
A ol oko, me kolekol i, lalaue o woki i. 64 Irail lao perala
silang i, ap idedok re a indada: Kopada, is i, me pikir uk
ada? 65 O song en lalaue toto, me re ki ong i. 66 A lao ran
pasang saumas akan o samero lapalap o saunkawewe kan
ap pokon pena o kalua i dong nan arail kapung. 67 Indada:
Ma koe Kristus, ap katiti ong kit! A kotin masani ong irail: Ma
I pan indai ong komail, komail sota pan kamelele; 68 A ma I
pan idok, komail sota pan sapeng, o pil sota lapwa ia da. 69
Ari, sang met Nain aramas pan mondi ni pali maun en roson
en Kot. 70 Ir karos ap idok: Ari, sapwilim en Kot koe? A a
kotin masani ong irail: Komail me indada, pwe ngai i. 71 Irail
indada: Ari, menda apot kadede? Pwe pein kitail ronga sang
nan au a.

23 TOUN pokon karos ap kasinenda kalualang i ren
Pilatus. 2 Irail ari pikikidi impimpa i indada: Se diarada
lap men et, me a kin kaweid sapung aramas akan o
inapwiedi, ender nopwei ong nanmarki, ap inda, me dene
pein i Kristus o nanmarki. 3 Pilatus ari idok re a masani:
Nanmarki en Sus akan komui? A kotin sapeng i masani:
Komui me inda. 4 Pilatus ap masani ong samero lapalap
akan o pokon o: Sota dip, me i diar ren aramas men et.
5 A irail ngidingideki i indada: A kin kapeida aramas ni a
kaukawewe sili nan Iudäa, tapiada Kaliläa kokodo lel sap
wet. 6 Pilatus lao rongadar Kaliläa, ap idok, ma i aramas en
Kaliläa men. 7 A i lao rongadar, me kisan toun wein Erodes,
ap kadarala i ren Erodes, me pil kotikot Ierusalem ni ran
oko. 8 Erodes lao masani Iesus, ap perenda kaualap, pwe
me warai a kin anane udial i, pweki me toto a rongadar iran
i, o a pil kaporoporeki, me a pan udial kilel eu sang re a. 9 I

ari kalelapok re a ni masan toto. A i sota kotin man sapeng
i. 10 A samero lapalap o saunkawewe kan kasinenda o
impimpa i kaualap. 11 A Erodes o na saunpei kan mamaleki
i o likauki i likau puetepuet o kapure wong i ren Pilatus. 12 A
ni ran ota Pilatus o Erodes insenemau pena, pwe mas o ira
imwintiti pena. 13 A Pilatus kapokon pena samero lapalap, o
monsap, o aramas akan, 14 Ap masani ong irail: Komail
wa dong ia aramas men et, dene kaweid sapung aramas
akan. A kilang, i kalekalelapok re a mo'mail, ap sota dip, me
i diar ren aramas men et, duen me komail katikatipiaki i. 15
Erodes pil so, pwe i kadar wong i komail. A kilang, sota me
a wiadar pwen kame kila i. 16 Ari, i pan woki i ap lapwada.
17 Pwe a pan udan lapwa dang irail meamen nin kamadip
o. 18 Irail karos ap likelikwir indada: Kasapokela men et o
lapwa dong kit Parapas! 19 Me lokidokilar nan imateng aki
moromorong eu o kamela en aramas amen, me wiauier nan
kanim o. 20 Pilatus ari men lapwada Iesus, ap pil masani
ong irail. 21 A irail likelikwir indada: Kalopuela, kalopuela
i! 22 A masani ong irail kasilepak: Pwe me sued da, me a
wiadar? Sota me i diaradar re a, me i en kamata kila. Ari,
i pan woki i ap lapwada. 23 A irail nantiong weriwereda
ngidingidiki i, me a en lopuela; o ar weriwer o en samero
lapalap akan lalaudelar. 24 Pilatus ap inda, me ar poekipoek
en pwaida, 25 Ap lapwada i, me lokidokilar nan imateng aki
moromorong eu o kamela en aramas amen, me irail poeki,
ap mueid ong irail Iesus, en wiai ong i duen insen arail.
26 O ni arail kalua wei i, re ap saikidi Simon men Kirene,
me kodo sang nan sap o. Ir ari kidang po a lopu, pwen
wala murin Iesus. 27 O pokon kalaimun idauenla i, o li kai
me sangesang o mamaukeki i. 28 Iesus kotin saupei dong
irail masani: Li en Ierusalem akan, ender sangesang kin ia,
a sangesang kin pein komail o noumail seri kan. 29 Pwe
kilang, ni ran oko kokodo aramas pan indinda: Meid pai li
dapwan o irail me sota naitik, o didi kan, me sota kadidi! 30
Re ap pan pikikidi ekeker ong nana kan: Pupedi ong po at! O
ong dol akan: Kadupal kit edi! 31 Pwe ma re wiadar mepukat
ong tuka maur, da me re pan wia ong tuka mongedi? 32
A pil lolap riamen iang i kalua wei kamela. 33 Irail lao lei
wasa, me adaneki pondal en mong, ap kalopuela i o me
lolap oko, amen ni pali maun o amen ni pali maing. 34 Iesus
ap kotin masani: Sam (ai), Kom kotin maki ong irail, pwe
irail sasa, me re wiawia. Irail ari nene pasang sapwilim a
likau kan o kadoropwa kida. 35 Aramas me u kangkakil o
monsap akan iang irail kapikapiti i indada: A kamaureda
akai, i en kamaureda pein i, ma i Kristus sapwilim en Kot. 36
A saunpei kan pil kapikapiti i, kai ong i, ki ong i pinika, 37
Indada: Ma koe Nanmarki en Sus akan, en kapitila pein uk.
38 A pil inting eu, me intingidier ponangen i ni lokaia en Krik,
o Latain, o Ipru: Iet Nanmarki en Sus akan. 39 A amen ren
lolap oko, me langadar, lalaue i indada: Kaidin koe Kristus
Kapiti sang pein uk o kit! 40 Me teio ap sapeng, kapung ong
i indada: Koe pil sota masak Kot ni om iang kadeik wet? 41
Pwe ata kalokolok me pung, pwe iduen ata wiawia kan, a ol
men et sota wiadar meakot me sued. 42 Ap potoan ong
Iesus: Maing, re kotin kupura ia, lao re kotida nan wei ar.
43 Iesus ap kotin masani ong i: Melel I indai ong uk, ran
wet koe pan iang ia mi nan paradis. 44 Ni auer kawonu ap
rotorotala nan sap karos lao lel auer kaduau, 45 O katipin
rotorotala, o likau en pera en im en kaudok o dei pasang
sang poa lel pa. 46 Iesus ap kotin kapitie laudeda masani:
Sam (ai), i mueidalang ngen i nan lim omui kan. A lao kotin
masanier met, ap kotin poular. 47 A saumas en saunpei o, ni
a kilanger me wiauier, ap kapikapinga Kot indada: Melel,
aramas men et me pung. 48 O aramas karos me pokon
penaer pwen iang kilang, lao kilanger me wiauier, ap pikir
maramar arail o pure pasang. 49 A kompokepa kan karos o
li akan, me idauendo i sang Kalilëa, u kailawei, kilekilang
mepukat. 50 O kilang ol amen, me mar a Iosep, saunkapung
amen, ol mau o pung amen, 51 Me sota apali ong irail ni ar
kapukapung o wiawia kan, men Arimatia, kanim eu en Iudëa,
me pil auiaui wein Kot, 52 I me poto dong Pilatus poekipoeki
kalep en Iesus. 53 I ari kidi sang i o kidimki pena likau linen
kaselel o kidi ong nan sousou, me weiweida nan paip, wasa
me saikenta amen saredi ia. 54 A ran o ran en kaonop o
sapat korendor. 55 A li akan, me iang i kodido sang Kalilëa,
pil iang udial sousou o, wasa me kalep a nekinekid ia. 56
Irail ap purer o kaonopada potik kai o men usor, re ap kamol
ni ran en sapat duen kusoned o.

24 A NIN tapin wik, nin soran kaualap re pwara dong
sousou o, wado potik kai me re kaonopadar; 2 Irail ari
diaradar, me takai o kadapura sang sousou o, 3 O irail lao
pedelong ong lole, ap sota diarada kalep en Kaun Iesus.
4 Kadekadeo irail lao insensued kidar, kilang, ol riamen,
me likau kida likau linang, ap pwara dong irail. 5 Irail lao
masapwekadar o ikiokidi nan pwel, ira ap masani ong irail:
Da me komail raparapaki me maur amen ren me melar
akan? 6 A soer kotikot met, a iasadar. Tamanda, me a kotin
masani ong komail ni a kotikoteta Kalilëa, 7 Mamasani:
Nain aramas pan pangalang ni pa en me dipan akan, o
lopuela, o ni ran kasilu a pan iasada. 8 Ir ari tamanda a
masan akan. 9 O purodo sang nin sousou o, ap kaireki
mepukat ong ekamen ko o ong me tei kan karos. 10 Maria
men Makdala, o Ioana, o Maria in en Iokopus, o me tei ko

me iang irail, me kaireki mepukat ong wanporon akan. **11** A
arail kasoi likamata kasoi likam pot re'rail, ap sota kamelele.
12 Petrus ap uda tangalang sousou o, rukedi ong lole, ap
diarada, me likau linen akan ta wonon wasa kis, ap purodo
sang o puriamui kida me wiauier. **13** A kilang ni ran ota
riamen re'rail momaitelang kisin kanim eu ad a Emaus; a
doo sang Ierusalem mail wonu de isu. **14** Ira ari kasokasoi
penaer duen mepukat karos. **15** Kadekadeo ni ara kasokasoi
o idedok pena, pein Iesus ap kotin pwara dong ira o iang ira
kotila. **16** A mas ara me atiat, pwe re de asa i. **17** I ari kotin
masani ong ira: Da me koma kasokasoi pena ni oma alialu, o
da me koma insensued kila? **18** Amen ira, me ad a Kleopas,
ap sapeng indang i: Koe men wai ta men nan Ierusalem, me
sasa, me wiauier wasa o ni ran pukat? **19** A kotin masani ong
ira: Pwe dakot? Ira ap indang i: Duen Iesus en Nasaret, me
saukop manaman amen ni a wiawia o masan akan mon Kot
o aramas karos. **20** O duen samero lapalap o atail saumas
akan ar pangala i pwen pakadeikada ong matala o kalopuela
i. **21** A se kiki ong, me a pan kotin kamaioda wein Israel. Ari
ran wet pong sili pong murin mepukat wiauier. **22** O pil kis at
li akai kamasak kin kit ar pwaralang sousou o sangkonai. **23**
Ni ar sota diar kalep a, rap puredo indada, me re diaradar
sansal en tounlang kai, me katitiki, me a iasadar, **24** O kis at
kai kolang sousou o, ap diaradar, duen li oko kasokasoida, a
i me re sota diarada. **25** A kotin masani ong ira: O koma
meid lolepon o pwand nan mongiong omail, en kamelele
meakan, me saukop akan kopadar. **26** Kaidin i, me udan
Kristus en kalokolok ap kodalang a lingan? **27** A ap kotin
kawewe ong ira kisin likau kan duen pein i, tapiada ni Moses
kokodo lel saukop akan. **28** Irail ap koren iong kanim, me
irail koko ong. I ari kasongesong ira, dene a pan kotin daulul.
29 Ira ap ngidingidiki i potoan ong: Kom kotikoteta re at, pwe
a pan wasa pongier o ran wet koren iong imwisokela. A ap
kotilong ong nan im o, pwen mimieta re ra. **30** Kadekadeo ni
a kotin iang ira ni tepel o, a kotin limada prot, laolaoki, a lao
pilitiki pena, a kotiki ong ira. **31** Mas ara ap pad pasanger, ira
ap asa i. A ap kotin soredi sang mo'ra. **32** Ira ap inda nan
pung ara: Mongiong ata sota mokimokid ni a kotin mamasani
ong kita pon al o, ni a kotin kawewe ong kita kisin likau kan?
33 Ira ari uda ni auer ota o purelang Ierusalem, o diarada
ekamen ko, o me iang ir, kot pena wasa takis, **34** Katitiki:
Nan melel Kaun o kotin iasadar o pwara dong Simon, **35** Ira
ap kasokasoi, me wiauier nani al o, o duen ara asaki i a
pilitiki pasang prot. **36** A ni ar masan pena mepukat, pein
Iesus ap kotin pwara dong nan pung arail masani ong ir:
Komail popol! **37** Irail ari masapwekadar o wapondar, o re
kiki ong, me ani men, me re udial. **38** A kotin masani ong
irail: Da me komail masak ki? O menda lamelam pukat mi
nan mongiong omail? **39** Komail kilang pa i kat o na i kat,
pwe pein ngai ta. Doke ia o kilang, pwe ani sota kin uduk o
ti, duen omail kilang ia. **40** A lao masani mepukat, ap kasale
ong irail lim a o aluwilu a kan. **41** A ni ar sota non kamelele
pweki ar peren o puriamuiki, ap kotin masani ong irail: Sota
kan omail met? **42** Rap ki ong i kisan mam inin o onik. **43** I
ari konot mo'rail. **44** A kotin masani ong irail: I masan akan,
me I ki ong komail er, ni ai mimieta re omail, pwe karos en
pwaida, me intingidier duen ngai nan kapung en Moses,
o saukop akan, o psalm akan. **45** I ap kotin kalolikongi
irail, pwe ren dedeki kisin likau kai. **46** O kotin masani ong
irail iduen a intingidier, o iduen udan kalokolok en Kristus,
ap maureda sang ren me melar akan ni ran kasilu, **47** O
padapadaki ong wei karos ni mar a, ren kalula, pwe dip akan
en lapwada, a pan tapida nan Ierusalem. **48** A komail me
saunkadede en mepukat. **49** A kilang, I pan kadara dong
komail, me Sam ai inaukidar. A komail pan mimieta nan
kanim o, komail lao audaudekier manaman sang poa. **50**
A kotin kalua ir alang Petanien, kotikida lim a, kapai irail
ada. **51** Kadekadeo ni a kotin kapal ir ada, a kotiwei sang
irail, kotidala nanlang. **52** Irail ari kaudok ong i, ap pure
dong Ierusalem perenda kaualap; **53** O re potopot nan im en
kaudok kapinga o kaudok ong Kot.

Ioanes

1 MASAN kotier ni tapi o, a masan kotier ren Kot, a masan
me udan Kot. **2** I me kotikot ren Kot ni tapi o. **3** I me
dipisou karos tapi kidar, o sota man meakot mia, me kaidin i
kotin wiadar. **4** Maur mi re a; o iei maur o marain en aramas.
5 A marain o me dakarada rotorot, a rotorot sota lingan kila.
6 Aramas amen me pakadarador sang ren Kot ad a Ioanes! **7**
I me pwara dong kadede, pwen kadede marain o pwe karos
en poson pweki i. **8** Kaidin i me marain o, a a kin kadede
marain o. **9** Iei marain melel, me pwara dong sappa, ap
kamaraini aramas karos. **10** I me kotier sappa, o i me sappa
tapi kidar, a sappa sasa i. **11** A koti dong udan sapwilim a, a
sapwilim a kan me san i. **12** Karos, me kasamo i, a kotiki
ong ir manaman, en wiala seri en Kot, ir, me poson mar a,
13 Me kaidin ipwidi sang nta, de inong en uduk, de inong en
ol o, pwe ipwidier sang ren Kot. **14** Masan me wia uduk ala o
kotikot re atail, o kitail kilanger a lingan, lingan dueta lingan
en Ieros eu sang ren Sam o, me dir en mak melel. **15** Ioanes
me kadede i ngil laudeda indada: Iei i, me i padaki wei: Me
pan kotido mur i, iei me mier mo i, pwe a kotikotier mo i. **16**
Pwe kitail karos ale sang nan audepa a mak sapan potopot.
17 Pwe kapung me kokido sang Moses, a mak o melel sang
Iesus Kristus. **18** Sota me kilanger Kot kokodo, Ol ieros ta,
me kin kotikot pan kupur en Sam o, i me kotin kasaledar i.
19 A met en Ioanes a kadede, ni men Sus kadarala sang
Ierusalem samero o lepit oko, pwen idok re a: Is koe? **20** I
ari kotin kadede; a sota likam; a kotin kadede: Kaidin Kristus
ngai. **21** Irail idok re a: A is? Elias komui? A masani: Kaidin
ngai i. Komui saukop o? A sapeng: Kaidin. **22** Irail ap indang
i: A is komui? Pwe sen sapeng irail me kadar kit dor. Da me
komui kadedeki pein komui? **23** A masani: Ngai ngil eu, me
likelikwir sili nan sap tan: Kaineneda al en Kaun o, duen
saukop Iesaia masanier! **24** A irail pakadaradoer sang ren
Parisär akan. **25** Irail ap idok re a indada: Da me komui
wia paptaisiki, ma komui kaidin Kristus, o kaidin Elias, o
pil kaidin saukop o? **26** Ioanes sapeng irail masani: Ngai
me paptaisiki pil, a amen kin kotikot nan pung omail, me
komail sasa. **27** Iei i me kotido mur i, me ngai sowar ong, en
lapwada sal en sapwilim a sut. **28** Mepukat wiauier Petapara
palilan Iordan, wasa Ioanes kin wia paptais ia. **29** Mandan
ran o a masani Iesus a koti dong i ap masani: Kilang Sippul
en Kot, me kin wawei dip en sappa! **30** Iei i, me i padaki
wei: Ol amen pan kotido mur i iei, me mier mo i, pwe a
kotikotier mo i. **31** A ngai so asa i, a pwe i en sansal dong
Israel, iei me i kokido paptaisiki pil. **32** A Ioanes kadede
masani: I kilanger Ngen o kotidido sang nanlang ni mom en
muroi kotikot re a. **33** A ngai so asa i, a me porone ia don
wia paptaisiki pil, iei me kotin masani ong ia: Me koe pan
kilang. Ngen piridi sok poa, o kotikoteta re a, iei i, me kin wia
paptaisiki Ngen saraui. **34** A i kilangadar ap kadedeki, me iei
Sapwilim en Kot. **35** Mandan ran o Ioanes pil kotida wasa o,
o na tounpadak riamen iang i. **36** A ni a udial Iesus kotikot
kokodo, ap masani: Kilang Sippul en Kot! **37** A tounpadak
riamen rongadar a masan, ap idauen wei Iesus. **38** Iesus ap
kotin saupeido masani ara idedauen, ap kotin masani ong
ira: Da me koma rapaki? Ira potoan ong: Rapi (iet wewe:
Saunpadak), ia wasa re kin kotikot ia? **39** A kotin masani
ong ira: Kodo kilang! Ira ap poto dong kilanger wasa, me a
kotikot ia, ap mimieta re a ni ran o. Mepukat wiauier impan
auer kaeisok. **40** Andreas, ri en Simon Petrus amen re ra, me
rongadar sang ren Ioanes ap idedauen i. **41** I me diaradar
mas udan ri a Simon, indai ong i: Se diaradar Mesias (iet
wewe: Kristus). **42** I ap kalualang i ren Iesus. A Iesus lao
masani i, ap masani: Simon, koe nain Iona, koe nok adaneki
Kepas (iet wewe: Paip). **43** Mandan ran o a pan kotilang
Kaliläa, Iesus ap kotin diaradar Pilipus, masani ong i: Idauen
ia do! **44** Pilipus men Petsaida, kanim en Andreas o Petrus.
45 Pilipus diaradar Natanael, ap indang i: Se diaradar i, duen
me Moses intingiedier nan puk en kapung o saukop akan:
Iesus men Nasaret, sapwilim en Iosep. **46** A Natanael indai
ong i: Pala maukot pan kak pwarada sang Nasaret? Pilipus
indang i: Kodo kilang! **47** Iesus kotin masani Natanael koko
dong i, ap masani duen i: Kilang, ol melel en Israel amen, me
sota kin widing. **48** Natanael potoan ong i: Re kotin mangi ia
sang ia? Iesus kotin sapeng masani ong i: Mon Pilipus a
eker uk edo, ni om mod pan tuka pik o, I kilang uk ada. **49**
Natanael sapeng potoan ong i: Rapi, ir me Sapwilim en Kot,
ir me Nanmarki en Israel. **50** Iesus kotin sapeng masani ong
i: Pweki I indai ong uk, me I kilang uk ada pan tuka pik o, iei
me koe posonki, a koe nok kilang me lapa sang mepukat. **51**
A kotin masani ong i: Melel, melel I indai ong komail, sang
met komail pan kilang nanlang a ritida o tounlang en Kot
akan dauda o daudi pwarado ren Nain aramas.

2 A NI kasilu en ran kamadip en kapapaud wiaui Kana nan
Kaliläa; a in en Iesus kot wasa o. **2** Iesus o sapwilim a
tounpadak kan me pil luke dong kamadip o. **3** Arail wain lao
roselar, in en Iesus ap masani ong i: Solar arail wain. **4** Iesus
kotin masani ong i: Li, menda re om? Ai ansau saikenta leler.
5 In a ap masani ong papa kan: Komail wiada meakaros, me
a pan kotin masani ong komail. **6** Ari, potel takai wonu mi
wasa o, en Sus akan ar men dopedop lole. Eu me laude ong
metreten riau de silu. **7** Iesus kotin masani ong irail: Komail
idip ong pil en potel akan! Irail ari kodiada lel au ar. **8** A

ap kotin masani ong irail: Deukada, wala ren me kaun en
konot: Irail ap wala. 9 Kaun en konot lao song kis pil, me wia
wain la, o so asa, a idipi sang ia, a papa kan, me idip pil da,
asa. Kaun en konot ap ekeredo ol kamod o, 10 Indang i:
Aramas karos kin kida mas wain mau, toun kamadip lao
medilar, re kin kida, me sota non mau. A komui kin nekinekid
wain mau lel met. 11 I met tapidan kilel akan, me Iesus
kotin wiadar Kana nan Kaliläa, o kotin kasaleda a lingan,
o sapwilim a tounpadak kan posonla i. 12 A murin met a
kotidilang Kapernaum, i o in a, o ri a ol akan, o sapwilim a
tounpadak kan, ari, sota non ran toto, me re kotikot wasa o.
13 A pasa en Sus akan me korendor, a Iesus kotidalang
Ierusalem. 14 A kotin masani nan im en kaudok men netinet
en kau, o sip, o muroi, o men wiliandi moni me momod
ia. 15 Ap kotin wiakida men wokiwok sal akai, ap woki ir
sang nan im en kaudok iangaki sip o kau akan, o moni en
saunwiliandi a kotin kasapokela o kotin wukedidi tepel akan.
16 Ap kotin masani ong men netinet en muroi kan: Wawei
sang met met akan, o der wiakidar tanpas en Sam ai im
en net eu! 17 A sapwilim a tounpadak kan tamanda me
intingidier: Limpok ong tanpas omui me kasor ia dier. 18
Sus oko ap sapeng indang i: Kilel da, me kom kadedeki
ong kit, me komui manaman ong, en wiada mepukat? 19
Iesus kotin sapeng masani ong irail: Palanga pasang im en
kaudok wet, a pong sili pong I pan kauada. 20 Sus oko ap
indada: Par ngaulwonu me im en kaudok wet wiaui kidar, a
pong sili pong komui pan kaua kida? 21 Ari, tanpas en pali
war a, me a kotin masanie kida. 22 A lao iasadar sang a
matalar, sapwilim a tounpadak kan ap tamandar, me a kotin
masanier mepukat. Irail ari poson kisin likau kan o masan,
me Iesus kotin masaniadar. 23 Ni a kotikot Ierusalem ni
pasa, ni kamadip o, me toto posonla mar a, ni ar kilanger
kilel akan, me a kotin wiadar. 24 A Iesus sota kotin liki ong ir
pein i, pwe a kotin mangi irail karos. 25 O a sota mau ong,
meamen en kadede ong i aramas amen, pwe pein i kotin
mangi lol en aramas.

3 ARAMAS amen mia, kisan Parsär akan, me mar a
Nikodemus, me saumas amen ren Sus akan, 2 Me
poto dong i ni pong o, katiti ong i: Rapi, se asa, me komui
saunpadak amen, me tapido sang ren Kot, pwe sota, me
kak wia kilel akan due me komui kotin wiada, ma Kot so
iang. 3 Iesus kotin sapeng masani ong i: Melel, melel I indai
ong uk, meamen so ipwi sapal, sota pan kak kilang wein
Kot. 4 Nikodemus potoan ong i: Iaduen aramas laud pan
kak ipwidi? A pan kak pur ong nan kaped en in a, ipwidi
sang? 5 Iesus kotin sapeng: Melel, melel I indai ong uk,
meamen so ipwiki pil o ngen, a sota kak pedelong ong nan
wein Kot! 6 Me ipwiki uduk, iei uduk, a me ipwiki Ngen, iei
ngen. 7 Koe der puriamuiki, me I katitiki ong uk: Komail en
ipwi sapal. 8 Ang kin pein ipip sili, o koe kin rong ngil a, a
koe sasa, wasa a tapi sang ia o wasa a ko ong ia; iduen
amen amen, me ipwiki Ngen. 9 Nikodemus sapeng indai
ong i: Iaduen mepukat kak wiaui? 10 Iesus kotin sapeng
masani ong i: Saunpadak en Israel amen koe, a koe sasa
duen mepukat? 11 Melel, melel I indai ong uk, me se asadar,
iei me se kin indada, o me se kilanger, iei me se katitiki,
a komail sota kin kamelele at kadede. 12 Ma I katitiki ong
komail men pa, a komail ap sota kamelele, a iaduen, komail
pan kamelele, ma I katitiki ong komail men nanlang? 13
Sota meamen, me kodala nanlang, i eta, me kodido sang
nanlang, Nain aramas, me kin mimieta nanlang. 14 Duen
Moses me kauadar serpent amen nan sap tan, iduen Nain
aramas pan kakauda. 15 Pwe meamen posonla i, sota pan
lokidokila, a en aneki maur soutuk. (aiōnios g166) 16 Pwe
iet duen Kot kotin kupura sappa, me a kotikidoki sapwilim
a Ieros, pwe karos, me posonla i, ender salongala, a en
aneki maur soutuk. (aiōnios g166) 17 Pwe Kot me kotin porone
dong sappa sapwilim a Ol, kaidin en kadeikada sappa,
a pwe sappa en kamauri kila i. 18 Me poson i, sota pan
pakadeikada, a me so poson i, iei pakadeikadar, pweki a
sota poson mar en sapwilim en Kot ieros. 19 A iet kadeik o,
marain pwara dong sappa, a aramas pok ong rotorot mon
marain, pweki ar wiawia kan me sued. 20 Pwe amen amen,
me wiawia sued, kin kailongki marain, o sota kin pwara dong
marain, pwe a wiawia kan de sansaleda. 21 A me wiawia
melel, kin ko dong marain, pwe a wiawia kan en sansaleda,
me re tapi sang ren Kot. 22 Murin mepukat Iesus o sapwilim
a tounpadak kan kotilang sap en Iudäa ap kotikot ia wia
paptais. 23 A Ioanes pil wia paptais Enon koren iong Salim,
aki pil toto mi wasa o, irail ari koieila paptaisela. 24 Pwe
Ioanes saikenta lokidokilar nan imateng. 25 En Ioanes a
tounpadak kan o ol en Sus amen ap akamaiki pena duen
kamakelekel. 26 Irail ari ko dong ren Ioanes indang i: Rapi,
me kot re omui palilan Iordan, me komui kin kadede, masani,
a kin wia paptais o karos kin pwarala re a. 27 Ioanes sapeng
masani: Aramas amen sota kak aneki meakot, ma a so aneki
sang nanlang. 28 Komail pein kadede kin ia, me i indada:
Kaidin Kristus ngai, pwe ngai me pakatarador mo a. 29 Me li
amen kisin nin ong, iei ol kamod. A kompoke pan ol kamod
kin u rongerong perenki ngil en ol kamod; ari, iei ai peren
unsokala. 30 I en kakairida, a ngai en kakairidi. 31 Me kotido
sang poa, i me poedi karos, a me kisan sappa, iei men
sappa, o a kin kasokasoia duen sappa. A me kotido sang

nanlang, me poedi karos, 32 O me a kilangada o rongada,
iei me a kin kadedeki, a sota me kamelele a kadede. 33 A
me kamelele a kadede, kin kadede, me Kot me melel. 34
Pwe i, me Kot kotin poronedor, kin kida en Kot a masan,
pwe Kot sota kotikida Ngen ki men song. 35 Sam me kotin
kupura sapwilim a Ol o kotiki onger ni lim a meakaros. 36 Me
poson sapwilim a Ol, aneki maur soutuk. A me sota poson
sapwilim a Ol, sota pan kilang maur, a ongiong en Kot pan
mimieta re a. (aiōnios g166)

4 KAUN lao kotin mangi, me Parisär akan rongadar, me
Iesus kin wiada tounpadak kan o paptais toto sang
Ioanes, 2 Ari, pwe sota me pein Iesus kotin paptais, sapwilim
a tounpadak kan ta, 3 Ap kotila sang Iudäa, kotin purelang
Kaliläa. 4 A a kotin weid nan wein Samaria. 5 I ap kotilang
kanim en Samaria eu, me adaneki Sikar, koren iong sap,
me Iakop ki ong na ol Iosep. 6 Iei wasa en Iakop a parer
eu mia. Iesus ari ngirekila a sapasapal, ap kaipokedi pon
parer o, ari mepukat wiauier impan auer kawonu. 7 A li en
Samaria amen ap kodon idip pil ia. Iesus kotin masani ong i:
Kido lim ai kis pil en! 8 Pwe sapwilim a tounpadak kan ko
ong nan kanim, pan netiada sak arail. 9 Li en Samaria ap
indang i: Iaduen, komui kisan men Sus, ap poeki pil re i?
Pwe ngai li en Samaria amen, pwe Sus akan sota kin waroki
ong men Samaria. 10 Iesus kotin sapeng masani ong i: Ma
koe asa duen kisakis sang ren Kot o is i, me indang uk: Kido
lim ai kis pil en, koe pan poeki re a, a ap pan ki ong uk pil
memaur. 11 Li o indang i: Maing, sota sapwilim omui men
idip pil, a parer me Iol, a ia wasa, kom pan idip sang ia pil
memaur? 12 De komui Iapa sang sam at Iakop, me kotiki
ong kit er parer en, o pein nima sang, o na kan, o na man
akan? 13 Iesus kotin sapeng masani ong i: Karos, me nima
sang pil wet, pan pur ong men nim pilada. 14 A meamen,
me nima sang pil, me I ki ong i, pan solar men nim pilada
kokolata, pwe pil, me I kin ki ong, pan pot loli kusukusudang
maur soutuk. (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Li o ap indai ong i:
Maing, kom kotiki ong ia kisan pil o, pwe i en solar men nim
pil, o solar kodo o idipa sang met! 16 Iesus kotin masani ong
i: Kowei ukedo om paud! 17 Li o sapeng indada: Sota ai
paud. Iesus kotin masani ong i: Melel om Iokaia: Sota ai
paud. 18 Pwe om paud me limen mas kokodo, a kaidik om
paud, me koe paudeki met; iei melel, me koe indada. 19 Li o
indang i: Maing, i ap asaer, me saukop amen komui. 20 Sam
at akan kaukaudok pon nana wet, a komail kin inda dene
Ierusalem eta wasa me aramas en kaudok ia. 21 Iesus kotin
masani ong i: Li, kamelele ia, a korendor ansaun omail pan
solar kaukaudok ong Sam pon nana wet, pil sota Ierusalem.
22 Komail kin sasa, me komail kin kaukaudok ong. A kit asa,
me se kaukaudok ong, pwe kamaur pwarado sang ren men
Sus akan. 23 A ansau korendor, ari a leler, me toun kaudok
melel akan pan kaudok ong Sam ni Ngen o melel, pwe iei ta
song en toun kaudok kan, me Sam pil kotin kupura. 24 Ngen
eu Kot, a me kaudok ong i, ren kaudokki Ngen o melel. 25
Li indai ong i: I asa, me Mesias pan kotido, me maraneki
Kristus. I lao kotido, a pan katiti ong kit meakaros. 26 Iesus
kotin masani ong i: Ngai i, me lokelokaia ong uk. 27 A
sapwilim a tounpadak kan ap purodo, puriamui a masan ong
li amen. Ari so, sota me indada: Da me re kotin kainoma, de
da me re kotin mamasani ong i? 28 Li o ap pwilikidi potel en
pil o, ap koieilang kanim o kasoi ong aramas akan: 29 Kodo,
kilang aramas amen, me kasale ong ia karos, me i wiadar,
ma i kaidin Kristus? 30 Rap koieila sang nan kanim o potodo
re a. 31 Ni ansau ota sapwilim a tounpadak kan poeki re a,
potoan ong: Rapi, re kotin konot! 32 A kotin masani ong irail:
Kan ai kisin manga mia, me komail sasa. 33 Tounpadak kan
ap kasokasoi nan pung arail: Muein amen wa dong i sak. 34
Iesus kotin masani ong irail: Wiawia kupur en me kadar ia
do, o kapwaiada sapwilim a dodok, iei kan ai, 35 Komail sota
kin indada: Saunipong paieu mi mon rak? Kilan, I indai ong
komail, sarada, kilang matuel o pwe a malar. 36 Me dolung
kin pwaipwai o nanak ong maur soutuk, pwe ira karos, me
kamorok o me dolung en peren pena. (aiōnios g166) 37 Pwe ni
mepukat kasoi o pwaidar: Amen me kin kamokamorok, a
amen me kin dolung. 38 I kadar komail wei, en dolung pena,
me komail so doke, Akai me dodoker, a komail me id aneki
arail rak. 39 Men Samaria toto kisan kanim o posonla i pweki
kasoi en li o, me kadede: A kotin kasale ong ia karos, me i
wiadar. 40 Men Samaria kan lao pokon dong i, rap poeki
re a, en kotikot re'rail. I ari kotikot ia pong ria pong. 41 A
me toto me posonlar pweki a masan, 42 Ap indang li o: Se
poson kila kaidin om kasoi, pwe se pein rongadar o weweki,
me i melel Saunkamaur pan sappa. 43 Murin ran riau Iesus
kotila sang wasa o, kotilang Kaliläa. 44 Pwe pein Iesus kotin
kadedeki, me saukop amen sota kin mau nan udan sap we.
45 A lao kotilang Kaliläa, men Kaliläa me kasamo i, pwe re
iang kilanger me a kotin wiadar Ierusalem ni kamadip o, pwe
re toun iang kamadip. 46 Iesus ari kotin pure dong Kana
nan Kaliläa, wasa a kotin kapikila pil wain. A monsap amen
mia, me na ol somau nan Kapernaum. 47 A lao rongadar,
me Iesus koti dong Kaliläa sang Iudäa, ap poto dong re a,
poeki i en kotidi, kakelada na ol, pwe a koren iong mela.
48 Iesus ap kotin masani ong i: Ma komail so kilang kilel o
manaman akan komail sota pan poson. 49 Monsap potoan
ong i: Maing kotidi mon nai seri mela! 50 Iesus kotin masani
ong i: U kowei, noum ol memaur. Ari aramas o poson masan

o, me Iesus kotin masani ong i ap koieila. 51 A ni a kodila, a
ladu kan me tu ong i, kasoi ong i, me na putak mauredar. 52
I ap kalelapok re'rail: Ansau da me a pikikidi maur? Irail
indang i: Aio ni auer kaisu karakar ko sanger. 53 Sam o ap
asadar, me i ansau, me Iesus kotin masani ong i: Noum ol
memaur. I ari o na kan me posonla i. 54 Iet kilel kariau, me
Iesus kotin wiadar ni a koti dong Kaliläa sang Iudäa.

5 MURIN mepukat ran lapalap eu en Sus oko pwaida; Iesus
ap kotilang Ierusalem. 2 Len pil eu mi Ierusalem impan im
en sip, me ad a Petesda ni lokaia en Ipru; im limau mi impa,
3 Me somau toto mi lole: Me maskun, o me dangidang, o
me motor mia, auiaui lao pil o pan mokimokid. 4 Pwe akai
ansau tounlang amen kin koti dong le o kamokideda pil o, a
meamen me madang tiong mas nan pil o ni a mokimokid, iei
me kin maureda sang a somau kan karos, me mi re a. 5 A
aramas amen mia, me somauki par sileisokwalu. 6 Iesus lao
kotin masani men et a wonon, ap kotin mangi, me a wonon
ansau warai, ap kotin masani ong i: Koe so men kelailada?
7 Ol somau potoan ong i: Maing, sota nai aramas, me pan
wa ia di wong ni pil o ansaun a mokideda. Pwe ni ai kokodi,
amen kin madang mo i. 8 Iesus ap kotin masani ong i: Uda,
ale ki om, kokowei! 9 Aramas o ap madang kelailadar, kida
ki e, alu wei, a ran o ran en sapat. 10 Sus oko ap indai ong
me kelailadar: Ran wet ran en sapat. A sota pung koe en
wewa sili ki om. 11 A sapeng irail: Me kakela ia da, masani
ong ia: Ale ki om koko wei! 12 Irail ap kalelapok re a: Is
aramas o me indai ong uk: Ale ki om kokowei? 13 A me
kelailadar sasa i, pwe Iesus kotila sanger, pwe pokon mi
wasa o. 14 Kadekadeo Iesus kotin diaradar i nan im en
kaudok o ap kotin masani ong i: Kilang, koe kelailadar, koe
der pil wia dip, pwe me sued kot sang mas de ko dong uk!
15 Aramas o ap koieila, kaireki Sus oko, me Iesus kakeladar
i. 16 I me Sus oko ap raparapaki Iesus, o masamasan, pwen
kamela i, pweki a kotin wiadar meakan ni ran en sapat. 17
Iesus kotin sapeng irail: Sam ai kin dodok kokodo, a ngai
pil iang dodok. 18 I me Sus oko ap masamasan melel, en
kamatala i, pweki a kotin kawela ran en sapat o pil masani,
me dene Kot Sam a, o a kaparoki ong pein i Kot. 19 Iesus ap
kotin sapeng masani ong irail: Melel melel I indai ong komail,
a sota kak, Na en pein wia meakot, pwe i eta, me a kilang
ren Sam, me a wiada. Pwe me a kin wiada, iei me Na pil kin
wiada. 20 Pwe sam pok ong Na o kasansale ong i karos, me
pein i kin wiada. O a pan kasale ong i wiawia kan, me lapa
sang met akan, pwe komail en puriamui kila. 21 Pwe duen
Sam kin kapikapirida me melar akan, kamaur ir ada, iduen
Na pil kamaureda me a mauki. 22 Pwe sota me Sam kin
kadeikada, pwe a kotiki ong Na kadeik o. 23 Pwe karos en
wauneki Na, dueta ar wauneki Sam. Me sota wauneki Na,
sota kin wauneki Sam, me kadar i dor. 24 Melel, melel I indai
ong komail, meamen rong ai padak o poson, me kadar ia
do, a aneki maur soutuk. A a sota pan pangalang kadeik o,
pwe a sapale sang mela sapal ong maur. (aiōnios g166) 25
Melel, melel I indai ong komail, ansau kokodo, iei a leler, me
melar akan pan rongada ngil en Nain Kot, a me rongadar
pan maureda. 26 Pwe duen Sam a udan maur, iduen a ki
ong Na, en pil udan maur. 27 O a kotiki ong i manaman, en
kaunda kadeik o, pweki Nain aramas i. 28 Der puriamuiki
met, pwe ansau kokodo me irail, me mi nan sousou kan, pan
rong ngil a. 29 Irail ap pan pwarada: Me wiadar me mau, en
maureda, pwen memaur, a me wiadar mesued, en maureda,
pwen pangalang kadeik o. 30 Sota me I kak wiada sang pein
ngai, duen me I kin rong, iduen I kin kadeikada, o ai kadeik
me pung, pwe I sota kin rapaki insen ai, pwe kupur en i, me
kadar ia do. 31 Ma I kadede pein ngai, ai kadede sota melel.
32 Amen me kadede ia, a I asa melel, me a kadede ia me
melel. 33 Komail me ilakilang Ioanes, i ari me kadede melel.
34 A I sota kin ale kadede ren aramas, a iet me I indawei,
pwe komail en dorola. 35 I me ser umpul o marain eu, a
komail men perenki a marain ansau kis. 36 A ai kadede
me lapa sang en Ioanes. Pwe dodok kan, me Sam o kotiki
ong ia, I en kapwaiada, iei dodok kan, me I kin wiawia, me
kadede ia, me Sam kadar ia dor. 37 A Sam, me kadar ia dor,
pein i kadede ia. Komail sota rongadar ngil a, o sota kilang
mom a. 38 O a masan sota kin kot re omail, pwe komail
sota poson, me a kadarador. 39 Komail kin kalelapok nan
kisin likau kan, pwe komail lamelame, me maur soutuk mi
lole. Ari, iei irail, me kin kadede ia. (aiōnios g166) 40 A komail
kang ko dong ia, pwe komail en aneki maur. 41 I sota kin
mauki ale wau ren aramas akan. 42 I asa komail, limpok
en Kot sota kin mi re omail. 43 I kodo ni mar en Sam ai, a
komail sota kin kasamo ia. A ma amen pan kokido pein ad
a, komail pan kasamo i. 44 Pala komail kak poson ni omail
ngongongki wau ren aramas, ap sota rapaki wau sang ren
Kot. 45 Der kiki ong, me I pan mpäkin komail ren Sam, amen
me kin mpäkin komail: Moses, me komail kin kaporoporeki.
46 Pwe ma komail posonla Moses, komail pan poson ia, pwe
i me intingiedier duen ngai. 47 A ma komail so kamelele a
inting kan, pala komail pan kamelele ai padak kan?

6 MURIN mepukat Iesus kotin kotela le en Tiperias nan
Kaliläa. 2 A pokon kalaimun me idedauen i pweki ar
kilanger kilel akan, me a kotin wiai ong me somau kan. 3
Iesus ap kotidala pon dol o, kaipokedi wasa o ren sapwilim a
tounpadak kan. 4 A pasa o, ran lapalap en Sus oko me

korendor. 5 Iesus lao kotin masanda masani pokon kalaimun
koko dong i, ap kotin masani ong Pilipus: Ia wasa, sen neti
sang ia kisin manga, pwe mepukat en manga? 6 A kotin
masani mepukat, pwen kasongesong i. Pwe pein i mangi,
me a pan wiada. 7 Pilipus potoan ong i: Prot me denar
riepuki sota pan itar ong irail, pwe amen amen en tungole
ekis. 8 Andreas, sapwilim a tounpadak amen, ri en Simon
Petrus potoan ong i: 9 Kisin putak amen mia, me a lopon en
prot limau o mam riamen, a sota katepa ren me toto. 10
Iesus kotin masani: Kamod ong irail edi! Ari, wasa o me
reen. Impan ol limekid ap mondi. 11 Iesus ap kotikida lopon
ko, a lao laolaoki, ap kotin nek ong irail me mondier, pil
dueta mam oko, irail lao metilar. 12 Irail lao metier, a kotin
masani ong sapwilim a tounpadak kan: Ki pena me lua,
pwe ekis der lokidokila! 13 Irail ap ki pena kopou eisokriau
kisan lopon ko, me luadi murin arail manga. 14 Aramas akan
lao kilanger kilel o, me Iesus kotin wiadar, re ap indada:
Melel i Saukop o, me pan pwara dong sappa. 15 Iesus lao
kotin mangi, me re pan poto dong i, pwen kasapwiladang i
Nanmarki, ap pil kotidalang nin dol o, kotin kelepala. 16 A
lao sautik pena, sapwilim a tounpadak kan ap kotilang ni
oror, 17 Kereda pon sop pot, kotela kokolang Kapernaum. A
lao wasa pongier, Iesus saikenta iang irail. 18 A sed me
iluken, pwe ang me ma. 19 Irail seisei kila mail eisoklimau de
rieisok, rap kilangada Iesus a kotikotido pon sed koren iong
sop, irail ap masapwekadar. 20 A kotin masani ong irail: Ngai
i komail der masak! 21 Irail ap men kasamo i pon sop o, a
sop o madang milar ni sap o, me re ko ong ia. 22 A mandan
ran o pokon o, me mi palilan le, lao kilanger, me sota apot
sop mi wasa o, pwe i eta, me sapwilim a tounpadak kan
keredang poa, o me Iesus sota iang sapwilim a tounpadak
kan kotidang pon sop o, pwe a tounpadak kan kola kelep. 23
A pil akai kisin sop me pwarado sang Tiperias, tanga dong
wasa o, me re mangamanga ia, murin Kaun o kotin laolao.
24 Aramas akan lao kilanger, me Iesus solar kotikot ia, o
sapwilim a tounpadak kan pil so, rap dake sop pot kolang
Kapernaum, raparapaki Iesus. 25 Irail lao diaradar i palilan
le, ap potoan ong: Rapi iad me re kotido? 26 Iesus kotin
sapeng irail masani: Melel, melel I indai ong komail, komail
kin rapakin ia kaidin pweki kilel akan, me komail kilang, a
pweki komail kangala kisin prot ap metier. 27 Komail der
dokki manga, me kin ola, a dokki manga me kin mimieta ong
maur soutuk, me Nain aramas pan ki ong komail, pwe i me
Kot Sam kileledier. (aiōnios g166) 28 Irail ap potoan ong i: Da
me sen wiada, pwen kapwaiada en Kot a dodok kan? 29
Iesus kotin sapeng masani ong irail: Iet en Kot a dodok:
Komail en poson i, me a kadarado. 30 Irail ari potoan ong
i: Kilel da, me re kotikida, pwe sen kilang o poson ir? Da
me re kotin wiada? 31 Sam at akan me kangala mana nan
sap tan o, duen a intingidier: A kotiki ong irail prot sang
nanlang, en kangala. 32 Iesus ap kotin masani ong irail:
Melel, melel I indai ong komail, kaidin Moses, me ki ong
komail prot sang nanlang, a Sam ai kin ki ong komail prot
melel sang nanlang. 33 Pwe me kodido sang nanlang, o ki
ong sappa maur, iei prot en Kot. 34 Irail ap indang i: Maing,
kotiki dong kit prot wet kaukaule! 35 Iesus kotin masani ong
irail: Prot en kamaur ngai, me ko dong ia solar pan men
mangadar, o me poson ia, solar men nim piladar. 36 A I
indai ong komail er, komail kilang ia er, ap so poson la. 37
Karos me Sam ki ong ia, pan ko dong ia, a me ko dong
ia, I sota pan kasela. 38 Pwe ngai kodido sang nanlang,
kaidin pwen wiada insen ai, pwe kupur en i, me kadar ia do.
39 Pwe iet kupur en me kadar ia do, karos me a ki ong ia
er, I ender kasela amen, pwe I en kamaureda ni ran nik o.
40 A iet kupur en Sam ai, amen amen, me kin kilang Na
o poson i, en aneki maur soutuk, a I pan kamaureda i ni
ran nik o. (aiōnios g166) 41 Sus oko ap lipanedeki i, pweki
a kotin masani: Ngai prot, me kodi sang nanlang. 42 Irail
indada: Kaidin i Iesus nain Iosep? A sam a o in a se asa.
Ari, daduen a indada: I kodido sang nanlang? 43 Iesus kotin
sapeng masani ong irail: Komail der lipaned nan pung omail!
44 Sota me pan kak ko dong ia, ma Sam, me kadar ia dor,
sota kainongido i. A I pan kamaureda i ni ran nik o. 45 A
intingidier nan saukop akan: Irail karos pan ale padak sang
ren Kot. Amen amen me rongadar o padakki ren Sam, kin ko
dong ia. 46 Ari, kaidin pweki meamen kilang Sam; i eta, me
kodo sang ren Kot, i me kilanger Sam. 47 Melel, melel I indai
ong komail, me poson ia, iei me aneki maur soutuk. (aiōnios
g166) 48 Prot en maur ngai. 49 Sam omail oko, me kangala
mana nan sap tan o, ir ari melar. 50 Met prot, me kodido
sang nanlang, meamen kin kang sang i, sota pan mela. 51
Ngai prot maur, me kodido sang nanlang, meamen kang
sang prot wet, pan memaur kokolata. Prot, me I pan kida, iei
uduk ai, me i pan kida en kamaur kida sappa. (aiōn g165) 52
Sus oko ari akamaiki pena indada: Iaduen men et pan kak ki
ong kit uduk a sen kang? 53 Iesus ap kotin masani ong irail:
Melel, melel I indai ong komail, ma komail sota pan kang
uduk en Nain aramas o nim nta, sota maur omail. 54 Me kin
kang uduk ai o nim nt' ai, iei me aneki maur soutuk, a I pan
kamaureda i ni ran nik o. (aiōnios g166) 55 Pwe manga melel
uduk ai, o pil melel nt' ai. 56 Me kin kang uduk ai o nim nt'
ai, iei me podidi ong ia o ngai podidi ong i. 57 Duen Sam
ieias kadar ia do, o ngai memaureki Sam, iduen me kang
uduk o nt' ai, pan meaureki ngai. 58 Iet prot, me kodido sang

nanlang, kaidin duen sam omail akan, me kangala mana ap
mela, a meamen kin kang prot wet, pan memaur kokolata.
(aiōn g165) 59 Mepukat a kotin masani wei nan sinakoke, ni a
kotin kawewe nan Kapernaum. 60 Ari, me toto ren sapwilim
a tounpadak kan, me rongadar mepukat indada: Padak pot
et meid apwal! Is me kak rong? 61 Iesus lao kotin angi nan
kupur a, me sapwilim a tounpadak kan lipanedeki mepukat,
ap kotin masani ong irail: Komail makaraki mepukat? 62
A ma komail pan kilang Nain aramas kodala wasa, me a
kauson ia mas o? 63 Ngen me kin kamaureda, a uduk sota
katepa. Padak kan, me I kin padapadaki ong komail, iei
Ngen o maur. 64 A akai mi re omail, me so poson. Pwe
Iesus kotin mangi, me so poson o me pan pangala i. 65 A
kotin masani: I me I indaki ong komail, sota me kak ko dong
ia, ma Sam sota kainongido. 66 Sang ni ansau o sapwilim a
tounpadak kan toto mueiwei sang o solar idauen i. 67 Iesus
ap kotin kainoma ren ekriamen oko: Komail pil pan kola? 68
A Simon Petrus ap sapeng i: Maing, is me se en ko ong?
Pwe ar masan akan iei maur soutuk. (aiōnios g166) 69 A kit
posonlar o asaer, me ir me Saraui en Kot. 70 Iesus kotin
sapeng irail: Kaidek komail ekriamen, me I piladar, a amen
komail me tewil amen. 71 A kotin masaniada duen Iudas
Iskariot nain Simon, pwe i amen ren ekriamen oko, me pan
pangala i.

7 MURIN mepukat Iesus kotin kakan sili Kaliläa, pwe a
solar men kakan sili Iudäa, pweki Sus oko masamasan
kamatala i. 2 A ran lapalap en Sus oko; iei ran en im en
tan tuka korendor. 3 Ri a ol akan ap indai ong i: Kom
kotiwei kotilang Iudäa, pwe omui tounpadak kan en pil udial
omui wiawia kan, me kom kin wiawia. 4 Pwe sota me kin
wiada meakot wasa rir, ma a men indand sili. Ma komui wia
mepukat, en kasansale ong sappa. 5 Pwe ri a ol akan pil sota
poson i. 6 Iesus ap kotin masani ong irail: Ai ansau saikenta
leler, a omail ansau mia ansau karos. 7 Sappa sota kak
kailongki komail, a ngai me a kin kailongki, aki I kin kadede,
me a wiawia kan me sued. 8 Komail kodalang kamadip et, I
sota pan kodalang kamadip et, pwe ai ansau saikenta leler.
9 A kotin masani ong irail mepukat, ap kotikotita Kaliläa.
10 A ri a ol akan lao samalar, i ap pil kotidalang kamadip,
ap so sansal a duen me rir. 11 Sus akan ari rapaki i ni
kamadip o indada: Ari, ia wasa a kotikot ia? 12 A aramas
akan lokolokaia toto duen i, pwe akai indada: Me mau men.
A akai me indada: Kaidin, pwe a kin kaweid sapung aramas.
13 Sota me lokaia sansal duen i, pweki ar masak Sus oko.
14 Lao lel ailepan kamadip o, Iesus ap kotin kodalang im en
kaudok o kaukaweweda. 15 A Sus akan ap puriamui kila
indada: Da duen men et asa wewe en kisin likau, pwe a sota
iang padakki. 16 Iesus ap kotin sapeng irail masani: Kaidin
ai padak, me I kin kida a en me kadar ia do. 17 Meamen
wiawia kupur a, pan weweki ai padak, ma a ren Kot, de
sang ren pein ngai. 18 Me kin padapadak sang ni pein i, kin
rapaki pein wau i, a me kin rapaki wau en me kadarala i, iei
me melel o sota man sued kot pit. 19 Kaidin Moses, me ki
ong komail kapung o, a sota amen komail kin kapwaiada
kapung o? A da me komail rapakiki kame ia la? 20 Aramas
oko sapeng indada: Koe me tanwar en tewil, is me rapaki
kame uk ala? 21 Iesus kotin sapeng masani ong irail: Dok
taieu, me I wiadar, a komail puriamui kila. 22 Moses ki ong
komail er sirkomsais, a kaidin tapi sang ren Moses, pwe
sang ren sam akan, a komail kin sirkomsais aramas ni ran
en sapat. 23 Ari ma aramas amen ale sirkomsais ni ran en
sapat, pwe kapung en Moses ender sapungala, a komail kin
suede kin ia, pweki ai kakelailada aramas pon ni ran en
sapat? 24 Der kadeikada duen pali liki, a komail kasaui nin
tiak en kadeik pung. 25 Men Ierusalem kai ap inda: Kaidin
i, me re raparapaki en kamela? 26 A kilang, a padapadak
sansal, a re sota man lokaia ong i, de muein saumas akan
asaer mau, me i Kristus? 27 Ari, se asaer, wasa men et ko
sang ia, a Kristus lao kotido sota me pan asa wasa, me a
pwarado sang ia. 28 Iesus ap kotin kapitie laudeda kawewe
nan im en kaudok masani: Komail asa ia o wasa I ko sang
ia. Ari, kaidin pein ngai, me I kokido, a me kadar ia dor, me
melel, me komail sasa. 29 A I asa i, pwe I kodo sang re
a, o i me kadar ia dor. 30 Irail ap song saikidi i, a sota me
sair i, pwe a ansau kaikenta leler, 31 Aramas toto sang nan
pokon o posonla i indada: Iaduen, Kristus lao pwarado, a
pan wia kilel toto sang mepukat, me men et wiadar? 32
Parisär akan rongadar, me aramas akan lokelokaia mepukat
duen i. Samero lapalap o Parisär akan ap kadarala papa
kan, en saikidi i. 33 Iesus ap kotin masani: I pan mi re omail
ansau motomot. I ap pan kola ren me kadar ia do. 34 Komail
pan rapakin ia, ap sota diar, a wasa, me I pan mi ia, komail
sota pan kak ong. 35 Sus oko ap inda nan pung arail: A pan
kola ia, pwe sen solar diar i? A pan kola ren me salongalar
ren men Krik kan, kaukawewe ong men Krik? 36 Iaduen
masan en, me a indada: Komail pan rapakin ia, ap sota diar,
a wasa, me I pan mi ia, komail sota pan kak ong? 37 Ni ran
en kamadip a nikilar, ni ran lapalap o, Iesus kotida, kapitie
laudeda masani: Meamen men nim piladar, i en ko dong ia
nim. 38 Me poson ia, duen kisin likau kan indada, sang nan
war a pil memaur pan pwilipwili sang ia. 39 Mepukat a kotin
masani duen Ngen, me irail, me poson i, en tungole; pwe
Ngen saikenta pakadarado, aki Iesus saikenta linganlar. 40

Ari, akai sang nan pokon o ni ar rongadar masan pukat ap
indada: Melel Saukop o. 41 A akai indada: Kristus men et!
A akai indada: Da, Kristus pan pwarado sang Kalilăa? 42
Kaidin kisin likau me inda, me Kristus pan wan Dawid o
kisan men Petleem, kanim o, me Dawid kotikot ia? 43 Irail
ap liak toror pasang pweki i. 44 A akai men saikidi i, a sota
me sair i. 45 A papa ko ap pure dong ren samero lapalap o
Parisär akan. Irail ari idok re irail: Da me komail sota wakido?
46 A papa ko sapeng: Sota man aramas amen padapadak
duen men et. 47 Parisär oko ap sapeng irail: Komail pil
pakodauelar? 48 Iaduen saumas de Parisär amen posonla
i? 49 A aramas pukat, me so asa kapung o, re rialar. 50
Nikodemus kis arail ap indang irail: 51 Iaduen, atail kapung
pil kin kadeikada aramas amen mon a rong o asa sang pein
i duen a wiawia? 52 Irail sapeng indang i: Iaduen, komui pil
kisan men Kalilăa? Rapaki o kilang, me sota saukop amen
ko sang Kalilăa. 53 Amen amen ap purelang deu a.

8 IESUS ap kotidala pon dol Oliwe. 2 A nin soran a kotin
pure dong ong nan im en kaudok. Aramas karos ap pokon
dong i. I ari kaipokedi kaukawewe ong irail. 3 A saunkawewe
o Parisär akan wa dong i li amen, me diarokadar ni a kamal.
Irail kidang i nan pung arail. 4 Ap indang i: Saunpadak, li
men et diarokadar ni a kamal. 5 A Moses masani ong kitail
nan kapung o, sen kate song en. A komui, da me komui
masani? 6 A mepukat re indang i, pwen kasongesong i,
pwe ren kak impimpaiki i meakot. A Iesus kotin idiokidi,
intingiekidi ong nani pwel sondin lim a. 7 A ni ar poden
kalekalelapok re a, a ap kotin dengida masani ong irail: Ari,
me sota dip a nan pung omail, a pan tapiada kate i. 8 A pil
kotin idiokidi intingiedi ong nan pwel. 9 Irail lao rongadar met,
rap mulikidar tentelwei, me laud mas lel me tikitik o. A Iesus
kelepela, li eta, me mi re a. 10 Iesus lao kotin dengida o sota
masani meamen, li eta, ap masani ong i: Ia me karaun uk
edi kan? Sota me kadeik uk ada? 11 A potoan ong: Sota
Maing. Iesus ap kotin masani ong i: I sota pil pan kadeik
uk ada. Kowei, koe der pil wiada dip! 12 Iesus ap pil kotin
padaki ong irail masani: Ngai marain en sappa. A me kin
idauen ia, sota pan weid ni rotorot, pwe marain en maur pan
mi re a. 13 Parisär oko ap indai ong i: Komui kadede pein
komui; ari, omui kadede sota melel. 14 Iesus kotin sapeng
masani ong irail: Ma I kadede pein ngai, ari melel ai kadede,
pwe I asa, wasa I kodo sang ia o wasa I koko ong ia, a
komail sasa, wasa I ko sang ia o wasa I koko ong ia. 15
Komail kin kadeikada duen pali uduk, a sota meamen, me
I kin kadeikada. 16 Ari so ma I kadeikada, ai kadeik pan
melel, pwe I sota kin kelep, pwe ngai o Sam, me kadar ia
dor. 17 A pil intingidier nan omail kapung, me kadede en
aramas riamen me melel. 18 Ngai me kin kadede pein ngai
o Sam, me kadar ia dor, kin kadede ia. 19 Irail ap indai ong i:
Ia Sam omui? Iesus kotin sapeng: Komail sota asa ngai,
pil sota Sam ai. Ma komail asa ia, komail pil pan asa Sam
ai. 20 Masan pukat Iesus kotikida nan pera en moni, ni a
kotin kaukawewedar nan im en kaudok o. A sota me koledi i,
pwe a ansau saikenta leler. 21 Iesus pil kotin masani ong
irail: I kokola, a komail pan rapakin ia o mela ni omail dip
akan, a wasa, me I pan kola ia, komail sota pan kak ong. 22
Sus oko ap indada: A pan kamela pein i, pweki a inda: A
wasa, me I pan kola ia, komail sota pan kak ong? 23 A kotin
masani ong irail: Komail kisan men pa, a ngai kisan men
poa. Komail kisan sappa et, a ngai kaidin kisan sappa et. 24
Iei me I indaki ong komail, komail pan mela ni omail dip
akan, pwe ma komail sota kamelele ia, komail pan mela ni
omail dip akan. 25 Irail ap indai ong i: Is koe? Iesus kotin
masani ong irail: Me I indawei mas o, i eta. 26 Me toto I
men padaki ong komail o kadeikada, ari so, me kadar ia
do me melel. A I kin kasoia ong komail, me I rongadar re
a. 27 Irail ari sasa, me a kotin kasoia ong irail duen Sam
a. 28 Iesus ap kotin masani ong irail: Komail lao kauadar
Nain aramas, komail ap pan asa, me ngai i, o me I sota wia
meakot sang pein ngai. A duen Sam, me padaki ong ia er,
iduen I kin kasoia wei. 29 Me kadar ia do, kin ieiang ia, a
sota lokit ia la, pwe I kin potin wia, me a kupura mauki. 30
Ni a kotin masani mepukat, me toto ap posonla i. 31 Iesus
ap kotin masani ong Sus oko, me poson i: Ma komail pan
podidi ong ai padak, nan ai tounpadak melel komail. 32 O
komail pan asala melel, o melel pan kamaio komail da. 33
Irail sapeng i: Wan Apraam kit, sota me se lidui sang mas
kokodo. A iaduen, komui indada: Komail pan maioda? 34
Iesus kotin sapeng irail masani: Melel, melel I indai ong
komail, meamen; me wiawia dip, i me ladun dip. 35 A ladu o
sota pan mimieta nan im o, na eta pan mimieta. (aiōn g165) 36
Ari, ma Na pan kamaio komail da, komail pan maioda melel.
37 I asa, me wan Apraam komail, a komail kin rapaki, en
kame ia la, pwe ai padak sota kin podidi ong komail. 38 Me I
kilang ren Sam ai, iei me I inda wei, a komail kin wiawia,
me komail rongada ren sam omail. 39 Irail sapeng indang i:
Sam at Apraam. Iesus kotin masani ong irail: Ma komail nain
Apraam, seri kan, komail pan wia duen en Apraam a wiawia
kan. 40 Ari, met komail kin rapaki kame ia la, aramas amen,
me kasoi ong komail melel, me I rongadar ren Kot, i me
Apraam sota wiadar. 41 Komail kin kapwaiada wiawia kan
en sam omail. Irail ap indang i: Kaidik kit ipwin nenek. Sam
at me ta men Kot. 42 Iesus kotin masani ong irail: Ma Kot

Sam omail, komail pan pok ong ia, pwe I kodo sang ren Kot,
kaidik sang pein ngai, me I kokido, pwe i me kadar ia do. 43
Da me komail sota weweki ai padak? Pweki omail sota kak
rong ai padak. 44 Komail tapi sang ren sam omail tewil,
o inong en sam omail, me komail men wiada. Nan i men
kamela men sang ni tapi o, o a sota dadaurata melel, pwe
sota man melel mi re a, ni a lalal likam, a kin kida sang pein
audepa, pwe i me likam men o sam en likam o. 45 A komail
sota kamelele ia, pweki I padaki ong komail melel. 46 Is
re omail, me kak indang ia, me dip ai mia? A ma I kasoi
melel, menda komail so poson? 47 Men ren Kot kin rong en
Kot a masan akan. Komail ari sota rong, pwe kaidin me ren
Kot komail. 48 Sus oko sapeng indang i: Kaidik meid melel,
koe men Samaria amen o tanwar en tewil. 49 Iesus kotin
masani: Kaidik tanwar en tewil ngai, pwe I wauneki Sam ai,
a komail kin kisang ia wau i. 50 I sota kin rapaki pein wau i,
amen mia, me kin raparapaki o kadeikada. 51 Melel, melel I
indai ong komail, meamen kapwaiada ai padak, sota pan
mela kokolata. (aiōn g165) 52 Sus oko ap indai ong i: Se ap
asaer, me koe tanwar en tewil. Apraam melar, pil saukop
akan, a koe me inda: Meamen kapwaiada ai padak, sota
pan mela kokolata, (aiōn g165) 53 Da, komui me lapa sang
sam at Apraam, me matalar, pil saukop akan, me matalar?
Is me komui pein wia kin uk? 54 Iesus kotin sapeng: Ma I
pein kaka kin ia, ai kaka me mal. A Sam ai, me kaka kin ia,
me komail kin inda: I atail Kot. 55 Komail ari kaikenta asa i, a
I asa i, a ma I inda, me I sasa i, I pan me likam amen dueta
komail. A I asa i o kapwaiada a masan akan. 56 Sam omail
Apraam peren kida, me a pan kilang ai ran. I ari kilanger ap
peren kidar, 57 Sus oko ap indang i: Par limeisok kaik dau
po'mui, a kom kilanger Apraam? 58 Iesus kotin masani ong
irail: Melel, melel I indai ong komail, I mier mon Apraam. 59
Irail ap rik takai, pwen kasuk i, i ap kotin oki sang irail pein i,
kotila sang nan im en kaudok o.

9 IESUS lao kotin daulul, ap masani aramas amen me
maskun sang a ipwidi. 2 Sapwilim a tounpadak kan ap
idok re a potoan ong: Rapi, is me wiadar dip, i de sam a in
a, pweki a ipwidi maskun? 3 Iesus kotin sapeng: Kaidik i me
wiadar dip, pil kaidik in a de sam a, a pwe en Kot a wiawia
kan en kasansal kida i. 4 I en kapwaiada wiawia kan en me
kadar ia do arain ansaun ran, pwe pong pan kodo, i ansau
solar amen kak dodok. 5 Arain ai mi sappa, ngai marain
en sappa. 6 A lao kotin masanier met, ap likidi nani pwel,
wiakida pwel madak iriski mas a. 7 Masani ong i: Kolang
pil en Siloa (iet wewe: Pakadarado), opinok ia! I ari kola
opinok, ap puredo kilangada wasa. 8 A men imp a kan, o
me iang kilangadar, me a men poekipoek amen mas o, rap
indada: Kaidik i, me wonon poekipoeki? 9 Akai me inda:
I met; a akai me inda: Likamata i, a pein i indada: Ngai i.
10 Irail ari indang i: Iaduen por en mas om akan a kapad
pasang? 11 A sapeng indada: Aramas amen me adaneki
Iesus, me wiadar pwel madak, iriski mas ai, masani ong ia:
Kolang pil en Siloa, opinok ia! I ari kola opinok, ap kilangada
wasa. 12 Irail ap idok re a: Ia i? A sapeng: I sasa. 13 Irail ap
kalualang ren Parisär akan me maskun mas. 14 Ari, ni ran
en sapat, me Iesus kotin wiadar pwel, kapad pasang por
en mas a kan. 15 Parisär akan pil idok duen me a kilang
kida wasa. A sapeng irail: A ki ong pwel ni por en mas ai, i
ap opinok, ngai ari kilangada wasa. 16 Parisär kai ap inda:
Aramas men et kaidik men ren Kot, aki a sota apwali ran en
sapat. Akai indada: Daduen, aramas dipan amen kak wia
kilel pukat? Irail ari liak toror pasang. 17 Irail pil kalelapok ren
me maskun o: Da me koe lamelame duen i? Pwe a kapad
pasang mas om? A sapeng: Saukop amen i. 18 Men Sus
oko ap sota kamelele, me a ipwiki wei maskun, ap kilangada
wasa. Irail lao ekeredo sam o in en me kilangada wasa. 19
Irail idok re'ra: Nouma ol men et, me komail indinda, me a
ipwiki wei maskun? Iaduen a ngarada wasa ansau wet?
20 Sam a in a sapeng ir indada: Se asa, me nait ol et, me
ipwiki wei maskun. 21 A se sasa duen a ngarada wasa o
me kapad pasang por en mas a. A malar, kainoma re a, a
pan pein sakaraki i. 22 Sam o in a inda mepukat, pweki ar
masak Sus oko. Pwe Sus oko inauki pena, ma meamen pan
kadede me i Kristus a pan lokidokila sang nan sinakoke. 23 I
me sam o in a indada kida: A malar, kainoma re a. 24 Irail ap
eker aramas maskun kariapak indai ong i: Wauneki Kot, se
asa, me aramas men et me dipan amen, 25 A sapeng ir
indada: I sasa, ma i me dipan amen de so. I eta me i asa,
me ngai me maskun mas o, i ap potoan ngaradar wasa. 26
Irail ap pil idok re a: Da me a wiai ong uk? Iaduen a kapad
pasang mas om? 27 A sapeng irail: I indai ong komail er, a
komail sota rong? Da me komail pil men rongki? Komail pil
pan a tounpadak ala? 28 Irail kaurureki indada: A tounpadak
amen koe, a kit tounpadak en Moses akan. 29 Kit asa, me
Kot masani ong Moses. A lap o se sasa, wasa a ko sang
ia. 30 Aramas o sapeng indang irail: Meid kapuriamui! I me
kapad pasang mas ai kat, a komail sasa, wasa a koti sang
ia. 31 Kitail asa, me Kot sota kin mangi me dipan akan. A
meamen, me lan Kot, o dadaurata kupur a, iei me a kin kotin
mangi. 32 Sang mas kokodo sota me rongadar, me meamen
kapad pasang mas en me ipwiki wei maskun. (aiōn g165) 33
Ma men et sota me ren Kot, a sota pan kak wia meakot. 34
Irail sapeng indang i: Koe me ipwiki wei dip akan a koe ap

padaki ong kit? Irail ari kasela i. 35 Iesus lao kotin mangidar,
me re kasela i, a lao masani i, ap kotin masani ong i: Koe
kin poson Nain Kot? 36 A sapeng potoan ong: Maing, is
i pwe i en poson i? 37 Iesus kotin masani ong i: Koe me
kilang i. A iet i, me kasokasoi ong uk. 38 A sapeng i: Maing, i
posonlar, i ari kaudok ong i. 39 Iesus kotin masani: I kodon
kadeik nan sappa et, pwe me so kilang wasa, en kilangada,
a me kilang wasa, en maskunla. 40 A Parisär akan, me mi re
a, rongadar a masan pukat, re ap peidok re a: Da, kit me pil
maskun? 41 Iesus kotin masani ong irail: Ma komail maskun,
sota pan dip omail. A komail indada: Se kilekilang wasa, iei
me omail dip pan mimietaki.

10 MELEL, melel I indai ong komail, me so weid nan
wanim, pedelong ong nan deun sip, a dauda wasa
toror, iei men lipirap o men kuli. 2 A me kin pedelong pan
wanim, iei silepan sip o. 3 Iei me silepan wanim o kin
ritingada mo a; a sip akan kin rong ngil a; i me ekereki na sip
akan ad arail, kare irail wei. 4 A kin kapedoi na sip akan, ap
tiong mo'rail, o sip akan kin idedauen i, pwe re anlar ngil a. 5
A re sota pan idauen, me re san, pwe re pan tang sang, pwe
re san ngil arail. 6 Iesus kotin masani ong irail karaseras pot
et, a irail sota weweki mepukat, me a kotin masani ong irail.
7 Iesus pil kotin masani ong irail: Melel, melel I indai ong
komail: Ngai wanim en sip akan. 8 Karos, me pwarador mo
i, iei lipirap o men kuli, o sip akan sota kin rong irail. 9 Ngai
wanim o, a meamen pedelong re i, pan kamaurela o diar
manga purepure. 10 Lipirap kin kodon pirapela, o kamela,
o kaokaoe, a ngai kodo, pwe irail en ale maur, kakairida
kokolata. 11 Ngai silepa mau; a silepa mau kin tonmeteki
ong na sip akan maur i. 12 A me kin pwaipwai o me sota
udan silepa, o me kaidin udan na sip oko, iei me ngingar
kidi en wel kokodo, ap kasela sip oko, tangdaui, a kidi en
wel saikidi sip oko, kamueit ir pasang. 13 Me pwaipwai o
kin tangdaui, aki a pwaipwai, o sota insenoki sip oko. 14
Ngai silepa mau, o I asa nai kan, o nai kan pil asa ia. 15
Duen Sam o asa ia, iduen I asa Sam, o I tonmeteki ong sip
akan maur i. 16 A pil akai nai sip, me so kisan nan kel wet,
mepuko I pil pan wado, o re pan rong ngil ai, o a pan pwin
taieu o silepa me ta men, 17 Iei me Sam pok ong ia, pwe I
kidi maur i, pwe I en pur ong ale. 18 Sota me ki sang ia, pwe
pein ngai kidi. I manaman ong kidi maur i, I pil manaman
ong kapure dong ia. Kusoned pot et I aleer sang ren Sam
ai. 19 Iei me Sus oko ap pil liak toror pasang pweki masan
pukat. 20 Me toto re'rail indada: A tanwar en tewil o iakalar.
Menda komail rong i? 21 Akai me indada: Kaidik padak en
tanwar en tewil pukat, da, tewil pan kak kapad pasang mas
en me maskun amen? 22 A ran en isimas en im en kaudok
wiaui nan Ierusalem, i ansaun kapau. 23 A Iesus kotikot sili
nan im en kaudok, nan palang en Salomo. 24 Sus oko kapili
pena i indang i: Arai da komui pan okioki sang kit? Ma komui
Kristus, en kadede ong kit sansal! 25 Iesus kotin masani ong
irail: I indai ong komail er, a komail sota poson dodok kan,
me I wiadar ni mar en Sam ai, iei me kin kadede ia. 26 A
komail sota poson, pwe komail kaidik kisan nai sip, duen me
I indai ong komail er. 27 Nai sip oko kin rong ngil ai, a I asa
irail a re kin idauen ia. 28 A I ki ong irail maur soutuk, a re
sota pan salongala kokolata, o sota, me pan ki sang irail
nan pa i. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Sam ai, me ki ong ia irail,
me lapa sang meakaros, o sota me pan kak ki sang irail
ni lim en Sam ai. 30 Ngai o Sam me ta men. 31 Sus oko
ap pil rik takai, pwen kasuk i. 32 Iesus kotin sapeng irail:
Dodok mau toto, me I kasale ong komail er sang ren Sam
o, a menia dodok ren mepukat, me komail kate kin ia? 33
Sus oko ap sapeng i: Kaidik dodok mau eu, me se kate kin
komui, a pweki lalaue, o pweki aramas amen koe, me wia
kin pein uk Kot, 34 Iesus kotin sapeng irail: A so intingidier
nan omail kapung: I indada, komail kot akan, 35 Ari, ma a
kin wia kin ir kot, me aleer masan en Kot, pwe kisin likau
kan sota kak sapungala; 36 A komail kin inda kin i, me Sam
a kasarauialar, o kadara dong sappa, koe lalaue, pweki ai
indada: Sapwilim en Kot ngai? 37 Ma I so wiawia dodok kan
en Sam ai, komail der kamelele ia. 38 A ma I kin wiawia,
komail en posonki dodok kan, ma komail sota poson ia, pwe
komail en asa o poson, me Sam ai podidi ong ia, o ngai
podidi ong i. 39 Irail ap pil song saikidi i. I ari piti sang ni
pa'rail. 40 O kotin purelang palilan Iordan, wasa Ioanes kin
wia paptais ia mas; I ari kotikot wasa o. 41 A me toto pokon
dong i indada: Ioanes sota wiadar kilel eu; a melel eta karos,
me Ioanes masanieki men et. 42 A me toto posonla i wasa
o.

11 OL amen somaudar ad a Lasarus, men Petanien,
kanim en Maria o ri a li Marta. 2 Iei Maria, me keieki
potik Kaun o, o limwieki a pwilipeipei aluwilu a, me ri a ol
Lasarus somaudar. 3 Ri a li ko ari kadar wong i kaireki
wong i: Maing, kotin mangi, me re pok ong me somaudar. 4
Iesus lao mangi, ap kotin masani: Kaidik somau en mela
eu met, a pweki lingan en Kot, pwe Nain Kot en kalingana
kila. 5 Iesus kotin kupura Marta, o ri a li, o Lasarus. 6 A
lao kotin mangier, me a somaudar, i ari kotikoteta wasa o
pong ria pong. 7 Ap kotin masani ong sapwilim a tounpadak
kan: Kitail pan purelang Iudäa. 8 Sapwilim a tounpadak kan
potoan ong i: Rapi, Sus oko apton men kasuk ir, a re pan

kotin purelang ia? 9 Iesus kotin masani: So auer eisokriau ni
ran eu? Meamen alialu ni ran, sota pan dipikelekel, aki a
ngingar marain en sappa. 10 A meamen alialu ni pong, a
pan dipikelekel, aki marain sota mi re a. 11 A kotin kasoiada
mepukat, ap masani ong irail: Kompoke patail Lasarus
mairelar, a I kokolan kapirida i. 12 A sapwilim a tounpadak
kan indang i: Maing, ma a mairelar, a pan maureda. 13 Ari,
Iesus kotin masanieda duen a melar, a irail kiki ong, me
a masanieda duen a mair en kamol. 14 Iesus ap sansal
masani ong irail: Lasarus melar, 15 A I peren kida, me I sota
mi wasa o pweki komail, pwe komail en posonla. Ari, kitail
en koko wei re a! 16 Tomas, me pil ad a Didimus, ap indai
ong warok tei kan: Kitail en pil kokola, pwen iang i mela. 17
Iesus lao kotido, ap kotin diarada, me a mi nan sousou pong
pa pong. 18 Petanien me koren iong Ierusalem impan mail
riau. 19 A Sus oko me toto ko dong Marta o Maria, pwen
kamait ira la pweki ri ara ol o. 20 Marta lao rongadar, me
Iesus kotido, ap koieila tu ong i. A Maria momod nan im o.
21 Marta ap potoan ong Iesus: Maing, ma re kotikot met, ri ai
ol sota pan mela. 22 Ari so, i asa meakot re pan kotin poeki
ren Kot, Kot pan kotiki ong ir. 23 Iesus kotin masani ong i: Ri
om ol pan maureda. 24 Marta potoan ong i: I asa, me a pan
maureda ni ias en ni ran nik o. 25 Iesus kotin masani ong i:
Ngai kamaur o maur, me poson ia, pan memaureta pil murin
a mela. 26 A meamen me maur o poson ia, sota pan mela
kokolata; koe kamelele mepukat? (aiōn g165) 27 A potoan ong
i: Ei Maing, i poson, me ir me Kristus Sapwilim en Kot, me
udan pwara dong sappa. 28 A lao indada met, ap koieila ren
Maria ri a li, monginki ong i: Saunpadak kotidor kainoma uk.
29 A lao rongadar, ap uda, madang wei re a, 30 A Iesus
saikenta lel ong kanim o, pwe a kotikoteta wasa Marta tu
ong i ia. 31 Sus oko, me mi re a nan im o, pwen kamait i ala,
lao kilangada, me Maria madang uda tang wei, rap idauenla
i, indinda: A pan ko ong ni sousou, pwen sangesang ia. 32
Maria lao lel wasa o, o kilang i, ap poridi ong ni aluwilu a
indang i: Maing, ma re kotikot met, ri ai ol sota pan mela. 33
Iesus lao masani i sangesang, o Sus oko, me iang i kokodo
pil sangesang, ap kupurola, 34 Masani: Komail pwilikidi ia
i? Irail potoan ong i: Maing, kotido masani. 35 Iesus kotin
tontonir. 36 Sus oko ap inda: Kilang duen a pok ong i! 37 A
akai ir me indada: A so kak pan men et me kapad pasang
mas en me maskun o, me ol men et ender mela? 38 Iesus
pil kupurola koti dong sousou o. A por o ulong nan kisin
dol o takai eu mi poa. 39 Iesus kotin masani: Katapure wei
takai en! A Marta, en me melar ri a li, indada: Maing, a
matalar, pwe a mi met pong pa pong. 40 Iesus kotin masani
ong i: I so indai ong uk, ma koe poson, koe pan kilangada
lingan en Kot. 41 Irail ap katapure sang takai o. A Iesus kotin
masanda masani: Sam, I danke komui, me komui mangi ia
er. 42 A i asa, me komui kin mangi ia ansau karos, a pweki
pokon o, me u sili, I indaki mepukat, pwe irail en poson,
me komui, me kadar ia do. 43 A lao kotin masani met, ap
kapitie laudeta masani: Lasarus, koieido! 44 A me melar
o ap pedoido, likau en sousou kidim pena na o pa kan, o
mas a me pirapinki pena lim en puto. A Iesus kotin masani
ong irail: Lapwada kapitila i! 45 Men Sus toto, me ko dong
Maria, o kilanger, me Iesus kotin wiadar, posonla i. 46 A
akai ir kowei ren Parisär oko, kaire kin irail me Iesus kotin
wiadar. 47 Samero lapalap o Parisär akan ap pokon pena
kapung indada: Da me kitail en wiada? Pwe aramas men et
kin wia kilel toto. 48 Ma kitail sota pan mokidi ong i, karos
pan posonla i, o men Rom pan kodo, ki sang kitail wei o atail
kainok. 49 A amen irail ad a Kaipas, me samoro lapalap
ni par o, indang irail: Komail meid so lolekong. 50 O sota
lamelame, me a mau ong komail, aramas ta men en kam
kila aramas akan, pwe kainok pokon ender lokidokila. 51 A
kaidik sang pein i, me a katitiki met, a i me samero lapalap
ni par o, i ari kopada, me Iesus pan kamataki kainok o. 52 A
kaidik kainok eta, pwe a pil pan kapokon pena seri en Kot
akan, me muei pasang nin sap akan. 53 Sang ni ran o irail
raparapaki en kamatala i. 54 Iesus ap solar kotikot sili sansal
ren Sus oko, pwe a kotilang eu sap impan sap tan ni kanim
eu ad a Epren, o kotikot ia iang sapwilim a tounpadak kan.
55 A pasa en Sus oko me korendor, o me toto koeie sang
nan sap karos, kodalang Ierusalem mon pasa, pwen kamaui
pein irail. 56 Irail ari raparapaki Iesus idedok nan pung arail,
ni ar pokopokon nan im en kaudok: Da me komail lamelame,
a sota pan ko dong kamadip o? 57 A samero lapalap o
Parisär akan wiadar kusoned eu, meamen me asa wasa a
kot ia, i en kasaleda, pwe ren saikidi i.

12 PONG wonu pong mon pasa Iesus kotilang Petanien,
wasa Lasarus me melar, kauson ia, me Iesus kotin
kamauredar sang ren me melar akan. 2 Irail ari kaonopada
konot, pwe a en kotin kasipong re'rail; Marta papa, a Lasarus
amen irail me iang I kotikot ni tepel. 3 Maria ap wado paun
en men kei eu, udan pil en narde, me kasampwalia, keiedi
ong ni aluwilu en Iesus o limwieki a pwilipeipei aluwilu a; a
im o me dir kila po en men kei. 4 Iudas Iskariot, amen ren
sapwilim a tounpadak kan, nain Simon, me pan pangala i, ap
indada: 5 Da men kei wet sota netilar, kareda denar silepuki,
ap nek ong samama kan? 6 Kaidik a pok ong me samama
kan, me a idokki met, a pweki lipirap amen i, o saunkanikid
en moni, wewa moni, me aramas kidar. 7 Iesus ap kotin

masani: Der mokidi ong i! Pwe a kaonopadang ran en ai
pan saredi. 8 Pwe me samma kan kin potopot re omail, a
ngai sota sota kin potopot re omail. 9 Sus oko me toto ari
asaer, me a kot wasa o, irail ari kodo pweki Iesus o pil, pwen
kilang Lasarus, me a kotin kamauredar sang ren me melar
akan. 10 Samero lapalap akan pil raparapaki, en pil kamela
Lasarus. 11 Pwe Sus oko toto kola o poson Iesus pweki
i. 12 Mandan ran o aramas toto, me toun iang kamadip o,
lao rong, me Iesus pan kotilang Ierusalem, 13 Ap paledi
ran tuka kan o koieila tu ong i, ngisingisida: Osiana! Meid
iasanai me kotido ni mar en Kaun o Nanmarki en Israel! 14
A Iesus lao kotin masani esel pul amen, ap kaipokedi poa,
duen a intingidier: 15 Der masak nain Sion seripein! Kilang
om Nanmarki kotido, kaipokedi pon nain esel amen. 16 A
sapwilim a tounpadak kan sota madang weweki mepukat. A
Iesus lao linganlar, irail ap tamanda mepukat, me indingidier
duen i, o me ir wiai ong i mepukat. 17 A pokon o, me iang i
ni a kotin molipei Lasarus sang nan sousou o, ni a kotin
kamauredar i sang ren me melar akan, kadede i! 18 Iei me
aramas kokiieilang i, pwe irail rongadar, me a kotin wiadar
kilel wet. 19 Parisär oko ap indada nan pung ar: Komail
kilang, me komail sota kak wia meakot. Kilang, toun sap
akan idauenla i. 20 Akai men Krik iang irail, me koda dong
kamadip o, pwen kaudok. 21 Mepukat ko dong Pilipus, men
Petsaida en Kalilëa, poeki re a indada: Maing, se men udial
Iesus. 22 Pilipus ap kodo kaireki Andreas, a Andreas o
Pilipus kaireki Iesus. 23 A Iesus kotin sapeng irail masani:
Ansau leler, me Nain aramas pan kalinganla. 24 Melel, melel
I indai ong komail, ma wan korn so moredi ong nan pwel o
mela, a pan kelepata, a ma a pan mela, a pan kaparapar
wa toto. 25 Me pokepoke maur i, pan salongala; a me
tounmeteki maur i pali pa, pan diarada maur soutuk. (aiōnios
g166) 26 Meamen papa ia, i en idauen ia! A wasa I mi ia,
i wasa me papa ia, pan pil mi ia. Ma meamen papa ia, i
me Sam o pan kasapwilada. 27 I ap lol olar, a da me I en
inda? Sam kamaio wei sang ia ansau wet, ari so, i me I koki
dong ansau wet. 28 Sam, kalinganada mar omui! Ngil eu
ap peidido sang nanlang indada: I kalinganadaer, o I pan
pil kalinganada. 29 A aramas akan me u sili me rongadar,
indada: A nansapwe. A akai indada: Tounlang amen me
kasoia ong i. 30 Iesus kotin sapeng masani: Kaidik pweki
ngai, me ngil wet wiauikier a pweki komail. 31 Met ansau en
kadeik en sappa wet. Met kaun en sappa et pan lokidokila.
32 A ngai lao langada sang sappa, I pan kainonga dong ia
karos. 33 I me a kotin kokop kidar duen a pan kamatala. 34
Aramas akan sapeng i: Se rongadar sang nan kapung o,
me Kristus pan potopoteta, a iaduen, kom kasoiada, me
Nain aramas en kakauda. Is Nain aramas men et? (aiōn
g165) 35 Iesus ap kotin masani ong irail: Marain mi re omail
ansau kis. Weweid, ni ansau marain mi re omail, pwe rotorot
ender kono komail edi. Pwe me kin weweid nan rotorot, kin
sasa wasa, me a ko ong ia. 36 Poson marain, ni a mimi re
omail, pwe komail en seri en marainla. Iesus kotin masani
mepukat, ap kotila karukila pein i sang irail. 37 A i me kotin
wiadar kilel toto mo'rail, ari so, irail sota poson i, 38 Pwe
kokop en saukop Iesaia en pwaida, me a masani: Kaun o, is
me poson at kasoi? O is me lim en Kaun kasansal ong? 39
Irail ari sota kak poson, pwe Iesaia pil katitiki: 40 A kotin
karotongala mas arail o kakekaluakala mongiong arail, pwe
ren so kilangki mas arail, o asaki mongiong arail, o wukila, o
I en kakel ir ada. 41 Mepukat Iesaia masanier, ni a kilanger a
lingan o katitiki i. 42 Ari ren saumas lapalap me toto, me
poson i, a pweki Parisär akan re sota ponasa i, pwe ren der
lokidokila sang nan sinakoke. 43 Pwe re mauki konekon ren
aramas akan mon konekon ren Kot. 44 Iesus kotin kapitie
laudeda masani: Me poson ia, kaidin ngai, me a kin poson, a
me kadar ia dor. 45 A me kilang ia, a pil kilang, me kadar ia
dor. 46 I kodon kamaraini sappa, pwe amen amen me poson
ia, ender mimieta nan rotorot. 47 A ma meamen rong ai
padak kan, ap sota apapwali, I sota kin kadeikada i, pwe I
sota kodon kadeikada sappa, a pwen kamaurida sappa. 48
Me kase ia la o so oke ai padak kan, nan kadeikapa mia: Ai
padak, me I kida, i me pan kadeikada i ni ran nik o. 49 Pwe I
sota padaki wei sang pein ngai. A Sam, me kadar ia dor, i
me ki ong ia er kusoned eu, me I en inda o padakieki. 50 O I
asa, maur soutuk a kusoned o. Ari, karos me I padaki wei, I
kin padaki duen Sam masani ong ia. (aiōnios g166)

13 MON kamadip en pasa Iesus lao kotin mangier, me
ansaun a pan kotila sang sappa, kotila ren Sam a
korendor, duen a kotin kupuramauki sapwilim a kan, me
mi sappa, iduen a kotin kupura irail lel imwi, 2 Ni ar kotin
kasipong ansau me tewil ki ong er nan mongiong en Iudas
Iskariot nain Simon, en pangala i. 3 Iesus lao kotin mangier,
me Sam kotiki onger ni lim a kan meakaros, o me a kotido
sang ren Kot, o me a pan kotila ren Kot, 4 Ap kotida sang ni
kasipong, kotikidi sapwilim a likau en liki ap ale dauel eu
pirakidi pein i, 5 A wutoki pil nan dal, ap pikikidi widen nä en
sapwilim a tounpadak kan, o limwieki dauel, me a piraki
pena. 6 A lao kotin lel Simon Petrus, a ap potoan ong i:
Maing, re pan kotin widen nä i kat? 7 Iesus kotin sapeng
masani ong i: Koe kin sasa, me I wia metet, a mur koe pan
asala. 8 Petrus potoan ong i: Re sota pan kotin widen nä i
kat kokolata. Iesus kotin sapeng i: Ma I sota widen uk, nan

sota pwais om re i. (aiōn g165) 9 Simon Petrus ap potoan ong
i: Maing, kaidin nä eta, a pil pa o mong ai! 10 Iesus kotin
masani ong i: Me duduer, solar mau ong omiom o opinok,
pwe a makelekeler, a nä eta, me pan wideut; komail me
makelekel, a kaidin karos. 11 Pwe a kotin mangi, me pan
pangala i; i me a kotin masanieki: Kaidin komail karos me
makelelkel. 12 A lao kotin widener nä ar akan, a kotin pur
ong sapwilim a likau en liki. A pil kaipokedi ni tepel masani
ong irail: Komail asaer me I wiai ong komail er? 13 Komail
kin adane kin ia Saunpadak o Kaun, ari me pung, pwe iei
ngai. 14 Ari, ma ngai, Kaun o Saunpadak widen nä omail,
komail ari pil widen nä omail pena. 15 Pwe I ki ong komail
er sansal mau eu, pwe komail en kaalemongi ia, o wia,
duen I wiai ong komail. 16 Melel, melel I indai ong komail,
ladu me sota laude sang a saumas, de me pakadarado me
sota laude sang me kadarado i. 17 Ma komail asa mepukat,
komail meid pai, ma komail wiada. 18 Kaidin komail karos,
me I indinda. I asa, me I piladar. A pwe kisin likau en pwaida:
Me iang ia kangkang prot, kin tiaki ia di. 19 Ansau wet I
indai ong komail mepukat mon a pan wiaui, pwe a lao wiaui,
komail en poson, me ngai i. 20 Melel, melel I indai ong
komail, meamen me kasamo, me I kadar wei, kin kasamo ia,
a me kin kasamo ia, kin kasamo, me kadar ia do. 21 Iesus
lao kotin masani wei mepukat, ap kupurola kadede masani:
Melel, melel I indai ong komail, amen komail pan pang ia la.
22 Sapwilim a tounpadak kan ap soupei pena o sasa, is i,
me a kotin masanieki. 23 A amen sapwilim a tounpadak
kan, me Iesus kotin kupura mauki, momod ni tepel impan
Iesus. 24 Simon Petrus ap olol ong i, en idok, is i me a kotin
masani. 25 I ap kai ong pan kupur en Iesus potoan ong i:
Maing, is i? 26 Iesus kotin sapeng: Iei i, me I pan ki ong
kisin prot i lao kaduedier nan dal o. A lao kotin kaduedier
kisin prot o, a kotiki ong Iudas Iskariot nain Simon. 27 A
lao tungole kisin prot o, Satan ap tilong lole. Iesus ap kotin
masani ong i: Wiada madang, me koe pan wiada! 28 A sota,
ren me momod ni tepel, asa, da me a kotin masanieki ong i
met. 29 Pwe akai kiki ong, me Iesus kotin masani ong i:
Netie dong kitail kapwa en kamadip o, de a en ki ong me
samama ko meakot, pwe a kin wewa ed en moni. 30 A lao
tungoler kisin prot, ap madang pedoi wei, a wasa pongier.
31 A lao pedoi sanger, Iesus ap kotin masani: Nain aramas
ari linganlar, o Kot me lingana kilar i. 32 Ma Kot lingan kilar i,
Kot ap pan pil kalinganaki pein i. A pan madang kalinganada
i. 33 Seri ko, I pan ieiang komail ansau kis, komail pan rapa
kin ia, a duen I indai ong Sus akan: Wasa me I pan kola
ia, komail sota pan kak ong. Iei duen I pil indai ong komail
ansau wet. 34 I ki ong komail kusoned kap eu, pwe komail
en poke pena, duen I pok ong komail er, iei duen komail
en poke pena! 35 Pwe i me karos pan asaki, me komail ai
tounpadak kan, ma komail limpok pena. 36 Simon Petrus
potoan ong i: Maing, re pan kotila ia? Iesus kotin sapeng i:
Wasa me I pan kola ia, koe sota kak idauen ia ansau wet, a
koe pan idauen ia eu ran. 37 Petrus potoan ong i: Maing, da
me i so kak idauen ir ki met? I pan kasela maur i pweki
komui. 38 Iesus kotin masani ong i: Koe pan kasela maur
om pweki ngai? Melel, melel I indai ong uk, mon malek pan
kakorot, koe pan kamam kin ia pan me sili pak.

14 MONGIONG omail der padau! Komail kin poson Kot;
en pil poson ia! 2 Nan tanpas en Sam ai pera toto mia.
Ma so I pan indai ong komail. Pwe I kokolan kaonopada
deu'mail, 3 Ma I kola kaonopada deu'mail, I pan puredo, uk
komail dong ia. Pwe wasa I kin mi ia, komail en pil mi ia. 4
A komail asa, wasa I kola ia, o komail asa al o. 5 Tomas
potoan ong i: Maing, se sasa, wasa re pan kotila ia, o pala
se pan asa al o? 6 Iesus kotin masani ong i: Ngai me al, o
melel, o maur, sota me kak kodong Sam, ma so ngai. 7 Ma
komail asa ia er, komail pil asa Sam ai. A komail asa i sang
ansau wet kokolata o kilangadar i. 8 Pilipus potoan ong i:
Maing, kotin kasale dong kit Sam, kit ap pan nenenla! 9
Iesus kotin masani ong i: Pilipus, I ieiang komail er ansau
warai, a koe so wewe kin ia? Me kilang ia er i me kilangadar
Sam. A iaduen om indada: Kasale ong kit Sam? 10 Koe so
kamelele, me ngai podidi ong Sam o Sam podidi ong ia? A
padak kan, me I ki ong komail, kaidin pein ai, a en Sam,
me mi re i, i me kin wiawia dodok pukat. 11 Kamelele ia,
ngai podidi ong Sam, o Sam kin podidi ong ia; a ma so,
komail kamelele ia pweki ai wiawia kan. 12 Melel, melel I
indai ong komail, meamen poson ia, a pil pan wiawia dodok
kan me I kin wiawia, o a pan wiada, me lapa sang mepukat,
pweki I kokola ren Sam. 13 A meakot komail pan poeki ni
ad ai, iei me I pan wia, pwe Sam en lingana kida Na. 14
Ma komail pan poeki maekot ni ad ai, I pan wia. 15 Ma
komail pok ong ia, en kapwaiada ai kusoned akan! 16 A I
pan poeki ren Sam, a i me pan porone dong komail amen
saunkamait, pwen mi re omail kokolata. (aiōn g165) 17 Ngen
en melel, me sappa so kak ale, pwe re sota kilang i pil sota
asa i. A komail asa i pwe a kin mi re omail, o a pan mi lol
omail. 18 I sota pan mueid ong komail, en sapoupou, I pan
ko dong komail. 19 Ansau kis sappa solar pan kilang ia, a
komail kin kilang ia. Ngai me maur, o i me komail pil pan
memaureki. 20 Ni ran o komail pan asa, me ngai podidi ong
Sam ai o komail podidi ong ia o ngai ong komail. 21 Me
aleer ai kusoned akan o kapwaiada, iei me kin pok ong ia, a

me kin pok ong ia, kin konekon ren Sam ai, a I pan pok
ong i, o kasansale ong i pein ngai. 22 Iudas, kaidik Iskariot,
potoan ong i: Maing, iaduen re pan kotin kasansale ong kit
pein ir, a ong sappa so? 23 Iesus kotin sapeng masani ong i:
Ma meamen pok ong ia, a pan kapwaiada ai padak kan,
a Sam ai pan pok ong i, a se pan ko ong re a kaukauson
re a. 24 A me so pok ong ia, sota kin kapwaiada ai padak
kan. A kaidik ai padak, me komail kin rong, a en Sam o, me
kadar ia dor. 25 Mepukat I padaki ong komail er ni ai mi
re omail. 26 A saunkamait, Ngen saraui, me Sam o pan
poronedo ni ad ai, i me pan kawewe ong komail meakaros o
kataman kin komail me I padaki ong komail er. 27 I mueid
ong komail popol. Ai popol me I ki ong komail, kaidin duen
sappa kikida, me I ki ong komail. Mongiong omail der patau,
pil der masak. 28 Komail rongadar, me I indai ong komail er,
I koko wei o pan pure dong komail. Ma komail pok ong ia,
komail pan perenki, me I kokola ren Sam, pwe Sam o me
lapa sang ia. 29 Ansau wet I indai ong komail er mepukat,
mon a pan wiaui, pwe a lao wiaui, komail en poson. 30 I
solar pan kasokasoi toto ong komail, pwe kaun en sappa o
kokodo, a sota a meakot re i. 31 A pwe sappa en asa, me I
kin pok ong Sam, o me I kin wiawia duen me Sam masani
ong ia er, kitail en uda kokowei!

15 NGAI wain melel pot, a Sam ai saumat. 2 Ra karos, me
podidi ong ia, ap sota wa, a kin lepuke sang, a karos
me wa, a kin koko, pwen wa totola. 3 Komail ari makelekel
kidar padak, me I ki ong komail er. 4 Komail podidi ong ia
o ngai ong komail. Ra sota kak pein wa, ma a so podidi
ong wain, iduen komail, ma komail so podidi ong ia. 5 Ngai
wain pot, a ra kan komail. Me podidi ong ia o ngai ong i,
iei i, me kin wawa toto; pwe komail sota kak wia meakot
ma sota ngai. 6 Meamen so podidi ong ia, pan lokidokila
dueta ra, ap mongedi; aramas kin wasa ir pena, kase ir ala
nani iai, ir ari pan rongala. 7 Ma komail podidi ong ia, o ai
padak kan podidi ong komail, komail pan poeki meakot, me
komail mauki, a a pan pwai ong komail. 8 Nan i me Sam
ai kalingana kila, omail wawa toto, o komail pan wiala ai
tounpadak kan. 9 Due Sam o pok ong ia er, iduen I pil pok
ong komail; komail podidi ong ai limpok! 10 Ma komail pan
peiki ong ai kusoned akan, komail pan podidi ong ai limpok,
duen I kin peiki ong en Sam ai kusoned akan, o podidi ong a
limpok. 11 Mepukat I padaki ong komail er, pwe ai peren en
podidi ong komail, o omail peren en unsokela. 12 Nan iet ai
kusoned: Komail en poke pena, duen i pok ong komail er. 13
Sota me a limpok laude sang met, me pan mueid kila maur i
kompokepa kan. 14 Komail me kompokepa i, ma komail
wiawia, me I indai ong komail. 15 I solar kaadaneki komail
ladu, pwe ladu sasa, me a saumas kin wia. A I kaadane kin
komail kompokepa i kan, aki I kasale ong komail er karos,
me I rongadar sang ren Sam ai. 16 Kaidin komail me pil ia
dar, a ngai me piladar komail o kilele ong komail, en kokowei
kapareda wa, o omail wa en mimieta, pwe karos, me komail
pan poeki ren Sam ni ad ai, a pan kotiki ong komail. 17 A iet
me I panaui kin komail, komail en poke pena! 18 Ma sappa
kailong kin komail, komail en asa, me a kailong kin ia mo
omail. 19 Ma kisan sappa komail, sappa pan pok ong me
a; a komail kaidin kisan sappa, pwe I pil komail dar sang
sappa, iei me sappa kailong kin komail. 20 Tamatamanda
kasoi o, me I kasoia ong komail er: Ladu me sota laude
sang a saumas ma re kame ia er, re pil pan kame komail.
A ma irail pan kapwaiada ai padak, re pil pan kapwaiada
omail. 21 A mepukat karos re pan wiai ong komail pweki ad
ai, aki ar so asa me kadar ia dor. 22 Ma I so kodo o padaki
ong irail, nan sota pan dip arail, a met sota peikid pan dip
arail. 23 Me kailong kin ia, pil kin kailongki Sam ai. 24 Ma I
so wiadar dodok kan nan pung arail, me sota amen wiadar,
nan sota pan dip arail. A met irail kilanger o kailong kin ia er
o pil Sam ai. 25 A mepukat wiauier pwe masan o en pwaida,
me intingidier nan arail kapung: Irail kailong kin ia, a sota
karepa. 26 A saunkamait lao kodoer, me I pan kadarado
sang ren Sam, iei Ngen en melel, me kin kodo sang ren
Sam, i me pan kadede ngai. 27 A komail pil pan kadede,
pwe komail iang ia er sang ni tapi o.

16 MEPUKAT I padaki ong komail er pwe komail der
makarada. 2 Irail pan kase komail la sang nan sinakoke,
a eu ansau kokodo, meamen kame komail la, pan kiki ong,
me a papa Kot. 3 A mepukat re pan wiai ong komail, pweki
ar sasa Sam o ngai. 4 A mepukat I padaki ong komail er,
pwe ansau lao leler, komail en tamanda, me I indai ong
komail er. A mepukat I sota indai ong komail er ni tapi o,
pwe I ieiang komail. 5 A met I kola ren me kadar ia do, a
sota amen komail kin idok re i: Ia wasa kom pan kola ia? 6
A pweki ai padaki ong komail mepukat, mongiong omail me
dir en insensued. 7 Ari so, I kasoi ong komail melel, me mau
ong komail I en kola. Pwe ma I so kola saunkamait sota pan
pwara dong komail. A ma I kola, I pan kadara dong komail i.
8 A i lao kodo, a pan kasaui ong sappa dip, o pung, o kadeik.
9 Duen dip, pweki irail sota poson ia. 10 Duen pung, pweki I
kola ren Sam, o komail solar pan kilang ia. 11 A duen kadeik
o, pweki kaun en sappa wet me pakadeikadar. 12 I men
padaki ong komail me toto, a met komail sota kak ong. 13 A
Ngen en melel lao pwarado, a pan padaki ong komail melel
akan karos. Pwe a sota pan padaki wei sang nan pein i, a

meakot a pan rong, i me a pan indada. O a pan kasale ong
komail meakan me pan wiaui. 14 A pan kalingana ia da, pwe
a pan ale me ai o kasale ong komail. 15 Sapwilim en Sam
meakaros, iei me pil udan ai. I me I indakier, me a pan ale
me ai o kasale ong komail. 16 Murin ansau kis komail solar
pan kilang ia; o pil murin ansau kis, a komail pan kilang ia,
pwe I kola ren Sam. 17 Sapwilim a tounpadak kai ap indada
nan pung ar: Dakot met, me a kotin masani ong kitail: Murin
ansau kis komail solar pan kilang ia, o pil murin ansau kis,
a komail pan kilang ia, pwe I kokola ren Sam? 18 Irail ap
indada: Dakot murin ansau kis, me a kotin masanieki? Kitail
sota weweki, me a kotin masani. 19 A Iesus kotin angi, me
re men idok re a, ap kotin masani ong irail: Komail kakaaki
nan pung omail, me I indada: Murin ansau kis komail solar
pan kilang ia, o pil murin ansau kis, a komail pan kilang ia.
20 Melel, melel I indai ong komail, komail pan sangesang
o mamaiei, a sappa pan pereperen; komail pan mamauk,
a omail mauk pan wiki ong popol. 21 Li o ni a pan naitik
kin insensued, aki a ansau leler; a a lao naitikidier seri o, a
solar kin tamanda a insensued, aki a peren kida, me aramas
amen ipwidi ong sappa. 22 Pil dueta komail kin insensued
ansau wet. A I pil pan kilang komail o mongiong omail pan
pereperen. A sota me pan atia sang komail omail peren.
23 A lao ni ran o komail sota pan idok re i meakot. Melel,
melel I indai ong komail, ma komail pan poeki meakot ren
Sam ni ad ai, a pan kotiki ong komail. 24 Sang mas kokodo
komail sota poeki meakot ni ad ai. Poeki, a komail pan ale;
pwe omail peren en unsokela. 25 Mepukat I padaki ong
komail er ni karaseras akan. A eu ansau kokodo, me I solar
pan padapadak ni karaseras, pwe I pan sansal padaki ong
komail duen Sam. 26 Lao ran o komail pan poeki ni ad ai. A
I sota indai ong komail, me I pan kapakapa kin komail ren
Sam. 27 Pwe Sam pein pok ong komail, pweki komail pok
ong ia er o kamelele, me I kodo sang ren Kot. 28 I kodo
sang ren Sam o kodido sappa; I pil kokola sang nin sappa,
kokola ren Sam. 29 Sapwilim a tounpadak kan potoan ong i:
Masani, ansau wet re kin kotin sansal padaki ong kit o solar
ni karaseras. 30 Kit ap asaer, me re kotin mangier meakaros,
o re sota mau ong, amen en idok meakot re omui. I me se
posonki, me re kotido sang ren Kot. 31 Iesus kotin sapeng
irail: Komail posonlar met? 32 Kilang, ansau kokodo, ari a
leler, me komail pan kamueit pasang, amen amen nan udan
deu a o kase ia la. I ap pan kelep; ari so, I sota kin kelep,
pwe Sam o ieiang ia. 33 Mepukat I padaki ong komail, pwe
komail en popole kin ia. Nan sappa komail kin kalokolok, ari
so, komail popol, pwe I kaloedier sappa.

17 IESUS kotin masani wei mepukat, ap kotin masanda
nanlang masani: Sam ai, ansau o leler, en kalinganada
sapwilim omui Ol, pwe sapwilim omui Ol en pil kalinganada
komui. 2 Duen komui kotiki ong i er manaman, en poedi
uduk karos, pwe a en ki ong karos, me komui ki ong i er,
maur soutuk. (aiōnios g166) 3 A iet maur soutuk: Ren asa
komui la, me komui ta Kot melel, o Iesus Kristus, me komui
kadarador. (aiōnios g166) 4 I kalingana komui dar nin sappa, I
kanikialar dodok, me komui kotiki dong ia, I en wiada. 5 A
met Sam ai, kom kotin kalingana kin ia pein omui lingan, me
I linganakier, ni ai mi re omui, ni sappa saikenta mia. 6 I
kasansale ong aramas akan mar omui, me komui ki ong ia
er sang nin sappa. Irail udan noumui, a komui ki ong ia er
irail; a re kin kapwaiada omui masan. 7 A met re asalar, me
karos, me komui ki ong ia er, pwili sang komui. 8 A masan
akan, me komui ki ong ia er, i me I ki ong irail er, o irail aleer
o wewekilar melel, me I pwarado sang komui, o re posonlar,
me komui kadar ia dor. 9 I kin kapakapa kin ir, I sota kin
kapakapa kin sappa, a irail, me komui ki ong ia er, pwe
noumui irail. 10 Pwe karos me ai, iei noumui; a karos me
noumui, iei ai o I lingan kin irail lar. 11 I solar mi sappa, a
mepukat mi sappa. I kola re omui. Sam ai saraui, kanikid
irail ni mar omui, me komui ki ong ia er, pwe irail en me
ta men dueta kita. 12 Ni ai mi re irail, I nikid irail er ni mar
omui, me komui ki ong ia er; I nikid irail er; sota amen ir
salongalar, seri salongala eta, pwe kisin likau en pwaida. 13
A met I koko wei re omui. I padaki wei mepukat nan sappa,
pwe ai peren unsok en mi re'rail. 14 I ki ong irail er omui
masan, o sappa kailong kin irail er, pwe irail kaidin kisan
sappa, dueta, ngai kaidin kisan sappa. 15 I sota kin poeki,
komui en wa irail sang nin sappa, a pwe komui en pera wei
sang irail me sued. 16 Irail kaidin kisan sappa, dueta ngai
kaidin kisan sappa. 17 Kasaraui kin ir ala melel, pwe me
melel omui masan. 18 Duen komui kadar ia dong sappa,
iduen I kadar ir alang sappa. 19 I kasarauila pein ngai pweki
irail, pwe irail kasaraui kila melel. 20 A kaidin mepukat eta,
me I kapakapaki, a pil irail, me pan poson ia pweki arail
padak. 21 Pwe irail karos en me ta men, duen komui Sam
podidi ong ia o ngai ong komui, pwe irail en pil me ta men
re ata, pwe sappa en poson, me komui kadar ia dor. 22 A
lingan, me komui ki ong ia er, I ki ong irail er, pwe irail en me
ta men, dueta kita me ta men. 23 Ngai ong irail, o komui
ong ia, pwe re en song laieu, pwe sappa en asa, me komui
kadar ia dor, o pok ong irail, dueta komui pok ong ia er. 24
Sam, I men, irail, me komui ki ong ia er, en pil mi wasa, me I
kin mi ia, pwe ren ududial ai lingan, me komui ki ong ia er,
pwe komui pok ong ia er mon sappa a tapidar. 25 Sam ai

pung, sappa sasa komui, a ngai me asa komui, a mepukat
asaer, me komui kadar ia dor. 26 O I kasale ong irail er mar
omui. O I pan pil kasaleda i, pwe limpok ota, me komui poke
kin ia er, en podidi ong ir o ngai ong irail.

18 IESUS lao kotin masanier mepukat, ap kotila palilan pil
Kidron, o sapwilim a tounpadak kan iang i: Matuel eu
mi wasa o, me i o sapwilim a tounpadak kan kotilong ong
lole. 2 A Iudas me pangala i, pil asa wasa o, pwe Iesus o
sapwilim a tounpadak kan kin purepure wasa o. 3 Iudas
lao aleer pokon o papa kan sang ren samero lapalap o
Parisär akan, ap kokiieila lamp, o ser akan, o kapwa en pei
kan. 4 A Iesus me kotin mangier meakaros, me pan pit i,
kotiei wong irail masani ong irail: Is me komail rapaki? 5
Re sapeng i: Iesus men Nasaret. Iesus kotin masani ong
irail: Ngai i. A Iudas, me pangala i, pil u iang irail. 6 Iesus
lao kotin masani ong irail: Ngai i, re ap puioki sang, pupodi
ong nan pwel. 7 A pil kotin kainoma re irail. Is me komail
rapaki? Irail inda: Iesus men Nasaret. 8 Iesus kotin masani: I
indai ong komail er, me ngai i. Ari, ma komail rapakin ia, en
purewei sang mepukat! 9 Pwe lepen masan en pwaida, me
a kotin masanier: Sota amen irail, me komui ki ong ia er,
me salongalar. 10 A Simon Petrus, me na kodlas mia, ap
usa pasang, päleki en samero lapalap a ladu, päle pasang
salong a pali maun. A ladu o me ad a Malkus. 11 Iesus ap
kotin masani ong Petrus: Kapure ong om kodlas nan deu a!
Da, dal o, me Sam o kotiki ong ia er, i ender nim? 12 Ari,
pokon o, o ar kaun, o papa en men Sus akan saikidi Iesus o
saliedi i. 13 O kalua mas ren Anas, pwe i sam en Kaipas a
paud o samero lapalap ni par o. 14 Iei i Kaipas, me indai
ong Sus oko: Me mau, aramas ta men en kam kila aramas
akan. 15 A Simon Petrus o pil amen tounpadak idauenla
Iesus. A tounpadak men et, me samero lapalap asaer, iang
Iesus kotilong ong nan matuel en samero lapalap. 16 A
Petrus u liki impan wanim o. Tounpadak teio, me samero
lapalap asaer, pedoi sang kasokasoi ong me sinsila wanim o
ukelong ong Petrus lole. 17 Seripein o, me sinsila wanim,
ap indai ong Petrus: Kaidin amen ren tounpadak kan en
aramas men et koe? A inda: Ngai so. 18 A ladu o papa kan
u wasa o, saunda kisiniai, pwe a kapau; irail rangerang ia, a
Petrus pil iang u rangerang. 19 Samero lalalap ap kalelapok
ren Iesus duen sapwilim a tounpadak kan o duen a padak.
20 Iesus kotin sapeng i: I padapadak sansal ong sappa;
ansau karos I kaukawewedar nan sinakoke o nan im en
kaudok, wasa me Sus oko karos kin pokon pena ia; a sota
man meakot, me I padak wasa rir. 21 Da me kom peidokki
re i? Kalelapok ren me rong ia er, me I padaki ong irail er,
kilang, re asa, me I indada. 22 Ni en Iesus a kotin masani
met, amen sang ren papa ko, me uda impa, ap pikir silang
en Iesus indada: Iduen om sapeng ong samero lapalap?
23 Iesus kotin sapeng i: Ma ai lokaia sued, koe ap kadede
ki duen a sued, a ma me pung menda koe pikir ia? 24 A
Anas ap kadar wong sensal ren samero lapalap Kaipas. 25
A Simon Petrus u, rangerang irail ap indai ong i: Ele koe pil
amen a tounpadak kan? A kamamada indada: Ngai so. 26
Ladun samero lapalap amen, me sauneki ol o, me Petrus
pale sang salong a, ap indada: Kaidin koe me i kilanger re a
nan matuel o? 27 Petrus ap pil kamamada. Malek madang
kakorotada, 28 Irail ap kalua sang Iesus ren Kaipas, walang
nan im en kadeik. Ari, me sangkonai. A irail sota pedelong
ong nan im en kadeik, pwe re de kasaminela pein irail, pwe
re en kak ong tungole pasa. 29 Pilatus ap pedoi wong re irail
indada: Da me komail karauneki aramas men et? 30 Irail
sapeng indang i: Ma men et sota me sued amen, se sota
pan pangalang komui i. 31 Pilatus ap masani ong irail: Pein
komail ale i, kadeikada i duen omail kapung. Sus oko ap
indai ong i: A sota muei ong kit, sen kamela amen. 32 Pwe
masan en Iesus en pwaida, me a kotin masanieda, pwen
kasaleda, duen a pan kamatala. 33 A Pilatus pur ong nan im
en kadeik ekeredo Iesus, kalelapok re a: Komui Nanmarki
en Sus akan? 34 Iesus kotin sapeng i: Kom indada mepukat
sang nan pein omui pam? De akai indai ong komui duen
ngai? 35 Pilatus sapeng: Da, men Sus amen ngai? Toun sap
omui o samero lapalap akan panga dong ia komui; da me
komui wiadar? 36 Iesus kotin sapeng: Ai wei kaidin men
sappa et. Ma ai wei men sappa et, nan ai papa kan pan
pepeita, pwe I ender pan pangalang Sus akan; a kaidin ai
wei ansau wet, 37 Pilatus ap indai ong i: Ari, Nanmarki amen
komui? Iesus kotin sapeng: Komui me inda, me Nanmarki
amen ngai. I me I ipwikidier o pwara kidong sappa pwe I en
kadede melel. Kisan melel akan kin rongerong ngil ai. 38
Pilatus indai ong i: Dakot melel? A lao indawei mepukat, ap
pil pedoi ong ren men Sus indai ong irail: I sota man diar dip
a. 39 A tiak eu mi re omail, i en lapwada meamen ni pasa.
Komail so men, i en lapwadang komail Nanmarki en Sus
akan? 40 Irail karos pil weriwereda indada: Kaidik men et, a
Parapas! A Parapas me lolap amen.

19 PILATUS ap ale Iesus wokida i. 2 A saunpei ko irada
el en tek eu, rap kidang pon kadokenmai o kapwataki i
likau waitata. 3 Re ap kai dong i indada: Iong Nanmarki en
Sus akan! O re pikir silang i. 4 Pilatus ap pil pedoi indai
ong irail: Kilang, i wa dong komail i, pwe komail en asa, me
i sota diaradar dip a. 5 Iesus ap kotieila, kapwataki el en

tek o likau pup waitata. A indai ong irail: Kilang, song en
aramas o! 6 Samero lapalap o papa ko lao udial i, irail ap
weriwereda indada: Kalopuela i! Kalopuela i! Pilatus indai
ong irail: Pein komail ale i kalopuela i! Pwe i sota diar dip a.
7 Sus oko sapeng i: At kapung mia, a duen at kapung a pan
kamatala, pwe a wiaki sapwilim en Kot pein i. 8 Pilatus lao
rongadar mepukat, ap masapwekadar kaualap, 9 O purelong
ong nan im en kadeik o, kalelapok ren Iesus: Komui koti
sang ia? A Iesus sota kotin sapeng i. 10 Pilatus ap indai ong
i: Komui sota sapeng ia? Komui sota asa, me i manaman
ong kapiti uk ala o pil manaman ong kalopue uk ala? 11
Iesus kotin sapeng: Sota man om manaman en kaoe ia, ma
a so muei ong komui sang poa. Ari, dip en me panga ia
dong komui er me lapa sang. 12 Ari, Pilatus ap song kapitila
i, a Sus oko weriwer indada: Komui kaidin kompoke pan
Sisa, ma komui pan kapitila men et. Meamen kasapwiladang
nanmarki pein i kin palian Sisa. 13 Pilatus lao rongadar kasoi
pukat ap kapwareda Iesus, kaipokedi pon deun kadeik, wasa
me adaneki Pepment, a ni lokaia en Ipru: Kapata, 14 A i
ran en onop ong pasa impan auer kawonu. I ari masani
ong Sus oko: Kilang, omail Nanmarki! 15 A re weriwereda:
Sikenewei! Sikenewei! Kalopuela i! Pilatus masani ong irail:
Da, i en kamela omail Nanmarki? Samero lapalap akan
sapeng: Sota at nanmarki, Sisa eta. 16 I ari pangalang irail i,
pwen lopuela. Rap koledi Iesus kaluala. 17 A pein i kotin wa
a lopu, kotilang wasa me adaneki wasan pondal, a ni lokaia
en Ipru: Kolkata, 18 Wasa re kalopuela i iangaki riamen,
amen ni pali maun, a amen ni pali maing, a Iesus nan pung
ara. 19 Pilatus ap pil wiadar inting eu, kakonei ong pon lopu
o. A iet inting: Iesus en Nasaret, Nanmarki en Sus akan. 20
Sus akan me toto, me wadokedi inting wet, pwe wasa Iesus
kotin lopuela ia, me salong kanim o. A inting o wiauier ni
lokaia en Ipru o Krik o Latain. 21 Ari, samero lapalap oko
potoan ong Pilatus: Der intingiedi: Nanmarki en Sus akan,
a me a indada: Ngai Nanmarki en Sus akan! 22 Pilatus
sapeng: Me i intingiedier, i eta ai inting. 23 Saunpei ko lao
kalopuela Iesus, rap ale sapwilim a likau kan, lepuk pasang,
wiakida pakis paieu, pakis eu ong amen amen en saunpei
ko o pil sapwilim a sakit, me so deidei pena, a pon ta sang
poa lel pa. 24 Irail ap kasoi nan pung arail: Kitail ender ter
pasang i, a kadoropwaki, me pan aneki, pwe kisin likau
en pungala, me indinda: Irail nek pasang ai likau kan nan
pung ar o kadoropwa ai sakit. Iei me saunpei ko wiakida
mepukat. 25 A in en Iesus u ni tapin lopu en Iesus, o ri en in
a Maria, en Kleopas a paud, o Maria men Makdala. 26 Iesus
lao kotin masani in a o tounpadak men u imp a me a kotin
kupura mauki, ap kotin masani ong in a: Li, kilang noum
ol! 27 Ap kotin masani ong tounpadak o: Kilang in om! Ari,
sang ni auer ota tounpadak o apwali i. 28 Iesus lao kotin
mangier, me meakaros nikier, ap kotin masanier: I men nim
pilada, pwe kisin likau en pungala. 29 A kasak mi wasa o,
me audeki pineka. Irail kaduedi lim eu nan pineka, ki ong
ni alek apot, kidalang ni silang i. 30 Iesus lao kotin uraker
pineka, ap kotin masani: A nikier. I ari kotin kamotauiedi
kadokenmai, kadarala ngen e. 31 Sus oko ap poeki ren
Pilatus, me nä arail en katipitip pasang o ren wisiki sang,
pwe war arail ender langelang nin lopu ran en sapat. Pwe iei
ran o ran en kaonop, pwe iei ran en sapat o me lapalap. 32
Saunpei ko ap kai ong, katip pasang nä en me pali et o
en me teio, me iang lopuelar. 33 A re lao kai ong Iesus o
diaradar, me a matalar, rap sota katip pasang aluwilu a kan.
34 A saunpei men dokoki katieu pot pangepang a; madang
nta o pil kusekusewei. 35 A me udial mepukat, kin kadede
o a kadede me melel, o a asa, me a kin kadede, iei me
melel, pwe komail en pil poson. 36 Pwe mepukat wiauier,
pwe kisin likau en pungala: Aluwilu a sota pan tip pasang.
37 O pil eu kisin likau kin inda: Irail pan kangkakil i, me re
dokodi. 38 Murin mepukat Iosep men Arimatia, tounpadak
en Iesus amen, ari me rir, pweki a masak Sus oko, ap poeki
ren Pilatus, en mueid ong i kalep en Iesus. Pilatus ari mueid
ong i. I ari waiki sang kalep en Iesus. 39 Nikodemus me poto
dong Iesus ni pong, pil kodo, wado paun epuki en potik en
mire o alos. 40 Irail ap ale kalep en Iesus, kidimki pena likau
linen kai iangaki pomau kan, duen tiak en Sus akan, ni ar
kin sarepedi. 41 A wasa me a kotin lopuela ia, matuel eu mia
ia, a nan matuel sousou kap eu mia, me saikenta amen
saredi ia. 42 I wasa me ira nekidala Iesus, pweki ran en
kaonop en Sus akan, o sousou me koren.

20 NI ran kaieu en wik Maria men Makdala pwara dong
sousou o nin soran, a saikenta ran pasang, ap diaradar,
me takai o katapur sanger mon sousou o. 2 I ap tanga wei,
ko dong Simon Petrus o tounpadak teio, me Iesus kotin
kupura mauki, indai ong ira: Irail wa sanger Kaun o nan
sousou o, a se sasa, wasa re kidi ong ia i. 3 Petrus ari koieila
o tounpadak teio ap ko dong sousou o. 4 Ira wiaki eu tanga
wei, a tounpadak teio me madang mon Petrus lel sousou
mas. 5 A lao itiokidi, ap kilangada likau linen wonon, ap sota
pedelong ong lole. 6 Simon Petrus ap kokodo idauen i, ap
pedelong ong nan sousou o, diarada likau linen ko wonon. 7
O lim en pudo me pira a kadokenmai, me sota iang likau
linen ko; a lim pena wasa toror. 8 A tounpadak teio me tiong
dong sousou o, ap pil ko ong lole; i ari diarada o posonla. 9
Pwe ira kaikenta weweki kisin likau, me a en iasada sang a

matala, 10 Tounpadak ko ap pur onger nan deu'ra. 11 A
Maria u liki sal ong sousou o sangesang. O ni a sangesang a
poridi, kilanglong ong nan sousou o, 12 Kilangada tounlang
riamen momod ia, kapwateki likau pwetepwet, amen liman
kadokenmai a amen liman aluwilu a kan, wasa kalep en
Iesus kotikot iaer, 13 Ira ari masani ong i: Li, da me koe
sangesangki? A indai ong ira: Aki irail wa sanger ai Kaun, a i
sasa, wasa re kidi ong ia i. 14 A lao indada met, ap soupei
wei kilanger Iesus kotia u o sasa, me i Iesus. 15 Iesus kotin
masani ong i: Li, da me koe sangesangki? Is me koe kin
raparapaki? A kiki ong, me i me saumat o, ap indang i:
Maing, ma komui wa sanger i, indai ong ia, wasa komui kidi
ong ia i, i ap pan wala sang i. 16 Iesus ap kotin masani ong
i: Maria! I ari soupei ong, potoan ong i: Rapuni! Iet wewe:
Saunpadak. 17 Iesus kotin masani ong i: Der sair ia, pwe
I kaikenta pwarala ren Sam ai, a kola ren ri ai kan, kaire
kin irail, I kokodala ren Sam ai o Sam omail, ren ai Kot o
omail Kot, 18 Maria men Makdala kodo kaireki tounpadak
kan, me a kilangadar Kaun o, o me a kotin masani ong i
mepukat. 19 Lao nin sautik en ran ota, ni ran kaieu en wik, ni
wanim ko me ritidier, wasa tounpadak kan pokon pena ia,
pweki ar masak Sus oko, Iesus ap kotido u nan pung arail,
masani ong irail: Komail popol! 20 A lao masaniada met, ap
kasale ong irail lim a kan o pangepang a. Tounpadak kan
ap perenda ni ar kilangada Kaun o. 21 Iesus ap pil kotin
masani ong irail: Komail popol! Duen Sam o kadar ia do,
iduen I kadar komail la. 22 A lao masanier met, ap ngidi
ong irail masani: Komail ale Ngen saraui! 23 Me komail pan
lapwada dip ar akan, re lapwadar; o me komail katengedie
dip ar akan, pan tengedier. 24 A Tomas amen ekriamen, me
adaneki Didimos, sota iang irail, ni Iesus kotin pwarador. 25
Tounpadak teio ap indai ong i: Se kilanger Kaun o. A i me
indai ong irail: Ma i sota pan kilang lip en mata nan lim a
kan, o kilong ong nan lip en mata sondi en pa i, o kilong ong
pa ni pangepang a, i sota pan poson. 26 Murin ran walu
sapwilim a tounpadak kan pil pokon pena, o Tomas iang
irail. Wanim ko lao ritidier, Iesus ap kotido, u nan pung arail
masani: Komail popol! 27 Ap kotin masani ong Tomas: Kido
sondin pa om o kilang pa i kat, o kido pa om, kilong ong
nan pangepang ai, o der soposon, a poson ta! 28 A Tomas
sapeng indang i: Ai Kaun o ai Kot! 29 Iesus kotin masani
ong i: Pweki om kilang ia er, koe poson kilar, a meid pai, me
kaikenta kilang ap poson. 30 Kilel toto me so intingidier nan
puk wet, me Iesus kotin wiadar nan pung en sapwilim a
tounpadak kan. 31 A mepukat me intingidier, pwe komail en
poson, me Iesus me Kristus sapwilim en Kot Ol. O komail en
poson ap aneki maur pweki mar a.

21 A MURIN mepukat Iesus pil kasale ong tounpadak
kan pein i pon le en Tiperias; a iet duen a kasaledar: 2
Simon Petrus o Tomas, me adaneki Didimos, o Natanael
men Kana nan Kaliläa, o nain Sepedäus ol oko, o pil sapwilim
a tounpadak riamen me pokon pena, 3 Simon Petrus indai
ong irail: I pan kola laid. Irail indai ong i: Se pil pan iang
uk. Irail ari koieila, kereda pon kisin sop pot. A ni pong o re
sota saikidi meakot. 4 A lao wasa ranier, Iesus ap kotikot
ni oror, a sapwilim a tounpadak kan sasa, me i Iesus. 5
Iesus ap kotin masani ong irail: Seri ko, sota kan omail? Re
sapeng i: Sota. 6 A kotin masani ong irail: Kaduedi uk o pali
maun en sop o, a komail pan diarada. Irail ap kaduedi; re ap
solar kak apiada pweki mam toto. 7 Tounpadak o, me Iesus
kotin kupura mauki, ap indai ong Petrus: Iei Kaun o. Simon
Petrus loa rongadar, me i Kaun o, ap pira ong a sakit en liki
pwe a kiliso, ap lusedi ong nan le o. 8 A tounpadak tei kan
seisei kodo nan kisin sop, pwe re so doo sang sap o, ele
tipong en pa riepuki, urakido uk o mam oko. 9 Irail leler sap,
rap diaradar kisiniai o mam oko mi poa o prot. 10 Iesus ap
kotin masani ong irail: Wado kisan saik omail! 11 Simon
Petrus ap koda waikelong dong nan sap uk o, me dir en
mam kalaimun epuki limek silimen; mam me toto, ari so, uk
sota olar. 12 Iesus kotin masani ong irail: U kodo manga! A
sota amen ren tounpadak kan kak idok re a: Is komui? Pwe
re asaer, me i Kaun o. 13 Iesus ap kotido limada prot, nek
ong irail o pil mam oko. 14 A i me kasilepak en Iesus a kotin
kasale ong sapwilim a tounpadak kan pein i, murin a iasada
sang a matalar. 15 Irail lao mangaer. Iesus ap kotin masani
ong Simon Petrus: Simon, nain Iona, koe kin pok ong ia mon
mepukat? A i potoan ong i: Ei Maing, ir me mangi, me i kin
pok ong ir. A kotin masani ong i: Apwali nai sippul akan!
16 A pil masani ong i kariapak: Simon, nain Iona, koe kin
pok ong ia? A sapeng i: Ei Maing, ir me kotin mangi, me i
kin pok ong ir. A kotin masani ong i: Apwali nai sip akan!
17 A kotin masani ong i kasilepak: Simon, nain Iona, koe
kin pok ong ia? Petrus ap mamauki a peidok pan silepak:
Koe pok ong ia? A potoan ong i: Maing, ir me kotin mangi
meakaros, re kotin mangi, me i kin pok ong ir. Iesus kotin
masani ong i: Apwali nai sip akan! 18 Melel, melel I indai
ong uk, ni om manakap koe pein pirai uk pena, ap alu wei
wasa, me koe mauki. A koe lao likailapala, koe nek kida wei
pa om akan, a amen pan pirai uk edi o kalualang wasa, me
koe kang kola ia. 19 I me a kotin kokop kidar, duen a pan
kapingaki Kot a matala. A lao kotin masanier met, ap masani
ong i: Idauen ia! 20 Petrus ap soupewei, kilang tounpadak o
idauen ira, me Iesus kotin kupura mauki o me pil mi pan
kupur a ni kamadip o kalelapok: Maing, is i, me pan pang

komui la? **21** Petrus lao kilanger i, ap indai ong Iesus: Maing,
menda men et? **22** Iesus kotin masani ong i: Ma I mauki,
a en mimieta I lao puredo, menda re om? Koe en idauen
ia! **23** Kasoi pot et ap loloki sili nan pung en saulang kan,
me dene tounpadak o sota pan mela. A Iesus sota kotin
masanier, me a sota pan mela, a: Ma I mauki, a en mimieta I
lao puredo, menda re om? **24** Iet tounpadak, me kadele
mepukat o intingiedier mepukat; a se asa, me a kadede me
melel. **25** A song toto, me Iesus kotin wiadar a ma irail karos
pan intingidi, i lamelame, me sappa sota itar ong koledi puk
kan, me pan intingidi.

Wiawia

1 MAING Teopilus, i wiadar tapin kasoi duen meakan,
me Iesus kotin tapiadar, duen a wiawia o kaukawewe
karos. **2** Lao lel ran en a peukedala mon a kotin kakalik ong
wanporon akan, me a kotin piladar ren Ngen saraui, **3** Me a
pil kotin kasansale ong pein i ieias ki kilel melel toto murin a
kalokolok o a pwara dong irail ran paeisok o kapakaparokeki
duen tiak en wein Kot. **4** A ni a kotikot re'rail, a kotin kakaliki
ong irail, ren der kowei sang Ierusalem, a ren auiaui, inau en
Sam lao pwaidar, me komail ronga sang ia er. **5** Pwe Ioanes
wia paptais ki pil, a komail pan paptais kila Ngen saraui ni
eu ran me koren. **6** Irail lao pokon penaer, rap kalelapok re a
potoan ong: Maing, ansau wet re pan kotin kapure dong
Israel wei o? **7** A kotin masani ong irail: Menda re omail, en
asa ansau de auer, me Sam okila nan pein a manaman? **8**
A komail pan ale manaman en Ngen saraui, me pan di po
omail; komail ap pan ai saunkadede kan nan Ierusalem,
o Iudäa pon o Samaria, o lel wong irepan sappa. **9** A lao
masanier mepukat, ap peukedalar ni ar kangkakil, pali en
dapok pali idandalar i sang mon mas arail. **10** Ni ar kilekilang
nanlang, ni ansaun a kotidala, kilang, ol riamen mi nan likau
pwetepwet, kotikot re'rail. **11** Me pil masani: Ol en Kililäa
komail, da me komail sarakidang nanlang? Iei Iesus, me
peukedala nanlang sang komail, a pan kotin puredo, duen
komail udialer a kotidalar. **12** Irail ap purelang Ierusalem
sang dol o, me ad a Oliwe, me koren iong Ierusalem; a doo
sang al en sapat pot. **13** Irail lao kotilong ong, ap kotidang
nan pera poa, wasa re kin kotikoteta, irail karos: Petrus,
o Ioanes, o Iakopus, o Andreas, o Pilipus, o Tomas, o
Partolomäus, o Matäus, o Iakopus nain Alpäus, o Simon
Selotes, o Iudas ri en Iakopus. **14** Mepukat karos wiaki eu
podidi ong kapakap, li akai pil iang irail, o pil Maria in en
Iesus o ri a ol akan. **15** Ni ran oko Petrus ap uda nan pung
en saulang kan masani (irail me impan epukiriek): **16** Ri
ai kan, kisin likau en pungala, me Ngen saraui kalokaia ki
Dawid mas o iran Iudas, me karedo, me saikidi Iesus oko.
17 Pwe a pil wadawad ong kitail, er o aleer pwais a dodok
wet. **18** Nan ol men et pwaine kidar pwain en a sapung sap
eu, a ni a dikaudi, ap lop pasang o kanangan kaped a ap
poie sang. **19** Toun Ierusalem karos asada met. Ari, sap
o adanekila akeldama ni pein arail lokaia; iet wewe: Sap
en nta. **20** Pwe a intingidier nan puk en psalm: Im a en
liselipingala o solar, me pan kauson lole, a amen me pan
ale a koa. **21** Ari, amen sang ren ol akan, me poden iang
kitail er, ni ansau me Kaun Iesus kotikot re atail, **22** Sang ni
muein paptais en Ioanes kokodo lel ni ran o, me a kotin
peukada sang kitail er, pan iang kitail wiala saunkadede en a
kotin iasada. **23** Irail ari kileledi riamen: Iosep iei Parsapas,
me pil ad a Iostos o Matias. **24** Irail ap kapakap masani:
Maing, ir me kotin mangi mongiong en amen amen, re kotin
kasansaleda, is me re kotin pilada ren me riamen et, **25** Pwe
i en ale pwais a dodok wet o koa en wanporon, me Iudas
pupe sang, pwen kolang deu a. **26** Irail ap kadoropwada. A
doropwa ko ong Matias; i ari iang wadawad ong wanporon
ekamen oko.

2 RAN en pentikos lao leler, irail karos kot pena wasa ta
kis. **2** A madang ngil laud eu likamata ngil en melimel
peidido sang nanlang o kadirela im o wasa, re kot pena ia. **3**
A Io sirangerang akai likamata kisiniai pwarado sokedi pon
amen amen. **4** Irail karos ap dire kila Ngen saraui ap pikikidi
padaki wei ni lokaia toror, duen Ngen kotin kamasan irail
ada. **5** Men Sus, ol lelapok ko sang nan wei karos pan lang
kaikairu Ierusalem. **6** Irail lao ronger duen mepukat karos, ap
pokon penaer o puriamui kila, aki amen amen ronger udan a
lokaia. **7** Irail karos poneponeki o puriamuiki indada: Kilang,
kaidin mepukat karos men Kililäa, me kin padapadak? **8** A
daduen, kit kin rong irail amen amen ni udan ngil atail? **9**
Men Partien, men Medien, men Elam, o toun Mesopotamien,
o Iudäa, o Kapadosien, o Pontus, o Asien, **10** O Prikien,
o Pampilien, o Äkipten, o liman Lipien; salong Kirene, o
men Rom, me mi wasa et, karos Sus oko o Proselit oko, **11**
Men Kreta o men Arapien, iaduen kitail kin rong kin irail
udan ngil atail ar katitiki manaman en Kot akan? **12** Irail
karos ari pingidar o ponepondar, indada nan pung arail:
Dakot met? **13** Akai lalaue indada: Irail dire kila wain kap. **14**
A Petrus iangaki ekamen oko ap kotida, kapitie laudeda
masani ong irail: Ol en Iudäa kan o komail karos, me kauson
Ierusalem, komail en asa duen met, o komail rong mas ai
padak! **15** Pwe mepukat kaidin sakaular, duen omail kiki ong,
pwe apton auer kasilu en ran wet; **16** Pwe iei mepukat, me
lolok ren saukop Ioel: **17** Kot kotin masanier: Ieteten me pan
wiaui ni imwilan ran akan: I pan kamoredi Ngen i pon uduk
karos. Noumail ol o li akan ap pan deideikop, o noumail
manakap akan pan kilekilang kaudial akan, o noumail di
ma kan pan auramenda; **18** A ni ran oko I pil pan kamoredi
Ngen i pon ai ladu o lidu kan, rap pan deideikop. **19** O I
pan kapwareda manaman akai nanlang pali poa, o kilel akai
nin sappa pali pa: Nta, o kisiniai, o adiniai; **20** A katipin
pan wukila rotorotala, a saunipong pan wiala nta mon ran
lapalap o lingan en Kaun o pan pwarado. **21** O a pan wiaui
ma meamen likwir ong mar en Kaun o, a pan dorela. **22** Ari
ol en Israel, komail rong kasoi pot et: Iesus men Nasaret
Ol amen, me Kot kotin kilele kidar nan pung omail dodok

kelail akan o manaman akan, o kilel akan, me Kot kotin
wiaki i nan pung omail, duen me komail pein asa; 23 I lao
pangalar duen kupur en Kot erpit, komail ap saikikidi pa en
me sapung kan, ap pasuredi ong ni lopu o kamatalar. 24 I
me Kot kotin kaiasadar, ni a kotin lapwada sal en a matala,
pwe a sota kak ong, en kolekol i. 25 Pwe Dawid masanier
duen i: I ngingar Kaun o potopot mo i; pwe a kotikot ni pali
maun i, pwe i ender mokid. 26 I me mongiong i peren kida, o
lo i popoleki; pil uduk ai pan kamoledi ni kaporopor. 27 Pwe
re sota pan kotin likidmaliela ngen i nan wasan mela pil sota
kotin mueid ong, me sapwilim ar Saraui o pan mor pasang.
(Hadēs g86) 28 Re kotin kasansale ong ia er al en maur akan;
re pan kotin kadir kin ia la popol mon silang ar. 29 Ri ai kan
mueid ong ia, en aima padaki ong komail duen sam atail
Dawid, me pil matalar o saredier, o sapwilim a sousou mi re
atail lao lel ran wet. 30 A saukop amen, ap mangi, me Kot
kotin kaula inauki ong i, me kisan wa men pan kaipokedi pon
mol a. 31 Ari, ni a mamangi duen en Iesus a iasada, ap
kotin masani, me a sota likidmalielar nan wasan mela, o
pil uduk a sota mor pasang. (Hadēs g86) 32 I Iesus, me Kot
kotin kaiasadar, kit karos saunkadede en mepukat. 33 A lao
sapwilekidar pali maun en Kot, a kotin aleer sang ren Sam,
en kapwaiada inau duen Ngen saraui, ap kotin kamoredi,
me komail kin udial o rongerong. 34 Pwe kaidin Dawid, me
kotidala nanlang kan, a pein i kotin masani: Kaun o kotin
masani ong ai Kaun: Mondi ni pali maun i! 35 I lao wiaki om
imwintiti utipan nä om akan. 36 Ari, men Israel karos en asa
melel, me Kot kotin kasapwilada i, en Kaun o Kristus i Iesus
me komail kalopuelar. 37 Irail lao rongadar met, ap lel ong
nan mongiong arail, re ap indai ong Petrus o wanporon tei
kan: Ri at oko, da me sen wiada? 38 Petrus ap masani ong
irail: Komail kalula, o amen amen en paptais ong ni mar en
Iesus Kristus, pwe dip omail akan en lapwada. A komail pan
tungole Ngen saraui. 39 Pwe nan inau wet ong komail o
noumail seri kan, o ong irail karos men ilawei, me Kaun, atail
Kot, pan kotin molipe. 40 O pil song en masan toto, me a
kadede ong irail, o panaui kin irail, masani: Komail en dorela
pein komail sang nan di sued wet! 41 Irail me duki ong a
masan ap paptaisela; ari, ni ran o aramas impan silekid me
saulangalar. 42 Irail dadaurata padak en wanporon akan, o
ar minimin pena, o kamadip saraui, o kapakap akan. 43
Lomwi ap kipadi aramas karos o manaman o kilel akan toto
wiauier ren wanporon akan. 44 O karos me posonla, kin
pokopokon o aneki pena kapwa takis. 45 O netikila ar kapwa
kan o nene ong irail karos, duen ar samama amen amen.
46 Irail ari kaukaule wia minimin eu nan im en kaudok o, o
pilitiki pena prot nan im ar akan, o re mangamanga ni popol,
o lolepot pena, 47 Kapikapinga Kot o konekon ren aramas
karos. A Kaun o kotiki ong momodisou, me dorela kan ni ran
karos.

3 A PETRUS o Ioanes wiaki eu kotidalang nan im en
kaudok ni auer en kapakap, auer kaduau. 2 A ol amen
me tikida nä a dangidang, me kin wisikedo pwiledi liman
wanim en im en kaudok, me ad a lingan, ni ran karos, pwen
wia poekipoeki ren me kin kolong ong nan im en kaudok. 3 A
lao kilanger Petrus i Ioanes, ni ara pan kotilong ong nan im
en kaudok, ap poeki, pwen ale meakot. 4 A Petrus i Ioanes
masani i, ap masani ong: Saradang kit! 5 I ari saradang ira,
kasikasiki, me a pan tungole meakot re'ra. 6 Petrus ap kotin
masani: Sota ai silper de kold, a meakot mi re i, me i pan ki
ong uk: Ukida mar en Iesus Kristus en Nasaret o alu! 7
I ari koledi pa a maun o kauada i, a nä a o tikil en nä ap
madang kelailadar. 8 Ap lusada o alu iang ira lang nan im en
kaudok, masimasiok sili, kapikapinga Kot. 9 O aramas karos
kilang a alialu sili o kapikapinga Kot. 10 A irail asa, me i, me
kin poekipoeki liman wanim lingan en im en kaudok, irail
pingkidar o poneponeki duen me wiaui ong i er. 11 A ni a iang
Petrus, o Ioanes, aramas karos puriamuiki, ap tang penang
irail nan palank, me ad a palank en Salomo. 12 Petrus lao
masani mepukat, ap kotin masani ong pokon o: Ol en Israel,
da me komail puriamui kila met? De da me komail kilekilang
kin kit, likamata kit me kakelada i ni pein at kel de Ielapok?
13 Kot en Apraam, o Isaak, o Iakop, Kot en sam atail akan
kalinganada sapwilim a Iadu Iesus, me komail pangala o
likidmaliela ren Pilatus ni a kileledier, me a pan lapwada i. 14
A komail likidmaliela me Saraui o, o me Pung, ap poeki lolap
amen, en lapwa dong komail. 15 A komail kamatalar tapin
maur, me Kot kotin kaiasadar sang ren me melar akan, kit
kin saunkadede en mepukat. 16 Aki poson mar a, mar a ap
kakelada men et, me komail kin kilang o asa, o a poson
kare ong i kelail melel wet mo omail karos. 17 Ari ri ai kan, i
asaer, me omail sasa, me komail wiaki met, pil dueta omail
saumas akan. 18 A ni mepukat Kot kotin kapwaiadar, me
a kotin masanier ren saukop akan karos, me Kristus pan
kalokolok. 19 Komail ari kalula o wukila, pwe dip omail akan
en soredi sang, pwe muein kamaur en pwaida sang wasailen
Kaun o. 20 A lao kotin poronedo, me loki ong komail er:
Iesus Kristus, 21 Me pan kotikot nanlang lao lel ansau, me
meakaros pan pungala, duen me Kot kotin masanier ren
sapwilim a saukop saraui kan sang mas kokodo. (aiōn g165)
22 Pwe pil Moses kotin masanier: Kaun omail Kot pan kaipwi
ong komail Saukop amen, ipwin ri omail akan dueta ngai, i
me komail en ronga sang meakaros, me a pan kotin masani

ong komail. 23 A iet me pan wiaui: Aramas karos, me kang
peiki ong saukop o, pan kasapokela sang ren aramas. 24 A
saukop karos irerokedo sang Samuel, karos me padapadak
pil kokoper duen ran pukat. 25 Komail sapwilim en saukop
akan o en inau, me Kot kotin wiai ong sam atail akan ni
a kotin masani ong Apraam: Kainok karos nan sappa pan
paieki amen kadaudok om. 26 Kot kotin porone dong komail
sapwilim a ladu mas ni a kotin molipe i; pwen kapaia kida
komail, en kawuki sang komail kuros dip omail akan.

4 A NI ara padapadaki ong aramas akan, samero kan, o
saumas en im en kaudok, o sadusär akai, ap pokon dong
ira; 2 Pwe re makaraki ara kawewe ong aramas akan o ar
padapadaki, me Iesus pan kotin kaiasada me melar akan.
3 Irail ap kol ira di o kila ira nan imateng lao manda, pwe
a wasa pongier. 4 A me toto, me iang rongadar masan o,
posonlar; ari, toto en ol akan impan limekid. 5 A mandan ran
o saumas, o monsap, o saunkawewe kan pokon pene nan
Ierusalem. 6 A samero lapalap Anas, o Kaipas, o Ioanes, o
Aleksander, o karos, me kisan kainok en samero lapalap, 7
Irail pwiliki ira di nan pung arail, ap kainoma re'ra: Ni kel en
is, de ni mar en is, me komail wiaki met? 8 Petrus me dir en
Ngen saraui ap masani ong irail: Maing ko, saumas en wei
o monsap en Israel komail, 9 Ma se pan pakadeikada, o
komail kainoma re at ran wet, pweki dok mau ong aramas
somau men, o da me a kelaile kida, 10 Komail o aramas
en Israel karos en mangi, me mar en Iesus Kristus men
Nasaret, me komail kalopuelar, me Kot kotin kaiasadar sang
ren me melar akan, nan i eta, me men et uki o kelail kidar.
11 I takai o, me lokidokila ren komail sause kan, me id wiala
takai en pukakaim. 12 O sota amen, me maur mi re a, pwe
pil sota eu mar pan lang, me pakadara dong aramas, me
kitail pan maur kida. 13 A ni ar kilekilanger en Petrus i
Ioanes ara pereperen o so masak, rap puriamui kila, pwe re
asaer, me ira aramas mal me sota iang skul, o sota non
audaud, rap asaer, me ira ianger Iesus. 14 A ni ar kilanger
aramas o, me kelailadar, uda imp ara, rap sasalar lokaia.
15 Irail lao kadar ira sang nan kapung, re ap kapukapung
pena indada: 16 Da me kitail en wiai ong aramas pukat,
pwe toun Ierusalem asaer, me ira wiadar kilel sansal eu, a
kitail sota kak kalikama. 17 A pwe ede lolok sili nan pung en
aramas akan, kitail en padik inapwi ira di, me ira de padaki
ong aramas amen ni mar wet. 18 Irail lao eker ira do re ap
inapwiedi me ira der pan padaki de kawewe ni mar en Iesus.
19 A Petrus o Ioanes sapeng masani ong irail: Iaduen, me
pung pan kupur en Kot, sen pwili sang komail mon Kot? Pein
komail kasaui! 20 Pwe se so kak so katitiki, me se kilanger o
rongadar. 21 Irail ap kainapwi ira di kalaudela, re ap kadar ira
la, pwe sota me re diaradar, me ira en kamekameki, pweki
aramas akan, pwe karos, kapinga Kot, duen me wiauier. 22
Pwe aramas o, me manaman en kakelada wiaui ong, daulier
saunpar paeisok. 23 Ira lao lapwadar, ap kola ren iang ara
ko, kaireki meakan, me samero lapalap o saumas akan katiti
ong ira. 24 A irail lao rongadar, rap wiaki eu potoan ong
Kot: Maing ir me Kot, me kotin kapikadar lang o sappa, o
madau o audepa'ra karos. 25 Ir me kotin masani ren Dawid,
sapwilim ar ladu: Da me men liki kan lingarangaraki, o da me
wei kan lamelameki me mal akan? 26 O nanmarki en sappa
kan kangudier o saumas akan pokon pena, en palian Kaun
o sapwilim a Kristus. 27 Pwe melel nan kanim wet irail karos
pokon penaer, iet akan: Erodes, o Pontius Pilatus, iangaki
men liki kan, o men Israel akan pwen palian sapwilim ar
ladu saraui Iesus, me re kotin keiedier, 28 Pwen kapwaiada
meakan, me lim ar o kupur ar kileledier, en wiaui. 29 Ari
Maing, re kotin mangi arail lingarangar, kotiki ong sapwilim ar
ladu kan, en kaloki ar masan ni peren. 30 O kotin kapa wei
lim ar, pwen kakelada, o kilel, o manaman akan en wiauiki
mar en sapwilim ar ladu saraui Iesus. 31 Ar kapakap apton
nikier, wasa me re kot pena ia, ap mokimokid. Irail karos
ap direkila Ngen saraui, ap padapadaki masan en Kot ni
pereperen. 32 A mongiong o ngen en ir karos me posonlar,
kin lamalam ta pot, o sota me indada duen ar kapwa: Ai
met, pwe re aneki pena kapwa takis. 33 A wanporon akan
me kelail ni arail kadede me Kaun Iesus kotin iasadar, a
mak lapalap iang irail karos. 34 O solar amen irail, me so a
tungol, pwe karos, me sap de im arail mia, ap netikilar o
wado pwain en me netilar akan. 35 O pwilikidi ni aluwilu en
wanporon akan, o nek ong amen amen duen ar samama.
36 A Ioses me wanporon akan ki ong mar a Parnapas, (iet
wewe: Nain kapol), kadaudok en Lewi amen, men Sipern, 37
Me sap we mia, ap netikilar o wado pwain a, pwilikidi ni
aluwilu en wanporon akan.

5 A OL amen ad a Ananias o a paud Sapira netikila sap eu,
2 Ap okisang kisan pwain a, me a paud iang asa, o wado
lu en moni, pwilikidi ni aluwilu en wanporon akan. 3 A Petrus
masani: Ananias menda Satan kadirela mongiong om, pwen
likam ong Ngen saraui o okisang kisan pwain en sap o? 4
Kaidin udan om, ma a sota pan netila? O kaidin insen om ni
a netilar? A menda koe inauki ong nan pein mongiong om
mepukat? Kaidin aramas, me koe likam ong, pwe ong Kot.
5 Ananias lao rongadar masan pukat, ap pupedi mela. A
karos, me rongerong mepukat, masakadar kaualap. 6 A
manakap oko ap udar, kidim pena i, wala sang, sarepedier. 7
Kadekadeo murin auer silu a paud pwarado, a sota asa, me

wiauier. 8 Petrus ap masani ong i: Katitiki ong ia, ma koma
netikila sap o ni pwain wet? A sapeng: Ei i eta. 9 Petrus ap
masani ong i: Menda koma inauki pena, en kasongesong
Ngen en Kaun o? Kilang, nä en me sarepedier om paud
mier mon wanim o, o re pan wa uk ala. 10 I ap madang
pupedi ni aluwilu a mela. A manakap oko lao pedelong ong,
rap kilangada, me a melar, re ap wala sang o sarepedi i
impan a paud. 11 Lomui kaualap kipadi momodisou karos, o
karos me rongerong mepukat. 12 A kilel o manaman akan
toto wiauiki lim en wanporon akan nan pung en aramas
akan. Irail karos kot pena nan palank en Salomo ni lamalam
ta pot. 13 A sota amen sang ren men liki kan kak pat ong
irail, pwe karos waune kin irail. 14 A me toto, me posonlar
wuki ong Kaun o irail me totoia, ol o li akan. 15 Irail wala me
somau kan pon al akan, pwiliki irail edi pon pet o ro akan,
pwe mot en Petrus en lel ong amen irail, a lau kotido. 16 A
toun kanim akan, me mi impa, pwara dong Ierusalem, wado
me somau o me kalokolokki ngen saut akai, irail karos ap
kelailadar. 17 A samero lapalap o karos me iang i, me pwin
en sadusär, ap uda makar kida kaualap, 18 Koledi wanporon
akan o ki irail la nan imateng. 19 A tounlang en Kaun o kotin
ritingada wanim en imateng oko ni pong, o kotin kalua irail
la liki masani: 20 Komail kola sansal mon aramas, padaki
ong irail nan im en kaudok duen masan kan karos en maur
wet. 21 Irail lao rongadar met, rap sangkonai ong nan im en
kaudok o kaweweda. A samero lapalap o iang oko ap kodo,
eker pena kapung, o saumas en men Israel akan karos,
o ilakwei ong imateng o, pwe irail en wisikedo. 22 A ladu
kan lao pwarado, rap diaradar, me re solar mi nan imateng
o, re ap purodo katitiki, 23 Indada: Se diaradar imateng a
ritidier mau, o pwin silepa ar uda mon wanim oko, a se lao
ritingadar, sota amen me se diar lole. 24 A kapin en im en
kaudok, o samero lapalap akan lao rongada duen lokaia
pukat, re ap ponepon kidar o sota asa, da imwin mepukat.
25 Amen ap pwarado kaire kin irail: Kilang, ol oko, me komail
kilang nan imateng, u nan im en kaudok, padapadaki ong
aramas akan. 26 Kapin iangaki ladu kai ap koieila uk irail
do, a re kadek ong irail, pwe re masak aramas akan, pwe
re de kate irail. 27 Irail wa ir do, ap kidi ong mon kapung
o, a samero lapalap idok re'rail. 28 Masani: Kit so inapwi
komail edi kaualap, me komail ender kawewe ni mar wet?
A kilang, komail kadire kila Ierusalem omail lamalam o, o
komail kin men kapokon ong kit ntan aramas men et. 29
Petrus o wanporon akan ap sapeng masani: Kitail en oke
Kot mon aramas! 30 Kot en sam atail akan kaiasadar Iesus,
me komail kamatalar, pwe komail pasuredier i ong ni lopu
eu. 31 Nan i me Kot kotin kasapwila kidar pali maun a, pwen
Kaun o Saunkamaur, pwen kotiki ong men Israel, en kalula o
lapwa pan dip akan. 32 A kit me sapwilim a saunkadede ni
mepukat, pil Ngen saraui me Kot kotiki onger ren me peiki
ong i. 33 Irail lao rongadar met, re ap lingarangar kaualap
o kapikapiki pena, en kame ir ala. 34 Amen ap uda nan
kapung o, Parisär amen ad a Kamaliel, saunkawewe amen,
me masamas ren aramas karos, me masani, ren kila liki ol
oko ansau kis. 35 A masani ong irail: Ol en Israel komail,
kalaka aramas pukat, me komail pan wia! 36 Pwe ni ran tei
ko Teudas udar ponmasoki, me a me lapalap, a ol impan
papuki iangala i, I ari kamelar o karos, me peiki ong i, muei
pasang o soredier. 37 A murin ol o Iudas en Kalilä ap uda
ni ansaun wadawad o kaweid sapung aramas toto, ren tuki
ong i. Ari, a pil melar o karos, me iang i, muei pasanger. 38 I
ap panaui komail, en sopwei sang aramas pukat, o der doke
irail, pwe ma lamalam o wiawia en me ren aramas, a pan
soredi, 39 A ma ren Kot, komail sota kak kawe ir ala, pwe
komail de kadiarokada, me kin palian Kot. 40 Irail ari peiki
ong i. Re lao ekeredo wanporon akan o woki irail, re ap
inapwiedi, ren der padak ni mar en Iesus, o kadar ir ala.
41 Irail ari koiei sang ni momod en kadeik o, o peren kida,
me re war ong kamekameki mar a. 42 A ran karos re sota
dukedi sang arail kawewe nan im en kaudok o nan deu arail
akan, o re padapadaki me Iesus me Kristus.

6 A TOUNPADAK kan lao totolar ni ran pukat men Krik
kai ap lipaned ong men Ipru, aki sota me apwali ar li odi
kan ni ar dodok en ran akan. 2 Ekriamen oko ap molipe
pena tounpadak kan masani: A sota mau ong, sen muei
sang masan en Kot, pwen papa ni tepel. 3 Ari ri (at) akan,
rapaki sang nan pung omail ol isimen, me kalok mau, me dir
en Ngen (saraui) o lolekong, me sen kasapwiladang dok
wet! 4 A kit pan apapwalita kapakap o dodok pan masan
o. 5 Pokon o ari peren kida kaparok pot et. Re ap piladar
Stepanus, ol amen, me dir en poson o Ngen saraui, pil
Pilipus, o Prokorus, o Nikanor, o Timon, o Parmenas, o
Nikolaus, proselite sang Antiokien amen. 6 Re kidang irail
mon wanporon akan. Re lao kapakaper ap kidang po'rail
lim ar. 7 Masan en Kot ari pwaida kaualap, o tounpadak
kan madang totolar nan Ierusalem, o samero toto pil iang
lamalam o. 8 A Stepanus, me dir en poson o kelail, ap wiadar
manaman o kilel laud kai nan pung en aramas akan. 9 A akai
me udar, me kisan sinakoke en Liperti o men Kirene, o men
Aleksandrien, o men Silisia, o Asien akamai ong Stepanus.
10 A re sota kak palian en Stepanus a kupurokong o Ngen o,
me audeda i. 11 Irail ari pwain ong ol akai, pwen katiti: Se
ronger, me a lalaue moses o Kot. 12 Irail pil kamakarada

aramas, o saumas akai, o saunkawewe, re ap saikidi i o
koledi, re ap wa dong i mod en kadeik o, 13 O kapwareda
saunkadede likam akai, me katitiki: Aramas men et sota kin
dukedi sang a lalaue wasa saraui et o kapung. 14 Pwe se
ronger, me a katitiki, me Iesus en Nasaret pan kawela wasa
et o kawilianla lamalam kan, me Moses kotiki ong kitail er. 15
A karos, me iang mod ong kapung o, kangkakil i, kasauiada,
me silang a dueta silang en tounlang amen.

7 SAMERO lapalap ap masani: Melel mepukat? 2 A masani:
Ri ai o sam ai kan, komail rong, Kot en lingan kotin pwara
dong sam atail Apraam ni a kotikot Mesopotamien, ni a
saikenta kotikot Aran, 3 O kotin masani ong i: Kowei sang
nan sap om o sang ren sau om, ko wong eu sap, me I pan
kasale ong uk! 4 I ap lipa sang nan sap en Kaltäa o kotikot
Aran. Sam a lao matalar, a kotin kalua wong i sap wet, wasa
komail kotikot ansau wet. 5 I ari sota kotin mueid ong i, en
sapaneki sap o, sota wasa, me laude ong pat en nä eu,
ap kotin inauki ong i, ni ansau saikenta sapwilim a seri,
me a pan kotiki ong i o kadaudok a, en sapaneki. 6 A iet
duen me Kot kotin masani: Kadaudok a pan kakairu nan
sap en men wai, o re pan lidula, o kanaudokala saunpar
papuki. 7 O Kot kotin masani: I pan kadeikada toun wei o,
me re kin liduliduwi. A murin met re pan lipa sang sap o,
ap kaudok ong ia sap wet. 8 I ari kotiki ong irail inau en
sirkomsais. A ap wiadar Isaak o sirkomsais i ni ran kawalu, a
Isaak wiadar Iakop, a Iakop sam atail ekriamen oko. 9 A
sam atail oko peirinki Iosep ap netikilang i Äkipten. A Kot
me kotin apwali i, 10 O kotin dorela i sang ni a apwal akan
karos, o kotiki ong i konekon ong kupurokong mon Parao,
nanmarki en Äkipten. I ap kasapwilada i, en kaun en Äkipten
o a dipisou karos. 11 Muein lek ap kipadi sap en Äkipten
karos o Kanaan; i ansau o me apwal melel, o sam atail akan
sota diaradar sak ar kisin sak. 12 A Iakop lao mangi, me
manga mi Äkipten, ap kotin poronelar mas sam atail akan.
13 A lao kariapak Iosep ap diarokadar ren ri a ol akan, o
sau en Iosep sansaledo ren Parao. 14 Iosep ap ilake dong
sam a Iakop, pwen kotilang re a o sau i kan karos, irail me
isiakan limen. 15 Iakop ap kotidilang Äkipten o matalar, i
o sam atail akan. 16 Irail ari wisikelang Sikem o saredier
nan sousou o, me Apraam netiekida moni kai sang ren nain
Emor oko, sam en Sikem. 17 A ansau, me inau en Kot ong
Apraam pan pwaida, lao korendor, men Israel ap kaparapar
o totolar nan Äkipten. 18 A lao lel amen nanmarki kaunda
Äkipten, me sasa Iosep, 19 I me widiwidinga kainok atail
oko, o wia sued ong sam (atail) akan, pwe ren kasela nairail
kisin seri kan, pwe re de memaurata. 20 I ansau me Moses
ipwidier, me seri kaselel amen, ap apapwalieta nan im en
sam a saunipong silu. 21 A lao lokidokilar, sapwilim en Parao
seripein ap dorela i o kakairada dueta udan na. 22 Moses ari
padakeda ni song en lolekong en men Äkipten karos; a i
me manaman ni a masan o wiawia kan. 23 A lao saunpar
paeisok dauer poa, ap lamedar, en tu ong ri a ol akan men
Israel. 24 A lao masani amen, me kalokolok mal, ap sauasa i
o depuk ong, me kaloke mal, ap kotin kamelar ol en Äkipten.
25 Pwe a kupura, me ri a ol akan pan dedeki, me Kot pan
kotin kapiti kin ir sang lim a; a re sota dedeki, 26 A mandan
ran o a kotila re'rail ni ar akamai pena, ap men kotin kapol
ira la, masani: Koma pirien eu, menda koma wia sapung
nan pung oma? 27 A me wiada sapung ong men imp a o
sikon wei i, inda: Is me kasapwil uk adar, pwen at saumas o
saunkapung? 28 Koe pan kame ia la dueta koe kamela men
Äkipten aio? 29 Moses ap tangki sang lokaia pot et o kakairu
sili nan sap en Midian eu, wasa a kanaitikieda ol riamen. 30
Kadekadeo lao par paeisok dauer poa, tounlang amen ap
pwara dong i ni nana Sinai nin tuka teketek umpumpul pot.
31 Moses lao masani, ap kotin puriamuiki kasansal o. A ni a
koti ong, pwen masani, kapitie en Kaun o ap pei dong i: 32
Ngai Kot en sam om akan, Kot en Apraam, o Isaak, o Iakop.
Moses ap kotin rerereda o masak udial i. 33 Kaun o ap kotin
masani ong i: Ki sang sut ni nä om akan, pwe wasa koe u
ia me saraui! 34 I kilanger kankangeranger en nai aramas
akan, o I ronger ar sangesang, ap kodi dong kamaio wei ir
ala. Ari kodo, I pan kadar uk alang Äkipten! 35 I Moses,
me irail mamaleki ni ar indinda: Is me kasapwil uk ada,
pwen at saumas o saunkapung? I me Kot kotin poronela, en
saumas o saunkamaur ki lim en tounlang o, me kotin pwara
dong i nan tuka teketek. 36 Iei i, me kalua ir sang o wiadar
manaman o kilel akan nan sap Äkipten, o nan sed waitata,
o nan sap tan saunpar paeisok. 37 I Moses, me masani
ong men Israel: Kot pan kotiki ong komail saukop amen
sang nan ipwin ri omail ol akan dueta ngai, i me komail en
peiki ong! 38 Iei i, me mi nan momodisou nan sap tan ren
tounlang o, me kotin mamasani ong i pon nana Sinai, o me
kotin ieiang sam atail akan me kotin aleer masan en kamaur,
pwen use dong kit. 39 Me sam atail akan kang peiki ong, ap
siken wei sang irail i, o nan mongiong arail re men sapalang
Äkipten, 40 Potoan ong Aron: Wiai ong kit at kot akan, me
pan tiong mo at, pwe se sasa, da me wiaui ong Moses, me
kalua kit sang nan Äkipten! 41 Irail ari wiadar dikedik en
kaupul amen ni ran oko, o mairong ong kilel en ani mal o, o
perenki, wiawia kan en pa arail. 42 Kot ap kotin saupei sang
irail o kotin mueid ong irail ren kaudok ong usu pan lang
akan duen a intingidier nan puk en saukop akan: Iaduen

komail men Israel, komail mairongki ong ia man akan nan
sap tan ni par paeisok? 43 Melel komail waroki ong mol
ong en Molok, o usu en omail kot Rempan, dikedik kai, me
komail wiadar, pwen pongi; a I pan kasapoke komail la palila
sang Papilon. 44 Mol en kadede mi ren sam atail akan nan
sap tan duen masan en i, me kotin mamasani ong Moses,
me ren wiada duen kilel o, me a kotin udialer. 45 Me sam
atail akan pil aleer, ap iang Iosua wala ni ar sapaneki sap en
men liki kan me Kot kotin koko wei mon silang en sam atail
akan lao lel muein Dawid. 46 Me konekon ren Kot o kotin
anane kauadang Kot en Iakop mol eu. 47 A Salomo me
kotin kauada tanpas eu. 48 A Wasa lapalap sota kin kotikot
nan mol, me pa en aramas wiadar duen saukop o kin katitiki:
49 Nanlang deu i, o sappa utipa i, me Kaun o kotin masani. A
im da, me komail men kauadang ia, de ia wasa, I en kamol
ia? 50 Kaidin pa i, me wiadar mepukat karos? 51 Komail me
katiwo o so sirkomsais nan mongiong o salong omail, komail
kin kaokaoe Ngen saraui ansau karos, komail kin dueta sam
omail akan. 52 Is ren saukop akan me sam omail akan sota
kaloke? O re kamata ir ala, me kopador Pung men et, me
komail pangalar o kamatalar. 53 Komail me aleer kapung ren
tounlang kan, ap sota kapwaiada. 54 Irail rongadar mepukat,
ap olar nan mongiong arail o re teterok ngi ong i. 55 A
Stepanus dir en Ngen saraui kangkakil nanlang o udial en
Kot a lingan o Iesus a kotikot ni pali maun en Kot, 56 Ap
katitiki: Kilang, i ududial nanlang kan ar ritida, o Nain aramas
a kotikot ni pali maun en Kot. 57 Irail ap weriwereda o pinale
salong arail o wiaki eu tanga dong i. 58 Irail lao sikenewei
sang nan kanim o, rap kate i. A saunkadede kan pwilikidier
ar likau ni nä en manakap amen, me ad a Saulus. 59 Irail ari
kate Stepanus ni a kapakap o inda: Maing Iesus, re kotin
kasamo ngen i! 60 I ari kelepuki o ngil laudeda: Maing re der
kapokon ong irail dip wet. A inda met, ap mairedi o ari.

8 A SAULUS pil peren kida a kamela. A ni ran ota ansaun
kamekam en momodisou en Ierusalem tapida; karos
ap muei pasang nan sap en Iudäa o Samaria, wanporon
akan me so. 2 A ol Ielapok kai sarepedi Stepanus o maieiki
i kaualap. 3 A Saulus me kamueit pasang momodisou o
kuli ong im karos, wala ol o Ii karos, kasedi ong irail nan
imateng. 4 A irail me muei pasanger, kakan sili padapadak
duen masan o. 5 Pilipus ap kotilang kanim en Samaria eu o
padaki ong irail duen Kristus. 6 A aramas akan wiaki eu
peiki ong meakan, me Pilipus padaki ong irail. Re rongerong
i o kilang kilel akan me a wiadar. 7 Pwe ngen saut keredi
sang ren me toto ni ar weriwer laud. O me kokon madak o
nä dangidang toto me kelailadar. 8 O peren me lapalap nan
kanim o. 9 A ol amen ad a Simon, me kin wun ani mas o,
kotokotaue men Samaria, me inda duen pein i, me i me
lapalap. 10 A irail karos peiki ong i, me tikitik o me lapalap
akan katitiki: Men et iei manaman en Kot me lapalap. 11 A re
kin peiki ong i, pweki a kin kotokotaue irail sang mas kokodo.
12 A re lao kamelele Pilipus, me padaki duen rongamau
en wein Kot o duen mar en Iesus Kristus, rap paptaisela,
ol o Ii akan. 13 Simon pil iang posonlar, I lao paptaiselar,
ap waroki ong Pilipus. A lao udial kilel o manaman akan,
me wiauier, ap puriamuiki. 14 Wanporon akan me kotikot
Ierusalem lao mangi, me Samaria iang duki ong masan en
Kot, rap poronelang irail Petrus o Ioanes. 15 Ira lao kotido,
ap kapakapa kin irail, pwe re en tungole Ngen saraui. 16
Pwe a saikenta moredi ong amen irail. Re paptaiselar eta
ni mar en Kaun Iesus. 17 Ira ari kotiki ong po'rail lim ar
akan, irail ap aleer Ngen saraui. 18 Simon lao kilanger, me
Ngen saraui kokido en wanporon oko ara pwil po'rail lim ar
akan, ap men ki ong ira kisin moni. 19 Indada: Koma pil
kotiki dong ia manaman wet, pwe ma i pan pwil pon amen
pa i kat, i en ale Ngen saraui. 20 A Petrus masani ong i:
Noum moni en iang uk Iokidokila! Pweki om kiki ong, me
mana en Kot kokido moni. 21 Nan sota pwais om de om
tungol ni dodok wet, pwe mongiong om sota inen mon Kot.
22 Ari, kalukila om sued wet, o poeki ren Kaun o, ma a sota
pan kotin makeki lamelam sued nan mongiong om. 23 Pwe
i kilanger, me koe me dir en edi katik o tengiteng ni me
sapung. 24 Simon ap sapeng indada: Koma kotin kapakapa
kin ia ren Kaun o, pwe mepukat, me koma masani ong ia,
ender pwai dong ia. 25 A ira lao katitiki o kotikida masan
en Kaun o, ap purelang Ierusalem, o padak sili rongamau
nan kisin kanim en Samaria toto. 26 A tounlang en Kaun
o masani ong Pilipus: Uda kola pali air pon al o, me kodi
sang Ierusalem, ko ong Kasa me tan! 27 I ari uda sapalewei.
A kilang, ol en Etiopia, saumas manaman en Kandase, li
nanmarki en Etiopia, me kokoaki a dipisou karos, me kotido,
pwen kaudok nan Ierusalem. 28 A ni a purela sap we, a
kotikot pon dakepa o dondoropwe saukop Iesaia. 29 Ngen o
ap kotin masani ong Pilipus: Kai ong o iangala dakepa! 30
Pilipus ap tanga wong i, ap rongadar a dondoropwe saukop
Iesaia masani: Komui weweki, me komui doropwe? 31 I ari
masani: Pala i pan asa, ma sota, me pan kawewe ong ia? I
ari poeki ren Pilipus en kereda mondi re a. 32 A iet wasa
nan kisin likau o me a wadoker: Duen sip amen, me pakara
wei, pwen kamela, o duen sippul, me kin nenenlata pan me
kote sang wun a, iduen a sota kotin dauasa pasang silang
i. 33 A ni a karakarak a solar pakadeikadar. A is me pan
kak kaweweda duen sau i kan? Pwe a ieias wisike sanger

sappa. **34** Saumas ap sapeng Pilipus masani: I men poeki re
omui, is me saukop katitiki met? Duen pein i de duen amen?
35 Pilipus ap kotiki pasang au a, padaki ong i rongamau en
Iesus, tapiada nan kisin likau wet. **36** A ni ara kokowei, ira
lel ong pil apot, a saumas o masani: Kilang pil o, da me
karompa, me i sota paptais ki? **38** I ap masani dakepa en
udi. Ira karos ap kodi ong pil o, Pilipus o saumas o; i ari
paptais i. **39** Ira lao kodado sang nan pil o, Ngen en Kaun o
ap pokada sang Pilipus. Saumas o ap solar kilang i. I ari
daulul kokowei popol. **40** Pilipus ap diarokadar Asdod; a
dadaululار, padak sili rongamau nan kanim karos lao a lele
dong Säsarea.

9 A SAULUS dadaurata a lingarangaraki tounpadak en
Kaun akan, ap pan kame ir ala, o kola ren samero lapalap
o, **2** Poeki re a kisin likau ong sinakoke en Damaskus
akan, pwe ma a pan diar meamen, me iangala lamalam,
ol de li i en sali irail edi o kalualang Ierusalem. **3** A ni a
sapasapal kokola koren iong Damaskus, marain eu kodido
sang nanlang, sereda i. **4** Ni a pupedi nani pwel, ap rongada
ngil eu, me masani ong i: Saul, Saul, da me koe kame kin
ia? **5** A ap inda: Is komui Maing? A kotin masani: Ngai Iesus,
me koe kin kame. **6** Paurida, kolang nan kanim en, nan a
pan loki ong uk, me koe en wiada. **7** A ol oko, me iang i
kokola, sapaimokid, pwe re rongadar ngil o, ap sota amen
me re kilangadar. **8** Saulus paurida sang nan pwel, mas
a papad eta, ap sota kilang meamen. A re kolokol pa a,
kalualang i Damaskus. **9** I ari sota kilang wasa pong sili
pong. A so kang de nim meakot. **10** A tounpadak amen mi
Damaskus, ad a Ananias me Kaun o kotin masani ong ni
kasansal eu: Ananias! I ari potoan ong: Iet ngai Maing! **11**
Kaun o ap kotin masani ong i: Paurida kowei ong nani al o,
me ad a Inen, ap idok nan im en Iudas amen, me mar a
Saulus en Tarsus. Pwe kilang, a kapakap **12** A kilanger ol
amen ni kasansal eu, me ad a Ananias, me ko dong i o pwil
poa pa a kan, pwe a en kilangki wasa. **13** A Ananias potoan
ong: Maing, i rongadar ren aramas toto duen ol men et, duen
a kin kaokaoe sapwilim ar saraui kan, me mi Ierusalem.
14 O a aleer sang ren samero lapalap akan manaman, en
saliedi karos, me kin likwir ong mar omui. **15** A Kaun o kotin
masani ong i: U kowei, pwe iei ol o, me I piladar, en wala
mar ai ren men liki o nanmarki kan o men Israel. **16** Pwe I
pan kasansale ong i duen won a pan kamekameki mar ai.
17 Ananias ari kola, pedelong ong nan im o, pwil poa pa a
pokon, indada: Ri (ai) Saul, Kaun o me kotin porone ia do; iei
Iesus, me kotin pwara dong komui nani al o ni omui kokodo,
pwe komui en kilangada wasa o dire kila Ngen saraui. **18** A
madang likamata un en mam akai, me pupedi sang ni mas
a, i ari kilangadar wasa o udar paptaiselar. **19** I lao mangaer,
ap kelailadar, ap mimieta ren tounpadak en Damaskus akan
ran akai. **20** A madang padapadak nan sinakoke kan duen
Iesus, me i sapwilim en Kot. **21** A karos, me rongerong i,
puriamui kila indada: Kaidin i, me kin kaokaoe ir, me kin
likwir ong mar wet nan Ierusalem o kodo wasa et, pwen
sali ir edi, kalua ren samero lapalap akan? **22** A Saulus
me manaman kokoda o kapingada Sus oko, me kauson
Damaskus ni a kawewedar, me i me Kristus. **23** Kadekadeo
murin ran toto Sus oko kapung pena en kamela i. **24** A
Saulus ronger, me re masamasan i; irail pil masamasan
wanim akan ni ran o ni pong, pwen kamela i. **25** A tounpadak
kan ale i ni pong apiekidi kopou eu sang pon kel o. **26** A
Saulus lao pwara dong Ierusalem a sosong waroki ong
tounpadak kan, irail karos masak i, pwe irail sota kamelele,
me i tounpadak amen. **27** A Parnapas ale i o kare dong
i ren wanporon akan, o katiti ong irail, duen a kilangadar
Kaun o nani al o, o me a kotin masani ong i, o duen a so
masak padapadaki ni mar en Iesus nan Damaskus. **28** I ari
iang irail er kotin pedepedoi sang o pedepedelong ong nan
Ierusalem o padaki aima ni mar en Kaun o. **29** I o men Krik
kai masan o akamai pena, a re song kamela i. **30** Saulang
kan lao asaer, ap iang i kolang Säsarea, ap kadaralang i
Taris. **31** A momodisou kan ap popol o pwaidar nan Iudäa, o
Kaliläa, o Samaria, o re weweid ni masak en Kaun o, o toto
kilar popol en Ngen saraui. **32** A Petrus lao kakan sili nan
sap akan, a pil kotila ren me saraui kan, me kaukauson Lida.
33 A diaradar aramas amen wasa o, me ad a Äneas, me
wonon par walu, pwe me kokon dangidang. **34** Petrus ari
masani ong i: Äneas. Iesus Kristus kakel uk ada. Paurida,
pein lim pena ki om! I ari paurida madang. **35** A karos me
kaukauson Lida o Saron, kilangada i, re ap wuki ong Kaun
o. **36** A tounpadak li amen mi Ioppe, me ad a Tapea (iet
wewe: Torkas), i me dir en wiawia mau kan o kisakis wei. **37**
A kadekadeo ni ran oko a somaudar o melar. Irail lao duper
i, ap nekidala nan pera poa. **38** A Lida me koren iong Iope.
Tounpadak kan lao ronger, me Petrus kotikot wasa o, rap
kadarala ol riamen re a, poekipoeki: Kom der peikasal, koti
dong kit! **39** Petrus ari kotida iang ir ala. I lao pwarado, re
ap ukadala i pera poa, o li odi karos u impa, sangesang o
kapwareda sakit o likau kan, me Torkas wiadar ni a mimi
re'rail. **40** A Petrus kiiei sang ir karos, ap kelepuki kapakap,
ap saupei ong kalep o masani: Tapea, paurida! I ari pad
pasang, kilangada Petrus, ap modadar. **41** I ari koledi pa a,
kauada i. A lao eker pena me saraui o li odi kan, ap kasale
ong irail i a maureda. **42** Ari a loki sili nan Iope, o me toto

posonla Kaun o. 43 I ari kotikoteta Iope ran toto ren saun me
wiada kil en man amen, me ad a Simon.

10 OL amen mi Säsarea ad a Kornelius, me saumas
en pwin en saunpei eu, me ad a men Italien, 2 Me
lelapok o masak Kot iangaki toun im a karos, me poden
kisakis ong aramas, o kapakap ong Kot ansau karos. 3 A
masani ni kasansal eu tounlang en Kot amen, me pwara
dong i ni klok silu, masani ong i: Kornelius! 4 A kangkakil i o
masakadar, potoan ong: Maing, dakot? A kotin masani ong
i: Om kapakap akan o koleir leler wasailen Kot. 5 Koe ari
kadar wong Iope ol akai, ukedo Simon, me pil ad a Petrus, 6
Me kin kairu ren Simon saun wia kil en man, me im a sal ong
sed; 7 A tounlang o, me kotin mamasani ong i, lao kotilar, ap
ekeredo na ladu riamen o saunpei lelapok amen, me kin mi
re a ansau karos. 8 A lao masani ong irail mepukat karos, ap
kadar ir alang Iope. 9 A mandan ran o ni ar sapasapalwei o
koren iong kanim o, Petrus ap kotila pon im o, pwen kapakap
impan klok eisokriau. 10 Ap men sakadar o a pan sak. A ni
ar kaonopadang i, ap masani kasansal eu: 11 A kilanger
nanlang a ritidar o ed eu likamata tein pwainok kalaimun
kokodi, me imwi kan pukopuk pena o pwilidi ong nani pwel.
12 Song en man en sappa karos mi lole, me kin aluki pa, o
me laualo, o man korop kai, o manpir en pan lang. 13 O ngil
eu peidi dong i masanier: Petrus, paurida, kamela o manga!
14 A Petrus potoan ong: Kaidin Maing, pwe i kaikenta manga
me mal kot, de me samin. 15 A ngil o masani ong i kariapak:
Meakot, me Kot kamakelekeladar koe der mamaleki! 16
Mepukat wiauier pan silepak! Ed o ap kapuredalang nanlang.
17 A Petrus ni a kotin ponepon kidar wewe en kasansal o,
me a masanier, kilang, ol oko me pakadarado sang ren
Kornelius, ap rapaki im en Simon o uda pan wanim o, 18 O
likilikwir pepeidok, ma Simon, me pil mar a Petrus kotikot
wasa o. 19 A Petrus ni a kotin madamadaua duen kasansal
o, Ngen ap kotin masani ong i: Kilang ol silimen raparapa kin
uk. 20 Uda o kodiwei iang irail o so peikasal, pwe Ngai me
kadar irail do. 21 Petrus ap kodilang ren ol oko, masani:
Kilang, iet ngai, me komail raparapaki. Da karepen omail
kodo? 22 Irail inda: Kornelius saumas en saunpei amen,
ol pung amen, me masak Kot, o kalok mau ren Sus akan
karos, me mangier sang ren tounlang saraui en Kot amen,
en poron dong komui, en kotido nan tanpas a, pwen mangi
sang komui masan akan. 23 I ari kasamo ir long o kinte kin
irail er. A mandan ran o a kotin iang ir wei; o saulang en
Iope kai pil iang i. 24 A mandan ran o re leler Säsarea. A
Kornelius kapokon pena sau i o kompokepa kan ap auiaui
irail. 25 A Petrus lao pedelong ong, Kornelius ap tu ong
i o pupedi ong ni aluwilu a o kaudok ong i. 26 A Petrus
kauada i indada: Uda, pwe ngai pil aramas amen. 27 A ni
ara masan pena, ap pedelong ong, diaradar me toto momod
pena. 28 I ari masani ong irail: Komail asa, me a sota inen,
ol en Sus amen en pat ong men liki amen de kola re a. A
Kot kotin kasale ong ia, i ender mamaleki de sauteki amen
aramas. 29 I me i koki do o so peikasal ni ar idok ia. Ari, i
men kalelapok, da karep en omail eker ia do? 30 Kornelius
ap masaniada: Mon pong pa pong ngai kaisesol lel auer
wet. A ni klok duau i kapakap nan im ai. A kilang, ol amen
me kot mo i, mi nan likau lingaling, 31 O masani: Kornelius,
om kapakap me pwaida, o om koleir leler kupur en Kot. 32
Ari, ilakilang Iope, pwe Simon me pil ad a Petrus, en kodo. A
kakairu nan im en Simon saun wia kil en man, me sal ong
sed. A lao pwarado, a pan padapadaki uk. 33 Ngai ari pitipit
ilakilang komui, a meid mau omui pwarador. Ari iet kit karos
sansal mon Kot, pwe sen rong meakan, me Kot masani ong
komui. 34 Petrus ap kotiki pasang silang i indada: Melel,
i asaer, me Kot sota kin kotin lipilipiliki aramas, 35 A nan
sap karos meamen masak i o wiawia me pung, nan i me
konekon re a. 36 Masan o me a kotin kadara dong men
Israel, en kaire kin irail popol ren Iesus Kristus. (Nan i me
Kaun pan meakaros). 37 Komail asa masan me kalok sili me
tapidar nan Kalilëa lel Iudëa pon murin paptais, me Ioanes
wiada padak due. 38 Duen en Kot a kotin keiekier Iesus en
Nasaret Ngen saraui o manaman, me kotin kakan sili wiawia
mau o kakeladar me tanwar en tewil, pwe Kot kotin ieiang
i. 39 A kit karos me saunkadede en meakaros, me a kotin
wiadar nan sap en Sus akan o pil Ierusalem, me re pasuredi
ong nin tuka o kamatalar. 40 Nan i me Kot kotin kaiasadar ni
ran kasilu o kasaleda i. 41 Kaidin ong aramas karos, pwe
ong saunkadede kai, me pilipildar ren Kot, kit me iang i sak
o urak murin a iasadar sang ren me melar akan. 42 I ari
masani ong kit, sen padapadak ong aramas o kadede melel,
me i, me Kot kotin piladar, pwen Saunkapung pan me maur
o me melar akan. 43 A saukop karos kin kadede duen i, me
dip en ir karos, me poson i, pan lapwada pweki mar a. 44 A
ni Petrus kotikida masan pukat Ngen saraui ap moredi pon
karos, me rongerong padak o. 45 A me poson akan, kisan
sirkomsais, karos me iang Petrus pwarador, puriamuiki, me
Ngen saraui pil moredi pon men liki kan. 46 Pwe re rongadar
ar lokaia kida ngil toror kapinga Kot. Petrus ap masanier:
47 Is me pan inapwiedi pil, me mepukat ender paptaisela,
pwe re aleer Ngen saraui dueta kitail? 48 I ari masani, me
ren paptaisela ni mar en Iesus Kristus. Irail ap poeki, a en
mimieta re'rail ran akai.

11 WANPORON o saulang kan, me mi Iudäa, rongadar, me men liki kan pil aleer masan en Kot. **2** Petrus lao pwara dong Ierusalem, me kisan sirkomsais oko ap akamai ong i indada: **3** Kom pwarala ren ol akai me so sirkomsais oko o manga re'rail. **4** A Petrus pikikidi masani ong irail karos me wiauier irerokedo masani: **5** Ngai mi nan kanim Iope wia kapakap. O ni ai wukilar, i kilanger kasansal eu: Ed eu kodido sang nanlang likamata tein pwainok kalaimun eu, me imwi kan pukopuk pena o a kodido imp ai. **6** Ni ai kangkakil, i ap diar o kilanger man aluki pa en sappa kai, o man laoalo, o man korop, o manpir en pan lang. **7** Ngai ari rongadar ngil eu, me masani ong ia: Petrus, paurida, kamela o manga! **8** A ngai potoan ong: Kaidin Maing, pwe sota me mal kot, de me saut kin ko ong nan au ai. **9** A ngil kariapak sapeng sang nanlang: Meakot me Kot kamakelekeledar, koe der mamaleki! **10** Mepukat wiauier pan silepak, ap apdar nanlang. **11** A kilang, madang ol silimen kasinenda mon im, me i mi lole, me pakadara dong ia sang Säsarea. **12** A Ngen kotin masani ong ia, i en iang irail wei so peikasal; a saulang wonemen pukat pil iang ia. Kit ari pedelong ong nan im en ol o. **13** I ari kaire kin kit, duen a kilanger tounlang o kotikot nan im a, masani ong i: Kadara wong Iope ol akai, me pan ukedo Simon me pil ad a Petrus, **14** Me pan padaki ong uk, me koe o noumui kan karos pan maur kila. **15** Ni ai pikikidi padak, Ngen saraui ap moredi ong po'rail, dueta a kotin moredi ong po'tail ni tapi o. **16** Ngai ari tamanda masan en Kaun o, me a kotin masani: Melel, pil me Ioanes paptais kier, a komail pan paptais kila Ngen saraui. **17** Ari, ma Kot kotin kisakisa irail dueta a kotin kisakisa kitail er, kitail me posonlar Kaun Iesus Kristus, is ngai, pwe i en kak palian Kot? **18** Irail lao rongadar mepukat ap nenenla o kapinga Kot indada: Nan Kot pil kotiki ong men liki kan en kalula, pwen maurela. **19** A me muei pasang ni ansau en kamekam en Stepanus, kakan sili lel Pönisien, o Sipern, o Antiokien o sota padaki ong meamen pwe Sus akan eta. **20** A nan pung arail ol akai mia, men Sipern o Kirene, me pwara dong Antiokien, ap pil padaki ong men Krik rongamau en Kaun Iesus. **21** A lim en Kaun o ieiang irail o me toto posonlar wuki ong Kaun o. **22** Rong en mepukat ap peidong momodisou en Ierusalem. Ir ari poronelar Parnapas, pwen kokola lel Antiokien. **23** I lao pwarador o kilanger mak en Kot, ap peren kidar o panaui irail karos, ren kelail ni mongiong arail o podidi ong Kaun o. **24** Pwe i me ol kelail o mau amen, me dir en Ngen saraui o poson. A aramas toto me wuki ong Kaun o. **25** A ap kola Tarsus rapaki Paulus. **26** A lao diaradar i, ap ukedo i Antiokien. Ira ap mimi ren momodisou par eu o padapadaki ong me toto. A nan Antiokien tounpadak kan tapidar adaneki sapwilim en Kristus akan. **27** A ni ran pukat saukop akai ko dong Antiokien sang Ierusalem. **28** A amen irail, me ad a Akapus me u kokopki Ngen, me muei lek lapalap pan kipadi sappa; ari, a pwaidar ni muein Klaudius. **29** A irail inauki pena, me re pan kisakisa saulang kan, me mi Ierusalem duen ar kapwapwa amen amen. **30** Mepukat re wiadar; re kadar wong saunkoa kan Parnapas o Paulus me wala.

12 I ANSAU nanmarki Erodes pikikidi kame akai nan momodisou. **2** I ari kamata kila kodlas Iakopus ri en Ioanes. **3** A lao kilanger, me Sus oko peren kidar, ap pil saikidi Petrus. Nan i ansaun prot somut. **4** A saikidi i o kilang i nan imateng, o kasilaki i pwin en saunpei paieu. Pamen me wia eu pwin, pwe murin pasa a men kasale ong pokon i. **5** Petrus ari sensal nan imateng a momodisou poden kapakapki i ren Kot. **6** Pongpong mon Erodes pan kasansaleda i, a saimokela nan pung en saunpei riamen, salikidi sal mata riapot. A silepa ko masamasan imateng mon wanim ko. **7** A kilang, amen tounlang en Kaun o pwarado o marain eu sarada nan imateng o. I ari pikir Petrus ni pangepang o kapaurida i masani: Paurida pitipit! Sal mata ko ap pupedi sang ni lim a kan. **8** A tounlang masani ong i: Pirapirada o suteda! I ari wiadar met. A ap masani ong i: Upupedi o idauen ia do! **9** I ari pedoido sang o idauenla i, o a sota dedeki, me melel en tounlang a wiawia. Pwe a kiki ong, me a auramandar. **10** Ira lao kotin daulier pwin en silepa kaieu, o kariau, ira ap lel ong wanim mata, me salong kanim, i me pein ritida mo'ra. Ira ari kotila pon al apot. A tounlang ap madang kotin rir sang mo a. **11** A Petrus lao dedeki me wiauier, ap masaniada: I ap asa melel, me Kaun o kotin poronedo sapwilim a tounlang o kapit ia sang ni pa en Erodes o sang en Sus akan ar masamasan. **12** A ni a kotin madamadaua, ap lel ong im en Maria in en Ioanes, me pil ad a Markus, wasa me toto pokon ia wia kapakap. **13** A ni en Petrus a letelet ni wanim o, lidu men, ad a Rode, ap pwara dong rong. **14** A lao asa kapitie en Petrus, a sota ritingada wanim o pweki a peren. A a tanglong katitiki, me Petrus kot mon wanim o. **15** A irail indai ong i: Koe iakala. A i kelail indada, me melel. Re ap inda: Kaidin i, a sapwilim a tounlang o. **16** A Petrus wiawia leteleteta. Irail lao ritingada o kilanger i, re ap puriamui kilar. **17** A i olole irail, en nenenla. A ap masani ong irail duen Kaun o, me kotin kalua i sang nan imateng o, o pil masanier: Kaireki Iakopus o saulang kan mepukat! I ap kotiei sang kotilang ekis wasa. **18** A lao ran pasanger, saunpei kan ap puriamuiki kaualap en Petrus a pitilar. **19** A Erodes lao idok o so diaradar, ap itetokenkone silepa ko o masani, ren

kamela. I ari kotilang Säsarea sang Ierusalem kaukauson ia.
20 A Erodes ongiongidar pan men Tirus o Sidon, re ap wiaki
eu poto dong i kadekadeke Plastus saunkoa en nanmarki o
poeki muei mau, pwe re kin memaureki sap en nanmarki. 21
A kadekadeo eu ran Erodes ap puriong likau en nanmarki,
kaipokedi pon mol o kapakaparok ong irail. 22 A aramas
akan ngisingis indada: Nan i kapitie en kot amen, a kaidin
en aramas. 23 A madang amen tounlang en Kaun o poki i,
pweki a so wauneki Kot. A maas akan me kangala i; i ari
mela. 24 A masan en Kot pwaida o lok sili. 25 Parnapas i
Paulus puredo sang Ierusalem, ira lao kanikielar ar dodok, o
ira pil ukedo Ioanes, me ad a Markus.

13 NAN momodisou en Antiokien saukop o saunpadak
kai mia. Iet akan: Parnapas, o Simeon me pil ad a
Niker, o Lusius men Kirene, o Manaen, me iang monsap
Erodes apwalidar, o Saulus. 2 A ni arail papa ong Kaun o, o
kaisesol, Ngen saraui ap kotin masani: Katorore sang ong ia
Parnapas o Saulus, pwen wia dok eu, me I ki ong ira er! 3
Irail ap kaisesol o kapakap o kidang po'ra pa ar, re ap kadar
ira wei. 4 Ira ari me pakadara kila Ngen saraui ap kotila
Seloisia, wasa ira kereda pon sop pot tangalang Sipern.
5 Ira lao mi Salamis, ap padaki duen masan en Kot nan
sinakoke en Sus akan. A Ioanes papa men pil iang ira. 6
Irail lao kakan sili nan dake lel kanim Papos, rap diaradar ol
amen, me kin kati ani, saukop likam amen, kisan men Sus,
ad a Par Iesus, 7 Me kin mi ren Serkius Paulus ol lelapok
amen. I me ekere dong i Parnapas o Saulus, pwe a men
rongerong masan en Kot. 8 A Elimas widingak (pwe i wewe
en ad a) palian ira, pwen kapure sang saumas ni poson
o. 9 Saulus, me pil adaneki Paulus, dir en Ngen saraui,
kangkakil i, 10 Indada: Koe meid dir en widing o mesued,
o nain tewil o me kailongki me pung karos. Koe sota pan
dukedi sang palian al inen en Kaun akan. 11 A kilang met,
lim en Kaun o mi po om. A koe pan maskun, ap solar kilang
katipin ansau kis. Ari, a madang ediedelar o rotalar; i ap
raparapaki sili men ale pa a, en kaweid i. 12 Saumas lao
masani me wiauier, ap posonlar, pwe a puriamuiki padak
en Kaun o. 13 Paulus o a warok kai ap kotila sang Papos
tangatang ko dong Perke nan wein Pampilia. A Ioanes muei
sang ira, purelang Ierusalem. 14 A ira masalewei sang Perke
o kotilang Antiokien en Pisidien o kotilong ong nan sinakoke
ni ran en sapat kaipokedi. 15 A lao nikier ar dondoropwe
kapung o saukop akan saumas en sinakoke kai ap ilakilang
ira masani: Ri (at) oko ma masan en panau pot ong aramas
pukat mi re oma, koma ari kida! 16 Paulus ap kotida ololeki
lim a masani: Ol en Israel komail o me kin masak Kot, komail
en rong! 17 Kot en men Israel pukat, me kotin piladar sam
atail akan o kapakapaiada aramas oko ni ar kakairu sili
Äkipten, o lim a manaman, me a kotin kalua kin irail sang
wasa o. 18 A impan saunpar paeisok a kotin apapwali irail
nan sap tan. 19 Kadekadeo a lao kotin koko sang wei isu
nan Kanaan, ap kotin nek ong irail sap arail. 20 O murin
met a kotiki ong irail saunkapung kan irerokedo par papuki
limeisok lel ong saukop Samuel. 21 A sang ni ansau o re
inong iong nanmarki amen. Kot ap kotiki ong ir Saul nain
Kis, ol en kadaudok en Peniamin amen, saunpar paeisok. 22
A lao kasapokelar, ap kotiki ong irail Dawid, pwen nanmarki,
me a pil kotin kileledier masani: I diaradar Dawid nain Iese,
ol amen duen inong en mongiong i, me pan wiada insen ai
karos. 23 Sang nan kadaudok a Kot kotikido Iesus, pwen
Saunkamaur pan men Israel, duen sapwilim a inau. 24 Murin
Ioanes a kotin padaki ong men Israel karos duen paptais en
kalula mon a kotido. 25 A Ioanes lao kapwaiada sapwilim a
dodok, ap kotin masani: Is me komail lamelame me ngai?
Kaidin ngai i. A kilang amen kotido, kisin sal en sapwilim
a sut i sowar en lapwada. 26 Komail ol o ri ai kan, komail
kadaudok en Apraam, o meamen me masak Kot re omail,
padak en kamaur pot et pakadara dong komail. 27 Pwe me
kaukauson Ierusalem o ar saumas akan kapwaiada kokop
en saukop akan, me kin wadawad ni sapat akan karos ni
ar kadeikada i, pweki re sasa i. 28 A sota me re diaradar,
me a kak kamata kila. Ari so, re poeki ren Pilatus, me a
en kamatala i. 29 Irail lao kapwaiada karos, me intingkidi i,
re ap kidi sang i nin tuka o kidi i nan sousou o. 30 A Kot
me kotin kaiasada i sang ren me melar akan. 31 O ran toto
me a kotin pwara dong me iang i kotilang Ierusalem sang
Kaliläa, me sapwilim a saunkadede ong aramas akan. 32 A
kit padaki ong komail rongamau duen inau ong sam atail
akan, 33 Me Kot kotin kapwai ong kitail nairail seri kan, ni a
kotin kaiasadar Iesus duen a intingidier nan psalm kariau:
Koe nai Ol, I kanaitik uk adar ran wet. 34 A duen a kotin
kaiasada i sang ren me melar akan, pwen der mor pasang, i
me a kotin masanieki met: I pan ki ong komail pai melel en
Dawid akan. 35 I me a pil masanieki ekis wasa: Re sota pan
kotin mueid ong, sapwilim ar Saraui o pan mor pasang. 36
Pwe Dawid lao kapwaiada a papa ong kupur en Kot ni a
ansau, ap saimokelar, a saredier impan sam a ko, ap mor
pasang. 37 A i me Kot kotin kaiasadar, nan a sota kotin mor
pasang. 38 Ari ri ai kan, komail asa, me lapwa pan dip akan
ren men et kin kaloki ong komail. 39 A me pan poson i, nan i
me pungalar sang meakaros, me komail sota kak pung kila
kapung en Moses. 40 Ari, komail kalaka, pwe a depa pwai
ong komail, me saukop akan masanier: 41 Kilang, komail

me kin lalaue, puriamuiki o soredi, pwe I pan wia dodok eu
ni omail ansau, me komail sota pan kamelele, ma amen
pan kasokasoi ong komail due. 42 Irail lao pedoi sang ap
poekipoeki, kasoi pukat en kalok ong irail ni ran en sapat
kokodo. 43 A saraui lao nikier, men Sus o Proselit lelapok
toto idauenla Paulus o Parnapas, me mamasani ong irail
o panaui irail, ren podidi ong mak en Kot. 44 A ni sapat
kokodo karos toun kanim o pokon pena, pwen rong masan
en Kot. 45 A Sus akan lao kilanger pokon o, ap pepeirinki o
lidere meakan, me Paulus kaweweda; re palian o lalaue. 46
A Paulus o Parnapas ap so masak katitiki: Masan en Kot
en loki dong komail mas, a pweki omail kase sang, o wia
kin komail sowar ong maur soutuk, kilang, se sope wei ong
men liki kan. (aiōnios g166) 47 Pwe iet duen me Kaun o kotin
masani ong kit: Ngai me kasapwil uk adar, pwen marain pan
men liki kan, pwe koe en kamaur sili lel sap karos. 48 Men liki
kan lao rongadar met, ap peren kidar, o kapinga masan en
Kot o karos, me kileledi ong maur soutuk, posonlar. (aiōnios
g166) 49 A masan en Kaun o lolok sili nan wei kan karos. 50 A
Sus oko kamakarada li saupeidi lelapok o saumas en kanim
kan, o kapei ong Paulus o Parnapas aramas o kasapoke ir
sang nan sap arail, 51 A ira sipede sang ni aluwilu ar pwel,
pwen kadede ong irail, ap kotilan Ikonien. 52 A tounpadak
kan me dir kila peren o Ngen saraui.

14 A IET me wiauier nan Ikonien: Ira karos kotilong ong
nan sinakoke en Sus oko, ap padapadak kelail, lao
kisan men Sus o Krik toto posonla. 2 A Sus oko, me so
poson, kamokimokid men liki kai o kalolap irail ong saulang
kan. 3 A ira mimieta warai wasa o, o aima padapadak duen
kupur en Kaun o, me kotin kapwaiada masan en kupur a,
ni a kotin kasaleda kilel o manaman akan ki lim ara. 4 A
toun kanim liak toror pasang. Akai me iang Sus oko, a akai
iang wanporon akan. 5 A moromorong lao wiauier sang
ren men liki kan o pil Sus oko iangaki ar saumas akan,
pwen kame o kate ira, 6 Ira lao mangier, ap pitilang kanim
Likaonien, o Listra, o Derpe, o sap me mi imp a, 7 Wasa
o ira padapadak rongamau. 8 A ol amen momod Listra,
me pat en nä luet o kokon dangidang sang ni a tikitik, me
saikenta alu. 9 I me kin rongerong en Paulus a padak.
A lao masani i, ap kotin kasauiada, me a poson itar ong
en kakelailada, 10 Ap kotin kapitie laudeda masani: Ukida
nä om! I ari masiokadar o aluwei. 11 Aramas lao kilanger,
me Paulus kotin wiadar, rap ngilada kapitiki nin lokaia en
Liakonien: Kot akan wia aramasala ap koti dong kitail. 12
Irail ari ki ong mar en Parnapas Iupiter, a Paulus Merkurius,
pweki a kaunda kaparok. 13 A samero en Iupiter, me kin mi
mon kanim o, ap wado kau ol o al en tuka kai mon kanim o,
ap men iang pokon o wia mairong isis. 14 A wanporon oko
Parnapas i Paulus lao mangi mepukat, ira ap ter pasang
ara likau o tang wong nan pung en aramas akan likelikwir:
15 Maing ko, da me komail wiawiaki mepukat? Kit aramas
dueta komail, ap padaki ong komail, pwe komail en wuki
sang kot mal pukat, wuki ong Kot ieias, me kotin kapikadar
lang, o sappa, o sed, o audepa'rail karos. 16 Me kotin mueid
ong toun sap karos en wia pein insen ar mas o. 17 Ari so, a
sota kotin okila pein i, pwe a kotin wiawia mau o kotiki ong
komail katau sang nanlang o rak o, o kadireki nan mongiong
omail manga o peren. 18 Ira kotin masani mepukat, a ekis
ta, ira sota kak katukiedi en pokon o ar pan mairong ong ira.
19 A Sus oko ap kodo sang Antiokien o Ikonien, kamakarada
aramas. Ir ari kate Paulus o uradokilang likin kanim o, re ap
kiki ong, me a matalar. 20 A ni en tounpadak kan ar kapil
pena i, a kotida ap kolong ong nan kanim o, a manda a iang
Parnapas koieila Derpe. 21 Ira lao padapadak rongamau
nan kanim o, o kasaulangalar me toto, ira ap purela Listra, o
Ikonien, o Antiokien. 22 Ira kakelada ngen en tounpadak kan
o panaui irail, me ren dadaurata poson, o me kitail en leleki
wein Kot kamekam toto. 23 Ira lao kasapwilada saunkoa kai
nan momodisou karos, ap kapakap o kaisesol, ap kapakapa
ki irail ren Kaun o me re posonlar. 24 Ira kakan sili Pisidien
ap lel ong Pampilien. 25 Ira lao padaki duen masan o nan
Perke, ap kotilang Atalien. 26 A sang ni wasa o ira tangalang
Antiokien, wasa ira sapwile kidar mak en Kot ong dodok o
me ira kapwaiadar. 27 Ira lao pwarador, ap kapokon pena
momodisou, rap kotin kasoia ong irail duen en Kot a kotin
wiaki ira, o duen a kotin ritingada wanim en poson en men
liki kan. 28 Ira ap kotikot warai ren tounpadak kan.

15 A AKAI me kodido sang Iudäa, ap padaki ong saulang
kan: Ma komail sota sirkomsais duen tiak en Moses,
komail sota pan kak maurela. 2 A irail lao liak toror pasang o
akakamai ong Paulus o Parnapas, re ap inauki pena, me
Paulus i Parnapas, o pil akai irail en kotidalang Ierusalem
ren wanporon o saunkoa kan pweki mepukat. 3 Momodisou
ap likid ir wei lao ekis wasa. Irail ap weweid nan Pönisien o
Samaria o kasokasoiada duen en men liki ar wukila. Irail ari
kaperenda melel saulang kan karos. 4 Irail lao lel Ierusalem,
momodisou o wanporon, o saunkoa kan ap kasamo ir. Irail
ap katitiki meakan, me Kot kotin wiaki irail er. 5 A akai kisan
pwin en Parisär, me saulangalar, me uda indada: Me pung,
en sirkomsais ir ala, o kapi ong irail, en wiawia kapung en
Moses. 6 A wanporon o saunkoa kan pokon pena, pwen
kaparok duen met. 7 Irail lao kapukapung pena warailar,

Petrus ap kotida masani ong irail: Ri ai kan, komail asa,
me mas o Kot kotin pil ia dar sang nan pung omail, pwe
men liki kan en ronga sang nan au ai masan en rongamau
o posonla. 8 A Kot me kotin ereki mongiong en aramas,
kotin kadede irail o kotiki ong irail Ngen saraui dueta kitail, 9
O a sota kotin wiada irair eu nan pung en kitail o irail ni a
kotin kamakel mongiong arail ki poson. 10 Ari, da me komail
kasongesongki Kot, en kidang pon pop en tounpadak kan
lopu eu, me sam atail akan o pil kitail sota kak wa. 11 A
kitail kin kamekamelele, me kitail pan kamaureki mak en
Kaun Iesus Kristus dueta irail. 12 A pokon o nenenlata o
rongerong en Parnapas i Paulus ara katiti duen manaman
oko o kilel kai, me Kot kotin wia kidar lim ara nan pung
en men liki kan. 13 Irail lao nenenlar, Iakopus ap kaparok
masanida: Ri ai kan komail rong ia! 14 Simon me kasoiada
duen en Kot a kotin pwara dong men liki kan ni tapi o pwen
pili sang irail kainok eu ong mar a. 15 Pwe iduen masan
en saukop akan duen a intingidi: 16 Murin mepukat I pan
puredo o kawiliakapada im en Dawid, me rongki pasanger, o
pur ong kauada wasa me olar. 17 Pwe luan aramas akan en
raparapaki Kaun o, pil men liki kan, me wan ad ai, iei me
Kaun o masaniadar, me kin kotin wiawia. 18 Mepukat me
lolok sang ni tapi o. (aiōn g165) 19 Ari iet me i kasauiada,
kitail ender katoutoui irail me wuki ong Kot sang ren men liki
kan. 20 A sen intinge wong irail, ren liki sang kasaut en kot
mal akan, o nenek, o man mopelar akan, o nta. 21 Pwe
sang mas kokodo saunkawewe en Moses kin mi nan kanim
karos, pwe re kin padapadak duen i nan sinakoke kan ni
ran en sapat akan karos. 22 Wanporon o saunkoa kan, o
momodisou ap maukidar, en pilada ol akai sang ar pokon o
porone ira wei iang Paulus i Parnapas, en kotila Antiokien:
Iudas, me pil ad a Parnapas o Silas, ol pukat, me kaun pan
saulang kan. 23 A iet eten, me re intingiedier ap kadar wong
irail: Iet kit wanporon o saunkoa kan o saulang kan kadar
wong komail, ri at akan, me ko sang ren men liki kan nan
Antiokien, o Sirien, o Sisilia at ranamau. 24 Aki at ronger, me
akai, me koiei sang re at, kin kaponepone kin ngen omail
ar padak kan ni ar kasapunge komail lar indada: Komail
en sirkomsais o kapwaiada kapung o; a se sota ki ong irail
kusoned akan. 25 Kit ap wiaki eu ni at maukidar en piladar ol
akai, ap kadar wong komail iangaki kompoke pat Parnapas
o Paulus. 26 Ol oko me tonmeteki maur ara ong mar en
Kaun Iesus Kristus. 27 Kit ari kadar wei Iudas o Silas, me pil
pan kasoi ong komail mepukat. 28 Pwe Ngen saraui o kit
kin kupukupura, me mau, se ender ki ong komail eu lopu;
mepukat eta me kasampwal: 29 Komail liki sang uduk, me
mairong ong kot likam, o nta, o man mopelar, o nenek. Ma
komail liki sang mepukat, nan komail kin wiawia me mau.
Ran kaselel! 30 Irail lao pakadarala, ap kotilang Antiokien,
re ap kapokon ir pena, ki ong irail kisin likau o. 31 Irail lao
wadoker, ap peren kidar kamait parail. 32 A Iudas i Silas, me
pil saukop oko panaui kin saulang kan kasoi toto o pil katinai
ir ada. 33 Irail mi wasa o lao ran akai, ap pakadarala popol
sang ren saulang kan, pwe ren kola ren me kadar ira ala.
35 A Paulus i Parnapas kotikoteta Antiokien, kawewedar
o padapadaki masan en Kaun o, o me toto pil iang. 36
Kadekadeo murin ran akai Paulus masani on Parnapas: Kita
pan purela ren saulang kan, me mi kanim akan, wasa kita
padakier duen masan en Kaun o, o kalekalelapok due'rail.
37 A Parnapas men ukada Ioanes, me pil ad a Markus. 38 A
Paulus kupura, me a sota mau, ira en ukada i, me muei
sang ira nan Pampilien o solar iang ira kolang dodok. 39 Ira
ari akamai pena lao ira muei pasang. Parnapas ari ukada
Markus tanga wong Sipern. 40 Paulus piladar Silas ap kotila.
A saulang kan mueidela ira ni mak en Kot. 41 I ari kakan sili
nan Sirien o Silisia katinada momodisou kan.

16 PAULUS ari kotilang Derpe o Listra. A kilang tounpadak
amen mi wasa o, me ad a Timoteus, nain li en Sus
me poson amen, a sam a men Krik. 2 Nan i kalok mau
sili ren saulang en Listra o Ikonien akan. 3 Paulus kotin
men, i en waroki ong i. I ari uk i o sirkomsais i, pweki Sus
oko, me mi wasa o, pwe irail asaer, me sam a men Krik
amen. 4 A ni arail kotikot sili nan kanim akan, re padaki
ong irail me ren kapwaiada kusoned oko, me wiauier ren
wanporon o saunkoa kan nan Ierusalem. 5 Momodisou kan
ari kelailada ni poson o re totolar ni ran karos. 6 A Ngen
saraui kotin inapwiedi, me ren der padak duen masan nan
Asien, re ap kakan sili Prikien o Kalatien. 7 Irail lao pwara
dong Misien, re song daulul wei ong Pitinien, a Ngen en
Iesus sota kotin mueid ong. 8 Irail lao daulul lar Misien, ap
kodilang Troas. 9 A kasansal eu pwara dong Paulus ni pong:
Ol en Masetonien amen me uda, poekipoeki i indada: Kom
koti dong Masetonien, sauasa kit! 10 A lao udialer kasansal
o, kit madang kolang Masetonien, pwe se asaer, me Kaun
o kotin molipe kit, en kolan padaki ong irail rongamau. 11
Kit ari masel wei sang Troas o inen wong Samotrasien, a
manda lel ong Neapolis, 12 O sang wasa o lel Pilipi, kanim
lapalap ni apali en Masetonien, me kisan sap en men Rom.
Kit ari mimieta nan kanim o ran akai. 13 Ni ran en sapat
se koiei sang kanim o, kolang pon pilap pot, wasa re kin
kapakap ia. Kit ari mondi o kawewe ong li akai, me kin
pokopokon wasa o. 14 A li amen ad a Lidia, men saunet en
likau waitata, men Tiatira amen, me kin kaudok ong Kot.

Nan i me rongerong kit. A Kaun o kotin ritingada mongiong
i, pwen apapwali meakan, me Paulus masanier. 15 I o a
penainai lao paptaiselar, ap poeki re at indada: Ma komail
kasau ia da, me i posonlar Kaun o, komail pan pedelong ong
nan im ai o kotikot ia; i ari ngidingide kin kit. 16 Kadekadeo
ni at kolan kapakap lidu amen, me kin wun ani, ap tu ong kit,
me kin kare ong moni toto ren a saumas kan ki a wun ani. 17
I me idauen Paulus o kit weriwer indada: Aramas pukat me
sapwilim en Kot lapalap ladu ko, me kin padaki ong komail
duen al en maur. 18 A mepukat a wiadar ran toto. A Paulus
kupurola kaualap ap kotin saupeila masani ong ngen o: Ni
mar en Iesus Kristus me i indai ong uk, keredi sang i! I ap
keredi sang ni auer ota. 19 A saumas akan lao diarada, me
solar kaporopor en ar men wiaki moni, ap saikidi Paulus o
Silas, wai ira long dong wasan net ren saumas akan. 20 O
kalua ira wei ren saunkapung kan katitiki: Aramas pukat
kisan men Sus kin kaokaoe atail kanim, 21 O padapadaki
tiak me sota pung se en ale de wiada, pwe kitail men Rom.
22 Aramas karos ap uda por ong ira, o saunkapung ko dere
sang ara likau kan o kapi, ren woki ira. 23 Irail wokiwoki ira
pan pak toto, rap kase ira di nan imateng o kapiedi silepa o,
en katengeteng ira di. 24 A lao aleer kusoned wet ap kase
ira di ong nan warong, en imateng o saliedi aluwilu'ra nin
tuka kai. 25 A lao ni ailep en pong Paulus o Silas kapakap o
melkaka ong Kot, o me salidi ko rongerong ira, 26 A sap o
madang rerereda, kasukasuk en imateng mokidedar, wanim
ko ap madang ritida o ar sal akan karos lapwadar. 27 A
silepan imateng lao pirida sang a mair o kilang wanim ko ar
ritidar, ap ngapekida a kodlas o, a pan kamela pein i, pwe a
kiki ong, me salidi ko me pitila. 28 A Paulus kapitie laudeda
masani: Kom der kame uk ala, pwe kit karos mia. 29 A ap
idok lamp eu o tang rerer o dairukedi sang Paulus o Silas.
30 O wa ira wei sang indada: Maing ko, da me i en wiada,
pwen kamaurela? 31 Ira ap masani: Poson Kaun Iesus, a
koe o toun im om pan maurela. 32 Ira ari kawewe ong i o
toun im a karos masan en Kaun o. 33 I ari uk ira ni auer ota
ni pong o, widen ara pwal oko. I o na kan karos ap madang
paptaiselar. 34 I ap kalua wong ira nan im a, ap kida mo'ra
kisin manga, o peren kidar a posonla Kot, i o iang a kan. 35
A lao ran pasang, saupeidi ko poronela papa ko indada:
Lapwada aramas pukat! 36 Silepan imateng o ap kaireki
Paulus masan pukat indada: Saupeidi ko me ilakido, koma
en lapwada. Koma ari kotila popol 37 A Paulus kotin masani
ong irail: Irail sansal kadeike kit adar o woki kit men Rom,
ap kase kit ale nan imateng, a met re men kadar kit ala so
sansal. A so, irail en pein kodo, wa kit wei. 38 A papa ko
kaireki saupeidi kan masan pukat. Irail ap masakadar ni ar
rongadar, me ira men Rom. 39 Irail ari kodo, poeki re'ra o wa
ira la sang, o ngidingideki ira, en sapal wei sang nan kanim
o. 40 Ira ari pedoido sang nan imateng o, ap kotila ren Lidia.
Ira lao tu ong saulang kan, ap panaui irail o sipale wei.

17 IRA kotin weid nan Ampipolis o Apolonia, ap pwara
dong Tesalonik, wasa sinakoke en Sus oko mi ia. 2
Paulus ap kotilong ong re'rail duen a kin wiawia o iang ir
kapakaparok pena sang kisin likau kan ni ran en sapat silu.
3 A kotin padaki o kasaleda, me Kristus udan kalokolok o
iasada sang ren me melar akan, o me Iesus men et, me i
kawewe ong komail, me Kristus. 4 O akai irail me posonla
ap waroki ong Paulus i Silas, o pil men Krik lelapok me
toto, o li saupeidi me kaidin me malaulau. 5 A Sus oko
pepeirindar, ap ukada ol sued kai, o kapokon irail pena o
kapeida kanim o, o kapil pena im en Iason, pwen wa ira
dong pokon o. 6 Irail lao so diar ira da re ap waikelong
dong saumas akan en kanim o Iason o saulang kai indada:
Mepukat kamokimokidadar sappa, nan ira pil pwara dor met.
7 A Iason kasamo ira er, o irail karos kin tiakedi masan en
Sisa ni ar katitiki, me dene amen Nanmarki Iesus. 8 Irail
ari kamakaradar aramas o saumas akan nan kanim o ni ar
rongadar mepukat. 9 Irail lao aleer sang ren Iason o me tei
kan ar kapwa, re ap kadar ira la. 10 A saulang kan madang
kadarala Paulus i Silas ni pong Peröa. Irail lao pwarado,
ap kotilong ong nan sinakoke en Sus oko. 11 Mepukat me
mau sang irail nan Tesalonik, pwe re pitipit aleer masan
o pereperen kalelapokki kisin likau ni ran karos, ma melel
mepukat. 12 Ari, me toto irail posonlar, li o ol en Krik kan
kisan saupeidi me toto iang. 13 A men Sus en Tesalonik ko
lao ronger, me Paulus pil padapadak nan Peröa masan en
Kot, irail ap kodo o kamakaradar aramas akan. 14 A saulang
kan madang kadarala Paulus, dene a pan kotidila ni oror. A
Silas i Timoteus mimieta wasa o. 15 O me pelikid Paulus
akan kalua i lel Aten. Irail lao aleer kusoned ong Silas o
Timoteus, me ira en pitipit ko dong i, re ap samalar. 16 A
ni en Paulus a kotin auiaui ira nan Aten kupura ap ola ni
a masani nan kanim o dikedik en ani rok ia. 17 I ari kotin
padaki ong Sus oko o me toun kaudok kan nan sinakoke
pil wasan net, me a kotin padaki ong, me kin pokon pena
wasa o ni ran akan karos. 18 A saunpadak en Epikurios o
Stoik kai ap akamai ong i o akai indada: Da paupaulap men
et men inda? O akai indada: Likamata i saunpadak en kot
en wai akan aki a padaki ong irail rongamau en Iesus o
en aramas ar pan maureda. 19 Irail ari ukada i o walang
Areopak indada: Kit sota pan kak rong duen padak kap pot
et, me koe kin kaweweda? 20 Pwe kasoi en wai pot, me

kom wa dong kit, kit ari men weweki duen mepukat. 21 Pwe
toun Aten o men wai kan, me mi wasa o, kin sopisokki ar
kasokasoi o rongerong duen meakaros me kap. 22 A Paulus
kotida pon dol en mars masani: Komail ol oko en Aten, i
kasauiadar, me komail kin masak kaualap kot likam akan, 23
Pwe ni ai koko sili met, o kilekilanger omail saraui kan, i ap
diaradar pei saraui eu, me intingidier poa: Sapwilim en kot
me so diarokadar, me komail kin kaudoki ong ap sasa i, i
me i kin padapadaki ong komail. 24 Kot me kotin wiadar
sappa o audepa karos i me Kaun en nanlang o sappa, nan
a sota kotikot nan im en kaudok kan me aramas wiadar.
25 O sota me kin upaki i pa en aramas likamata a kotin
anane meakot; pwe pein i kin kotin nene ong karos maur, o
asingok o meakaros. 26 O a kotin wiadar wein aramas en
sappa karos kaparapar sang nta ta ieu, pwen kaukauson
nan sap karos, o a kotin kileledier warai o wasan ar kauson.
27 Pwe ren raparapaki Kot, ma ir kak pam o diar i, pwe a
sota kin doo sang amen amen kitail. 28 Pwe i me kitail kin
memaureki, o mokideki, o mimiaki, duen akai omail saunkaul
pil indadar: Pwe kis a kitail karos. 29 Ari, ma kitail kisan
Kot, kitail ender lamelame, me Kot rasong kold, de silper,
de takai, de dikedik eu, me aramas lolekong diaradar. 30
Ari, kot kotin kanongama ong kitail ni ansaun atail rotorot.
A ansau wet a kotin masani ong aramas karos, ren kalula
wasa karos. 31 Pwe a kotin kileledier ran eu, me a pan
kotin kadeika kida sappa Ol amen, me a kotin katororedar ni
tiak pung. A iet kilel, me a kotiki ong aramas karos: A kotin
kaiasadar i sang ren me melar akan. 32 Irail lao rongadar
duen mauredan me melar akan akai ap lalaue, a akai inda:
Se men pur ong rong sang komui duen met. 33 Paulus
ari kotila sang re'rail. 34 A ol akai waroki ong i o posonlar.
Amen ir Dionisius kisan saunkapung kan; a li amen, me ad a
Damaris, o pil akai iang irail.

18 MURIN mepukat a kotila sang Aten o kotilang Korint,
2 A lao diaradar Sus amen me ad a Akwila me ipwidier
Pontus, me apton kodo sang Italien o a paud Prisila, aki
Klaudius masani, me Sus oko karos en kokoke sang Rom,
i ari kotilang re'ra. 3 O kotikot re'ra, iang dodok, pwe ira
song ta ieu wiada im likau. 4 O ni ran en sapat karos a
kin kotin padapadak nan sinakoke o kalekalolekonge men
Sus o men Krik kan. 5 A Silas o Timoteus lao kodido sang
Masetonien, Paulus kotin sopisokki kaualap padak o, pwe a
kadede ong Sus akan, me Iesus me Kristus. 6 A irail lao
akamai o lalaue, a ap sipededi sapwilim a likau masani
ong irail: Dip omail en kapokon ong pein komail. Ngai me
makelekel sang met, i pan kola ren men liki kan. 7 I ari kotila
sang wasa o ap kotilang nan im en amen me ad a Sust me
kin kaudok ong Kot, me im a pat ong sinakoke. 8 A Krispus,
saumas en sinakoke posonla Kaun o, iangaki karos toun im
a; toun Korint me toto lao rongada, ap posonla o paptaisela.
9 Kaun o ap kotin masani ong Paulus ni a auramen ni pong:
Der masak, padapadak ender nenenla! 10 Pwe Ngai iang
uk, o sota me pan sair uk, pwen kame uk, pwe nai aramas
me toto nan kanim wet. 11 I ari kotikot wasa o par eu o
saunipong wonu kaweweda masan en Kot nan pung arail.
12 Ni muein Kalion kakaundar Akaia, Sus akan ap wiaki eu,
saikidi Paulus o wa dong i mon mol en kadeik o, 13 Indada:
Lap men et kin pitipiti aramas, ren kaudok ong Kot ap palian
kapung. 14 Paulus lao men masanda, Kalion ap masani ong
Sus oko: Komail Sus oko, ma sapung eu de me sued kot, i
pan rong komail. 15 A ma akamai duen lamalam, o ad akan,
o omail kapung, nan pein komail pan wia, pwe ngai sota
men saunkapung pan mepukat. 16 I ari siken ir wei sang ni
mol en kadeik o. 17 A karos ap saikidi Sostenes, saumas
en sinakoke o woki i mon mol en kadeik o. A Kalion sota
insenoki mepukat karos. 18 Paulus lao kotikot wasa o ran
toto, ap kotin kamurimuri ong saulang kan o iangala sop pot
kotilang Sirien; Prisila i Akwila iang i. Mas a kotin kotedar
tapwi nan Kenkräa, pwe a inau mia. 19 I ari supi ong Episus,
pwilikidi ong ira wasa o, a pein i kotilong ong nan sinakoke
o kaparok ong Sus oko. 20 Irail poeki i, en mimieta re'rail
ansau warai, a sota kotin duki ong. 21 O a kotin kamurimuri
ong irail masani: I udan iang kamadip kokodo nan Ierusalem.
A ma Kot pan kotin mueid ong ia, i pan pure dong komail. A
ap kotin masel sang Episus. 22 A lao kotin keredi Säsarea,
ap kotidala ranamau ong momodisou ap kotilang Antiokien.
23 A kotikot wasa o ansau kis, ap kotila kakan sili nan wein
Kalatia, o Prikien, kakelada tounpadak kan karos. 24 A men
Sus amen, me ad a Apolus, me tikidar Aleksandrien, iei ol
kadek lokaia, o me ereki kisin likau kan, a ko dong Episus.
25 Men et aleer padak ni al en Kaun o, o a kelail ni ngen e, a
padapadak o kaweweda mau meakan duen Iesus; a paptais
en Ioanes me a asa. 26 I ari tapiada aima padapadak nan
sinakoke. A Akwila o Prisila lao rong i, ap uke dong ira i,
kawewe ong i al en Kot. 27 A lao men kola Akaia, saulang
kai ap inting wong tounpadak kan, poeki re'rail, ren kasamo
i. I lao pwarado, ap sauasa irail, me poson kilar mak en Kot.
28 Pwe a manaman ong Sus akan, kasale ong irail sang
kisin likau kan me Iesus me Kristus.

19 A ni ansau Apolus mi Korint, Paulus kotin kakan sili
sap en pali poa kan, ap lele dong Episus wasa a
diarada tounpadak kai. 2 A kotin masani ong irail: Komail

aleer Ngen saraui ni omail posonlar? Irail potoan ong i: Se
sota man rong, me Ngen saraui mia. 3 A ap kotin masani: A
is, me komail paptais ong? Irail inda: Ong paptais en Ioanes.
4 Paulus masani: Ioanes paptais ki paptais en kalula, ni a
masani ong aramas akan, me ren poson i me pan pwarado
mur i, i Iesus. 5 Irail lao rongadar met, re ap paptais ong
mar en Kaun Iesus. 6 Paulus lao kotin pwil po'rail lim a
kan, Ngen saraui ap kotidi po'rail, irail ari lokaia ngil toror
pasang o deideikop. 7 A ir ol oko me ekriamen. 8 I ari kotin
purepure nan sinakoke o aima padapadak saunipong silu,
kapakaparok o kawewedar meakan duen wein Kot. 9 A
akai lao kapitakailar, o so poson, o lokelokaia sued ong
aramas akan duen lamalam, a ap saupei sang irail o katorela
tounpadak kan, o padapadaki ong irail nan im en padak en
Tiranus 10 Mepukat wiauier saunpar riau; toun Asien karos
ari rongada masan en Kaun o, men Sus o men Krik karos. 11
O Kot me kotin wia kida lim en Paulus manaman kapuriamui
akan. 12 Re pil aleer lim en pudo o likau moa sang pali war
a, pwilikidi ong me somau kan, somau o ap sare sang, o
ngen sued akan keredi sang. 13 Men Sus widingok kai, me
kin koko sili kati ani, ap song sakaraki dong irail, me tanwar
en ngen sued kai, mar en Kaun Iesus, indada: Kit kaukilang
komail Iesus, me Paulus kin padapadak due. 14 A ol isimen
mia nain samaro lapalap Skepas, ol en Sus amen, me
wiadar mepukat. 15 A ngen sued sapeng irail indada: I asa
Iesus, o i asa duen Paulus, a komail, is komail? 16 A aramas
o, me ngen sued mi poa, ap luse dong irail o kaloe irail edi.
Ir ari tanga sang nan im o kiliso o kili olar. 17 A met lok sili
ren men Sus o Krik akan, me kauson Episus. O masak kipa
irail edi, o mar en Kaun Iesus me lomuinlar kaualap. 18 O
me iang posonlar me toto kodo weokadar o kasaledar arail
wiawia kan. 19 O pil me toto, me kati ani, wa pena nairail
puk o isik ir ada mon karos; ir ari wadok pwain ar o diar, me
a dok ong moni limenen. 20 Masan en Kaun ari pwaidar
kaualap. 21 Murin mepukat Paulus ap kotin inong iong ni
ngen e kakan sili wein Masetonien o Akaia, ap kotilang
Ierusalem masanidar: I lao milar wasa o, i pil pan kilang
Rom. 22 I ari kadarala Masetonien riamen, kisan me papa i:
Timoteus o Erastus. A pein i kotikoteta mas nan Asien. 23 I
ansau me moromorong laud wiauier pweki lamalam. 24 Pwe
amen, me ad a Demetrius, saunmata amen, me kin wiada
im en kaudok silper kan ong Diana, me kare ong irail, me kin
wiawiada, moni toto. 25 I ap kapokon irail pena o toun dodok
en song ota indada: Maing ko, komail asa, me dodok wet
meid kadepa ong kitail, pwe i me kitail kapwapwaki. 26 A
komail kilekilang o rongerong, me Paulus men et kin kaloedi
o kawukila aramas toto a kaidin nan Episus eta, pwe pil
koren iong nan Asien pon, ni a kin padaki ong aramas akan,
me dene kaidin irail kot akan, me wiaui pan pa en aramas
akan. 27 Mepukat meid apwal ong kitail. Pwe kaidin atail
dodok eta me pan kamala, pwe pil im kaudok en kot Diana
lapalap o a lingan, me toun Asien o sappa karos kin kaudoki
ong pan sorela. 28 Irail lao ronger mepukat, re ap makara
kida kaualap o weriweradar indada: Meid lapalap Diana en
men Episus! 29 A karos toun kanim o ap pingidar, wiaki eu,
tangalang im en madong, tangaki Kaios o Aristarkus men
Masetonien, me waroki ong Paulus oko. 30 A Paulus lao
pan kotilong nan pokon o, tounpadak kan ap sota mueid
ong i. 31 O saumas en Asien kai, me kompokepa kan, ilake
dong i, panaui i, ender kotilang im en madong o. 32 Ari, akai
wia eu song en lokaia, a akai eu, pwe pokon o pingidar. A
me toto re'rail sasa karep en ar pokon pena. 33 Irail sikon
sang nan pokon o Aleksander; Sus oko me sikonla i. A
Aleksander olol ong irail, ap men sapeng pokon o. 34 Irail
lao asa, me i kisan Sus oko, re ap wiaki eu weriwerada auer
riau: Meid lapalap Diana en men Episus! 35 A sauninting en
kanim o lao kadukiedi pokon o, ap indada: Komail ol oko en
Episus, is aramas, me sasa, me kanim en men Episus kin
kaukaudoki ong Diana lapalap o dikedik, me pupedi sang
nanlang? 36 A ma sota, me pan kak kalikame mepukat,
komail en nenenla o der wiada me sapung! 37 Pwe komail
ukedo ol pukat, me sota kin kuliada im en kaudok o, pil sota
lalaue omail kot li. 38 A ma Demetrius o iang a kan mauki
meakot ren amen, kapung ap pan wiaui, pwe saunkapung
kai mia, ren kapukapung re'rail. 39 A ma komail mauki eu
song toror, i me pan kapungala nan kapung o. 40 Pwe kitail
pan pukoki morong en ran wet, pwe sota karepen, me kitail
en kapungki pokon wet ar tangatang pena. 41 A lao masani
ong irail mepukat, ap kadar pasang pokon o.

20 MORONG lao dukedier, Paulus ap molipe pena
tounpadak kan, ap kotin kamurimuri ong irail o kotila,
pwen sailokelang Masetonien. 2 A lao kakan sili sap oko,
o panapanaui irail kaualap, ap kotilang wein Krik. 3 A lao
kotikot wasa o saunipong silu, ap men kotilang Sirien, ari so,
a kotin pure dong Masetonien, pwe Sus oko masamasan i.
4 A iet akan, me likid i lel Asien: Sopater nain Pirus men
Peröa, a Aristarkus o Sekundus men Tesalonik, a Kaius
men Derpe, o Timoteus, o Tikikus, o Tropimus men Asien. 5
Mepukat tiong mas ap aui kit nan Troas. 6 Murin kamadip
en prot somut se serok wei sang Pilipi, tangatangki ran
limau kokola re'rail Troas, wasa se mimi ia ran isu. 7 A ni
ran kaieu en wik, ni at pokon pena, pwen pilitiki pena prot,
Paulus ap kotin padaki ong irail. A mandan ran o a pan

samala. A kotin kawarailar a padak lao lel ailep en pong. 8 A
lamp toto mi nan kokon poa, wasa se pokon pena ia. 9 A
manakap amen, me ad a Eutikus, me momod nan wanimtuk,
me mair kalikala. A ni en Paulus a padak warai, i ari mair
kalikala melel, ap pupedi sang ni kasilu en kokon poa, o re
pokada, a melar. 10 A Paulus me kotidi kipedi ong poa o
polodi i masani: Komail der mauk, pwe a memaur! 11 I lao
kotidala o pilitiki pena prot, o konoter, o padapadak warai lao
lel wasa ran, ap kotilar. 12 A irail wado manakap memaur
ap pereperen kaualap. 13 A kit me madang iang sop o,
tangatang kolang Asos, wasa se pan uk ia Paulus, pwe i me
a kakalik ong kit. A pein i pan sapal. 14 A lao tu ong kit nan
Asos, se ap uk i, tangalang Mitelene. 15 Kit tangatang kodo
sang wasa o, a manda se lel ong likin Kios, o manda se lele
dong Samos, o se mondi Trokilion, a manda se pwara dong
Miletus. 16 Pwe Paulus kileledier en dauli Episus, pwe a der
pwapwand nan Asien, pwe a kotin karawaru, ma a pan kak,
a pan lel ong Ierusalem ni ran en Pentikos. 17 A sang Miletus
a kotin ilakilang Episus molipe saunkoa en momodisou kan.
18 Irail lao pwara dong i, a kotin masani ong irail: Komail asa
duen ai wiawia re omail ansau karos sang ni tapin ran o, me
i lel Asien, 19 Duen i papa Kaun o ni aktikitik, o sangesang,
o kamekam nan pung en Sus oko, ni ar rukiruki ia di. 20 O
duen i sota oki sanger meakot me katepan, pwe i kaireki
komail karos, o padapadaki komail sansal o nan im akan. 21
O i kadede ong men Sus o pil men Krik kalula ong Kot o
poson atail Kaun Iesus Kristus. 22 A kilang, i ap kokodalang
Ierusalem, ngen i salidi o i sasa, da me pan pid ia wasa
o. 23 A Ngen saraui kin kotin kadede ong ia nan kanim
karos, me sal akan o kamekam kin auiaui ia. 24 Ari so, i
sota kin insenoki mepukat, i pil sota kasampwaleki maur i,
pwe i en kaimwisokela ai koa dodok, me i aleer sang ren
Kaun Iesus, en kadede rongamau en mak en Kot. 25 A
kilang, i ap asaer, me komail karos, me i padapadaki onger
wein Kot, pan solar udial mas ai. 26 I me i kadede ong
komail ran wet, me i makelekel sang ntan komail karos. 27
Pwe i padaki ong komail duen kupur en Kot, o sota man
meakot me i okisang komail. 28 Komail ari kalaka komail
o momodisou karos wasa, me Ngen saraui kotin kasapwil
komail dang silepa ko, pwen apapwali momodisou en Kot
me a kotin pwainiki pein nta. 29 Pwe i asaer, me murin ai
samalar kidi komad akai pan pwara dong komail, me sota
pan kasampwaleki pwin o. 30 A ol akai pan uda sang nan
pein komail, me pan padak sapung, pwen wiaki tounpadak
kan pein ar warok kan. 31 Komail ari masamasan o tamanda,
me i sota dukedi, panaui amen amen, sangesang ni ran ni
pong saunpar silu. 32 Ari, i pan mueid ong komail Kot o
masan en kupur a, me manaman ong kapwai komail ada,
o kotiki ong komail soso eu ren me saraui kan. 33 I sota
noroke en amen a silper, de kold, de likau. 34 Pein komail
asa, me pa i kat kin papa ia o ai warok kan. 35 I kasale ong
komail er meakan duen komail en dodok, pwen sauasa me
luet akan o tamatamanda masan en Kaun Iesus akan, duen
a pein kotin masani: Kiki wei me kaperen sang ale. 36 A lao
kotin masanier mepukat, a kelepuki iang irail karos kapakap.
37 Irail ari sangesang kaualap o polodi tapin wor en Paulus o
metik i. 38 Re insensuedekier kaualap a masan, me dene re
solar pan udial silang i. Irail ari likid i koti ong pon sop o.

21 KADEKADEO kit lao maselwei sang murin at
kamurimuri ong irail se tangatang inen wong Kus,
a manda lel ong Rodus, a sang wasa o se tangalang
Patara. 2 Kit lao diaradar sop pot, me pan kola Pönisien,
se ap keredang poa maselwei. 3 Kit lao kilanger Sipern,
se dauli ni pali maun, tangatang kolang Sirien ap supi ong
Tirus, pwe i wasa audepan sop o pan pwilidi ia. 4 Se lao
diaradar tounpadak kan, kit ap mimieta wasa o ran isu. Irail
ap masanki Ngen, Paulus ender kodalang Ierusalem. 5
Kadekadeo kit lao kaimwisokila ran oko, se ap masel kokola.
Irail karos me likid kit lel likin kanim, li o seri kan pil iang; kit
ap kelepuki ni oror, o kapakap. 6 Kit lao kamurimur pena, se
ap kereda pon sop o, a irail purelang deu'rail. 7 Kit tangatang
kodo sang Tirus ap ko dong Ptolomais; kit ap ranamaui
saulang kan o kairu re'rail ran eu. 8 A mandan ran o se
maseler, ap lel ong Säsarea, kit ap pedelong ong nan im en
saunpadak Pilipus, me kisan isimen oko, o mimieta re a. 9 A
men et na seripein makelekel pamen mia, me kin deideikop.
10 A ni at kaukauson wasa o ran toto, saukop amen ap
kodido sang Iudäa, me ad a Akapus. 11 A lao pwara dong
kit, ap ale sapwilim en Paulus pirapir pira pena pein pa a
o nä a kan, katitiki: Iet me Ngen saraui kotin masani: Iet
duen men Sus oko, me mi Ierusalem, pan saliedi ol o, me
a pirapir wet, o pangalang i nan pa en men liki kan. 12
Kit lao rongada mepukat, kit o pil irail karos toun wasa o
ap poekipoeki a ender kotidalang Ierusalem. 13 A Paulus
kotin sapeng: Da me komail sangesangki o kawekila nan
mongiong i? Pwe kaidin salidi eta, me i kak ong, pwe pil
mela nan Ierusalem pweki mar en Kaun Iesus. 14 A lao sota
duki ong, kit ap nenenla indada: Kupur en Kaun o en pwaida.
15 Murin ran pukat se ki pena at kapwa kan o daululang
Ierusalem. 16 A tounpadak en Säsarea kai pil iang kit, o re
ukado Mnason men Sipern, tounpadak ma amen, me se pan
kairu re a. 17 Kit lao lel Ierusalem, saulang kan kasamo kit
popol. 18 A mandan ran o Paulus iang kit kotila ren Iakopus

o saunkoa karos pokon pena wasa o. 19 A lao ranmaui irail,
ap kotin kasokasoia meakan, me Kot kotin wiai ong men
liki kan ki a dodok. 20 Irail lao rongadar mepukat, re ap
kapingaki Kot indai ong i: Ri at, kilang men Sus me totoia
me iang posonlar, o irail karos kin kasampwaleki kapung
o. 21 Nan a loki ong irail duen komui, me dene komui kin
kaukawewe men Sus, me dondole men liki kan, ren kasela
Moses o padapadaki, re ender sirkomsais seri kan, o pil
der dadaur tiak kan. 22 A iaduen, pokon pan wiaui, o re
pan rongada, me komui samador. 23 Ari, komui pan wiada
met, me se pan indai ong komui: Ol pamen mi re at, me ar
inau mia. 24 Uk irail ada o kamakelekel komui da iangaki
irail, o pwain irail pwe mong arail en seisei, o karos pan
kilang, me likam pot, me re ronger duen komui, o me komui
pil kin kapwaiada kapung o. 25 A duen me posonlar sang
ren men liki kan, se intingiedier o kusoned edar, me ren
der kapwaiada mepukat. A iet eta: Ren liki sang uduk me
mairong ong kot likam, o nta, o man mopelar, o nenek. 26
Paulus ap kotin ukada ol oko, a manda a kamakelekelada
pein i ap iang irail kotilong ong nan im en kaudok o kotin
kasaledar ran en arail kamakelekel, lel mairong en amen
amen wiauier. 27 A ran isu lao koren iong nikier, men Sus en
Asien ap kilanger i nan im en kaudok o, rap kamoromoroda
aramas karos o saikidi i, 28 Weriwerada indada: Ol en Israel,
komail sauasa, iet aramas o me kin kaukawewe ong karos
wasa karos, ren palian Sus akan, o kapung, o wasa kis
et, o a pil kalua dong nan im en kaudok men Krik kai, o
kasaminela wasa saraui wet. 29 Pwe mas o re kilangadar,
me Tropimus men Episus iang i nan kanim o, re ap kiki ong,
me Paulus kalualong ong i nan im en kaudok. 30 A kanim o
moromorongada kaualap o aramas akan tang pena. Re ap
saikidi Paulus o waike sang i nan im en kaudok o, a wanim
ko ap madang ritidi. 31 Irail pan kamela i, a rong ap lel
ong saumas en saunpei kan, me Ierusalem moromorongda.
32 I ari madang ukada saunpei o saumas akai ap tangadi
wong irail. Ir lao kilang saumas o saunpei ko, re ap solar
woki Paulus. 33 Saumas o ap kai ong, koledi i masani, i en
salikidi sal mata riapot, o idok: Is i, o da me a wiadar? 34 A
akai sang nan pokon o weriwer wiada eu song en lokaia a
akai eu. A ni a sota kak weweki, me re moromorongki, ap
masani, a en wisikelang nan im en saunpei. 35 A lao lel ong
kandake o, saunpei ap wewa i, pweki pokon o koiden pena i.
36 Pwe pokon o, me idauen, weriwer indada: Siken wei i! 37
A ni en Paulus a pan wisikelong ong nan im en saunpei,
a ap masani ong kaun lapalap o: A sota muei ong ia, en
indang komui meakot? A ap masani: Komui asa lokaia en
Krik? 38 Ari, kaidin komui ol en Äkipten, me kapeida aramas
oko mon ran akai, ap kalualang sap tan ol lolap pakid? 39 A
Paulus masani: Ngai ol en Sus amen, men Tarsus, kanim
indand en Silisia eu, i men poeki re omui, en mueid ong ia,
en kapakaparok ong aramas pukat. 40 I ari mueid ong i.
Paulus ap kotida pon kandake o ololl ong aramas akan. A
lao molelar kaualap, Paulus ap kaparok ong irail ni ngor en
Ipru masani:

22 RI ai ko, sam ai ko komail, rong mas ai sapeng komail.
2 Irail lao ronger, me a masani ong irail ni lokaia en
Ipru, re ap nenenla kaualap. I ari kotin masani. 3 Ol en Sus
amen ngai, me tikidar Tarsus en Silisia, a i kakairida nan
kanim wet ni aluwilu en Kamaliel, padapadakki kapung en
sam atail akan, o nantiong pongipongi Kot dueta komail kin
wia ran wet. 4 O i kawelar al pot et lel ong kamelar aramas,
ni ai saliedi o pangalang imateng ol o li akan. 5 Pwe iduen
me samero lapalap o saumas akan kin kadede kin ia, pwe i
aleer sang irail kisin likau, ong ri (atail) akan. I ap kolang
Damaskus, pwen pil saliedi o wa dong Ierusalem, me mi
wasa o, pwe ren kamekame. 6 A ni ai koko wei korendor
Damaskus, nin sauas, marain eu kodido sang nanlang, sare
ia da. 7 Ngai ari pupedi nani pwel o rongada ngil eu, me
masani ong ia: Saul, Saul, da me koe kame kin ia? 8 Ngai
ari potoan ong: Is komui Maing? A kotin masani ong ia: Ngai
Iesus en Nasaret, me koe kin kame. 9 A me iang ia udialer
marain o, ap masapwekadar, a re sota rong kapit en me
masan dong ia. 10 Ngai potoan ong: Da me i en wiada
Maing? Kaun o ap kotin masani ong ia: Paurida u kowei ong
Damaskus, nan a pan kapare ong uk wasa o, me kaonop
ong uk er, en wiada. 11 A i solar kak kilang wasa, aki lingan
en marain o, i ap daululang Damaskus; me iang ia kalua
kin ia pa i. 12 Ananias, ol lelapok amen duen kapung o,
me kalok mau sili ren Sus akan karos, me kauson wasa
o, 13 Ap ko dong ia kasikasinen imp ai indai ong ia: Ri ai
Saulus, kilangada wasa! Ari, ni auer ota i saradang i. 14
I ari katitiki: Kot en sam atail akan, me pil uk adar, pwe
koe en lolekongki a kupur, o udial me Pung o, o rong kapit
en silang i. 15 Pwe koe pan sapwilim a saunkadede ong
aramas karos, duen me koe kilangadar o rongadar. 16 Ari,
da me koe auiaui? Paurida o paptaisela, pwe dip om akan
en widen sang, o sakarkidang mar a. 17 A kadekadeo i
lao pwara dong Ierusalem o kapakap nan im en kaudok
o, i ap wukilar. 18 O i kilang i, me kotin masani ong ia:
Kanangata, madanga wei sang Ierusalem, pwe irail sota
pang duki ong om kadede kin ia. 19 Ngai ari potoan ong:
Maing, pein irail asa, me i pangalang nan imateng o woki
nan sinakoke kan me kin poson komui. 20 A ni sapwilim ar

saunkadede Stepanus kamatalar, ngai pil u impa o peren
kidar a kamatalar, nekinekid likau en me kamatalar i ko. 21
A ap kotin masani ong ia: U ko wei, pwe I pan kadar uk
ala wasa doo ren men liki kan. 22 Irail rongerong i lel ong
masan pot et, ap ngil laudeda indada: Siken wei sang sappa
lap men et! Pwe a sota mau ong, i en memaureta! 23 A ni
arail weriwerada, o kaselar ar likau, o kasadar pwel par,
24 Kaun lapalap o ap masani, i en wisikelang nan im en
saunpei o masani, ren woki i, pwe i en lelapok kila, da me re
weiweilokeki i. 25 Irail lao saliedi i, Paulus ap idok ren kaun
o, me u impa: Me pung, en woki aramas en Rom amen,
me kaikenta pakadeikadar? 26 Kaun o lao rongada met,
ap kola ren kaun lapalap o indada: Da me kom pan wiada,
pwe aramas men et men Rom amen. 27 Kaun lapalap o ap
kodo indai ong i: Katitiki ong ia, ol en Rom amen komui?
A sapeng: Ei. 28 Kaun lapalap o sapeng: Pwai laud me i
saladok kilar. A Paulus masani: A ngai me tikidar saladok.
29 Me kodo kadeikada i, ap madang pure sang i, o kaun
lapalap lao asadar, me i ol en Rom amen, a pil masakadar,
pweki a saliedi i. 30 A mandan ran o a inong iong melel
asa karep en Sus oko ar pangala i, ap lapwada i o kapokon
pena samero lapalap o toun kapung o, ap wadila Paulus o
kotikidi ong i mo'rail.

23 A PAULUS kotin aupwil sili nan kapung o ap masani:
Ri ai ko, i dadaurata me mau ong Kot lao lel ran wet.
2 A samero lapalap Ananias masani ong men impa, ren
pikir au a. 3 Paulus ap masani ong i: Kot pan kotin pikir uk
malaun men koe, pwe koe momod wasa en, en kadeik ia da
duen kapung o, ap tiakedi kapung o ni om indada, ren pikir
ia. 4 A men impa indada: Koe pan lalaue sapwilim en Kot a
samero lapalap? 5 Paulus ap masanier: Ri ai ko, i sasa, me
i samero lapalap o, pwe a intingidier: Koe der nan au sued
duen omail kaun lapalap o! 6 A Paulus lao diaradar, me akai
irail Sadusär, a akai Parisär, ap kapitie laud nan kapung o
masani: Ri ai ko, ngai Parisär amen o nain Parisär amen, ai
kaporopor en me melar akan ar pan maureda, i me i pan
pakadeikada. 7 A lao masanier met, Parisär o Sadusär akan
ap akamai pena; ari momod o muei pasang. 8 Pwe Sadusär
kin inda, me dene sota me pan maureda, o pil dene sota
tounlang, pil so ngen, a Parisär kin kamelele karos. 9 A
weriwer laud wiauier. A saunkawewe kan, me kisan Parisär
kasinenda kaparok katitiki: Sota me sued kot en aramas
men et, me se diar. A ma ngen eu de tounlang amen masani
ong i, kitail der palian Kot! 10 A lao moromorong kaualap,
kaun lapalap o ap masak, me Paulus pan dapenok pasang,
ap masani, me saunpei kai en kodilan koledi i, wado sang
nan pung ar o wa dong nan im en saunpei. 11 A pong pena
sang ran o kaun o kotikot re a masani: Kaporopor mau, pwe
duen om kadede ia nan Ierusalem, iduen koe pil pan kadede
ia nan Rom. 12 A lao ran pasang, Sus akai ap inauki pena o
kaukila, me re pan solar kang o nim meakot, re lao kamelar
Paulus. 13 A irail, me wiadar inau wet, me paek sama. 14
Irail kodo ren samero lapalap o saumas akan katitiki: Se
inauki pena o kaukila, me se solar pan kang o nim meakot,
se lao kamelar Paulus. 15 Komail o toun kapung ari poeki
ren kaun lapalap o, a en kadara dong komail i. Dene komail
pan raparapaki melel re a, a kit pan masamasan kamela i,
mon a pan pwara dong komail. 16 A wawan Paulus seri
amen lao ronger ar ruki i, ap pedelong ong im en saunpei kai
kaireki Paulus. 17 Paulus ap ekeredo kaun amen, masani
ong i: Kare wong manakap men et ren kaun lapalap o, pwe
meakot mia, me a men kaireki i. 18 I ari ukada i kare wong i
ren kaun lapalap o indada: Paulus me salidi, eker ia dong i o
poeki re i, i en wa dong komui manakap men et, pwe meakot
mia, me a men kaire kin komui. 19 Kaun lapalap ap koledi
pa a o koieila wasa rir kalelapok: Da me koe men kaire kin
ia? 20 I ari katitiki: Sus akai inauki pena, en poeki re omui,
en kadara dong kapung Paulus lakap, dene komui men pur
ong raparapaki mau due. 21 A komui der duki ong irail, pwe
ol paek sama, me rukiruki i, me inauki pena o kaukilar, me re
solar pan kang o nim re lao kamela i. A irail auiaui ansau
wet, me komui en mueid ong irail i. 22 Kaun lapalap o ap
kadarala manakap o masani ong i: Der indang meamen, me
koe kaire kin ia met! 23 A lao ekeredor kaun riamen, ap
masani: Kaonopada saunpei riepuki, pwen kola Säsarea, o
pil me dake os isiakan, o me wa katieu riepuki sang ni klok
duau en pongpong wet. 24 O pil kaonopada man akai, me
re en kida poa Paulus, o ren kanakanai ong walang i ren
kopina Peliks. 25 A pil intingiedier kisin likau duen met: 26
Ngai Klaudius Lisias kadar wong komui maing kopina Peliks
ai ranamau. 27 Ol men et, me Sus oko saikidier, o metar kis
a pan kamela re'rail. A ngai ukada saunpei kei dorela i ni ai
rongada, me i men Rom amen. 28 A ni ai men kalelapok, da
me re weiweilokedi i, i ap wadila ren ar kapung o. 29 Ngai ari
diaradar, me a pangpangala pweki peidok en ar kapung.
A sota me i diar, me a pun kak kame kila de salikidi. 30 I
lao asadar, me Sus oko rukiruki ol o, i ap madang kadar
wong komui i, o i kakaliki ong me pangala i kai, en kaireki
wong komui duen i. Ran kaselel! 31 Saunpei ko ap ukada
Paulus kalua i Antipatris ni pong o duen a kawad kin irail. 32
Mandan ran o re ki ong me dake os akan, ren wala i, ap
purelang im en saunpei. 33 Mepukat lao lel ong Säsarea, ap
ki ong kisin likau ren kopina, o pil kasale ong i Paulus. 34 A
lao wadoker o idok, menia i, o mangier, me a kisan men

Silisia, ap masani: 35 I pan rong uk, lao me pang uk ala pil
pwarador. I ari masani, i en nekinek nan tanpas en Erodes.

24 A MURIN ran limau samero lapalap Ananias kotido
iangaki saumas akai, o saunlokaia men, me ad a
Tertulus; irail weiweiloke Paulus ren kopina. 2 A lao wisikedo,
Tertulus ap pikikidi weiweiloke i indada: 3 Kit asaer duen
muein popol re omui o duen kamau toto kan ong toun
wei wet, pweki omui kalangan maing Peliks. O i me se
kapikapinga kin komui ansau o wasa karos. 4 A i sota men
kapangai komui, iet eta me i poeki re omui: Komui en kotin
mangi kit duen omui kalangan. 5 Pwe se diaradar, me ol
men et me morsued o me kin kapeida Sus akan karos,
me mi sappa, o i me saumas en pwin likam en Nasaret,
6 Me pil song kasaminela im en kaudok o, i me se koledi
i, pwen kadeikada, duen at kapung o. 7 A monsap Lisias
kotin pwarado, kotiki sang i nan pa at ki a manaman lapalap,
8 Masani ong me weiweiloke i, en poto dong re omui, a
komui lao kalekalelapok re irail, kom pan pein mangi duen
meakan, me se pang kila i. 9 A Sus oko pil weiweiloke
Paulus indada: Mepukat melel! 10 A kopina lao olol ong
Paulus, en kaparok, a ap kotin sapeng masani: Ni ai asaer,
me komui saunkapung pan toun wei wet saunpar toto, i
peren kida, ai pan indinda duen pein ngai. 11 Pwe komui pan
mangi, me pong ngaul ria pong eta, me i kodalang Ierusalem
pwen kaudok. 12 A irail sota diar ia da lokaia ong amen nan
im en kaudok, de kapeida aramas oko nan sinakoke kan de
nan kanim o. 13 O re pil sota kak kadede, me re pang kin ia
la met. 14 A iet eta, me i men kadede ong komui, ni ai kin
kamelele karos, me intingidier nan saukop akan o kapung
o, i kin kaudoki ong Kot en sam ai kan duen tiak en ir, me
re kaadaneki pwin likam. 15 O i kaporoporeki Kot me irail
pil kamelele me melar akan pan maureda, me pung o me
sapung kan. 16 A i me i kin sosongki pein ngai, pwe lol i en
pung mon Kot o aramas akan. 17 A murin par toto i kodon
wa dong toun sap wet kisakis eu o wiadar mairong. 18 I
ansau, me re diar ia makelekeladar nan im en kaudok o sota
weriwer de moromorong. 19 A ir pukat Sus akai nan Asien
menda re sota mi met mo'mui, kadede ngai, ma re diar me
sued kot re i? 20 De mepukat en pein kasansaleda sapung
da, me re diar re i ni ai mi mon kapung o. 21 A iet eta lepen
lokaia, me i kida ni ai udar nan pung ar indada: En me melar
akan ar pan maureda, i pan pakadeikki ran wet re omail. 22
A Peliks lao ereki mepukat, pwe a mangi mau duen al pot et,
ap kasau ir wei masani: Kaun Lisias lao kotido, i ap pan
kaimwisokela omail kapung. 23 I ap masani ong kaun en
kolekol Paulus o kasaladokela i, o ender inapwiedi iang a
kan, en kodon papa i. 24 A murin ran akai Peliks pwarado, a
paud Drusila iang i, iei li en Sus amen, ap molipedo Paulus
o karonge i duen lamalam en Kristus. 25 A ni a kapakaparok
duen pung, o makelekel, o kadeik, me pan wiaui, Peliks ap
masapwekadar o sapeng: U kowei ansau wet, i lao pisokalar,
i pan eker uk do. 26 A pil kaporoporeki, me Paulus pan kotiki
ong i moni, pwen lapwada i; i me a purepure ekeker kido
i o kasokasoi ong i. 27 A murin par riau Porsius Pestus
sapwiladar wiliandi Peliks. A Pelisk men konekon ren Sus
oko, ap sota lapwada Paulus.

25 PESTUS lao pwarador nan wei, ap kotidalang Ierusalem
sang Säsarea ni ran kasilu. 2 Samero lapalap o
saumas akan en Sus oko ap pwara dong re a weiweiloke
Paulus o poekipoeki re a, 3 O inong iong konekon re a,
pwen palian Paulus, pwe a en wa dong Ierusalem i, a re
masamasan i, pwen kamele ni a kotikot kodo. 4 A Pestus
masani, me Paulus pan mimieta Säsarea, a pein i pan
madang masel wei. 5 A me lapalap re omail pan kak iang ia
kodila o kadede ol o, ma dip a mia. 6 A lao kotikot re'rail
pong walu pong de ngaul, ap kotidilang Säsarea o mandan
ran o a kaipokedi pon mol en kadeik o masani, Paulus
en wisikedo. 7 A lao pwarador, Sus oko, me kodido sang
Ierusalem, ap kapil pena i o kadipe i kaualap, ap sota kak
kadededa. 8 Pwe Paulus kotin sapen masani duen pein
i: I sota wiadar dipi ong kapung en Sus oko, de ong im
en kaudok o, de ong Sisa. 9 A Pestus men konekon ren
Sus oko, ap sapeng Paulus masani: Koe men kodalang
Ierusalem, pwen pakadeikada re i wasa o? 10 A Paulus
kotin masani: I mi mon mol en kadeik en Sisa, wasa me mau
ong, i en pakadeikada. Sota me sapung eu, me i wiai ong
Sus oko, duen me pein komui mangi. 11 Ma i wiadar sapung
eu de meakot me warong kamela, i sota pan kang mela.
A ma so melel, me mepukat kine kin ia, sota me pan kak
pang ia lang irail. I dorolang Sisa! 12 Pestus lao kalelapok
ren momod en kadeik o, ap masani: Koe dorolang Sisa,
ari koe pan pwarala ren Sisa. 13 Murin ran akai nanmarki
Akripa o Pernise koti dong Säsarea, pwen ranamau ong
Pestus. 14 Ira lao kotikot wasa o pong toto, Pestus ap kaireki
nanmarki duen Paulus masani: Ol sensal amen mi met, me
Peliks saliedi ap samalar. 15 A samero lapalap o saumas en
Sus akan kaire kin ia duen i ni ai potopot Ierusalem inong
iong i en kadeikada i. 16 A ngai sapeng irail: Kaidin duen
tiak en men Rom, en pangala aramas amen, en kamela,
mon me pangala i kan saikenta sansal mo a, o a muei ong
i er, en sapeng duen me re pang kila i. 17 Irail lao pokon
dong met, a mandan ran o i madang mondi pon mol en

kadeik o inda, ol o en wisikedo. 18 A me pangala i kan lao
pwarado, re sota katitiki mesued kot, duen i kiki ong. 19
A akai peipeidok mia duen pein arail lamalam o duen ol
mela amen me ad a Iesus, me Paulus kin inda, me dene a
memaureta. 20 Ngai ari poneponeki duen mepukat, i ap idok
re a, ma a sota men kodalang Ierusalem, pwen pakadeikada
wasa o duen mepukat. 21 A Paulus lao dorolang kadeik
en Aukustus, ngai ap inda, ren koledi i, i lao kadarala i ren
Sisa. 22 Akripa ap masani ong Pestus: I pil men rongerong
aramas o. A masani: Lakap kom pan rong i. 23 A mandan
ran o Akripa i Pernise lao kotin pwarado ni ar kapwat lingan
kaualap o kotilong ong nan im en kapung, o ol lapalap akan
iangaki kaun en kanim o, Pestus ap masani, Paulus en
wisikedo. 24 A Pestus masani: Maing nanmarki Akripa o
komail ol akan karos, me iang kit kotikot wasa et, komail
masani, pweki men et, Sus akan karos kin poekipoeki re
i nan Ierusalem o pil met; ni ar palian i indada, me dene
a sowar ong memaureta. 25 A i lao diarada, me sota me
a wiadar, me war ong kamela o pein i dorolang Aukustus,
ngai ap kileledier me i pan kadarala i. 26 A sota me i asa,
en intingiedi wong nai saupeidi. I me i waki dong komail i,
mo'mui ta maing nanmarki Akripa, pwe kapung lao nikier, i
en asa, da me i en intingieki wei. 27 Pwe i lamelame, me
sapung, en kadarala me salidi amen, ap sota kaireki duen
karep en salidi.

26 AKRIPA ap masani ong Paulus: Koe me saladoklar
en kapakaparok ki pein uk. Paulus ap kapa wei lim a,
kadededar pein i: 2 I ap peren kidar maing nanmarki Akripa,
me i pan kapakaparok mo'mui ran wet duen meakan, me
Sus oko pang kin ia la, 3 Pwe komui me erekilar en Sus oko
ar lamalam o peipeidok kan, i ap poeki re omui, en kotin
kanongama mamangi ia. 4 Ai wiawia kan arain maur i, me
tapida Ierusalem ren sau i kan, Sus akan karos asa due. 5
Irail me asa ia sang mas kokodo, ma re men kadede ia, me
ngai kisan pwin kelail en at lamalam, me ad a Parisär. 6
Ngai ari mi mon kadeik, pweki ai kaporoporeki inau o, me
Kot kotiki ong sam at akan. 7 Nan i inau o, me at kainok
eisokriau kin kaporoporeki, me re pan pwaiki ong ar nantiong
kaudok ong Kot ni ran o ni pong. Maing nanmarki Akripa
iei kaporopor me i pang kila ren Sus oko. 8 Da me komail
sota kamelele, me Kot kotin kaiasada me melar akan? 9
Mas o i kiki ong, me i en wiada meakan, me kaokaoe mar
en Iesus en Nasaret. 10 I me i pil wiadar nan Ierusalem; o
me saraui kan toto me i saliedier ong nan imateng murin ai
aleer manaman sang ren samero lapalap akan o irail lao
kamelar, ngai pil sauasa. 11 I kame irail pan pak toto nan
sinakoke kan karos, o koidong ong irail, re en lalaue, o ngai
lingarangar kaualap pa'rail; i kin kame irail lel ong kanim en
wai kan. 12 A ni ai wiawia mepukat, o kokolang Damaskus ni
manaman en samero lapalap, 13 Maing nanmarki, nin sauas
i ap kilangadar nani al o marain eu sang nanlang, me lingan
sang katipin, me sensereda imp ai o me iang ia kai. 14 Kit
karos lao pupedier nani pwel, i ap rongadar ngil eu, katitiki
ong ia ni lokaia en Ipru: Saul, Saul da me koe kamekame
kin ia? Nan a pan apwal ong uk, en tametame tek o. 15
Ngai ari idok: Is komui Maing? Kaun o ap kotin masani: Ngai
Iesus, me koe kin kame. 16 Koe ari paurida, kasinenda, pwe
i me I pwaraki dong uk, pwen kasapwil uk ada, pwe koe en
papa o saunkadede men en meakan, me koe kilangada, o
meakan, me I pan kapwara dong uk. 17 O I pan dondoro
sang uk ni pa en aramas akan o men liki kan me I pan kadar
uk wei ong, 18 Pwen kapad pasang mas arail, pwe re en
wuki sang rotorot, wuki ong marain, o sang ni manaman en
Satan ong Kot, pwe re en lapwa sang dip ar akan, o ren ale
ar soso ren me kamakelekele kidar poson. 19 Ari maing
nanmarki Akripa, i sota sopeiki ong kasansal en nanlang o.
20 Pwe mas i padaki ong toun Damaskus o Ierusalem, o sap
en Iudäa kan, o men liki kan, en kalula o wuki ong Kot, o
kapwaiada wan kalula mau. 21 Nan i me Sus akan saik ia
kidi nan im en kaudok o, o re song kame ia la. 22 Ari so, en
Kot a kotin ieiang ia, me i mimieki lao lel ran wet, padapadaki
me tikitik o me laud akan, o sota me i inda, i eta, me saukop
akan o Moses pil masanier, me pan wiaui: 23 Ieteten, Kristus
en kamekam, o me a pan men mas en me pan iasada sang
ren me melar akan, o padaki ong toun wei o pil ong men liki
kan duen marain o. 24 A ni a kapung kila mepukat, pein i
Pestus ap ngil laudeda masani: Paulus, koe iakalar! Om
sukusukul toto me kapwepwe uk adar. 25 A Paulus kotin
masani: I sota iakalar maing isou Pestus, a i kin kida kasoi
melel o pung. 26 Pwe nanmarki kotin mangi duen mepukat; i
me i pil aima padapadakieki ong i, pwe i asa, sota meakot,
me a sota kotin ereki, pwe kaidin wasa rir, me mepukat
wiauier. 27 Nanmarki Akripa, komui poson saukop akan? I
asa, me komui kin poson. 28 Akripa ap masani ong Paulus:
Me tar kis, a komui pan kainong ong ia en saulangala. 29
Paulus masani: I ngongki ong Kot, me komui o karos, me
rongerong ia ran wet, en dueta ngai, a iermen sal mata
pot et. 30 Nanmarki, o kopina, o Pernise, o me iang irail
kaipokedi wasa o, ap kotida, 31 O kelepala, ap kapakaparok
nan pung ar mamasani: Aramas men et sota kin wiada me
war ong kamela de salidi. 32 Akripa ap masani ong Pestus:
Aramas men et pan lapwada, ma a sota dorolang Sisa.

27 A LAO kileledier, me se pan serokelang Italien, re
kasilaki Paulus, o akai me salidi, kaun en saunpei
amen, me ad a Iulius, kisan pwin en Aukustus. **2** Kit ari
kereda pon sop en Adramitien pot, me pan supi ong kanim
en Asien akan, me mi pon oror, ap tang wei. Ari, Aristarkus,
men Masetonien amen sang Tesalonik iang kit. **3** Mandan
ran o se leler Sidon. A Iulius me kadek ong Paulus, ap mueid
ong i, en kotila ren kompokepa ko pwen kasarloleit. **4** Kit
ari maselar sang wasa o, ap tangatang panangen Sipern,
aki ang me u dong kit. **5** Kit tangatang kotela lepen sed en
Silisia o Pampilien, se ap lel ong Mira en Lisia, **6** I wasa
kaun en saunpei o diarada sop en Aleksandrien pot, me pan
maselang Italien, i ari kasau ong kit poa. **7** A kit pwapwand
kokola, pong toto meid apwal ong kit lel ong Knidus, pwe
ang me kawela; kit ari tangatang panangen Kreta, tang wong
Salmone. **8** A meid apwal at dauli wasa o; kit ari lel ong
sap eu, me ad a Kapitau mau koren iong kanim Lasäa. **9**
A ansau lao daulier o a apwalar ong sailok sili, aki ran en
kaisesol daulier, Paulus ap kotin panaui o **10** Masani ong
irail: Ol oko, i asaer me sailok wet pan suedela a pan apwal
kaualap, kaidin ong audepan sop o sop eta, pwe pil ong
maur atail. **11** A kaun en saunpei o liki saunilil o saumas en
sop o sang masan en Paulus. **12** A kapitau me sota non
mau ong sop en mimieta ni ansaun kapau. Koren iong karos
ari men samala sang wasa o, o re song, ma re sota kak
ong lel Pöniks, pwen mimita wasa o ni ansaun kapau, i
kapitau en Kreta eu, me mi ni pali air o pali apang. **13** A
ang lao udo sang pali air, re ap kiki ong, me re pan pwaida,
ap apiada paipung ko tangala liman Kreta. **14** A madang
melimel udo sang Kreta, me ad a alepip en kisiniang. **15** A
ang lao kapeila sop o, o sop solar kak ong, kit ap nenenla
o peila. **16** Ni at tangala panangen dake tikitik eu, me ad
a Klauda, me tar kis, a se solar kak ong koledi pot o. **17**
Irail apiada i, pwen kak piradi ong ni sop o, ap lilidi, pwe re
masak re de serada nan Sirte, ap pungipungidok sili. **18** Kit
lao pungipungidok sili kaualap, manda ap kamararadar sop
o. **19** A ni ran kasilu irail kase kila pein pa arail kapwa en
sop o. **20** Kadekadeo ran totola sota katipin o sota usu, o
melimel kalaimun u dong kit, ap solar at kaporopor en pitila.
21 A kit lao kaisesol warailar, Paulus ap pwarada nan pung
arail masani: Ol oko mak eta, komail en peiki ong ia er o so
masel sang Kreta, pwe kitail ender lel dong kaupatail. **22**
A met i panaui komail, en kaporopor mau, pwe sota me
pan mela, sop eta me pan ola. **23** Pwe tounlang en Kot, me
sapwilim a ngai, o me i kin papa, me kotida imp ai pong, **24**
Kotin masani: Paulus, koe der masak, koe pan wisike wong
ren Sisa. A kilang, Kot me kotiki ong uk er karos me iang uk.
25 Ari ol oko komail kaporopor mau, pwe i kin poson Kot,
me a masan pan pwaida. **26** A kitail pan serada nin dake
eu. **27** A lao pong ngaul pa pong lar, kit peipei sili nan sed
Adria. Ni ailep en pong toun sop o kasauiada, me se koren
iong sap eu. **28** A irail lao kasedi men song, re ap diaradar,
me ngap rieisok, o re kaila ekis wasa o kasedi men song,
re ap diaradar, me ngap eisoklimau. **29** A re masak, se de
serada pon mat, rap kasedi paipong paieu sang ni murin
sop, ap mauki en ran pasang, **30** A toun sop o lao men pitila
sang nin sop o, o re apiedi pot apot nan sed, dene re pan
kasedi paipong kai ni mon sop o, **31** Paulus ap masani ong
kaun o saunpei kan: Ma mepukat sota pan mimieta pon
sop o, komail sota pan kak dorela. **32** Saunpei kan ap leke
sang pot o kasela o ari. **33** A lao pan ran pasang, Paulus
ap panaui irail, ren manga, masani: Nan a pong ngaul pa
pong lar, me komail kin auiaui o kaisesol o sota manga.
34 Ngai ari panauki komail, en manga, pwe i me komail pil
pan piti kila. Pwe sota pit en mong pit pan pupedi sang
amen komail. **35** A lao masanier met, ap ale prot, danke Kot
mo'rail karos. I lao pilitiki pasang ap sak. **36** Irail karos ap
kaporopor maular o pil manga. **37** A kit karos me mi nan
sop o, me riepuki isiakan wonumen. **38** Irail lao medier, rap
kamararadar sop o, kasedi ong nan madau korn. **39** A lao
wasa ran pasang, re sasa sap o, A re diaradar kapitau eu,
me mad mia; i wasa re lamedar en walang sop ia, ma re
pan kak ong. **40** Irail lao leke sang paipong ko, rap kase ir
ala nan madau, o lapwada padil akan, o apiadar serok en
moa ni ang o, ap tangala ni oror. **41** Irail lao lel ong mad eu,
sop o serada o solar mokid. Mon sop o tengela, a muri ola
nan iluk kan. **42** Saunpei ko ap men kamela me salidi kan,
pwe amen de pan pitila sang. **43** A kaun en saunpei o men
dorela Paulus, ap sota mueid ong irail me re men wia o
masani: Me asa pampap, en lusedi ong nan madau pap
wong sap o. **44** A me tei kan pon tenap de kisan sop o. A ap
pwaida, me irail karos dorelar o lel ong sap o.

28 KIT lao pitilar, se ap rongadar, me dake o adaneki
Melite. **2** A men liki kan me kadek ong kit kaualap,
pwe irail saunda kisiniai o kasamo kit karos, pweki katau
moremor o pweki kapau. **3** Paulus lao wasai tui pena o kidi
ong nani iai, serpent men ap lusadar sang nani iai pweki
karakar o teng ong ni lim a. **4** A men liki ko lao udial man
o a tengeteng ni lim a, re ap kasokasoi nan pung arail:
Melel aramas men et me kamelar aramas, a piti sanger nan
madau, ap rialar. **5** I ari sipede wong man o nani iai o sota
mesued kot lel ong i. **6** Irail masamasan, ma a sota pan
umposada de pupedi matala, a re lao masamasan warai o

kilang, me a so suedi ong, re wukidalar ar lamelam o katitiki,
me dene kot amen. 7 Saupeidi en dake o, me maraneki
Puplius, kin sapaneki wasa o, kasamo o apapwali kit ran silu.
8 A sam en Puplius wononeki somau karakar o somau nta. I
me Paulus koti dong re a kapakapaki, pwil lim a kan po a,
kakeladar i. 9 Men en lao wiauier, karos me somau nin dake,
ap kodo kakelailadar. 10 O re pil kaka kin kit kaualap. Kit lao
maseldar, irail ari kidang pon sop o at kapinwar kasampwal.
11 A murin saunipong silu se iang sop en Aleksandrien pot,
me mimi ni dake o ni ansaun kapau, me kilel en mpor. 12 A
se keredi Serakus o kairu wasa o pong sili pong. 13 O sang
wasa o se pidok tangatang lela dong Rekium, o manda ang
air irepokedo o pong ta pong se lel ong Puteoli. 14 I wasa o
se tu ong ia saulang kai, me poeki re at, sen mondi re'rail
pong isi pong. Kit ari tangatang kokolang Rom. 15 O saulang
kan en wasa o lao rongadar duen kit, re ap kodo tu ong kit
Apipor o Tretapern; Paulus lao diar ir ada, ap kapinga Kot o
kaporopor maular. 16 Kit lao lel Rom, kaun en saunpei ap
pangalang kaun en silepa kan me salidi ko, a Paulus me
saladok kotikot wasa toror, saunpei men me sinsila i. 17
Kadekadeo murin ran silu Paulus ap molipe pena saumas
en Sus akai. Irail lao pokon penaer, a ap masani ong irail: Ri
ai ko, nan sota mesued kot, me i wiadar ong aramas, de ong
lamalam en sam atail akan, ari so, ngai me salidi o pakadara
dong ni pa en men Rom akan sang Ierusalem. 18 Irail lao
kalekalelapoki ia, ap men lapwa ia dar, pwe sota dip ai, me
i en kame kila. 19 A Sus oko lao palian ia, i ap dorolang
Sisa, kaidin ai men mpimpäki toun sap ai. 20 I me i ekera
komail ki pena, i en kilang komail o kasokasoi ong komail,
pweki en Sus akan ar kaporopor, me i salikidi sal mata pot
et. 21 Irail sapeng i: Sota kisin likau, me se ale sang Iudäa
duen komui, pil sota saulang amen, me kodido, me kaire
kin kit o kadedeki, me dip omui mia. 22 A se men ronga
sang komui duen omui lamelam, pwe se ronger duen pwin
wet, me re kin palian wasa karos. 23 Irail ari kileledi ong i
ran eu, ap pokon dong re a nan im en kairu. I ari kawewe
ong irail o katitiki duen wein Kot, kapakaparok ki ong irail
Iesus sang nan kapung en Moses o saukop akan, sang ni
mansang lel nin sautik. 24 Akai irail me kamelele a padak a
akai so. 25 Irail ari sota minimin pena nan pung arail, re
ap pur pasang ni en Paulus a katitiki masan pot et: Melel,
saukop Iesaia kopadar ren Ngen saraui ong sam atail akan.
26 Masani: Ko wong ren aramas pukat indada: Komail kin
rong ap so lelapok ki o ngingar, ap sota dedeki. 27 Pwe
mongiong en aramas pukat suedalar, o salong arail ponlar, o
mas arail mair penaer, pwe re de ngar kida wasa mas ar, o
rong kida wasa salong arail, o asaki nan mongiong arail o
sapaledo, o I en kakele ir ada. 28 Komail ari en asa, me
maur wot sang Kot mueidalang men liki kan o re pil pan
peiki ong. 29 I lao masanier mepukat, Sus oko ap ko pasang
o kapakaparok nan pung ar kaualap. 30 A Paulus kotikot
nan im eu, me a kin isesa par riau, o kasamo karos, me ko
dong i, 31 Kaweweda wein Kot o aima padapadaki duen
Kaun Iesus Kristus pwe sota me inapwiedi.

Men Rom

1 PAULUS ladun Iesus Kristus men, me paeker, en wiala
wanporon amen, me katoror ong papa rongamau en Kot,
2 Me a kotin kopekidor sapwilim a saukop akan nan kisin
likau saraui kan. **3** Duen sapwilim a Ol me kisan kadaudok
en Dawid ni tiak en pali uduk, **4** O me kadede kidar, me a
Sapwilim en Kot a manaman, duen a kotin iasadar sang ren
me melar akan ki Ngen saraui, Iesus Kristus atail Kaun, **5**
Me kit ale sanger mak o koa en wanporon, pwen padaki ong
men liki kan karos ni mar a, pwe irail en poson o peik, **6**
Pwe komail pil kisan irail, me paeker dong Iesus Kristus. **7**
Komail karos kompoke pan Kot, me paeker me saraui kan,
me mimi Rom mak o popol sang ren Kot Sam atail o Kaun
Iesus Kristus en mi re omail! **8** Iet kaieu, i kin kapinga ai Kot
ki Iesus Kristus pweki komail karos; pwe omail poson me
kalok sili lel penang sap karos. **9** Pwe Kot, me i kin papa ong
ni ngen i ni ai padapadaki wei rongamau en sapwilim a Ol,
me saunkadede pai, me i kin tamataman kin komail ansau
karos, ngidingid ni ai kapakap akan. **10** Ngidingideki ansau
karos, ma i sota pan kak pwarala re omail, ma iduen kupur
en Kot. **11** Pwe i inong iong udial komail, pwe i en katungole
kin komail ekis pwais ngenin, pwe komail en tinainda. **12**
Pwe i en kasarloleid re omail, pweki atail poson ta ieu. **13**
Ari, ri ai ol akan, i sota men, me komail en sasa duen ai
kileledier pan pak toto, en pwar wong komail, ap saik pisoki
ong, pwen diar ekis wan ai dodok re omail, dueta ren wei
tei kan. **14** Pwe ngai me pwaipwand ong men Krik o men
liki kan, o ong me lolekong o me so lolekong kan. **15** Pwe
duen a pan kak pai, i men pil padaki ong komail men Rom
rongamau. **16** Pwe i sota kin namenok ki rongamau, pwe i
manaman en Kot, me kin kamaurela me poson akan karos,
Sus oko mas, ap pil men Krik. **17** Pwe i me kin kasansaleda
pung en Kot, me kin pwili sang poson, pwen poson duen
a intingidier: Me pung o pan memaureki poson; **18** Pwe
ongiong en Kot pan sansaleda sang nanlang ong me doo
sang Kot akan o me sapung en aramas akan, me kin kawela
melel ni arail sapung. **19** Pwe duen me pwarada sang ren
Kot me sansal ong irail, pwe Kot me kotin kasansale ong
irail, **20** Pwe meakan me so sansal duen i, iet akan, a
manaman soutuk o pil duen a udan Kot sang ni ansaun
sappa wiauier, kin sansal kida sapwilim a dodok kan, pwe
solar pekid parail: **(aïdios g126)** **21** Pweki irail asadar Kot, a re
sota wauneki i duen me kon ong Kot pil sota masak tol a, a
re aklemai ong i, mongiong sapung arail ap rotorotalar. **22**
Irail akereki pein irail ap lamponlar. **23** Irail kawukilar lingan
en Kot me so kak mor pasang, ong mom en aramas me kin
mor pasang o mom en manpir akai, o man aluki pa, o man
korop akan. **24** I me Kot kotin mueide kila irail, en inong iong
kasaminlar mongiong arail ni ar kasautela pein war arail nan
pung arail, **25** Me kawukila melel en Kot ong likam, ap pongi
o papa ong dipisou mon Saun wia meakaros, me iasanai
potepoteta amen. **(aiōn g165)** **26** Nan i me Kot mueidela kin ir
ong inong sued akan, en lel ong arail li akan, en wuki sang
ira'rail, kaokaoe ira'rail. **27** Pil dueta ol akan liki sang iran li,
ap kalel nan pung arail; ol asada ol, me so kon, ap pein
kapokala nan war arail mangidi en ar wiawia kan. **28** Nan
duen irail kang kataman ong Kot, Kot ap mueidalang irail, en
kapitakaila kamom ong wia meakan me sued, **29** Me dir en
sapung karos, morsued, norok kapwa, sempok, dir en peirin,
lolap, akamai, widing, weid, lidu mongin, **30** Pil en pan moli,
likinekine, kasenta Kot, kang kapunglol, aklapalap, ponmaso,
me kin diar me sued akan, so oke sam ar o in ar, **31** Lampon,
inausopousok, sempok, somak. **32** Re asa duen kapung
pung en Kot, me kin wia mepukat, pan mau ong mela, a
kaidin i eta, pwe re pil kin perenki irail, me kin wia mepukat.

2 NAN i sota pakid pa om, aramas amen koe, amen amen
me kin kadeikada, pwe ni om kadeikada amen, pein koe
me koe kin kariala, pwe koe, me kin kadeikada, kin wiawia
me dueta. **2** A kitail asaer, me kadeik en Kot me melel ong
ir, me kin wiada mepukat. **3** A dadue aramas amen koe, me
kin kadeikada, me kin wiewia mepukat, ap wiada dueta,
koe kiki ong, me koe pan piti sang kadeik en Kot? **4** De
koe mamaleki kalangan en Kot sapan, o a kanongama o
papadake; koe sota asa, me kalangan en Kot kamaterok uk
alang kalula? **5** A koe ni mongiong om me katiwo o kakaluak,
me koe ki penang uk ongiong ong ni ran en ongiong o
kasansal pan kadeik pung en Kot, **6** Me pan kotin depuk ong
amen amen duen a wiawia kan. **7** Irail me kin dadaurata
ni ar wiawia mau kan o lingan, o indand, o me so kin mor
pasang, maur soutuk. **(aiōnios g166)** **8** A kamekam o wairok
ong irail me katiwo o so oke melel, a me kin oke sapung.
9 O kanaudok o kalokolok ong aramas karos, me wiadar
sued, mas ong Sus akan ap lel ong men Krik. **10** A lingan, o
wau, o popol ong amen amen, me kin wia mau, mas ong
Sus akan o pil ong men Krik. **11** Pwe Kot sota kin lipilipil
aramas amen. **12** Pwe karos me wiada dip likin kapung,
pan lokidokila likin kapung, pil karos, me asa kapung, ap
wiada dip, pan pakadeikada pan kapung. **13** Pwe kaidin me
rongerong kapung kan pan pung kila mon Kot, a me kin
angada kapung pan pung kila. **14** Pwe ma men liki, me sota
arail kapung, ap pil wiawia tiak en kapung sang nan pein
irail, iei me irail, me sota arail kapung pein kapung parail. **15**

Me kin kasansaleda wiawia en kapung me intingidier nan
mongiong arail, i me insen arail pil kadedeki o ar lamalam,
me irail sakara kida de kalole mau ki nan pung arail. 16
Lao ran o, me Kot pan kotiki ong Iesus en kadeikada dip
okiok kan ren aramas akan, duen ai rongamau. 17 A ma koe
adaneki Sus amen, me kin liki kapung o suaiki Kot, 18 O
asada kupur a, o koe pung kila lamalam, ni om padapadaki
sang nan kapung, 19 Koe me lameda, me koe itar ong, en
kalua wei me maskun akan, o kamarain pan me rotorot
akan, 20 O saunkaian pan me lampon kan, o saunpadak en
kisin seri kan, me asa tiak en lolekong o melel en kapung.
21 Ari, koe kin kawewe ong amen, ap sota kin kawewe ong
pein uk, o koe kin padaki me ren der pirap, a koe kin pirap;
22 Koe kin inda, me aramas ender kamal, a koe kin kamal?
Koe kin suedeki dikedik en ani mal akan, a koe kin pirap
me sapwilim en Kot? 23 Koe kin suaiki kapung, a koe kin
kisang Kot waui ni om tiakedi kapung? 24 Pwe mar en Kot
kin mamale kila komail ren men liki kan, duen a intingidier.
25 Pwe sirkomsais me mau, ma koe angeda kapung; a ma
koe tiakedi kapung, om sirkomsais pan sosirkomsais. 26
Nan i, me sosirkomsais, angada pung en kapung, daduen a
sosirkomsais so pan wadok ong i sirkomsais? 27 Ari, ma me
udan sosirkomsais akan pan kapwaiada kapung, re sota pan
kadeik uk ada? Pwe koe kin mi pan kisin likau o sirkomsais,
ap tiakedi kapung o. 28 Pwe kaidin i Sus amen, ma pali liki
ta, o pil kaidin i sirkomsais, me sirkomsais liki nan uduk eta.
29 A i Sus amen, me Sus en lole, o i sirkomsais, me mi nan
mongiong i, ni ngen e, a kaidin ni inting; me a kapingepa
sota mi ren aramas akan pwe ren Kot.

3 ARI, da me Sus akan paieki mon me tei kan de da
kadepan sirkomsais? 2 O me toto, ni song karos; iet
kaieu: Masan en Kot akan kanikid ong irail. 3 A ma akai
soposon a pil menda? Pwe ar soposon pan kak kawela
kalangan en Kot? 4 O so! Pwe Kot udan melel, a aramas
karos me likam duen a intingidier: Ir eta me pung ni ar masan
akan, o komui pan kotin poedi ni ar pakadeikada. 5 A ma
atail sapung kaindinda pung en Kot, da me kitail en inda?
Dadue, Kot me pil sapung, pweki a kotin ongiong kida? I kin
lokaia ni tiak en aramas. 6 O so! Pwe ma iduen, Kot pan kak
kadeikada sappa? 7 Pwe ma melel en Kot pwai kida ai likam
kan, pwen kalinganada i, menda i pan pakadeikada, dene
dipan amen ngai? 8 A so mau ong duen at indand sued, pwe
akai kin inda, me dene kit kin padaki wei: Kitail en wiada me
sued, pwen kareda me mau? Nan arail kalokolok me pung.
9 Iaduen atail pai mau sang arail? Kaidin, pwe se kadededar,
me Sus o men Krik karos mi pan dip, 10 Duen a intingidier:
Sota me pung amen, sota amen. 11 Sota me lolekong amen,
sota me kin rapaki Kot. 12 Karos me sapunglar, irail wiaki
eu mamalar, sota meamen, me kin wiada me mau, sota
amen. 13 Tapin wor arail me rasong sousou eu, me saikenta
sarep pena, lo arail me re liliapaki, wini en kamela mimi ni
oton ngi arail; 14 Au ar me dir en lalaue o katik, 15 Nä arail
me marara ong kamela aramas; 16 Nan al arail me dir en
sued o mauk; 17 A al en popol me re sasa; 18 Re sota kin
masak Kot. 19 A kitail asaer, me kapung o lolok ong, me
kin papa kapung pwe au karos en sapaimokid o sappa pon
lodi ong kadeik en Kot. 20 Ari mon Kot sota uduk me pan
pung kila a wiawia kapung, pwe kapung me dip kadiarok
kidar; 21 A ansau wet pung en Kot sansaledar likin kapung
o kadede kidar kapung o saukop akan. 22 A pung en Kot
me pwili sang poson Iesus Kristus, ap lel ong karos me
poson. 23 Pwe sota lipilipil, karos me wiadar dip o sota kak
konodi lingan en Kot. 24 Irail pan pung kila a mak sapan,
pweki en Kristus Iesus a kotin dore kitail lar, 25 Me Kot kotin
kasansaledar en wiala mol en kalangan ni poson nt'a, pwen
kasansaleda a pung ni a kotin lapwada dip en mas akan, me
mier pan papadake en Kot. 26 A ansau wet a kotin kadededa
a pung. Ieteten, me pein i me pung, ap pan kotin kapungala
karos me poson Iesus. 27 Ari, ia men suaiki? A lokidokilar!
Ren kapung da? En wiawia kan? Kaidin, a ren kapung en
poson. 28 Ari, iet me se inda: Aramas en pung kila poson a
kaidin wiawia en kapung kan. 29 De Kot en men Sus akan
arail Kot eta? Kaidin pil Kot en men liki kan? Ei melel, pil
en men liki! 30 Ari, Kot me ta men, me kin kapung kila me
sirkomsais akan pweki poson, pil sosirkomsais akan pweki
poson. 31 Iaduen, kitail kin tiakedi kapung pweki poson? O
so! Pwe kitail kin kapwaiada kapung o.

4 ARI, da me kitail en inda duen Apraam sam atail ni pali
uduk, da me a diaradar? 2 Pwe ma Apraam pung kilar
a wiawia kan, nan a men suaiki mia, a kaidin mon Kot. 3
Pwe da me kisin likau masanier? Apraam poson Kot, o i me
wadok ong i kapunga pa. 4 A me kin keleki a wiawia kan,
nan pwain a pan wad ong i nin tiak en kusoned a kaidin ni
mak. 5 A me sota kin keleki a wiawia kan, ap poson i, me kin
kapungala me doo sang Kot akan, nan a poson me wadok
ong i kapunga pa i. 6 Duen Dawid kapaiaki aramas amen,
me Kot kotin kapungala likin a wiawia kan: 7 Meid pai, me ar
sapung kan lapwadar, o me dip ar akan pwaipwaidier! 8
Meid pai ol o, me Kaun o solar pan kapokoki ong dip a!
9 Ari, me sirkomsais eta, me pai wet kin ko ong, de a pil
itar ong me sosirkomsais? Pwe kit me indada: En Apraam
a poson me wadok ong i kapunge pa. 10 Ari, iaduen a

wadok ong i? Ni a sirkomsaiselar de ni a sosirkomsaiselar?
Kaidin ni sirkomsais, pwe ni a sosirkomsais. 11 A a aleer
kilel en sirkomsais, men kadede a pung kilar poson, me a
anekier ni a sosirkomsais, pwen wiala sam en me poson ap
sosirkomsais akan karos, pwe pung wet en pil wadok ong
irail. 12 O pil wiala sam en me sirkomsais akan. A kaidin
arail me sirkomsais akan eta, pwe pil en irail, me aluki poson
ota, me mi ren sam atail Apraam ni a sosirkomsais. 13 Pwe
kaidin ki kapung o me Apraam o kadaudok a aleer inau o,
me a pan sosoki sappa, a ki poson pung. 14 Pwe ma irail,
me men kapwaiada kapung o, pan ale soso, nan poson me
mal kot, o inau olar. 15 Pwe kapung o kin kareda ongiong,
pwe ma sota kapung, a pil sota sapung. 16 I me pung pan
tapi sang ni poson, pwe karos en tapi sang mak; o inau ong
kadaudok o en tengeteng. A kaidin ir eta, me mi pan kapung
o, pwe pil karos, me mi pan poson en Apraam, me sam en
kitail karos. 17 Duen a intingidier: I wia kin uk alar sam en
wein sappa toto mon Kot, me a poson me kin kamaureda
me melar akan o molipei ir, me saikenta mia, pwen miala. 18
I me poson, ap sota kaporopor mia, pwen wiala sam en
wein sappa toto, duen a lokido: Nan iduen kadaudok om.
19 Ap sota luetalar ni a poson o so lamelame, me war a
melar, pwe a koren iong saunpar epuki; pil sota lamelame
war en Sara a melar. 20 Pwe a sota peikasaleki inau en Kot
ki soposon, a a kakairida ni poson, o i me a kin kapingaki
Kot. 21 A asa melelia, me i kotin inauki ong i, a pan kotin
kapwaiada. 22 Nan i wadok ong i kapunga pa. 23 Mepukat
sota intingidier pweki i eta, me a wadok ong i mepukat, 24 A
pil pweki kitail, me a pan wadok ong, ma kitail pan poson
i, me kotin kaiasadar Iesus atail Kaun sang ren me melar
akan. 25 Pwe i me pangalar pweki dip atail, o a kotin iasadar
pwen kapung patail.

5 KITAIL ari pung kilar poson, ap popol ren Kot, pweki atail
Kaun Iesus Kristus, 2 Me kotin kasamo kitail ki poson
ong mak wet, me kitail aleer, ap kaporopor o suaiki lingan en
Kot, 3 A kaidin i eta, pwe kitail pil suaiki at apwal akan, pwe
kitail asa, me at apwal akan kin kareda kanongama; 4 A
kanongama kin kareda kakairida, a kakairida kin kareda
kaporopor; 5 A kaporopor sota kin kanamenokala, pwe
limpok en Kot me wudokidi ong nan mongiong atail ki Ngen
saraui, me kitail aleer. 6 Pwe ni atail luet Kristus mata kin
kitail, me doo sang Kot akan ni ansau me kileledier. 7 Pwe
iaduen, amen pan mekila me pung amen? Ele pweki me
mau amen, me amen pan mekila. 8 A Kot kotin kasansaleda
a limpok ong kitail ni en Kristus a mata kin kitail lar, ni ansaun
atail dipan. 9 Melel kaualap, ansau wet kitail kapung kilar
nta; kitail ap kamaur kila i sang ni ongiong. 10 A ma kitail
kalolamaui ong Kot ki en sapwilim a Ol a matala ni atail
imwintiti, nan melel kaualap murin atail kalolamaui kitail pan
dorela ki a ieias, 11 A kaidin i eta, pwe kitail pil suaiki Kot ren
atail Kaun Iesus Kristus, me kitail paieki tom patail. 12 Ari,
duen aramas ta men, me dip tapiki dong sappa, ap tialang
mela, o mela lel penang aramas akan karos, pwe karos me
wiadar dip, 13 Pwe dip mi nan sappa mon kapung, a sota
kapung pan dip, ma sota kapung, 14 Ari so, mela wiauiada
sang Adam lel Moses, pil ren me so wiadar dip laud dueta
sapung en Adam, iei me mom en me pan pwarado. 15 A pai
en mak kaidin dueta dip, pwe ma dip en me ta men me toto
mekila, nan melel kaualap mak en Kot o pai en mak sang
ren aramas ta men Iesus Kristus itar ong me toto. 16 A pai
o kaidin dueta met, me wiauier ren amen, me wiadar dip,
pwe kadeik o tapi sanger me ta men, pwen kalokolok, a pai
en mak o kin lapwada dip toto, pwen pungala. 17 Pwe ma
dip en me ta men mela poekidier, nan melel kaualap, irail
me pan ale mak o pai en pung, pan poedi o mamaureki
me ta men: Iesus Kristus. 18 A duen dip en me ta men
aramas akan karos me kadeik ki ong mela, i dueta pung ta
ieu itar ong kapung kila aramas akan karos, en kamaurela.
19 Pwe duen sopeik en aramas ta men me toto wia kilar
dipan, iduen peik en me ta men me toto pung kilar. 20 A
kapung pil wiauier, pwe dip en kadiarok kidar, a wasa me
dip paraparada ia, iei wasa mak o laude sanger. 21 Pwe
duen dip dialang mela, iduen mak o pung pan dialang maur
soutuk ki Iesus Kristus atail Kaun. **(aiōnios g166)**

6 ARI, da me kitail en inda? Kitail en dadaurata dip, pwe
mak en lalaudala? 2 O so! Pala kitail pan dadaurata dip,
me kitail mela sanger? 3 De komail sota asa, me karos, me
paptaise ong Kristus Iesus, paptaise ong a matala? 4 Kitail
ari iang i saredier ni paptais ong mela, pwe duen Kristus
kaiasa kidar lingan en Sam sang ren me melar akan, iduen
kitail en pil weweideki ni maur kap. 5 Pwe ma kitail kaparoki
ong i ni a matala, nan kitail pil pan paroki ong i ni a iasadar.
6 Pwe kitail asaer, me atail aramas maring iang kalopuelar,
pwe war en dip en mokonaidier, pwe kitail solar papa dip. 7
Pwe me melar, maiodar sang dip. 8 A ma kitail iang Kristus
matalar, nan kitail kamelele, me kitail pil pan iang i ieiasata.
9 Kitail asa, me Kristus kotin iasadar sang ren me melar
akan, ap solar pan pur ong matala; mela solar pan poedi
i. 10 Pwe ni a kotin matalar, a kotin matalar pan metapak
pweki dip, a ni a kotin ieiasata, a kotin ieiasadang Kot. 11
Iduen komail, komail en wia kin komail me melar sang dip,
ap memaur ong Kot ren Kristus Iesus. 12 Ari, komail ender
mueid ong dip, en kaunda war omail luet; pwen papa a

inong sued akan. 13 Komail pil der mueid ong dip o kokon
omail akan, pwen men wia sapung a komail mueid ong
Kot pein komail, duen me kamauradar sang ren me melar
akan, o kokon omail akan en papa me pung ong Kot. 14
Pwe dip sota pan kak poe komail edi, pwe komail solar mi
pan kapung, pwe pan mak. 15 Ari da, kitail en wia dip, pwe
kitail solar mi pan kapung, a pan mak? O so! 16 Komail
sota asa, ma komail pan wiala pein komail ladu en peik,
ari komail pan ladu en me komail kin pepeiki ong? Ma dip
komail pan mekila, a ma peik, komail pan pung kida. 17 A
danke ong Kot pwe komail solar ladu en dip; pwe met komail
kin peiki ong tiak en padak me komail ianger sang mongiong
omail. 18 Komail ari maioda sang dip, komail id wiala ladun
pung. 19 Ngai me inda met nin tiak en aramas, pweki luet en
uduk omail. Pwe duen omail pangalang kokon omail akan,
en ladun samin o sapung kan, pwen palian kapung, iduen
komail en pang ong kokon omail, en lidui me pung, pwen
sarauila. 20 Pwe ni ansau me komail ladun dip, komail maio
sang me pung. 21 A iaduen wan mepukat ni ansau o, me
komail kin namenokki ansau wet? Pwe imwi pan mepukat
mela. 22 A met komail maiodar sang ni dip, ap id wialar
ladun Kot, o omail wan saraui mia o imwi pan maur soutuk.
(aiōnios g166) 23 Pwe pwain en dip mela, a pai en mak en Kot
maur soutuk ren Kristus Iesus atail Kaun. (aiōnios g166)

7 DE ri ai kan, komail sota asa — i kin peidok ren me
asa kapung o — me kapung o kin poedi aramas arain a
memaur? 2 Pwe li amen, me a warok mia, kin kaupingki
kapung en a warok arain a memaur. A ma a warok melar, a
muei sanger kapung en a warok. 3 A ma a pan paudeki
amen ol ni a warok memaur, a pan adaneki kamal amen;
a ma a warok melar, a muei sanger kapung, ap sota pan
kamal amen, ma a pan pur ong amen ol. 4 Ari ri ai kan,
iduen pil komail mekilar kapung o pweki war en Kristus,
pwen wiala nain amen, iet, me iasadar sang ren me melar
akan, pwen kaparapar ong Kot. 5 Pwe ni at kekeideki tiak
en pali uduk, inong en dip me kelail nan kokon atail pweki
kapung o, pwen kaparapar ong mela. 6 A met kitail muei
sanger kapung o, pwe sal pat ong mela olar, pwe kitail en
papa ong tiak kap en ngen, a kaidin ong tiak maring en
inting. 7 Ari, da me kitail en inda? Me dip kapung o? O so! A
i pan sasa dip, ma so kapung. Pwe i pan sasa duen inong
sued, ma kapung so kalok kidar: Koe der norok! 8 A dip
kadiarok kidar kusoned, ap kainong ong ia song en inong
sued karos, pwe ma sota kapung dip mela. 9 Pwe mas o i
sota mi pan kapung, ap mamaureta, a kusoned lao mia, dip
ai ap diarokadar. 10 A ngai melar; kusoned, me loki dong ia,
pwe i en maure kida, kare ong ia mela. 11 Pwe dip kadiarok
kidar kusoned liapai ia dar, ap kame ia lar. 12 Ari, kapung o
me saraui o kusoned me saraui, a pung o mau. 13 A iaduen
me mau kot kare ong ia mela? O so! A dip en sansale kida
me kamau o ni a kare ong ia mela, pwe dip en sansale kida
kusoned. 14 Pwe kitail asa, me kapung o me ngenin, a ngai
me uduken o netilang dip. 15 Pwe i sota asa, da me i en wia.
Pwe kaidin me i mauki, me i kin wiada, a me i kin suedeki,
iei me i kin wia. 16 Ari, ma i kin wiada, me i kang wia, nan i
kin kasansaleda, me kapung me mau. 17 A ma i wiadar, me
i sota men wia, kaidin ngai me wiadar, a dip me mimi lol i. 18
Pwe i asa, me sota mau kot mi lol i nan uduk ai, pwe i kin
men wiada me mau, a en angada me pung i sota kak ong.
19 Pwe me mau o, me i men wiada, i sota kin kapwaida, a
me sued, me i kang, i me i kin wiada. 20 A ma i wiada, me i
so men wiada, kaidin ngai me wiada, a dip me mi lol i. 21 Iet
me kapung kadiarok ong ia: Ni ai men wiada me mau, me
sued mimi re i. 22 Pwe i kin mauki kapung en Kot pali lol en
aramas. 23 I ap diaradar eu kapung ni ai kokon akan, me kin
palian kapung en loli, ap kalua ia di pan kapung en dip, me
mi nan ai kokon akan. 24 O ngai aramas luet amen! Is me
pan kamaio wei ia sang ni war mela wet! 25 I danke Kot
pweki Iesus Kristus atail Kaun. Nan lol i i kin papang kapung
en Kot, a ni pali uduk kapung en dip.

8 ARI, solar me mau ong pakadeikada, me mi ren Kristus
Iesus. 2 Pwe kapung en Ngen en maur ren Kristus
Iesus kamaio ia da sang ni kapung en dip o mela. 3 Pwe
me kapung sota kak ong, aki a luete kila pali uduk, iei
me Kot kotin wiada ni a kotin poronedo sapwilim a Ol ni
mom en uduk en dip, pweki dip, pwen kadeikada dip ni pali
uduk. 4 Pwen kapwaiada pung en kapung re atail, me sota
weideki pali uduk a pali Ngen. 5 Pwe me kisan pali uduk, kin
lamelame duen inong en uduk, a me kisan pali Ngen, kin
lamelame duen inong en Ngen. 6 Pwe tiak en uduk iei mela,
a tiak en Ngen maur o popol. 7 Pweki tiak en uduk kin palian
Kot, pwe a sota kin duki ong kapung en Kot, pwe a pil sota
kak ong. 8 A me kisan pali uduk, sota kak konekon ren Kot.
9 A komail kaidin kisan pali uduk, pwe kisan pali Ngen, ma
Ngen en Kot kotikot lol omail. A me sota aneki Ngen en
Kristus, i kaidin sapwilim a. 10 A ma Kristus kotikot lol omail,
war mekilar dip, a ngen memaureki pung. 11 A ma Ngen
o, me kaiasadar Iesus sang ren me melar akan, kotikot lol
omail, nan i me kaiasadar Kristus sang ren me melar akan,
pil pan kamaureda war omail mela ki Ngen e, me kotikot
lol omail. 12 Ari ri ai kan, kitail solar pwaipwand ong pali
uduk, pwen kapwaiada inong en uduk, 13 Pwe ma komail

memaureki uduk, komail pan mela, a ma komail pan kamela
wiawia en pali war ki Ngen, komail pan memaureta. 14 Pwe
karos me weweideki Ngen en Kot, nan irail seri en Kot akan.
15 Pwe kaidin ngen en ladu, me komail aleer, pwen pur
ong masak, a Ngen en seri, me komail aleer, me kitail kin
eker kida: Apa, Sam! 16 Pein ngen o kotin iang ngen atail
kadedeki, me kitail seri en Kot akan. 17 A ma kitail seri kan,
nan kitail pil seri en soso, seri en soso en Kot o kisan toun
soso en Kristus, ma kitail iang kamekam, kitail pil pan iang
linganla. 18 Pwe i asaer, me kamekam en ansau et sota mau
ong en kaparoki ong lingan kokodo, me pan kasansaledang
kitail, 19 Pwe audepan sappa poden anane kaualap papasan
en seri en Kot ar pan maioda. 20 Pwe audepan sappa o
pangalang mela, kaidin pweki pein insen arail, a pweki i, me
pang ir alang kaporopor. 21 Pwe audepan o pil pan maioda
sang ni a lidulidui ong tiak en soredi, ong maio en lingan en
seri en Kot akan. 22 Pwe kitail asaer, me audepan sappa
karos kin sangesanglol o mimi pan wairok en naitik lao lel
met. 23 A kaidin irail eta, pwe kitail pil iang, me mesenin
Ngen, pil pein kitail kin sangesang, auiaui lao ansau en
pali war atail ar kawilikapada. 24 Pwe kitail kamaurelanger
kaporopor. A kaporopor me sansal, i kaidin kaporopor; pwe
me amen kin ududial, menda en kaporoporeki? 25 A ma
kitail kaporoporeki, me kitail sota udial, kitail kin kanongama
auiauieta. 26 Pil Ngen o kotin sauasa kitail ni atail luet akan,
pwe kitail sasa, da me kitail en poeki, o da me kon ong, pwe
pein Ngen o sangesangelol o laolao kin kitail. 27 A me kin
kotin kasauiada mongiong akan, mangi duen kupur en Ngen,
pwe a kin kotin laolaoki saraui kan duen tiak en kupur en
Kot. 28 A kitail asa, me karos kin kamauiala me pok ong Kot
akan, irail me paeker duen ar kileledier. 29 Pwe me a kotin
piladar mas o, iei me a pil kotin kileledier, en tialang mom
en sapwilim a Ol, pwe a en meseni nan pung en ri a kan.
30 A me a kotin kileledier mas o, a pil kotin waronge irail
edo, a me a kotin warongedor, a pil kapung irail alar, a me a
kapungalar, a pil kotin kalingan irail adar. 31 Ari, da me kitail
en sapenki mepukat? Ma Kot iang kitail, is me pan kak palian
kitail? 32 I me sota kotin kasampwaleki sapwilim a Ol, pwe
a kotiki wei en wiliandi kitail, dadue, a so pan kotin sapan
iangaki dong kitail meakaros? 33 Is me pan kapung ong
en Kot a piladar akan? Pwe Kot eta, me kotin kapungada;
34 Is me pan kadeikada? Pwe Kristus me matalar, me pil
kaiasada o me pil kaipokedi ni pali maun en Kot, o me pil kin
laolao kin kitail. 35 Is me pan irawei sang kitail ni limpok en
Kristus? Ansau apwal, de masak, de kamekam, de isesol, de
kiliso, de kamasak, de kodlas? 36 Duen a intingidier: Pweki
komui kit kamekame kilar kaukaule, kit me wadok ong sip
akan, me kileledier ong kamela. 37 A ni mepukat karos kitail
me poedier kaualap pweki i, me pok ong kitail er. 38 Pwe i
asa, me kaidin mela, de maur, pil kaidin tounlang kan, de
saupeidi, pil kaidin men met, de men mur, de me manaman
akan, 39 Pil kaidin men poe, de men pa, de okotme pan kak
irawei sang kitail ni limpok en Kot, me mi ren Kristus Iesus
atail Kaun.

9 NGAI kin lokaia melel ren Kristus, o i sota kin likam, pwe
insen ai o Ngen saraui kadede ia da, 2 Me i kin patautau
o insensued nan mongiong i kaukaule. 3 Pwe pein ngai
inong iong en riala, pwen dooki wei sang Kristus pweki ri
ai kan ni pali uduk. 4 Iei men Israel me udan seri en Kot,
me ar lingan, o inau kan, o kapung, o upa Kot, o kokop
akan mia, 5 Me samaneki sam atail akan me Kristus pil
tapi sang ia ni pali uduk a, me poedi meakaros, iei Kot me
iasanai kokolata, amen. (aiōn g165) 6 Pwe kaidin dene masan
en Kot so pwaida, pwe kaidin karos men Israel, me tikidar
Israel; 7 Pil kaidin karos seri kan, me kisan kadaudok en
Apraam; pwe sang ren Isaak kadaudok om pan tapi sang
ia. 8 Ari, kaidin irail seri en Kot akan, me seri kan ni tiak
en uduk, a seri en inau kan pan wad ong kadaudok o. 9
Pwe i masan, masan en inau eu: Ni ansau o I pan kodo, a
Sara pan naitikada seri ol amen. 10 A kaidin i eta, pwe pil
Repeka lao lisean ong sam atail Isaak. 11 Pwe ni ansau seri
ko kaikenta ipwidier, o pil kaikenta wiadar meakot mau de
me sued, o pwe kupur en Kot en pwaida, kaidin ni wiawia a
ni lipilipil ren me piladar o, 12 A kotin masani ong i: Me laud
o pan papa me tikitik! 13 Duen a intingidier: Iakop me I pok
ong er, a Esau me I likidmalielar. 14 Ari, da me kitail en inda?
Kot me sapung? O so! 15 Pwe a kotin masani ong Moses: I
pan maki ong, me I men maki ong, o I pan pokepoke, me I
men pokepoke. 16 Ari, sota katepa, ma amen pan pein inong
iong de tange wei, a ma Kot pan kotin maki ong amen. 17
Pwe kisin likau me katitiki ong Parao: Nan iet me I kilele
uk adar, pwe I en kasale kida uk ai manaman, o pwe mar
ai en indandeki sili ni sap akan karos. 18 Ari, a kin kotin
maki ong, me a kotin kupura, ap kapitakaila, duen me a
kotin mauki. 19 Koe ap pan indang ia: Ari da me a kailong
kin ia? Pwe is me kak palian kupur a? 20 Ei melel aramas
koe, is koe, me men palian Kot? Da, dipisou pan indai ong
me wiadar i: Menda koe wiai ong ia momuei? 21 Pala saun
wiada dal sota manaman ong, en wia kida lopon en pwel ota
dal eu me kaselel, de eu me sakanekan? 22 A Kot kotin
kanongama ong dal sued akan, me wiauier ong lokidokila,
ni a men kasaleda a ongiong o manaman, 23 O a pil men
kotin kasaleda a dir en lingan ki dal en a mak kan, me a

kotin kaonopadar mas o en linganla. 24 Iei kitail, me a kotin
warongdo, kaidin sang ren Sus akan eta, a pil sang ren men
liki kan. 25 Duen a pil kotin masanier nan puk en Osea: I
pan kaadaneki irail, me kaidin nai, nai aramas akan, o me so
kompoke pai, kompoke pai. 26 A pan wiaui wasa o me a loki
ong irail: Komail kaidin nai aramas, i wasa re pan adaneki
seri en Kot ieias. 27 A Iesaia likelikwir duen men Israel:
Ma seri en Israel akan pan rasong pik en oror, lua ta pan
maurela. 28 Pwe a pan kotin kairela sapwilim a dodok o
kamode kila ni a pung, pwe Kaun o pan kotin wiada dok
motomot nin sappa. 29 O duen Iesaia masanier mas o: Ma
Kaun Sepaot so nikideki ong kitail kaparapar, kitail pan dueta
Sodom o Komora. 30 Ari, da me kitail en inda duen men liki
kan me sota rapaki pung, re diaradar pung, a pung eu, me
tapi sang poson. 31 A men Israel me inong iong kapwaiada
kusoned en pung, ap sota konodi kusoned wet. 32 Pwekida?
Pweki a sota tapi sang ni poson a ni wiawia kan, pwe irail
dipikelekeleki takai en dipikelekel. 33 Duen a intingidier:
Kilang, I pasonedi takai eu nan Sion, takai en dipikelekel eu
o paip en kamakar. A me pan poson i, a sota pan sarodi.

10 RI ai kan, inong en mongiong i, o ai ngidingid kin irail
ong Kot pan dore ir ala. 2 Pwe ngai kadede parail,
me re kin nantiong Kot, ap sasa tiak. 3 Pwe re sasa pung
en Kot, ap sosong kapwaiada pein arail pung, ap sota duki
ong pung en Kot. 4 Pwe Kristus kaimwisok pan kapung o;
karos me poson en pung kila. 5 Pwe Moses masanier duen
pung en me pwili sang kapung o: Aramas o, me kapwaiada
song pukat, a pan maur kila. 6 A iet me pung, me pwili
sang poson, kin inda: Der inda nan mongiong om: Is me
pan daudala nanlang? Iet wewe: En wadido Kristus. 7 De
is me pan daudi wasa lol? Iet wewe: En wadado Kristus
sang ren me melar akan. **(Abyssos g12)** 8 A da me a kin
inda? Masan o me koren iong uk, a kin mi nan au om o
nan mongiong om; iei masan en poson, me se kin padaki
wei. 9 Pwe ma koe pan kadedeki au om Iesus, me i me
Kaun, ap poson nan mongiong om, me Kot kotin kaiasadar
i sang ren me melar akan, koe ap pan doro kila. 10 Pwe
poson kin tapi sang nan mongiong o, pwen pung kila, o
kadede kin tapi sang nan au o, pwen maur kila. 11 Pwe
kisin likau me masani: Amen amen me pan poson i, sota
pan soredi. 12 Pwe sota irair eu nan pung en men Sus o
men Krik, pwe Kaun en irail karos me ta men, me dir en
kalangan ong karos, me kin likwir ong i; 13 Pwe amen amen
me likwir ong mar en Kaun o pan dore kila. 14 A iaduen, irail
pan likwirlang i, me irail sota poson? A iaduen, irail pan kak
poson i, me re saikenta rong? A iaduen irail pan kak rong,
ma sota saunpadak? 15 A iaduen, irail pan kak padaki wei,
ma re sota pan pakadarala? Duen a intingidier: Meid pai nä
en me padaki rongamau en popol, me padaki rongamau en
me mau kan! 16 A kaidin karos me peiki ong rongamau.
Pwe Iesaia masani: Maing, is me kamelele at padak? 17 Ari,
poson kin pwili sang padak, a padak kin pwili sang masan
en Kot. 18 A ngai me inda: Irail sota rongadar? O ei! Pwe
ngil arail leler sap karos, o ar padak lel ong irair en sappa.
19 A ngai me inda: Israel sota wewekier? Pwe iet kaieu, me
Moses masani: I pan kasarowei kin komail, me kaidin nai
aramas, o I pan kamakara kin komail aramas pweipwei kan.
20 A Iesaia kelail masani: Ngai me kadiarokada sang ren me
sota rapa kin ia, o Ngai me pwara dong, me sota idok ia. 21
A kotin masani duen Israel: Kaukaule I kapawei pa i kat ong
aramas katiwo o kangudi kan.

11 ARI, iet me i men inda: Kot kalikalar sapwilim a kan?
O so! Pwe ngai pil kisan men Israel, o kadaudok en
Apraam, o kainok en Peniamin. 2 Kot sota kalikalar sapwilim
a kan, me a kotin piladar mas o. De komail sota asa, da
me kisin likau masanier duen Elias ni a kadipa men Israel
mon Kot masani: 3 Maing, irail kamelar sapwilim ar saukop
akan, o karongk pasang sapwilim ar pei saraui kan, a ngai ta
me lua, a irail pil rapakin ia, pwen kame ia la. 4 A da me
Kot kotin sapengki i? Ngai me kanikidi ong ia ol isikid me
so kelepuki ong Paal. 5 Nan iduen ansau wet: Luan me
piladar akan mia pweki mak en Kot. 6 A ma pweki mak,
nan kaidin pweki wiawia kan; pwe ma iduen, mak solar pan
mak. 7 Ari, iaduen mepukat? Me men Israel raparapaki,
re sota diaradar, a me piladar akan diaradar, a me tei kan
kapitakailar. 8 Duen a intingidier: Kot kotiki ong irail ngen en
men mair, o por en mas akan, pwe ren der kilang wasa, o
salong akan, pwe ren der rong wasa lao lel ran wet. 9 O
Dawid masani: Arail tepel en wiala insar parail, o litip arail,
o kapup parail, o karia parail. 10 Mas arail en rotorotala,
pwe ren der kilang wasa, o irail en kakos pena kokolata.
11 Ari, iet me i men inda: Irail dipikelekel pwen pupedi? O
so! A pweki arail pupedi, en id kamaurela men liki kan,
pwen kapopot kin irail do. 12 Ari, ma arail pupedi id pai ong
sappa, a arail momalar id pai ong men liki kan, ia wan pai,
ma irail karos pan sapaledo! 13 Pwe men liki komail, me i
men padaki ong, pwe ngai wanporon en men liki kan, i men
kaindinda ai dodok. 14 Pwe ma i kak ong, i pan kainong irail,
me kit eu ni pali uduk pwe akai re'rail en dorela. 15 Pwe ma
arail kalikilar id kalamalam maula sappa, arail kasapaledo so
pan kamaurela sang ren me melar akan? 16 A ma kalap me
saraui, plaua amas pil pan saraui; o ma kalaua me saraui, ra

kan pil pan dueta; 17 A ma ra kai tapengok sang, a koe ni
om wos mal id peus iong, ap iang nim pil en tuka o iang
maurki kalaua, 18 Koe ap der suaiki ong ra kan! A ma koe
suaiki ong irail, kaidin koe me kin wa kalaua, a kalaua kin wa
uk. 19 Koe ap pan indada: Ra kan tapengok wei sang, pwe i
en id peus ong. 20 Me pung; soposon, me re tapengok kilar,
a poson, me koe maur kila, koe der aklapalap a masak! 21
Pwe ma Kot kotin muei sang udan ra kan, kalaka, pwe ele a
pil pan muei sang uk! 22 Ari, kilang kalangan o ongiong en
Kot; ongiong ong irail, me salongalar, a kalangan ong uk,
ma koe pan dadaurata a kalangan, a ma so, koe pil pan
tapengok sang. 23 A pil irail, ma irail sota pan mimieta ni
arail soposon, re ap pan peus sapal, pwe Kot kotin kak ong
kapure irail do. 24 Pwe ma koe lepuk sang ni tuka olip mal,
ap peus sapal ong tuka olip mau, a iaduen udan ra mau
kan, re sota pan kak pur ong udan ar tuka? 25 Ri ai kan,
i men, komail en lelapok ki kaponepon wet, pwe komail
de aklolekong, duen apali en Israel me kapitakailar, lao lel
ansaun irail me pilipildar ren men liki kan pwarador. 26 Men
Israel karos ap pan maureda, duen a intingidier: Amen pan
kotido sang Sion, me pan kawela karos me doo sang Kot
akan ren Iakop. 27 Pwe iet ai inau ong irail, i lao lapwa sang
irail dip arail akan. 28 Iran rongamau irail me imwintiti pweki
komail, a iran lipilipil irail me kompokepa kan pweki sam
akan. 29 Pwe Kot sota kin kalukila a pai en mak akan de me
a kotin piladar. 30 O duen komail, me pil sota poson Kot mas
o, a met komail aleer mak, pweki arail soposon. 31 Iduen
irail me sota poson mak, me komail diaradar, iei me re pil
sota diaradar mak en Kot. 32 Pwe Kot me kotin kapata pena
irail karos ni soposon, pwen mak pena ong karos. (eleēsē
g1653) 33 O meid laud erpit en Kot o a kotin mangi meakaros,
sota me kak weweki a kadeik kan, de pameda al en a wiawia
kan! 34 Pwe is me asaer kupur en Kaun o, de is me padaki
ong i meakot? 35 De is me ki ong i meakot, pwen depuk ong
i? 36 Pwe meakaros tapi sang re a, o mia pweki i, o wiai ong
i, lingan en ko ong i kokolata! Amen. (aiōn g165)

12 RI ai kan, i ap panaui komail pweki kalangan en Kot,
komail en kida war omail, pwen wiala mairong maur,
me saraui o kaperenda kupur en Kot, iei omail kaudok
me pung. 2 Komail der kaalemongin sappa, a komail en
kawilikapada lol omail, pwe komail en kak kasauiada, da me
kupur en Kot, me mau o kaperen, o unsok. (aiōn g165) 3 Ki
mak, me i aleer, i indang amen amen nan pung omail, ender
inong iong pein i, laude sang me kon ong, a en lamelame
me a en pung, duen Kot kotin nek ong amen amen wan a
poson. 4 Pwe duen ni pali war atail kokon toto mia, a dodok
en kokon akan kaidin dupeneta, 5 Iduen kitail me toto, war
ta ieu ren Kristus, kitail ap kokon pena nan pung atail. 6 Atail
pai en mak akan mia ap toror pasang, duen mak o me kitail
aleer: Ma deideikop kitail en kokopada duen wan poson, 7 O
ma dodok eu, kitail en kolekol atail dodok; o ma saunpadak
amen, i en wiada padak, 8 Ma amen kin panaui, i en panaui,
ma amen kin kisakis wei, a en opampap, ma kaun amen, a
en kanekanaiong, ma amen, kin kalangan, a en peren kida.
9 Omail limpok ender sapung, tateki me sued, tengeteng
ni me mau. 10 Omail limpok pena en tapi sang mongiong
omail; wauneki amen, mon a pan waune kin uk. 11 Der
tanganga ni omail dodok; ngen omail en inong iong dodok
ong Kaun o. 12 Peren ni kaporopor; kanongama ni ansau
apwal; podidi ong kapakap. 13 Kisakis ong saraui samama
kan; kasamo ki peren. 14 Kapaiada me kin paki komail;
kapaiada o der kariala. 15 Perenda ren me popol akan; o
sangesang ren me sangesang kan. 16 Komail minimin pena
ni omail lamelam, der inong iong meakot me lapalap, a inong
iong me tikitik; komail der aklolikong. 17 Komail der depukki
ong en amen a me sued me sued, a inong iong me kon ong
aramas akan karos. 18 Ma a pan kak pa omail, polaul ong
aramas akan karos. 19 Kompoke pai ko, komail der pein
depuk, o komail der madang makar, pwe a intingidier: Ai
depuk, Ngai me pan depuk, me Kaun o kotin masani. 20 Ari,
ma om imwintiti amen men mangadar, kamanga i; ma a men
nim piladar, kanim pileda, pwe ma koe pan wia mepukat,
nan koe ap pan ki penang mong a kol molus. 21 Koe der lodi
ong me sued, a poekidi me sued me mau.

13 AMEN amen en upa kaun akan, me kin poe irail edi,
pwe sota kaun akan me sota sang ren Kot, a wasa
kaun akan mia, nan irail me ren Kot. 2 Ari, me pan katiwo
ong kaun akan kin katiwo ong kusoned en Kot, a me katiwo
kan, pan lodi ong kapung. 3 Pwe saupeidi kan sota kin
kamasakki, me kin wia mau, pwe me kin wia me sued. A ma
koe sota men masak kaun akan, en wiada me mau, koe
ap pan indandeki pa'rail. 4 Pwe a papan Kot o iei me mau
ong uk, a ma koe wia me sued, masak, pwe a sota kin wa
mal kodlas. Pwe a papan Kot o, pwen kame me wia sued.
5 Iei me komail en peiki ong, a kaidin pweki kamekam a
pweki insen omail. 6 Iei me komail pil wiai ong nopwei, pwe
irail me papan Kot, me kin kaukaule papa wet. 7 Komail
ari kapungala omail pwaipwand ong amen amen! Taksis
ong me taksis kin wiaui ong, nopwei ong me nopwei kin
wiaui ong; masak, me masak kin ko ong; ki ong wau, me
wau kin ko ong. 8 Der pwaipwandeki meakot ong amen;
iet eta: Omail limpok pena, pwe me kin pok ong amen, kin
kapwaiada kapung o. 9 Pwe iet akan: Koe der kamal! Koe

der kamela aramas! Koe der pirap! Koe der norok! O ma pil
eu kusoned mia, iet orlepa: Koe en pok ong men imp om
due pein uk! 10 Limpok sota kin wia sued ong men imp a.
Ari, limpok audepan kapung. 11 O pil met: Kitail en dedeki
duen ansau o, pwe auer leler, me kitail en pirida sang mair,
pwe ansaun atail dorela me koren sang ni tapin atail poson.
12 Pongpong daulier, a ran me korendor. Kitail en pwilikidi
wiawian rotorot akan, ap ale tatan marain. 13 Kitail en kekeid
ni tiak mau, pwe ni ran; der kaped en manga de kamom
soko, der samin de saut, de luak, de peirin. 14 A komail
ale Kaun Iesus Kristus, o der kangongala pali uduk, pwen
angeda a inong sued.

14 KOMAIL apwali me luet ni poson o der kaping irail ada.
2 Amen kin lamelame, en kangkang song karos, a me
luet kin kangkang wan tuka. 3 Meamen me kin kangkang,
ender mamaleki, me sota kin kang; o me so kin kangkang,
ender kadeikada me kin kang, pwe Kot kin apapwali i. 4
Pwe is koe, me kin kadeikada en amen a ladu, pwe ma a
pan uda de pupedi a pan nain a saumas eta. Melel, a pan pil
uda, pwe Kaun o me kotin kak ong kauada i. 5 Amen kin
pilada a ran kasampwal mon me tei kan, a amen ran karos
dupeneta re a; a amen amen en pung ni a lamelame. 6
Meamen me moaki ran eu, Kaun o me a moaki ong, me kin
manga, Kaun o me a manga ong, pwe a kin dangke Kot, o
me sota manga, nan Kaun o me a so manga ong, ap kin
danke Kot. 7 Pwe sota meamen re'tail kin memaur iong pein
i, o sota me kin mela ong pein i. 8 Pwe ma kitail memaur,
Kaun o me kitail kin memaur iong, o kitail mela, Kaun o me
kitail pan mela ong, ari, kitail memaur de mela, sapwilim
en Kaun o kitail. 9 Pwe i me Kristus matalar ap iasadar,
pwen kaunda me melar o memaur akan. 10 Ari, menda koe
kin kadeikada ri om? De koe, menda koe mamaleki ri om?
Pwe kitail karos pan wisikelang mol en kadeik en Kot; 11
Pwe a intingidier: Kaun o kaukila pein i masani: Nä karos
pan kelepuki ong ia, o lo karos kadede Kot. 12 Nan i kitail
karos pan weokada pein kitail ong Kot. 13 Kitail ari ender
kadeikada amen amen; a mak eta, kitail en kadeikada iet
akan, ender ki ong ri atail kasasepa de men kamakar. 14
Ngai me lamedar o asadar pan Kaun Iesus, me sota okotme
me udan samin; a meamen, me kasamineki meakot, nan
i me samin ong. 15 Pwe ma ri om pan insensuedeki om
kisin manga, koe sota kin weweid nin tiak en limpok; ender
kawe kila om manga i, me Kristus mata kilar. 16 Komail ari
kalaka, pwe omail wiawia mau de kalok sued: 17 Pwe wein
Kot kaidin manga o nim, a pung, o popol, o peren ren Ngen
saraui. 18 Pwe me kin papa Kristus ni mepukat, i me pung
ren Kot o pil konekon ren aramas akan. 19 Kitail ari en inong
iong meakan, me kin kareda popol o kamakamaui kitail pena
amen amen. 20 Koe ender kawe kila kisin manga wiawia en
Kot. Ari, karos me min, ap sued ong aramas amen, me luet
ap mangamanga. 21 Me mau, koe ender kang uduk de nim
wain, de wia meakot, me ri om ol pan pupe kidi, de makaraki,
de kaluete kila. 22 A ma om poson mia ni mepukat, ari
kamaui pein uk mon Kot. Meid pai, me sota kin kadeikada
pein i ki meakan, me a kin kasampwaleki. 23 A meamen, me
peikasal ap manga, me pakadeikadar, pwe a sota tapi sang
poson. A karos me sota kin tapi sang poson, iei dip.

15 A MAK eta, kitail kelail akan, en sauasa me luet akan,
ap der peren ki pein kitail. 2 Amen amen kitail en pok
ong men impa, pwen kamauiala i. 3 Pwe Kristus pil sota kin
pok ong pein i, a duen intingidier: Pakainak en me kainaki
komui, me I dikidier raui. 4 Pwe karos me intingidier mas o,
me intingidier, pwen padaki dong kitail, pweki kanongama
o kamait en kisin likau kan kitail en kaporopor. 5 Ari, Kot
en kanongama o kamait en kaminimin komail pena duen
Kristus Iesus. 6 Pwe komail en kalinganada Kot o Sam
en atail Kaun Iesus Kristus ni lamalam ta pot o au ta ieu.
7 I me komail en apapwali pena dueta Kristus me kotin
kasamo komail ong lingan en Kot. 8 Pwe ngai inda, me
Iesus Kristus wialar papan sirkomsais pweki melel en Kot,
pwen kapwaiada inau kan ong sam akan. 9 Pwe men liki
kan en kalinganada Kot pweki a mak duen a intingidier: I
me I pan kadededa komui ren men liki kan o kauleki mar
omui. 10 O pil eu me a kotin masani: En popol komail men
liki kan iangaki sapwilim a aramas! 11 O pil eu: Kapinga
Kaun o, komail men liki kan karos o kalinganada i, komail
wei karos! 12 O pil eu me Iesaia masani: Ip en Iese pan
pwarado, a pan pwarado, pwen kaunda men liki kan, i me
men liki kan pan kaporoporeki. 13 Ari, Kot en kaporopor en
kadire kin komail peren o popol karos ni poson, pwe omail
kaporopor en laudeki manaman en Ngen saraui. 14 A ngai
asa mau duen komail ri ai kan, me komail dir en kamau
o audaudeki erpit, o koiokki ong panapanaui pena amen
amen. 15 Ari so, ri ai kan, i inting wong komail er duen
met, pwen kataman kin komail mak eu, me Kot kotiki ong
ia er. 16 Pwe i en papan Kristus Iesus ong men liki kan,
padapadaki wong ir rongamau en Kot, pwe men liki en wiala
mairong eu, me konekon, me kasaraui kila Ngen saraui.
17 I me i kak suaiki pan Kristus Iesus pweki meakan me
sapwilim en Kot. 18 Pwe i sota pori ong inda meakot, me
Kristus sota kotiki ong ia, i en kalua men liki ong peik, ki ai
padak o wiawia kan. 19 O kilel o manaman akan, en Ngen

saraui. Ari, i me i kadire kila rongamau en Kristus sap karos,
tapiada Ierusalem, ap lel ong Ilirien. 20 Ngai nantiong ni ai
padaki rongamau wasa me saikenta asa duen Kristus pwe i
de kauada pon pason en amen. 21 A duen a intingidier:
Me saik kalok ong irail pan kilang, o me sota rong, re pan
weweki. 22 Nan i me karompwa ia pan pak toto, pwen sota
kak pwar wong komail. 23 A met solar wasan dodok ni sap
pukat, a par toto me i inong iong en pas wong komail. 24
I lao sailokelang Spanien, i pan pwar wong komail, pwe
i kaporoporeki, me i pan sup wasa o ap kilang komail, a
komail pan kalua ia lang wasa o murin ai kaserloleit re omail.
25 A met i pan sailokelang Ierusalem, pwen papa saraui kan.
26 Pwe men Masetonien o Akaia kan mauki kisakisa wei ong
saraui samama kan, me mi Ierusalem. 27 Irail mauki pwe re
pil pwaipwand ong irail, pwe ma men liki kan pwaisanekier
arail pai ngenin, nan me kon ong, irail en pakisakis dong
irail ar pai pali war. 28 I lao kapwaiadar mepukat o ki ong
irail er kisakis sapan wet, i ap pan sup re omail o daululang
Spanien. 29 A i asadar, i lao pwaralang komail, i pan dir pai
ki en Kristus. 30 A ri ai kan, i ap poeki komail pan atail Kaun
Iesus Kristus o limpok en Ngen pwe komail en dauki pena
ong ia omail kapakap kin ia ong Kot. 31 Pwe i en piti sang
men Iudäa soposon akan, o pwe ai dodok ong Ierusalem en
sauasa saraui kan. 32 Pwe i en perenki lel ong komail pan
kupur en Kot o iang komail tapwenda. 33 Ari, Kot en popol
en kotikot re omail karos! Amen.

16 I ap kakaliki ong komail ri atail li Pepe, me kin papan
momodisou en Kenkrea, 2 Pwe komail en kasamo i
pan Kaun duen me kon ong saraui kan, o komail sauasa
i ni meakaros, pwe i me sauas pan me toto o pil ngai. 3
Ai ranamau ong Prisila o Akwila, me sauas pai ren Kristus
Iesus. 4 Me inepai ia da, me kaidin ngai eta, me kin
danke ira pwe pil momodisou akan karos nan pung en
men liki kan. 5 Pil momodisou nan im ara. Ranamau ong
kompoke pai Epenetus me tapiada momodisou en Kristus
nan Asien. 6 Ranamau ong Maria, me kadek papa kit. 7
Ranamau ong Andronikus o Iunias, kompoke pai kan o me
iang ia salidi, me masamas ren wanporon akan, me sau
ong Kristus mo i. 8 Ranamau ong Aplias, me kompoke
pai ren Kaun o. 9 Ranamau ong Urpan, sauasa pat ren
Kristus, o Stakis kompoke pai. 10 Ranamau ong Apeles, me
dadaurata ren Kristus, ranamau ong toun im en Aristopulus.
11 Ranamau ong Erodion kompoke pai. Ranamau ong toun
im en Narsisus, me papa Kaun o. 12 Ranamau ong Tripäna
o Triposa, me papa Kaun o. Ranamau ong kompoke pai
Persis, me porisok ni a dodok ong Kaun o. 13 Ranamau
ong Rupus, me pilipildar ren Kaun o o in a pil in ai. 14
Ranamau ong Asinkritus, Plekon, Ermas, Patropas, Ermes o
ri atail akan, me mi re'rail. 15 Ranamau ong Pilolokus, o
Iulia, o Nereus, ri ai li, o Olimpas, o saraui kan karos, mi
re'rail. 16 Komail ranamauki pena metik saraui. Momodisou
en Kristus akan kin ranamau ong komail. 17 Ari, ri ai kan, i
panaui komail, komail en kileledi, me kin kamueit pasang o
kamakar momodisou palian padak o me komail aleer; komail
ari muei sang irail. 18 Pwe song pukat sota kin papa atail
Kaun Iesus Kristus, a pein kaped arail o kotaueki ar kadek
lokaia o widing mongiong en me lelapok kan. 19 Pwe omail
peik me indand sili lel penang aramas karos. I me i peren
kida komail. A i men, komail en koiokki ong me mau kan, ap
sokoiokki ong me sued akan. 20 A Kot popol pan kasuk
pasang Satan pan nä omail eden. Mak en atail Kaun Iesus
Kristus en mimieta re omail! 21 Timoteus ai warok en dodok,
o kompoke pai ko Lusius, o Iason, o Sosipater kin ranamau
ong komail. 22 Iet ngai Tertius me intingiedier kisin likau wet,
ranamau ong komail pan Kaun o. 23 Kaius me kin apapwali
ia o momodisou, a ranamau ong komail. Erastus, sile pan
kanim wet, a ranamau ong komail, o ri atail Kwartus. 24 Mak
en atail Kaun Iesus Kristus en mimieta re omail karos! Amen.
25 A me manaman ong katinada komail duen ai rongamau, o
duen padak iran Iesus Kristus, me kin kasaleda, me sota
sansal sang nin tapin kaua kokodo lel met, **(aiōnios g166)** 26 A
met a sansaledar, pwe kisin likau en saukop akan kaloki
ong men liki kan karos duen kusoned en Kot ieias, pwe ren
poson o peik; **(aiōnios g166)** 27 I Kot eta me erpit, lingan en ko
ong i ki Iesus Kristus kokolata! Amen. **(aiōn g165)**

Men Korint I

1 PAULUS me paeker, en wiala wanporon en Iesus Kristus
amen pan kupur en Kot o ri atail Sostenes, **2** Ong
momodisou en Kot me mi Korint, me saraui kila Kristus
Iesus, me paeker en saraui o karos me kin likwir ong mar en
atail Kaun Iesus Kristus ni deu arail o deu at. **3** Mak o popol
sang ren Kot Sam atail o atail Kaun Iesus Kristus en mi re
omail! **4** I kin danke ai Kot kaukaule pweki mak en Kot ong
komail, me papanga dong komail sang ren Kristus Iesus, **5**
Pwe komail me pai kidar i ni meakaros, ni masan karos o
lolekong karos; **6** Duen kadede iran Kristus a tengiteng re
omail; **7** Pwe sota pai en mak eu, me komail saik pai kidar;
ni omail auiaui kasansal en atail Kaun Iesus Kristus. **8** Me pil
pan kotin kasone komail di lao lel imwi, pwe en solar dip
omail lao lel ni ran en atail Kaun Iesus Kristus. **9** Kot me
melel, me komail paekerdo, pwen sau pena ren sapwilim a
Ol Iesus Kristus atail Kaun. **10** Ri ai kan, i panaui komail ni
mar en atail Kaun Iesus Kristus, komail en wiaki eu ni omail
kasoi kan, pwe komail de wuki pasang nan pung omail, a
komail en mi ni lamalam ta pot o kapung ta ieu. **11** Ri ai
kan a kalok dong ia sang toun im en Kloe, me dene komail
kin akamai pena nan pung omail. **12** A iet me i men inda,
amen komail kin inda: Ngai nain Paulus amen; a ngai nain
Apolos amen; a ngai nain Kepas amen; a ngai nain Kristus
amen. **13** Iaduen, Kristus me lop pasang? Iaduen, Paulus
me lopu kin komail er? De komail paptaisekier ni mar en
Paulus? **14** Ngai me danke Kot, me sota meamen re omail,
me i paptaisela, Krispus eta o Kaius; **15** Pwe amen de inda,
me ngai wia paptaise ong ni pein ad ai. **16** A toun im en
Stepanas i pil paptaisela; a solar me i asa, me i paptaisela.
17 Pwe kaidin en wia paptais, me Kristus poron kin ia la, a
pwen padaki rongamau, kaidin ni tiak kadek lokaia, pwe
lopun Kristus de mal la. **18** Pwe masan duen lopu me mal
kot ren me lokidokilar akan, a manaman en Kot ong ir, me
pan dorela. **19** Pwe a intingidier: I pan tiakedi lolekong en
me lolekong kan, o karotongala marain en me marain akan.
20 Ia me lolekong o? O ia saunkawewe o? Ia me lolekong o
en pali pa? Dadue, Kot sota wia lamponki me erpit en pali
pa? **(aiōn g165)** **21** Aramas akan sota asa Kot pweki udan ar
lolekong. Kot ap kupureda, en kamaur kida, me poson akan
padak mongai. **22** Pwe Sus akan kin poeki kilel akan, a men
Krik kin roporop lolekong. **23** A kit kin padaki Kristus me
lopuedar, men kamakar ong Sus akan o ong men liki kan
kasoi mal. **24** A ong me paeker akan, men Sus o pil men
Krik, se kaweweda Kristus manaman en Kot o erpit en Kot.
25 Pwe soerpit en Kot me sikida sang en aramas akan ar
lolekong, o luet en Kot me kelail sang en aramas akan ar
kelail. **26** Ri ai kan, komail kilang duen omail paeker. Pwe
kaidin me toto ren me lolekong en pali uduk kan. Pil kaidin
me toto ren me poe kan, pil kaidin toto ren me masamas
akan, me pilipildar. **27** A Kot kotin piladar me so lolekong nin
sappa, pwen kapouiala me lolekong kan; o Kot me kotin
piladar me luet nin sappa kan, pwen kapouiala me kelail
akan. **28** O me mal nin sappa, o me so konekon, i me Kot
kotin piladar, o me sota meakot, pwen kawela me lapalap.
29 Pwe uduk der aksuaiki mon Kot. **30** A komail tapi sang i
ren Kristus Iesus, me wialar atail erpit sang ren Kot, o pung,
o saraui, o maur patail. **31** Pwe duen a intingidier: Me men
suaiki, i en suaiki Kaun o.

2 RI ai kan, ni ai pwara wong komail er, kaidin ni kadek
lokaia de lolekong en aramas, me i padaki ong komail
er kadede en Kot. **2** Pwe i sota wia kin ia, en asa meakot
nan pung omail, Iesus Kristus eta o a kalopuela. **3** O ngai
mimi re omail ni ai luet, o masak, o rerer toto. **4** O ai kasoi o
ai padak kaidin ni kadek lokaia en lolekong, a ni kadede
en Ngen o manaman. **5** Pwe omail poson de pasoneki
lolekong en aramas akan, a manaman en Kot. **6** Ari so, me
kit kin padapadaki me lolekong ren me unsok kan, a kaidin
lolekong en sappa et, o pil kaidin en saupeidi kan en sappa
et, me pan sarodi, **(aiōn g165)** **7** A kit kin padaki duen erpit en
Kot me rir, iei me so sansal, me Kot kotin kileledier ni en
sappa saik mia, pwen kalinganada kitail, **(aiōn g165)** **8** Me
sota saupeidi en sappa men asadar, pwe ma re asaer i, re
sota pan kalopuela Kaun en lingan. **(aiōn g165)** **9** A duen a
intingidier: Me sota mas eu udialer, o me sota salong eu
rongadar, o me sota ko ong nan mongiong en aramas amen,
iei me Kot kotin kaonop ong, me pok ong i. **10** A Kot kotin
kadiarok ong kitail ki Ngen e, pwe Ngen kin kotin rapaki
meakaros, pil duen kupur en Kot. **11** Pwe is aramas, me kin
asa duen lol en aramas akan, pwe ngen en aramas eta me
mi re a? Iduen Kot, sota me asa meakan me udan Kot, pwe
Ngen en Kot eta. **12** A kaidin ngen en sappa, me kit aleer,
a Ngen en Kot, pwe kit en asada meakan, me Kot kotiki
ong kitail er. **13** I me kit pil kin padaki wei, kaidin ni lokaia o
mangin pan lolekong en aramas, a ni masan akan, me Ngen
kotin kaweweda, kareda dipisou ngenin akan. **14** A aramas
ip pwel sota kin ale meakot ren Ngen en Kot, pwe me mal
kot ong i, pwe a sota kak ong, pwe mepukat kin kasauiada
ren Ngen. **15** A me ngenin kin kasauiada meakaros, ap sota
amen me pan kak kasauiada i. **16** Pwe is me asa duen kupur
en Kaun o, de is me pan kak padaki ong i meakot? A Ngen
en Kristus kotikot lol atail.

3 ARI ri ai kan i sota kak padaki ong komail dueta ong
aramas ngenin, a ong me uduken o kisin seri en Kristus
akan. 2 I kamanga kin komail pil en didi, a kaidin kisin
manga, pwe komail saikenta kak ong, o komail pil sota kak
ong ansau wet. 3 Pwe komail non uduken pwe iaduen, ma
peirin o akamai, mi re omail, komail so uduken o weweid
ni tiak en aramas akan? 4 Pwe amen kin inda: Ngai nain
Paulus amen, a amen: Ngai nain Apolos amen. Komail so
kin mi nin tiak en aramas? 5 Pwe is Apolos? O is Paulus,
kaidin papa kai, me komail asa sanger lamalam duen Kaun
o kotin pang ong amen amen? 6 Ngai me padukedier, a
Apolos me kalamu ir adar, a Kot me kotin kaparadar. 7 Ari
kaidin i meakot, me padukedi, pil kaidin i, me kalamu ir adar,
a Kot eta, me kotikidar wa kan. 8 Ari, me kin padukedi o
me kin kalamu ir adar, ira dupeneta, o amen pan katingki
iran ara dodok. 9 Pwe kit me sauas pan dodok en Kot, a
komail sapasap en Kot, o sapwilim en Kot a kakau im. 10
Ngai me wiadar pason ki mak en Kot me i aleer duen sause
lolekong amen, a amen usewei kakau poa, a amen amen
en kalaka duen a kakau pon pason wet! 11 Pwe sota me
pan kak wia eu pason, me pan toror sang me wiauier, i eta:
Iesus Kristus. 12 Ari, ma amen pan kauada pon pason wet
kold, silper, takai, kasampwal, tuka, rä, pain kit akan, 13
Nan wiawia en amen amen pan sansaleda, pwe ran o pan
kapareda due, pwe a pan kadiarok kida kisiniai. Pwe kisiniai
pan kasaleda wiawia en amen amen. 14 Ma wiawia en
amen, me a kauadar poa, pan mimieta, a pan kating. 15 A
ma wiawia en amen pan rongala, a sota pan kating. A pein i
pan dorela duen amen, me pitila sang nan kisiniai. 16 Komail
sota asa, me komail tanpas en Kot, o Ngen en Kot kotikot
lol omail? 17 A ma amen kawela tanpas en Kot, nan Kot
pan kawela i, pwe tanpas en Kot me saraui, ari iei komail.
18 Sota amen en kotaue pein i! Ma amen nan pung omail
lamelame ansau wet, me a lolekong, mak eta, en wiala ol
pweipwei men, pwen wiala lolekong amen. (aiōn g165) 19 Pwe
lolekong en sappa et me song en pweipwei ren Kot, pwe a
intingidier: A kin kaloe kidi me aklolekong pein ar widiwiding.
20 Pil eu! Kaun o kotin mangi, lamalam en me aklolekong
kan, me mal. 21 Ari, sota amen en akkeleki aramas akan,
pwe omail meakaros; 22 Ma Paulus, de Apolos, de Kepas,
de sappa, de memaur, de mela, de ma men met, de men
mur, pwe karos me omail. 23 A komail sapwilim en Kristus, a
Kristus sapwilim en Kot.

4 ARAMAS akan en wia kin kit papa en Kristus o saunkoa
pan me rir akan ren Kot. 2 A iaduen saunkoa kan? Amen
amen en lelapok. 3 I sota insenoki, me komail de kapung en
aramas kasaui ia da. Pein ngai pil sota kasaui ia da. 4 Pwe
sota me i pein asa, a kaidin met, me i pung kila, a Kaun o
me kin kasaui ia da. 5 Ari, komail depa kasaui okotme mon
a ansau, a lao Kaun o pan kotido, me pan kasansale dang
marain okiok en me rotorot akan o kadiarokada lamalam en
nan mongioing akan, amen amen ap pan indandeki ren Kot.
6 Ri ai kan, mepukat i kin inda duen ngai o Apolos, pwe
komail en ale sang kit, pwe amen ender lamelame, me a siki
sang me intingidier, pwe komail ender aklapalapaki amen,
ap palian me teio. 7 Pwe is me mone kin uk? A sota, me
mi re om, me koe sota aleer. A ma koe aleer meakaros,
menda koe kin suaiki, likamata koe sota aleer? 8 Komail
medier o kapwapwalar, o komail kin kaunda, ap sota ale
sang kit. I men, komail en kaunda, pwe kit ap pil pan iang
komail kaunda. 9 Pwe i lamelame, me Kot kotin wiai ong kit
wanporon akan, en tikitik melel, me mau ong mela, pwe kit
wialar men kapuriamui eu ni sappa mon tounlang o aramas
akan. 10 Kit me song en pweipwei pweki Kristus, a komail
me lolekongki Kristus; kit me luet, a komail me kelail; komail
me indand mau, a kit me indand sued. 11 Kokodo lel auer
met kit men mangadar, o pil men nim piladar, o kiliso, o se
kin kalokolok, o sota deu at. 12 O dodok ni pein pa at; kit me
kalok sued, a se kin kapaiada, kit me kalokolok, a se kin
nenenla; Ni at pakaraun mal, kit kin kapakap. 13 Kit wialar
tatan kid o kopataun aramas karos. 14 I intingiedier mepukat
kaidin pwen kanamenok komail, a pwen panaui komail nai
seri kompok kan. 15 Pwe ma omail saunpadak pan Kristus
me nen, nan sam omail akan me sota non toto, pwe ngai me
kaipwi komail ren Kristus Iesus ki rongamau. 16 I ari poeki re
omail komail en idauen ia do. 17 Pwe i me i kadarki wong
komail Timoteus nai seri kompoke o lelapok pan Kaun o
pwen kataman kin komail duen al ai kan pan Kristus, duen
me i kawewedar ni momodisou karos. 18 Akai komail me
aklapalap likomata i sota pan pwar wong komail. 19 A i pan
pwar wong komail madang, ma Kaun o pan kotin kupura. I
ap pan kilang kaidin padak en me aklapalap akan, a me
manaman. 20 Pwe wein Kot sota mi ni kasoi a ni manaman.
21 Da me komail mauki? I en pwar wong komail wa sokon,
de limpok o ngen en opampap?

5 I PIL rongadar, me nenek kin wiaui nan pung omail. A
eu song en nenek, me sota kin wiaui ren men liki kan;
pwe dene amen paudeki en a papa a paud. 2 A komail me
aklapalap, ap sota insen suedeki o kasapokela sang komail,
me wiadar met. 3 A ni ai doo sang komail ni pali war, ap
koren iong komail ni pali ngen i iet me i kapungadar, dueta
amen, me mi re omail, 4 Ni mar en atail Kaun Iesus, ni atail

pokon pena re omail ni pali ngen atail, ki manaman en atail
Kaun Iesus. 5 Me wiadar met i pangalang Satan, pwen
kawela uduk o, pwe ngen o en kamaurela ni ran en Kaun
Iesus. 6 Kaidin me mau omail suaiki. Komail sota asa, me
kalap kis kin kamutala dolepa karos? 7 Ari, kokowei sang
kalap kitai, pwe komail en wiala plaua amas kap, pwe komail
udan plaua amas kap, pwe atail pasa Kristus kamatalar. 8
Kitail ari en wiada atail pasa, kaidin ni kalap kitai, pil kaidin ni
kalap lemai de me sued, a ni plaua amas kap ni pung o
melel. 9 Ngai inting wong komail er nan kisin likau o, pwe
komail ender waroki ong me nenek kan. 10 Ari mepukat i
sota kin inda duen me nenek ren men liki kan, de me norok
kapwa, de me lolap akan, de me wun ani, pwe ma idue,
komail en katoror wei sang sappa. 11 A met i inting wong
komail er ender waroki ong amen, me adaneki saulang, ap
nenek, de me norok kapwa, de kati ani mal, de lalaue amen,
de kamom soko, de me lolap; komail ender iang i manga. 12
Pwe menda re i men liki? Kaidin ai dodok en kadeik irail ada.
Komail sota kin kadeikada nan pung omail? 13 A me mi liki
ko, Kot pan kotin kasapoke wei sang re omail me sued o!

6 A MA amen wia sapung ong amen, menda komail kapung
pena mon men liki kan, a so mon me saraui kan? 2 De
komail sota asa, me saraui kan pan kadeikada sappa? A
ma sappa pan pakadeikeki komail, iaduen, komail sota itar
ong kadeikada kisin dodok tikitik kan? 3 Komail sota asa,
me kitail pan kadeikada tounlang kan? Nan melel kaualap
pil kisin tiak tikitik en maur et. 4 A ma komail kin kadeikeki
tiak en maur et iaduen, komail kin kapukapung iangaki me
sota indant mau ren momodisou? 5 Mepukat i indai ong
komail, pwen kanamenok komail. Pwe sota amen re omail,
me lolekong? Sota amen me itar ong en wiada kapung nan
pung en ri a kan? 6 A amen kin akamai ong amen ri a mon
me soposon akan. 7 Ari, omail akamai nan pung omail pil
udan sapung. Menda komail sota mueidala meakot? Menda
komail sota kin nenenla? 8 A komail kin sapung o kotaue
ong ri omail akan. 9 De komail sota asa, me sapung kan
sota pan sosoki wein Kot? Kalaka pein komail! Pwe me
nenek de me kati ani likam akan, de me kamal, de me dir en
inong sued, de me madong saut ong ol oko. 10 De men
pirap, de me norok kapwa, de kamom soko, de kinekine
mal, de kuli kapwa kan sota pan sosoki wein Kot. 11 Iduen
akai komail mas o, a met komail wideudier, o kasarauialar, o
pung kilar mar en Kaun Iesus o Ngen en atail Kot. 12 A muei
ong ia meakaros, a kaidin karos me kin kamau ia la; a muei
ong ia meakaros, a sota, me pan poe ia di. 13 Melel, kisin
manga me mau ong kaped o, o nan kapedi wasan kisin
manga en ko ong ia. A Kot pan kotin kawe ira la karos. A pali
war o wiaui ong Kaun o, a kaidin ong nenek, a Kaun kotin
apapwali pali war o. 14 A Kot me kotin kaiasadar Kaun o, a
pil pan kotin kaiasa kida kitail manaman. 15 Komail sota asa,
me war omail kokon en Kristus? A iaduen, i en ale kokon en
Kristus, wia kin ir kokon en li nenek amen? O so! 16 De
komail sota asa, meamen me waroki ong li nenek amen, me
ira pan wiala war ta ieu? Pwe a kotin masanier: Ira pan wiala
uduk ta ieu. 17 A me waroki ong Kaun o nan a pan ngen ta
ieu re a. 18 Komail tange wei sang nenek, pwe dip karos,
me aramas kin wia, kin wiaui likin war a, a me kin nenek, kin
wiada dip ong pein war a. 19 De komail so asa, me war
omail tanpas en Ngen saraui me kotikot lol omail, me komail
aleer sang ren Kot, a kaidin uta'mail komail. 20 Pwe komail
neti kidar pai eu, komail ari kalinganada Kot ki war omail.

7 A IET duen me komail intingie dong ia, a mau ong aramas
amen, a ender sair li amen. 2 Ari so, amen amen en
ale pein a warok li, o amen amen en ale pein a warok ol,
pwen der dender. 3 Ol o en wiai ong a warok li me inen, a pil
dueta li ong a warok ol. 4 Li o sota kak poedi pein war a, a a
warok. Pil dueta ol o sota kak poedi pein war a, a a warok. 5
Der so oke amen amen, ma so, pweki inau ansau kis, pwen
mot isesol rer ekis o kapakap, ap pur pena, pwe Satan de
kasongesong komail omail so oke pena. 6 Mepukat kaidin
kusoned eu, pwe pein ai lamelam. 7 A i men aramas akan
karos en dueta ngai. A amen amen aleer pein a pai en mak
sang ren Kot duen amen amen. 8 A ngai indai ong me so
papaud o li odi kan, me mau irail en dadaur dueta ngai. 9
A ma irail sota kak ong, irail en papaud; me mau papaud
sang dender. 10 O ong me papaud akan ngai me ilaki wei, a
kaidin ngai pwe Kaun o: Li papaud ender kamuei wei sang a
warok! 11 A ma a muei wei sanger, i en dadaurata a kirip de
kadeke a warok, o ol ender kasela a warok. 12 Kaidin Kaun
o, pwe ngai men indang me tei kan: Ma ri atail ol amen
mia, me a paud soposon amen, ap men mimieta re a, a
ender kasela li o. 13 Pil dueta li amen, ma a warok soposon
amen o a men mimieta re a, a ender kasela ol o, 14 Pwe ol
soposon me kasaraui kilar li o, o li soposon kasaraui kilar
ol o, pwe ma a so due met, noumail seri kan me samin, a
met irail me saraui. 15 A ma me soposon o pan muei wei
sang, ari i en muei wei sang; ri ol de ri li sota kin kaupindi ni
mepukat. A Kot me kotin molipe kitail, pwen popol pena. 16
Pwe iaduen, koe li o, koe asa, me koe pan kak kamaurela ol
o? De koe ol, koe pan kamaurela li o? 17 A duen Kaun o
pang ong amen amen, duen Kot molipe ong amen amen,
iduen dadaurata; nan iduen ngai ilakilang momodisou akan

karos. 18 Ma amen me paeker ni sirkomsais, i en dadaurata
a sirkomsais, a ma amen me paeker ni sosirkomsais, i ender
iang sirkomsais. 19 Pwe kaidin meakot sirkomsais, o pil
kaidin meakot sosirkomsais, a wiawia kusoned en Kot akan.
20 Amen amen en dadaurata udan a koa ni a paeker. 21 Ma
koe paeker ni om ladu, koe der insensuedeki, a ma koe pan
kak maioda sang, ari pil me mau. 22 Pwe ladu men, me
paeker ong Kaun o, nan a maio ren Kaun o; o pil dueta me
maio men paeker ap pan ladun Kristus men. 23 Komail me
neti kidar pai eu, der wiala ladun aramas akan. 24 Ri ai kan,
amen amen dadaurata ut arail ren Kot. 25 A duen peinekap
akan, sota kusoned eu sang ren Kaun o; a pein ai lamelam
mia, pwe i aleer mak en Kaun, pwen kak melel. 26 Iet me i
lameda, me mau ong aramas sota papaud, pwe ni ansau
apwal wet. 27 Ma koe kapapaud ong li amen, ender men
muei sang, a ma so om paud mia, ender rapaki li amen. 28
A kaidin dip eu, ma koe pan papaud; o ma seripein amen
pan papaud, kaidin dip. A a pan apwal ong mepukat ni pali
uduk arail. A ngai sota men, me apwal kot en lel ong komail.
29 A ri ai kan, mepukat i indada, pweki ansau o me motomot.
A pil eu: Me mau ong me ar warok mier, en wia dene sota ar
warok; 30 O me kin sangesang, dene sota sangesang; o me
kin pereperen, dene sota ar peren; o me kin netinet, dene
sota ar kapwa. 31 O me dodokki sappa, ren kalaka, pwe
eder wiaki me sued. Pwe mom en sappa et pan rosala. 32 A
i men, komail ender lodi ong me apwal. Me sota papaud, kin
apwali me sapwilim en Kaun o, duen a pan kaperenda Kaun
o. 33 A me papaud, kin lamelame, me kon ong sappa, duen
a pan kaperenda a paud. 34 A nan pung en li papaud o
peinekap me wuk pasang: Me sota papaud, kin apwali me
sapwilim en Kaun o, pwen saraui ni pali war o pil ni pali
ngen; a me papaud, kin inong iong me kisan sappa, duen a
pan kak kaperenda a warok. 35 Mepukat i inda wei, pwen
kamaui komail, a kaidin pwen saliedi komail, a pwen sauasa
komail, pwe karos en inen o pung re omail, o pwe komail en
papa Kaun o. 36 A ma amen lamelame, me sapung, ma a
sota pan mueid ong na seripein, me mau ong papaud, en
papaud; ari, a pan wia duen me a mauki, pwe kaidin dip, ma
a pan mueid ong i en papaud. 37 A ma amen me kelail ni
mongiong i, pil kelail ong kaunda, pein insen a, ap inauki
ong nan mongiong i en kolekol na seripein, i me mau. 38
Ari, ma amen pan papaud me mau, a ma amen sota pan
papaud, me mau sang. 39 Li papaud amen me kaupina kidi
pung en papaud arain a warok memaur; a ol o lao mela, nan
a maio ong kapapaud, me a mauki, i eta; a en wiaui ren
Kaun. 40 Meid pai, ma a pan dadaurata a kirip duen me i
lameda, A ngai asa, me Ngen en Kot pil kotikot re i.

8 A kitail asaer duen mairong ong ani mal, pwe kitail karos
me lolekong. A lolekong eta kin kaaklapalapiela, a limpok
kin kamauiela. 2 A ma amen aklapalapaki a lolekong, nan a
sota non dedeki duen me itar ong en asa. 3 A ma amen pok
ong Kot, nan Kot me mangi i. 4 A kitail dedekier duen manga
uduk en mairong ong ani mal akan, pwe ani mal amen sota
katepa nin sappa, o sota amen Kot, pwe i me ta men. 5 Pwe
ma akai mia, me adaneki kot, me kin mimi nanlang de nin
sappa, pwe kot toto o monsap toto mia; 6 A atail Kot me
ta men, me Sam, me dipisou karos tapi sang re a, o me
kitail wiaui ong. O atail Kaun me ta men: Iesus Kristus, me
wiadar meakaros, o me kitail pil wiaui kidar i. 7 A kaidin
karos me asa mepukat, pwe akai mia, me lamelame, me ani
mal meakot, ap kangkang uduk en mairong ong ani mal,
o iei insen luet arail kin samin kila. 8 A kisin manga sota
kin sauasa kitail ren Kot. Ma kitail sota pan manga, kitail
sota pan sued kila, a ma kitail pan manga, kitail sota pan
mau kila. 9 A kalaka komail, pwe omail saladokalar ender
kadipikelekel ong me luet akan! 10 Pwe ma koe, me asa
tiak, ap mangamanga nan im en ani mal o, a me luet amen
pan kilang om mangamanga, ap aima kida nan insen a, ap
iang mangamanga mairong en ani mal akan, 11 Iduen ri atail
luet amen, me Kristus mata kilar, pan mekila om saladok. 12
A ma iduen omail dip iong ri atail akan, me kin kawela insen
luet arail, nan komail kin wia dip iong Kristus. 13 Ari ma kisin
manga kamakar ri ai, i solar pan manga uduk kokolata, pwe
i de kamakar ri ai. **(aiōn g165)**

9 KAIDIN ngai maiodar? Kaidin wanporon amen ngai? I
sota udialer Iesus atail Kaun? Kaidin ai wiawia pan Kaun
o komail? 2 Ma i sota wanporon amen ong me tei ko, a
ong komail; pwe komail kasale pan ai koa en wanporon pan
Kaun o. 3 Iduen i kin sapengki, ma meamen kin kalelapok
re i. 4 A sota muei ong kit er, en manga o nim? 5 A sota
muei ong kit er, en paudeki li amen, me pan iang kit sailok
sili, duen me wanporon tei kan, o ri en Kaun o, o Kepas
kin wiada? 6 De ngai o Parnapas eta me a sota muei ong
liki sang dodok en pa at? 7 Is me kin iang mauin ap pwain
pein i? Is me wiada mat en wain eu, me sota kin kang kisan
wa? Is me kin kamanga pwin man akan me sota kin kang
pil en didi en man oko? 8 Mepukat i sota kin inda nin tiak
en aramas akan, pwe kaidin kapung o me pil masanier
due? 9 Pwe a intingidier nan kapung en Moses: Koe der
pira pena au en kau ol amen, me kin tiaka pasang korn.
Iaduen, Kot kin apapwali kau ol akan? 10 De kaidin pweki
kit, me a kotin masaniekier mepukat? Pwe me kin sapasap,
en kaporoporeki a dodok; o me kin dolung en kaporoporeki,

me a pan iang ale kisan wa. 11 Pwe ma kit wiai ong komail
sapasap ngenin, a kaidin me kasampwal kot, me komail
pan apwali kit ni pali uduk. 12 A ma a muei ong me tei
kan, ale sang omail dipisou kan, nan kit me so mau ong
sang irail? Ari so, kit sota kol ong kit tiak wet, a se men
mia ni at apwal akan, pwe sen de karompwa rongamau en
Kristus. 13 Komail sota asa, me irail, me sopisokki saraui, pil
mangamanga sang nan im en kaudok, o me irail, me kin
papang pei saraui, pil aleki pwais ar sang pei saraui? 14
Iduen Kaun o kotin masani, me irail, me padaki rongamau,
pil pan mangaki rongamau. 15 A ngai sota kin kol ong ia eu
ren mepukat, o i sota inting wei mepukat, pwe komail en
kapwai ong ia mepukat, pwe a mau ong ia en mela, mon
amen pan kawela mar ai. 16 Pwe ma i padaki rongamau,
sota me i en suaiki, pwe i en udan wiada; pwe sued ong ia,
ma i sota padaki rongamau. 17 Pwe ma i peren kida dodok
wet, i pan ale kating, a ma i kang wiada, nan kusoned mia, i
en wiada. 18 Ari, ia kating pai ni ai padaki rongamau ap
sota pwaipwai, pwe i ender akapwaipwaiki sang rongamau
meakot. 19 Pwe ngai me udan maiodar sang amen amen,
ari so, i wia kin ia ladun amen amen, pwe i en kamaurela me
toto duen i kak ong. 20 I wia kin ia Sus amen ong Sus akan,
pwen kamaurela Sus akan; o ong irail, me mi pan kapung,
dueta pan kapung amen, pwen kamaur ir ala, me mi pan
kapung; ari so, ngai solar mi pan kapung. 21 Ong irail me
sota mi pan kapung, i wia kin ia me sota mi pan kapung
amen; ari so, kaidin ngai me likin kapung mon Kot, pwe i kin
mi pan kapung en Kristus, pwen kamaurela me sota mi pan
kapung. 22 Ong me luet akan, i wia kin ia me luet amen,
pwen kamaurela me luet akan. Ngai wiala song karos ong
amen amen, pwen kamaurela akai wasa karos. 23 I me i
kin wiawia pweki rongamau, pwe i en iang i pwaisaiski. 24
Komail sota asa, duen men weir en tang, irail karos kin tang,
a amen ta, me pan ale pai? Komail ari en tang idipok, pwe
komail en ale. 25 A amen amen me aktang idipok, kin isesol
pokon. Irail kin wia me, pwen ale mar kamong a kitail, pwen
ale me so kamong. 26 Ngai ari aktang sopuiok; ngai kin
pepei, a kaidin dueta me woki nan wäwä; 27 Pwe i kin sok
pon war ai, pwen katengedi, pwe i de padaki ong akai, ap
pein lokidokila.

10 PWE ri ai kan, i men, komail en asa duen sam atail
akan, me mi pan palin dapok eu o kotela madau o. 2
Irail karos ap paptais ong Moses ni palin dapok o ni madau
o. 3 O karos tungoler sak ngenin, 4 O karos nim sang pil
ngenin; pwe irail nim sang paip ngenin, me kotikot re'rail,
iei paip o Kristus. 5 A me toto re'rail, me Kot sota kak
kupuramauki, pwe irail lokidokilar nan sap tan. 6 A mepukat
wiauier, pwe kitail de kaalemongi, pwe kitail ender inong
iong me sued akan duen irail inong iong. 7 Komail pil ender
kati ani mal due irail, duen a intingidier: Aramas pukat mondi
penang nam o nim ap uda madomadong. 8 Kitail pil der wia
nenek, duen me akai irail wiadar, ap rianen silekid mekilar
ni ran ta ieu. 9 Kitail pil der kasongesong Kristus, duen
akai irail kasongesong i, ap mekilar serpent kai. 10 Komail
pil der lipaned, duen akai ir lipanededar, ap kame kilar
men kamekam men. 11 Mepukat karos wiaui ong irail men
kaalemongi; ap intingidier, pwe men panaui kin kitail, pwe
kitail leler imwin kaua. (aiōn g165) 12 Ari ma amen lamelame,
me a kasinenda, en kalaka pein i, pwe a de pupedi. 13 Sota
songesong eu lel ong komail, i eta, me aramas itar ong, pwe
Kot me melel, me sota kin mueid ong komail songesong
eu, me komail sota itar ong. A ni songesong a pan kotin
kaimwisokela, duen me pan kak pa omail 14 Ari kompoke pai
kan, komail tange sang kati ani mal! 15 Mepukat i indai ong
komail, pwe komail me lolekong; a pein komail kasauiada,
me i inda. 16 Dal en pai me kit kin kapaiada, kaidin i dal
en atail saupena ren ntan Kristus? O prot me kit kin pilitiki
pasang, kaidin i atail saupena en war en Kristus? 17 Pwe
kitail me toto me lopon ta ieu, o war ta ieu, pwe kitail karos
tungole sang lopon ta ieu. 18 Komail kilang Israel pali uduk.
Irail me kin kang sang mairong, kaidin irail pil minimini ong
pei saraui? 19 A da me i en inda? I en inda me mairong ong
ani mal meakot? De dikedik en ani mal meakot? 20 A karos
me men liki kan mairongki, re kin mairongki ong tewil akan
a kaidin ong Kot. A i sota mauki, komail en minimin ong
tewil akan. 21 Komail sota kak nima sang dal en Kaun o
pil sang dal en tewil akan; komail sota kak iang tepel en
Kaun o pil tepel en tewil akan. 22 De kitail en palian Kaun o?
Kitail me kelail sang i? 23 A muei onger meakaros, a kaidin
karos me kin kamaula; a muei onger meakaros, a kaidin
karos me kin kapungla. 24 Sota amen me pan apwali pein
a dipisou, a en amen. 25 Karos me kin netila nan wasan
netikila uduk, komail kang, ap der kalelapok duen song ar,
pwe komail der katoutouki insen omail. 26 Pwe sapwilim en
Kaun sappa o audepa kan. 27 A ma amen, me soposon
pan luke komail, en toun kapara kamadip, o ma komail men
iang, ari, karos me pan nek ong komail, komail en kang, ap
der kalelapok duen song a, pwe komail der katoutouki insen
omail. 28 A ma amen pan indang komail: Met kisan mairong
en ani mal, komail der kang pweki i, me kasaledar, pwe
komail der kawela insen arail. 29 A met i solar inda duen
pein insen om a duen insen en amen. Pwe menda insen en
amen pan kasauiada ai saladokelar? 30 Pwe ma i iang kang

ki danke, menda i en kalok sued, pwe i tungole ni ai danke?
31 Ari, ma komail kang de nim de wia meakot, komail en wia
meakaros, pwen wauneki Kot. 32 Komail der kadipikelekel
men Sus, de men Krik, de momodisou en Kot, 33 Duen i kin
pok ong amen amen ni ai wiawia kan karos, o so moneki me
pein ai, pwen sauasa me toto, pwe irail en dorela.

11 KOMAIL idauen ia do duen i kin idauen Kristus. 2 I kin
kapingaki komail omail tamataman ia ni meakan karos,
o dadaurata pung kan, duen i kakalikidi ong komail er. 3 A i
men, komail en asadar, me Kristus tapwin ol akan, a ol me
tapwin li, a Kot me tapwin Kristus. 4 A ma amen amen ren ol
akan wia kapakap de kokop ap lisoropedi, a kin kasuedeki
pein mong a. 5 A ma li amen wia kapakap de kokop, ap
sota lisoropedi, nan i kin kasuedeki pein mong a, pwe a
rasong me pit en mong a seisei sang. 6 Pwe ma li amen
sota lisoropedi, en koteda, a ma a kanamenok li en kotedar
o kotokot, i en pwaindi mong a. 7 A ol o ender lisoropedi,
pwe i me kasansal o lingan en Kot, a li o me lingan en ol o.
8 Pwe ol so tapi sang li, a li sang ol o. 9 Pwe ol sota wiaui
ong li, a li wiaui ong ol o. 10 I me li o en kida manaman eu
pon mong a pweki tounlang kan, 11 Ari so, li amen sota
kak mia ma sota ol; o ol amen sota kak mia, ma sota li, a
mepukat ren Kaun o. 12 Pwe duen li o a tapi sang ol, iduen
ol o wiaui kida li, a karos wiauier ren Kot. 13 Komail en pein
kasauiada, ma a sansal mau, ma li amen kapakap ong Kot,
ap so lisoropedi. 14 De pein komail asa, me kanamenok pan
ol, ma a pwilipeipei. 15 A lingan en li a pwilipeipei, pwe pid
en mong a en ko ong i, en pwaindi i. 16 A ma amen re omail
men akamai, a en asa, me kit sota kin wia due, momodisou
en Kot akan pil so. 17 A ni ai kusonededa mepukat i sota kin
kapinga omail pokon pena, me sota kin kamaui a kasuedeki
komail, 18 Pwe ni omail pokon pena nan momodisou, i
rongadar, me komail kin liak toror pasang, o i mur kamelele.
19 Pwe komail en liak toror pasang, pwe me pung kan en
sansal kida re omail. 20 Komail lao pokon pena wasa kis,
kaidin i sak kamadip en Kaun o. 21 Pwe ni kamadip toun
kapar kin amatang mas, a amen men mangadar, a amen
sokolar. 22 Sota im omail, wasa en manga o nim? De komail
kin mamaleki momodisou en Kot o kanamenok ir ala, me
sota ar tungol? Da me i en inda? I en kaping komail? Ni
mepukat i sota pan kapinga. 23 Pwe i aleer sang ren Kaun
o, me i pwiliki ong komail er, me Kaun Iesus pong ota en
a pangala, a limada prot, 24 Murin a laolaoki, kamauieda,
pilitiki pasang, masangi: Ale tungole war ai met et, me pilitiki
ong komail, en wia, pwen katakataman kin ia. 25 A murin
sak, a pil kotin limada dal masani: Dal wet iei inau kap, me
wiaui kidar nt' ai. Pan pak en omail nima sang, komail wiaki
men kataman kin ia. 26 Pwe pan pak en omail kang prot wet
o nima sang dal wet, komail kasansaleda en Kaun a matala,
lao a kotido. 27 Ari me kang prot wet o nim sang dal en
Kaun o ap so war ong iei me dip iong war o ntan Kaun o. 28
Amen amen en kasauiada pein i, ap kang sang prot o nima
sang dal o. 29 Pwe me kang o nim sowar, kin kang o nim
kadeik ong pein i, pwe a sota kasampwaleki war o. 30 Nan i
me toto nan pung omail me luetalar o somaudar, o me toto
mairedier. 31 Pwe ma kitail kasauiada pein kitail, kitail sota
pan pakadeikada. 32 A ma kitail pan pakadeikada, kitail pan
kalokolok ren Kaun o, pwe kitail de iang men liki lokidokila.
33 Ari ri ai ol akan, komail lao pokon pena pwen sak, en
papasan pena amen amen. 34 A ma amen men mangadar,
i en manga mas nan im a; pwe komail de pokon penang
kadeik o. A me lua kan i pan kapungala ni ai pwara wong.

12 RI ai kan, i sota men, komail en sasa duen pwais
ngenin akan. 2 Komail asaer, me komail tikidar men
liki, ap kakalua ren dikedik en ani loteng akan, duen komail
kakaluaer. 3 I me i men kaasa kin komail, sota amen, me
lokaiaki Ngen en Kot, kak kariala Iesus. O sota amen me
pan kak inda: Maing Iesus, ma so ren a Ngen saraui. 4
A pai en mak akan me wuki pasang, a Ngen me ta men.
5 O song en dodok me toto, a kaun me ta men. 6 O akai
song en manaman mia, a Kot me ta men, me kotin wiawia
meakaros ren amen amen. 7 A pwais en Ngen saraui me
pang ong amen amen, pwen men kamauiada. 8 Pwe amen
ereki masan en erpit ren Ngen, a amen masan en kaparok
ren Ngen ota. 9 O ong amen, en poson, a ren Ngen ota,
o ong amen pai kan, men kakelada me somau kan, a ren
Ngen ota. 10 O ong amen, en wiada manaman, o ong amen,
en deideikop, o ong amen, en kasaui ngen akan, o ong
amen, en lokaia ngil wuki pasang, o ong amen, en kawukila
ngil akan. 11 A mepukat karos wiawian Ngen ota, nene ong
amen amen duen kupur a. 12 Pwe duen war eu ta ap kokon
toto mia, a kokon en war karos wiala war ta ta ieu, iduen
Kristus. 13 Pwe Ngen ta ieu, me kitail paptaiseki ong war ta
ieu, ma kitail men Sus de men Krik, ma ladu de me maioda,
kitail karos me paptaiseki Ngen ta ieu. 14 Pwe war kaidin
kokon ta ieu, pwe kokon toto. 15 A ma pat en nä pan inda:
Ngai kaidin kumut eu, o i me ngai sota kisan war; a iaduen, i
me a sota pan kak kisan war o? 16 A ma salong o pan inda:
Kaidin ngai kisan war o, pwe kaidin por en mas eu ngai; a
iaduen, i me a sota kisan war o? 17 Ma war pokon por en
mas eu, da me pan salong o? A ma war pokon pan salong
o, da me pan tuma? 18 Ari, Kot me kotin kokon penang war

ta ieu kasong akan, duen a kotin kupureda. 19 A ma kokon
karos wiala kokon ta ieu, ia pan war o? 20 Ari, kokon akan
me toto, a war o me ta ieu. 21 Por en mas eu sota kak indang
kumut: Kaidin meakot re i koe; de pil tapwi sota kak indai
ong pat en nä kan: Kaidin meakot re i koma. 22 Pwe kokon
en war kai likamata re me luet, a so, pwe re me kasampwal.
23 O kokon en war kai, me kitail kin lamelame, me re sota
non mau, kitail kin apapwali sang me tei kan, o irail me sota
non sansal mau, kitail kin kapwataki. 24 Pwe irail me sansal
mau, sota kin mau ong en kapwataki. A Kot kotin kapad
pena war o kapwataki me luet oko sang me tei kan, 25 Pwe
war de saparok pasang, a kokon akan en apapwali pena.
26 O ma kasang ta ieu matakada, kasang karos ap iang
matakada; o ma kasang ta ieu pan kalinganada, kokon karos
pan iang polauleki. 27 A komail war en Kristus o kokon akan
amen amen duen pwais a. 28 A iet akan, me Kot kotiki ong
momodisou: Kaieu wanporon akan, ap saukop akan, a kasilu
saunpadak kan, ap me wiada manaman akan, ap pai kan
men kakelada me somau kan, ap men sauasa, o saumas
akan, o song en lokaia. 29 Iaduen irail karos me wanporon
akan? Karos me saukop akan? Karos me saunpadak kan?
Karos me men wia manaman akan? 30 Karos ar pai en mak
kan, men kakelada me somau kan mi ren karos? Karos kin
lokaia ngil pasang? Karos kin kasiriwuk lokaia? 31 A komail
inong iong pai en mak lapalap akan, i ap pan kasale ong
komail al apot, me mau sang mepukat karos.

13 MA i asa lokaia en aramas akan o tounlang kan, ap
sota limpok, nan i rasong ngil en mata mal de ngil en
simpel. 2 O ma i asa deideikop o ereki me rir akan karos, o
tiak kan karos, o ngai dir en poson, me itar ong en kamokid
wei nana kan, ap sota limpok nan sota meakot ngai. 3 O ma
i pan kisakisa wei ai dipisou karos, pwen katungoleki me
samama kan, o ma i kida war ai, pwen karongala, ap sota
limpok, nan sota katepa ong ia. 4 Limpok kin kanongama o
kadek, limpok sota kin peirin limpok sota kin akmomo o so
keses. 5 A sota kin aklemai, a sota kin roporop ong pein i, a
so serkailong, a sota kin depuk ong en amen a sued. 6 A
sota kin peren me sapung, a a kin perenki me melel. 7 A
kin kak pa meakaros, o kin poson karos, a kaporoporeki
karos, o lolin ong meakaros. 8 Limpok sota pan tukedi, a
deideikop akan pan tukedi, o lokaia kan pan sola, o lolekong
pan kunla. 9 Pwe kitail me er pali ta, o kokop pali ta. 10 A lao
kaunsokala, me pali ta pan momela. 11 Ni ai seri i kin lokaia
dueta seri amen o i lamelame dueta seri amen, o kasaui
dueta seri amen, a i lao wiala ol amen, i muei sang tau en
seri. 12 Pwe ansau wet kitail kin irerong nan klas edied eu,
a mur a pan sansal mau. Ansau wet i ekis lolekonglar, a
mur i pan asa duen a asa ia. 13 Ari song silu pukat: Poson,
kaporopor o limpok pan mimieta, a me lapalap re'rail limpok.

14 KOMAIL anane limpok, pil inong iong pai ngenin akan,
a iet me kasampwal re'rail, kokopada! 2 Pwe me kin
lokaia kida ngil en wai, kaidin aramas akan, me a kin lokaia
ong, a ong Kot, pwe sota amen kin dedeki; ari so, ni ngen o
a kin lokaia kida me rir akan. 3 A me kin kokop, kin padaki
ong aramas akan, pwen kamaui, o panau o kamait ir ala. 4
A me lokaiaki ngil en wai, kin kamaui pein i, a me kin kokop,
kin kamaui momodisou. 5 I men, komail karos en asa lokaia
ki ngil toror, a mak eta, komail en kokopada, pwe me kin
kokopada, me lapa sang me kin kaparok ki ngil toror, ma a
so kak kasiriwukila, pwe momodisou en kamau kila. 6 Ari ri
ai kan, ma i pwara wong komail, ap lokaia ki ngil toror, da
katepa ong komail, ma i sota kaweweda de kasansaleda, de
kokopada, de padak? 7 Iduen meakan, me kin lokolokaia ap
sota memaur, ma men kwai de arp sota pan ngor pasang, is
me pan kak dedeki, da me ira kauleki? 8 O ma koronete
pan popeuk ping, is me pan onopadang mauin? 9 A iduen
komail, ma komail pan lokaia ki ngil toror, ap sota kaweweda,
is me pan dedeki? Pwe omail lokaia pan me mal kot. 10
Song en lokaia toto nan sappa, a sota eu me so puloi. 11 A
ma i sasa wewe en lokaia eu, i pan rasong men wai men
ong me kin kaparok, o me kin kaparok, pan rasong men wai
men ong ia. 12 A pil dueta komail, pwe komail kin anane pai
ngenin akan, komail ari pil ngongki kakairida ni mepukat,
pwen kamauie kila momodisou. 13 A ma amen lokaia kida
ngil en wai, i en kapakap ap pil kasiriwukila. 14 Pwe ma i wia
kapakap ki lokaia ngil en wai eu, ngen i kin kapakap ap sota
katepa ong amen. 15 Ari, da me i pan wia? I pan kapakap
ni ngen i ap pil pan kapakap ni ai lamelam; i pan kapinga
ni ngen i ap pil kapinga ni ai lamelam. 16 A ma koe pan
kapaiada ki ngen o, iaduen me sota dedeki pan kak inda
amen murin om kapinga? Pwe a sasa me koe indinda. 17
Ei me mau melel om kapikapinga, a sota kadepa ong me
teio. 18 I kin danke Kot, pweki i kin lokaiaki ngil toror sang
komail. 19 Ari so nan momodisou i men kida lep in lokaia
limau, me pwili sang ai lamelam sang lep in lokaia nen ni
ngil toror, pwen padaki ong me tei kan. 20 Ri ai kan, komail
der wiala seri ni omail lamelam, a ni me sued komail en
rasong kisin seri, a ni omail lamelam komail en unsokela.
21 A intingidier nan kapung: Lokaia o kil en aua toror, me
I pan lokaiaki ong kainok wet, a re pil sota pan duki ong
ia, me Kaun o kotin masani. 22 Nan i me lokaia toror mia,
pwen kileledi kaidin me poson akan, a me soposon akan; a

deideikop kaidin ong me soposon akan, pwe ong me poson
akan. 23 A ma momodisou pan pokon pena wasa kis, o
ma karos pan lokaia ni ngil toror, a ma akai iang me sota
dedeki, de akai me soposon, irail sota pan inda, me komail
iakalar? 24 A ma karos kin kokop, o amen pan pwarado,
me soposon, o me sota dedeki, karos pan kasansale ong i
dip a, o a pan pakasaui ren karos. 25 Iduen a me rir akan
nan mongiong i pan sansaleda, o a pan tairokedi ni mas a,
kaudoki ong Kot, o pan inda, melel Kot kotikot re omail. 26
Ri ai kan, iaduen komail ni omail pokon pena, kaidin amen
amen kin kida psalm eu? A amen kin kawewe, a amen ngil
toror, a amen kasansal eu, a amen kin kasiriwukila; a karos
en wiaui, en kamauiada. 27 A ma amen pan wia ngil en
wai, me ta riamen, de ma me toto, re pan silimen, a irail
pan irok wei a amen en kasirawukila. 28 A ma sota men
kasiriwuk mia, i en nenenla nan momodisou; a en kasoi ong
pein i o Kot. 29 A riamen de silimen ren saukop akan pan
kak kaparok, a me tei kan en kasauiada. 30 A ma amen,
ren me momod wasa o, pan diar kasansal eu, men mas
ap pan nenenla. 31 A komail karos kak kokop, irok weida,
pwe karos en padakki o kamaitala. 32 A ngen en saukop
akan kin duki ong saukop akan. 33 Pwe kaidin komoan me
ping men Kot, a en popol duen ni momodisou en saraui
akan karos. 34 Omail li akan en nenenla nan momodisou
kan, pwe a sota muei ong irail, en kaparok; a irail en papa,
duen kapung me pil masani. 35 A ma irail men asa okotme,
irail en kalelapok ren arail warok kan ni deu'rail, pwe me
kanamenok, li en kaparok nan momodisou. 36 De masan en
Kot tapi sang komail? De a ko wong komail eta? 37 A ma
amen lamelame, me a saukop amen, de me a ngenin, a
en asa wewe en me i intingki wong komail, pwe mepukat
kusoned en Kaun o. 38 A ma amen lolepon, i en lolepon. 39
Ari ri ai kan en inong iong kokop, o ender kainapwi lokaia
ngil toror. 40 A meakaros en wiaui nin tiak mau o pung.

15 RI ai kan i men kataman kin komail rongamau, me
i padaki ong komail er, me komail pil aleer o pil tinain
kidar. 2 O me komail pil dore kila, ma komail pan dadaurata
masan o, me i padaki ong komail er, ma komail so poson
mal. 3 Pwe i usaki ong komail er, me i pil aleer duen Kristus,
me kamata kilar dip atail akan duen kisin likau kan. 4 O me
a saredier o kaiasadar ni kasilu en ran duen kisin likau kan,
5 O me a pwara wong Kepas, ap ong irail me ekriamen ko, 6
Ap kotin pwara wong saulang limepuki sama ni ansau takis;
kis arail me toto mimieta lel met, a akai mairedier. 7 Murin
met a kotin pwara wong Iakopus, ap ong wanporon akan
karos. 8 A ikmuri a kotin pwara dong ia mon ai ip sapal, 9
Pwe pokindidi ren wanporon akan ngai, me sota war ong
kaindinda wanporon amen, pweki ai pei ong momodisou en
Kot. 10 A mak en Kot, me i wanporon kilar. A kaidin mak
mal eu ong ia, pwe i dodok laud sang irail karos, ari kaidik
ngai, pwe mak en Kot, me mi re i. 11 Ari, ma ngai de irail,
pwe iduen at padaki wei, o iduen komail posonlar. 12 A ma i
aude pan at padak, me Kristus iasadar sang ren me melar
akan, a da me akai re omail kin inda, dene me melar akan
solar pan mauredar? 13 A ma me melar akan sota pan
maureda, nan Kristus pil sota iasadar. 14 O ma Kristus sota
iasadar, at padak me mal, o omail poson pil me mal. 15 O
kitail pil pan diarokada, me se saunkadede likam ren Kot,
aki at kadededar, me Kot kotin kaiasadar Kristus, me a so
kaiasadar, ma me melar akan sota pan kamaureda. 16 Pwe
ma me melar akan sota pan kamaureda, nan Kristus pil so
kaiasadar. 17 A ma Kristus so kaiasadar, omail poson me
mal, o komail mimieta ni dip omail. 18 Iduen pil irail, me melar
ren Kristus akan, lokidokila. 19 A ma kitail kaporoporeki
Kristus nan maur et eta, nan kitail me sued sang aramas
akan karos. 20 A melel, Kristus kaiasadar sang ren me melar
akan, ap wiala meseni nan pung en ir me mamair akan. 21
Pwe mela tapi sang aramas ta men, iduen maureda sang
ren me melar akan tapi sang aramas ta men; 22 Pwe duen
karos me mela ki Adam, nan iduen karos pan kamaurela ren
Kristus, 23 A amen amen ni kakairokdo: Kristus mas ap me
sapwilim en Kristus, ni a pan kotin pwarado; 24 A murin
mepukat pan imwi, a lao kotiki ong Kot o Sam a wei, a lao
kaloedier kaun akan karos, o me poe kan, o manaman akan.
25 Pwe a pan kotin kaunda, lao a imwintiti karos lodi ong pan
aluwilu a kan. 26 A ikmurin imwintiti iei mela. 27 Pwe a kotin
mueid ong meakaros pan aluwilu a. Ari ni a kotin masanier
me karos lodier a sansaledar, me i sota iang me kotin kaloedi
ong i meakaros. 28 A meakaros lao lodi ong i, Na ap pil pan
upang i, me kotin kaloedi ong i meakaros, pwe Kot en kotin
poedi meakan karusia. 29 A ma me melar akan solar pan
kamaureda, da me irail en wia, me kin paptaiseki ong me
melar akan? Menda re paptaiseki ong irail? 30 O menda kit
kin kalokolok ansau karos? 31 Pwe ran karos i kin mela,
pweki kaping pa i, me i aleer ren Kristus Iesui atail Kaun. 32
A ma i pei ong man laualo nan Episus, duen aramas akan
kin wiada, da kadepa ong ia, ma me melar akan sota pan
kamaureda? Kitail en manga o nim, pwe lakap kitail pan
mela. 33 Der duki ong, me kasongesong komail! Kasoi sued
kin kawela tiak mau. 34 Komail ari pungala, o pirida o der
wiada dip! Pwe akai sasa duen Kot. Mepukat i indai ong
komail, pwen kanamenokki komail. 35 A ele amen pan inda:
Iaduen me melar akan ar pan kamaureda? O iaduen war ar,

me re pan maur kida? 36 Pweipwei men koe! Pwe me koe
kin kamoredi, sota pan maureda, ma a sota pan mela. 37 O
me koe kamoredi, kaidin war ota me pan para, pwe wan korn
eu ta, ele wan wit de eu wa toror. 38 A Kot pan kotiki ong war
a, duen a kotin kupura, o eu eu en war akan pan ale udan
mom a. 39 Uduk karos kaidin song ta ieu, pwe eu song uduk
en aramas akan, a eu song uduk en man akan, a eu song en
manpir akan, a eu song en mam akan. 40 A war lang o war
pwel akan mia, a lingan en war lang eu song o lingan en war
pwel eu song. 41 A eu song lingan en katipin, o eu lingan en
maram, o eu lingan en usu kan, pwe nan usu kan me wuki
pasang ki ar lingan eu eu. 42 Nan iduen en me melar akan
ar pan maureda. A kin kamoremoredi ap mor pasang, o
pan kamaureda so mor pasang. 43 A kin kamoremoredi ni
so lingan, o pan maureda ni lingan; a kin kamoremoredi ni
luet, o pan maureda ni manaman; 44 A pan kamoremoredi
war pwel o pan kamaureda war ngenin; pwe ma war pwel
mia, nan a pil pan war ngenin. 45 Duen a intingidier: Tapin
aramas Adam wiauier, pwen ngen maur amen, a Adam tia
mur, pwen ngen en kamaur. 46 A war ngenin kaidin i men
mas pwe war pwel, a muri me ngenin. 47 Tapin aramas
wiaui kida pwel, a aramas kariamen kotido sang nanlang. 48
A duen tapin aramas wiauiki pwel, iduen karos me wiauiki
pwel o duen men nanlang o, iduen men nanlang kan. 49 O
duen kitail wa mom en pwel, iduen kitail pil pan wa mom en
lang. 50 Ri ai kan, iet me i men inda: Uduk o nta sota kak
sosoki wein Kot; o me mor pasang kan sota pan sosoki me
so mor pasang. 51 Kilang, ngai me kadiarok ong komail
kaponepon eu: Kaidin kitail karos pan mela, a kitail karos
pan nitwilida. 52 Madang ni marep ta ieu, koronete en muri
lao popeuk. Pwe koronete pan popeuk, a me melar akan ap
pan kamauredang somor pasang a kitail pan kawilikapada.
53 Pwe mor pasang wet pan kiawikilang so mor pasang;
o mela wet kiawikilang somela. 54 A mor pasang wet lao
kiawikilang so mor pasang o mela wet kiawikilang somela,
masan o ap pan pwaida, me intingidier: Maur kadalala mela.
55 Mela koe, ia om tata? Mela ia om poedi? **(Hadēs g86)** 56
Mana en mela dip, a manaman en dip kapung. 57 Danke
ong Kot, pwe a kotiki ong kitail, en poediki atail Kaun Iesus
Kristus. 58 Ari ri ai kompok kan, komail kelail kaukaule o der
wukiwuk sili, a kakairida ni omail wiawia en Kaun o, pwe
komail asa, me omail dodok ong Kaun o kaidin dodok mal.

16 A DUEN kisakis ong saraui kan, me komail pan ki
pena, i men, komail en wiada, duen i kakaliki ong
momodisou en Kalesia kan. 2 Ni at en ran en wik kan
amen amen re omail en nikidala ekis, o ki pena duen wan
a kak ong pwe onop de wiaui, i lao pwara wong. 3 I lao
pwara weilar, meakai, me komail pan kileledi, irail me i pan
ilakewei, en walang Ierusalem omail kisakis iangaki kisin
likau. 4 O ma a kon ong, i en pil sailok wei; irail ap pan
iang ia sailokala. 5 A i pan pwara wong komail ni ai dauli
Masetonien, pwe i pan weid nan Masetonien. 6 Ele i pan
mimieta re omail, ansaun kapau lao nikier, pwe komail en
kalua ia la wasa, me i pan sailokala ia. 7 Pwe ansau wet i
sota pan sup re omail, pwe i kaporoporeki, me i pan mimieta
re omail ansau kis, ma Kaun pan kotin mueid ong ia. 8 A i
pan mimieta Episus lao pentikos. 9 Pwe wanim tälap ritida
mo i, me kareda wa toto; a imwintiti me toto. 10 A Timoteus
lao pwara wong komail, apwali i, pwen sondi mau re omail,
pwe a kin iang ia wiawia dodok en Kaun o. 11 Sota amen en
mamaleki i, a kalua i dong ia popol, pwe ngai o ri atail akan
kin auiaui i. 12 A duen ri atail Apolos, ngai me poeki re a
pan pak toto, en iang ri atail akan pwara wong komail, a a
kang pwara wei ansau wet; a a pan pwara wei lao ansau
mau. 13 Komail masamasan o dadaurata ni poson, komail
wia duen ol melel, o komail en kelail. 14 Meakaros en wiaui
ni limpok 15 I ari panaui komail, ri ai kan, pwe komail asa
penainai en Stepanas, me ir tapida saulang en Akaia, o me
pein irail inong iong dodok ong saraui kan, 16 Pwe komail
en peiki ong irail, o ong irail karos me iang ni ar wiawia o
dodok. 17 I peren kida en Stepanas, o Portunatus, o Akaius
ar pwarador, pwe mekis, me komail so ki ong ia mepukat ki
dong ia. 18 Irail kaperenda ngen i o pil ngen omail; komail
ari wauneki me due met. 19 En momotisou en Asien akan ar
ranamau wong komail. A Akwila o Prisila kin ranamau wong
komail pan Kaun o momodisou nan im ara. 20 Ri atail ol
akan karos kin ranamau wong komail. Komail ranamauki
pena metik saraui. 21 Ngai Paulus me inting kilang komail ai
ranamau ki pein pa i. 22 Ma amen sota kin pok ong Kaun
Iesus Kristus, a pan anatema! Maranata! Iet wewe; A pan
riala! Atail Kaun kotido. 23 Mak en Kaun Iesus Kristus en
mimieta re omail! 24 Ai limpok ong komail pan Kristus Iesus
pan mimieta re omail! Amen.

Men Korint II

1 PAULUS wanporon en Iesus Kristus amen pan kupur
en Kot o ri atail Timoteus ong momodisou en Kot, me
mi Korint o saraui kan karos, me mi Akaia. **2** Mak o popol
sang ren Kot Sam atail o atail Kaun Iesus Kristus en mi
re omail. **3** Meid iasanai Kot o Sam en atail Kaun Iesus
Kristus, o Sam en kalangan, o Kot en kamait pokon, **4** Me
kin kamakamait kit ni at kamekam kan karos, pwe kit en
pil kak kamait ir ala, me mi nan song en kamekam akan
karos, ki kamait, me kit kamait kila ren Kot. **5** Pwe duen
Kristus a kamekam me muladok ong kit, iduen kamait ren
Kristus pil itar penang kit. **6** A ma kit pai olar, nan a kin
wiaui, pwen kamait o kamaur komail la, mepukat kin wiaui ni
omail kanongama ni kalokolok ota, me kit kin kalokolokki. **7**
O at kaporopor kin komail me tengeteng, pwe se asa, ma
komail iang kamekam, komail pil pan iang kamaitala. **8** Ri ai
ol akan, se sota men, komail en sasa duen at kamekam nan
Asien o at patau kaualap, lao solar kaporopor en maur at. **9**
Ari, kit lamedar, me se pan mela. A mepukat wiauier, pwe
sen der keleki pein kit, pwe Kot eta, me kin kaiasada me
melar akan. **10** Me kotin dore kit ala sang mela wet, o a pil
pan dore kit ala; o se kaporoporeki, me a pil pan kotin dore
kit ala kokolata. **11** Komail pil sauasa kit ni omail ngidingid,
pwe me toto en danke pweki at pai me se aleer. **12** Pwe iet
kaping pat: Insen at kin kadede ong kit, me se weweideki
karakarak o melel en Kot nin sappa o nan pung omail, kaidin
ni lolekong en pali uduk, a ki mak en Kot. **13** At inting wong
komail kaidin toror sang me komail kin wadok o kamelele. A
i kaporoporeki me komail pan kamelele kit kokolata duen
akai komail kamelele kit er. **14** Pwe kit me kaping pa omail,
dueta komail me kaping pat ni ran en Kaun Iesus. **15** A ni
kaporopor wet, me i men pwar kilang komail mas o, pwe
komail en pur ong pereperen. **16** I ap pan daulul lang komail
ni ai pan kolang Masetonien, ap pil puredo re omail sang
Masetonien, a komail pan kalua ia lang Iudäa. **17** A iaduen,
ngai me sapung ni ai kileledier mepukat? De i kin kileledi
mepukat ni tiak en pali uduk, pwen ei ei o so so tapi sang
pein ngai? **18** A Kot me melel, pwe me se indang komail me
sota ei o so. **19** Pwe sapwilim en Kot Iesus Kristus, me kit
padaki ong komail er, ngai, o Silwanus, o Timoteus, i kaidin
ei o so, a ei eta re a, **20** Pwe inau en Kot akan karos me
ei eta re a o me amen re a, pwe kit en kalinganada Kot.
21 A me kin katinai kit o komail pan Kristus o keie kitail er,
iei Kot, **22** Me pil kotin kileledier kitail o kotiki ong kitail er
komoan Ngen nan mongiong atail. **23** A i kin likwir ong Kot
me saunkadede en ngen i, me i saikenta pwara wong komail
nan Korint, pwe i de katoutoui komail. **24** Kit sota men poedi
omail poson, a kit men sauasa ta omail peren, pwe komail
keleki poson.

2 IET me pein ngai kileledier, i solar men pwar wong
komail ni ai insensued. **2** Pwe ma i kainsensuedi komail,
is me pan kak kainsenemau ia la? Ma kaidin i eta, me
kainsensuedelar re i. **3** Mepukat i inting wong komail er,
pwe i ender insensuede kin irail, me i en peren kida, ni ai
pan pwara wong komail. A i kamelele komail karos, me ai
peren pil pan omail karos. **4** Pwe ni lokolok o masak en
nan mongiong i me lapalap, me i inting kilang sangesang,
kaidin pwen kamauki komail, a pwe komail en asada, duen
ai limpok ong komail kaualapia. **5** A ma meamen wiada
kainsensued eu, kaidin ngai eta, me a kainsensuedi, pwe i
ender non kapung ong, a ele komail karos. **6** A kalokolok
sang ren me toto itar ong i. **7** Mak eta komail en maki ong i o
kamaitala, pwe a de lodi ong insensued laud. **8** I ari panaui
komail, komail en kasale ong i omail limpok. **9** I karepen ai
inting wong komail, pwe i en asa, ma komail me pung o peiki
ong ni meakaros. **10** A ma komail pan makeki ong meamen
meakot, ngai pil pan maki ong i. A ma i makeki ong amen
meakot, i makekier pweki komail wilianti Kristus. **11** Pwe
Satan ender kotaue kitail, pwe kitail asaer duen a lamelam.
12 A ni ai pwaralanger Troas, pwen padaki rongamau en
Kristus, o wanim eu me ritida mo i ong Kaun o, **13** I sota
insenemaula, ni ngen i, pweki ai sota diar ri ai Titus. I ap
kamurimur ong irail daulul wong Masetonien. **14** A danke
ong Kot, me kotin kaloe kitail di pan Kristus, ap kasansaleki
kitail pomau en a erpit wasa karos. **15** Pwe kit me pomau en
Kristus ong Kot ren me pan dorela o ren me pan lokidokila
kan. **16** Ong iet akan po en mela ong kamela, a ong me tei
kan po en maur ong kamaurela. A is me kon ong mepukat?
17 Pwe kit so dueta me toto, me kin liliasosaki masan en Kot;
a at padak me melel, o a pwili sang Kot, o kin wiaui mon Kot
pan Kristus.

3 A IADUEN kit pil kaindandeki pein kit? De ngai me mau
ong kisin likau en kaping ong komail de sang komail?
2 At kisin likau komail, me intingidi ong nan mongiong it,
me aramas akan karos kin asa o wadok. **3** Pwe komail
sansaleda, me komail kisin likau en Kristus, me wiauier re at
ni at papa, me kaidin intingidier ki ingk, a Ngen en Kot ieias;
pil kaidin pon slet takai, pwe slet uduken en mongiong akan.
4 Iei atail kaporoporeki Kristus mon Kot. **5** Pwe kaidin udan
at koiok, me se kak lamelameki meakot, me tapi sang pein
kit, pwe at koiok tapi sang ren Kot, **6** Me pil kotin kaiane kin
kit, en papa en inau kap kaidin inau, me intingidier, a inau en

ngen. Pwe inting kin kamela, a ngen kin kotin kamaureda. 7
A ma dodok en mela, me intingidier nan pali en takai, me
lingan, pwe seri en Israel akan sota kak kilang silang en
Moses, pweki lingan en silang i, a lingan wet eu, me pan
soredi, 8 Daduen, dodok en ngen a sota pan lingan sikida
sang? 9 Ari, ma dodok en kadeik o me lingan, nan melel
kaualap, dodok en pung me lingan melel. 10 Pwe men moa
me kalinganadar sota kak paroki ong lingan wet. 11 A ma
lingan mia ren me pan sorela, iaduen wan lingan en me pan
mimieta! 12 Ni at kaporoporeki mepukat, kit kin aima melel.
13 O kaidin dueta Moses, me pera kila likau eu silang i, pwe
seri en Israel akan ender kilang imwi en me pan nikila. 14 A
mongiong arail me kapitakailar. Pwe lao lel ran wet pera
o mimieta ansaun ar wadawadok inau maring; ari, pera o
me saroka sanger ren Kristus. 15 A lao lel ran wet ni arail
wadawadok Moses, pera mimieta mon mongiong arail. 16 A
ma re pan wuki ong Kaun o, pera o pan saroka san. 17
Kaun o iei Ngen, a wasa me Ngen en Kaun kotikot ia, nan
i wasan maio. 18 A kitail karos, me mas atail so perapa,
kin ududial lingan en Kaun o, ap wuki ong ni mom ota o
kakairida ni lingan pweki Kaun iei Ngen.

4 KIT sota kin pangada, pweki at koa dodok me se aleer ki
mak o. 2 Pwe kit muei sanger sued okiok kan o se sota
weweideki widing o sota liasosa ki masan en Kot; pwe ni at
kapwareda melel kit kin kamaui pein kit ong insen en aramas
karos mon Kot. 3 A ma at rongamau me malar, nan a malang
men lokidokila kan. 4 Me kot en sappa wet karotongala
nan mongiong en me soposon akan, pwe ren der kilang
marain en rongamau duen lingan en Kristus me mom en
Kot. **(aiōn g165)** 5 Pwe kit sota kin padaki duen pein kit, a
duen Kristus Iesus, me i Kaun, a kit ladu'mail pweki Iesus. 6
Pwe Kot me masanier, marain en pwarada sang ni rotorot,
me kotin kamarainiedar nan mongiong it, pwe sen maraineki
o dedeki lingan en Kot ni silang en Iesus Kristus. 7 A kit kin
kolekol pai wet ni dal pwel, pwe manaman en kaindinda Kot
a so kit. 8 At apwal akan me andere kit pena, a se sota
kin masak; sota wasa, me se pan kak pitila ia ap sota lodi.
9 Pan kamekam, ap sota kamela; pan kalokolok, ap sota
mela; 10 O kit kin wewa sili ni war at en Iesus a matala,
pwe maur en Iesus en pil sansal ni war at. 11 Pwe kit, me
memaur, kin kilele ong mela ansau karos pweki Iesus, pwe
maur en Iesus en pil sansaleda ni uduk atail. 12 Nan i mela
kin kelail ong kit, a maur ong komail, 13 A kit aleer ngen en
poson ota, duen a intingidier: Ngai me poson, i me i padaki
wei. Kit me pil posonlar ap padapadaki. 14 Se asaer, me i,
me kotin kaiasadar Kaun Iesus, pan pil kotin kaiasada kitail
iang Iesus, o pan kotin kasansaleda kitail o komail mo a. 15
Meakaros wiauier pweki komail, pwe mak o ni a laude kilar
me toto, en kalaudela melel danke, pwen kalinganada Kot.
16 I me se sota kin pangada, a ma at pali liki en aramas pan
soredi, pali lol it kin kokoda ni ran karos. 17 Pwe atail ansau
apwal me motomot o tikitik; ap kare ong kitail lingan soutuk
eu me lapalap melel, **(aiōnios g166)** 18 Pwe kitail sota kin
kilekilang meakan me sansal, a meakan me so sansal. Pwe
me sansal me katuk, a me so sansal me soutuk. **(aiōnios g166)**

5 PWE kitail asaer, impwal atail sappa a lao ola, kitail pan
id imaneki im eu sang ren Kot, im eu me kaidin wiaui kida
pa, pwe a me soutuk nanlang. **(aiōnios g166)** 2 I me kitail kin
sangesang o inong iong im sang nanlang en kalikau kitail da.
3 Pwe ma kitail likaudar, kitail solar pan kiliso. 4 Pwe ni atail
deula impwal wet kitail kin sangesang o patau, pwe kitail
sota men pure sang atail likau, a se men kadupaledi, pwe
maur en katalala mela. 5 A me wia kin kitail ong mepukat,
i Kot me pil kotiki ong kitail er komoan Ngen. 6 Kitail ari
insenemau ansau karos o asaer, ni atail kauson ki war, kitail
kin doo wei sang Kaun. 7 Pwe kitail kin weweid ni poson a
kaidin ni kilang. 8 Ari so, kitail kin insenemau o inong iong
muei sang war atail, ap mimi nan deu atail ren Kaun o. 9
Nan i me kitail kin nantiong kaperen i, ma ni deu'tail de ni
at doo wei sang. 10 Pwe kitail karos pan sansal mon mol
en kadeik en Kristus, pwe amen amen en ale pwain en a
wiawia arain a maur ni pali war, ma me mau de me sued. 11
Kit asaer, me sen masak Kaun o, i me se kin kanekanai
ong at dodok ong aramas akan, ap kin sansal ong Kot. A i
pil kaporoporeki me se pil sansal ong nan insen omail. 12
Pwe kit sota sapal suaiki pein kit ong komail, a se pang ong
komail, en kaping pat, pwe peikite pamail en mia ong irail,
me kin suaiki mas arail, a so mongiong arail. 13 Pwe ni at mi
likin war at, a kin wiaui ong Kot, a ma so, se kin dodok ong
komail. 14 Pwe iduen limpok en Kristus kangong kin kit, pwe
se kasauiadar, me amen mata kila karos, i me irail karos
mekilar. 15 A i mata kilang karos, pwe irail me memaur, der
memaur ong pein irail, a ong i, me mata kin irail lar o me
kaiasadar. 16 I me se solar asa amen ni pali uduk. Ei, mas o
se asaer Kristus ni pali uduk eta, a met se solar asa i due.
17 Ari ma amen mi ren Kristus, nan a wilikapadar; men mas
momelar, kilang, karos wilikapada. 18 A meakan karos sang
ren Kot, me kotin kalolamaui ong pein i kitail ki Iesus Kristus,
me kotiki ong kit at koa dodok, duen padak en kalolmau. 19
Pwe Kot kotikot ren Kristus o kotin kalokalolamau ong pein
i sappa, o solar kapokon ong irail dip arail akan, o kotiki
ong kitail masan en kalolamau. 20 Ari, kit men en kadar
en Kristus, pwe Kot kin panaui ki kit. Kit wiliandi Kristus ap

poekipoeki kin komail: Komail kalolamau pein komail ong
Kot! 21 Pwe Kot kotin kapokonki ong, me so dip a, dip atail,
pwe kitail en pung kila pa ren Kot.

6 KIT men sauasa kai, men panaui komail, pwe komail de
ale mal mak en Kot. 2 Pwe a kotin masani: I rong uk er
ni ansau mau, o ni ran en kamaur I katoi uk adar. Kilang
ansau wet ansau mau; ansau wet ran en kamaur. 3 Kit sota
kadipikelekel ong meakot, pwe at koa dodok ede kalok sued.
4 A ni meakaros kit kin wia sansal en papa en Kot akai: Ni
kanongama melel, ni kamekam, ni paiio kan, ni kamasak
kan, 5 Ni wokwok, nan imateng, ni moromorong, ni dodok, ni
masamasan, ni isesol. 6 Ni makelekel, ni lolekong, ni lolin, ni
kadek, ni Ngen saraui, ni limpok melel, 7 Ni masan melel, ni
manaman en Kot, ki tatan mauin en pung pali maun o pali
maing, 8 Ni kaka, o sokaka, ni kalok sued, o kalok mau,
dene kaweid sapung, ari so, me melel, 9 Dene pasase, ari
so, kit me indand; koren iong mela, a kilang kit memaureta;
me kin kamekam, ap sota kamela, 10 Ni insensued, ap
pereperen ansau karos, me samama, ap kakepwapwala me
toto, sota at meakot, ap aneki meakaros. 11 Men Korint, au
at ritidang komail, o nan mongiong it me laudi ong komail.
12 Kaidin me tikitik deu'mail nan mongiong it, a mongiong omail
me tikitik. 13 I kin padaki ong komail dueta ong seri kan, pwe
komail en pil wiai ong ia dueta, o kalaudela nan mongiong
omail. 14 Komail ender paroki ong me so poson akan, pwe
iaduen, pung kak minimin ong sapung? De marain pan kak
waroki ong rotorot? 15 De iaduen Kristus o Pelial ara kak
parok pena? De da pwais en me poson ren me soposon?
16 De tanpas en Kot pan kak pat ong ani mal akan? Pwe
tanpas en Kot ieias iei komail, duen Kot kotin masanier: I
pan kauson re'rail o daudaulole irail, o Ngai pan arail Kot, a
irail pan nai aramas akan. 17 Komail ari muei sang irail o
katoror sang pein komail, me Kaun o kotin masani, o ender
doke me kasaut kot, Ngai ap pan apwali komail, 18 O I pan
Sam omail, o komail pan nai ol o li akan, me Kaun lapalap
kotin masani.

7 KOMPOKE pai kan, pweki inau pukat kitail en muei sang
kasaut en uduk o ngen atail karos, o kitail en dadaurata
atail kasarauila ni wauneki Kot. 2 Komail apwali kit, sota
amen me se wia sapung ong, sota amen me kit kawelar,
sota amen me kit kulia sang okotme. 3 Mepukat i inda kaidin
pwen kadeikada, pwe i apton indada, me deu omail nan
mongiong it, pwen iang mela o iang memaur. 4 Ngai ari aima
ong komail, o ai kapinga komail me lapalap, o i direki kamait;
ngai me peren kida melel ni at kalokolok karos. 5 Pwe ni at
leler Masetonien, uduk at sota diar kamol, pwe se kalokolok
wasa karos: Pali liki pepei o pali lole masak. 6 A Kot me
kin kamaitala me karakarak kan, a kotin kamait kit ala ki
en Titus a pwarador. 7 A kaidin a pwarador eta, pwe pil
kamait o, me pein a kamait kila komail, ni a kasansaledang
kit omail anane, o omail sangesang o omail lolete kin ia; i
me kalaudela ai peren. 8 Pwe ma i kainsensuedi kin komail
er kisin likau o, i sota kalula, a ma i kalular mas o, pwe i
diaradar me kisin likau kainsensuede kidar komail ansau
kis, 9 A met i peren kidar, kaidin pweki omail insensued, a
pweki omail insensued ong kalula, pwe omail insensued
duen kupur en Kot, pwe komail ender ale me sued kot re
at. 10 Pwe insensued duen kupur en Kot kareda kalula
ong maur, me aramas sota pan kalu kila, a insensued en
sappa kareda mela. 11 Pwe kilang, omail insensued duen
kupur en Kot, kare ong komail song toto: Porisok, o pukoki,
o makar, o masak, o anane, o inong iong, o depuk! A
komail kasansaledar ni song karos, me komail makelekel
ni mepukat. 12 I inting wong komail er, kaidin pweki i, me
kainsensued, pil kaidin pweki i, me a kainsensued ong, a
pweki at apapwali komail en sansal re omail mon Kot. 13 Kit
ari kamaitalar; kit peren kida kaualap en Titus a peren, pwe
ngen e dapwenda komail. 14 Pwe ni ai kapingaki komail re
a, i sota namenokki, pwe duen ai lokaia karos ong komail
me melel, iduen at suaiki mon Titus pwaidar melel. 15 O a
kin pok ong komail melel ni a tamatamanda omail oke, duen
omail kasamo i ni masak o rerer. 16 I peren kida, me i kak
kamelele komail ni song karos.

8 RI ai kan, se men padaki ong komail duen mak en Kot
en momodisou en Masetonien akan, duen ar kikiwei; 2
Pwe ar kalokolok meid laud, o irail pil meid samama, ari so,
mepukat imwilang peren o mairong laud, 3 Pwe ngai kadede
irail, me re kida duen me re kak ong o laude sang. 4 Pein
irail inong iong ap ngidengideki ong kit, en ale ar kisakis, o
ar iang sauasa kisakis wet ong saraui kan. 5 O re wiadar
mepukat, kaidin duen at kaporoporeki, a re ki ong Kaun o
pein irail mas, ap pil ong kit pan kupur en Kot. 6 Kit ari
panaui Titus en kanikiela mak wet re omail duen a tapiadar
mas o. 7 A duen omail kapwapwaki song karos: Ni poson o
masan, o lolekong, o porisok, o omail limpok ong kit, iduen
komail pil inong iong, en kapwapwa ni mak wet. 8 I indai ong
komail met, kaidin kusoned eu, a pweki porisok en me tei
kan, o i kin kasongesong omail limpok, ma a pung de so. 9
Pwe komail asaer mak en atail Kaun Iesus Kristus, duen
a kapwapwa, ap samamalar pweki komail, pwe komail en
kapwapwa kila i. 10 A iet ai lamelam me i men kasaleda, a
meid katepa ong komail, pwe komail tapiadar inong iong ap

pil kapwaiada dodok mau wet ni par samalar. 11 Komail
ari kanikiela dodok wet, pwe duen omail men iang onop,
iduen komail en wiada sang ni omail kapwapwa. 12 A ma
amen inong iong, iang dodok wet, a pan konekonela duen
me a pan kak ong, kaidin duen me a sota kak ong. 13 Pwe
irail ender mararaki, a komail id toutouki; a karos en parok
pena. 14 Pwe ansau wet omail kapwapwa en kaitar arail
samama, a arail kapwapwa en kaitar omail samama, pwe
karos en parok pena. 15 Duen a intingidier: Me rik penaer
mo toto, a sota men nak, o me rik penaer me malaulau, a
sota kin dupok. 16 Danke ong Kot, me kotin kainong iong
mongiong en Titus; 17 Pwe a duki ong at poeki, a pil pein i
inong iong madang pwar wong komail. 18 A kit pil kadar wei
ri atail ol o iang i, me indandeki a padaki wei rongamau ni
momodisou kan karos. 19 A kaidin i eta, pwe momodisou
kan pil piladar i, en iang kit papaki mak wet, me kit kin
apapwali ong kalinganada Kaun o kapinga omail inong iong
mau. 20 Kanakanai ong, pwe amen de kasapunge kin kit at
paki kisakis laud wet, 21 Kit pil kin masamasan, pwe karos
en inen, kaidin mon Kaun eta, pwe pil mon aramas akan. 22
A kit kadar ir wei iangaki ri atail o, me diarokadar ni song
toto, me a porisok, a ansau wet a porisok sang mas ni a liki
komail. 23 Ari, ma amen pan idok duen Titus, i ai warok o
sauasa pai re omail; a duen ri atail akan, irail me men en
kadar en momodisou kan o lingan en Kristus. 24 Komail ari
kasansale ong irail mon momodisou kan omail limpok ni
omail apapwali irail duen i kapinga kin komail.

9 A DUEN dodok ong me saraui kan, i solar pan inting
wong komail. 2 Pwe i asa, me omail inong iong me mau,
me i kin suaiki ong men Masetonien, me men Akaia inong
iong mepukat sang ni par samalar, a komail kainong iong
me toto. 3 I ap ilakiawei ri atail akan, pwe at kaping pa
omail ender mal la ni mepukat, pwe komail en onop duen
me i inda. 4 Pwe ma men Masetonien kai pan iang ia, ap
konodi komail ni omail so onop, kit, se sota men inda komail,
ap pan namenok kila ni at liki wet. 5 Ari, i ap lamedar, en
poeki ren ri atail akan, ren tiong mo at kolang komail, pwen
kaonopada pai wet, me komail inaukidar mas o, pwen pai
melel eu, a iermen norok sued. 6 A iet me i inda: Me kin
kamorok tikitik, pan dolung tikitik, a me kin kamorok toto,
pan dolung me toto. 7 Amen amen duen a kileledier nan
mongiong i; der kisa kol, de akpatik, pwe Kot kotin pok ong
me kin pein perenki kisakis. 8 A Kot me kotin manaman ong
en kalaudelang komail song en mak kan karos, pwe komail
en kapwapwa ni song karos o ansau karos, ap kak ong song
en wiawia mau karos, 9 Duen a intingidier: A kamoredier,
a kisakisa wei ong me samama kan; a pung pan mimieta
kokolata. (aiōn g165) 10 A me kin kotiki ong saumat kisin war
akan, o prot men manga, a pan katotoela omail war akan, o
a pan kotin kawosada omail wan pung kan, 11 Pwe komail
en kapwapwala ni song karos, pwen wiawia mau karos,
me kin karedang kit, en danke Kot. 12 Pwe wiawia pan
dodok wet kaidin sauas pan saraui kan ta, pwe me toto kin
danke Kot. 13 Arail kapwaiada dodok wet kin kalinganada
Kot pweki omail upai ong kadede en rongamau en Kristus,
o omail sapan kisakis ong irail o ong karos, 14 O ni arail
ngidingide kin komail, re kin anane komail pweki mak lapalap
en Kot ong komail. 15 Daken ong Kot pweki a pai lapalap!

10 ARI pein ngai Paulus men panaui komail nin tiak en
opampap o limpok en Kristus; pwe ni ai mi nan pung
omail, i kin aktikitik, a ni ai doo wei sang komail, i kin kelail
ong komail 2 A i kin kapakapeki, pwe i ender kelail ni ai pan
korendo; pwe i kileledier o lamelame, me i pan kelail ong
akai, me kin wia kin kit men kekeideki tiak en pali uduk. 3
Pwe melel, se kin mimita nan uduk, ap sota pepei ni tiak en
uduk. 4 Pwe kapwa en at pei kaidin men ni pali uduk, pwe
me manaman mon Kot, me mau ong kawela wasa tengeteng
kan. 5 Ni at kin kawela me akapung o me aklapalap, me kin
palian erpit en Kot; o kit kin saliedi song en lamelam karos,
pwen oke Kristus. 6 O audaude ong kaloedi me katiwo
karos, omail peik lao pwanokadar. 7 Komail kin kilekilang
meakan me sansal? Ma amen lamelame, me pein i sapwilim
en Kristus, i en pein lameda, me kit pil sapwilim en Kristus
dueta i. 8 Pwe ma i pan suaiki laude sang at manaman, me
Kaun o kotiki ong kit, pwen kamaui a kaidin kawe komail la, i
sota pan namenokki. 9 Pwe ender sansal duen amen me
men kamasak kin komail ngai kisin likau kan, 10 Pwe irail me
inda: Kisin likau kan me kasampwal o manaman, a sansal
en pali war a me luet, o a padak me mal kot. 11 A me duen
met, a en asa duen at kin inda nan kisin likau kan ni at doo
wei sang komail, iduen pein kit ni at wiawia kan nan pung
omail. 12 Pwe kit sota man mauki waroki ong me kin suaiki
pein irail; a irail me sololekong, pweki ar sosong pein irail
nan pung arail. 13 A kit sota men suaiki me laud sang me
kon ong, a duen men song eu, me Kot kotin pang ong kit,
song eu, me itar lel ong komail. 14 Pwe kit sota inong iong,
me sota kon ong, dene se sota pwar wong komail er, a se pil
walang komail rongamau en Kristus. 15 Kit sota kin suaiki
me laud sang me kon ong, dene se suaiki en amen a dodok.
A se kaporoporeki omail poson lao kakairida, at dodok pil
pan laud sang re omail, 16 Pwen pil padaki rongamau nin
sap akan palila sang komail, a kaidin wasan dodok en amen

o sota suaiki me wiauier. 17 A ma amen men suaiki, i en
suaiki Kaun o. 18 Pwe kaidin i meakot, me kin kapinga pein
i, pwe i eta, me Kaun o kin kapinga.

11 I mauki, komail en mueid ong ia kisin pweipwei, iei ta
komail pan mueid ong ia. 2 Pwe ngai me per kin komail
dueta Kot, pwe ngai me kileledier komail ong ol amen, pwe i
en kasale komail ong Kristus duen seripein makelekel amen.
3 A i masak serpent widingok, me kotaue Ewa, ma a sota
pan pil kawela omail lamelam sang ni opampap en Kristus.
4 Pwe ma amen pan pwarado, me kin padaki duen amen
Iesus, me se sota padaki, de ma komail pan ale eu ngen,
me komail sota aleer, de eu rongamau, me komail sota wuki
ong, kaidin komail pan peren kida? 5 Pwe i lamelame, me
ngai kaidin tikitik sang wanporon lapalap akan. 6 A ma i sota
koiok ong lokaia a kaidin ni ai dedeki, pwe kit sansal ong
komail ni song o wasa karos. 7 De ngai me wiadar dip eu
ni ai akmalkila pein ngai? Pwe komail en indandala ki ai
padaki ong komail rongamau en Kot so pwaipwai. 8 I atia
sang momotisou tei kan ni ai aleer pwain en dodok, pwe
i en kak dodok ong komail. 9 O ni ai mimi re omail o lao
samamala, kaidin amen, me i uki pa meakot, pwe ni ai solar
ai meakot, ri atail akan me kodo sang Masetonien me kisa
dong ia; ngai ari sota katoutoui komail ni meakot, o i pil pan
due! 10 A duen melel en Kristus mimi lol i, iduen i sota pan
mueid ong amen, en kawela kaping wet nan sap en Akaia
kan. 11 Pwekida? Pweki ai so pok ong komail? Kot me kotin
mangier. 12 A me i kin wia, i me i pan wiada, pwen kawela
karep en akai me inong iong karep en ar suaiki dene irail
dueta kit, sota lipilipil is i. 13 Pwe wanporon likam pukat o
toun dodok likam akan irail, kin kawukilang wanporon akan
en Kristus pein irail. 14 A kaidin kapuriamui eu, pwe iduen
Satan kin kawukila pein i, wuki ong tounlang en marain
amen. 15 I me kaidin kapuriamui eu, ma nä papa kan pil pan
wukilang papa en pung kan; a imwilar pan duen ar wiawia
kan. 16 I purong indada, sota amen en akpweipwei kin ia, a
ma iei, komail ap maki ong ia ai pweipwei, pwe i en suai kin
ia ekis. 17 A me i inda, kaidin Kaun o me i pwili sang, pwe a
tapi sang ni tiak en pweipwei, pwe i suaiki pein ngai; 18 Pwe
me toto kin suaiki ni pali uduk, i pil pan suaiki pein ngai. 19
Pwe komail kin mauki me lolepon kan, pweki komail me
lolekong. 20 Pwe komail kin mueid ong amen, en wia kin
komail ladu kan, de ma amen kaloke komail, de ma amen
kuli komail edi, de ma amen aklapalap, de ma amen pikir
komail. 21 Mepukat i indang komail, pwen kanamenok ki
komail, dene kit luetalar. A ma meamen aima, ngai pil aima,
i kin lokaia nin tiak en pweipwei. 22 Irail men Ipru, pil ngai;
irail men Israel, pil ngai; irail kadaudok en Apraam, pil ngai;
23 Irail me papan Kristus, i kin lokaia dueta me iak amen,
ngai me lapa sang; ai dodok laud sang, i kalokolok laud
sang; i salidier toto sang, i koren iong mela pan pak toto. 24
Pan me limpak Sus oko ki ong ia wok paeisok, eu katoror
sang, 25 A pan me silepak re woki kin ia sokon; pan mepak
me i pakasuk; pan me silepak takepa i sop olar; pong o
ran, me i pepe sili nan madau. 26 Ai sailok me toto; i diar ai
apwal nan pilap akan; i diar ai apwal ren lolap akan; i diar ai
apwal ren ai kainok; i diar ai apwal nan sap tan; i diar ai
apwal nan madau; i diar ai apwal ren saulang likam akan;
27 Ni dodok apwal, ni songsongemas, ni men mangadar
o men nim piladar, ni isesol pan pak toto, ni pou o so kidi
pa; 28 O me pil kin lel ong ia ni ran karos, o ai apapwali
momodisou akan karos. 29 Is me luet, a ngai sota pan luet?
Is me kin kamakar, a ngai so? 30 Ma i en suaiki, i pan suaiki
ai luet. 31 Kot o Sam en Kaun Iesus, me iasanai kokolata,
kin mangi, me i sota kin likam. (aiōn g165) 32 Nan Damaskus
nain nanmarki Aretas kopina amen sinsila kanim en men
Damaskus ni a inong iong saik ia di. 33 I ap apikidi kopou eu
sang ni wanim tuk en kel o, ap piti sang ni pa a kan.

12 ARI, ai suaiki sota katepa ong ia. Ari so, i pan kapareda
kaudial akai o kadiarok kai ren Kaun o. 2 I asa duen
aramas amen ren Kristus, mon saunpar eisok paieu; i sasa,
ma a mi nan war a, de ma a mi likin war a, i pil sasa, Kot me
kotin mangi, i aramas o, me peukadala lel nanlang kasilu. 3
O i asa, iei aramas o, ma a mi nan war a de likin war a,
i sasa, Kot me kotin mangi. 4 I me peukadalang paradis,
wasa a rongadar kasoi kai, me sota muei ong aramas amen
en inda. 5 I me i pan suaiki; a pein ngai sota pan suaiki
meakot, ai luet eta. 6 A ma i men suaiki pein ngai, i sota pan
pweipwei, pwe i pan lokaia melel. Ari so, i sota pan wia, pwe
amen ender wia kin ia me lapa sang duen a kin kilang ia o
duen a kin rong ia. 7 A pwe i ende aklapalapaki kaudial
kapuriamui kai, tuka teketek pot mi nan uduk ai, iei nain
Satan, me kin dokodoko ia, pwe i ende aklapalap. 8 Pan sile
pak i ngidingid ong Kaun o, en kotiki sang ia me. 9 I ari
masani ong ia: Ai mak itar ong uk, pwe manaman ai kin
sansal ren me luet akan. Nan i me i pan suaiki ai luet akan,
pwe manaman en Kristus en kotikot re i. 10 I me i perenki
ai luet akan, o so konekon, o ansau apwal, o kamekam, o
patau pweki Kristus, pwe ma i luet, ngai me kelail. 11 Ngai
wialar pweipwei men, i me komail kare ong ia, mak eta,
komail en kapinga kin ia, pwe i sota tikitik sang wanporon
lapalap akan; ari so, sota meakot ngai. 12 Pwe mangidi en
wanporon wiauier nan pung omail ni kanongama melel o ni

kilel akan, o ni men kapuriamui kan, o ni manaman akan. 13
Pwe nin da, me komail tikitikki sang momodisou tei kan,
ele iet eta: I sota katoutoui kin komail meakot? Komail ari
makeki ong ia sapung wet. 14 Kilang, i onoper pwar wong
komail kasilepak, o i sota pan kaponede komail, pwe i sota
kin rapaki me noumail, a komail. Pwe kaidin seri kan en
naka penang me wia ir ada, a me wia ir da ong seri kan. 15
A i mauki melel kiki wei meakaros, pil pein ngai ong ngen
omail, i sota insenoki, ma omail pok ong ia tikitik sang ai
limpok lapalap ong komail. 16 Ari i eta, i sota kaponedeer
komail; a pweki ai lolekong, i kaloedier komail. 17 De iaduen,
i adia sang amen komail ekis ren me i kadar wong komail
er? 18 I poeki ren Titus ap kadar wong komail pil ri atail iang
i. Ari da, Titus pitia sang komail meakot? Kit so aluki ngen
ota de ni lip ota? 19 Ansau warai me komail kiki ong me se
pan pur ong, kapungala pein kit ong komail. Kit kin lokaia ki
Kristus mon Kot. Kompok kan, mepukat karos kin wiaui,
pwen kamauiada komail. 20 Pwe i masak ni ai pan pwar
wong komail, me i sota pan diar komail, duen me i mauki, o
komail pil sota pan diar ia, duen me komail mauki. Ele kapei
lokaia, o peirin, o makar, o akamai, o kawaikoto, o lidou
mongin, o aklapalap, o moromorong mi re omail. 21 Pwe ni
ai pan pure wong komail, ele Kot pan kotin kanamenok kin
ia komail, o i pan insensuedeki me toto, me wiadar dip mas
o, ap sota kalukila ar samin, o nenek, o dodok sued, me re
wiadar.

13 METET ai pwar wong komail kasilepak, karos ap pan
pung kila saunkadede riamen de silimen. 2 A duen
me i inda mas o o pil ni ai pwar wong komail er kariapak
iduen i pil indang komail ansau wet, mon ai pan mi re omail,
irail me wiadar dip mas o, o pil me tei kan karos, i lao pwar
wong komail kasilepak, i sota pan dukedi, karos lao pungier.
3 Pwe komail kin rapaki kilel eu, duen me Kristus kotin
kalokaia ia, me sota luet nan pung omail, a a kin manaman
nan pung omail, 4 Pwe a kamatala ni a luet, ap id ieiaski
manaman en Kot, a ma kit iang i luet, kit ap pan iang i
memaureki manaman en Kot nan pung omail. 5 Komail
sosong pein komail, ma komail kin weweideki poson; komail
kasaui pein komail; de komail so asa duen pein komail, me
Iesus Kristus kotikot lol omail? A ma so, komail me sapung.
6 A i kaporoporeki, me komail pan dedeki, me kaidin kit me
sapung. 7 A se kin kapakap ren Kot, komail ender wia me
sued. Kaidin pweki kit en indand mau a pwe komail en wia
me pung a kit en dueta me so katepa. 8 Pwe kit sota kak
palian melel, a kapwaiada me melel. 9 Pwe kit peren, ma
se me luet, a komail me kelail, o i me se men, komail en
unsokala. 10 Ari, i me i intingki wei mepukat ni ai doo wei,
pwe i de ngil patik ni ai koren, duen manaman, me Kaun o
kotiki ong ia, pwen kamaui, a kaidin pwen kawela. 11 Ari
ri ai kan, komail en pereperen o unsokala, o insenemau
pena, komail lol ta pot o popol! Kot en limpok o popol ap pan
kotikot re omail. 12 Komail ranamauki pena metik saraui. 13
En saraui kan karos ar ranamau wong komail. 14 Mak en
Kaun Iesus Kristus, o limpok en Kot, o atail saupena ren
Ngen saraui en kotikot re omail karos! Amen.

Men Kalesia

1 PAULUS wanporon amen kaidin sang ren aramas akan,
pil kaidin pan aramas akan, a pan Iesus Kristus o Kot
Sam, me kotin kaiasadar i sang ren me melar akan, **2** O ri
atail akan karos, me mi re i, at ranamau ong momodisou
en Kalesia kan: **3** Mak o popol sang ren Kot Sam o atail
Kaun Iesus Kristus en mi re omail; **4** Me kotin sokonpaude ki
pein i ki dip atail, pwen dore kitail sang ni me sued akan
mi sappa, duen kupur en Kot o Sam atail. **(aiōn g165)** **5**
Lingan en ko ong i kokolata! Amen. **(aiōn g165)** **6** I puriamuiki
omail madang wuki sang i, me molipe komail pan mak en
Kristus, ap wuki ong eu rongamau; **7** A sota eu mia. Ari so,
akai mia, me kin kapingada komail, o irail men kalikame
rongamau en Kristus. **8** A ma kit de tounlang amen sang
nanlang pan padaki ong komail eu rongamau, me toror sang
rongamau, me se padaki ong komail er, i en riala. **9** Duen
me se indada mas o, iduen se pil purong inda: Ma amen pan
padaki ong komail eu rongamau, me toror sang me komail
aleer, i en riala. **10** Iaduen, i kin men kaperenda aramas
akan de Kot? De i kin rapaki konekon ren aramas akan? Ma
i men konekon ren aramas akan, i ap sota ladun Kristus. **11** I
katitiki ong komail ri ai kan, rongamau me i padakier, a sota
tapi sang ren aramas. **12** Pwe i sota ale sang ren aramas
amen, o sota me padaki ong ia, a a koki dong ia kasale
pan Iesus Kristus. **13** Pwe komail ronger duen ai wiawia en
mas nan pung en men Sus akan, duen i kin morouo ong
momodisou en Kot lapalapia o kawe ir ala. **14** O i kakairida
nin lamalam en Sus akan madang sang me toto, me kit ti
ta ieu o toun sap ta ieu, o i nantiong kapwaiada padok en
sam at akan. **15** A Kot lao kupureda, me kotin kilele ia di
sang ni kaped en in ai, o me kotin molipe ia ki a mak, **16** En
kasale ong ia sapwilim a Ol, pwe i en padaki ong men liki
kan duen i, i ap pitipit wiada o sota kalelapok ren uduk o nta.
17 O i pil so pwar lang Ierusalem ren irail, me wanporon
akan mo i, a i kolang Arapien ap pil pure dong Damaskus.
18 Ari, murin par silu i ap kodalang Ierusalem, pwen kilang
Kepas. I ap mimieta re a ran eisoklimau. **19** A sota amen
ren wanporon akan, me i kilang, Iakopus ta, ri en Kaun
o. **20** A me i inting wong komail, Kot me kotin mangi, me i
sota likam. **21** Muri i ap kola nan wein Sirien o Silisia. **22** A
momodisou en Iudäa kan me mi pan kupur en Kristus sasa
ia. **23** A i eta, irail ronger, me i me kin morouo ong kit mas o,
i me kin padaki poson ansau wet, me a kin kaokaoe mas o.
24 Irail ap kalinganda Kot pweki ngai.

2 KADEKADEO murin par eisok paieu ngai pil kodalang
Ierusalem iang Parnapas o Titus pil iang ia. **2** A i kokidala
kasalepa eu; padaki ong irail duen rongamau, me i kin
padaki ong men liki kan, ap katoror ong ir, me kalok mau,
pwe i ender tang mal, ma met de mur. **3** A pil Titus, me iang
ia, men Krik amen, re sota kakaliki ong i, en sirkomsaisela, **4**
A pweki akai saulang likam, me wailong, pwen masamasan
at saledokalar, me se aleer ren Kristus Iesus, pwen kalidui kit
ala. **5** A se sota man peiki ong irail, pwe melel en rongamau
en mimieta re omail. **6** A irail me kalok mau, i sota asa
duen ar tiak en mas o, a pil menda re i, pwe Kot sota kin
lipilipil aramas amen, irail me indand mau, sota ki ong ia
eu padak toror. **7** A irail lao kilanger, me i aleer ai koa, en
padaki ong me sosirkomsais rongamau, dueta Petrus ong
me sirkomsais. **8** A me kamanada Petrus, pwen kapwaiada a
koa en wanporon ren sirkomsais i me i pil keleki ni ai dodok
ren men liki kan. **9** A Iakopus, o Kepas, o Ioanes, me re wiaki
ur oko, re lao kilanger mak o me i aleer, rap itipa ki ong ngai
o Parnapas pali maun en pa, o kit karos wiaki eu, me kit en
kola ren men liki kan, a irail ren sirkomsais. **10** A re kakaliki
ong kit, me sen apapwali me samama kan. Ngai ari nantiong
kapwaiada. **11** A Kepas lao pwaralang Antiokien, i ap palian i
pwe kalok sued mi re a. **12** Pwe mon akai pwarado sang ren
Iakopus, a sakasak ren men liki kai, a ni ar pwarador, a puei
sang katororela pein i, pwe a masak men sirkomsais. **13** O
pil Sus tei ko iang i malamalaundar, o Parnapas lodi ong pil
wia malaun. **14** A ni ai kilanger, me re sota inen weita, duen
melel en rongamau, i ap indai ong Kepas mon irail karos;
ma koe men Sus amen kin wia tiak en men liki kan, a so tiak
en men Sus, menda koe kin kakaliki ong men liki kan, ren
wiada tiak en men Sus? **15** Kita udan men Sus a sota dipan
dueta men liki kan, **16** Ap asa, me aramas amen sota kak
pung kila wiawia en kapung kan, pwe a poson Iesus Kristus
eta i me kitail pil posoneki Kristus Iesus, pwe kitail en pung
kila poson Kristus, a kaidin wiawia en kapung kan; pwe uduk
sota kak pung kila wiawia en kapung kan. **17** A ma kitail men
pung kila Kristus, ap diarokada, me kitail me dipan, daduen,
Kristus me papan dip? O so! **18** Pwe ma i pan pur ong
kauada, me i kawelar, nan i pan wia kin ia me dipan amen.
19 Pwe i mekilar kapung, ap solar memauri ong kapung,
pwen mauri ong Kot; ngai lopular iang Kristus. **20** Kaidin
ngai me memaur, pwe Kristus kotin ieiasata lolei. Pwe arain
ai maur en pali uduk, i kin memaureki poson Sapwilim en
Kot, me kotin pok ong ia o sokonpaudeki ong ia pein i. **21** I
sota kasamal la mak en Kot; pwe ma aramas kak pung kila
wiawia en kapung kan, Kristus ap matala mal.

3 O komail men Kalesia pweipwei, is me kotaue komail?
Pwe mom en Iesus Kristus a lopular wiauier mon mas
omail. **2** Iet eta me i men kalelapok re omail: Komail aleer
Ngen ni wiawia en kapung kan, de ni padak en poson? **3**
Iduen omail Iolepon? Komail tapia kidar Ngen, a komail
men kaimwisok kilar uduk? **4** Komail kalokolok laud, ap
sota pan katepa? Ma idue met a sota kak wiaui. **5** Me
kotiki ong komail er Ngen, o wia manaman akan nan pung
omail daduen, wiawian kapung kan me kareda, de padak en
poson? **6** Dueta Apraam me poson Kot, ap wadok ong i
kapunga pa. **7** Komail ap asa duen irail me kin poson, irail
seri en Apraam. **8** A kisin likau o asaer mas o, me Kot,
pan kotin kapungala men liki kan ki poson, i me a padaki
ong Apraam rongamau mas o: Wein sappa karos pan paie
kin uk! **9** Pwe karos me poson, pan iang Apraam poson
kapaida. **10** Pwe me kin kaporoporeki wiawia en kapung
kan, pan kariala. Pwe a intingidier: Karos me riala, me sota
pan dadaurata meakaros, me intingidier nan puk en kapung,
pwen kapwaiada. **11** A sansal, me sota amen kak pung
kila kapung ren Kot; pwe me pung amen pan memaureki
poson. **12** A kapung sota tapi sang ni poson, pwe meamen
kapwaiada mepukat, pan memaur kida. **13** Kristus me kotin
dore kitail sang ni karia pan kapung, ni a ria kin kitail lar; pwe
a intingidier: Amen amen me langalong nin tuka o me riala.
14 Pwe pai en Apraam, me tapi sang ren Kristus Iesus, en lel
penang men liki kan; pwe kitail en ale inau en Ngen ki poson.
15 Ri ai kan, i pan lokaia ni tiak en aramas akan. Iaduen
inau en aramas eu me kileledier, sota amen me pan kawela
de ekis, me a pan pouse ong. **16** Ari, inau o wiauier ong
Apraam o kadaudok a. A sota masanier: Kadaudok a toto,
pwe duen me ta men: Kadaudok om me ta men, iei Kristus.
17 Iet me i inda: Inau me Kot kotin kileledier, a sota kak okila
kapung o, me wiauier saunpar papuki sileisok murin inau o,
pwe inau ede pwaida. **18** Pwe ma soso tapi sang kapung, a
sota kak tapi sang inau; a Kot kotiki ong Apraam ki inau. **19**
A menda kapung? A wiauier pweki sapung kan, kadaudok o
lao pwarado, me inau wiaui ong, me wiauier ren tounlang
kan ki pa en saunkapung. **20** Ari, saunkapung sota kin kelep
eta, a Kot me kelep eta. **21** A iaduen, kapung o kin palian
inau en Kot akan? O so! A ma kapung eu pan wiaui, me
pan kak kamaurela, nan melel, pung ap pan tapi sang nan
kapung. **22** A kisin likau o me kol penang dip meakaros pwe
inau en tapi sang ni poson Iesus Kristus, en pai ong irail, me
poson. **23** Ni ansau poson saikenta pwarado, kitail nikinik o
salidier pan kapung, lao poson pan kasansaleda. **24** Ari,
kapung atail saunpadak, lao Kristus pwarado, pwe kitail en
pung kila poson. **25** A poson lao pwarador, kitail solar mi pan
saunpadak o. **26** Pwe komail karos seri en Kot, ki poson
Kristus Iesus. **27** Pwe komail me paptaiser ong Kristus,
komail likaui kidar Kristus. **28** Solar men Sus de Krik, solar
ladu de me maioda, solar ol de li komail karos dupeneta
ren Kristus Iesus. **29** A ma komail sapwilim en Kristus, nan
komail pil kadaudok en Apraam, o seri soso duen inau o.

4 A iet me i men inda: Soso men arain a seri, a so toror
sang ladu men, ari so, a kaun en meakaros. **2** A kin
upa ong saunpadak o saunkoa kan lao lel ansau me sam
a kileledier. **3** Iduen kitail ni atail kisin seri, kitail kin upai
ong padak en sappa kan. **4** A ansau lao leler, Kot ap kotin
poronedo sapwilim a Ol, me ipwidi sang ren li amen, ap mi
pan kapung o. **5** Pwen kasaledoka ir ala, me mi pan kapung,
pwe kitail en wiala sapwilim a seri. **6** Komail ari seri kan,
i me Kot ap kotin poronedo Ngen en sapwilim a Ol nan
mongiong atail, me kin likelikwir: Apa Sam! **7** Ari, solar ladu
men, pwe seri ta; a ma seri nan pil seri soso en Kot. **8** A
ni ansau o me komail sasa Kot, komail papaer me kaidin
udan kot akan. **9** A metet komail asalar Kot, o Kot me kotin
mangi komail melel, menda komail pil sapal lang lamalam
sued o sakanekan, me komail men pur ong papa? **10** Komail
kin kasarauiela ran akai, o saunipong kai, o ansau kai, o
saunpar kai. **11** I ngong kin komail, pwe ele ai dodok ong
komail sota pan kadepa. **12** Ri ai kan, i ngidingidi kin komail,
en dueta ngai, pwe ngai kin dueta komail, pwe sota me sued
kot, me komail wiai ong ia er. **13** A komail asa due i mas
o, me i padaki ong komail er rongamau ni ai luet en pali
uduk. **14** O komail sota mamaleki ai songesong ni uduk ai o
tata kin ia; a komail apwali ia la dueta ngai tounlang en Kot
amen, de dueta Iesus Kristus. **15** Iaduen wan omail pai ni
ansau o! Pwe i kadede duen komail, ma a kak pa omail,
komail pan pwadika sang por en mas omail ap ki ong ia. **16**
Iaduen, i wiala omail imwintiti, pweki ai lokaia melel ong
komail. **17** Arail nanantiong rapaki komail me sota mau; irail
men kamueit kitail pasang, pwe komail en id idauen irail. **18**
Me mau ansau karos en nantiong me mau kan, a kaidin ta
ni ai mi re omail. **19** Nai seri kan! I naitik sapal komail ki
madak, lao Kristus kawuk komail la ong pein mom a. **20** I
men mi re omail ansau wet o men kawukila ngil ai, pwe i
sasalar ir omail. **21** Komail, me kin men mi pan kapung o,
indang ia, ma komail sota kin rong kapung o? **22** Pwe a
intingidier, me nain Apraam putak riamen mia, amen sang
ren na lidu, a amen sang ren me maioda. **23** A me song ren
lidu ipwiki uduk, a me sang ren me maioda, ipwiki inau en
Kot. **24** Mepukat karasepa eu, pwe met inau riau, eu sang ni
nana Sinai, me kin naitiki ong na kan papa, i me Akar. **25**

Pwe Akar nana Sinai nan Arapien, me rasong Ierusalem en
met, o kin lidilidui iang na seri kan. 26 A Ierusalem, me mi
poa, me maioda iei in atail. 27 Pwe a intingidier: Pereperen
koe me li dapwan, me sota kin naitik, kadailong o werida
koe, me so kaipwi ong, pwe nain li dapwan seri kan me toto
sang me a warok mia. 28 A komail ri ai ol akan, me rasong
Isaak, me seri en inau kan. 29 A duen mas o, me ipwiki
uduk, me kailongki me ipwiki Ngen o, iduen ansau wet. 30 A
da me kisin likau o masani? Kasela li lidu o na putak! Pwe
putak en lidu sota pan iang nain li me maioda sosoki. 31 Ari
ri ai kan, kitail sota seri en lidu, pwe nain me maioda.

5 KOMAIL ari dadaurata en Kristus a kotin kamaioda kitail,
komail ari kalaka pein komail, pwe komail der pur ong ni
omail kanaudok. 2 Kilang, ngai Paulus indai ong komail, ma
komail pan iang sirkomsais, nan Kristus sota pan katepai
ong komail. 3 I pil kadede ong aramas karos, me pan
sirkomsaisela, i en kapwaiada kapung pokon. 4 Komail, me
men pung kila kapung o, muei sanger Kristus o pup wei
sanger mak. 5 A kit kin auiaui ren Ngen ki poson kaporopor
en pung. 6 Pwe ren Kristus Iesus sirkomsais de sosirkomsais
sota meakot, pwe poson ta, me kin sansaleki dodok en
limpok. 7 Komail tanger mau, is me karompwa komail, pwe
ender peiki ong melel? 8 I song en kaweid sota kin tapi sang
me molipe komail er. 9 Kalap kis kin kamutala dolepa karos;
10 I kaporoporeki ren Kaun o me komail sota pan wia eu
lamalam toror. A me kin kaping komail da, pan lodi ong
kapung o, sota lipilipil is i. 11 A ngai, ri ai kan, ma i poden
padaki duen sirkomsais, menda i kankangerangirla? Pwe
ma iduen, a solar men kamakar pan lopu. 12 I men irail me
kin kawe komail la, ren pil kawela pein irail. 13 A ri ai kan,
komail paeker ong maio, komail der men maio, pwe tiak en
pali uduk en pwaida, a komail papa amen amen ni limpok.
14 Pwe kapung pon kapwai pan masan ta ieu: Koe en pok
ong men imp om due pein uk. 15 A ma komail pakolok
kaokaoe amen o amen, kalaka, pwe komail de momela. 16
A ngai inda: Aluki Ngen komail ap sota pan kapwaiada inong
sued en uduk. 17 Pwe uduk kin inong iong me toror sang
Ngen, a Ngen kin kotin inong iong me toror sang uduk, a ira
parongarong pena, iei me komail sota wia kida, me komail
kin men wia. 18 A ma Ngen pan kotin kalua komail, komail
sota mimi pan kapung. 19 Wiawia kan en uduk me sansal.
Iet akan: Nenek, samin, monepil, 20 Pongi ong ani mal, wun
ani, kailuk, akatat, luak, makar, akamai, kamauouo, padak
likam. 21 Peirin, kamom soko, kaped en manga ape. Iran
mepukat i padaki ong komail er mas o, me irail, me kin
kapwaiada mepukat, sota pan sosoki wein Kot. 22 A iet akan
wa en Ngen: Limpok, peren, popol, kanongama, kadek,
kamau, poson, opampap liki sang me sued. 23 Sota kapung
pan mepukat. 24 A me sapwilim en Kristus, kalopuelar uduk
iangaki tiak sued o inong sued akan. 25 Ma kitail memaureki
Ngen, kitail en pil alualuki Ngen o. 26 Kitail der inong iong
wau ren aramas, o der kamorongada ong amen amen, o der
peipeirin amen amen.

6 RI ai kan ma aramas amen pan lodi ong me sued kot,
komail, me ngenin kasapaledo i ni ngen en opampap, ap
masamasan pein uk, pwe koe ender pil lodi ong songesong.
2 Pelikitki pena nan pung omail katoutou pamail, pwe iduen
komail pan kapwaiada kapung en Kristus. 3 Pwe ma amen
lamelame, me i meakot, nan a kin kotaue pein i, pwe sota i
meakot. 4 A amen amen en kasasong ong pein a wiawia, ap
pan suaiki pein i, a kaidin amen aramas. 5 Pwe amen amen
en pein wa audepa. 6 A me kin padakki masan o, en kida
song en mau karos ong i, me kin padaki i. 7 Komail der
kiki ong, me komail pan kak piti Kot, pwe meakot aramas
kin kamoredi ong, i me a pan dolung sang. 8 Pwe me kin
kamoredi ong ni uduk a, a pan dolung sang ni uduk a men
soredi; a me kin kamoredi ong Ngen, a pan tungole sang
ren Ngen maur soutuk. (aiōnios g166) 9 Kitail der pangaki
atail wiawia mau kan, pwe ni ansau me kon ong, kitail
pan dolung, ma kitail sota pan pangadar. 10 Ma a kak pa
atail, kitail en wia mau ong karos, a mas ong kisan me
poson akan. 11 Kilang duen kisin likau laud, me i inting
wong komail er ki pein pa i. 12 Ir me kin men lolok mau
ni uduk, kin inong iong komail en sirkomsaiselar; pwe irail
ender kamekame ki lopu en Kristus. 13 Pwe pein irail me
sirkomsaisela, sota kin kapwaiada kapung, a irail kin men,
komail en sirkomsaisela, pwen suaiki uduk omail. 14 A duen
ngai, i sota man mauki suaiki, a iet eta iran lopu en atail
Kaun Iesus Kristus, pweki i sappa katia sang ia o ngai
katia sang sappa. 15 Pwe sirkomsais de sosirkomsais sota
meakot, a me kawilikapadar. 16 Irail karos me inen ki wei ta
padak pot et, en popol o kalangan, o ong Israel en Kot. 17
Sang met kokolata sota amen en morouo ong ia, pwe i wa
sili ta nan war ai lip en Iesus akan. 18 Mak en atail Kaun
Iesus Kristus en kotikot ren ngen omail ri ai kan! Amen.

Men Episus

1 PAULUS wanporon en Iesus Kristus amen pan kupur en
Kot ong me saraui o lelapok kan ren Kristus Iesus me mi
Episus. **2** Mak o popol sang ren Kot Sam atail o atail Kaun
Iesus Kristus en mi re omail! **3** Meid iasanai Kot o Sam en
atail Kaun Iesus Kristus, me kapaia kin kitail lar song en pai
ngenin karos sang nanlang ren Kristus. **4** A kotin pil kitail dar
re a, mon sappa saikenta pasondier, pwe kitail en saraui o
minla mo a ni limpok. **5** Me pil kileledier, me kitail, en wiala
sapwilim a seri ki Iesus Kristus, duen a kotin kupura mauki.
6 Pwen kalinganada a mak lapalap, me a kotin make kin
kitail ren Kompoke pa a, **7** Me kotin dore kin kitail la nta
o lapwadan dip akan ki a mak lapalap. **8** Me a kotiki ong
kitail ni song en lolekong o koiok karos, **9** Ni a kotin diarok
ong kitail er me rir en kupur a duen a kotin kupuramauki o
duen a kileledier ren pein i. **10** Pwen pwaida ansau lao leler
en wisik penang tapwi ta ieu meakaros, ren Kristus, men
nanlang kan o men sappa kan ong pein i. **11** Me pil kare ong
kitail soso eu, kitail me kileledier duen kupur en i, me kin
wiada meakan karos, duen a kotin kupura, **12** Pwe kitail en
wiala men kalinganada i, kitail, me kaporoporeki Kristus, **13**
Me komail pil kaporoporeki murin omail ronger masan en
melel o rongamau en kamaur; me pil kilele komail kidier
Ngen saraui en inau, ni omail posonlar. **14** Iei men kamelele
en atail soso, lao lel ansau en atail konodi maur soutuk,
pwen wiala sapwilim en Kot o men kapinga a lingan. **15**
Ari, i lao rongadar duen omail poson Kaun Iesus o duen
omail limpok ong saraui kan karos, **16** I sota kin dukedi sang
ai danke pweki komail, o i kin tamatamanda komail ni ai
kapakap akan; **17** Pwe Kot en atail Kaun Iesus Kristus, Sam
en lingan, en kotiki ong komail ngen en erpit o kaudial, pwen
asada i, **18** O kotin kamaraini mas en mongiong omail, pwe
komail en kak dedeki kaporopor en omail paeker, o lingan
laud en soso, me onoper ong saraui kan, **19** O a manaman
kaualap ong kitail, me posonlar, duen a dodok manaman,
20 Me a kotin kasansaledar ren Kristus ni a kotin kaiasada
i sang ren me melar akan, ap kasapwiladang pali maun
nanlang, **21** Ilela sang meakan karos, o manaman karos,
o kelail o men poa kan o mar karos, kaidin ni muei wet
eta, pwe pil ni muei kokodo. **(aiōn g165)** **22** O a kotiki ong
meakaros pan aluwilu a kan, o kotin kasapwiladang tapwin
meakaros ren momodisou, **23** Iei war a, iei kadir pan me
kadirela meakaros.

2 PIL dueta komail ni omail melaki sapung o dip akan, **2**
Me komail dadaureki mas duen tiak en sappa et, o duen
wiawia en saupeidi o, me manaman pan lang, iei ngen o, me
kin dodok ren seri sopeik kan ansau wet. **(aiōn g165)** **3** A kitail
karos pil weweid nan pung arail mas o ni inong en uduk
atail, o kapwaiada inong en uduk o lamelam, o kitail me
udan seri en ongiong akan dueta me tei kan. **4** A Kot, me
dir en kalangan, pweki a limpok me a kotin pok ong kitail
lar, **5** Nin dokan atail melaki sapung kan, nan a kamauri
kitail dar ki Kristus, pwe mak o, me komail dore kila, **6** O pil
kotin kamaur kitail dar o kotin kasapwil kitail dang nanlang
ren Kristus Iesus, **7** Pwe a en kotin kasansaleda a mak
o kalangan lapalap ni muei kokodo ong kitail ren Kristus
Iesus. **(aiōn g165)** **8** Pwe ni poson komail kamaur kilar mak;
a kaidin pweki pein komail, a pai eu ren Kot, **9** Kaidin ki
wiawia kan, pwe sota amen en aksuaiki. **10** Pwe sapwilim
a dodok kitail, me wiauier ren Kristus Iesus ong wiawia
mau kan, me Kot kotin kaonopadang kitail er, pwe kitail en
dadaurata. **11** Komail ari tamatamanda, me komail men liki
mas o, me aluki uduk pwel, men kaindinda sosirkomsais ren
me sirkomsais, me kin wiaui ni uduk mangin pa. **12** Pwe ni
ansau o komail likin Kristus, o likin pai en Israel, o likin inau
en soso kan; i me sota omail kaporopor o sota omail Kot
ni sappa wet. **13** A komail me doo wei sang mepukat mas
o, a ansau wet komail me korendor o mi ren Kristus Iesus
pweki ntan Kristus. **14** Pwe i atail popol, me wia kin ira eu, o
me kotin kawela kel o, me mi nan pung ara, **15** Ni a kotiki
sang imwintiti re'ra ki pali uduk a. Iei kapung o me audekier
kusoned akan, pwe en kotin wia kin ir ala aramas kap ta
men ong pein i. **16** Pwen kalolamaui ong Kot ira ni war ta
ieu pan lopu murin a kotin tiakedi imwintiti ki lopu. **17** O a
kotidoer padaki popol ong komail, me doo wei sang, o popol
ong me koren akan. **18** Nan pweki i kita karos kak tu ong
Sam ki Ngen ta ieu. **19** Komail ari solar men liki o men wai,
a me pweledan akan iangaki saraui kan o kisan penainai
en Kot. **20** Me kakauda pon pason en wanporon o saukop
akan, a pein Iesus Kristus me takain pukakaim. **21** I wasa
kasukasuk kin koda sang ia, wiala tanpas saraui en Kaun o,
22 Me komail pil iang kokon penang mol en Kot ren Ngen.

3 I me ngai Paulus en Iesus Kristus a salidi men pweki
komail men liki kan, **2** Due me komail rongadar iran
ai koa dodok en mak en Kot, me i aleer pweki komail. **3**
A kaudial eu, me kasansale ong ia, me rir akan, duen ai
inting motomot ong komail er nin tapi o **4** Ari, ma komail
pan wadok, komail ap pan diar, duen ai lolekong ni me rir
akan ren Kristus. **5** Me sota kadiarok ong aramas akan
ni muein mas o, ap kadiarok ong sapwilim a wanporon o
saukop saraui kan ren Ngen: **6** Pwe men liki kan en iang
soso o iang kisan war a, o iang a inau ren Kristus Iesus ki

rongamau, 7 Me ngai wiala papa men duen ai pai en mak en
Kot, me i aleer ki a manaman lapalap. 8 Ngai, me tikitik sang
saraui kan karos, aleer mak wet, en padaki ong men liki kan
duen kapwapwa lapalapia en Kristus. 9 O pwen kamaraini
amen amen duen koa dodok en rir akan, me nekinek sang
nin tapin kaua ren Kot, me kotin kapikadar meakan karos,
(aiōn g165) 10 Pwe ansau wet men poa kan o me manaman
akan, me kotikot nanlang, en ereki momodisou song en
erpit en Kot karos. 11 Duen kupur a, me a kotin kileledier ni
tapin kaua ren Kristus Iesus atail Kaun. (aiōn g165) 12 Pweki
i me kitail pil kak aimaki tu ong Kot ni atail kaporopor o
poson i. 13 Nan i me i men poeki, komail ender motot ki ai
kamekam kin komail, pwe men kalinganada komail. 14 I me i
kin kelepuki ong Sam en atail Kaun Iesus Kristus, 15 Me mar
en penainai pokon nanlang o sappa tapi sang ia. 16 Pwen
kotiki ong komail manaman, duen a kapwapwa en a lingan,
en kelaileki Ngen i nan pali lol en aramas, 17 Pwe Kristus en
kotikot nan mongiong omail pweki omail poson, pwe komail
en tengedi o sondi ni limpok, 18 Ap kak ong iang saraui kan
karos dedekida tälap, o anged, o lol, o ile; 19 O en pil asada
limpok en Kristus, me sikida sang erpit karos, pwe komail en
direki kupur en Kot karos. 20 A i, me manaman ong wiada,
me lapa sang atail poeki o lamelame duen o manaman o,
me kin dodok lol atail. 21 Lingan en ko ong i ni momodisou
pan Kristus Iesus kokolata soutuk. Amen. (aiōn g165)

4 NGAI en Kaun a salidi men, kin panaui komail, pwe
komail en kekeid inenweita ni koa eu, me komail paeker
ong, 2 Ni karakarak melel, o opampap, o kanongama, o
limpok pena nan pung omail. 3 Angkelail ong wia minimin eu
ni Ngen saupena ki sal en popol. 4 War ta ieu, o Ngen ta
ieu, duen me komail paeker ong ni kaporopor ta ieu, en
omail paeker ong. 5 Kaun ta men, poson ta ieu, paptais
ta ieu, 6 Kot o Sam en karos me ta men me kotin poedi
meakaros o daudaulole, o me kotikot lol atail karos. 7 A
kitail karos aleer atail pai en mak duen song en kupur en
Kristus. 8 I me a kotin masani: Ni a kotidalang poa, a kotin
saliedi me salidi kan, o a kotiki ong aramas pai kan. 9 A
iaduen, ma a kotidalang poa, kaidin a pil so kotidilar pa
sed, wasa lolia mas o? 10 Me kotidila, i ota, me kotida wei
ileila sang nanlang kan karos, pwen kadirela wasa karos. 11
O a kotin kasapwilada akai, en wanporon akan o akai en
saukop akan, o akai en warongamau kan, o akai en silepa o
saunpadak kan. 12 Pwen kapungala saraui kan ong wiawia
dodok eu, me pan kauada war en Kristus. 13 Kitail karos
lao lel ong poson ta ieu, o lolekong ki Sapwilim en Kot, o
wiala ol melel, me paroki ong Kristus ni a unsokela, 14 Pwe
kitail en solar tau en seri pwelel, me mokimokideki sili padak
likam, me kin pwai kida kotaue en aramas akan o ar likam, o
widiwiding me re kin wiada, pwen kaweid sapung. 15 A kitail
en melel ni limpok, ap kakairida ni song karos ong Kristus,
me tapwi o. 16 Me war pon kakauda sang o kokon akan
karos katengeteng pena ia; a kokon pukat papa pena, duen
dodok en kokon akan eu eu, duen ar itar ong, iduen war o
kin kakairida o maular ni limpok. 17 I me i indai ong komail o
kadede kila Kaun o, me komail ender weweid dueta men
liki kan kin wia ni aklapalap en ngen ir. 18 Me ngen arail
rotorotalar, o re sang maur en Kot, pweki ar sololekong me
mi lol arail o pweki mongiong arail kapitakailar. 19 Me solar
pam wasa, ap mueid ong pein irail, en dender o inong iong
kapwaiada song en saut akan karos. 20 A kaidin iduen, me
komail asadar ren Kristus. 21 Ma komail ronger duen i o
padakki i, me tiak melel mi ren Iesus. 22 Komail ari muei
sang tiak en mas o aramas maring, me kin kawe kila pein i
inong sued. 23 A komail en kawilikapada ngen omail! 24
O danwar anekila aramas kap, me wiauier duen kupur en
Kot, ni melel o pung o saraui. 25 I me komail en kasela
likam amen amen ap lokaia melel ong men impa, pwe kitail
sau ta ieu. 26 Ni makar komail der wia dip, o katipin der
kirila mon omail insenemaula. 27 Ender duki ong tewil o!
28 Me pirap, ender pur ong pirap, a mak eta, en dodok,
kadokeki pa kan dipisou mau, pwen kaonop da kisakis ong
me samama kan. 29 Kasoi saut ender ko wei sang nan au
omail, a men kamau, pwen papaki ong me karong akan me
mau. 30 Komail der kamauke Ngen saraui en Kot, me komail
kilelekier ong ran en kasapaledo! 31 A limelimek sued, o
lingarangar, o makar, o men pei, o lalaue en doo wei sang
komail, o pil song en sued karos. 32 A komail en kadek
pena, o poka pena, o mak pena amen amen, dueta Kot kotin
maki ong komail ren Kristus.

5 KOMAIL kaalemongi Kot dueta seri kompok kan. 2 O
kekeid ni limpok dueta Kristus, me kotin, pok ong kitail,
ap kotin sokonpaude kin kitail, pwen wiala kisakis o mairong
eu, me kin pomau ong Kot. 3 A nenek, o song en saut
karos, o norok kapwa ender man pwaida re omail, duen
me kon ong saraui kan. 4 Pil der lokaia sued, o kaman,
o lokaia mal, me sota kon ong, a iet: Komail en danke. 5
Mepukat komail en asa o dedeki, me sota me nenek, de
samin, de me norok kapwa, me pongi ani tikitik, pan kak
sosoki wein Kristus o Kot. 6 Sota amen en kotau ki komail
lokaia mal, pwe mepukat kin kareda ongiong en Kot ong seri
sopeik kan. 7 Komail ender kis arail. 8 Pwe mas o komail
me rotorot, a met komail marainlar ren Kaun o; weweid wei

duen seri en marain akan. 9 Pwe wan marain mepukat:
Kamau, o pung o melel. 10 O kasauiada, me kin kaperenda
kupur en Kaun o. 11 O der waroki ong wiawia sued en me
rotorot akan, a mak eta, en kapung ong irail. 12 Pwe me re
kin wiada wasa rir, me sued o sota mau ong, en inda. 13 A
karos me pan kasansaleda, pan kadiarok kida marain, pwe
marain kin kasansaleda meakaros. 14 I me a kotin masani:
Pirida koe me mamair, o paurida sang ren me melar akan, a
Kristus pan kamarain uk ada. 15 Kalaka, pwe komail en keid
ineneweita, kaidin duen me lolepon a duen me lolekong
kan. 16 Audaud ansau mau, pweki ran akan me sued. 17
Komail ari ender lamponla, a en lolekong, pwe i duen kupur
en Kaun. 18 Ender kamom wain, pwe a kin kareda tiak sued,
a komail en direki Ngen. 19 O sauas pena ki psalm, o kaul
en kaping, o kaul ngenin; komail kaul o kasang ong Kaun
o nan mongiong omail. 20 Danke kaukaule Kot o Sam ni
mar en atail Kaun Iesus Kristus. 21 O papa komail pena
amen amen ni masak dol en Kristus. 22 Komail li akan, udi
ong pein omail warok kan dueta ong Kaun. 23 Pwe ol o
me tapwin a paud, dueta Kristus me tapwin momodisou, o
i me Saunkamaur pan war a. 24 A duen momodisou kin
udi ong Kristus, iduen li akan en udi ong ar warok kan ni
meakaros. 25 Komail ol akan pok ong pein omail warok kan,
dueta Kristus kotin pok ong momodisou o kotiki dong i pein
i. 26 Pwen kasarauiala i, o kamakelekeleda i ki pil o, iei a
masan. 27 Pwen kasansale dong pein i momodisou lingan,
me sota topala o omrok ape, a me saraui o so kaopa kot. 28
Nan iduen ol akan en pok ong ar warok kan dueta pein war
arail akan. Me kin pok ong a warok, kin pok ong pein i. 29
Sota amen kin suedeki pein uduk a; pwe a kin kamanga o
kanainai eta, dueta Kristus kin kotin apwali momodisou. 30
Pwe kitail me kasang en war a, o uduk a, o a kokon akan.
31 I me aramas o pan muei sang sam a o in a, ap muei
ong a paud, ira ari pan uduk ta ieu la. 32 Meid kaponepon
lapalap eu; a ngai kaparokki duen Kristus a warokeki ong
momodisou. 33 Pil dueta komail, amen amen komail en pok
ong a warok dueta pein i, a li o en kakaki a warok.

6 KOMAIL seri kan peiki ong me wia komail ada pan Kaun
o, pwe i me pung. 2 Kakaki sam om o in om, iei tapin
kusoned, me inaupa mia, 3 Pwe koe en insenemau o pil
maur warai nin sappa. 4 Komail sam akan der kamakar mal
noumail seri kan, kakair irail ada ni kaian mau o panau ong
Kaun o. 5 Komail ladu kan en oke omail saumas akan ni pali
uduk ni masak o rerer o pil ni tiak en karakarak en mongiong
omail dueta ong Kristus. 6 Kaidin sansal mon aramas eta,
pwen konekon re'rail, a en dueta ladu en Kristus, me kin
pereperen wiawia kupur en Kot sang mongiong omail. 7 O
komail en papa mau, pwe ong Kaun o, a kaidin ong aramas
akan. 8 Pwe komail asa, me mau kot, me amen pan wiada,
Kaun pan katingi ong i sota lipilipil is i, ma ladu de me
maioda amen. 9 O komail saumas akan en wia dueta ong
irail, o der sakone irail, pwe komail asa, me arail o pil omail
Saumas kotikot nanlang, o a sota kotin lipilipil aramas amen.
10 Ikmuri ri ai kan komail kelaileki Kaun o ni a manaman. 11
Puriong tatan mauin karos en Kot, pwe komail en kak kelail
palian tewil a widiwiding kan. 12 Pwe kaidin uduk o nta,
me kitail en pei ong, a ong saupeidi o manaman akan, o
ong saumas en sappa kan, me kin kakaunda nan rotorot
wet, o ong kaun ngenin en lang akan. (aiōn g165) 13 Ari,
pweki mepukat komail en ale tatan mauin karos en Kot, pwe
komail en kak kelail ni ran sued, o kasinenda murin omail
kapwaiadar meakaros. 14 Komail ari kasinenda, luke pamail
en katengetengki melel o pereki pere pan maramara me
pung. 15 O nä omail en kitekit pena, pwen onop ong wa sili
rongamau en popol. 16 A pil eu pan ko ong mepukat: Komail
ale perepa en poson, pwen kakun kila katieu kisiniai en me
sued o. 17 Komail pil ale lisorop en kamaur o kodlas en
Ngen, me masan en Kot. 18 O podidi ong kapakap o wia
poekipoeki. Ngidingidiki Ngen ni meakaros. O masamasan,
o poden kapakapaki saraui kan karos. 19 O kapakapa kin ia,
pwe i en ngil meledok o au ai en sara pasang ai aingar en
kaweweda me rir en rongamau. 20 Me ngai saunpadakepa,
me salidier, pwe i en kelail ong padapadaki, duen me kon
ong. 21 A pwe komail en asa ir ai kan, o me i kin wiada, ri
atail kompok Tikikus o papa lelapok en Kaun o, pan padaki
ong komail meakaros. 22 I me i kadarala, pwe komail en
asadar ir at akan, o pwe i en kamait mongiong omail. 23
Popol ong ri atail, o limpok iangaki poson sang ren Kot Sam
o Kaun Iesus Kristus! 24 Mak en mimi ren karos, me kin pok
ong atail Kaun Iesus Kristus kokolata!

Men Pilipi

1 PAULUS o Timoteus ladun Iesus Kristus ong me saraui
kan karos en Kristus Iesus o pisop o saunkoa kan nan
Pilipi. **2** Mak o popol sang ren Kot Sam atail o Kaun Iesus
Kristus en mi re omail! **3** I kin danke ai Kot ni ai tamatamanda
komail. **4** I me i kin wiada ni ai kapakap kin komail ansau
karos, o i kin kapakap ni pereperen. **5** Pweki omail dadaurata
rongamau sang ni tapi o kokodo lel met. **6** O i kamelele me
i, me tapiadar wiawia mau eu re omail, pil pan kanikiela lao
lel ran en Iesus Kristus. **7** Me pung i en kamelele mepukat
duen komail karos, pwe i kin kolekol komail nan mongiong i
ni ai salidi wet, wasa i kin kaweweda o kadededa rongamau;
a komail karos kin iang ia kapwaiada mak wet. **8** Pwe Kot
ai saunkadede, duen i kin loleiteki komail pan kupur en
Kristus Iesus. **9** O me i pil kapakapaki pwe omail limpok en
lapalapala kakairida ni lolekong o lamalam akan. **10** Pwe
komail en kasauiada, da me mau sang karos, pwe komail en
melel o pung lao lel ran en Kristus. **11** O direki wan pung kan,
me kin wiaui ren Iesus Kristus men kalinganada o kapinga
Kot. **12** Ri ai kan, i men, komail en asa ir ai, me dialan
kaindindar rongamau, **13** Nan i ai salidi kan pweki Kristus,
me pwarapwaradar nan im en monsap o wasa karos. **14** O ri
atail toto pan kupur en Kaun, me aingar kidar ai salidi kan,
ap aima sang mas o, en padaki masan en Kot ap so masak.
15 A akai kin padaki duen Kristus akpeirin, o akamai, o akai
sang nan ar inong mau. **16** A met akan ni limpok, pwe re
asa, me ngai salidier, pwen kadede pan rongamau. **17** Irail
kin padaki duen Kristus kapei lokaia o so melel, re kiki ong,
me re pan kalaudela ai salidi kan; **18** A pil menda? Pwe
Kristus kin lolok sili ni song karos, ma ni akamai de ni melel,
i me i peren kida, ei i pan pereperen. **19** Pwe i asa, mepukat
pan kare ong ia maur soutuk ki omail kapakap o sauas pan
Ngen en Iesus Kristus. **20** Duen ai inong iong, o auiaui, o
kaporoporeki, me i sota pan namenokala ni eu song. A duen
mas o, iduen ansau wet Kristus en kapingan laud ni war ai,
ma ni ai pan memaurata de mela. **21** Pwe Kristus, i maur i, o
mela ai pai. **22** A ma i pan memaurata ni pali uduk, ai wiawia
kan pan kadepa; ari i ap sasa, da me i en pilada. **23** Pwe i
mauki ira karos: I inong iong mela, pwen mila ren Kristus,
pwe i eta me mau. **24** A ai mimieta ni pali uduk me mau
song pweki komail. **25** Ari, i ap asa, me i pan mimieta re
omail karos, pwen sauasa omail peren o poson, **26** Pwe
omail kaping en lapalapala ren Kristus Iesus ki ai pwaralang
komail. **27** Ari, komail weweid duen me warong rongamau
en Kristus, pwe ma i pwaralang komail, de ni ai doo, i en
rong, me komail keleki ngen ta ieu, o komail lamalam ta pot,
i iang kelail dodok ong rongamau ki poson. **28** O komail
ender waponki, me kin palian komail akan, pwe i kasansale
pan arail pan lokidokila, a omail pan maurela; a mepukat
sang ren Kot. **29** Pwe a muei ong komail er pan kupur en
Kristus, kaidin poson eta, pwen pil kalokolokeki i, **30** Pwe
komail kin wia pei ota, me komail kilanger re i, o me komail
kin rong duen ngai.

2 MA panapanau eu ren Kristus mia, ma kamait en limpok,
ma sau pena en Ngen, ma limpok melel, o kadek sang
nan ngen omail, **2** Komail ap kaunsokela ai peren ni omail
lamalam ta pot, o limpok ta ieu, o min ta ieu, o inong iong
song ta ieu, **3** O der aklemai o der wia meakot ni aklapalap
a ni karakarak, amen en kakaki amen mo a. **4** Amen amen
ender apwali pein a dipisou kan, a amen amen en apwali
en akai ar dipisou. **5** Pwe i tiak en mi re omail, me pil mi
ren Iesus Kristus. **6** Me mom en Kot, ap sota men ale ong
pein i en dueta Kot. **7** Ap akamaleki pein i o wiala ladu
men o song en aramas akan. **8** O kotin sansaleda ni mom
en aramas, o kasapwilidi pein i, o ni a kotin peiki ong lel
mela, ei lel mela ni lopu. **9** Nan i me Kot kotin kasapwilada i
wasa ileile, o kotiki ong i mar eu, sikida sang mar karos. **10**
Pwe karos en kelepukidi ni mar en Iesus, me mi nanlang
o nin sappa o pan sappa. **11** O lo karos en kadedeki, me
Iesus Kristus me Kaun pwen kalinganada Kot Sam. **12** Ari
kompoke pai kan, duen omail okoke kokodo, kaidin ni omail
wokaren ia do, a me sikidar ansau wet ni ai doo, en pere ki,
o lomwiniki kadokedoke kamaur pamail. **13** Pwe Kot me kotin
wiada karos nan lol omail: Inong o kapwaiada duen kupur a.
14 Komail wiada meakaros so, lipanede o so peikasal. **15**
Pwe komail en pung o melel o seri en Kot akan, me so lol
riapot nan pung en di sued o sapung, me komail ser sansal
nan pung arail, dueta ser en sappa kan. **16** Kasansaleda
masan en maur, pwen kaping pa i ni ran en Kristus, pwe
i ender tang mal de dodok mal. **17** A ma i dueta mairong
urak eu wudoki ong mairong o dodok en omail poson, i kin
peren kida, o i pan iang komail karos pereperen. **18** I me
komail en pil perenki o komail en iang ia pereperen. **19** A i
kaporoporeki Kaun Iesus, me i pan madang kadar wong
komail Timoteus, pwe i en pil insenemau, i lao asa ir omail.
20 Pwe sota amen mi re i, me dueta i, me kin apwali komail
melel. **21** Pwe karos kin rapaki me pein ar, a kaidin me
sapwilim en Kristus. **22** A komail asa, me a tiak me pung,
pwe a sauasa ia ni rongamau dueta seri men ong a papa. **23**
I me i kaporoporeki, me i pan kadarala eden, i lao asa ir ai.
24 A i liki Kaun o, me pein ngai pil pan pwara wei madang.
25 A i lamedar, me mau en kadarlang komail ri ai Epaprotitus

me ai warok ni ai dodok o ai peipei, iei omail men en kadar,
o me papa ia ni ai samama. 26 Pwe komail asa, a ngong
kin komail melel, o a patauki melel omail rongadar, me a
somau. 27 Melel, a somau meid laud, koren iong mela. A
Kot me kotin kupuredar i; a kaidin i eta, pwe pil ngai, pwe i
de paiola pokon. 28 A i madang kadarala i, pwe komail en
kilang i, ap peren kida, o ai insensued en pil tikitikela. 29
Komail ari kasamo i ni Kaun o popol, o wauneki me dueta i
kan. 30 Pweki wiawia en Kristus a koren iong mela, ni a sota
kasampwaleki pein maur i, pwen sauasa ia wiliandi komail.

3 A PIL eu ri ai kan, komail en perenki Kaun o! I kin
inting wong komail song ta ieu ansau karos, ari so, i
me i sota insensuedeki, pwe a kin kakelaile kin komail. 2
Kalaka kidi kan! Kalaka toun dodok sued akan! Kalaka song
en sirkomsais sued! 3 Pwe kitail, me kaudok ong Kot ki
ngen o suaiki Kristus Iesus, o so kaporoporeki uduk, me
sirkomsais. 4 Ari so, men suaiki uduk pil, mi re i. O ma
amen kin lamelame, me a kak suaiki uduk, a ngai kak laud
sang. 5 Pwe ngai sirkomsaiselar ni auel en ran, ngai kisan
men Israel o kainok en Peniamin, o men Ipru amen me tapi
sang men Ipru, a nin tiak en kapung Parisär amen. 6 A ngai
nantiong mepukat lao lel ong kaloke momodisou kan, o ni ai
kapwaiada tiak en kapung, ngai me pung melel. 7 A me pai
ong ia, i mamaleki pweki Kristus. 8 Iei melel, i mamaleki
meakaros pwe meid kasampwal en dedoki Kristus Iesus
ai Kaun, i me i muei sang karos o wia pwel kilar, pwe i en
anekila Kristus. 9 O i en kadiarokada re a, me sota pein ai
pung, me pwili sang kapung, a me pwili sang poson Kristus,
iei pung, me Kot kotin wadok ong poson. 10 Pwe i en dedeki
i o manaman en a iasadar, o ai warok ki ong kalokolok pwe i
en duela a matala. 11 Pwe i en konodi maureda sang ren me
melar akan. 12 Kaidin likamata i konodier de ngai unsokelar;
a i kin dadaurata, pwe i en konodi murin Kristus Iesus kotin
kono ia dier. 13 Ri ai kan i sota lamelame, me i konodier, 14
A iet eu, me i kin wiada: I likidmaliela men likin sakeri, ap
inong iong meakan, me mi moa, o i kilekilang ap tang wong
kilel o, me mi moa, iei kating, me Kot kotin kileledi ong ia ren
Kristus Iesus. 15 Ari karos me unsokelar, en lamelame due
met. A ma komail wuki sang meakot ni lamalam, Kot pan
kotin kadiarok ong komail. 16 A me kitail konotier, kitail en
inenki wei eta ni lip ota. 17 Ri ai kan idauen ia do, o ale sang
me kin kekeid wei duen me komail kilanger re at. 18 Pwe
pan pak toto i indang komail er duen me toto, me kin kekeid
wei, a met i indang komail ki sangesang, me irail imwintiti
pan lopu en Kristus, 19 Me pan lokidokila ni imwi'rail, me
wia aniki kaped arail, me ar wau pan soredi, me kin paieki
dipisou en sappa. 20 A deu atail mi nanlang, wasa me se kin
auiaui Kaun Iesus Kristus atail Saunkamaur pan pwarado
sang ia. 21 Me pan kotin kalinganada war atail pwel, pwen
ras ong war a lingan ki manaman, me a pan kotin kaloe kidi
meakan karos.

4 ARI ri ai kompok kan, ai peren o ai lingan komail,
katengetengdi ren Kaun o kompoke pa i kan! 2 I panaui
Ewodia o i panaui Sintike, pwe ira en minimin pena ren Kaun
o. 3 O i pil poeki re omui ai warok melel, sauasa ira, me iang
ia er dodok ni rongamau, iangaki Klemens o ai warok tei
kan, me arail mar akan mi nan puk en maur. 4 Komail peren
ki Kaun o ansau karos! I pil pan indada: Komail pereperen!
5 Komail kadek ong aramas akan karos, Kaun o me kotin
korendor. 6 Komail der patauki meakot, a komail kasale
ong Kot meakaros me komail inong iong ni omail kapakap o
ngidingid ki danke. 7 O popol en Kot, me lapa sang lolekong,
pan apapwali mongiong omail o omail lamelam ren Kristus
Iesus. 8 Pil eu ri ai kan, karos me melel, karos me kon ong,
karos me pung, karos me min, karos me kaselel, karos me
kalok mau, o ma pil eu tiak mau de men kaping, komail
ap madamadaua due! 9 Meakan, me komail padakkier o
aleer, o rongadar, o kilanger re i, i me komail wia, a Kot en
popol ap pan kotikot re omail. 10 A ngai me perenki Kaun o
kaualap, pweki ni ansau wet omail apwali ia me tapwendar;
ari so, komail apwali ia ansau karos, a ansau kis komail
sota kak ong. 11 I sota inda mepukat pweki ai samamalar,
pwe i kin insenemau ni ai samama o ni ai kapwapwa. 12
I asada duen tiak en samama o duen tiak en kapwapwa.
Ngai koiokki meakaros o song karos, i kak metier o men
mangadar, o muei met o tutupok. 13 I kak ong meakaros,
pweki i, me katin ia da. 14 Ari so, me mau omail apwali
ia la ni ai paiolar akan. 15 A komail men Pilipi pil asaer,
me sota momodisou apapwali ia ni meakaros dueta komail
sang ni tapin rongamau, ni ai ko wei sang Masetonien. 16
Pwe komail kisakis dong ia pan riapak ni ai samamalar nan
Tesalonik. 17 Kaidin kisakis, me i kin rapaki, a i kin rapaki
wa, pwen kalaudela noumail kisin likau. 18 Pwe me mi re
i itar ong ia, op il laud sang. Muei met mi re i, ni ai aleer
omail kisakis ren Epaprotitus. Meakan ras ong pomau eu o
mairong mau eu, me kon ong Kot. 19 A ai Kot pan kotin
kaitar omail samama duen a kapwapwa ni lingan ren Kristus
Iesus. 20 A lingan en ko ong Kot o Sam atail kokolata!
Amen. (aiōn g165) 21 Ai ranamau ong saraui kan karos ren
Kristus Iesus. Ri atail akan, me mi re i, kin ranamau wong
komail. 22 Saraui kan karos kin ranamau wong komail, pil

toun im en Sisa mon karos. **23** Mak en atail Kaun Iesus
Kristus en mi ren ngen omail! Amen.

Men Kolose

1 PAULUS wanporon en Kristus Iesus amen pan kupur
en Kot o ri atail Timoteus, **2** Ong ri at saraui o Ielapok ren
Krisus akan, me mi Kolose; mak o popol sang ren Kot Sam
atail o Kaun Iesus Kristus! **3** Kit kin danke Kot o Sam en atail
Kaun Iesus Kristus o kapakapa kin komail kaukaule. **4** Kit
lao rongadar duen omail poson Kristus Iesus, o omail limpok
ong saraui kan karos, **5** Pweki kaporopor eu, me nekineki
ong komail nanlang, duen me komail rongadar mas o ni
padak melel en rongamau, **6** Me Iel wong komail o pil sap
akan karos, o a kin wada o kakairida dueta re omail sang ni
ran o, me komail rongadar o dedekier melel mak en Kot; **7**
Duen omail padakki sang ren Epapras at warok kompok
amen, me papa Ielapok en Kristus ong komail amen, **8** Me
pil kaireki dong kit duen omail limpok pena ni Ngen. **9** I me
se sota kin dukedi sang at kapakapa kin komail o poekipoeki
sang ni ran en at rongadar, pwe komail en direki erpit en
kupur a, o komail en lolekong o koiok ngenin, **10** O kekeid
wei duen me kon ong Kaun o, o kapareda wan wiawia mau
karos, o kakairida ki asa Kot, **11** O keleki kel karos duen
manaman en a lingan pwen dadaurata o kanongama ki
peren, **12** Danke Sam o, me kotin kamau kitail lar, en iang
pwaisaneki soso en me saraui kan nan marain. **13** Me kotin
kapiti sang kitail manaman en rotorot, ap kotin kasau kitail
dong nan wein Na kompokepa, **14** Me kotin dore kitail la
iei lapwan dip atail, **15** I me kasale pan Kot, me so sansal,
me meseni en audepa karos. **16** Pwe karos wiauiki i, karos
me mi nanlang o sappa, me sansal o me so sansal, ma
me poe kan, de saumas akan, de wei kan, de manaman
akan, meakaros wiauiki i o ong i. **17** O i me kotikot mon
meakaros o meakaros memaureki i. **18** O i tapwin war a, iei
momodisou, o i me tapi o meseni en me iasadar sang ren
me melar akan, pwe i en mon meakaros. **19** Pwe Kot kotin
kileledier me mau kan karos en mi re a. **20** I ari kalolamau
penang pein i meakan karos, ma ni sappa de nanlang, ni a
kotin wiada muei mau ki ntan a lopu. **21** O komail, me doo
wei sang o imwintiti mas o ni omail lamelame o wiawia sued
akan, **22** A kotin kalolamau komail lar ki war a uduk ni a
matala, pwen kapware kin komail da saraui o pung o so
kadeik pa omail mo a. **23** Ma komail dadaurata poson o
tengeteng o so mokid wei sang ni kaporopor ki rongamau,
me komail rongadar, o me lolok ong audepa karos me mi
pan lang, me ngai Paulus wialar papa men. **24** I ap perenki
ai kalokolok ki komail o men kaimwisok kila uduk ai me luedi
ni kamekam en Kristus, pweki war a, iei momodisou, **25**
Me i wialar papa men duen koa dodok en Kot, me i aleer
pweki komail pwen usela masan en Kot. **26** Iei me rir kot, me
rir sang nin tapin kaua o men kaua, a met a kadiarok ong
sapwilim a saraui kan, **(aiōn g165)** **27** Me Kot men kasansaleda
kapwapwa en lingan en rir wet ong men liki kan, iei Kristus
me kotikot lol omail, i kaporopor en lingan. **28** I me kit kin
padaki o panepanaui aramas karos, o padapadaki aramas
karos ni lolekong karos, pwe kit en kapwareda aramas karos
ni unsoki ong Kristus. **29** I me i pil dodok kelail, duen wiawia
en i me kin dodok kelail lol i.

2 A I men, komail en asa iran ai pei laud pweki komail,
o men Laodisäa, o irail karos, me sota kilang mas ai ni
uduk o. **2** Pwe mongiong arail en kamaitala o irail en warok
pena ni limpok o irail en kakairida ni ar dedeki melel duen
me rir en Kot. **3** Pwe pai en erpit o dedeki, me okiok re a. **4** I
me i inda mepukat, pwe aramas amen ede kotau ki komail
lokaia widing kan. **5** A ni pali uduk o ngai me doo, a ni pali
ngen i ngai mi re omail, i perenki o kilang omail sondi mau, o
omail poson kelail Kristus. **6** A duen omail wuki ong Kristus
Iesus Kaun o, iduen komail en weweideki i, **7** O podidi ong i,
o kakau kida i, o komail kelail ni poson, duen me komail
padak kidar, o nantiong danke. **8** Kalaka pwe amen ede
sali kin komail padak mal o padok en kaua duen tiak en
aramas akan en sappa, a kaidin tiak en Kristus. **9** Pwe aude
pan me udan Kot karos kotikot re a, nan pein war a. **10** O
komail me unsok kilar i, me tapwin wei karos o manaman
karos. **11** Me komail pil sirkomsaiseki ong sirkomsais eu, me
so mangin pa, a duen pwilikidi war en uduk ni sirkomsais
eu, me ren Kristus. **12** Ni atail iang i serkidi paptais, o me
komail pil maur kida poson manaman en Kot, me kaiasada i
sang ren me melar akan. **13** O ni ansaun omail mela ni dip
o sosirkomsais en uduk omail, a kotin kamaur komail da
iangaki i, ni a kotin maki ong kitail sapung kan karos. **14** O
a kotin iros wei sang inting o, me kapokon ong kitail, me
audekier kusoned akan, ap palian kitail, i me a kotin kawelar
ni a pasuredi ong i nin lopu. **15** A lau kaloedier wei kan o
manaman akan, ap kasansanle irail ada o wia kin ir kilel en
kaperen eu. **16** Sota amen en kadeik komail da pweki kisin
manga, de pil nim, de ran a akai, de maram pul, de sapat
akan. **17** Pwe mepukat mot en me pan pwarado, a war o iei
Kristus. **18** Sota me pan kataue sang komail kating pamail;
pwe iei i me kin wiawia pein insen a ni a karakarak o pongi
ong tounlang kan, me a sota kilanger o me aklapalap o
perenki pein i ni tiak en uduk a. **19** O a sota kin keleki tapwi,
me war pon ale sang kisin manga ki kokon akan, iduen a
pan kakairida ni kupur en Kot. **20** A ma komail iang Kristus
melar sang tiak en sappa, menda komail pil lodi ong tiak kan
likamata komail memaureta nin sappa. **21** Re kin inda: Koe

der doke, koe der song, koe der sair! 22 A mepukat karos
pan okila kadokepa; ari kisin kusoned mal akan, me aramas
akan ta wiadar. 23 Me sansal en lolekong ni ar wiada pein ar
kaudok o karakarak o ar kaloke pali war arail; a mepukat kin
kapwaiada pali uduk eta.

3 ARI, ma komail iang Kristus iasadar, en rapaki me pali
poa kan, wasa Kristus kotikot ia ni pali maun en Kot. 2
Inong iong me mi pali poa a kaidin me mi nin sappa. 3 Pwe
komail melar, o maur omail rirlong Kristus ren Kot. 4 Kristus,
iei maur atail, lao pwarado, kitail pan pil iang i pwarado ni
lingan o. 5 Komail ari kamela kokon omail, me mi sappa:
Nenek, samin, tiak sued, inong sued, norok kapwa, pwe iei
kaudok sued. 6 Pweki mepukan ongiong en Kot kin lel ong
seri sopeik kan. 7 Me komail pil kekeideki mas o, ansaun
omail akmemaurki. 8 A metet komail pwilikidier meakaros:
Makar, lingarangar, katantat, lalaue, kasoi kasaut nan au
omail; 9 Ender likam nan pung omail, pwe komail pwilikidier
aramas maring iangaki a wiawia kan, 10 Ap aleer me kap,
me wilikapadang lolekong duen mom en me kausedar i. 11
Wasan sota men Krik, sota Sus, sota sirkomsais, pil sota
sosirkomsais, sota men liki, sota Site, sota ladu o sota me
maioda men, a Kristus eta me kotikot ni karos. 12 Pwil po
omail duen en Kot a pilidar akan, me saraui o kompok,
limpok en nan mongiong, o kadek, o karakarak, o opampap,
o kanongama, 13 Apwali amen amen, o mak pena, ma amen
kainsensuedi amen, duen Kristus kotin mak ong komail er,
iduen komail. 14 O moneki limpok, me ora pena kamau
pokon. 15 O popol en Kristus en kaunda nan mongiong
omail, me komail pil paeker pena ni war ta ieu, o komail
danke. 16 Komail nantiong dodokiki masan en Kristus nan
pung omail ni lolekong karos; padapadaki o panapanaui
komail pena, ki psalm, o kaul en kaping, o kaul ngenin, o
kakaul ong Kot nan mongiong omail ki mak. 17 O karos,
me komail kin wia ni lokaia, o wiawia kan, en wiada ni mar
en Kaun Iesus, o danke Kot o Sam pweki i. 18 Komail li
akan udi ong omail warok kan ni Kaun o, duen me kon ong.
19 Komail ol akan, pok ong omail warok kan o der makar
pa'rail. 20 Komail seri kan, peiki ong me wia komail da ni
meakaros, pwe i me kon ong Kaun o. 21 Komail sam akan,
der kamakar mal noumail seri kan, pwe ren der sang komail
la. 22 Komail ladu kan, peiki ong omail saumas ni uduk ni
meakaros kaidin ni dodok mon aramas, pwen konekon ren
aramas, a ni impimpai en mongiong o, o lan Kaun o. 23
O karos, me komail wiada en lolm ong wiada, dueta ong
Kaun o a kaidin ong aramas akan. 24 Ap asa, me komail
pan ale kating en soso ren Kaun o, pwe komail kin papa
Kaun Kristus. 25 A me wia sapung, pan pein pukoki sapung
me a wiadar pwe Kot sota kin lipilipil aramas amen.

4 KOMAIL saumas akan, pwain ong omail ladu kan me
pung o me mau, pwe komail asa, me pil omail Saumas
kotikot nanlang. 2 Podidi ong kapakap o masamasan o
danke. 3 O pil kapakapa kin kit, pwe Kot en kotin ritingidang
kit wanim en masan eu, en kaweweda en Kristus a me
rir kot, me ngai sali kidier, 4 Pwe i en kaparoki duen me
pung. 5 Kekeid lelapok wei mon men liki kan, kadokedoke
ansau mau. 6 Omail kasoi en wiaui ni mak o doleki sol
ansau karos, pwe komail en asada, duen me komail pung
sapengki amen amen. 7 Ri atail kompok Tikikus o papa
lelapok o ladu en Kaun amen pan kaire kin komail ir ai
karos. 8 Pwe i me i kadar wong komail er, pwen asa ir
omail, o kamait mongiong omail, 9 Onesimus pil iang i, i
ri atail lelapok kompok amen, me kis omail. Ira pan kaire
kin komail karos, me wiauier met. 10 Aristarkus, me iang
ia salidi, kin ranamau wong komail, o Markus nain ri en
Parnapas pwe komail ale er kusoned akan duen i; a lao
pwara wong komail, komail kasamo i; 11 O Iesus, me ad a
Iust, me kisan sirkomsais. Irail eta ai warok en dodok ni
wein Kot; ira me kamait pa i. 12 Epapras, me kis omail, o
me ladun Kristus Iesus amen, kin ranamau wong komail, a
ngidingide sauasa komail ni a kapakap akan kaukaule, pwe
komail en dadaurata o unsokila o direki kupur en Kot. 13
Ngai me kadede i, me a porisok melel ni a apapwali komail o
irail nan Laodisea o Irapolis. 14 En saunwini Lukas kompok
o Demas ara ranamau wong komail. 15 Ranamau wong ri
atail akan en Laodisea o Nimpas o momodisou nan im a. 16
A kisin likau kis et lao wadawader re omail, komail kanaiong,
pwen pil wadawad ren momodisou en Laodisea, o komail pil
pan wadok, me i kadaralang Laodisea. 17 Komail indai ong
Arkipus: Kanekanai ong dodok, me koe aleer sang ren Kaun
o, pwe koe en kapwaiada. 18 Iet ngai Paulus intingki pa i ai
ranamau. Tamatamanda ai salidi. Mak en mimieta re omail!

Men Tesalonik I

1 PAULUS, o Silwanus, o Timoteus ong momodisou en
Tesalonik, me ren Kot Sam o Kaun Iesus Kristus. Mak o
popol en mi re omail! **2** Se kin poden danke Kot ki komail
karos o tamataman kin komail ni at kapakap akan. **3** O se
kin tamatamanda omail wiawia kan ni poson, o omail dodok
ni limpok, o omail kanongama ni kaporoporeki atail Kaun
Iesus Kristus sansal ong Kot o Sam atail. **4** Pwe ri ai kan o
kompoke pan Kot akan, se asa duen omail lipilipil re a, **5**
Pwe at rongamau lel ong komail er, kaidin nin lokaia ta, a pil
ni manaman o Ngen saraui, o ni kamelelepa kaualap, pwe
komail asa song en aramas da kit re omail pweki komail. **6** A
komail ale sanger kit o sang Kaun o, ni omail aleer masan o
ni kamekam kaualap o ni peren en Ngen saraui. **7** Komail
wialar kilel en saulang karos mi Masetonien o Akaia. **8** Pwe
sang re omail masan en Kaun o kaparaparalar, kaidin nan
Masetonien o Akaia eta, pwe pil wasa karos omail poson
Kot lokila ia; ari, solar me se pan inda. **9** Pwe pein irail kaire
kin kit, duen at pwaralang komail me pwaida, o duen omail
wuki ong Kot sang dikedik en ani kan, pwen papang Kot, me
udan maur o melel. **10** O auiaui sapwilim a Ol sang nanlang,
me a kotin kaiasada sang ren me melar akan, Iesus, me
kotin dore kitail sang ni ongiong en Kot, me pan sansaldo.

2 PWE pein komail asa, ri ai kan, duen at pwaralang komail
kaidin me so kadepa. **2** A murin at kamekam nan Pilipi o
at kalokolok wasa o, duen me komail asa, kit aimaki atail
Kot padaki ong komail rongamau en Kot ni apwal laud. **3**
Pwe at panapanaui komail sota wiaui ni kotaue, de samin,
de widing. **4** Pwe duen kit ale sang ren Kot en padaki
rongamau, iduen at padak kin wiaui, kaidin pwen konekonlar
ren aramas akan, a Kot me kotin kasauiada mongiong it. **5**
Sota eu ansau me se lingkapinga komail, duen me komail
asa, de norok kapwa, Kot me saunkadede en mepukat. **6** Se
pil sota rapaki konekon ren aramas akan, ma re omail de
ren akai. A se pan kak katoutoui komail, pwe kit wanporon
en Kristiis akan. **7** Ari so, kit kin materok nan pung omail
dueta li en kamait amen, me kin apwali na seri kan. **8** Iduen
at ngong kin komail melel, se mauki katungole kin komail
rongamau en Kot, a kaidin i eta, a pein maur at, pwe komail
wialar kompoke pat. **9** Ri ai kan, komail kin tamanda duen
at dodok o at apwal akan. Pwe se dodok ni ran o ni pong,
pwen der katoutoui amen komail, o se padaki ong komail
rongamau en Kot. **10** Komail o Kot at saunkadede duen at
makelekel, o pung, o inen re omail me poson akan. **11** O
duen komail asa, me kit panaui o kamekamait amen amen
re omail dueta papa men wiai ong na seri kan. **12** O se
padaki ong komail er, me komail en alu inen wei ta, duen me
kon ong Kot, me kotin molipe komail ong pein a wei o pein a
lingan. **13** I me se kin poden danke Kot, pwe ni omail aleer
masan en Kot, komail aleer kaidin dueta padak en aramas
akan, pwe dueta masan en Kot melel, me pil kin dodok
nan lol omail me poson akan. **14** Pwe ri ai kan, komail ale
sanger momodisou en Kot akan nan Iudäa ren Kristus Iesus;
pwe komail kamekame ren toun omail wei, dueta irail me
kamekame ren Sus akan. **15** Me pil kamatalar Kaun Iesus, o
saukop akan, me re kaloke, o re sota konekon ren Kot, o re
kin palian aramas akan karos. **16** O re kainapwi sang kit,
ender padak ong men liki kan, pwe ren der maurela, pwe re
kin kadirela dip arail ansau karos, a ongiong mi po'rail. **17**
A kit ri ai kan ni at doo wei sang komail ansau kis ni pali
war at, a kaidin ni mongiong it, se ap nantiong o inong iong
melel kilang mas omail. **18** I me se men pwar wong komail,
ngai Paulus pan mepak o pan riapak, a Satan karompa kit.
19 Pwe is me kapore pat, de kaperen pat, de kapinga pat?
Kaidin komail mon Kaun patail Iesus ni a kotido? **20** Pwe
komail kalinga pat o kaperen pat.

3 I ME se solar kak nenen la, pwe se maukida kelepala
nan Aten, **2** Ap kadar wong komail Timoteus ri atail o
papan Kot ni rongamau en Kristus, pwen katenge komail o
kamait komail la iran omail poson. **3** Pwe sota amen en luet
kila kamekam wet, pwe pein komail asa, mepukat kileledier
ong kitail. **4** Pwe ni at mimi re omail, se kokopki dong komail
kamekam; duen a pwaidar o duen me komail asa. **5** I me
i solar kak nenenla, a i ilakila, pwe i en asa, duen omail
poson, ma men kasongesong so kasongesong komail, o ma
at dodok sota pan dodok mal. **6** A metet ni en Timoteus
pwara dong kin sang re omail, o padaki ong kit rong mau
duen omail poson o limpok, o duen omail tamataman kit
ansau karos, o duen komail men kilang kit, i dueta kit kin
inong iong kilang komail. **7** Ri ai kan, kit ap kamait kilar
komail ni at kamekam o apwal akan ki omail poson. **8** Pwe
ansau wet kit maureda, ma komail poden tengedi ong Kaun
o. **9** Pwe ia danke me sen dankeki Kot pweki komail, me pan
ras ong peren, me se peren kida mon Kot ki komail? **10** Se
kin poden kapakapa kin komail ni pong ni ran o ngidingidiki,
sen kilang mas omail o kaunsokala omail poson. **11** Ari,
pein Kot, o Sam atail, o atail Kaun Iesus en kotin kalua kit
wong komail. **12** A Kaun o en kotin kangedere komail la o
kalaudela omail limpok nan pung omail o ong amen amen
dueta kit ong komail. **13** O kotin katengeteng mongiong
omail pwen mau melel, ni saraui mon Kot o Sam atail ong ni

ran en atail Kaun Iesus, me pan kotido o sapwilim a saraui
kan karos iang i.

4 ARI, ri ai kan, se pil poeki re omail o panaui kin komail
Kaun Iesus, duen me komail aleer sang kit, o duen me
komail en kekeideki wei, o kaperenda Kot, iduen omail
kakairida. **2** Pwe komail asa duen kusoned akan, me se
pang ong komail ren Kaun Iesus. **3** Pwe iet kupur en Kot,
omail sarauila, pwe komail en liki sang nenek. **4** Amen amen
en kanai ong pein war a, pwen saraui o wau o liki sang
inong sued, **5** Kaidin ni dender ong inong sued duen men liki
kan, me so asa Kot; **6** O sota me pan piti de kasapungi
ong ri a ni meakot, pwe Kaun o pan kotin iki ong i, duen
me kit inda o kadede ong komail er mas o. **7** Pwe Kot
sota molipei kitail ong samin, a pwen saraui. **8** A ma amen
komail pan mamaleki mepukat, kaidin aramas me a pan
mamaleki pwe Kot, me pil kotiki ong komail er sapwilim
a Ngen saraui. **9** A duen limpok en saulang, menda i en
intingki wong komail, pwe pein komail padakki sang ren Kot,
me komail en poke pena. **10** Nan met komail kin wiai ong
saulang karos, me mimi Masetonien pon. A se panaui kin
komail ri at akan, komail en kakairida. **11** O komail nenenla o
inong iong apwali pein omail dodok, kadokeki pein pa omail,
duen me se padaki ong komail er, **12** Pwe komail en sansal
mau mon me mi liki kan, o komail der mau ong amen en
apwali komail. **13** Ri ai kan, se sota men oki sang komail
duen me mairelar akan, pwe komail der insensued dueta
irail, me sota ar kaporopor. **14** Pwe ma kitail kamelele, me
Iesus matala ap iasadar, nan iduen me mairelar ren Iesus,
Kot pil pan kalua ir ala re a. **15** Pwe ieteten me se indang
komail ni masan en Kaun o, kit me memaureta lao Kaun o
pan kotin pwarado, sota pan ko wei mon me mair akan. **16**
Pwe pein Kaun o pan kotido sang nanlang ki masan laud,
o kapiti en toulang lapalap amen, o koronete en Kot; me
melar akan ren Kristus ap pan maureda mas. **17** Kit me
memaureta luadi ap pan iang ir peukadala nan dapok kan,
ko ong ren Kaun o nan wäwä, kitail ap pan mimieta ren Kaun
o kokolata. **18** Komail ari kamaiteki komail la padak pot et.

5 A DUEN ansau o auer, ri ai kan, menda i en inting wong
komail. **2** Pwe pein komail asa mau, me ran en Kaun o
pan pwarado dueta lipirap amen ni pong. **3** Pwe irail lao pan
inda: A muei mau, o sota apwal kot mia, i ansau kaupa pan
lel ong irail dueta li lisean amen; a irail sota pan pitila. **4** A
komail ri ai kan, solar mi ni rotorot, pwe ran o de konodi
komail duen lipirap amen. **5** Komail karos seri en marain,
o seri en ran. Kitail so kisan pong o rotorot. **6** Kitail ari
ender mamair dueta me tei kan, a kitail en masamasan o
daulikin. **7** Pwe me mair, kin mamair ni pong, o me sokolar,
kin sokolar ni pong. **8** A kitail, me kisan ran, en liki sang, til
wong nan pere pan marmar en poson o limpok, o lisoropeki
kaporopor pan maur. **9** Pwe kaidin ongiong, me Kot kotin
kileledi ong kitail, a sen konodi maur soutuk ki atail Kaun
Iesus Kristus, **10** Me mata kin kitail er, pwe ma kitail papat
de mamair, en maur pena re a. **11** Komail ari panau o sauas
pena nan pung omail duen me komail kin wia. **12** A se poeki
re omail, ri ai kan, komail, en apwali me kin dodok nan pung
omail, o me kaun komail da pan Kaun o, o me kin panaui
komail. **13** Komail kaka kin ir kaualap ni limpok, pweki ar
wiawia; o komail popol pena. **14** Se panaui kin komail, ri ai
kan, komail en kapung ong me katiwo kan, o kamait, me ar
poson tikitik, o apapwali me luet akan, o kanongama ong
karos. **15** Komail masamasan, pwe amen ender depukki ong
amen me sued me sued, a en inong iong me mau eta nan
pung omail o ong amen amen. **16** Komail pereperen ansau
karos. **17** Kapakapta soutuk. **18** Komail danke ni meakaros,
pwe iduen kupur en Kot ren Kristus Iesus ong komail. **19**
Der kakundi Ngen. **20** Der mamaleki deideikop akan. **21**
Kasosong ong meakan karos, ap koledi me mau. **22** Liki
sang song en sued karos. **23** A Kot en popol en kasaraui
komail la kaualap, ngen omail, o mongiong omail, o war
omail en nekinek mau ong en atail Kaun Iesus Kristus a
pwarado. **24** Melel i, me kotin molipe komail er, me pan pil
wiada. **25** Ri ai kan kapakapa kin kit. **26** Ranamauki ri at
akan karos metik saraui. **27** I kauki ong Kaun, me komail
pan wadok kisin likau kis et ong saulang saraui kan karos.
28 Mak en atail Kaun Iesus Kristus en mi re omail!

Men Tesalonik II

1 PAULUS o Silwanus, o Timoteus ong momodisou en
Tesalonik me ren Kot Sam atail, o atail Kaun Iesus
Kristus. **2** Mak o popol sang ren Kot Sam atail o atail Kaun
Iesus Kristus en mi re omail! **3** Mak eta sen poden danke Kot
pweki komail, ri ai kan, pwe omail poson kin laudela kaualap,
o omail limpok pena pwaida kaualap. **4** I me kit suai kin
komail ong momodisou en Kot akan pweki omail kanongama
o poson ni omail kalokolok o kamekam, me lel ong komail. **5**
Iei me kasansal pan kadeik pung en Kot, komail ap pan kon
ong wein Kot, me komail kamekamki. **6** Pwe me pung ta ong
Kot en depukki ong irail me moromorouo ong komail. **7** A
komail, me kalokolok, pan iang kit meleileila, ni kasale pan
Kaun Iesus sang nanlang iang sapwilim a tounlang manaman
akan, **8** Sansaldo ni kisiniai umpumpul, kapukapung ong irail
me poponsasa Kot, o ong irail, me so peiki ong rongamau en
atail Kaun Iesus Kristus. **9** O me pan lokidokilang kamekam
soutuk sang mon silang en Kaun o sang mon a manaman
lingan. **(aiōnios g166)** **10** Ni a pan kotido o lingan kila sapwilim
a saraui kan, ni ran o, o usun kin ir karos, me posonlar i,
pwe komail kamelele atail kadede. **11** I me se kin pil poden
kapakapa kin komail, pwe Kot en kotin kakonekon komail
ong paeker o a kotin kaerela omail kapunglol o kapwaiada
wiawia en poson ki manaman. **12** Pwe mar en atail Kaun
Iesus Kristus en kalinganada re omail, o komail en konekonla
re a duen mak en atail Kot o atail Kaun Iesus Kristus.

2 SE men poeki re omail ri at akan iran atail Kaun Iesus
Kristus a pan kotin pwarado, o atail pan peukedalang
i, **2** Komail der wukiwuk sili o der wapon kida ngen eu, de
kasoi pot, de kisin likau, me dene kit kadar wong komail, me
dene ran en Kaun o mier. **3** Sota amen en kotau komail la ni
meakot. Pwe ran o sota pan pwarado, lao wiawia en mas
more wei sang, o aramas en dip sansal la, nain me sued.
4 Me pan palian meakaros o kasapwilada pein i, en ileila
sang karos, me udan Kot de men kaudok kan, A pan mondi
nan tanpas en Kot o mome ong pein i Kot. **5** Komail sota
tamanda ni ai mimi re omail, i katiti ong komail mepukat? **6**
Ari met komail asaer, me meakot mia, me kin kapwandela a
pan pwarado. **7** A rir en sapung kan ap mur pwaida met. Ari
so, a mimieta me kin kapwandela, lao a pan poioki wei sang;
8 I ansau me likin kapung o pan sansaleda, me Kaun Iesus
pan kotin kame kila ang en silang i, o kawe kila lingan en a
pan pwarado. **9** I me pan pwara kido mana en Satan, iangaki
manaman o kilel akai o kapuriam ni likam kai. **10** O iangaki
widing en sapung karos ong irail, me pan lokidokila, pwe re
kang limpok ong melel, pwe ren dorela. **11** I me Kot kotin
mueid ong irail ni manaman sued eu men kaping ir ada, pwe
ren kamelele likam. **12** Pwe karos pan pakadeikada me so
kamelele masan melel, a me mauki me sapung. **13** A mak
eta, sen danke Kot ansau karos pweki komail, ri ai kompok
kan, o pwe sang nin tapi o Kot me kotin pila kidar komail
ong maur potopot ni saraui la pan Ngen o ni poson melel
o. **14** Pwe ong mepukat a kotin molipei komail er pan at
rongamau, pwe komail en pwais aneki lingan en atail Kaun
Iesus Kristus. **15** Ari ri at akan, tengedi ong o apwali padak,
me komail padakkier, ma sang ni kasoi de at kisin likau. **16**
A pein atail Kaun Iesus Kristus o Kot o Sam atail, me pok
ong kitail o kupura dong kitail kamait soutuk o kapor mau
pan mak, **(aiōnios g166)** **17** I en kamaitala mongiong omail, o
katingi komail ong ni wiawia mau karos o padak.

3 ARI ri at akan, komail kapakapa kin kit, pwe masan en
Kaun o en pwaida o linganla duen a wiauier re omail.
2 O pwe kit en sapedokala sang aramas solelapok kan;
pwe poson kaidin pwais en aramas karos. **3** A Kaun o me
melel, me pan katenge komail o nikid sang ni me sued. **4** Se
kaporoporeki Kaun o re omail, me komail kin dadaurata o
pan wiada, me se kakaliki ong komail er. **5** A Kaun o en
kotin wiawia mongiong omail, pwe komail en direki limpok
en Kot o kanongama en Kristus. **6** Ri ai kan, se kakaliki
ong komail ni mar en atail Kaun Iesus Kristus, me komail
en muei sang saulang karos, me kin dadaurata padak, me
komail ronger sang kit. **7** Pwe komail asa duen idedauen kit,
pwe kit sota wiadar sapung nan pung omail. **8** O se sota ale
sang amen kan at manga, ap sota pwaipwai, pwe se dodok
apwal ni pong o ni ran, pwe sen der katoutouki amen komail.
9 A kaidin pwe a sota muei ong kit, a pwe sen wia kin kit kilel
en me komail en alale sang. **10** Pwe ni at mimi re omail, iet
me se kakaliki ong komail, meamen me kang wia dodok, a
pil sota pan manga. **11** Pwe se ronger, me akai mi re omail,
me kin weweid ni mesued ni ar solar kin dodok, a re apwali
kisin tiak mal. **12** Ari, irail me due met, se indai ong o panaui
irail, pan Kaun Iesus Kristus, me irail en dodok, o nenenla o
tungole pein kan ar manga. **13** A komail, ri ai kan, der pangki
omail wiawia mau. **14** A ma amen kang oke at padak nan
kisin likau et, i me komail en kileledi, o komail der apwali
i, pwe i en namenokela. **15** A komail der wiaki i imwintiti
amen, a sauasa i dueta ri omail amen. **16** A Kaun en popol
en pein kotiti ong komail popol ansau karos o ni song karos!
Kaun o en kotikot re omail karos! **17** Ngai Paulus ranamau ni
mangin pa i, me kisin likau karos kilelekidi, iduen ai inting.
18 Mak en atail Kaun Iesus Kristus en mi re omail karos!

Timoteus I

1 PAULUS wanporon en Iesus Kristus amen pan kusoned
en Kot Saunkamaur patail o Kristus Iesus, me kitail
kaporoporeki, **2** Ong Timoteus nai seri melel ni poson mak
o limpok, o popol sang ren Kot Sam o Kristus Iesus atail
Kaun. **3** Duen ai poeki re om, en mimieta Episus ni ai pan
kola Masetonien, pwe koe en kapung ong akai, ren der wia
padak toror. **4** Pil der kamelele kasoi mal o padok en di toto,
me kareda akamai ap sota sauasa koa dodok en Kot, me
tapi sang poson. **5** Pwe aude pan kusoned limpok sang nan
mongiong makelekel, o insen mau, o poson melel. **6** Sang
mepukat akai muei sanger, rap wuki ong poupoulap. **7** Re
men wiala saunpadak en kapung, ap so weweki, me re inda,
o me re kin men padaki kaualap. **8** A kitail asa, kapung me
mau, ma amen so kasapunge. **9** O se asa, me sota kapung
en wiaui ong me pung amen, a ong me sapung kan, o katiwo
kan, o me doo sang Kot akan, o me dipan akan, o me so
saraui kan, o me san Kot akan, o me kin kaloke sam ar in
ar, o me kamela aramas akan. **10** O me nenek kan, o me
madong saut ong ol oko, o me kin pirap aramas akan, o me
likam kan, o me kaula likam akan, o ma pil meakot mia, me
so kon ong padak en kamour. **11** Duen rongamau en lingan
en Kot iasanai me pang dong ia. **12** I ap danke Kristus Iesus
atail Kaun, me kotin kamana ia da o kamelel ia ni a kotin
kasapwil ia dang dodok. **13** Pwe mas o ngai lalaue amen, o
kaloke saulang kan, o lolap amen, ari so i diaradar mak o,
pwe i wiadar mepukat ap sasa o ni ai soposon. **14** A mak en
atail Kaun me lapalap alar kaualap ni poson o limpok, me mi
ren Kristus Iesus. **15** Melel lepen kasoi lep, o me mau ong
kamelele: Kristus Iesus pwara dong sappa, pwen dorela me
dipan akan; a ngai me sued sang karos. **16** Ari so, i diaradar
mak o, pwe Iesus Kristus en kotin kasaleda a kanongama
lapalap re i, pwe men kaalemongi ong me pan poson, pwen
maur soutuk. **(aiōnios g166)** **17** A Nanmarki potopot, me so kak
mor pasang, o so sansal, i Kot eta. Wau o lingan en ko ong i
potopoteta! Amen. **(aiōn g165)** **18** Kusoned wet i men pang
ong uk, nai seri Timoteus, duen deideikop akan, me wiaui
ong uk er, pwe ren sauasu uk, en wia pei mau eu, **19** Ni om
dadaurata poson o kanakanai ong insen om mau, me akai
pein kase sang irail, ap peila sang nin poson. **20** Amen irail
Imenäus o amen Aleksander, me pangalang Satan, pwe ren
lelapok ki kalokolok, ap solar lalaue.

2 Iet me i men panaui mas: Komail ngidingideki o kapakapki,
o poekipoeki aramas akan karos, o wia danke. **2**
Kapakapaki nanmarki o saumas akan karos, pwe sen
meleilei o insememau, wiawia me kon ong Kot o melel. **3**
Pwe i me mau o kon ong atail Saunkamaur Kot, **4** Me kotin
men, aramas akan karos en dorela o lolekong kila melel. **5**
Pwe Kot me ta men o wilia patail me ta men nan pung en
Kot o aramas akan, iet Aramas Kristus Iesus. **6** Me kotin
wiala en aramas karos ar men pwaipwai, kadede en met, en
lolok sili ni ansau me kon ong. **7** I me i wia kila saunkair o
wanporon amen, i kin lokaia melel o so likam, o saunpadak
ong men liki kan ni poson o melel. **8** I me i men, ol akan
en kapakap ni wasa karos, ni ar pokada pa ar saraui, so
makar o so peikasal. **9** Pil dueta li akan, ren kapwadeki likau
makelekel o lelapok, o tiak mau, a kaidin ni ingid pit en
monga, de kold, de manaman akan, de likau lingan, **10** A me
kon ong li akan, me men kasaleda ar masak Kot ni ar wiawia
mau kan. **11** Li akan en nenenla, ap padapadakki ni tiak en
impimpai. **12** I sota mueid ong li amen, en wiada padak, de
kaunda ol, a en nenenla. **13** Pwe Adam me wiauier mas,
a muri Ewa. **14** A kaidin Adam, me katiamaula, a li o me
katiamaular, ap pupedi ni me sapung. **15** A a pan dorela ni a
naitik ma a pan podidi ong poson, o limpok, o saraui, o tiak
mau.

3 MELEL kasoi pot et: Ma amen rapaki koa en pisop, a
kin inong iong wiawia mau eu. **2** A pisop o en pung, o
warok en li ta men, o so kowei kodo, a lelapok, o tiak mau,
o apwali men kairu, o koiok ong padak; **3** A der kamom
soko, o so pamara, a en materok, o der inong iong akamai,
o der pok ong moni. **4** Me kin kaunda mau pein toun im
a, o me na seri kan kin peiki ong ni tiak pung. **5** A ma
amen, me sokoiok ong kaunda pein toun im a, iaduen a
pan kak kaunda momodisou en Kot? **6** Pil kaidin saulang
kap amen, pwe a ende aklapalap, ap lodi ong kadeik en
tewil. **7** O en pil kalok mau ren me mi liki, pwe a de lodi ong
kanamenok o katikatiamau pan tewil. **8** Pil dueta saunkoa
kan en lelapok, so lo riapot, so kamom soko, so noroke
moni. **9** Me kin kolekol nan insen arail makelekel rir en
poson. **10** Mepukat en kasosongla mas, irail ap pan papa,
ma irail me pung. **11** Pil dueta en saunkoa ar warok kan, ren
wia me kon ong, o so likinekine, o so kowei kodo, o melel ni
meakaros. **12** Saunkoa kan en warok en li ta men o ren
kaunda mau nair seri kan o toun im arail. **13** A me papa
mau, kin kalok maui pein irail, o re pan pereperenki melel
poson me mi ren Kristus Iesus. **14** Mepukat i inting wong
uk, o i kaporoporeki, me i pan pwarala re om madang. **15**
A ma i pwapwand, koe en asa duen me koe pan wia nan
tanpas en Kot, iei momodisou en Kot ieias, o ur o pason en
melel. **16** Meid lapalap rir en pai ren Kot: Kot sansaleda ni

uduk, ap diarokada me pung amen ren Ngen, ap pwaralang
tounlang kan, ap lolok ong men liki kan, ap kamelel lar ren
toun sappa, ap peukadalang wasa lingan.

4 A NGEN me kotin kokop melel, ni imwin kaua akai pan
pupe wei sang poson, ap id wuki ong ngen widing o
padak en tewil akan, **2** Me kin sansale mau ki liki, ap likilikam
o insen arail kakaluakalar ki kisin mata karakar. **3** Re kin
inapwiedi kapapaud, o dene ren liki sang song en manga,
me Kot kotin wiadang irail, me danke, o poson, o dedekila
melel o. **4** Pwe audepa karos, en Kot me mau, o sota meakot
me mal, ma aramas pan tungole ap danke. **5** Pwe a pan
kasaraui kila masan Kot o kapakap. **6** Ma koe pan padaki
ong ri atail akan, koe ap pan papa en Kristus Iesus mau
amen, me kin keleki masan en poson o padak mau, me koe
dadaureta mau lel met. **7** A koe en kang kasoi likam en li
laud akai o kaianeki pein uk me kon ong Kot. **8** Pwe kaiane
kin uk pali war, a sota non katepa, a meid mau paieki Kot ni
meakaros, pwe iei kaporopor en maur et o pil maur kokodo.
9 Nan melel kasoi pot et o a war ong kitail en apwaliela. **10**
Pwe iet me se kin dodok ong o kalokolokki, at kaporoporeki
Kot ieias, me Saunkamaur en aramas akan karos, a mas ong
irail me poson. **11** Mepukat koe en katitiki o kaukaweweki.
12 Sota amen me pan mamaleki om manakap, a wiala men
kaalemongi ong saulang kan, ni om lokaia o wiawia kan,
o limpok, o poson, o makelekel. **13** O nantiong wadok, o
panaui, o padak lao i pan pwar wei. **14** Der kasamal la pai
en mak o, me koe aleer ki deideikop o ni en saunkoa kan ar
pwil pa ar po om. **15** Koe en podidi o sopisokki mepukat,
pwe om lolekong en sansal ong karos. **16** Kalaka pein uk o
padak o, tengedi ong song pukat, pwe ma koe pan wiada
due, koe ap pan dorela pein uk o pil, me kin rong uk.

5 KOE der lokaia kelail ong ol laud amen, a panaui i due
sam amen, a me pulepul due ri om akan, **2** Li laud due in
akan, a me pulepul due ri om li akan ni makelekel melel. **3**
Kakaki li odi kan, me li odi melel. **4** A ma li odi na seri kan
mia, de wa en na seri ko, re pan padakki mas apwali pein ar
penainai, o depuk ong ar papa o nono, pwe i me mau o
kon ong Kot. **5** A iet li odi melel amen, me kelep, me kin
kaporoporeki Kot, o podidi ong ngidingid o kapakap akan ni
pong o ni ran. **6** A me kin kapwaiada a inong sued nan i
melar ni a memaur. **7** Mepukat padapadaki, pwe ren sota
karaunepa. **8** A ma amen sota kin apwali na kan, a mas toun
im a kan, i me kasela poson, o a sued sang me soposon
amen. **9** Li odi men pan kileledi, ma a sota pulepul sang
saunpar woneisok o ma a warok en ol ta men. **10** O me
kalok mau ki a wiawia mau, o me wiada seri, o me apwali
men kairu, o me widen nä en saraui kan, o me kadek ong
me kamekame kan, o me kapwaiada song en wiawia mau
karos. **11** A der tuki ong li odi pulepul akan, pwe irail lao
inong wei sang Kristus, re men pur ong papaud. **12** A irail
pan pakadeikada, pwe re muei sanger tapin poson. **13** A
re pil ponkake o papang sili im akan, a kaidin ponkaka ta,
pwe re pil poupou sili, o pil usa sili en amen a wiawia, o
ar lokelokaia me sota mau. **14** A i men, li odi pulepul en
papaud, o naitik, o apwali im ar, o der kare ong me sued o,
en lalaue. **15** Pwe akai me wuki wei, wuki ong Satan. **16** A
ma li odi men mi ren ol me poson amen de ren li me poson
amen, a en pein apapwali i o der katoutoui momodisou,
pwen itar ong me li odi melel. **17** Saunkoa kan me kin
dodok mau, pan waunla melel, ir me kin sauasa ni padak o
kawewe. **18** Pwe kisin likau o masani: Koe der penadi au en
kau ol, me tiakedi wan wit. O toun dodok me war ong pwain
en dodok. **19** Karaun pan saunkoa men der kamelele, ma so
saunkadede riamen de silimen mia. **20** Ir me wia dip, kapung
ong mon karos, pwe me tei kan en masakala. **21** I kakaliki
ong uk mon Kot Kristus Iesus o tounlang lipilipil akan, koe
en wiada mepukat, o so lipilipil, o so pwen konekon ren
aramas. **22** Der madang pokadang pon amen pa om, o pil
der dipane kila dip en amen kai, a pein koe en makelekel. **23**
Koe der nim pil, a wain kis me kon ong kaped om o pweki
om somau pan pak toto. **24** Dip en akai aramas me sansal
ap mau ong kadeikada ansau wet, a dip en me tei kan pan
sansal eu ran. **25** Pil dueta en akai ar wiawia mau me sansal
metet, a me tei kan sota kak rirala.

6 LADU kan karos en wauneki melel ar saumas akan,
pwe mar en Kot o lamalam der lalauela. **2** A irail me ar
saumas akan kin poson ren der mamale kin ir aki ar saulang,
a mak eta ren peiki ong irail, pweki ar lelapok o kompokelar.
Mepukat padapadakiki o panauiki. **3** A ma amen kin wia eu
padak toror, o a sota pan dadaurata masan mau en atail
Kaun Iesus Kristus o lamalam, me kon ong Kot, **4** Nan
a aklapalap o sota weweki meakot, a somauki akamai o
lokaia sued, me kin kareda peirin, kapei lokaia, lalaue, o
karaune mal. **5** O song en akamai en aramas akan, me kin
suedela ni lol arail, re liki sang melel, re kiki ong, me pai ren
Kot pan kareda kapwa. **6** A pai ren Kot o lolapot, iei me
pai kasampwalia. **7** Pwe sota, me kitail wa dong sappa a
sansal, me kitail pil sota pan wawei sang meakot. **8** A ma
kan atail kisin manga o at likau mia, kitail en insenemauki. **9**
A irail, me inong iong kapwapwala, pan lodi ong songesong,
o kotauepa kan, o inong sued, o kamatok, me kakirdilang
aramas akan, wasan kamekam o sued. **10** Pwe limpok ong
moni me tapin song sued karos, me akai inong iong, rap

salongala sang poson o kare ong pein irail kamadak toto. **11**
A koe aramas en Kot amen, tang wei sang mepukat, a inong
iong me pung o pai ren Kot, poson, limpok, kanongama,
opampap en Ngen. **12** Wiada pei mau en poson, aneki maur
soutuk, me koe pil paeker ong o kadededa kadede mau o
mon saunkadede toto. **(aiōnios g166)** **13** I kakaliki ong uk mon
Kot, me kotin kamaureda meakaros o mon Kristus Iesus, me
kotin kadededa mon Pontius Pilatus kadede mau o. **14** Koe
en kanikid kusoned, o so samin, o so sapung, lao en atail
Kaun Iesus Kristus a kotin pwarado, **15** Me Kaun iasanai pan
kasansaleda ni a ansau, iei Nanmarki en nanmarki kan o
Kaun en kaun akan, **16** Pwe i eta ieias soutuk, me kotikot nan
marain, me sota meamen kak ong, me sota aramas kilanger,
o so kak kilang, i en waunla manaman soutuk! Amen. **(aiōnios
g166)** **17** Koe en kapung ong me kapwapwaki dipisou en
sappa et, me re der aklapalap o pil der kaporoporeki kapwa
somelel, a Kot, me kupurai ong kitail sapan meakan karos,
pwe kitail en paie kida. **(aiōn g165)** **18** Irail en dadaureta ni arail
wiawia mau kan, o ren rokekila dok mau kan, o nek pasang,
o sapan men sauasa. **19** Wiawia ong pein irail pason mau eu
o ki pena ong ansau kokodo pwe irail en konodi maur melel.
20 O Timoteus, pereki pai, me pangalang re om, ni om liki
sang poupou mal kai o padak likam en me aklolekong. **21** Me
akai lodi ong ap salongala sang poson. Mak o en me re om!

Timoteus II

1 PAULUS, wanporon en Iesus Kristus pan kupur en Kot,
duen inau en maur ren Kristus Iesus. **2** Ong Timoteus nai
seri kompoke pai: Mak o kapunglol, o popol sang ren Kot
Sam, o Kristus Iesus atail Kaun en mi re om. **3** I danke Kot,
me i kin papaki insen ai min sang ren sam ai ko mas due i
kin poden lamelame uk ni ai kapakap akan ni pong o nin
ran. **4** O inong iong kilang uk ni ai tamatamanta duen om
sangesang, pwe i en direki peren. **5** O ni ai tamanda poson
melel, me mi re om, me mi mas ren in om liakalap Lois o
in om Oinike o i asa, me a pil mi lol om. **6** Ari, i me i men
kataman kin uk, koe en kamakamaur pai en Kot, me mi lol
om ki pwil pa i kat po om, **7** Pwe Kot sota kotiki ong kitail
ngen en masak, a en manaman, o limpok o lelapok. **8** Koe
ari der namenokki om kadedeki atail Kaun, de ngai sapwilim
a salidi men, a koe en iang ia kamekameki rongamau duen
manaman en Kot. **9** Me kotin kamaur kitail da o woronge kin
kitail worong saraui, kaidin iran atail wiawia kan, a pweki pein
a kupur o mak me a kotin kupura ong kitail ren Kristus Iesus
mon tapin kaua. **(aiōnios g166)** **10** A masan wet a sansaleda ni
en atail Saunkamaur Iesus Kristus, me kotin kapuiala mana
en mela, ap kapwareda maur o so mor pasang ki rongamau.
11 I me i kasapwiladang, pwen saunkair o wanporon, o
saunpadak en men liki kan. **12** I me i pil kin kalokolok ki. A
i sota kin namenok kila, pwe i asa me i kin kamelele; o i
asa, me a kak nekinekid ai pai, me i aleer, lao lei ran o. **13**
Dadaurata song en padak en kamaur, me koe rong sang ia
er, o poson o limpok ren Kristus Iesus. **14** Pai mau o me
pwilidier re om, pera ki Ngen saraui, me kotikot lol atail. **15**
Koe asa, me irail karos, me mi Asien, wuki sang ia; kisan ir
Pikelus o Ermokenes. **16** Kaun o en kotin maki ong toun im
en Onesiporus, pwe pan pak toto a kadek ong ia, o a sota
namenok ki ai sal mata. **17** Pwe ni a mi Rom, a nantiong
rapa kin ia, ap diar ia da. **18** Kaun o en kotin kupura ong i
kalangan en Kaun o ni ran kokodo. A koe asa mau, duen a
papa nan Episus.

2 ARI nai seri keleki mak o, me mi ren Kristus Iesus. **2**
O me koe ronger sang ia impan saunkadede toto, koe
en usai ong aramas lelapok kan, me koiok ong padaki me
tei kan. **3** Koe iang ia kamekam duen saunpei en Kristus
Iesus mau amen. **4** Saunpei amen sota kin kadoki pein kan
a manga, pwen kon ong me ale i. **5** O ma amen pan weir, a
sota pan ale kating, ma a sota weir mau. **6** A saumat amen,
me kin sapasap en tungole mas wa kan. **7** Madamadaue
duen me i inda, pwe Kaun o pan kotin kalolekong kin uk ni
meakaros. **8** Tamataman Iesus Kristus, me iasada sang ren
me melar akan, kadaudok en Dawid duen ai rongamau, **9**
Me i kamekameki o salikidi dueta me sued amen, a masan
en Kot me so salidier. **10** Mepukat karos i kin kamekameki
me piladar akan, pwe ren pil konodi maur soutuk ren Kristus
Iesus iangaki a lingan soutuk **(aiōnios g166)** **11** Meid melel,
ma kitail iang matala, kitail pil pan iang ieiasata; **12** Ma
kitail dadaurata, kitail pan iang kaunda; ma kitail ponsasa,
a pil pan ponsasa kitail; **13** Ma kitail sota pan dadaurata,
a pan kotin melel weita, pwe a so kak kalikame pein i. **14**
Kataman kin irail mepukat, kadede ong irail mon Kaun o, ren
der akamai ki sip en lokaia kan, me sota pan katepai ong
meakot, pwe a pan kasapunge ir ala, me karong akan. **15**
Nantiong konekonela ren Kot dueta toun dodok amen, me so
karepen namenokala mia, me kin padak weita pung masan
melel. **16** A koe en kang poupou mal akan, pwe ar sapung
pan lapalapala. **17** Arail padak me pan paraparada due kins.
Kisan irail Imenäus o Piletus, **18** Me pirok sang melel ni a
inda me dene mauredan aramas wiauier, rap kawela poson
en akai. **19** A pason en Kot pan duedueta, a iet kilel: Kaun o
kotin mangi sapwilim a kan, o: Karos, me asa mar en Kaun
o, en muei sang me sapung. **20** Nan im lapalap kaidin dal
kold o silper eta me mia, pwe pil dal tuka o dal pwel, akai
men kalingan, o akai kaidin men kalingan. **21** A ma amen
pan muei sang song en aramas due met, a pan rasong dal
men kalingan me kasarauiala, o katepa ong Kaun o mau
ong song en wiawia mau karos. **22** Tang wei sang inong
sued en manakap, ap tang wong pung, o poson o limpok, o
popol iangaki karos, me kin kapakapaki ong Kaun o sang
nan mongiong ar makelekel; **23** A padak mal o likam kan
kang, pwe koe asa, me re pan naitikada akamai. **24** Ladu en
Kaun men ender akamai, a en kadek ong karos, o koiok ong
padak o kanongama ong me sued akan. **25** O opampap ni a
kapung ong me katiwo kan, pwe ele Kot pan kotin sauasa ir,
pwe ren wukilang lolekong en melel. **26** O ren pil piti sang ni
insar en tewil, me a insara kin ir di ong insen a.

3 A IET me koe en asa, ni imwi en ran akan ansau apwal
pan pwaida. **2** Pwe aramas akan pan kasampwaleki pein
irail, o norok moni, o ponmasu, o aklapalap, o lalaue, o
sota peiki ong me wia ir adar, o so danke, o me sued. **3** O
sempok, o sasa mak, o likinekine, o weit, o so kadek, so pok
ong me mau kan, **4** O me kin pangala me saraui, o me katil
la, o kala, o inong iong me sued mon Kot. **5** Me sansalki
lelapok ap sasa a manaman; muei wei sang mepukat. **6**
Pwe akai irail kin wailong ong nan im akan o kaloedi li akai,
me toutouki dip, o me inong sued kin kaua ir sili. **7** Me kin

sukusukul ansau karos, ap sota lolekong kila melel. 8 A
duen Ianes o Iampres palian Moses, iduen mepukat kin
palian melel, i song en aramas akan me suedelar ni lol arail,
o me sota mau ong poson. 9 A re sota pan pwaida, pwe ar
lolepon pan sansal ong karos dueta a wiauier ren irail. 10 A
koe ale sang ai padak o ai tiak, o ai lamalam o poson, o
dadaurata, o limpok, o kanongama, 11 O kamekam akan,
o kalokolok kan, me lel ong ia nan Antiokien, o Ikonien, o
Listra; song en kalokolok toto, me lel ong ia. A Kaun o kotin
dore ia lar sang ir karos. 12 A karos me men dadaurata
duen me kon ong Kot ren Kristus Iesus, pan kamekameki.
13 A aramas sued o malaun akan pan kakairida ni ar sued,
irail pan kotaue aramas akan o re pan kotaue irail. 14 A
koe dadaurata, me koe padakkier pwe koe asaer, me koe
padakki sang er. 15 O koe asa kisin likau saraui kan sang ni
om seri, me kak kalolekongi uk ong maur potopot ki poson
me mi ren Kristus Iesus. 16 Pwe masan en kisin likau kan
karos tapi sang ren Ngen en Kot, me mau ong padak, o
kapung, o kamau, o kainene ong me pung. 17 Pwe aramas
en Kot en unsokela o koiok ong wiawia mau karos.

4 I KAKALIKI ong uk melel mon Kot o Kristus Iesus, me
pan kadeikada me maur o me melar akan ni a pan kotido
ni a wei, 2 Padaki masan nantiong eta ni ansau mau o
ni ansau me sued kasaleda dip, o kapungada, o panaui
ni kanongama, o kaukawewe. 3 Pwe eu ansau kokodo re
sota pan mauki padak en kamaur, a duen pein arail inong
kasapwilada saunpadak kai, me pan wiada padak duen
me re mauki. 4 O re pan kawuki sang melel salong arail,
ap kawuki ong kasoi mal akan. 5 A koe en masamasan
ni meakaros. Peren ki kamekam, kapwaiada wiawia en
wanporon amen. Kapwaiada mau om koa. 6 Metet ngai
kamekamela o ansau en ai mela leler. 7 I wiadar pei mau eu,
i kanikielar ai weir en tang, i dadaurata poson. 8 Ari, nin en
me pung nekinek ong ia, me Kaun o pan kotiki ong ia ni ran
o, iei saunkapung pung, a kaidin ong ngai ta, pwe ong karos,
me anane a pwarado. 9 Kaporisokki uk, pwen madang kodo
re i. 10 Pwe Demas me kase ia lar pwe a pok ong sappa et,
ap samalanger Tesalonik, Kresens Kalesia, Titus Dalmatien,
(aiōn g165) 11 Lukas eta mi re i, ukada Markus, pwen iang
kodo met, pwe a katepa ong ia ni ai dodok. 12 A Tikikus
i kadaralang Episus. 13 Likau pup, me i pwilikidier Troas
ren Karpus, wado ni om pan pwarado, o puk kan o kisin
likau kan. 14 Aleksander saunmata wia ong ia me sued toto,
Kaun o en kotin depuk ong i duen a wiawia kan! 15 Koe pil
kalaka i, pwe a kin nantiong palian at padak. 16 Ni tapin ai
pan pakadeikada, sota amen me sauasa, pwe karos tang
sang ia, mepukat ender pwaipwai ong irail. 17 A Kaun o
kotin ieiang ia o kamana ia da, pwe i en kak kanikiela ai
padapadak o men liki kan karos en rong. I dorelar sang au
en laien. 18 A Kaun o pan kotin kapit ia la sang ni wiawia
sued karos, o kotin kalua wong ia wein nanlang, i en lingan
kokolata! Amen. (aiōn g165) 19 Ranamau, wong Priska o
Akwila o toun im en Onesiporus. 20 Erastus mondi Korint, a
Tropimus somaudar, i ap pwilikidi Miletus. 21 Kaporisokki
uk, pwen kodo mon ansaun kapau. En Eupulus a ranamau
wong uk, o pil en Pudens, o Linus, o Klaudia, o ri atail karos.
22 Kaun o en kotikot ni ngen om! Mak en mi re omail!

Titus

1 PAULUS ladun Kot o wanporon en Iesus Kristus amen,
duen poson en me pilipildar en Kot akan o duen erpit
en melel ong pai ren Kot; **2** O kaporoporeki maur soutuk,
me Kot so likam inaukidar mon tapin kaua. **(aiōnios g166)** **3**
A ni a ansau a kotin kasansaledar a masan ki padak, me
ko ong ia, duen kusoned en Kot atail Saunkamaur. **4** Ong
Titus nai seri melel ni ata poson ta ieu: Mak o popol sang
ren Kot Sam o Kristus Iesus atail Saunkamaur en mi re
om! **5** Iet karepen ai kamodang uk edi Kreta, pwe koe en
kapwaiada, me kaikenta wiauier o kasapwilada saunkoa kan
ni kanim karos, due i kakaliki ong uk. **6** Saunkoa amen en
indand mau, o warok en li ta men, o me na seri kan posonla,
o so kaindandeki, me re kamom de sopeik. **7** Pwe pisop
en pungla, duen saunkoa en Kot amen, der katiwo, der
purianikom, der kamom wain, der pamara, der norok moni. **8**
A ren apwali men kairu o pok ong me mau, o kanongama, o
pung, o saraui, o makelekel. **9** Kolekoleta masan, me udan
pung o koiok ong padak, pwen kak ong panauiki padak en
kamaur o kapung ong me katiwo kan. **10** Pwe ir me toto me
malaun o kapei lokaia o me kaweid sapung, iet eten, kisan
men sirkomsais. **11** Me mau ong au ar en pinapinla, pwe re
kin kawukila toun im toto, o me kin padapadaki, me sota
mau, pweki moni. **12** Amen irail, pein arail saukop amen
inda: Men Kreta me kalap likam, man sued o laualo, nain
manga. **13** Kadede pot et me melel. Ari, i me koe en kapung
kelail ong irail, pwe ren kelailada ni poson. **14** O ren der
insenoki en Sus oko ar kasoi mal akan o kusoned en aramas
akan, me muei sang melel. **15** Karos me kon ong makelekel
akan, a sota me kon ong me samin o so poson akan, pwe
arail lamelame o pil insen arail me samin. **16** Re kin inda,
me re asa Kot, a ni ar wiawia kan re kin ponsasa i. Irail meid
sued, o sopeik, o so koiok ong song en wiawia mau karos.

2 A KOE en padapadakeki duen me kon ong lamalam en
kamaur. **2** Padaki ong ol ma kan, ren der wukiwuk sili, a
ren indand mau o ngenin, o kelail ni poson, o ni limpok, o
ni kanongama. **3** Pil dueta li ma kan, ren wiawia duen me
kon ong saraui kan, ren der likinekine der lidun wain, a ren
saunpadak en me mau, **4** Pwe ren panaui li pulepul akan,
en apapwali ar paud o pok ong nair seri kan. **5** Ren lelapok,
min, apwali nan im ar akan, kadek, peiki ong ar warok kan,
pwe masan en Kot ender lalauela. **6** Pil dueta manakap
akan, panaui ir, ren lelapok. **7** Ni wiawia mau kan karos koe
kasaleda pein uk kaalemongi mau amen, ni om padak melel
o lelapok. **8** Kida padak en kamaur o namenokala, pwe me
palian kitail en namenokala, o sota diar me sued kot men
karaune kitail. **9** Padaki ong ladu kan, me ren peiki ong ar
saumas ni meakaros ren kaperen ir ada, o ren der katiwo.
10 Ren der pirap, a irail en mau o melel ong irail, pwe ren
kalinganada lamalam en Kot atail Saunkamaur ni meakaros.
11 Pwe mak en Kot pwarado kamaureda aramas akan karos.
12 O padapadaki ong kitail, me kitail en muei sang meakan
me doo sang Kot o inong sued en sappa, ap lelapok, o
pung, o dadaureta me kon ong ni sappa et. **(aiōn g165)** **13** O
auiauiki kapor mau, o sansal lingan en atail Kot lapalap o
atail Saunkamaur Kristus Iesus. **14** Me sokonpaudeki pein i
ki kitail, pwen dore sang kitail sapung karos, o kamakelekel
ong pein i aramas, me a pan sapwilim aneki, me kin nantiong
wiawia mau karos. **15** Mepukat padake kida, o panauiki, o
kapung kelail ong; sota amen me pan mamale kin uk.

3 KATAMAN kin irail ren peiki ong monsap o me manaman
akan, o ren apwali wiawia mau karos. **2** Der lalaue amen,
der akamai, a en kamantik, o opampap ong aramas akan
karos. **3** Pwe kitail pil pweipwei mas o, o sopeik, o salongala,
o papa song en inong o madong sued akan, kokoa me sued,
o peirin, pakailok, o kailongki amen amen. **4** A kalangan o
limpok en Kot atail Saundor lao pwarado, **5** A kotin dore
kitail la kaidin pweki pein atail wiawia pung, a pein a kupur ki
paptais en kaipwi kap o kawilia kap ren Ngen saraui. **6** Me
a kotin kupura dong kitail kaualap ren Iesus Kristus atail
Saundor. **7** Pwe kitail en pung kila a mak, pwen sosoki maur
soutuk duen at kaporopor. **(aiōnios g166)** **8** Melel padak pot et
o i men, koe en nantiong kaweweda, pwe irail, me posonla
Kot, en kadoke kin ir wiawia mau, mepukat me mau o kon
ong aramas akan. **9** A liki sang peidok mal akan, o padok
en tiak kan, o akamai, o akamai ki kapung, pwe mepukat
sota kadepa o me mal. **10** Aramas likin panau amen, panaui
pan mepak de riapak ap muei sang i. **11** Pwe koe asa, me i
me sapung o kin wia dip, a kadeikada pein i. **12** I lao kadar
wong uk Artemas de Tikikus, koe madang dong ia, Nikopolis,
pwe i kileledier me i pan kauson wasa o ni ansaun kapau.
13 Saunkawewe Senas o Apolos kadara dong ia madang.
Sauasa ira, pwe ira de anane meakot. **14** O naitail akan en
porisok o koiokki ong wiawia mau, pwe ren der so wa'rail. **15**
Karos, me mi re i, kin ranamau wong uk. Ranamau wong
karos, me kin pok ong kit ni poson. Mak o en mi re omail
karos!

Pilemon

1 PAULUS salidi en Kristus Iesus amen, o ri atail Timoteus
ong Pilemon kompoke pat o at warok ni dodok kan. 2 O
ri atail li Apia, o sauas pat Arkipus, o momodisou, me mi
nan tanpas omui; 3 Mak o popol sang ren Kot sam atail
o atail Kaun Iesus Kristus en mi re omui! 4 I kin danke ai
Kot ni ai kapakap kin komui ansau karos. 5 Pwe i ronger
duen omui limpok o poson ong Kaun Iesus o ong saraui kan
karos. 6 Pwe poson o me mi re'tail en kakairida re omui, ni
omui dedeki duen me mau kan karos, me mi reatail sang ren
Kristus. 7 Kit peren kidar o kamait kilar omui limpok, pwe
mongiong en saraui kan en kelail kilar komui, ri ai. 8 I me i
aimaki ren Kristus kusoned eki ong komui duen me pan
wiaui. 9 Ari so, pweki ai limpok ong komui i men poeki ta re
omui, pwe ngai Paulus likailapalar o salidi en Kristus amen.
10 I poeki re omui nai seri Onesimus, me i wiadar ni ai salidi,
11 Me so katepa ong komui mas o, a met a katepa ong
komui o ngai. 12 I me i kapure ong komui, komui ari apwali i,
dueta pein mongiong i. 13 Pwe i mauki a en mimieta re i,
pwen papa ia ni ai saliekidi rongamau, wiliandi komui, 14 A i
sota men wia meakot, me sota pwili sang kupur omui, pwe
omui wia mau ender mansairen a somansairen. 15 Ele a
tang sang re omui ansau kis, pwe komui en pur ong naineki i
kokolata. (aiōnios g166) 16 Kaidin due ladu amen, a mau sang
ladu amen, pwe due ri omui kompok amen; iduen re i, a re
omui pan laud sang ni pali uduk a o ni pali en Kaun. 17 Ma
komui akawarok kin ia, apwali i dueta pein ngai. 18 A ma a
wia sapung ong komui er, de pwaipwand ong komui, i pan
kapungala. 19 Met ngai Paulus intingkier pein pa i, i pan
pwain, ari so, i so pan inda, me komui pwaipwand ki ong ia
pein komui. 20 Ei ri ai, i men paiekin komui ren Kaun o,
kainsenemauda mongiong i ren Kristus. 21 I kaporoporeki
om peik, ap inting wong komui. A i asa, me komui pan wia
laud sang, me inda. 22 I men, komui en kaonopada deu i,
pwe i kaporoporeki, me i pan lapwadang komail ki omail
kapakap. 23 En Epapras, ai warok ni ai salidi pan Kristus
Iesus, a ranamau wong komui. 24 O Markus, o Aristarkus, o
Demas, o Lukas ai warok en dodok kan. 25 Mak en atail
Kaun Iesus Kristus kin iang ngen omail! Amen.

Men Ipru

1 MURIN masan toto, me Kot kotin kadedeki saukop akan
ni tapin kaua ong sam atail akan, **2** A ni imwin kaua
o ran pukat, a kotin masan kidong kitail Na, me a kotin
kasapwilada, pwen sosoki meakan karos, o me a kotin wia
kida wei pokon, **(aiōn g165)** **3** Me kisan a lingan o wewe
mau ong mom a, o kotin kaun kida meakaros a masan
manaman, a lao kotin kamakelekele ki sang dip atail ki pein
i, ap kaipokedi ni pali maun en Kaun lapalap poa. **4** I me a
lapalapalar kaulap sang tounlang kan, pwe a aleer mar eu,
me lap sang mar arail. **5** Pwe is ren tounlang kan, me a
kotin masani ong: Koe nai Ol, ran wet I kaipwi ukadar? O pil
eu: I pan wiala Sam a, o a pan wiala nai Ol? **6** O pil eu:
A lao pan pil kare dong sappa Meseni o, a kotin masani:
Tounlang en Kot karos pan pongi i. **7** A duen tounlang kan a
kotin masani: A wiaki sapwilim a tounlang kan man en kadar
o a papa kan umpul en kisiniai. **8** A duen Sapwilim a a kotin
masani: Mol omui, Maing Kot, pan potopot eta. O sokon
en pung, iei sokon en wei omui. **(aiōn g165)** **9** Komui pok
onger me pung, ap kailongki tiak sapung; iei me omui Kot
keie kin komui Maing Kot, potik kaperen, pwen lapa sang
nanmarki kan karos. **10** O pil eu: Komui Maing pasonedier
sappa nin tapi o, o lang akan wiawia en lim omui kan. **11**
Irail pan momela, a komui pan kotikot eta, o irail karos pan
maringalar dueta likau eu, **12** Komui pan kotin wilitik ir pena
dueta likau eu, o irail pan wukila, dueta likau eu; a komui
pan duedueta o omui par akan sota pan rosela. **13** A is ren
tounlang kan, me a kotin masani ong: Mondi ong ni pali
maun i, I lao kaloedi om imwintiti kan pan nä om? **14** Kaidin
irail karos ngen en men papa me kin pakadarala pwen papa
irail, me pan sosoki maur soutuk?

2 I ME kitail en nantiong madamadaua, duen me kitail
rongadar, pwe kitail ender so konoti. **2** Pwe ma masan o,
me pousa sang ren tounlang kan, me inen o kaopa karos
o katiwo karos kalokoloker duen kapung o, **3** Iaduen atail
pan kak pitila, ma kitail mamaleki kamaurpa lapalap wet,
me tapida ni a kalok sang ren Kaun o ap pil sang ren me
rongorong i kan! **4** A pil Kot, me kotin kadedeki ni kilel akan,
o manaman akan, o song en wiawia kelail akan, o kisakis en
Ngen saraui, duen pein kupur a. **5** Pwe a sota kotiki ong
tounlang kan, en koaki sappa kokodo, duen me se indinda.
6 A amen me kadede o inda ekis wasa: Dakot aramas o,
pwe komui kin kotin kupura i, de nain aramas amen, pwe
komui kotin apwali i? **7** Komui kotin kasapwilidi i ansau
kis pan tounlang kan, ap kotin nine kin i lingan o wau. **8**
Kom kotin kaloedier karos pan aluwilu a kan. A ni a kotin
kaloedi ong i meakaros, solar, me sota lodi ong i. A met
kitail saikenta kilang, me karos lodi ong i. **9** A kitail kilang
Iesus, me kasapwilidi ansau kis pan tounlang kan, pweki a
kalokolok ong kamatala, ap nine kida lingan o wau, pwen
mata kila amen amen duen mak en Kot. **10** Pwe me mau
ong i, me dipisou kan karos wiaui onger o wiaui kidar, ni a
kotin kalua wong lingan seri toto, en kaunsokala Tapin maur
arail ki kamekam, **11** Pwe i, me kin kasaraui, o irail, me pan
kasarauila, karos tapi sang me ta men, i me a sota kotin
namenokki riane kin irail, **12** Duen a kotin masani: I pan
padaki ong ri ai kan mar omui, o nan pung en momodisou i
pan kaul kaping ong komui. **13** O pil eu: I pan liki i. O pil eu:
Masani, iet ngai o seri kan, me Kot kotiki ong ia er. **14** A
duen seri kan, me kisan pali nta o uduk, i me a pil kotin ale
ong pein i mepukat, pwe ni a matala i en kaloedi i, me kaun
en mela, iei tewil o, **15** O kotin lapwada irail karos, me lodi
ong masak mela, ap lidulidu arain arail maur. **16** Pwe kaidin
tounlang kan, me a kotin apapwali, pwe a kotin apapwali
kadaudok en Apraam. **17** I me a kotin udan duela ri a kan ni
meakaros, pwen kalangan o wiala samero lapalap melel
amen, mon Kot, pwen tomki dip en aramas akan, **18** Pwe
duen pein i kanaudokalar o songesong, a kotin mangi duen
sauasa irail, me songesonger.

3 I ME, ri ai saraui kan, komail me pwaisanekier en lang
a eker, komail madamadaua duen wanporon o samero
lapalap en atail lamalam: Iesus. **2** Me melel ong i me
kasapwilada i, dueta Moses me melel wasa karos nan
tanpas en Kot. **3** Pwe lingan en Ol men et me lapa sang
lingan en Moses, dueta aramas amen, me wiadar im eu,
me kaka sang im o. **4** Pwe im karos wiauieda ren aramas
amen, a me wiadar meakan karos, iei Kot. **5** A Moses me
melel ni a koaki tanpas en Kot, dueta papa amen, pwen
saunkadede en meakan me pan lokido. **6** A Kristus me udan
Na, ap melel nan pein tanpas a. A tanpas a iei kitail, ma
kitail kolekoleta poson o peren en kaporopor lao lel imwi. **7** I
me Ngen saraui kotin masani: Ran wet, ma komail pan rong
kapitie, **8** Komail der kapitakaila mongiong omail, due ni
ansau en kaongiong ni ran en songesong nan sap tan. **9**
Wasa me sam omail akan kakaudud o kasosong ia o irail
kilanger ai wiawia kan saunpar paeisok. **10** Iei me I makaraki
pan ti o, ap inda: Mongiong arail kin poden sapungla. A
irail solelapokki ai al akan. **11** Iei me I kaukila ni ai makar:
Irail sota pan konodi ai moleilei. **12** Kalaka ri ai kan, pwe
mongiong en amen de suedela, ap so poson o muei wei
sang Kot ieias. **13** A komail panau pena ran karos arain

omail kak inda: Ran wet; pwe amen de kapitakai kila widing
en dip. 14 Pwe kitail wialar kisan Kristus, ma kitail kolekoleta
tapin atail liki lao imwisokela. 15 Duen a lokido: Ran wet, ma
komail pan rong kapitie, komail de kapitakaila mongiong
omail, due ni ansau en kaongiong. 16 A is irail, me kaudud
ong i ni ar rongadar? Kaidin irail karos, me ko wei sang
Äkipten ren Moses? 17 A is irail, me a kotin ongiong kidar
par paeisok? Kaidin irail, me wiadar dip, me war arail pupedi
nan sap tan? 18 A is irail, me a kotin kaukila, me re sota pan
konodi a moleilei? Kaidin irail eta, me sota peiki ong i. 19 Ari,
kitail diarada, me re sota kak, konodi, aki ar so poson.

4 KITAIL ari kanakanaiong pein kitail, pwe inau pan
pedelong ong nan a moleilei mimieta, pwe amen re omail
ender diarokada duen amen, me sota konodier. 2 Pwe
rongamau pil lolok dong kitail er dueta ong irail; a arail rong
masan o sota kadepa ong irail, aki a sota doleki poson ren
me rongadar akan. 3 A kitail me posonlar, pan pedelong
ong nan moleilei o, duen a kotin masanier: I kaular ni ai
makar: Re sota pan pedelong ong nan ai moleilei. Ari so,
wiawia kan unsokalar ni a kotin kapikadar sappa, 4 Pwe ekis
wasa a kotin masanier duen ran kaisu: Kot kotin moleilei
sang a wiawia kan karos ni ran kaisu. 5 O wasa et a pil
kotin masani: Irail sota pan pedelong ong nan ai moleilei. 6
Ari, a kak ren akai en pedelong ong nan moleilei o; a irail,
me aleer rongamau mas o, sota pedelong ong, pweki ar
sopeik. 7 Kot ap pil kotin kileledier ran eu: Ran wet! Ni
a kotin masanier ren Dawid murin ansau warai, duen a
masan moa: Ran wet, ma komail pan rong kapitie, komail
der kapitakaila mongiong omail. 8 Pwe ma Iosua kamoleilei
ir ala, a sota pan kotin katitiki duen eu ran. 9 Ari kamol en
sapat pan sapwilim en Kot akan mia. 10 Pwe i, me pedelong
ong nan a moleilei, a pein pil moleileila sang a wiawia kan,
dueta Kot sang sapwilim a kan. 11 Kitail ari kaporisoki pein
kitail, en pedelong ong nan moleilei o, pwe amen ender lodi
ong song en sopeik ota. 12 Pwe masan en Kot me maur, o
manaman, o kong sang kodlas au riau, o kin til wong, lao a
kasare pasang maur o ngen, pil kokon akan o kanang en ti
o; o kadeikada lamelam o inong en mongiong o, 13 O sota
man me maur kot me rir sang i, pwe meakaros me sansal
o kadiarokada mon silang i. Kitail en kapungala pein kitail
re a. 14 Ari, pweki atail samero lapalap kasampwal Iesus,
Sapwilim en Kot, me kotidala nanlang, kitail en dadaurata
lamalam. 15 Pwe atail samero lapalap kaidin i amen, me
sota kin kotin pam atail luet akan. A i amen me songesong
ni song karos dueta kitail ap sota dip a. 16 Iei me kitail en
aima ko dong mol en mak, pwe kitail en tungole kalangan o
mak, pwen sauas patail ni ansau me mau ong.

5 PWE samero lapalap karos, me pilipildar sang ren aramas
akan, pan kasapwilada, pwen sauasa aramas akan ren
Kot, pwen wiada kisakis o mairong pweki dip; 2 Me kak
pamada duen me sapung o salongala kan, pwe i pil me lued.
3 I me a udan kida mairong pein dip a, dueta a kin tomeki
dip en aramas akan. 4 O sota amen, me kin kasapwilada
pein i, pwe a pan kasapwilada sang ren Kot dueta Aron. 5
Pil dueta Kristus, me sota kalinganada pein i, pwen wiala
samero lapalap, a i me wiadar me masani ong i: Koe nai Ol,
ran wet I kaipwi uk adar. 6 Duen a pil kotin masani ekis
wasa: Koe samero duen al en Melkisedek kokolata. (aiōn
g165) 7 O ni ran akan, me a kotikot ni pali uduk, a kotin
mairongki laolao, o ngidingid, o kaukauwet, o tontonir ong i,
me pan kak dorela i sang a pan matala, o pweki a wauneki
Kot, a laolao pil pwaidar. 8 I me Sapwilim a, ari so, a kotin
padakki peik ni a kalokolok. 9 O ni a unsokalar a kotin
wialar kamaur pan maur soutuk ong irail karos, me kin oke i.
(aiōnios g166) 10 O Kot pil kotin kamare kin i samero lapalap
duen al en Melkisedek. 11 Iran mepukat kasoi toto mi re
at, a me apwal en kaweweda, aki omail sota dedeki. 12
Nan a daulier ansau, me komail en wiala saunpadak, ari so,
komail me pil mau ong, amen en kawewe ong komail tapin
lamalam en masan en Kot, wialar song dueta irail, me kin
tungole pil en didi, a kaidin kisin manga. 13 Pwe amen amen
me kin tungole pil en didi, me man salongpon ni masan en
pung, pwe a rasong seri pwelel. 14 A me unsokalar akan me
mau ong kisin manga, pwe irail me anlar lamalam pweki ar
laudelar, ap asa duen me mau o me sued.

6 I me kitail pan muei sang tapin padak en Kristus, ap
kakairida o unsokela, a kaidin pur ong wia pason ni at
kalukila wiawia en mela kan, de poson Kot, 2 De padak duen
paptais, o pokada pa kan poa, o duen en me melar akan ar
pan maureda, o duen kadeik soutuk. (aiōnios g166) 3 A i me
kitail pan wiada, ma Kot pan kotin mueid ong. 4 Pwe a so
kak pa'rail, me marainlar, o me wewekier kisakis sang lang,
o audaudkier Ngen saraui, 5 O lolekong kilar masan en Kot
mau, o manaman en muei mau kokodo, (aiōn g165) 6 Ma irail
pan pup wei sang, re solar pan kak pur ong kalula, pwe irail
pein kalopuela Sapwilim en Kot o kanamenokalar i. 7 Pwe
sap me lamelamur ki katau, me kin purepure moredi ong, o
me kawosadang irail, me kin wia sapasap kapwa mau, iei
sap o me kin ale pai ren Kot. 8 A ma a kin kawosada tuka
teketek o dip, iei me sued o mau ong kariala o ni imwi a
pan karongala. 9 A kompoke pat akan, se asa, me komail

sota kin duota ni meakan me kareda maur, ari so, iduen
at kin padapadak. 10 Pwe Kot sota sapung, o a sota kak
maliela omail wiawia kan o omail dodok limpok, me komail
kasansale ong mar a ni omail papaer me saraui kan, o ni
omail kin papa. 11 A kit kin inong iong, amen amen komail
en nantiong duedueta kasansaleda kaporo por melel lao lel
imwi. 12 Pwe komail der tangangala, a komail alale sang
irail, me poson o kanongama ap sosoki inau kan. 13 Pwe ni
en Kot a kotin inauki ong Apraam, a kotin kaukila pein i, pwe
sota me lap sang en kau kila, 14 Masani: Melel I pan kapai
uk ala o kangeder uk ala. 15 I ari auiauieta ni kanongama ap
pwaida inau o. 16 Pwe aramas akan kin kaukila me lapa
sang ir, o kaula kin kaimwisokala akamai karos. 17 I me
Kot pil kotin kaukila, pwen kasale ong irail, me pan sosoki
pai en a inau o, me a inau sota kak wukila. 18 Pwe song
riau me so kak wuk, pwe Kot sota kak likam, en kamait kit
ala melel, pwe kitail en tang wong kaporopor, me mi mo
atail. 19 Kaporopor wet me rasong paipong en ngen atail,
me melel o teng, me kak lel wong nan pera saraui. 20 Iei
wasa atail saunkair kotila ia pweki kitail, Iesus, me wiala
samero lapalap ni al en Melkisedek kokolata. (aiōn g165)

7 IEI Melkisedek nanmarki en Salem o samero en Kot
lapalap amen, me kotilan tu ong Apraam, ni a pure do
sang a kaloedi nanmarki kai, ap kapaida i; 2 Me Apraam pil
kotiki ong eisok kis eu sang ni a dipisou karos. Iet wewe
kaieu en mar a: Nanmarki en pung; ap pil: Nanmarki en
Salem, iet wewe: Nanmarki en popol; 3 Me sota sam a,
sota in a, sota a kainok, sota tapin a ran akan, pil sota
imwin maur. A a ras ong Sapwilim en Kot, o a pan samero
kokolata. 4 Komail kilang ol lapalap men et, me sam atail
Apraam kotiki ong eisok kis eu en a dipisou, me lodier. 5
Melel eta kadaudok en Lewi, me kasapwiladang dodok en
samero, arail kusoned mia, me ren ale sang ren aramas
akan, iei ri arail akan, eisok kis eu, duen kapung, a ir pil
kisan kadaudok en Apraam. 6 A i, me sota kisan irail, ale
eisok kis eu sang ren Apraam o kapaiada i, me aleer inau
o. 7 Nan melel kaualap me tikitik o kin paida sang ren me
lapalap. 8 Ari met, aramas akan me udan mela, kin ale eisok
kis eu, a mo amen, me kadedepa mia, duen a ieiasata. 9 Ari
melel, pil kadaudok en Lewi me kin ale eisok kis eu, kida
eisok kis eu ong (Melkisedek) ki Apraam. 10 Pwe a mimieta
nan longelong en sam a, ni ansau Melkisedek kotilan tu
ong i. 11 Ari, ma dodok en samero Lewi unsokela — pwe
i ansau irail aleer kapung o — da katepan amen samero
en pwarado ni al en Melkisedek, a kaidin ni al en Aron?
12 Pwe ma dodok en samero wukila, nan kapung pan pil
wukila. 13 A i, me se indinda, i kisan eu kainok, a sota amen
sang nan kadaudok wet apwalier pei saraui. 14 Pwe meid
sansal, me Kaun patail tapi sang Iuda. Ari, iran sau wet
Moses sota katitiki meakot duen samero. 15 Mepukat sansal
melel, ma amen samero pan kotido ni al en Melkisedek, 16
Me sota kasapwiladar pan tiak en kusoned uduken, pwe pan
manaman en maur soutuk. 17 Pwe iet kadedepa: Komui
samero soutuk amen duen al en Melkisedek. (aiōn g165) 18
Pwe i me kusoned en mas nikier, pwe me luet o sota katepa,
19 Pwe kapung sota kak kaunsokala meakot, a kaporopor
me mau sang men mas, pan id pwarado, me kitail kak tuki
ong Kot. 20 O iet pil eu kasampwal: Pwe a kasapwil kida
kaula — a irail wiala samero ni sota kaula. 21 A men et
sapwilikida kaula ren i, me kotin masani ong i: Kaun o kaular,
a ap sota pan kalu kila: Komui samero soutuk amen duen al
en Melkisedek. (aiōn g165) 22 Iei me Iesus pil wiala kapung
pan inau, me mau sang men mas. 23 A irail me toto, me
wialar samero, pweki ar matalar, kareda, me irail sota kak
mimieta. 24 A i me potopoteta, pwe a kotin aleer dodok en
samero soutuk. (aiōn g165) 25 Ari, i me a kotin kak kamaureda
melel ir karos, me kai ki ong Kot i, pwe a kotin ieiasata, pwen
laolao kin ir. 26 Pwe iduen samero lapalap me mau ong
kitail, me saraui, o so sapung, o so samin, o me liki sang
me dipan akan, o ileila sang nanlang. 27 Me sota rasong
samero lapalap akan, me kin kida mas mairong pweki pein
dip arail ap pweki en aramas akan ni ran karos. Pwe i me a
kotin wiadar pan pak ta ieu, ni a kotin mueid ong Kot pein i.
28 Pwe kapung kin kasapwiladang samero aramas luet akan,
a masan en kaula, me wiauier murin kapung, kasapwiladar
Sapwilim a, me unsokalar soutuk. (aiōn g165)

8 A iet orlepan me se indinda: Atail samero lapalap, me
kotikot ni pali maun en mol en Kaun lapalap nanlang. 2 Iei
papa en pera saraui o im likau melel, me Kaun kotin kauada,
kaidin aramas amen; 3 Pwe samero lapalap karos pan
kasapwilada, en kida kisakis o mairong kan. I me udan pung
men et en pil kida meakot, me a pan kotin mairongki. 4 Ma a
kotikot sappa, a sota pan kak samero, pwe samero kan mia,
me kin kidang kisakis duen kapung o, 5 Me kin alale sang
meakai mi lang, duen Moses, me Kot kotin kalolekongla, ni a
pan kauada im likau. Pwe a kotin masani ong i: Kanai ong, o
wiada meakaros, duen me kasansale ong uk er nin nana! 6
A i me aleer papa eu, me mau sang arail, pwe i kapwai pan
inau, me mau sang men mas, pwe a tapi sang masan en
inau, me mau sang men mas o. 7 Pwe ma inau en mas o
unsokalar, sota me pan rapaki wasa en eu inau. 8 Pwe a
kotin kupur sued kin irail masani: Kilang, ni ran oko, me pan

kodo, I pan ki ong men Israel o kainok en Iuda inau kap eu;
iei me Kaun o kotin masani. 9 Kaidin dueta inau o, me I ki
ong sam ar akan, ni ran o, me I koledi pa arail, pwen kalua
irail do sang nan sap en Äkipten, pwe re sota podidi ong ai
inau; ari, I ap sota inseno kin irail, me Kaun o kotin masani.
10 A iet inau o, me I pan wiai ong men Israel murin ran oko,
me Kaun o kotin masani: I pan audeki ngen arail ai kapung,
o intingiedi nan mongiong arail, I pan wiala arail Kot, o re
pan wiala nai aramas. 11 Sota amen me pan padaki ong
men imp a, o ri a indinda: Lelapokki Kaun! Pwe amen amen
pan lelapok kin ia sang ren me tikitik o lel ong me lapalap
re'rail. 12 Pwe I pan makeki ong ir ar sapung kan, o dip arail
I solar pan tamanda. 13 Ni a kotin masani: Inau kap, a kotin
kamaringala men mas o. A me maringalar o malar, me mau
ong lokidokila.

9 A inau kaieu pil a kusoned en wia saraui mia, o pera
saraui me sansal. 2 Pwe im likau eu wiauier, a ni pali liki
lamp mia, o tepel, o prot en kasansal; iei wasa, me adaneki
wasa saraui; 3 A palila sang pera, ilolong, i wasa me adaneki
wasa saraui melel. 4 Iei wasan pei saraui kold en kisiniai o
kopa en inau, me kitimeki pena kold wasa karos, a dal kold
iangaki mana, o en Aron a sokon, me masel pasang, o slet
en inau. 5 A ponangin kopa o Kerupin en lingan mia, me
kompwaledi wasan tom. A ansau wet i sota pan padaki ong
komail due. 6 A mepukat karos lao onoper, samero kan
kin pedelong ong nan im likau moa kapwaiada dodok ong
Kot ansau karos. 7 A nan im likau kariau samero lapalap
eta kotilong ong kelep pan me pak nan par eu iangaki
nta, me a tom kida pein dip a o dip en aramas akan. 8 I
me Ngen saraui kotin kasansale kida, me al en nan pera
saraui melel saikenta wiauier, arain im likau moa mia. 9
Mepukat karasepa eu en ansau wet, pwe kisakis o mairong
en wiaui lole, a re sota kak kapungala nan insen en i, me kin
kapwaiada dodok ong Kot wet. 10 Pwe met akan wiauita,
pwen pil iang manga o nim, o song en kamakelekel akan, o
tiak en kamaui pali uduk, me pan wiaui, lao lel ansau me
mau song. 11 A Kristus me kotido, pwen samero lapalap en
dipisou en mur, ap kotin weid nan im likau eu, me lapa sang
o mau sang men mas o, me kaidin wiaui kidar pa, o me sota
udan pali pa et, 12 Pil sota kotikilong ntan kut ol de kau pul a
pein nta pan mepak, me a kotikilong nan pera saraui melel,
pwen lapwapan dip soutuk. (aiōnios g166) 13 Pwe ma ntan kut
o kau ol o pas en kau li usupeki me samin kan ap kaminela
o kasarauiala pali uduk o, 14 Daduen ntan Kristus so mau
sang kaualap, me tonmeteki pein ong Kot ren Ngen soutuk,
me sota me suet kot pit, pwen kamakelekel insen atail sang
ni wiawia mela kan, pwen papa Kot ieias! (aiōnios g166) 15 I
me a kotin wiala sauntom en inau kap; a matala wiauier,
pwen lapwada sapung kan, me wiauier pan inau kaieu, pwe
irail me paeker akan en ale inau en soso soutuk. (aiōnios
g166) 16 Pwe ma inau en soso en pwaida, i me wiadar inau
o, pan mela mas. 17 Pwe inau en soso kak pwaida murin
aramas a mela, ma so, a sota pan kareda meakot, arain
maur en i, me wiadar inau o. 18 I me inau kaieu sota pan
pwaida, ma nta so iang. 19 Pwe kusoned en kapung karos
lao loki ong aramas karos ren Moses, a ap ale ntan kau
o kut iangaki pil o wunen man waitata o isop, ap usupeki
puk o aramas akan karos, masani: 20 Iet ntan inau, me
Kot kotiki ong komail er. 21 A pil usupeki nta im likau o
kapwa en papa kan. 22 O koren iong karos pan makelekele
kida nta duen kapung o, a ma so nta, nan sota dip me pan
lapwada. 23 I me a mau ong mom en dipisou en nanlang
kan en kamakelekele kida mepukat. A dipisou en nanlang
en kamakele kida mairong eu, me mau sang mepukat. 24
Pwe Kristus sota kotilong ong nan pera saraui, me pa wiaui
kida pwe i mom en me melel, a a kotilong ong nan nanlang,
pwen pwaralang mon silang en Kot pweki kitail. 25 A sota
kotilong ong, pwen tomki pein i pan pak toto dueta samero
lapalap, me kin pedelong ong nan pera saraui ni par karos
iangaki ntan man oko. 26 Ma iduen, nan a pan matala pan
pak toto sang nin tapin aramas akan, a met ni imwin ansau
kan, a kotin pwarado pan mepak, pwen lapwada dip akan ki
pein a mairong. (aiōn g165) 27 A duen a kileledier ong aramas
akan, en mela pan mepak, a muri kadeik o, 28 Iduen Kristus
me matalar pan mepak, pwen lapwada dip en me toto. A ni
a pan kotin puredo, a pan pwara dong ir, me kin auiaui i, a
kaidin pweki dip, a pwen kamaur ir ala.

10 PWE kapung o iei motan dipisou en mur, a kaidin pein
mom en dipisou, a sota kak kaunsok kilar mairong ota
irail, me kin wia ir ada ni par karos. 2 A ma iei, arail mairong
pan dukedi, pwe solar kataman pan dip en irail, me apwali
mairong; 3 Pwe mepukat kin wiaui, pwen katamanda dip ni
par karos. 4 Pwe ntan kau ol o kut sota kak wa sang dip
akan. 5 Ari, ni a kotin pwara dong sappa, masani: Mairong o
kisakis komui sota kotin mauki, a komui kotiki ong ia er pali
war ai. 6 Kom sota peren kida mairong isis o mairong men
tom. 7 I ap inda: Kilang, I kokodo, nan puk o me intingidier
duen ngai, pwen kapwaiada kupur omui, Maing Kot. 8 Mas
a masanier: Mairong, o kisakis, o mairong isis, o mairong
men tom, kom sota kotin mauki, o kom sota kupur peren ki
mepukat, me wiauier duen kapung o. 9 Ap pil masanier:
Kilang, I pwara don kapwaiada kupur omui. A kotiki sang

men mas, pwen kapwaiada men mur. 10 Ni kupur wet kitail
kasarauilar ki mairong en war en Iesus Kristus pan me pak.
11 Samero karos me kasapwiladar, pwen apwali dodok ni ran
karos o purepure mairong ota, me so kak lapwada dip akan.
12 A men et, me kotin mairongki pan mepak dip akan, ap
kaipokedi ni pali maun en Kot kokolata. 13 O a kotin auiaui,
lao a imwintiti pan wiala utipan aluwilu a kan. 14 Pwe a
kotin kaunsokila tom ta ieu karos, me pan kasarauila. 15
Ngen saraui pil kotin kadede ong kitail duen mepukat, pwe
murin a kotin masanier: 16 Iet inau, me I pan wiai ong irail
murin ran pukat, me Kaun o kotin masanier: I pan ki ong
mongiong arail ai kapung, o I pan intingiedi ong nan ngen
arail. 17 Dip arail, o arail sapung kan I solar pan tamanda.
18 A ma re lapwadar, ap solar mairong en dip pan wiaui.
19 Ari ri ai kan, ma a muei ong kitail er, en pedelong ong
nan pera saraui ki ntan Iesus, 20 Pwe a kotin wiai ong kitail
er al en maur kap pot et lel pali lan likau ki uduk a. 21 A
ma atail samero kasampwal en tanpas en Kot mia. 22 Kitail
ap pan pwaralang i ni melel en mongiong atail, o poson
melel, o usupeki mongiong atail, o maio sang insen sued, o
widenki pil makelekel war atail, 23 O kitail en tengedi ong
atail kadede en kaporopor o der wukiwuk sili, pwe i me
melel, me kotikida inau o. 24 O kitail en apwali nan pung
atail ni atail kainong iong limpok o wiawia mau kan. 25 O
kitail ender dukedi sang atail mod ong kaudok pena, duen
me kin wiaui ren akai. A kitail en nantiong panau pena, pwe
komail kilang, me ran o me korendor. 26 Pwe ma kitail inong
iong wia dip, murin atail marainiki melel, solar mairong men
tom ki dip atail, 27 A kitail pan mimieta ni atail masak kadeik
apwalia o ongiong en kisiniai, me pan karosela imwintiti
kan. 28 Ma amen pan tiakedi kapung en Moses, a sota pan
diar mak, pwe a pan kamela, ma saunkadede riamen de
silimen mia. 29 Ari, da me komail lamelame, duen me pan
tiakedi Sapwilim en Kot, o kasaminela ntan inau kap, me a
kasarauilar o lalaue Ngen en mak, a so pan kalokolok laud
sang irail? 30 Pwe kitail asa i, me masanier: Ikepa ai dok, I
pan depuki ong. O pil eu: Kaun o pan kotin kapung ong
sapwilim a aramas akan. 31 Nan meid kalom, en lodi ong ni
lim en Kot ieias. 32 A komail tamanda ran en mas oko murin
omail marainlar, ap dadaurata ni omail kalokolok laud. 33 Ni
omail kenkaurur sansal o pan kidau o kamekam, o ni omail
riane kin ir, me pil lel mesued. 34 Pwe komail iangaki me
salidi kan ni ar kalokolok, o komail pil pereperen ni omail
kapwa kan kulia wei sang, pwe komail asa, me komail aneki
dipisou en lang, me mau sang o me sota pan sorela. 35
Komail ari der kasela omail liki, me pan kareda katingpa
lapalap. 36 Pwe kanongama me mau ong komai, pwen
kapwaiada kupur en Kot o konodi inau o. 37 Ansau tar kis,
me onoper pan pwarado, a sota pan pwand. 38 A me pung o
pan maureki poson, a ngen i sota pan peren kida, ma a pan
pure wei sang. 39 A kitail sota kisan ir, me pure wei sang, ap
lokidokila, a kisan irail, me kin poson ap kamaur ngen arail.

11 POSON me pason en me kitail kin kaporoporeki o
kadede pan me so sansal. 2 Pwe i me men kaua
aleer kadede parail. 3 Ni poson kitail asa, me lang o sappa
wiauikier masan en Kot, iei me dipisou kan, me kitail kin
kilang, so wiauiki meakai me sansal. (aiōn g165) 4 Ni poson
Apel mairongiki ong Kot me mau sang Kain, ap dedekilar,
me i me pung, pwe Kot kotin kupukupura a kisakis. O i me a
kin padapadaki murin a melar lao lel met. 5 Ni poson Enok
peukadala, pwen der kilang mela, ari, a soer diarokada, pwe
Kot kotin ukadala i, a mon a peukadala kadedepa mia, duen
a kon ong Kot. 6 A ma so poson, sota me pan kak kon ong
Kot. Pwe me men tu ong Kot, en poson, me a kotin mia, o
me a pan kotin katingi ong ir, me rapaki i. 7 Ni poson Noa
masakadar, ni a kauada war im, pwen kamaureda toun im a,
ni a aleer masan en Kot, duen me saikenta sansal, o i me a
kadeikada sappa, o sosoki pung, me pwili sang poson. 8 Ni
poson Apraam peiki ong Kot, ni a paeker, en lipalang eu
sap, me a pan sosoki; i ari lipalang o sota asa, wasa me a
pan kotila ia. 9 Ni poson a wiala men wai amen nan sap en
inau, o kotikot nan im likau kai, a Isaak o Iakop, me pan pil
ale soso en inau ota, iang i, 10 Pwe a auiaui kanim eu, me a
pason mia, me wiauieda ren Kot. 11 Pil Sara keleki poson ni
a pan liseanda, ap naitikada seri amen, ni a li dapwan, pwe
a asa, me i melel amen, me kotiki ong i inau o. 12 I me sang
me ta men, me rasong mela amen, me toto tapida sang,
due usu en lang me totoia, o me rasong pik en ni oror, me
sota kak wadawad. 13 Mepukat karos matalar nin poson
o kaikenta paieki inau o, a re kilanger sang ni wasa doo,
ap peren kidar o kadededar, me re men kairu o men wai
nin sappa. 14 A ni ar wia due met, re kin kasaleda, me re
rapaki udan sap arail. 15 A ma irail ngongki sap o, me re ko
sanger, irail pan kak purelang. 16 A so, pwe re inong iong eu
sap, me mau sang sappa, me mi nanlang, i me Kot sota
kotin namenokki wiala arail Kot, pwe a kotin kaonop ong
irail er kanim eu. 17 Ni poson Apraam mairongki Isaak, ni a
kasongesong o mueidala na ieros, murin a aleer inau o.
18 Iran i a lokido: Sang Isaak kadaudok om me pan irerok
wei. 19 Pwe a asa, me Kot pil kotin kak kamaurada i sang
ren me melar akan, i me a pil pur ong naine kin i, pwen
wia karasepa eu. 20 Ni poson Isaak kapaiadang Iakop o
Esau meakan me pan wiaui. 21 Ni poson Iakop kapaiada

nain Iosep putak riamen, ni a pan matala, o a pairukila pon
a sokon. 22 Ni poson Iosep, ni a pan matala, a kokopada
duen kadaudok en Israel ar pan lipala, o a kakalik ong ir
duen ti a kan. 23 Ni poson Moses, ni a ipwidier, okiokilar
ren sam a in a saunipong silu, pwe ira kilanger, me a seri
kaselel amen, o ira sota masak en nanmarki a kusoned.
24 Ni poson Moses lao laudala, kang inaneki nain Parao
seripein. 25 O a piladar en iang sapwilim en Kot aramas
akan kamekam, sang peren mal en dip me motomot. 26
O a kasampwaleki kanamenok en Kristus sang kapwa en
Äkipten, pwe a kupukupura katingpa. 27 Ni poson a lipa
sang Äkipten, sota lomwiki ongiong en nanmarki, pwe a
kotin kaporoporeki, me a sota kilanger, dueta a kilang i. 28 Ni
poson a wia pasa o usup en nta, pwe me pan kamela meseni
kan, ender kai ong ir. 29 Ni poson irail kotela sed waitata,
likamata nan sap madekong, me men Äkipten oko pil song,
rap mopelar. 30 Ni poson kel en kanim Ieriko rongki pasang
murin ar pidaki ran isu. 31 Ni poson Raap, li sued amen,
sota iang ir, me soposon, kamela, pweki a popol apwali
liparok kan. 32 O da me i en pil kasoiada? Pwe ansau me
tikitik en wia kasoi duen Kideon, o Parak, o Simson, o Iepta,
o Dawid, o Samuel, o saukop akan. 33 Duen ar kaloekidi wei
kan poson, kapwaiada lamalam pung, paieki inau kan, kaku
pena au en laien, 34 Kakunla kel en kisiniai, piti sang au
en kodlas, luetalar rap kelail lar, komad ni mauin, kaloedier
saunpei en wai kan. 35 Li akai pil aleer nair me melar akan,
pwen mauredar. A akai kalokoloker o kang maiolar, pwe
re men konodi maureda sang ren me melar akan me mau
melel. 36 Pil akai wewelokelar, o wokiwok, o pil salidi, o lodi
ong nan imateng. 37 Irail pakasuk, de rasaras pasang, de
kame kila kodlas; re sansarawaru sili, likauiki kil en sip o kut,
samamalar, kaankamekam, o apwal akan. 38 A men liki sota
war ong mepukat. Irail koko sili nan sap tan, nin nana kan,
pan paip o por kai. 39 Mepukat karos lok mau kilar ar poson,
a sota paieki inau o. 40 Pwe Kot kotin kaonopadang kitail
me mau sang arail pai, pwe irail ender unsokalar mo atail.

12 ARI, pweki saunkadede pukat, me ras ong dapok
kalaimun eu, me kapil pena kitail, kitail en meui sang
katoutou patail o dip, me kin kolekole kitail, ap dadaurata
tang ni weir, me mi mo'tail. 2 Ududial Iesus, me tapi pan
o kaimwisoke pan atail poson, me sota kotin kupukupure
peren me moa, ap kotin kanongama ni lopu, mamaleki
kanamenokpa, ap kotidi ni pali maun en mol en Kot. 3
Komail tamanda i, me wonewei ni kaupa ren me dipan akan,
pwe komail ender pangada o ngen omail ender luetala. 4
Pwe komail saikenta kelail ong en palian dip, me kareda
kamela. 5 O komail monokelar kamait pa'mail, me padaki
ong komail ni tiak en seri: Nai ol, koe der rongarongan soreki
kapung en Kaun o, o der luetalar ni a pan kotin kapung uk
ala. 6 Pwe Kaun o kin kotin kame, me a kin pok ong o kin
kaloke seri karos, me a pan sapwilimaneki. 7 A ma komail
pan kanongama ong kalokolok, nan Kot kin kotin wiai ong
komail duen ong sapwilim a kan. Pwe ia seri men, me sam a
sota kin kaloke? 8 A ma komail sota pan kalokolok dueta
irail karos, nan kaidin komail seri, pwe sota sam omail. 9 A
ma sam atail en pali uduk kaloke kitail er, o kitail masak
irail, iaduen, kitail sota pan peik kaualap ong Sam en ngen
akan, pwen memaur kila? 10 Pwe irail kaloke kitail ran me
malaulau, duen insen arail, a i pwen kamaui kitail la, pwe
kitail en tungole kisan a saraui. 11 A kalokolok karos kaidin
likamata peren, ni a pan lel ong kitail, pwe insensued, a
mur a pan kareda wan pung o popol ong ir me anlar. 12
Komail ari kakelada pa o pukie omail luet akan. 13 O kakeki
wei nä omail, pwe me sikilikil ender pirokala sang al o, a
ren kelailada. 14 Nantiong popol ong amen amen o saraui;
a ma so, sota me pan kak kilang Kaun o. 15 O kalaka,
pwe amen depa sota konodi mak en Kot, pwe karepen
me sued ende pwaida, kawe komail, o me toto pan samin
kila. 16 Pwe sota me pan nenek, de me sued amen due
Esau, me netikila a soso ni kisin manga ta ieu. 17 Pwe
komail asa, duen muri, ni a men ale pai, a lokidokilar, pwe a
sota kak diar ansaun kalula, me a roporopeki pil en mas
a. 18 Pwe komail sota lel nana, me aramas kak doke, o
me ingkingkon, o pil sota lel wasa rotorot, o wasa pong,
o melimel. 19 Pil sota lel ngil laud en koronete, de maod
en lokaia, me irail, me rongadar, poeki, ender pur ong. 20
Pwe re sota kak ong rong: O pil man amen, ma a pan sair
nana o, a pan pakasuk. 21 Iduen kasansal a kamasak melel,
pwe Moses masanier: I ap lomwineki o rerer. 22 A komail
leler nana Sion, o kanim en Kot ieias, Ierusalem en lang, o
pokon en tounlang ngederenia, 23 O momodisou meseni,
me mar arail kileledier nanlang, o ren Kot saunkapung en
karos, o ren ngen en me pung kan me unsokelar. 24 O ren
Iesus sauntom en inau kap o ntan usup, me mau sang en
Apel. 25 Komail kalaka, pwe komail depa sikinwei, me kin
mamasani. Pwe ma irail sota kak pitila, me sikin wei i, me
kotin padapadak ong irail nin sappa, nan melel, kitail sota
pan kak pitila, ma kitail pan sikin wei i, me masan dong
kitail sang nanlang. 26 I ansau o kapitie kamokidada sappa.
A met a kotin inauki masani: I pan pil kamokidada kaidin
sappa eta, pwe pil nanlang. 27 A iet wewe en: I pan pil: Me
mokidadar pan kawukila, pwe iei dipisou me wiauier, pwen
ir, me sota kamokidada, en mimieta. 28 Kitail pan ale wei eu,

me sota pan kak mokidada, i me kitail en dodok ong Kot
duen me kon ong i, ni makelekel o masak. **29** Pwe atail Kot
kisiniai ngkon.

13 KOMAIL tengedi ong limpok en saulang! **2** Komail der
monokela, en apwali men kairu kan. Pwe i me akai
kasamoki tounlang kai, ap sasa. **3** Komail tamanda me salidi
kan, due pein komail salidier, o irail me kaankamekam, due
pein komail, me memaureki pali war. **4** Karos en wauneki
inau en papaud o los en sosamin, a me nenek o kamal
akan Kot me pan kotin kadeik ong irada. **5** Komail der norok
moni, a komail insenemauki me mi re omail. Pwe a kotin
masanier: I sota pan muei sang uk de kase uk ala. **6** Ari,
kitail ap aima ong indinda: Kaun o sauas pa i, i sota pan
masak, pwe da me aramas amen pan kak wiai ong ia? **7**
Tamatamanda omail saunpadak kan, me kawewe ong komail
er masan en Kot, alale sang arail poson, o madamadaua
imwin arail wiawia. **8** Iesus Kristus me duedueta, aio, ran
wet, o kokolata. **(aiōn g165)** **9** Komail ender wukiwukki sili
padak likam akai; pwe pai kasampwal eu, mongiong atail en
tengetengela, me kin wiauiki mak, a kaidin ni kisin manga,
me so kadepa ong, me kin apapwali. **10** Atail pei saraui
mia, me sota mau ong, irail en tungole sang, me kin papa
nan im likau. **11** Pwe war en man akan, me ntar wisikilong
ong nan pera saraui ren samero lapalap aki dip, isiser likin
kanim. **12** Iduen Iesus, pwen kasarauiala aramas akan ki
nta, kamekamela likin kanim. **13** Kitail ari en koie lang re a
likin kanim o iang i kankaururla. **14** Pwe sota atail kanim
potopot met, a kitail raparapaki eu, me mi mo'tail. **15** Kitail
ari poden mairongki kaping ong Kot ren (Iesus); iei wan
kilin aua, me kadededa mar a. **16** Wiawia mau o kisakis,
komail der monokela, pwe i mairong me Kot kotin kupura. **17**
Peiki ong omail kaun akan o duki ong irail! Pwe re kin tauli
kin ngen omail, duen me pan pakasaui ren Kot, pwe ren
wiawia mepukat ni peren, a so ni insensued, pwe i me sapai
ong komail. **18** Kapakapa kin kit. Se kin peren kida atail
insen mau, o se kin nantiong wiawia mau ren aramas karos.
19 I panaui komail en porisok wia met, pwe i en kak pitipit
pwaralang komail. **20** A Kot en popol, me kotin kaiasadar
Silepan sip lapalap, iei atail Kaun Iesus sang ren me melar
akan, ki ntan inau soutuk, **(aiōnios g166)** **21** I en kotin kamaui
komail en kapwaiada kupur a o song en wiawia mau ren
Iesus Kristus. I me udan lingan kokolata! Amen. **(aiōn g165)**
22 Ri ai kan, i panaui komail, peiki ong ai panau wet. Pwe
i inting wong komail er motomot. **23** Komail asa, ri atail
Timoteus saladokelar; ma a pan madang dong ia, i pan iang
i kilang komail. **24** Ranamau ong omail kaun akan karos
o me saraui kan karos. Men Italien kan ar ranamau wong
komail. **25** Mak en mi re omail karos!

Iakopus

1 IET ngai Iakopus ladu en Kot o Kaun Iesus Kristus ong
kainok eisok riau, me pakasar pasanger; komail perenda!
2 Ri ai ko, komail perenki ma komail lel ong kasongesong. 3
O asa, ma omail poson me pung, a pan kareda kanongama.
4 A kanongama pan duedueta lao lel imwi, pwe komail en
anla o unsok, o solar anane meakot. 5 A ma amen re omail
sota a lolekong, i en poeki ren Kot, me kin kotiki ong amen
amen ni so kidaue, ari, a pan ale. 6 A i en poeki ni poson, der
peikasal, pwe me kin peikasal, me rasong iluk en madau, me
ang kin ipir wei pukepuk. 7 Pwe i aramas ender lamelame,
me a pan tungole meakot sang ren Kaun o. 8 A ol amen me
peikasal, kin koweikodo ni a dodok karos. 9 A ri atail amen,
me samama, en suaiki a kapwapwa. 10 A me kapwapwa en
suaiki a samama, pwe duen masal en rä a pan mongedi.
11 Pwe katipin dakada, ap karakar, ap kamongedi rä kan
o masal en rä pupedier, o mom a kaselel olar, iduen me
kapwapwa o pan sora sang ni a wiawia kan. 12 Meid pai
ol o, me wonweita ni songapa, pwe murin a poedi, a pan
ale nin in maur, me Kot kotin inauki ong me pok ong i. 13
Ma amen pan songesong, a depa inda, me a songesong
ren Kot. Pwe Kot sota kak mi pan songesong en mesued,
o a pil sota kin kasongesong amen. 14 A amen amen kin
songesong ni a inong sued. 15 A inong sued lao wiauier,
ap naitikadar dip; a dip, ni a unsokelar, kin naitikada mela.
16 Ri ai kompok kan, komail der ponepon kida. 17 Kisakis
mau karos o a sapan kodido sang poa, sang ren Sam en
marain akan, me sota man song toror o sota man wukila. 18
A kotin kanaitik kida kitail masan melel, pwe kitail en wiala
meseni en sapwilim a kan. 19 Ri ai kompok kan, komail asa,
aramas karos en madang rong, a pwand en lokaia, o pwand
en makar. 20 Pwe makar en ol o sota kin kapwareda pung
en Kot. 21 I me komail en kasela pwel karos o me sued
karos, ap ale ong komail masan o, me padedier lol omail nin
tiak en karakarak, i me kak ong kamaureda ngen omail. 22 A
komail en kapwaiada masan o kaidin rong eta, a ma iduen,
komail kin kotaue pein komail. 23 Pwe ma meamen kin rong
masan o, ap sota kapwaiada, nan a ras ong ol amen, me
kin kilekilang mas en pali war a nan klas, 24 Pwe murin a
kilekilanger duen pein i, a koie la o pitipit monokela duen a
sansal. 25 A me kin kilekilang melel nan kapung unsok o
kasaledok, o kapwaiada, o ma a sota pan monokela, me a
ronger, a kapwaiada, nan i pan pai kida a wiawia kan. 26 Ma
amen lamelame, me a kin papa Kot, ap sota kaineneda lo a,
o ma a piti pein mongiong i, nan a dodok ong Kot me mal
kot. 27 A dodok min o pung mon Kot o Sam me wet: En
apapwali sapoupou o li odi kan ni ar apwal akan, o pera ki
pein i sang sappa.

2 RI ai ko, komail poson atail Kaun Iesus Kriitus en lingan,
der lipiliki aramas amen. 2 Pwe ma ol amen pan iang
omail saraui, me kapwateki ring kold likau lingan, o pil
samama amen, me a tuken likau o sakanekan pan pedelong,
3 A ma komail pan kilekilang me mi nan likau lingan, o
komail pan indang i: Re kotido kaipokedi met, wasa mau,
ap indang me samama: Koe en uda mo, de met impan
utipa! 4 Iaduen komail lipilipil nan pung omail, o komail wiala
saunkapung kan ni omail lamalam sued? 5 Ri ai kompok
kan, komail rong! Kot sota kotin piladar me samama nan
sappa et, me kapwapwaki poson, o me pan sosoki wei, me
a kotin inauki ong irail, me pok ong i? 6 A komail mamaleki
me samama o. Kaidin me kapwapwa kan kin wia sued ong
komail o pangalang komail mol en kadeik kan? 7 Irail sota
kin lalaue mar isou, me komail maranekier? 8 Ma komail
kapwaiada kapung isou duen masan o: Koe en pok ong
men imp om dueta pein uk, nan komail wia me mau. 9
A ma komail pan lipilipiliki aramas, komail kin wia dip, o
kapung pan kadiarok ong komail, me komail me dipan. 10
Pwe meamen kapwaiada kapung pon, ap kawela kusoned
eu, nan i me tiakedi karos. 11 Pwe me kotin masanier: Koe
der kamal, i me pil masanier: Koe der kamela aramas! Ari,
ma koe sota kamal, a ma koe kamela aramas, nan koe me
tiakedier kapung o. 12 Komail ari lokaia o wiawia duen irail,
me pan pakadeikada ren kapung en kamaio. 13 A me sota
kin kadek, pan lodi ong kadeik apwal, a me kadek, kin suaiki
kadeik o. 14 Ri ai ko, da katepan aramas amen, me pan
inda, me a poson mia, ap sota a wiawia mau kan? Iaduen
poson pan kak dorela i? 15 Ma ri atail ol de li amen mia,
me solar a likau, o solar kan ar kisin manga kaukaule, 16
A ma amen komail pan indang i: Kola popol rangerang o
mangamanga! Ap sota, me komail pan ki ong i, me mau
ong pali war a, da katepa? 17 Iduen poson, ma a kelep o
sota wiawia iang, nan a melar. 18 A ele amen pan inda: Om
poson mia, a ai wiawia kan mia; kasale ong ia om poson,
me sota wiawia kan mia, a ngai pan kasale ong uk ai poson
ni ai wiawia kan. 19 Koe kamelele me Kot me ta men mia,
me mau, nan tewil akan pil kin kamelele ap masakada. 20
A koe aramas aklapalap, ma koe men dedeki, me poson
me mal kot, ma sota wiawia kan iang? 21 Iaduen sam atail
Apraam? A sota pung kila a wiawia kan, ni a pan mairongki
sapwilim a kisin putak Isaak pon pei saraui? 22 I me koe
kilang, me poson sauasa a wiawia kan, o poson unsok kilar
a wiawia kan. 23 Ari masan o pwaidar: Apraam poson Kot, o

i me a pung kilar o a maraneki: Kompoke pan Kot. **24** Komail
ari kilanger, me aramas amen pan pung kila a wiawia kan a
kaidin poson ta. **25** Pil dueta Raap, li sued amen, kaidin a
wiawia kan, me a pung kilar, ni a kasamo men en kadar, o
kadar ir ala ni apot al toror? **26** Pwe duen pali war mela, ma
sota ngen, iduen poson a mela, ma sota wiawia kan iang.

3 RI ai ko, me sota mau, ma komail me toto inong iong
saunpadakala, pwe komail asa, me kitail pan lel ong
kadeik laud. **2** Pwe pan pak toto kitail kin sapung, a ma
amen sota kin sapungki lokaia kis, nan i ol melel amen,
o a kak koaki pali war a pokon. **3** Kilang, kitail kin ki ong
nan au en os kisin mata, pwe ren peiki ong kitail, o kitail
kin kawuk sili war arail pokon. **4** Kilang, pil sop akan! Irail
me kalaimun o ang kin ipir wei, ari so, men ilil tikitik kak
kawuki ong wasa, me kaptin kin inong iong ia. **5** Iduen lo me
kokon tikitik eu, a a suaisuai lapalap. Kilang, duen kisiniai
tikitik kin isikada nana kalaimun! **6** Iduen lo en aramas, a
rasong kisiniai o aude pan sapung karos. Lo o kisan kokon
atail, ap kasaminela war pon, a kin isikada wiawia en nan
maur atail karos, a pein i isis sang nan pweleko. **(Geenna
g1067)** **7** Pwe song en man laualo karos, o manpir, o me
karop, o man akan, me kin memaur nan sed, kin kamandala
o kaloedi ren aramas akan. **8** A lo o sota aramas amen me
kak kaloedi, nan me sued kot, me dir en men kamela. **9** I me
kitail kapingaki Kaun o Sam, o kitail kariaki i aramas akan,
me wiauier ni mom en Kot. **10** Song ni au ota kapai o karia
kin tapi sang ia. Ri ai ko, me sota pung, mepukat en wiaui
due. **11** Daduen utun pil pot, a kin ki wei pil iau o sadik sang
ni por ta ieu? **12** Ri ai ko, pik pot pil kak wa wan le, de wain
pan kak wan pik? Pil dueta parer sol eu sota kak kida pil. **13**
Is me lolekong re omail, o erekila padak? I en kasaleda ni
lamalam mau a wiawia kan ni impai o lolekong. **14** A ma
peirin o akamai mier nan mongiong omail, komail der suaiki
palian melel o der kalikame me melel. **15** Pwe lolekong wet,
me sota tapi sang poa a udan pa et, pali uduk, pali tewil. **16**
Pwe wasa peirin o akamai mia, nan i wasan saminimin o
dodok sued karos kin wiauiaui ia. **17** A lolekong, me tapi
sang ni pali poa, mas a kin makelekel, ap pil kaminimin, o
kampai, o matarok, o dir en kadek, o wa mau, o so peikasal,
o so malaun. **18** A wan pung pan kamoremoredi ni popol ren
ir, me kin tom pena.

4 IA wasa akamai o pei nan pung omail kin tapi sang ia?
Kaidin sang nan omail inong sued akan, me kin pepei nan
omail kokon akan? **2** Komail kin inong iong, ap sota aneki,
komail kin kamela o kailongki, ap sota, me komail pan ale;
komail kin akamai o mauin. A sota omail meakot, pwe komail
sota kin poeki. **3** Komail kin poeki, ap sota pwaida, pwe
komail kin poeki sapung, pwe komail kin kapwaia kida omail
inong sued akan. **4** Komail kamal akan, komail sota asa me
waroki ong sappa et, kin imwintiti ong Kot? Ari meamen, me
men kompoke pan sappa, nan i imwintiti en Kot amen. **5**
De komail kiki ong, me puk saraui masani mal: Ngen o me
kotikot lol omail, kin inong iong o nantiong dodok ong Kot. **6**
A meid laud a mak ong kitail. I me a kotin masanieki: Kot
kin kotin palian me aklapalap, ap maki ong me opampap
akan. **7** Komail ari duki ong Kot a palian tewil, a ap pan
tang wei sang komail. **8** Kakondak mongiong ong Kot, a ap
pan kupukupura komail, kamakelekel pa omail, komail me
dipan; o kaminela mongiong omail, komail me lol riapot. **9**
Kainsino, o maiei, o sangesang; omail kaukaurur en wuki
ong me mauk, o omail peren ong insensued. **10** Akitikitik ki
pein komail mon Kaun o, a ap pan kasapwil komail da. **11**
Ri ai ko komail de lokaia sued nan pung omail. Pwe me
kin lokaia sued duen ri a, de kadeikada ri a, a kin lokaia
sued ong kapung o kin kadeikada kapung o. A ma koe
kadeikada kapung, pwe saunkapung amen koe. **12** Amen ta
saunkapung o saunkadeik, me kak ong kamaurela o kariala.
A is koe, me kin kadeikada men imp a? **13** Iet pil eu, komail
me kin inda: Ran wet de lakap se pan kolang kanim wet
o kauson wasa o par eu, o netinet ap kapwapwala. **14**
A komail kin sasa, da me pan wiaui lakap, pwe da omail
maur? Pwe komail kin ras ong tokoi, me kin mi ansau kis, ap
mokonaidi. **15** Mak eta komail en inda: Ma Kaun o kotin
kupura, o ma kitail memaureta, kitail pan wiada met de mo.
16 A so, komail kin perenki omail susuai, nan susuai due met
me sued. **17** Ari, melel ta, meamen me lelapok ki me mau,
ap sota wia, nan i me dip ong i.

5 A KOMAIL kapwapwa kan, sangesangki o weriwereki,
kampamail pan lel ong komail! **2** Omail kapwa kan olar,
o man en mot kangalar omail likau kan. **3** Omail kold o
silper mirelar, ari, ar mir me pan kadede ong komail, o pan
ngar pasang uduk omail due kisiniai. Nan komail nakier
kapwa ni imwin ran akan. **4** Komail ngar, pwain en toun
dodok, me kop penaer dipisou en sap omail, me komail
kulia sanger, kin weriwer; o likwir en saundolung akan lel
ong karonga en Kaun Sepaot. **5** Komail ipuepuarok kier me
sued nin sappa, dender ong, komail kamue matier mongiong
omail rasong man wi, me pan kamela. **6** Komail kadeikada o
kamela me pung o, a a sota palian komail er. **7** Ari ri ai ko,
komail kanongama lao lel en atail Kaun a pan kotin pwarado.
Kilang, saumat amen kin auiaui wa mau en sap o, o a kin
kanongama lao katau en mas o mur moredier. **8** Komail ari

pil kanongama eta, katenge mongiong omail, pwe en atail
Kaun a pwarado me korendor. **9** Ri ai ko, komail der pilipil
en pan moli ki amen amen, pwe komail ender pakadeikada.
Kilang, saunkadeik o mi pan wanim. **10** Ri ai ko, ni omail
kalokolok o kanongama komail alale sang saukop akan,
me kokopeki ni mar en Kaun o. **11** Kilang, kitail kin kapinga
me dadauratar. Komail ronger duen kanongama en Iop,
o kilanger imwin Kaun O, pwe Kaun o kin kupukupura o
kapunglol kaualap. **12** Ri ai ko, komail kalaka, pwe komail
der kaula; der kaukila lang de sappa, o der wia eu song en
kaula; a omail sapeng en ei ta, o omail so en so, pwe komail
de lodi ong kadeik o. **13** Ma amen re omail kamekam, a
en kapakap, a ma amen insenemau, a en kauleki psalm.
14 Ma amen mi re omail me somau, en ukado saunkoa
en momodisou kan, pwe irail en kapakapa kin i, murin ar
keie kin i le ni mar en Kaun o. **15** Ari, kapakap poson pan
kamaureda me somau o, o Kaun o pan kakelada i, o ma a
wiaer dip kai, re pan sapedokalar sang. **16** I me komail en
weok pena dip omail o kapakapaki amen amen, pwe komail
en kelail la. Kapakap melel en me pung amen kin kareda
me toto. **17** Elias aramas amen dueta kitail, a kapakapaki
katau ender moredi, ari solar katau moredi ong sappa ni
par silu o saunipong wonu. **18** O a kotin pur ong kapakap,
nanlang ap kamoredier katau, o sap kapareda wa kan. **19** Ri
ai ko, meamen mi re omail, me salongala ni melel, o amen
kasapaledo i, **20** I en asa, me kasapaledo me dipan amen
sang ni a salongala, a kamaureda sang mela ngen eu, me a
pan pwain kidi dip toto.

Petrus I

1 IET ngai Petrus wanporon en Iesus Kristus amen ong me
pilipildar ren me kaikairu pakasar lang Pontus, Kalesia,
Kapadosien, Asien o Pitinien. **2** Me pilipildar pan kupur en
Kot Sam, ap kasaraui kila Ngen, pwen peik o makelekeleda
pan ntan Iesus Kristus. Mak o popol en rok re omail! **3**
Kaping ong Kot, o Sam en Kaun patail Iesus Kristus, me
kotin kaipwi kap kitail ong kaporopor maur, pweki a kalangan
lapalap pan Iesus Kristus a iasadar sang ren me melar
akan, **4** Ong soso eu, me sota pan dukedi o so samin, o
so mongedi, me nekinekid ong komail nanlang. **5** Komail
me pakolekoleki mana en Kot ni poson ong maur potopot,
me pan sansaldo ni imwin ran akan. **6** Iran met komail
kin peren kida, murin omail insensuedeki songesong kai
ansau motomot, ma i duen kupur a. **7** Pwe omail poson en
diarokada ni pung o, pan kasampwal sang kold sor, a me kin
diarok kida kisiniai, men kaping, o lingan, o wau, ni en Iesus
Kristus a pan sansaleda. **8** Me komail sota kilanger, ari so,
komail kin pok ong i, o komail kin poson i, me komail sota
kin kilang ansau wet, a i me komail kin peren kida peren
laud kaualapia. **9** I me pan kare ong komail imwin omail
poson, iei dorelan ngen omail. **10** Iei maur o, me saukop oko
raparapaki o kalekalelapok, me kokop kida mak, me pan
pwara dong komail. **11** O re raparapaki, iad ansau o duen
ansau me Ngen en Kristus me kotikot re'rail, kotin kasaledar,
o me kotin kokopkido kamekam en Kristus o a lingan, me
mi muri. **12** A pakair pwara dong irail, kaidin pwen papa
pein irail, a komail, rap kalok ong komail er sang ren me
padaki ong komail rongamau ki Ngen saraui, me pakadarado
sang nanlang, me pil tounlang kan inong iong kilang. **13** I
me komail en katengedi longelonge en ngen omail. Komail
masamasan o kaporoporeki melel mak en Kot, me pan
wisike dong komail ni en Iesus Kristus a pan sansaleda. **14**
Komail dueta seri en peik kan, komail der paroki ong inong
sued en mas o, me mi re omail ni ansaun omail rotorot. **15** A
duen i, me kotin molipe komail er, me saraui, iduen komail
en pil saraui ni song en wiawia karos. **16** Pwe a intingidier:
Komail en saraui, pwe ngai me saraui. **17** O ma komail pan
kapakap ong Sam, me sota kotin lipilipil aramas amen, pwe
a pan kotin kadeikada duen dodok en amen amen, komail
ari kekeide ki ni masak arain omail kaikairu nin sappa et. **18**
Pwe komail asa, kaidin kapwa sor: Silper de kold, me komail
kamaio kila sang omail dadaurata kaudok o, me men kaua
padokedi ong komail, **19** A ki ntan Kristus kasampwal dueta
sippul amen, me so samin o so muaimuai. **20** Me kileledier
mon sappa pasonedier, ap sansaleda ni imwin ran akan
pweki komail. **21** Komail me poson Kot ki i, me Kot kotin
kaiasadar sang ren me melar akan, ap kotin kalinganada
i, pwe komail en poson o kaporoporeki Kot. **22** O komail
kamakelekeleki ngen omail ni peik o melel, pwen pokepoke
melel ri omail akan. Komail ari tengeteng limpok pena sang
mongiong omail makelekel. **23** Dueta ir, me ip sapal, kaidin
sang ni wa mor, a sang ni me somor, iet: Sang nan masan
maur en Kot, me pan duedueta. **(aiōn g165)** **24** Pwe uduk
karos me rasong rä, o ar lingan karos me rasong masal en
wan rä. Rä o mongidier o masal en wan rä moredier. **25** A
masan en atail Kaun pan potopoteta kokolata, i masan o,
me kalok ong komail ni rongamau. **(aiōn g165)**

2 KOMAIL ari muei sang song en sued karos o widing
karos, o malaun, o peirin, o karaun mal karos. **2** A komail
en dueta seri pwelel, me apton ipwidier, ap inong iong pil en
didi mau o melel, pwe komail en kakairi kida i, **3** Ma komail
diaradar, me Kaun o me kalangan. **4** Komail waroki ong i me
rasong takai maur, me aramas akan kaselar, ap lipilipiler o
kasampwal ren Kot. **5** O pein komail en kakauda duen takai
memaur, wiala im ngenin o pwin en samero saraui, pwen
kida mairong, me pwili sang Ngen o, me Kot kotin kupura ki
Iesus Kristus. **6** I me intingidier nan puk saraui: Kilang, I kidi
ong nan Sion takai en pukakaim, me lipilipil o kasampwal, o
me poson i, sota pan namenokala. **7** Komail ari, me liki i,
pan ale pai kasampwal o; a ren me soposon akan, a rasong
takai eu, me men kau im akan kaselar; ari so, a wialar takai
en pukakaim, **8** O takai en kapupedi, o paip en kamakar,
irail kin dipikelekel, aki re sota peik iong masan o, i me pil
kileledi ong irail. **9** A komail sau lipilipil eu, samero isou kan,
pokon saraui, aramas me netier, pwen kapara sili manaman
akan en me kotin molipedo komail sang nan rotorot ong a
marain kapuriamui. **10** Mas komail sota wei eu, a met komail
wein Kot; o mas komail sota konekonela, a met, komail
konekonelar. **11** Kompok kan, i panaui komail pwe komail
men kairu o men wai, komail muei sang inong sued en uduk,
me kin palian ngen. **12** Omail wiawia kan nan pung en men
liki kan en pung, pwe ni ar kine likam ong komail, dene
komail me sued kai, ir lao kilang omail wiawia me mau, ren
kapinga Kot ni ran en kasansal. **13** Komail ari duki ong kaun
pan aramas akan karos pweki Kaun: Ma nanmarki, pwe i ta
kaun lapalap. **14** A ma saumas akan, me pakadarado sang
re a, pwen depuk ong me sapung kan, ap kapinga me kin
wiawia mau. **15** Pwe iet eten duen kupur en Kot: Komail en
kadukie kidi omail wiawia mau dodok en aramas pweipwei
kan. **16** Duen me saladokalar, ap sota wia kin arail saladok,
men pwaindi dip arail, a duen ladun Kot. **17** Kakaki amen

amen, pok ong saulang kan, lan Kot, wauneki nanmarki! 18
Komail papa kan, upai ong omail kaun akan ni masak, kaidin
ong me mau o kalangan eta, a pil ong me kin kowei kodo.
19 Pwe mak eta, amen en kamekameki a pung ren Kot, o
kanongama pan me sued. 20 Pwe da kadepa, ma komail
pan pukoki pein dip omail? A ni omail wiawia me mau, ap
kamekam ki o kanongama, nan i me mak ren Kot. 21 Pwe i
me komail paeker kido, pwe pil Kristus kamekam kin komail,
wiala kilel pa'mail, pwe komail en idauen wei lip a. 22 Me
sota wia dip, pil sota widing diarok nin silang i. 23 Kasuedi, a
so suedeki, kaankamekam, ap sota akdepuk, a a meuid ong
i, me kin kadiekada pung. 24 Pein i tomki dip atail nan war a
nin tuka o, pwe kitail en mela sang dip atail akan, ap pan
maur iong me pung, me moun lip a komail kelail kidar. 25
Pwe komail rasong sip, me salongalar, a met komail sapale
dong silepa'mail o Kaun pan ngen omail.

3 PIL dueta komail li akan, udi ong pein omail warok kan,
pwe irail me so poson masan o, en pil dore kila wiawia
mau en li akan o arail nenenla. 2 Ni arail kilekilang omail
wiawia min iangaki lan. 3 Arail kapwat ender ni pali liki ni
arail ingid pena pit en monga de kapwat ki kold, de diliong
nan likau lingan. 4 A kapwat me so sansal mi nan mongiong
en aramas, me so sor, impai, opampap, iei me kasampwal
ren Kot. 5 Pwe iduen kapwat en li saraui en kaua kan, me
kaporoporeki Kot o duki ong pein arail warok kan. 6 Duen
Sara, me peiki ong Apraam o kamare kin i: Ai kaun; a komail
wiala na seri kan, ma komail pan wiawia mau o sota masak.
7 Pil dueta komail ol akan, lelapoki ong omail warok kan,
kaka kin irail, pwe koma sosoki pena mak en maur, pwe
omail kapakap ender poula. 8 A iet imwin mepukat: Komail
karos en lamalam ta pot, o pokepok pena, o pok ong ri omail
akan, o kadek, o aktikitik. 9 Komail der depukki me sued me
sued, de lokaia sued lokaia sued, a kapaiada, ap asa, me a
kilele ong komail, en sosoki pai kan. 10 Pwe me men pok
ong maur o inong iong ran mau akan, i en pera sang sued lo
a, o kil en au a, pwe re depa kotaue. 11 A en muei sang me
sued, ap wia me mau, en rapaki popol, ap dadaurata. 12
Pwe silang in Kaun o kin pera me pung kan, o karong a me
mangi ar kapakap. A silang in Kaun o kin palian irail me wia
sued. 13 Is i me pan kaokaoe komail, ma komail dadaurata
me mau? 14 A ma komail kamekameki me pung, komail
meid pai; komail der masak irail o der waponda. 15 A komail
en kasarauiki nan mongiong omail Kaun Kristus. Ansau
karos komail en kak sapeng ong amen amen me kalelapok
re omail duen kaporopor o, me mi lol omail. 16 A mepukat en
wiaui nin tiak en opampap, o masak, o insen makelekel, pwe
irail, me kinekine likam ong komail ni omail wiawia mau ren
Kristus, ren namenokala ni ar karaun kin komail likam. 17 Me
mau, ma i kupur en Kot, komail kamekameki me mau, sang
omail kamekameki me sued. 18 Pwe pil Kristus kamekame
ki dip pan mepak, me Pung wiliandi me sapung kan; pwen
kalua kitail dong Kot. Pali uduk kamekamelar ap kaiasa kida
Ngen. 19 I me a kotidilang wasa tengeteng, pwen padaki
ong ngen akan, 20 Me sota peik mas o, ni ansau me Kot
kotin auiaui o kanongama ong ir ni muein Noa, ni ansau, me
war im wiauier, me malaulau, ir me walemen, maure kila pil
o. 21 I me pil kin kamaur komail la ansau wet ni paptais a
kaidin kaminela pali uduk, pwe inau en insen mau ong Kot
eu, ki en Iesus Kristus a iasadar. 22 A kotidalang nanlang,
kotikot ni pali maun en Kot. Tounlang kan, o lapalap akan, o
manaman akan upai ong i.

4 ARI, pweki Kristus kamekame ki kitail ni pali uduk a, i
me komail en pil ale ong komail lamelam ota, pwe me kin
kamekame ni pali uduk, muei sanger dip. 2 Pwe a der poden
dadaurata inong sued en aramas akan, a dadaurata kupur
en Kot arain a memaur ni uduk. 3 Pwe a itarer, omail wiawia
en mas duen lamalam en men liki kan, ni omail kekeid ni tiak
sued, o inong sued, o sokolar, o kaped en manga, o kamom
soko, o kaudoki ong ani sakanekan. 4 I me re puriamuiki, me
komail solar kin iang irail ni ar wia sued o kaped en manga,
o lalaue. 5 A re pan weokadang i, me pan kadeikada me
maur o me melar akan. 6 Pwe i me rongamau pil loloki ong
me melar akan, pwe irail en maurela. Ari so, ni pali war arail
re lodi onger kadeik o duen a kin wiaui ren aramas akan, a
ni pali ngen arail re memaur duen kupur en Kot. 7 A imwin
meakaros me korendor, komail ari masamasan o nantiong
kapakap. 8 A met eta, komail dadaurata omail poke pena,
pwe limpok kin pwaindi dip toto. 9 Komail apapwali men
kairu o der lipalipaned. 10 Duen omail aleer omail pai en
mak kan, iduen omail papa pena duen saunkoa mau en
mak en Kot. 11 Ma amen pan wiada padak, a en wiada
duen masan en Kot, o ma amen kin papa, a en papa duen
Kot kotin kupurai ong i a mana, pwe kaping en ko ong Kot
ni meakan karos, ren Iesus Kristus, me wau o manaman
en ko ong kokolata soutuk! Amen. (aiōn g165) 12 Kompok
kan, komail der puriamuiki songapa'mail karakar, me pan
lel ong komail, pwen kasongesong komail, der lamelame,
me komail ta lel ong mepukat. 13 A komail peren kida, pwe
komail pwaisaneki en Kristus a kamekam, pwe ni a lingan
sansaldo, komail pil pan perenda kaualapia. 14 Komail meid
pai, ma aramas pan kaurur kin komail pweki mar en Kristus!
Pwe Ngen en lingan o en Kot kotikot re omail. 15 A sota

amen re omail en kamekameki kamela aramas, de lipirap,
de me wia sued, de kauntenkoma en aramas a wiawia kan.
16 A ma a kamekameki a saulang, a ender namenokki; a en
kapinga Kot ni mepukat. **17** Pwe a leler ansaun kamekam,
me pan tapida sang ni tanpas en Kot; a ma a tapida re'tail, ia
pan imwi en me sota poson rongamau en Kot? **18** A ma me
apwal, en kamaureda me pung o, a ia wasa, me san Kot o
me dipan akan pan pwaralang ia? **19** Ari, irail me kamekam
pan kupur en Kot, ren liki ong Kot melel ngen arail, ni arail
wiawia mau.

5 I panaui saunkoa kan, me mi nan pung omail, pwe ngai
pil kisan saunkoa kan o saunkadede en kamekam en
Kristus, o pil iang pwaisaneki lingan, me pan kasansaleda.
2 Komail kamanga pwin isou en Kot, me mi re omail, a
kaidin mansairen, pwe ni insenemau ni omail ariri Kot, kaidin
pweki moni, a ni peren o limpok. **3** O kaidin akasaupeidi
ong momodisou, a men kaalemongi, pwe pwin isou en ale
sang. **4** Ari, ni en silepa lapalap a pan pwarado, komail
pan ale mar en lingan, me sota pan mongela. **5** Pil dueta
komail me pulepul akan, peiki ong me laud akan. Komail
karos upa pena o tengedi ong opampap. Pwe Kot kin kotin
palian me aklapalap akan, ap kotin maki ong me karakarak
kan. **6** Komail ari karakarak pan lim en Kot manaman,
pwe a en kotin kasapwil komail ada, ni eu ansau me kon
ong. **7** Kadakadar ong i omail inong karos, pwe a kin kotin
kupuro kin komail. **8** Komail lelapok o masamasan, pwe
omail imwintiti tewil koko sili dueta laien weriwer amen o
raparapaki, me a pan katalala. **9** Komail ari kelail palian
i o tengeteng ni poson, o asa, me kamekam ota kin lel
ong ri omail akan nin sappa, **10** A Kot en mak karos, me
kotin molipe komail wong a lingan soutuk, ren Kristus, pan
kotin kaunsokala, o kakelada, o kamanada, o pasonedi, me
pan kalokolok ansau motomot. **(aiōnios g166)** **11** I me udan
manaman potopoteta! Amen. **(aiōn g165)** **12** I inting wong
komail kisin likau kis et ren Silwanus ri omail melel, duen me
i kin lamelame, pwe i men panaui komail o katiti ong komail,
me i eta mak melel en Kot, me komail en keleki. **13** Irail,
me iang komail pilipildar nan Papilon o nai ol Markus ara
ranamau wong komail. **14** Komail ranamauiki pena metik
en limpok. Popol en mi re omail karos, me warok ki ong er
Kristus! Amen.

Petrus II

1 IET ngai Simon Petrus ladu o wanporon en Iesus Kristus
ong irail, me paikier poson kasampwal ota dueta kit, me
kitail aleer ki pung en atail Kot o Saunkamaur Iesus Kristus.
2 Mak o popol en roklang komail ki erpit en Kot o Iesus atail
Kaun. **3** Song en manaman en Kot karos, me itar ong maur
o lelapok, kisakis dong kitail er, ki kupurkong en i, me kotin
molipe kitail ki pein a lingan o manaman. **4** Ni mepukat a
kotin kisakis ki dong kitail inau lapalapia o kasampwalia
kan, pwen kare ong komail maur en Kot, o tang wei sanger
me sued akan, me mi sappa ki inong sued. **5** Komail ari
nantiong eta, kida sar mau ni omail poson, o ni sar mau
lolekong. **6** O ni lolekong koton, o ni koton kanongama, o
ni kanongama lelapok. **7** O ni lelapok limpok ong saulang
kan, o ni limpok ong saulang kan limpok ong amen amen. **8**
Pwe ma mepukat mi re omail, o pwaida re omail, komail ap
sota pan tanganga de so wa ni lolekongki atail Kaun Iesus
Kristus. **9** A me sota pwaisaneki mepukat, nan i maskun, o a
kin dedam sili wasa, aki a monokela a wideud sang ni dip a
dip en mas. **10** Ri ai ko, i me komail nantiong katengedi
omail paeker o pilipil, pwe ma komail pan wiada mepukat,
komail sota pan pupedi. **11** Pwe i me komail pan pedelongki
peren nan wei soutuk en atail Kaun o Saunkamaur Iesus
Kristus. **(aiōnios g166)** **12** I me i pan kataman kin komail ansau
karos, menda ma komail asa mepukat, o komail keleki melel.
13 I lamelame, a pung, i en kataman kin komail o kamanga
komail da, arain ai pan mimieta nan im pwal wet. **14** Pwe
i asa, eten i pan pwilikidi war ai duen atail Kaun Iesus
Kristus kotin masani ong ia er. **15** A i pan nantiong, pwe
komail en poden tamatamanda mepukat murin ai samala. **16**
Pwe se so idauenda kasoi widing ni at padaki ong komail
duen manaman en atail Kaun Iesus Kristus, o a kotin pan
sapaledo, a pein kit kilanger a lingan. **17** Pwe ni a kotin aleer
wau o lingan sang ren Kot Sam ni ansau ngil eu peidido
sang nan lingan lapalap katitiki: Iet nai Ol kompok, me I
kin peren kida. **18** Ngil wet, me peidido sang nanlang, se
ronger ni at iang i mimieda pon dol saraui. **19** Ari masan
en kokop me pung melel re atail, o meid mau, komail en
kasampwaleki dueta marain eu, me kin dakareda wasa
rotorot lao ran pasang o usu ran pan pwara dang mongiong
omail. **20** Iet me komail en asa mas: Sota kokop nan puk
saraui me tapida sang ren aramas. **21** Pwe sota man kokop
pwili sang ni insen en aramas amen, pwe aramas saraui en
Kot akan kokopada mokimokidedi Ngen saraui.

2 A ren men Israel saukop likam kai pil mia, duen saunpadak
likam me pan mi re omail, me pan kawailong do pwin
sued kai, o re kin kamamki Kaun o, me dore ir ala, a i me
re pan kare ong pein irail kaopar madang. **2** O me toto
pan idauen ar padak sapung, i me lamalam melel me pan
kaankaururla. **3** O pweki ar nonorok ni lokaia widing re pan
paie kin komail; ari, kadeik par duen men mas sota pan
pwand, o ar pakamekam sota kin moleilei. **4** Pwe, ma Kot
sota kotin kupura tounlang ko, me wiadar dip, a a kotin kase
ir di lang nan pweleko, ap salie kidi sal mata en rotorot,
nekineki ong ran en kadeik, **(Tartaroō g5020)** **5** O ma a sota
kupura men kaua kan, a kamaureda Noa, saunpadak en
lamalam pung, iangaki pil isimen, ni a kotiki ong toun sappa
sued nolik lapalap. **6** O a kotin wia kila pas kanim Sodom o
Komora, o wukidedi, o kadeik ira da en ola, o wia kin ira
kilel eu ong me san Kot akan, me pan pwarado mur. **7** O a
kotin kapitala Lot pung amen, me aramas sued wiai ong
song en me sued karos ni ar tiak sued. **8** Pwe i ol pung o
kaukauson nan pung arail, kilekilang o rongerong ar wiawia,
kupur a pung ap lokelokki ar wiawia sapung kaukaule. **9** A
Kaun o kotin kak ong kamaiola sang ni songapan lelapok
kan o nekinekid ong ran en kadeik me sapung kan, pwe ren
kalokolok. **10** A irail eta, me weweid ni inong samin en pali
uduk, o mamaleki monsap akan, o laumaum, o katiwo, o
somasak, o lalaue me lingan akan. **11** A tounlang kan, me
lapalap o kelail sang irail, sota kin lalaue o kadeik irail da
mon Kaun o. **12** A mepukat rasong man akan, me sota ar
lamelam, me udan kileledier ong salidi o kamela, pwe re
lalaue, me re sasa, o re pan mekila ar wiawia sued. **13** Re
pan ale kating en ar sapung. Re kin kasampwaleki kaped
en manga ni ran o. Irail men kasamin, o kanamenok, o kin
ponmasuki omail mairong, o sokraui omail kapwa. **14** O por
en mas arail me dir en kamal, o re sota kak dukedi sang wia
dip, kotakotaue ir, me mongiong ar so teng, o mongiong arail
nonorok, iei seri en rialar akan. **15** Me kasela al inen, ap
salongala, idedauen al en Pileam, nain Peor, me pok ong
pwain en me sapung. **16** A a pokoki dip a, man as lotong
lokelokaia ki ngil en aramas, kapueoki sang saukop o ni a
wiawia sapung. **17** Irail me rasong utun pil matada, o dapok
me melimel kin iririp sili; nan rotorot lapalap me nekinekid
ong irail. **(questioned)** **18** Pwe re kin kida padak aklapalap,
me sota kadepa, o ni ar wiawia samin, re kin kainong iong
inong sued en uduk, irail me apton muei sang me sapungki
padak likam. **19** Re inauki ong irail, ren saledokala, a pein
irail ladu en kasuedpar. Pwe melel, me amen lodi onger, i
me a kin liduie kila. **20** Pwe ma re pitila sang nan pwel en
sappa, ki ar asaer Kaun o Saunkamaur Iesus Kristus, rap

pur ong liseleping kila o lodi ong i nan ar wiawia en mur me
sued sang men mas. 21 Mak eta, ma re sota asa duen al en
pung, sang ar asa, ap wuki wei sang kusoned saraui, me re
aleer. 22 Pwe, karaseras o pwaida re'rail, me inda: Kiti men
kin pur ong kang a mus, o pwik, me duduer, pur ong uledok
nan pwel.

3 IET kisin likau kariau, me i inting wong komail, kompok
kan, pwen kataman kin komail o kapirada ngen omail
makelekel. 2 Pwe komail en tamanda masan en saukop
saraui kan, kusoned en Kaun o Saunkamaur, me wanporon
oko, me pakadar wong komail, wa dong komail. 3 O iet
eta komail en asa, ni imwin ran akan aramas lalaue pan
pwarado, me pan weweid ni pein ar inong sued. 4 Indada: Ia
kilel en a pan kotido? Pwe sang ni ran o, sam akan melar
kokodo lel met, meakaros kin dueta nin tapi o. 5 Pwe irail kin
men ponsasa, me masia lang akan o sappa eu mia nan
pil o, ap pwarada sang nan pil ki masan en Kot. 6 I me
sappa en mas o okilar nolik lapalap. 7 Pil dueta lang akan o
sappa en met nekinek kita masan ota ong kisiniai ni ran en
kadeik o kampan aramas me san Kot akan. 8 Kompok kan,
iet eta komail en asa, me ran ta ieu o par kid ras pena ta
ren Kaun o, o par kid o ran eu dupeneta. 9 Kaun o sota
kotin kapwandela inau o, duen akai kin kiki ong, pwe a kotin
kanongama ong komail, pwe a sota kotin mauki, akai en
lokidokila, pwe karos en wilikapala. 10 A ran en Kaun o pan
pwarado dueta lipirap amen. I dokan lang akan pan mor
pasang ni morong lapalap o tapipa kan pan pei pasang ki
kisiniai kel, o sappa o a dipisou kan pan rongala. 11 Ari,
ma mepukat karos pan ola, iaduen a pan re omail ni omail
wiawia mau o lelapok, 12 Pwe komail kin auiaui o inong iong
ran en Kot, me lang akan pan rong kila kisiniai, o tapipa kan
pei pasang, pwe karakar muletok. 13 A kitail kin auiaui lang
kap akan o sappa kap, wasa me lamalam pung pan wiaui,
duen a kotin inaukidar. 14 Kompok kan, pweki omail auiaui
mepukat, komail en nantiong, pwe komail en diarokada re a
so samin, o so sapung ni popol. 15 Pwe komail asa duen
kanongama en atail Kaun, pwe i kamaur pa'mail, duen ri
atail Paulus kompok inting wong komail er ni lolekong, me
ko ong i. 16 Duen a kasokasoi nan a kisin likau karos, a akai
wasa me apwal en dedeki, me sololekong o so lolin akan kin
kawukila, dueta ar pil kawukila masan tei kan, me pan kare
ong irail pein ar lokidokila. 17 Kompok kan, pweki omail asa
mepukat, komail kalaka, pwe komail der sapung kila padak
en me sued akan, ap pupedi sang katengeteng komail. 18 A
komail kairida ni mak o lolekongki padak en atail Kaun o
Saunkamaur Iesus Kristus. I me kon ong en ale wau metet o
kokolata lel ong ni ran soutuk. (aiōn g165)

Ioanes I

1 ME kin mia sang ni tapi o, me se rongadar, me se kilang
kier pein mas at, me se ududialer, o me pa at dokeer,
iei masan en maur; **2** O maur sansaledar, o se kilanger, o
kadede, o padaki ong komail maur soutuk, me kotikot ren
Sam, a ap sansal dong kitail. **(aiōnios g166)** **3** Me se kilanger,
o ronger, iei me se pil katitiki ong komail, pwe komail en pil
waroki ong kit. A kitail waroki ong Sam o Sapwilim a Iesus
Kristus. **4** Mepukat se intingiedi, pwe at peren en unsokala.
5 A ietet padak, me se rong sang i, ap katitiki ong komail: Kot
marain eu, o sota man rotorot mi re a. **6** Ma kitail inda, me
kitail waroki ong i ap weweid ni rotorot, kitail kin likam, ap
sota wia melel. **7** A ma kitail weweid ni marain, dueta i me
kotikot ni marain, kitail warok penaer, o ntan Iesus Kristus
sapwilim a Ol kamakele kitail sang ni dip karos. **8** Ma kitail
inda: Sota dip atail, kitail piti pein kitail, o melel sota mi re
atail. **9** A ma kitail weokada dip atail, i me melel o pung, en
makeki ong kitail dip atail o kamine sang me sapung karos.
10 Ma kitail inda: Kitail sota wiadar dip, kitail kalikame i, o a
masan sota mi re atail.

2 SAMA ko, mepukat i inting wong komail, pwe komail de
wia dip, a ma amen wia dip, sauasa patail mia ren Sam,
Iesus Kristus, me pung. **2** Iei me tom en dip atail, a kaidin
atail ta, pwe pil en toun sappa karos. **3** I me kitail dedeki,
me kitail asaer i, ma kitail kapwaiada kusoned akan. **4** Me
inda: I asa i, ap sota kapwaiada a kusoned akan, i me likam
amen, melel sota mi re a. **5** A me kapwaiada a masan, i
me limpok en Kot unsokelar re a, i me kitail asaki, me kitail
udan sapwilim a. **6** Me kin inda: I potopot re a, mak eta, i en
weweid wei dueta a kotin weweidier. **7** Kompok kan, kaidin
kusoned kap eu, me i inting wong komail, a kusoned en mas
o, me mi re omail sang ni tapi o. Kusoned en mas, iei masan
o, me komail ronger. **8** Pil eu kusoned kap, me i inting wong
komail, me melel re a o re omail, pwe rotorot mur tikitikla, a
marain melel ap dakadar. **9** Me inda, me a mi ni marain, ap
kailong kin ri a, nan a mimieta ni rotorot lel met. **10** Me kin
pok ong ri a, pan mimieta ni marain, ap solar men kamakar
mi re a. **11** A me kin tataki ri a, mier ni rotorot, o weweid
ni rotorot, ap kin sasa, wasa a kin ko ong ia, pwe rotorot
karotongala mas a kan. **12** I inting wong komail, sama ko,
pwe dip omail lapwadar ki mar a. **13** I inting wong komail,
sam akan, pwe komail asa i, me kotikot eta sang ni tapi o. I
inting wong komail manakap akan, pwe komail kaloedier me
sued o. I inting wong komail er, sama ko, pwe komail asaer
Sam. **14** I inting wong komail er, sam akan, pwe komail asa
i, me kotikot sang ni tapi o. I inting wong komail er, manakap
akan, pwe komail me kelail, o masan en Kot en mimieta re
omail, o komail kaloedier me sued o. **15** Der pok ong sappa,
de dipisou mimi sappa. Ma amen pok ong sappa, limpok en
Sam me sota mi re a. **16** Pwe meakaros mi sappa, inong en
ni uduk, o inong en ni mas oko, o lingan mal en maur, a
sota tapida sang ren Sam, a sang ni sappa. **17** A sappa
pan sorola o a me sued akan, a me wia kupur en Kot, pan
mimieta kokolata. **(aiōn g165)** **18** Sama ko, metet imwin auer
o, o duen omail ronger, me kristus likam pan pwarado, nan
ansau wet kristus likam me toto, me pwaradar, i me kitail
asaki, met imwin auer leler. **19** Irail me kola sang kitail, a
kaidin kis atail, pwe ma irail kis atail, re pan mimieta re atail.
A irail kola sang kitail, pwen sansal, me kaidin irail karos
kis atail. **20** A komail keidier ren me saraui, o komail asaer
meakaros. **21** I sota inting wong komail er, dene sota asa
duen melel, a pwe komail asa, o likam so tapida sang ni
melel. **22** Is me likam amen? Kaidin i, me kamamada me
Iesus udan Kristus. I me kristus likam, me kamama kida
Sam o Na. **23** Amen amen, me kamam kida Na, nan Sam pil
sota mi re a, a me ponasa Na, i me pil sapwilim en Sam. **24**
Me komail ronger sang ni tapi o, en potopoteta re omail. Ma
a pan mimi re omail, me komail ronger sang ni tapi o, komail
ap pil pan potopot ren Na o Sam. **25** A iet inau o, me a kotin
inauki ong kitail er: Maur soutuk. **(aiōnios g166)** **26** Mepukat
me i inting wong komail er duen irail, me kasapunge komail.
27 A omail kei, me komail aleer re a, pan mimieta re omail.
Komail ap solar mau ong, amen en padaki ong komail. A
duen kei wet kin padaki ong komail meakaros, iduen me
melel, a kaidin likam pot, o duen a padaki ong komail er,
iduen komail en dadaurata. **28** Ari sama ko, podidi ong i,
pwe ni a pan kotin pwarado, kitail en aima, a so namenok
mo a, ni a kotin pwarado. **29** Ma komail asa, me i me pung,
komail en pil asa, meamen, me wia me pung, me ipwi sang i
er.

3 KILANG song en limpok lapalap, me Sam kotiki dong
kitail er, pwe kitail en adane kila seri en Kot, ari, iei kitail.
I me sappa sasa kin kitail, pwe re kin sasa i. **2** Kompok
kan, kitail ari seri en Kot, ap saikenta sansal, da me kitail
pan wiala. Ari so, kitail asa, ni a pwarado, kitail pan duäla i,
pwe kitail pan kilang i ni udan mom a. **3** O amen amen,
me kaporopor due met, a en kamakelekele pein i duen i
me makelekel. **4** Amen amen me kin wia dip, pil kin palian
kapung, pwe iei dip palian kapung. **5** O komail asa, i me
a pwarado, pwen lapwada dip akan. A dip sota kin mi re
a. **6** Meamen, me pot re a, sota kin wia dip; meamen wia

dip, sota kilang i o sota dedeki. 7 Sama ko, kalaka, pwe
amen de kasapunga komail. Me kin wia pung, nan i me pung
amen, due i me pung. 8 Me kin wia dip, i nain tewil, pwe
tewil me wia dip sang ni tapi o. I me Sapwilim en Kot kotin
pwarado, pwen kawela wiawia en tewil. 9 Meamen me ipwi
sang Kot, sota kin wia dip, pwe war a mi re a, o a so kak wia
dip, pwe a ipwi sang ren Kot. 10 I me seri en Kot o seri en
tewil sansale kida, me so wia me pung, i me so sang ren
Kot, o me so pok ong ri a. 11 Pwe iet padak, me komail
ronger sang ni tapi o, kitail en pokepoke pena. 12 Kaidin due
Kain, me udan me sued amen, ap kamela ri a. Ari, menda a
kamela i? Aki a wiawia me sued, a en ri a me pung. 13 Ri ai
ko, der puriamuiki, ma men sappa kin tata kin komail. 14
Kitail asa, me kitail daulier mela, ap ko ong maur, pwe kitail
kin pok ong ri atail akan. Ari, me so limpok, pan mimieta nan
mela. 15 Meamen, me kin tata ki ri a, nan i me kamela men.
A komail asa, maur soutuk sota kin mi ren me kamela men.
(aiōnios g166) 16 I me kitail diar kida limpok. A kotiki wei maur
pweki kitail; kitail ari pwaipwandeki maur atail ong ri atail
akan. 17 Meamen me muei met ap kilang ri a dupokala, ap
sota sauasa i, iaduen limpok en Kot pan kak mi re a? 18
Sama ko, kitail der pok pena ni lokaia ta o lo, a ni wiawia o
melel pot. 19 I me kitail pan asaki, me kitail kisan melel, o
kainsenemauiela mongiong atail re a, 20 Pwe ma mongiong
atail kadeikada kitail, nan Kot me lapa sang mongiong atail o
lelapokki meakan karos. 21 Kompok kan, ma mongiong atail
so kadeikada kitail, nan kitail aima ong Kot. 22 O meakot
kitail poeki re a, kitail pan tungole sang i, pwe kitail nekinekid
a kusoned akan, o wiada meakan, me a kin pole kila. 23
Ietet a kusoned: Kitail en poson mar en sapwilim a Ol Iesus
Kristus, o poke pena, duen a kotiki ong kitail kusoned o. 24
A me kin nekinekid a kusoned akan, pan pot re a, o i pan
kotikot re a; o iet me kitail asaki, a kotikot re atail: Ngen o,
me a kupurai dong kitail er.

4 KOMPOK kan, komail der poson ngen karos, a kasaui
song en ngen akan, ma re tapida sang ren Kot. Pwe
saukop likam me toto kaparapar sili sappa. 2 Iet me komail
asaki Ngen en Kot: Ngen karos, me kadede, me Iesus
Kristus koti dong uduk, nan i me tapida sang ren Kot. 3 O
ngen karos, me so kadede, Iesus a sota tapida sang ren
Kot, Nan i kristus likam, duen me komail ronger, me a pan
pwarado, nan a mier sappa metet. 4 Sama ko, komail tapi
sang ren Kot o kaloe irail edi, pwe i, me kotikot re omail,
me lapa sang i, me mi ni sappa. 5 Irail me udan sappa,
iei me irail lokaiaki sappa, o sappa kin rong irail. 6 Kitail
tapi sanger ren Kot, me asa Kot, kin rong kitail. A me so
sang ren Kot, sota kin rong kitail. Iei me kitail asaki Ngen en
melel, o me udan likam. 7 Kompok kan, kitail kin poke pena,
pwe limpok tapi sang ren Kot, A amen amen, me kin limpok,
ipwi sang ren Kot, o a asa Kot. 8 Me so kin limpok, sasa
Kot, pwe Kot udan limpok. 9 Ni met limpok en Kot sansal
dong kitail: Kot kotin porone dong sappa sapwilim a Ieros
eu, pwe kitail en maur ki i. 10 Ietet pason en limpok, kaidin
kitail me tapin limpok ong Kot, pwe a tapin pok ong kitail, o
poronedo sapwilim a Ol, wiala sauntom pan dip atail. 11
Kompok kan, ma Kot kin limpoki ong kitail due met, kitail en
pil limpok pena. 12 Sota me kilanger Kot ni ansau eu. Ma
kitail limpok pena, nan Kot pan kotikot re atail, o a limpok
me unsokelar re atail. 13 I me kitail asaki, me kitail mimieta
re a, o a kotikot re atail, pwe a kotin kupurai dong kitail er
Ngen i. 14 O se kilanger o kadededa, me Sam poronedo
sapwilim a Ol, en wiala Saunkamaur pan sappa. 15 Meamen
me ponasa Iesus, me Sapwilim en Kot, nan Kot me kotikot
re a, o i ren Kot. 16 O kitail dedekier o kamelele limpok, me
Kot kotin wiai ong kitail. Kot me limpok, o me kin potopot
ni limpok, kin potopot ren Kot, o Kot kotikot re a. 17 Iet
unsok en atail limpok: Kitail pan aima ni ran en kadeik, pwe
duen i, iduen kitail nin sappa et. 18 Sota masak ni limpok,
pwe limpok melel kin kausa sang masak, pwe masak kin
kareda kamekam. Ari, me kin masak, nan a limpok saikenta
unsokala. 19 Kitail kin limpok, pwe i me kotin tapiadar pok
ong kitail. 20 Ma amen kin inda: I kin pok ong Kot, ap kin
sempok ong ri a, nan i me likam amen, pwe me kin sempok
ong ri a, me a kilanger, da a pan kak pok ong Kot, me a sota
kilanger? 21 A kusoned pot et kitail aleer sang re a, me i, me
pok ong Kot, en pil pok ong ri a.

5 MEAMEN me kamelele, me Iesus me Kristus, nan i me
ipwi sang ren Kot, o me kin pok ong me kaipwidi i, kin pil
pok ong, me ipwi sanger. 2 I me kitail asaki, me kitail pok
ong seri en Kot akan, ni atail pok ong Kot o oke a kusoned
akan. 3 Iet limpok ong Kot, atail kapwaiada a kusoned akan,
a a kusoned akan me sota apwal. 4 Pwe meamen, me ipwi
sang ren Kot, kin kaloedi sappa. Iet pai en pei, me kaloedier
sappa, atail poson. 5 Is me kaloedi sappa, kaidin i eta, me
kamelele, me Iesus Sapwilim en Kot? 6 I met, me kokido pil
o nta, Iesus Kristus; kaidin pil eta, pwe pil o nta. Ngen me
kadedeki, pwe Ngen melel. 7 Irail me silimen me kadede: 8
Ngen, o pil, o nta; irail kin minimin pena. 9 Ma kitail kamelele
kadede en aramas akan, nan kadede en Kot me lap sang,
pwe i en Kot a kadede me a kotin kadedeki sapwilim a Ol.
10 Me kamelele Sapwilim en Kot, a men kadede mi lole, me
so kin kamelele Kot, kin kalikame i, pwe a sota kamelele

kadede en Kot duen sapwilim a Ol, **11** A iet kadede o: Kot
me kotiki ong kitail er maur soutuk; a i song en maur mi ren
sapwilim a Ol. **(aiōnios g166)** **12** Me aneki Na, i me aneki maur,
a me sota aneki Sapwilim en Kot, a pil sota aneki maur.
13 Mepukat i inting wong komail er, pwe komail en asa,
me maur soutuk mi re omail, a komail, me poson mar en
Sapwilim en Kot. **(aiōnios g166)** **14** O iet at kaporopor kaperen:
Meakot kitail poeki re a duen kupur a, a kotin mangi kitail. **15**
A ma kitail asa, me a kotin mangi kitail, iran meakot kitail
poeki re a, kitail ap asa, me kitail pwais anekier, me kitail
kapakapaki. **16** Meamen me kilangada ri a wia dip, me so
imwilang mela, i en kapakapaki, Kot ap pan kotiki ong i
maur, ong ir, me so wia dip, me udan mela. A eu song en dip
mia, me imwilang mela, duen song en i sota inda, meamen
en kapakapaki. **17** Sapung karos me dip, a song en dip mia,
me sota imwilang mela. **18** Kitail asa, meamen me ipwi sang
ren Kot, sota kin wia dip; a me ipwi sang ren Kot, apapwali
pein i, a men sued o sota pan doke i. **19** Kitail asa, me kitail
tapi sang ren Kot, a sappa karos mi ni me sued. **20** A kitail
asa, me Sapwilim en Kot pwarador, kalolekong kitail er, pwe
kitail en asa i me melel, o kitail kisan i me melel, iei sapwilim
a Iesus Kristus. I me Kot melel o maur soutuk. **(aiōnios g166)**
21 Sama ko, kalaka pein komail sang dikedik en ani kan!

Ioanes II

1 IET ngai me laud o ranamau wong li lipilipil o na seri kan,
me i kin pokepoke melel; a kaidin ngai ta, pwe pil irail
karos, me asa melel, 2 Pweki melel o, me mi re atail, o a pan
mi re atail kokolata. (aiōn g165) 3 Mak o kalangan, o popol
pan mi re atail sang ren Kot Sam, o sang ren Iesus Kristus,
me Sapwilim en Sam ni melel o limpok. 4 I ap peren kida
kaualap, pwe i diaradar, me akai noum seri kan alialu wei ta
ni melel, duen atail aleer kusoned sang ren Sam. 5 Ari, i
poeki re omui, Maing, kaidin kusoned kap pot, me i inting
wong komui, a me kitail aleer sang ni tapi o kitail en pololol
pena. 6 A iet limpok, pwe sen alu weita duen a kusoned
akan. A met kusoned o, duen komail ronger sang ni tapi,
sen alialuta ia. 7 Men kotaue me toto pwara dong sappa,
me sota kin kadede, me Iesus Kristus wia uduk ala, i men
kotaue o kristus likam o. 8 Komail kalaka pein komail, pwe
omail pai, me komail dodok ong er, de salongala a komail en
ale pwaipwai pokon. 9 Meamen me dauli mepukat, o me
sota tengedi ong padak en Kristus, a sota paieki Kot; a me
tengedi ong padak o, i me paiekier karos, Sam o sapwilim a
Ol. 10 Ma amen ko dong komail, me sota wado padak et,
der kasamo long ong nan im omail, o der ranamaui i. 11
Pwe me kin ranamaui i, a pan pwaisaneki a wiawia sued.
12 Kasoi me toto mi re i, me i men inting wong komail, a i
sota pan wiaki ki kisin likau o ink, pwe i kaporoporeki, me i
pan pwara wong komail, kitail ap pan kasoi pena, pwe atail
peren en unsokela. 13 Ari, nain ri om li lipilipil seriko me
ranamau wong komui. Amen.

Ioanes III

1 IET ngai me laud o ranamau wong Kaius kompok, me
i kin pokopoke melel. 2 Kompoke pa i, i kin men, koe en
pwaida o roson ni wiawia karos duen ngen om me pwaida. 3
Pwe i peren kida kaualap, ri atail oko lao pwarado, katitiki
ong ia duen om melel o duen om kin alialu wei ta ni melel. 4
Sota ai peren me lapa sang met, ni ai rong duen nai seri kan,
me kin alu wei ta ni melel. 5 Kompoke pa i, me mau, me koe
kin wiai ong ri atail o pil men kairu kan, 6 Me katitiki ong
momodisou duen om limpok; me mau, ma koe pan sauasa
irail, duen me kon ong Kot. 7 Pweki mar a re kin koko wei ta,
sota tungole meakot ren men liki kan. 8 I me kitail en sauasa
song due met, pwe kitail en wia sauas pan melel. 9 Meakot i
intingki wonger momodisou, a Diotrepes me akasaumas
ong irail, sota duki ong kit. 10 Ari, i lao pwara wei, i pan
katamanki i a wiawia kan, me a kin wiada, pwe a kin lokaia
sued duen kit. A kaidin i eta, pwe pein i sota kin kasamo ri
atail ko, ap pil inapwiedi, me kin men apwali ir, o kasapok ir
ala sang nan momodisou. 11 Kompoke pa i, der idauen me
sued a me mau. Me kin wia me mau, me sang ren Kot, a me
kin wia me sued, sota kilanger Kot. 12 Demetrius indand
ren amen amen o pil ni melel. O kit pil kadededa, a koe
asa, me at kadede me melel. 13 Kasoi toto me mi re i, me i
kak inting wong uk, a i sota men intingki ink o men inting.
14 A i kaporoporeki, me koren, me i pan kilang uk, kita ap
pan kasokasoi pena. Popol en mi re om. Kompok kan kin
ranamau wong uk. Ranamauieki kompok kan mar arail.

Iudas

1 IUDAS, ladu en Iesus Kristus amen, o ri en Iakopus,
ranamau wong irail, me pilipildar o me kompoke pan
Kot Sam, o me nekinek ren Iesus Kristus. 2 Kalangan,
o popol, o limpok en rokalang komail! 3 Kompok kan, ni
ai ngongki kaualap, inting wong komail ekis, duen atail
dorela ni lamalam ta pot, i men inting wong komail o panaui
komail, en upaliki poson, me udan pangalang saraui kan. 4
Pwe aramas akai wailong ong, me ar pakadeik mia sang
mas o: Irail me doo sang Kot, o re kawukila mak en Kot,
ong kapwaiada inong sued en uduk, o re kamameki Kot o
atail Kaun Iesus Kristus, me iei eta Kaun. 5 Komail asaer
meakaros, ari so, i men kataman kin komail, me Kaun o
kotin sauasa sapwilim a aramas akan ren men Äkipten, a
mur a kotin kame ir ala, me sota poson. 6 O tounlang kai,
me sota kasampwaleki arail koa, ap muei sang udan deu
arail, a kotin nekid kin arail sal mata soutik ni wasa rotorot
ong ran en kadeik lapalap. (aïdios g126) 7 Dueta Sodom, O
Komora, o kanim akan, me mi imp ara, me pil nenenek
nin tiak ota, dueta ira, o inong iong uduk toror, ap wiala
kilel eu, ni ar kamekameki kisiniai soutik. (aiōnios g166) 8 I
dueta mepukat, me kalap auramen, kin kasaminela uduk, o
sota duki ong kaun o, lalaue me lingan akan. 9 A Mikael,
tounlang lapalap amen, ni a akamai ong tewil, akakamaiki
kalep en Moses, a sota kotin aingar ong lalaue o kadeikada
i, pwe a kotin masanier: Kaun en kotin kapung ong uk! 10
A mepukat kin lalaue, me re sasa; a meakan me re udan
asa, dueta man akan, me sota ar lamalam, kawela pein
irail. 11 Suedi ong irail! Irail weweid kier al en Kain, o re
lodi ong pakotaue en Pileam pweki moni, o ni ar kangudi
dueta Kora, re mekilar, 12 Ir pukat me kaopan omail kamadip
limpok kan, ni ar sokrau somasak o kamanga pein irail. Re
rasong dapok madekong kan, me ang kin wewa sili, o rasong
tuka, me so ta o so wa kan mia, me melar pan riapak, o
solar due'rail. 13 Re rasong iluk en matau, me pungpung
potpoteta, kapwereda pein ar kanamenok kan, rasong moal
en usu, ap nekinek ong rotorot soutuk. (aiōn g165) 14 Enok
kaisimen murin Adam pil kokop duen irail masanier: Kilang,
Kaun o kotido iang sapwilim a saraui kan, me kid ngeder. 15
Pwen kadeikada karos, o kapungada me sang Kot akan
karos, pweki ar dodok o wiawia sued akan, me re wiadar ni
ar doo sang Kot, o pil ar lokaia sued, me irail dipan akan
wiai ong i. 16 Mepukat kin lipaned o pilipil en pan moli ansau
karos, aki ar kapwaiada ar inong sued, o irail aklapalap
ni ar lokaia, o lipilipil sansal en aramas pweki moni. 17 A
komail, kompok kan, tamanda masan akan, me wanporon
en atail Kaun Iesus Kristus akan masanier mas o, 18 Ni
ar masani ong komail, me aramas lalaue pan pwarado ni
imwin ansau, me san Kot, ap kekeideki pein ar inong sued.
19 Ir pukat kin kamueit pasang saulang kan, irail me pali
uduk eta, a sota ngen arail. 20 A komail kompok kan, kaua
kida pein komail omail poson melel, o saraui, o kapakapaki
Ngen saraui. 21 Nekinek pein komail ni limpok en Kot, o
kaporoporeki kalangan en atail Kaun Iesus Kristus ong maur
soutuk. (aiōnios g166) 22 O akai irail me peikasal, komail kadek
ong, 23 Saro kin ir wei sang nan kisiniai o dore ir ala. O
kadek ong me tei kan ni masak. O komail pil suedeki likau
samin en pali uduk. 24 A i me kak pera komail, sang omail
pan depikelekel, o kamotan di ong komail mon a lingan,
makelekel, o pereperen, 25 I Kot eta Saunkamaur patail, ren
Iesus Kristus atail Kaun lingan, lomin, o wiawia, o manaman
en ko ong, met o potopot eta kokolata! Amen. (aiōn g165)

Kaudial

1 IET kasale pan Iesus Kristus, me Kot kotiki ong i, en
kasale ong sapwilim a ladu kan meakai, me pan wiaui
met koren. A kotin poronela sapwilim a tounlang, me a kotin
kasaleki ong sapwilim a ladu Ioanes. **2** Me kadedeki masan
en Kot, o kadede pan Iesus Kristus karos, me a kilanger. **3**
Meid pai, me wadokedi o ir, me rong masan en kokop akan,
o nekinekid me intingidier lole, pwe ansau me koren. **4** Iet
ngai Ioanes, ong momodisou isu nan Asien: Mak o popol
ong komail sang ren i, me kotikot met, o me kotikot mas o, o
me pan kotido, o sang ren Ngen isu, me kotikot mon mol
a, **5** O sang ren Iesus Kristus, me saunkadede melel, me
meseni ren me iasadar sang ren me melar akan, o Kaun
en nanmarki en sappa kan, me kotin kupura kitail o widen
sang kitail dip atail ki nta, **6** O kotin wia kin kitail er samero
ong Kot o Sam a. Lingan o manaman en mi re a kokolata!
Amen. **(aiōn g165)** **7** Kilang, a kotido nan dapok kan, o mas
karos pan kilang i, o irail me doke i, o kainok en sappa karos
pan sangesangki i. Melel, Amen. **8** Ngai Alpa o Omeka,
me Kaun Kot kotin masani, me kotikot eta, o me kotikot
mas o, o me pan kotido, iei Dinkel amen. **9** Ngai Ioanes, ri
omail, o omail warok ni kamekam, o ni wei, o ni atail auiaui
Iesus, i lel dong nin dake o, me ad a Patmos, ki masan en
Kot o kadede pan Iesus. **10** Ngen saraui kotikot po i ni ran
en Kaun, i ap rongadar mur i ngil laud eu, me rasong ngil
en koronete masani: **11** Me koe kilang, intingiedi nan puk
eu, ap kadar wong momodisou isu en Episus, o Smirna, o
Perkamus, o Tiatira, o Sardes, o Piladelpia, o Laodisea. **12** I
ap soupei ong, en kilang ngil o, me kasoi ong ia. A i lao
soupeilar, i kilang lamp kold isu. **13** O nan pung en lamp
akan amen mia, me rasong Nain aramas, likauie kida likau
eu, me leldi ong aluwilu a, o lukom kida ni maramar waiwai
kold eu. **14** A kadokenmai o pit en peipei puetepueteta wun
en sip puetepuet, o rasong sno, o silang i rasong umpul
en kisiniai, **15** O aluwilu a rasong pras lingan likamata a
lingaling nan kisiniai, o kapitie rasong ngirsok en pil toto. **16**
O ni lim a pali maun usu isu mia, o sang nan silang i kodlas
kong o au a riau u wei sang, o silang i rasong katipin, sirang
kelailia. **17** A ni ai kilang i, i ap pupedi ni aluwilu a dueta
mela amen. O a kotikidang po i lim a pali maun mamasani:
Ender masak, ngai men mas o men mur. **18** O me maur
men, o ai melar amen, ari kilang, i memaureta kokolata, o
men kapir en mela o wasan mela mi re i. **(aiōn g165, Hadēs g86)**
19 Koe ari intingiedi meakan, me koe kilanger, o me mier, o
me pan wiaui mur. **20** Wewe en usu isu, me koe kilanger
nan pa i pali maun, o lamp kold isu. Usu isu, iei tounlang en
momodisou isu, o lamp isu, iei momodisou isu.

2 INTING wong tounlang en momodisou en Episus: Iet
masan en i, me kolekoleta ni lim a pali maun usu isu, o
me kin weweid nan pung en lamp kold isu. **2** I asa om wiawia
kan, o om dodok, o om dadaurata, o duen om sota kin mauki
me sued akan, o koe kasaui ir adar, me akawanporon, a me
so, ap diar ir ada me likam. **3** O koe kin kanongama ong o
kadokeki mar ai, ap sota pangadar. **4** A iet me I suedeki re
om: Koe muei sanger tapin om limpok. **5** Koe ari tamanda,
me koe pupe wei sanger, o kalula, o kapwaiada wiawia en
mas o; a ma so, I pan ko dong uk, kasau wei sang om
lamp sang ni deu a, ma koe sota kalula. **6** A iet me koe kin
wia, koe kin suedeki wiawia en nain Nikolaus akan, me I
pil kin suedeki. **7** Me salong a mia, i en rong, me Ngen o
masani ong momodisou kan! Me dadaurata, I pan ki ong i,
en tungole sang tuka en kamaur, me mi nan paradis en Kot.
8 Inting wong tounlang en momodisou en Smirna: Iet masan
en men mas o men mur, me melar ap mauredar. **9** I asa
om kamekam, o om samama ari so, koe me kapwapwa, o
lalaue en ir, me kin inda, dene irail men Sus, a kaidin irail
men Sus, pwe pwin en Satan eu. **10** Koe der masak, me
koe pan kalokolokki. Kilang, tewil o pan kaselong ong nan
imateng akai komail, pwe komail en kasongesong, o komail
pan kalokolok ran eisok. Dadaurata lel mela. I ap pan ki ong
uk mar en maur soutuk. **11** Me salong a mia, i en rong, me
Ngen o masani ong momodisou kan! Me dadaurata, sota
pan kamekam kila mela kariau. **12** Inting wong tounlang en
momodisou en Perkamus: Iet masan en me na kodlas kong
o au riau mia: **13** I asa, wasa koe kauson ia, ni wasan mol en
Satan, o koe kin podidi ong mar ai, o koe sota kamama kida
om poson ia pil so ni ran oko, me Antipas, ai saunkadede
melel men, kamekamelar nan pung omail, wasa Satan kin
kauson ia. **14** A ekis tikitik ta, me I suedeki re om: Akai mi
re om, me kin apwali lamalam en Pileam, me padaki ong
Palak, en kasedi ong mon kadaudok en Israel kasapung par,
ren tungole kisin man, me olu onger dikedik en ani kan, o
ren nenek. **15** O pil akai mi re om, me pil apwali lamalam en
nain Nikolaus akan. **16** Ari, kalula! A ma so, I pan madang
wong uk o pepei ong irail ki kodlas en au ai. **17** Me salong a
mia, i en rong, me Ngen o masani ong momodisou kan!
Me dadaurata, I pan ki ong i mana sosansal, o I pan ki ong
i takai puetepuet eu o nan takai mar kap intingidier, sota
amen me dedeki, i eta, me pan ale. **18** Inting wong tounlang
en momodisou en Tiatira: Iet masan en me Sapwilim en Kot,
me silang i rasong umpul en kisiniai o aluwilu a rasong pras

lingan. 19 I asa om wiawia kan, o om limpok, o om poson, o
om papa, o om kanongama, o duen om wiawia men mur, me
toto sang men mas. 20 A iet me I suedeki re om: Koe kin
mueid ong li Isepel, me kin inda duen pein i, dene i saukop
amen, me kin padaki o kotaue nai ladu kan, ren nenek, o ren
tungole, me olu ong dikedik en ani. 21 O I ki ong i er ansau
en kalula, a a kang kalukila a nenek. 22 Kilang, I pan kasedi
i nan los, o irail me kin kamal re a, nan kamekam lapalap,
ma re sota pan kalukila wiawia en Isepel akan. 23 O I pan
kamekila na seri kan kamekam eu. Ari, momodisou karos
pan asaki, me ngai i, me kin irerong nan mudilik o mongiong
kan, o I pan ki ong amen amen komail iran omail wiawia
kan. 24 A I indai ong komail tei kan, me mi Tiatira, karos me
sota apwali lamalam wet, me so dedeki widing en Satan,
duen ar lokaia. I sota pan ki ong komail eu katoutou pa'mail.
25 A me mi re omail, kolekoleta, I lao pwarado. 26 O me
dadaurata o me kanekid ai wiawia kan lel imwi, i me I pan
kasapwilada pon wei kan. 27 A pan kaun kida ir sokon mata,
due dal en saupal kin ola kaualap, o due I pil aleer mana
sang ren Sam ai, 28 I ap pan ki ong i usu ran. 29 Me salong
a mia, i en rong me Ngen o masani ong momodisou kan!

3 INTING wong tounlang en momodisou en Sardes: Iet
masan en me Ngen en Kot isu o usu isu mi re a: I asa
om wiawia kan, o me mar en maur mi re om, a so, koe
melar. 2 Pirida, katenge me lua, me nok mela, pwe I sota
diaradar, me om wiawia kan unsokela ren ai Kot. 3 I me
koe en tamanda, duen koe tungoler, o ronger, o kanekid, o
kalula. Ma koe sota pan pirida, I pan pwarado due lipirap
amen, o koe pan sasa auer, me I pan pwara dong uk. 4 A
mar malaulau mi re om nan Sardes, me sota kapwelepwel
lar ar likau kan, re pan alialu re i nan likau puetepuet, pwe re
kon ong. 5 Me dadaurata, pan kapwad kida likau puetepuet,
o I sota pan irise sang nan puk en maur mar a. O I pan
kadede mar a mon Sam ai o mon na tounlang kan. 6 Me
salong a mia en rong, me Ngen o masani ong momodisou
kan! 7 Inting wong tounlang en momodisou en Piladelpia: Iet
masan en me saraui, me melel, me men kapir en Dawid mi
re a, me kin ritingida, o sota amen, me kak ritingidi, o me kin
ritingidi, o sota amen, me kak ritingida. 8 I asa om wiawia
kan. Kilang, I ki ong uk er wanim ritidar eu o sota amen,
me kak ritingidi, pwe om kel me tikitik, o koe kin kanekid ai
masan, o koe sota kamam kidar mar ai. 9 Kilang, I kanain
kin uk akai, me udan pwin en Satan, kisan irail, me akasus,
a so, re likam. Kilang, I pan kainong ir do, en pongi ni nä om,
o ren asa, me I kin pok ong uk. 10 Aki om kanekid ai masan
en kanongama, I pil pan kanekid uk ni auer en kasongesong,
me pan udong toun sappa karos, en kasongesong irail,
me kauson sappa. 11 I pan pwarado madang. Kolekol, me
koe anekier, pwe sota amen en kulia sang mar om. 12 Me
dadaurata, I pan wiaki i ur eu nan tanpas en ai Kot, o a
solar pan pedoi sang kokolata. I pan inting po a mar en ai
Kot, o ad en kanim en ai Kot, Ierusalem kap, me peidido
sang ai Kot nanlang o mar ai kap. 13 Me salong a mia, en
rong, me Ngen o masani ong momodisou kan! 14 Inting
wong tounlang en momodisou en Laodisea: Iet masan en
me maraneki Amen, me saunkadede lelapok melel, me tapin
dodok en Kot. 15 I asa om wiawia kan, koe sota karakar o pil
sota lamelamur. I men, koe en lamelamur de karakar! 16 Ari,
koe me lou, a kaidin karakar de lamelamur, I ap pan mus kin
uk wei sang nan au ai. 17 Pwe koe inda: Ngai kapwapwa, i
anekier kapwa kan, o i sota kin anane meakot, ap sasa,
me koe sakanekan, o so konekon, o samama, o maskun, o
kiliso. 18 I panaui uk, koe en neti sang ia kold lingan, aki
kisiniai, pwe koe en kapwapwala, o likau puetepuet, pwe
koe en likauie uk, o kanamenok pan om kiliso der sansal, o
wini en mas o, men elieliki mas om, en kilang wasa. 19 I kin
kapung ong o kaloke karos, me I pokepoke. Koe nantiong
kalula! 20 Kilang, I kin u pan wanim o letelet. Meamen pan
rong ngil ai, ap ritingida wanim o, I pan pedelong re a, ap
iang i mot ong ras saraui, o a iang ia. 21 Me dadaurata, I
pan ki ong i, en iang, ia mondi pon mol ai, dueta ngai pil
dadaurata, ap iang Sam ai mondi pon mol a. 22 Me salong a
mia, i en rong, me Ngen o masani ong momodisou kan!

4 MURIN mepukat i kilanger kasansal eu: Kilang, wanim eu
ritidar nanlang, o ngil, me i ronger mas, dueta koronete
eu kasokasoi ong ia: Koda dong met! I pan kasale ong uk,
me pan wiaui mur en mepukat. 2 Ngai pitipit katia Ngen.
A kilang, mol eu mi nanlang, o amen kotidi pon mol o. 3
A sansal en me kotidi poa rasong takai Iaspis o Sardis o
aia me liteui mol o, me sansal dueta takai smarakd. 4 O
mol o kapilki pena mol rieisok paieu, o lapalap riek pamen
kotikot poa, likau kida likau puetepuet o nin kida nin kold. 5
O sang ni mol o liol, o ngil akai, o nansapwe kai use wei
sang, o lamp isu umpumpul mon mol o, iei Ngen isu en Kot.
6 O mon mol o dueta sed eu, me rasong klas o kristal, o
nan warong en mol o, o impan mol o man maur pamen,
me rok ki por en mas mo ar o mur ir. 7 Man en mas me
rasong laien amen, o man kariamen rasong kau ol amen, o
man kasilimen kar i rasong aramas, o man kapamen rasong
manpir ikel. 8 O man maur pamen ko pa en pir wonu mi ren
amen amen, me rokki por en mas ni kaila o lole, o re sota
nenenla ni ran o ni pong, indinda: Me saraui, me saraui, me

saraui, Kaun Kot, Kaun en meakaros, me kotikot mas, o
me kotikot met, o me pan kotin pwarado. 9 Ari man maur
oko, lao pan kalinganada, o kakaki, o danke i me kotidi pon
mol o, me ieias soutuk, (aiōn g165) 10 Me lapalap riek pamen
ap pan poridi ong i, me kotidi pon mol o, o re pan pongi i,
me ieiasata kokolata, o re pan pwilikidi mar ar mon mol o,
indada: (aiōn g165) 11 Komui Maing, at Kaun, o at Kot, me
kon ong, en linganla, o kakala, o manaman, pwe ir me kotin
kapikadar meakan karos o pweki kupur omui re mia kier o
wiaui kidar.

5 O i kilanger nan lim pali maun, en me kotidi pon mol o,
puk eu, intingidier lole o liki o katengeki pena men kateng
isu. 2 O i kilang tounlang kelail amen, pepeidokki ngil laud:
Is me kon ong pak pasang puk o, o lapwada a men kateng
kan? 3 A sota amen, me mi nanlang de nin sappa, de pan
sappa, me kak ong pak pasang puk, o udial i. 4 Ari, i ap
sangesang kaualap, aki sota amen, me diarokadar, me kon
ong, en pak pasang puk o, de udial i. 5 O amen ren me
lapalap akan masani ong ia: Koe der sangesang! Kilang,
Laien, me udan kainok en Iuda, tapin Dawid, me pwaidar ni
a peipei, pwen kon ong, pak pasang puk o, o lapwa sang
men kateng isu. 6 O i kilang nan warong en mol o nan pung
en man pamen o nan pung en lapalap akan Sippul amen u
due kamekamelar, me ose isu o por en mas a isu mia, iei
Ngen en Kot isu me pakadaralang dol en sappa karos. 7 A
kotido, ap kotiki sang puk o ni lim a maun en me kaipokedi
pon mol o. 8 A ni a kotin aleer puk o, man maur pamen, o
lapalap riek pamen poridi ong mon Sippul o. Amen amen
re irail kolekol a arp o dal kold, me dir en potik en isis, iei
kapakap en saraui kan. 9 Irail kauleki kaul kap pot indinda: Ir
me kotin kon ong, kotikida puk o, o lapwada a men kateng
ko, pwe komui kamatalar o neti ki ong Kot nt' omui sang ni
kainok karos, o lokaia karos, o men liki karos, o wei karos.
10 O kotin wia kin irail la wei eu ong atail Kot, pwen samero
kan, o re pan nanmarki nin sappa. 11 O i kilanger o i ronger
ngil en tounlang toto impan mol o, o man maur ko, o lapalap
oko; irail me ngederenia nen nen o kid kid, 12 Irail indinda
ni ngil laud: Sippul o me kamekamelar, me kon ong aineki
manaman, o kapwa, o erpit, o kel, o kaka, o lingan, o pai
kan. 13 Ir karusia nanlang, o sappa, o pan sappa, o pon
madau, o aude pan arail karos, i ronger me re indinda:
Me kotidi pon mol o, o Sippul en kapinganla, o kakala, o
kalinganada o manaman kokolata. (aiōn g165) 14 Man maur
pamen masani: Amen, O lapalap akan poridi ong pongi i.

6 I kilang ni en Sippul a lauad pasang eu ren kateng isu, o
i ronger amen ren man pamen masanieki ngil me rasong
nansapwe: Kodo! 2 I ap kilanger os puetepuet amen, o
me mondi poa kasik katieu mi re a, o mar eu ko ong i, i
ari koti wei, pwen kalokaloedi. 3 Ni a lauad pasang kateng
kariau, i ap ronger man kariamen masanier: Kodo! 4 Amen
os me waitata ap pwarado, a me mondi poa a muei ong i, en
kawela muei mau nin sappa, o tou a kan pakamekam pena,
a kodlas kalaimun me pangalang i. 5 Ni a lauad pasang
kateng kasilu, i ronger man kasilimen masani: Kodo! I ap
kilanger os tontol amen, o me mondi poa, men tenok mi ni
lim a. 6 O i ronger ngil eu nan pung en man pamen indinda:
Song en wit eu denar eu, o song en korn silu denar eu, a le
o wain der kawela! 7 A ni a lauad pasang kateng kapaieu, i
ronger ngil en man kapamen masani: Kodo! 8 I ap kilanger
os pasas, o me mondi poa, mar a Mela, o wasan mela me
idauen i. A kapi ong i en kaunda pakis eu en sappa, en
kamekila kodlas, o isesol, o mela, o ren man laualo en sappa
kan. (Hadēs g86) 9 A ni a lauad pasang kateng kalimau, i
kilanger pan pei saraui ngen en me kamekila masan en Kot,
o ar kadede, me re wia. 10 Irail likelikwirki ngil laud indinda:
Arai da, Maing, Kaun saraui o melel, komui so kadeikada o
iki kin nt' at ong irail, me kauson sappa? 11 Likau puetepuet
me pangalang irail karos, o a kotin masani ong irail, ren
moleilei mas ekis, a lao iang ar o ri ar akan unsokelar, me
pan kamekamela dueta pein irail. 12 O i kilanger ni a lauad
pasang kateng kawonu, rerer en sappa lapalap ap wiaui,
katipin rotala dueta likau tontol, wunen eu o maram waitatala
dueta nta. 13 O usu en lang akan pupedi ong sappa, due
tuka pik pot kasedi wa kan me pul, ni a tuälok ki ang ma, 14
O lang kasaula dueta kisin likau ni a limlim pena, o nana
karos o dake karos torak sang deu ar, 15 O nanmarki en
sappa kan, o monsap, o saumas akan, o kapwapwa kan, o
me kelail, o ladu kan karos, o maio kan rukila nan por o pan
paip en nana kan. 16 Ap indang nana o paip akan: Pupedi
po at o pwain kidi sang mon silang en i me kotidi pon mol o,
o sang ni ongiong en Sippul. 17 Pwe a leler ran lapalap en a
ongiong; o is me pan kak pwaida?

7 MURIN met i kilanger tounlang pamen uda ni kaim en
sappa paieu kolekol ang paieu en sappa, pwe ang ender
ipuip dong sappa, de pon sed, de nin tuka pot. 2 O i kilanger
amen tounlang pwarada sang ni mas en lang, kilelekidi kilel
en Kot ieias. A likwirki ngil laud ong tounlang pamen, me
udan kawela sap o sed, 3 Indinda: Der kawela sappa de
madau, de tuka kan, a lao kileledier ladu en at Kot akan ni
tam ar! 4 Ngai ari rongadar arail wadok me kileledier me
lop panen pakid sang nin kainok en Israel akan karos. 5
Sang ni kainok en Iuda nen riakid kileledier, sang ni kainok

en Rupen nen riakid, sang ni kainok en Kat nen riakid, 6
Sang ni kainok en Aser nen riakid, sang ni kainok en Naptali
nen riakid, sang ni kainok en Manase nen riakid, 7 Sang ni
kainok en Simeon nen riakid, sang ni kainok en Lewi nen
riakid, sang ni kainok en Isasar nen riakid, 8 Sang ni kainok
en Sepulon nen riakid, sang ni kainok en Iosep nen riakid,
sang ni kainok en Peniamin nen riakid. 9 Murin mepukat i
kilanger pokon kalaimunia, sota amen me kak wadokedi
sang ni wei karos, o kainok karos, o men liki karos, o lokaia
karos, o mon mol o, o mon Sippul likau kida likau puetepuet
o paini ni lim ar, 10 O re ngil laudeda indinda: Kot kamaur
pat, me kaipokedi pon mol o o Sippul. 11 Tounlang karos
u kapil pena mol o, o lapalap akan, o man pamen, irail
pori kidi mas ar mon mol o, pongi Kot, 12 Indinda: Amen!
Pai, o lingan, o erpit, o danke, o wau, o roson, o manaman
ong atail Kot kokolata! Amen. **(aiōn g165)** 13 O amen ren me
lapalap akan sapeng masani ong ia: Is irail me likau kida
likau puetepuet, o irail kodo sang ia? 14 I ap potoan ong
i: Maing, komui mangier. A sapeng ia: Ir me pwaida sang
ni kaankamekam, o re lope ar likau, o kapwad kida ntan
Sippul. 15 I me re mikier mon mol en Kot, o papa i ni ran
o ni pong nan sapwilim a im en kaudok, o me kaipokedi
pon mol o, pan apapwali irail. 16 Irail solar pan men manga
potopoteta, o solar men nim pilada, o katipin solar pan daker
ir, de eu song en karakar pan lel. 17 Pwe Sippul ni warong
en mol o pan kotin wia sile parail, o a pan kalua ir wong ni
pil en maur, o Kot pan lim wei sang pil en mas arail.

8 NI a lauad pasang kateng kaisu, kaporamen wiaui nanlang
alep en auer. 2 O i kilanger tounlang isimen, me uda mon
Kot, o koronete isu pangalang irail. 3 Amen tounlang me
kotido u pon pei saraui, dal kold, men isik potik, mi re a;
potik isis toto pangalang re a, pwen kamanada kapakap en
saulang kan, me mi mon mol o. 4 Ad in isik iangaki kapakap
en me saraui kan adidalang Kot sang ni lim en tounlang o. 5
Tounlang ari aleda dal en potik o, ap aude kida kisiniai en
pei saraui, ap kasedi ong sappa; ari, nansapwe, o ngil akan,
o liol, o rerer en sappa wiauier. 6 A tounlang isimen, me ar
koronete isu mia, kaonopadang pepeuk. 7 Men mas pepeuk
koronete, akel o kisiniai iangaki nta ap wiauier o pisikindi
lang sappa; a silekis eu en sappa rongala, o silekis eu en
tuka rongala, o rä karos rongala. 8 O tounlang kariamen
pepeuk koronete ap likamata nana lapalap eu isisiki kisiniai
ap pisikindi lang madau; a silekis eu en madau ap wialar
nta. 9 O silekis eu en tou a maur melar nan sed, o silekis eu
en sop akan olar. 10 A tounlang kasilimen pepeuk koronete,
usu lapalap ap pupedi sang nanlang likamata ser umpumpul
eu pupedi pon silekis eu en pilap akan o utun pil akan. 11 Ad
en usu o Sadik; silekis eu en pil akan ap sadikalar, o aramas
toto mekilar pil aki ar sadik. 12 A tounlang kapamen pepeuk
koronete, silekis eu en katipin, o silekis eu en maram, o
silekis eu en usu kan ap olar. Silekis eu ari rotongala o ran
solar marain ni a silekis eu o pil dueta pong. 13 O i kilanger
o ronger ikel amen pipir nan warong en lang, indindaki ngil
laud: Apwal, apwal, apwal ong irail, me kaukausonta sappa,
pweki ngil en koronete en tounlang silimen, me pan pepeuk
mur.

9 TOUNLANG kalimen pepeuk koronete, i ap kilang usu
en lang eu, me pupedi ong sappa, o ki en wasa lol me
pangalang i. **(Abyssos g12)** 2 A ritingida au en wasa lol, adiniai
ap adida sang nan wasa lol o, dueta adiniai en um kalaimun,
o katipin o pan lang rotorotala, pweki adiniai en wasa lol.
(Abyssos g12) 3 O mansiek kan me pwarado sang nan adiniai,
rap paraparalang sappa, o manaman pangalang irail dueta
skorpion en sappa. 4 A masani ong irail, ren der kawela rä
nan sap, de tuka ta tontol, o pil so tuka laud, a aramas akan
ta, me so kileleki kilel en Kot ni tam arail. 5 A so muei ong
irail, en kame ir ala, a ren kaloke irail saunipong limau; o ar
wairok me laud dueta lip en skorpion, ma a pan ke aramas
amen. 6 Ni ran puko aramas pan rapaki mela, ap sota pan
diarada; o re pan inong iong mela, a mela pan tang wei
sang irail. 7 Mom en mansiek kan dueta os, me onoper
mauin, o pon mong arail meakot, me rasong mar kold, o
mas ar dueta mas en aramas. 8 Pit en mong arail rasong
pit en mong en li, o ngi arail dueta ngi en laien. 9 Pere
me mi re'rail dueta pere mata, o ngirsok en pa arail dueta
ngirsok en war, me os toto me tangaki wong nan mauin. 10
O iki'rail dueta skorpion, o ose ar mia, o re keleki iki'rail, o
re kin kame aramas saunipong limau. 11 O arail nanmarki
ani en kadar en wasa lol, ad a ni lokaia en Ipru Apadon,
a ad a ni lokaia en Krik Apolion. **(Abyssos g12)** 12 Ari, tapin
apwal akan daulier, a kilang, pil riau pan pwarado mur. 13
Tounlang kawonemen pepeuk koronete, i ap rong ngil eu,
me tapida sang nan ose paieu en pei saraui, me mi mon
Kot. 14 Amen indang tounlang kawonemen, me a koronete
mia: Lapwada tounlang pamen, me salidier ni kailan pilap
Oiprat. 15 Ari, tounlang pamen oko sapdokalar, me onoper
ong auer, o ran, o saunipong, o par, pwe ren kamela silekis
eu en aramas akan. 16 Wadawad en tounpei, me dake os
riasap; o i ronger duen toto ar. 17 Iduen ai kilanger os akan
ni kasansal o, o irail, me mod po arail, pere pras arail dueta
kisiniai, me meimei o dueta swepel, o mong en os oko dueta
mong en laien; o sang ni au arail kisiniai, o ad, o swepel kin

adewei. 18 Kariapa silu pukat silekis eu en aramas akan, me
kamekilar, kisiniai, o ad, o swepel, me adewei sang ni au
arail. 19 Kelail en os akan mi nan au ar, o ni padaik arail,
pwe padaik arail dueta serpent kan, o mong ar mia, o re
kamekamki ir padaik ar. 20 A luan aramas akan, me so
kamekilar kamekam pukat, kang kaluki wiawia en pa arail,
pwe ender pongi ong tewil akan o dikedik en ani, me wiaki
kold, o silper, o pras, o takai, o tuka, me so kak ngar wasa, o
so rong wasa, o so alialu. 21 Irail sota kaluki ar kamela, o ar
wun ani, o ar nenek, o ar lipirap.

10 O I kilanger amen tounlang kelail, me kotidido
sang nanlang, me likauida dapok eu, o aia mi pon
kadokenmai, o silang i dueta katipin, o aluwilu a dueta ur
kisiniai. 2 Ni lim a kisin puk mia, me papak pasang, o aluwilu
a pali maun sokedi pon madau, a pali maing pon sappa, 3 O
a kotin molipe kida ngil laud, due laien amen ni a weriwer, o
ni a molipeer, nansapwe isu ap ngiringir. 4 A nansapwe isu
ngiringiridar, i men inting, i ap rong ngil eu sang nanlang
masani: Katenge meakan, me nansapwe isu masanier, der
inting ir edi! 5 Tounlang o, me i kilanger u pon madau o
sappa, puekada lim a pali maun, 6 Ap kauki i, me ieiasata
soutuk, me kotin kapikadar lang o meakan mi lole, o sappa o
meakan mi lole, o madau o meakan mi lole, me solar pan
ansau. (aiōn g165) 7 A ni dokan ngil en tounlang kaisimen ni a
pan pepeuk, iei ansau karir pan Kot kaunsokalar, duen a
kotin kokop ong sapwilim a ladu saukop akan rongamau o.
8 Ngil o, me i ronger sang nanlang, a pil masani ong ia er
masani: U ko wei, aleda kisin puk, me papak pasanger, ni
lim en tounlang, me uda pon madau o pon sappa! 9 Ari, i ap
ko wong tounlang o, potoan ong i, en ki dong ia kisin puk o.
A masani ong ia: Ale, ap kangala, a pan kasadikala kaped
om, a ni au om a pan iau dueta onik. 10 I ap aleer kisin puk
o sang ni lim en tounlang ap kangalar. Ari, nan au i me iau
due onik, a murin i kanger, kaped i ap sadikalar. 11 A masani
ong ia: Koe nok pil kokopada iran men liki kan, o aramas
akan, o lokaia kan, o nanmarki toto.

11 O MEN song dueta sokon pot pang dong ia. Amen
inda: Uda, song im en kaudok en Kot, o pei saraui,
o irail me kaukaudok lole! 2 A kapil penan im en kaudok
kasela liki o der song, pwe a pangalanger men liki kan o
kanim saraui re pan kakaue saunipong paeisok riau. 3 O I
pan kamanada nai saunkadede riamen, o ira pan kokop
wei ran kid riepuki woneisok, likau kida likau tol. 4 Ira tuka
olip riapot o lamp riau, me mimi mon Kaun en sappa. 5 Ma
amen men kame ira, kisiniai pan lus wei sang nan au ara, ap
karongala naira imwintiti kan. O ma amen men kame ira, a
pan kamela. 6 Ira manaman ong en pinala lang, pwe ede
katau arain ara kokopada, o ira kaun en pil, ira kak kawuk
ong nta pil akan o kame ki sappa song en kamekam karos,
due ira inong iong. 7 Ira lao kanikiela ara kadede, man o,
me pan pwarada sang wasa lol, pan pei ong ira, kaloe ira di,
kame ira la. (Abyssos g12) 8 O kalep ara pan wonon nani al en
kanim lapalap, me ad a ni karaseras Sodom o Äkipten, wasa
ar Kaun pil kalopular. 9 Ari, me toto sang ren men liki kan, o
kainok, o lokaia, o aramas akan pan kilang kalep ara ran silu
alep, o irail sota pan mueid ong, me ara kalep pan saredi
nan sousou. 10 O irail, me kaukauson sappa, kaneket kin ira
o pereperen, re pan pakisakis pena, pwe saukop riamen
et kin kaloke irail, me kaukauson sappa. 11 A murin ran
silu alep maur sang ren Kot pil til wong lol ara, rap u ni nä
ara, a irail, me kilang ira, masakada kaualap. 12 O i ronger
ngil laud eu sang lang mamasani ong ira: Koma koda dong
met! Ira ap kokidalang dapok, o imwintiti ara kilang ira. 13 Ni
auer ota sappa rerer kaualap, eisokkis eu en kanim olar ni
rerer, o mar isekid en aramas mekilar, me tei kan masakalar,
rap landar Kot en lang. 14 Kamekam kariau wiauier. Kilang
kamekam kasilu me pan pitipit wiaui. 15 Tounlang kaisimen
pepeuk koronete. Ngil laud ap wiauier nanlang indinda: Wein
sappa id wialar wein atail Kaun o sapwilim a Kristus. A pan
kotin kaunda kokolata. (aiōn g165) 16 A lapalap riek pamen,
me ariri Kot pon mol arail, rap pupedi ni silang ir pongi Kot
masani: 17 Se danke komui, Maing Kot, Kaun en meakaros,
me kotikot metet, o me kotikot mas o, pwe re kotin aleer
ar manaman lapalap, o kotin Nanmarki lar. 18 O wei kan
makaradar, a ar ongiong leler, o a leler ansaun melar akan
pakadeik, o a leler ansau en katingi sapwilim omui ladu
saukop akan o saraui kan; irail, me lomwineki mar ar, tikitik
kan o lapalap akan, o en kawe irail, me kin kawela sappa.
19 Im en kaudok en Kot, mi nanlang, ritidar, o kopa en inau
pingngar nan im en kaudok o; a liol, o ngil akan, o nansapwe
kan, o rerer en sappa, o akel lapalap wiauiedar.

12 KILEL lapalap eu pingngar nanlang: Li amen linganeki
katipin, o maram pan nä a, o a mareda usu eisokriau.
2 A liseanlar, a weriwer en naitik, waiwairok en sapedokla
sang. 3 Pil eu kilel pingngar nanlang: Kilang, drake lapalap
waitata, monga me isu, o salong a eisok, o mar isu pon
mong a. 4 O a padaik urakiwei silekis eu en usu en lang, ap
sipedi ir ong sappa. O drake uda mon li o, me pan naitik,
pwe lao a naitiker, a en katalala na seri. 5 Ari, a naitikadar
na seri ol, me pan kaun kida kainok karos sokon mata; ari,
na seri peukadalang Kot ong mol a, 6 Li o tang wong sap
tan, me deu a onoper ren Kot, iei wasa o re kin kamanga i

ran kid riepuki woneisok. 7 Mauin pwaidar nanlang. Mikael o
sapwilim a tounlang kan mauini ong drake o, o drake o na
kan mauini ong. 8 A re so pwaida o solar deu ar nanlang.
9 O drake lapalap pisikindila, iei serpent, me ad a Tewil o
Satan, katiamau pan sappa karos, i me pisikindi lang sappa,
o na kan iang i pisikindila. 10 O i ronger ngil lapalap eu
nanlang indinda: Metet me pwaidar kamauapan, o wiauipan,
o wei en atail Kot, o manaman en sapwilim a Kristus, pwe
karaune pan ri atail pisikindila, me kin karaun kin irail mon
Kot ni ran o ni pong. 11 A re kaloedi i aki ntan Sippul o, o
pweki masan en ar kadededa lamalam; o re so pok ong
maur arail lao lel ong mela. 12 I me lang en perenda, o
komail me kaukauson lole! A mesued ong sappa o madau,
pwe tewil me kodilang komail, makarada kaualap, pwe a
asa, me a ansau me motomot. 13 Drake o ni a kilanger,
me a pisikindier sappa, a kansore li, me naitiker seri ol. 14
Pa riau en manpir ikel lapalap, me pangalang li o, pwen
pirlang deu a nan sap tan, wasa o a pan nekinek ia ansau
eu, o ansau kan, o alep en ansau, doo sang mas en serpent
o, wasa a pan kamanga ia. 15 A serpent o kusepoke wei
sang nan au a ong li o pil, dueta pilap pot, pwen kapwiliki
wei li o. 16 A sappa puporki li o, o sappa sara pasang au
a nimala pilap o, me drake o kusepoke wei sang nan au
a. 17 O drake makar pan li o, ap kola, en mauini ong luan
kadaudok a, me kin nekidala kusoned en Kot akan o koledi
kadede pan Iesus. A ngai uda pon pik en oror.

13 I AP kasinenda pon pik en oror o kilanger man amen
pwaradar sang nan madau, me a ose ek o monga isu
mia, o mar eisok mier pon ose kan, o ni monga ad en lalaue
kan. 2 Man o, me i kilanger, dueta parder amen, o nä a
dueta nä en pär amen, o au a rasong au en laien. O drake ki
ong i a kelail, o mol a, o a manaman lapalap. 3 O i kilanger
monga eu dueta kamekamelar, ari so, a kamekam motier, a
toun sappa karos puriamuiki man o. 4 Irail ari pongi ong
drake, pwe a kapieki man o a kelail, o re pongi ong man o
indinda: Is me rasong man o? O is me pan kak mauini ong
i? 5 O a pang ong i au en suai lapalap, o en lalau eu, o a
pang ong i, en mimieta saungipong paeisok riau. 6 Ari, a
sara pasang au a, en lalaue Kot, en laue mar a o tanpas a
saraui, o irail me kotikot nanlang. 7 O a kapieki i, en mauini
ong saraui kan o kaloe irail edi; o a kapieki i, en kaunda wei
karos, o men liki kan, o lokaia, o kainok kan. 8 O irail karos,
me kaukauson sappa, pan pongi ong i karos, me mar arail
sota intingidier nan puk en maur en Sippul, me kamekamelar
sang nin tapin sappa. 9 Meamen salong a mia, en rong. 10
Ma amen pan kaloedi, nan pein i pan lodila; o ma amen pan
kamekila, kodlas, nan a pan kamekila kodlas. Nan iet en
saraui kan ar konongama o ar poson. 11 O i kilanger, amen
man pwarado sang nan pwel, ose riau mia, rasong sippul
amen, o a kasoi dueta drake amen. 12 O man o kin wia
manaman akan karos dueta men mas mon por en mas a. O
a wiada, me toun sappa en pongi ong man o, me kelailadar
sang a kamekam. 13 A wiadar kilel lapalap, kamoredi sang
lang kisiniai pon sappa mon aramas akan. 14 O a kotaue kin
ir, me kaukauson sappa a kilel akan, me kapi ong i, en wiada
mon man o, indai ong irail, me kausonta sappa, ren wiai ong
man o, me a lop en kodlas mier, ap mauredar, dikedik eu. 15
O a kapi ong i, en kamaureda dikedik en man o, pwe dikedik
en man o en pil lokaia, o en wiai ong irail, me kang pongi
dikedik en man, en kamekamela. 16 O wiai ong karos, me
tik o me lap akan, o kapwapwa kan, o samama kan, o me
maio, o ladu kan, ren wia kilel eu ni pa ar pali maun de ni
tam ar. 17 Pwe sota amen en kak net de netikila, pwe ir eta,
me kileledier, kilelekidi mar en man de wad en mar a. 18
Iet lolekong. Me lolekong kan en wadokdi mar en man o,
pwe a rasong wad en aramas amen; iet a wad: Wonepuki
woneisok wonu.

14 O I kilanger Sippul o kotikot pon dol en Sion o me iang
i lop panen pakid, o mar a o mar en Sam a intingidier ni
tam ar. 2 O i ronger ngil eu sang nanlang dueta pungupung
en pil toto o dueta ngirngir lapalap en nansapwe; ngil o, me i
rongadar, dueta ngil en saunkaul pikipikir ar arp akan. 3 Irail
kauleki kaul kap pot mon mol o, o mon man pamen o lapalap
akan; o sota amen me kak koledi kaul o, irail lop panen
pakid eta, irail me net sapal sang nin sappa. 4 Iei irail, me so
samin kila li, pwe irail me makelekel. Iei irail me idedauen
Sippul o, wasa a kin kotila ia. Mepukat net sapal sang ren
aramas akan, me meseni ong Kot o Sippul. 5 O nan au ar
sota likam me diarokadar, nan sota ar samin. 6 O i kilanger
amen tounlang, pipir ni warong en lang, rongamau soutuk mi
re a, pwen padaki ong irail, me kauson sappa, o ong wei
karos, o kainok karos, o lokaia o aramas akan. **(aiōnios g166)**
7 A masani ki ngil laud: Landa Kot, o waui i, pwe auer en a
pan kotin kadeikada me pwarer; o pongi i, me kotin wiadar
lang, o sappa, o madau, o utun pil akan. 8 O amen tounlang,
kariamen, idauen i masani: A rongkilar, a rongkilar, Papilon
lapalap, me kare ong kainok karos kamekam, aki ar nenek
re a! 9 O amen tounlang, kasilimen, me idauen ir katitiki
ngil laud: Ma amen pongi man o kilel en man, o ale kilel ni
tam a o ni pa a, 10 A pan tungole en Kot a ongiong, me
wiauier sokadolepa dal en ongiong en Kot, o a pan kalokeki
kisiniai o swepel mon tounlang saraui kan o mon Sippul

o. 11 O adiniai en ar lokolok peipeidala potopoteta, re so
moleilei ni ran de ni pong, irail me pongi man o o a kilel, o
irail me kilelekidar mar a. (aiōn g165) 12 Iet en saraui kan ar
kanongama, me kin nekinekid kusoned en Kot akan o poson
ong Iesus. 13 O i rong ngil eu sang lang masani: Intingiedi:
Meid pai irail me mela ren Kaun o, met o kokolata! Iei, Ngen
o me kotin masani, irail en moleilei sang ar wiawia kan, pwe
ar wiawia kan iang irail. 14 O i kilanger dapok puetepuet
eu, o Amen kotikot pon dapok o, me rasong Nain aramas,
marakier mar kold, o ni lim a naip kong apot. 15 O amen
tounlang pedoi wei sang nan im en kaudok, ekekerki ngil
laud ong i, me kotidi pon dapok o: Komui kadar om naip
paledi, pwe a leler auer en paledi, pwe rak en sappa mater
kaualap! 16 Me kotidi pon dapok kasadi sappa a naip, rak
kiri sang sappa. 17 O amen tounlang pedoi wei sang nan
im en kaudok, me mi nanlang, pil naip kong apot mi re a.
18 O amen tounlang me pwarado sang impan pei saraui,
me kin kakaun kisiniai, likwir ong i, me a naip kong mia,
masani: Paledi! Tolunga sang wan wain en sappa, pwe wa
me matier. 19 Ari, tounlang o paleki sappa naip, o tolung
sang wan wain en sappa, o kasedi ong nan kopa laud en
ongiong en Kot eu. 20 Irail tiakedi nan kopa en wain likin
kanim, a nta kusewei sang nan kopa o lel ong sal en os, lel
lang stadien kid wonepuki.

15 O I kilanger pil kilel eu nanlang, me lap o kalom:
Tounlang isimen, a kalokolok isu mi re'rail, pwe ongiong
en Kot kaimwisokki ir la. 2 O i kilanger sed klas eu, me doleki
kisiniai o irail me kaloedi man o dikedik en man, o wadawad
en mar a, uda ni kailan sed o, o arp en Kot mi re'rail, 3 O
irail kauleki kaul en Moses ladu en Kot amen, o kaul en
Sippul indinda: Omui wiawia kan me lapalap o kalom. Maing
Kot, me pung o melel omui wiawia kan, komui Nanmarki en
wei kan, Kaun en meakaros. 4 Is me so pan landa komui,
Maing, o wauneki mar omui? Pwe komui ta me saraui, pwe
wei karos pan pwarado pongi komui, pwe omui wiawia pung
me sansaleda. 5 Murin mepukat i kilanger nan im en kaudok
kadedepa mi nanlang me ritida. 6 O tounlang isimen pedoi
wei sang nan im en kaudok kalokolok isu re'rail, kapwateki
likau min o puetepuet, o ir piraki ni pan ati waiwai kold. 7 O
amen ren man pamen pangalang tounlang isimen dal kold
isu, direki ongiong en Kot, me ieiasata soutuk. (aiōn g165) 8 O
im en kaudok me topkila adiniai tapida sang lingan en Kot o
a manaman; o sota amen me kak pedelong ong nan im en
kaudok o lao kalokolok isu en tounlang isimen wiauier.

16 O I ronger ngil laud eu sang nan im en kaudok
o, mamasani ong tounlang isimen: Komail kowei,
wudokedi ong sappa dal isu, me audekier ongiong en Kot. 2
Men mas ap kotiwei wudokila ong sappa a dal, ap wiala kins
sued ong aramas akan, me kilelekidi kilel en man o, o me
pongi a kilel. 3 O kariamen wudokila a dal ong nan madau
ap wiala nta due nt' en melar amen, ari me maur karos nan
madau ap melar. 4 O kasilimen wudokila a dal pon pilap o
utun pil akan, rap ntalar. 5 I ronger tounlang en pil akan
masani: Komui me pung, me kotikot, o me kotikot mas, me
saraui, pwe komui kadeikada due met. 6 Pwe irail kieledier
ntan me saraui o saukop akan, ari, kom kotin katungole kin
ir nta; ari, me mau ong irail. 7 I ronger me pei saraui o
masani: Ei, Maing Kot, Kaun en meakaros, melel o me pung
omui kadeik kan. 8 A kapamen wudokila a dal pon katipin,
a kapi ong i, en isiki kisiniai aramas akan. 9 Ari, aramas
rongkila karakar kaualap, o re lalaue mar en Kot, me Kaun
pan kamekam pukat; a re sota kalukila, pwen wauneki i. 10
O tounlang kalimen wudokila a dal pon mol en man o; ari a
wei rotorotala; o re ke pasang lo arail pweki motakan madak.
11 O irail lalaue Kot en lang, aki ar madak o ar kins akan, o
re sota kalukila ar wiawia kan. 12 O tounlang kawonemen
wudokila a dal pon pilap Oiprat, a pil ap ngalengaledi, pwen
kaonopada al mon nanmarki, me kotido sang ni pali mas
en lang. 13 O i kilanger, me sang nan au en drake, o sang
nan au en man o, o sang nan au en saukop likam ngen
samin silu dueta pros kai koda sang. 14 Ir ngen en tewil
kai, wiawia kilel kai, me kin pwaralang nanmarki en sappa
kan, en kapokon ir penang mauin en ran lapalap en Kot
manaman. 15 Kilang, I pwarado dueta lipirap amen; meid
pai, me kin masamasan, nekinekid a likau kan, pwe a de
kilisola, rap kilang a kanamenok. 16 O re kapokon ir penang
wasa, me ad a ni lokaia en Ipru Armakedon. 17 O tounlang
kaisimen wudokila a dal nin wäwä, ngil laud ap pwaradar
sang im en kaudok nanlang, sang ni mol o mamasani: A
wiauier. 18 Ari, liol o ngil kai o nansapwe wiauier, o sappa
rerer kaualap, sota due sang tapin aramas mi sappa, pwe
me lapalap o mulatok. 19 Ari, kanim lapalap pal pasang wiala
silekis silu, o kanim en sap akan rongk pasang, o Kot kotin
tamanda kanim Papilon, pwen kotiki ong i dal en wain en a
ongiong lapalap. 20 O dake karos mokid wei sang o nana
kan solar sansal. 21 O akel lapalap, toutouki paun epuki,
me moredi sang lang lel aramas akan, o aramas lalaue Kot
pweki kamekam akel, pwe iei kamekam me lapalapia.

17 TOUNLANG amen, kisan isimen me ar dal isu mia,
pwara do, masani ong ia: Kodo, i pan kasale ong uk en
li sued, me kaunda pil toto, a pan kalokolok. 2 Me nanmarki
en sappa kan nenekier, o me kaukauson sappa pweipweikier
wain en a nenek. 3 Ari, a uke ia lang nan sap tan ren ngen. I

ap kilanger li amen, mondi pon man waitata amen, ad a laue
toto mia, monga isu o a ose eisok mia. 4 Li o likau kida
likau tontol o waitata, o kapwat kida kold o takai kasampwal,
o manaman kai, o ni pa a dal kold eu mia, me dir kila me
samin o me saut en a nenek. 5 O ni tam a mar eu intingidier,
iet: Okiok pot, Papilon lapalap in en me nenek kan o saut
akan en sappa. 6 O i kilang li o a pweipweiki nt' en saraui
kan o nt' en saunkadede en Iesus akan. Ari, ni ai kilanger i, i
ap puriamui kaualap. 7 A tounlang o masani ong ia: Menda
koe waponki? I pan kasale ong uk karasepan om waponki li
o, o man o, o me a kin dake, me a monga isu o a ose eisok
mia. 8 Man o, me koe kilanger, a mia mas ap soer mia, a nok
pwaradado sang wasa lol, ap pan kolang wasan kamekam;
o irail, me kaukauson sappa, pan wapon ki irail, me mar
arail so intingidier nan puk en maur sang nin tapin sappa,
ni ar kilang man o, due a mier mas, ap soer mia, ap nok
pwarado. **(Abyssos g12)** 9 Ari, iet lolekong: Monga isu rasong
nana isu, me li o mondi poa. 10 O irail nanmarki isimen.
Limen nikilar, me ta men mia, a amen kaikenta pwarado,
a a lao pwarado, a pan sapwilada ansau kis. 11 A man o
men mas, ap soer mia, i kawalemen, kisan isimen, ap pan
kalokolok. 12 A ose eisok, me koe kilanger, rasong nanmarki
ek, me kaikenta ar wei, a re aleer manaman dueta nanmarki
kan, pwen sapwileda auer ta ieu ren man o. 13 Ir pukat kin
wia insen ta ieu, o re pan ki ong man o ar manaman paki i ar
angiangin o. 14 Ir pan mauini ong Sippul, a Sippul pan kaloe
ir edi; pwe i ta Kaun en kaun akan o Nanmarki en nanmarki
kan. O me iang i, me paeker, o pilier, o melel. 15 A masani
ong ia: Pil oko, me koe kilanger, wasa me li sued o mondi ia,
iei irail men liki, o kainok kan, o aramas akan, o lokaia kan.
16 O ose eisok, me koe kilanger, o man o, irail me pan tataki
li sued o, o kasamaliala i, o kakilisauia ta, o re pan kangala
uduk a, karongki i kisiniai. 17 Pwe Kot kotin kainongada
mongiong ar, en wia kupur a, o en wia lamalam ta pot o en
upai man o, a lao masan en Kot pwaida. 18 Li o, me koe
kilanger, iei kanim lapalap, me kakaun nanmarki kan nan
sappa.

18 MURIN mepukat i kilanger amen tounlang kodido sang
lang, me manaman kaualap, o sappa marain kila a
lingan. 2 A kotin molipeki kapitie laud masani: A rongk
pasang, o rongk pasang, Papilon lapalap, ap id wiala deun
tewil akan, o deun ngen saut karos, o deun manpir samin,
o katantat. 3 Pwe wei karos nim sang wain makar en a
nenek, o nanmarki en sappa neneker re a, o saunet en
sappa kapwapwakier a kapwa kasampwal akan. 4 O i ronger
eu ngil sang lang masani: Ko wei sang i nai aramas akan,
pwe komail der ainekida dip ar kan, pwe komail der pukoki
kompar akan. 5 Pwe dip a kan lel onger lang, o Kot kotin
tamanda a sued akan. 6 Depuk ong i, duen pein i wiadar! O
depuk ong i pan riapak, duen a mau ong a wiawia kan; dal
o, me a audedar, i dal ota komail aude ong i pan riapak! 7
Duen a kin kalinganda pein i, o kamuei matier, iei due ki ong
i kalokepa o kasonglolpa, pwe a mongeloleki: Ngai nanmarki
li amen, o i so pan li odi, o i sota pan kilang mesued kot. 8 I
me kompa kan pan lel ong i ni rang ota: Mela, o maiei, o
lek, o a pan rong kila kisiniai, pwe Kaun Kot me manaman,
me kadeikada i; 9 O nanmarki en sappa kan, me nenek re
a, o muei mat sang i, re pan maieiki, o weriwereki i ni ar
kilang adiniai en a rongala. 10 O re pan u wasa doo waponki
a kamekam indada: Apwal, apwal Papilon, kanim lapalap,
Papilon kanim kelail! Ni aur ta ieu kadeik paom pwaida. 11
O saunet en sappa kan maiei o sangesangki i, pwe sota
amen me neti ar kapwa kan. 12 Kapwa kold, o silper, o takai
kasampwal akan, o manaman akan, o likau linen kaselel, o
likau tol, o likau silk, o likau waitata, o song en tuka pomau
karos, o song en dal karos, me wia kidar ngi en elepant, o
dal akan, wia kidar tuka kasampwal, o mata pras, o mata, o
marmor, 13 O simet, o potik, o men isis, o me pomau, o
pomau en isis, o wain, o le, o plaua kasampwal, o wan wit, o
man akan, o man sip, o os akan, o dake pan os, o ladu
kan, o ngen en aramas akan, 14 O wan tuka kan, me kaped
om kin iauki, rose sang uk er, o dipisou lingan o kaselel
rose sang uk er, a solar pan diarokada kokolata. 15 Saunet
en mepukat, me kapwapwadar re a, me pan u wasa doo,
wapon kida a kamekam sangesang o mamaiei. 16 Indinda:
Apwal, apwal kanim lapalap, me kapwadeki likau ankotitik,
o tol, o waitata, o kapwadeki kold, o takai kasampwal, o
manaman! 17 Pwe ni auer ta ieu kapwa toto pukat olar. O
saupal en sop, o ir, me toun sop, o seler akan, o saunet en
nan madau, ir uda wasa doo. 18 O weriwereda, ni ar kilanger
adiniai en a isis, indinda: Ia kanim, me rasong kanim lapalap
wet! 19 Irail tukatuk en mong wereda, sangesang, mamaiei,
indinda: Apwal apwal kanim lapalap! Tou a, me ar sop akan
mi nan madau, kapwapwalar, pwe a neti re a mulatokia. Ni
auer ta ieu a mokonaidier. 20 Kaneketeki i lang, o saraui
kan, o wanporon kan, o saukop akan, pwe Kot me kotin iki
ong i komail. 21 Tounlang roson amen pokada takai due
takai lap men iris plaua, ap kasedi ong madau, masani:
Iduen Papilon kanim lap pan karongk pasang, ap pan solar
mia. 22 Ngil en me wia arp akan o kakaul akan, o me peuk
kasang plöte, o me peuk koronete, pan solar me pan rong
re a, o solar saupal, me pan diarok lol om, o ngirsok en
takai iris plaua solar me pan rong lol om. 23 O marain en
lamp pan solar senser lol om, o ngil en ol kamod o li kamod

solar me pan rong lol om, pwe noum saunet akan, saumas
en sappa, kainok karos pakotaue kilar om widing kan. 24
O ntan saukop o saraui kan me diarokadar lol om, o ntan
karos, me kamekamelar sappa.

19 MURIN mepukat i ronger likamada morong en pokon
kalaimun nanlang, masani: Aleluia, kamaur, o lingan, o
manaman udan atail Kot! 2 Pwe melel o me pung ar kadeik
kan; pwe a kotin kadeikadar li sued lapalap, me kasuedie
kilar toun sappa a nenek kan o a ikier ntan na ladu kan. 3 Pil
kariapak re inda: Aleluia! A adiniai adidala kokolata. (aiōn
g165) 4 O lapalap riekpamen o man pamen rap poridi pongi
ong Kot, me kaipokedi pon mol a, masani: Amen Aleluia!
5 O ngil, me peido sang mol o masani: Kapinga atail Kot,
komail sapwilim a ladu kan, komail, me lan i, me tikitik o me
lapalap akan! 6 O i ronger morong en pokon kalaimun, o due
ngil en pil toto, o due ngiringir en nansapwe kan indinda:
Aleluia, pwe Kaun atail Kot, me Kaun en meakaros a wialar
Nanmarki. 7 Kitail en insenemau, o pereperen, o wauneki i,
pwe a leler en Sippul a kapapaud, o li kamod onopadar.
8 O a muei ong i, en likauwia kida likau linen, me min o
makelekel; pwe likau linen makelekel iei kadeik pung en me
wiaui pweki saraui kan. 9 A masani ong ia: Intingiedi: Re
meid pai, me luke dong kamadip en kapapaud en Sippul o.
O a masani ong ia: Mepukat masan melel akan en Kot. 10 I
ap pupedi ni aluwilu a, en pongi i. A masani ong ia: Koe der,
ngai sau om, o ri om, me aneki kadede pan Iesus; pongi
Kot. A ngen en kokop iei kadede pan Iesus. 11 O i kilanger
lang a ritidar o os puetepuet amen, o me kaipokedi poa, me
oroneki Pung o Melel; a kadeikada o mauinda ni me pung.
12 Por en silang i me rasong umpul en kisiniai, o mar a toto
mia ni tapwi, a mar eu intingidier, me sota amen me asa,
pein i ta. 13 A likau kida likau eu, me kadueki nta, o mar a
oroneki: Masan en Kot. 14 O karis en saunpei en nanlang
idauen i pon os puetepuet akan, likau kida linen puetepuet o
min. 15 O sang nan silang i kodlas kong lus da sang, men
kamekameki wein sappa. A pan kotin kaun kida sokon mata
pot; o a tiakedi kopa en wain, me ongiong en Kot, Kaun en
meakaros. 16 Ni a likau o ni langelange a mar a intingidier:
Nanmarki en nanmarki o Kaun en kaun akan. 17 O i kilanger
tounlang amen uda nan katipin; a molipeiki ngil laud masani
ong manpir akan, me pipir nan warong en lang: Kodo, pokon
dong kamadip lapalap en Kot. 18 Pwe komail en kang uduk
en nanmarki kan, o uduk en kaun akan, o uduk en manaman
akan, o uduk en os akan, o me mondi po arail, o uduk en
me maio ko o ladu kan, me tikitik o me lapalap akan. 19 O i
kilanger man o, o nanmarki en sappa kan, o nair karis akan
pokon penang mauini ong i, me kaipokedi pon os o na karis
akan. 20 Man o lodi ong iangaki saukop likam, me wia kilel
kai mo a, me a kotaue kida irail, me kilele kidi kilel en man o,
o ir me pongi a kilel. Ira karos lokidokilang nan le en kisiniai,
me rongerongki swepel ni ara memaur. (Limnē Pyr g3041 g4442)
21 Me lu akan kamekame kila kodlas en i, me kaipokedi pon
os o, iei kodlas, me lusa sang nan silang i; ari manpir akan
muei mat kilar uduk arail.

20 I kilanger tounlang amen kotido sang lang, ki en wasa
lol mi re a nan lim a o sal mata lapalap. (Abyssos g12)
2 A saikidi drake o serpent en kaua, iei Tewil o Satan, ap
saliedi i par kid. 3 O kasedi ong nan wasa lol so kapi,
ritingiedi o kileledi poa, pwe ender katikatiamau toun sappa,
a lao par kid imwisokala. Muri a nok sapadokala ansau kis.
(Abyssos g12) 4 O i kilanger mol akan, o ir me kaipokedi poa,
kadeikada; o i kilanger ngen en ir, me mong ar lepuki sanger
pweki kadedepan Iesus o masan en Kot, o ir, me so pongi
man o, o a kilel, o so kilelekida a kilel ni tam ar o ni pa
ar. Irail mauredar ap iang Kristus kakaun par kid. 5 A me
melar tei kan sota maureda lao par kid imwisokala, iei iasada
kaieu. 6 A meid pai o saraui, me pan konodi ias kaieu; mela
kariau so kokoa irail, pwe irail wiala samero en Kot o en
Kristus akan, o re pan iang i kakaun par kid. 7 Par kid lao
imwisokela, Satan ap pan sapedokla sang a im en kateng. 8
A ap pan parwei katikatiamau toun sap akan, me mi ni kaim
paieu en sappa, Kok o Makok, kapokon ir penang mauin; ir
me ngederenia rasong pik en oror. 9 Irail paraparalang nan
sappa, rap kapil pena pokon en saraui kan, o kanim kapai;
kisiniai ap moredi sang lang, karong ir ala. 10 O tewil, me
kotaue ir, lokidokila nan le en kisiniai o swepel, wasa me
man o saukop likam mia ia, o re pan kalokolok ni ran o ni
pong kokolata soutuk. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 O i
kilanger mol puetepuet lapalap eu, o i me kaipokedi poa
sappa o lang tang wei sang mon silang i, ap solar deu ara
me diarokadar. 12 O i kilanger melar akan tikitik o lapalap
akan u mon mol o, o puk kan pak pasanger, o pil eu puk me
pak pasanger, me puk en kamaur. Melar akan ap pakadeik
kidar meakan, me intingkier nan puk kan duen ar wiawia
kan. 13 O madau kapeida melar akan, me mimi lole, o mela
o wasan mela kidaer, me mi lol ir. Ir karos pakadeikadar iran
ar wiawia kan. (Hadēs g86) 14 Mela o wasan mela me pisikindi
lang le en kisiniai; iei mela kariau. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041
g4442) 15 O meamen, me so intingidier nan puk en kamaur, a
pisikindi lang le en kisiniai. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 O I kilanger lang kap o sappa kap, pwe lang mas o
sappa mas solar mia, o solar madau. 2 O i kilanger

kanim isou, Ierusalem kap, peidido sang lang ren Kot,
kapwater due li kamod kapwater ong a paud ol. 3 O i ronger
ngil laud sang mol o masani: Kilang, tanpas en Kot mi ren
aramas akan, o a pan kotikot re'rail, o irail pan wia sapwilim
a aramas ala, o pein Kot pan kotikot re'rail. 4 O a pan kotin
limwi sang pil en mas ar karos; o mela pan solar, pil solar
maiei, o solar sangesang, madak kokolata, pwe men mas
solar mia. 5 O me kaipokedi pon mol o masani: Kilang, I pan
kawilikapada meakan karos. O a kotin masani: Intingiedi;
pwe masan pukat me pung o melel! 6 A kotin masani ong ia:
A pwaidar. Ngai Alpa o Omeka, Tapi o Imwi. I pan ki ong,
me men nim pil adar, en nim sang utun pil en maur sapan. 7
Me pan dadaurata, a pan sosoki mepukat, o I pan wia na
Kot la, o a pan wiala nai seri. 8 A me masak, o sokamelele,
o saut akan o men kamela kan, o nenek kan, o wun ani kan,
o me pongi dikedik en ani kan, o likam kan karos deu ar nan
le, me rongerongki kisiniai o swepel, iei mela kariau. **(Limnē
Pyr g3041 g4442)** 9 O tounlang amen, kisan isimen, me dal en
kalokolok isu en kaimwisokela mi re a, pwarado masani ong
ia: Ko dong met, i pan kasale ong uk li kamod, warok en
Sippul o. 10 Ari a kotin kalua kin ia la ren ngen pon nana
lapalap eu o ileile, ap kasale ong ia kanim isou Ierusalem,
peipeidido sang lang ren Kot; 11 Linganeki lingan en Kot; a
marain me rasong takai kasampwal, rasong iaspis lingan eu,
12 A kel lapalap ileile mia, o wanim eisokriau, o tounlang
ekriamen mi ni wanim ko, o mar akan intingidier, me mar
en nain Israel ekriamen. 13 Ni mas en lang wanim silu, o
ni apong wanim silu, o ni air wanim silu, o ni kapi wanim
silu. 14 Pason en kel en kanim o me eisokriau, o mar en
wanporon en Sippul o ekriamen intingidier po ar. 15 Me
masani ong ia mepukat, men song sokon kold mi re a, pwen
song kanim o, o a wanim akan o a kel o. 16 Pali en kanim
pali paieu, o anget a dueta tälap a; a songki kanim men
song o, me anget a stadien nenriakid. Anget a o tälap o
ileile duepeneta. 17 A sosong kel o, ari me tipong en pa
epuki paeisok paieu, duen men song en aramas o, me mi
ren tounlang o. 18 A kel o wia kidar iaspis, a kanim o wia
kidar kold eta, me rasong klas makelekel. 19 Pason en kel
en kanim o usunakier song en takai kasampwalia karos.
Tapin pason takai iaspis, a kariau sapir, a kasilu kalsedonia,
a kapaieu smarakd, 20 A kalimau sardoniks, a kawonu
sardis, a kaisu krisolit, a kawalu peril, a katuau topas, a
kaeisok krisopras, a kaeisokeu iasint, a kaeisokriau ametist.
21 O wanim eisokriau manaman eisokriau; ari, wanim eu iei
manaman eu; o al en kanim o me kold makelekel, lingan
due klas. 22 O i sota kilanger im en kaudok lole, pwe Kaun
Kot, Kaun en meakaros o Sippul iei ar im en kaudok. 23 O
kanim sota mau ong katipin de maram, pwen dakedaker,
pwe lingan en Kot kamaraini i, o Sippul iei arail lamp. 24 O
wei kan pan weid wei ni a lingan; o nanmarki en sappa kan
pan walang i ar lingan. 25 O a wanim akan sota pan ritidi
ni ran, pwe solar pong wasa o. 26 O irail pan wa dong i
lingan o wau en wei kan, 27 Sota me pan pedelong ong me
samin, de me kin wia saut, de likam, a irail eta, me mar arail
intingidier nan puk en maur en Sippul.

22 O A kotin kasale ong ia pilap en kamaur pot, makelekel
due kristal, me u wei sang ni mol en Kot o Sippul.
2 Ni kailan pilap pali karos tukan kamaur mia, me kin wa
song en wa eisokriau, me wa saunipong kaukaule; o tan
tuka kan men kamaur toun sappa. 3 O solar men kariala
kokolata; a mol en Kot o Sippul me mi lole; o sapwilim a
ladu kan pan upa i, 4 O re pan kilang silang i, o mar a
pan mi ni tam ar. 5 O solar pong ni wasa o kokolata; re
solar anane marain en lamp, pil solar marain en katipin,
pwe Kaun Kot pan kotin kamaraini ir, o re pan nanmarki
kokolata. **(aiōn g165)** 6 A masani ong ia: Masan me pung
o melel, o Kaun Kot en ngen en saukop akan poronedo
sapwilim a tounlang, en kasale ong sapwilim a ladu kan, me
pan wiaui ni ansau koren. 7 Kilang, I pan madang pwarado,
meid pai, me kanekid masan akan en kokop en puk wet! 8
Ngai Ioanes, me ronger o kilanger mepukat, o ni ai ronger o
kilanger, i ap poridier pongi mon aluwilu en tounlang, me
kasale ong ia mepukat. 9 O a masani ong ia: Koe der, ngai
pil iang uk papa amen o iang ri om saukop akan, o iang ir,
me kanekid masan en puk wet, pongi Kot! 10 O a masani
ong ia: Koe der katenge masan en kokop en puk wet, pwe
ansau o korendor. 11 Me so pung, en sapesapungeta, o me
samin, en samisamineta, o me pung, en pungepungeta, o
me saraui en saraui ta. 12 Kilang, i madang pwarado o ai
pwain mi re i, en pwain ong amen amen duen ar wiawia
kan. 13 Ngai Alpa o Omeka, men Mas o Men mur, Tapi o
Imwi. 14 Re meid pai, me lope ar likau, pwe ren kon ong
tuka en kamaur, o pedelong ong nan wanim en kanim akan!
15 Liki kiti kan mia, o widingok kan, o nenek kan, o kamela
kan, o me pongi dikedik en ani, o amen amen me mauki o
me wiada likam. 16 Ngai Iesus kadar doer nai tounlang, en
kadede ong komail mepukat, mon momodisou kan. Ngai
tapin kadaudok en Dawid, usu ran umpumpul. 17 Ngen o li
kamod masani: Kodo! O me pan rong, en inda: Kodo! O me
men nim, en kodo, meamen me inong iong, en tungole pil en
kamaur sapan. 18 I kadede ong amen amen me rong masan
en kokop en puk wet, ma amen pan usai ong, Kot pan kotiki
ong i kampa kan, me intingidier nan puk wet. 19 O ma amen

pan kase song ekis masan en kokop wet, Kot pan kotiki
sang pwais a nin tukan kamaur o kanim isou, me intingidier
nan puk wet. **20** Me kin kadede mepukat, masanier: Iei I pan
madang pwarado. Amen, kotido Maing Iesus! **21** Mak en
Kaun Iesus Kristus en mi ren saraui kan karos! Amen.

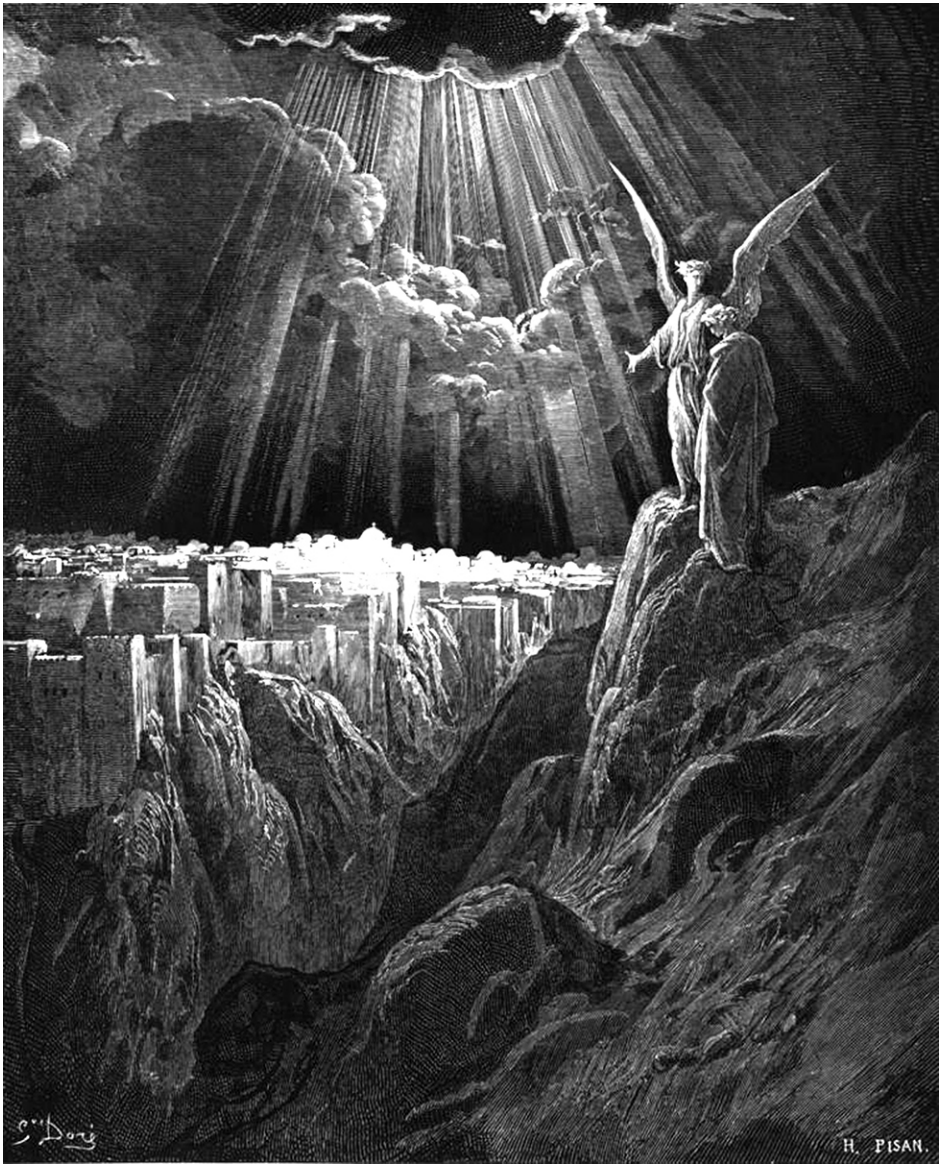

O i kilanger kanim isou, Ierusalem kap, peidido sang lang ren Kot, kapwater due li kamod kapwater ong a paud ol. O i ronger ngil laud sang mol o masani: Kilang, tanpas en Kot mi ren aramas akan, o a pan kotikot re'rail, o irail pan wia sapwilim a aramas ala, o pein Kot pan kotikot re'rail.

Kaudial 21:2-3

Reader's Guide

Pohnpeian at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Pohnpeian at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:
Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:
Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:
Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:
The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Pohnpeian---Pohnpeian-NT-Psalms-New-Alphabet/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Lukas 8:31
Men Rom 10:7
Kaudial 9:1
Kaudial 9:2
Kaudial 9:11
Kaudial 11:7
Kaudial 17:8
Kaudial 20:1
Kaudial 20:3

aïdios

Men Rom 1:20
Iudas 1:6

aiōn

Matäus 12:32
Matäus 13:22
Matäus 13:39
Matäus 13:40
Matäus 13:49
Matäus 21:19
Matäus 24:3
Matäus 28:20
Markus 3:29
Markus 4:19
Markus 10:30
Markus 11:14
Lukas 1:33
Lukas 1:55
Lukas 1:70
Lukas 16:8
Lukas 18:30
Lukas 20:34
Lukas 20:35
Ioanes 4:14
Ioanes 6:51
Ioanes 6:58
Ioanes 8:35
Ioanes 8:51
Ioanes 8:52
Ioanes 9:32
Ioanes 10:28
Ioanes 11:26
Ioanes 12:34
Ioanes 13:8
Ioanes 14:16
Wiawia 3:21
Wiawia 15:18
Men Rom 1:25
Men Rom 9:5
Men Rom 11:36
Men Rom 12:2
Men Rom 16:27
Men Korint I 1:20
Men Korint I 2:6
Men Korint I 2:7
Men Korint I 2:8
Men Korint I 3:18
Men Korint I 8:13
Men Korint I 10:11
Men Korint II 4:4
Men Korint II 9:9
Men Korint II 11:31
Men Kalesia 1:4
Men Kalesia 1:5
Men Episus 1:21
Men Episus 2:2
Men Episus 2:7
Men Episus 3:9
Men Episus 3:11
Men Episus 3:21
Men Episus 6:12
Men Pilipi 4:20
Men Kolose 1:26
Timoteus I 1:17
Timoteus I 6:17
Timoteus II 4:10
Timoteus II 4:18
Titus 2:12
Men Ipru 1:2
Men Ipru 1:8
Men Ipru 5:6
Men Ipru 6:5
Men Ipru 6:20
Men Ipru 7:17
Men Ipru 7:21
Men Ipru 7:24
Men Ipru 7:28
Men Ipru 9:26
Men Ipru 11:3
Men Ipru 13:8
Men Ipru 13:21
Petrus I 1:23
Petrus I 1:25
Petrus I 4:11
Petrus I 5:11
Petrus II 3:18
Ioanes I 2:17
Ioanes II 1:2
Iudas 1:13
Iudas 1:25
Kaudial 1:6
Kaudial 1:18
Kaudial 4:9
Kaudial 4:10
Kaudial 5:13
Kaudial 7:12
Kaudial 10:6
Kaudial 11:15
Kaudial 14:11
Kaudial 15:7
Kaudial 19:3
Kaudial 20:10
Kaudial 22:5

aiōnios

Matäus 18:8
Matäus 19:16
Matäus 19:29
Matäus 25:41
Matäus 25:46
Markus 3:29
Markus 10:17
Markus 10:30
Lukas 10:25
Lukas 16:9
Lukas 18:18
Lukas 18:30
Ioanes 3:15
Ioanes 3:16
Ioanes 3:36
Ioanes 4:14
Ioanes 4:36
Ioanes 5:24
Ioanes 5:39
Ioanes 6:27
Ioanes 6:40
Ioanes 6:47
Ioanes 6:54
Ioanes 6:68

Ioanes 10:28
Ioanes 12:25
Ioanes 12:50
Ioanes 17:2
Ioanes 17:3
Wiawia 13:46
Wiawia 13:48
Men Rom 2:7
Men Rom 5:21
Men Rom 6:22
Men Rom 6:23
Men Rom 16:25
Men Rom 16:26
Men Korint II 4:17
Men Korint II 4:18
Men Korint II 5:1
Men Kalesia 6:8
Men Tesalonik II 1:9
Men Tesalonik II 2:16
Timoteus I 1:16
Timoteus I 6:12
Timoteus I 6:16
Timoteus II 1:9
Timoteus II 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Pilemon 1:15
Men Ipru 5:9
Men Ipru 6:2
Men Ipru 9:12
Men Ipru 9:14
Men Ipru 9:15
Men Ipru 13:20
Petrus I 5:10
Petrus II 1:11
Ioanes I 1:2
Ioanes I 2:25
Ioanes I 3:15
Ioanes I 5:11
Ioanes I 5:13
Ioanes I 5:20
Iudas 1:7
Iudas 1:21
Kaudial 14:6

eleēsē

Men Rom 11:32

Geenna

Matäus 5:22
Matäus 5:29
Matäus 5:30
Matäus 10:28
Matäus 18:9
Matäus 23:15
Matäus 23:33
Markus 9:43
Markus 9:45
Markus 9:47
Lukas 12:5
Iakopus 3:6

Hadēs

Matäus 11:23
Matäus 16:18
Lukas 10:15
Lukas 16:23
Wiawia 2:27
Wiawia 2:31
Men Korint I 15:55
Kaudial 1:18
Kaudial 6:8
Kaudial 20:13
Kaudial 20:14

Limnē Pyr

Kaudial 19:20
Kaudial 20:10
Kaudial 20:14
Kaudial 20:15
Kaudial 21:8

Sheol

Senesis 37:35
Senesis 42:38
Senesis 44:29
Senesis 44:31
Nempe Kan 16:30
Nempe Kan 16:33
Deuderonomi 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Nanmwarki Kan 2:6
1 Nanmwarki Kan 2:9
Sohp 7:9
Sohp 11:8
Sohp 14:13
Sohp 17:13
Sohp 17:16
Sohp 21:13
Sohp 24:19
Sohp 26:6
Psalm 6:5
Psalm 9:17
Psalm 16:10
Psalm 18:5
Psalm 30:3
Psalm 31:17
Psalm 49:14
Psalm 49:15
Psalm 55:15
Psalm 86:13
Psalm 88:3
Psalm 89:48
Psalm 116:3
Psalm 139:8
Psalm 141:7
Lepin Padahk Audapan Kan 1:12
Lepin Padahk Audapan Kan 5:5
Lepin Padahk Audapan Kan 7:27
Lepin Padahk Audapan Kan 9:18
Lepin Padahk Audapan Kan 15:11
Lepin Padahk Audapan Kan 15:24
Lepin Padahk Audapan Kan 23:14
Lepin Padahk Audapan Kan 27:20
Lepin Padahk Audapan Kan 30:16
Eklesiasdes 9:10
Melkahkahn Melkahka Kan 8:6
Aiseia 5:14
Aiseia 7:11
Aiseia 14:9
Aiseia 14:11
Aiseia 14:15
Aiseia 28:15
Aiseia 28:18
Aiseia 38:10
Aiseia 38:18
Aiseia 57:9
Esekiel 31:15
Esekiel 31:16
Esekiel 31:17
Esekiel 32:21
Esekiel 32:27
Oseia 13:14
Eimwos 9:2
Sona 2:2
Apakuk 2:5

Tartaroō

Petrus II 2:4

Questioned

Petrus II 2:17

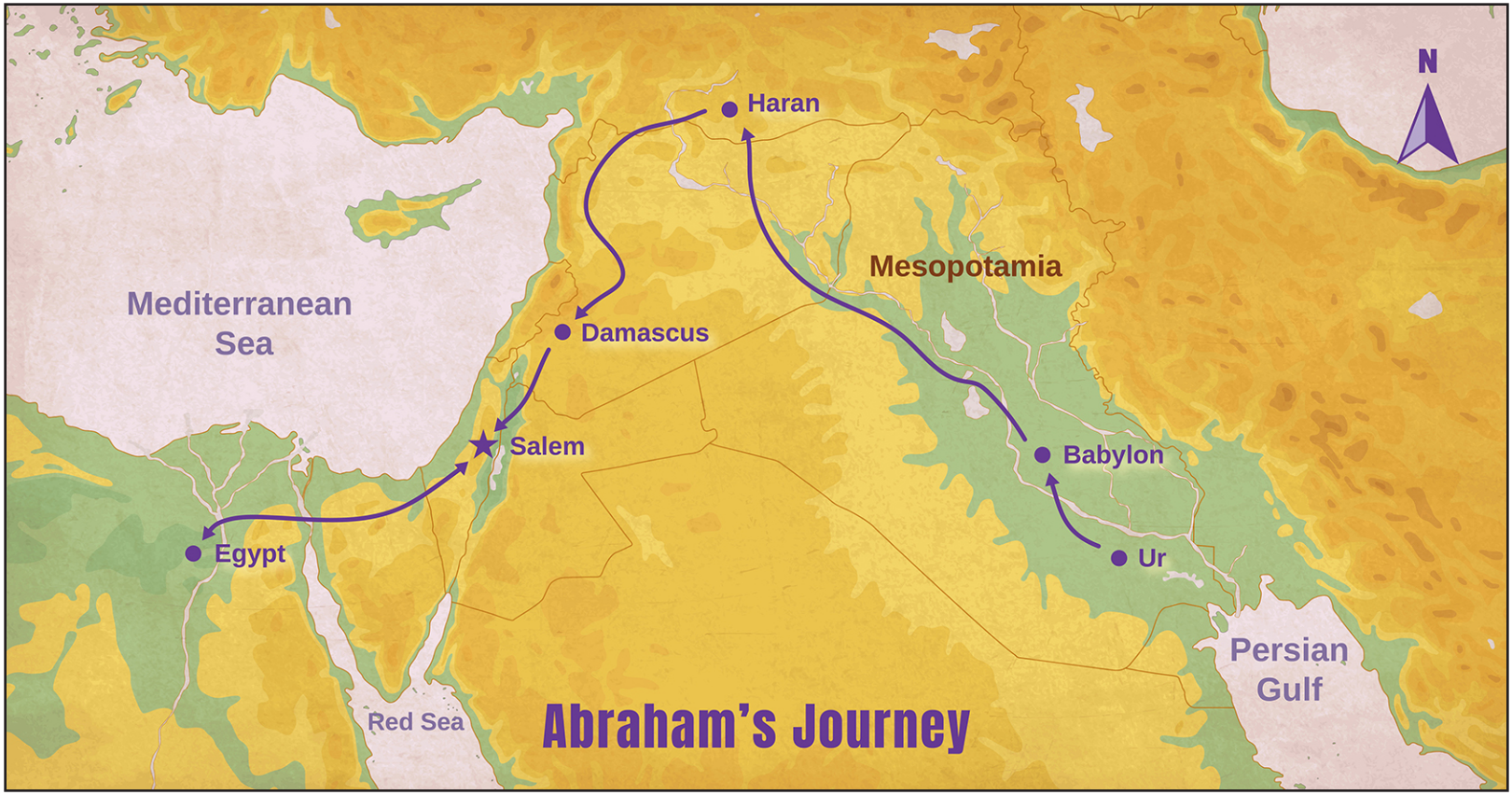

Ni poson Apraam peiki ong Kot, ni a paeker, en lipalang eu sap, me a pan sosoki; i ari lipalang o sota asa, wasa me a pan kotila ia. - Men Ipru 11:8

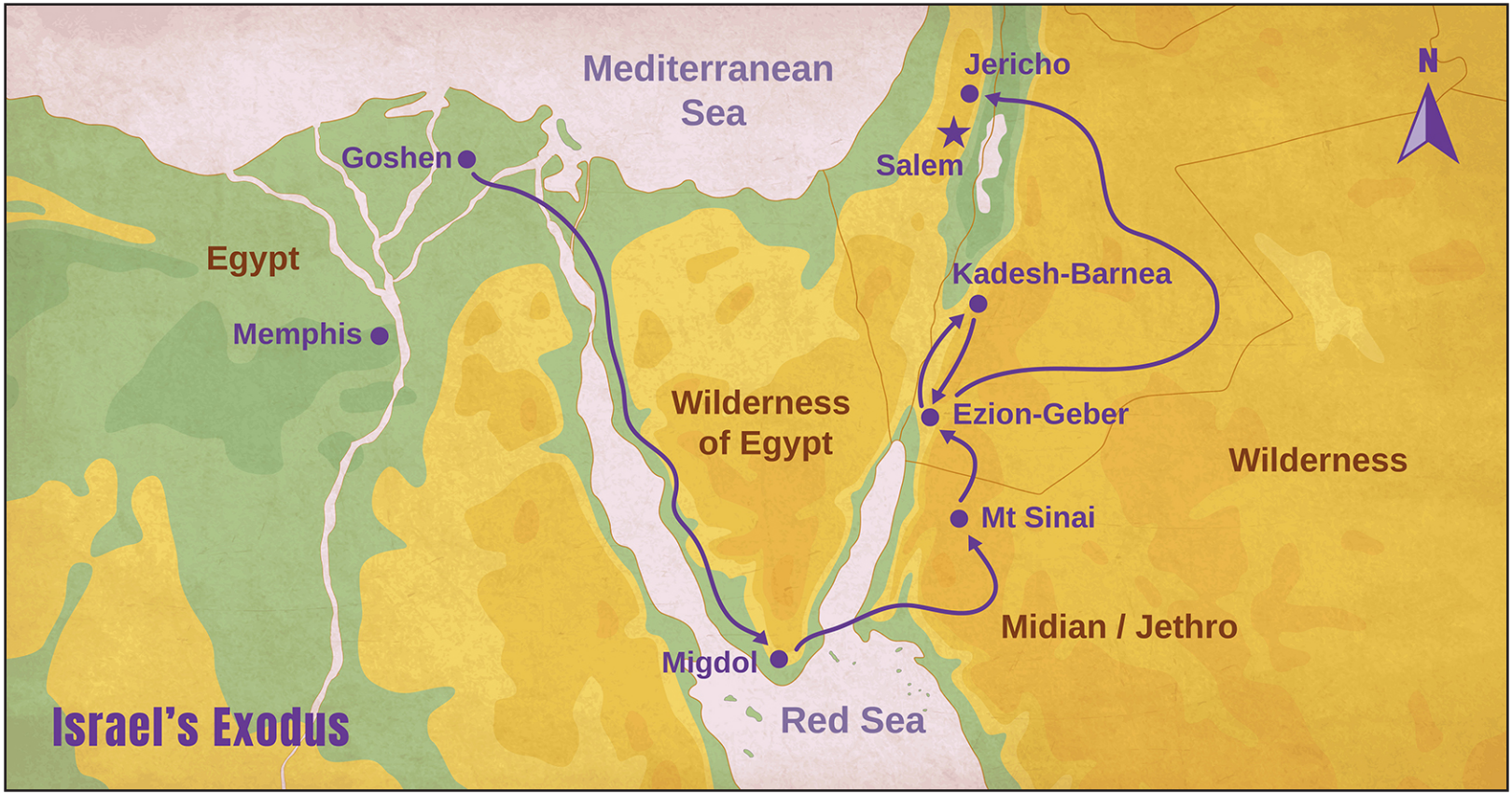

Ni Parao eh mweidalahr aramas akan en kohkohla sang nan sapwellime wehi, Koht sohte ketin kahluwa irail ni ahl me mi pohn oaroahr kohlahng Pilisdia, mehnda eh ahl keren pwoat. Pwe e kupwukupwure, "Re de wekidala ar lamalam oh men pwuralahng Isip ni ar pahn diarada me re pahn mahweniong imwintihti kan." - Eksodus 13:17

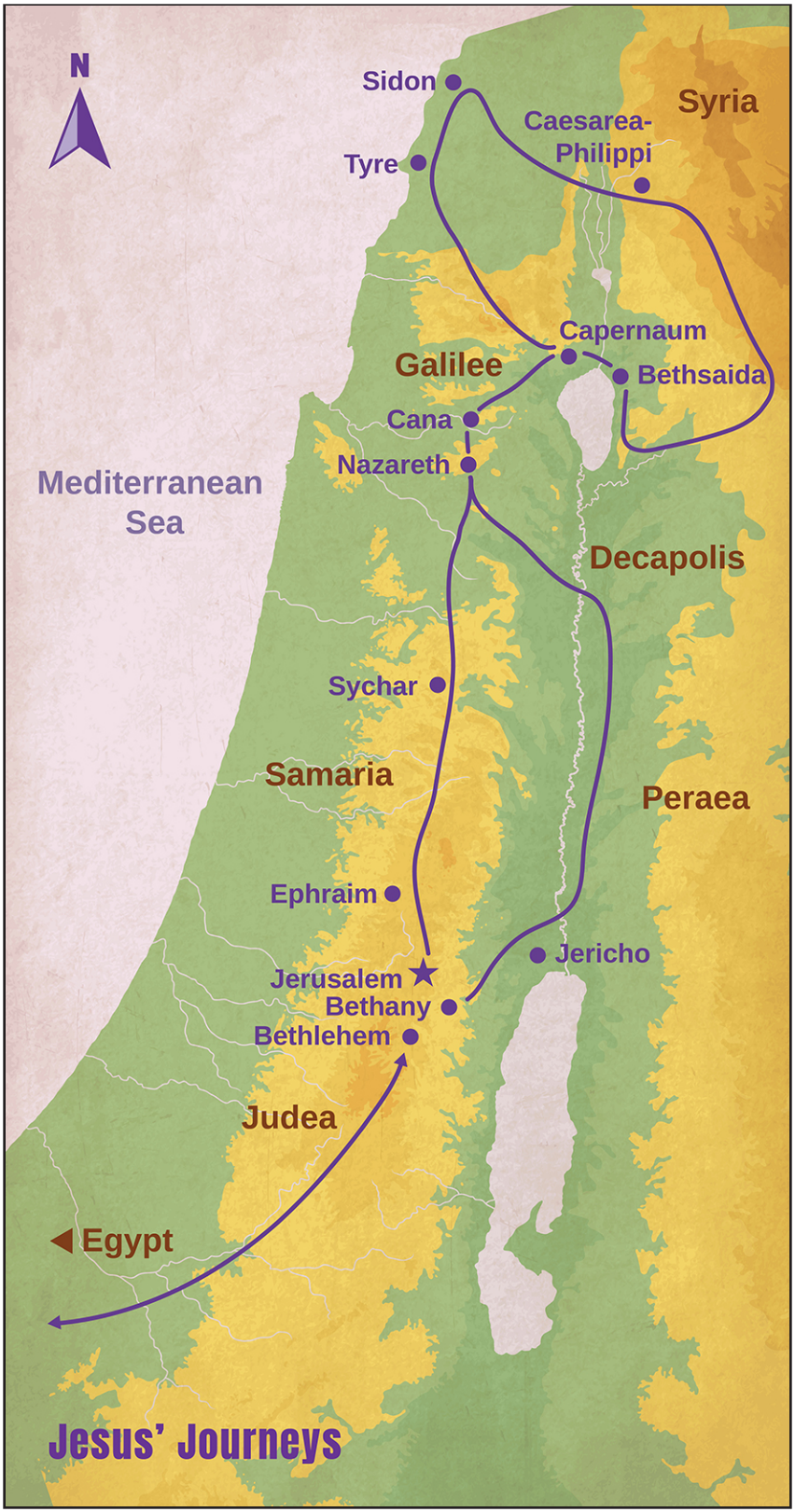

Pwe pil Nain aramas sota kotido, pwe en papa i, a pwen papa ong irail, kida maur i wiliandi me toto. - Markus 10:45

PAULUS ladun Iesus Kristus men, me paeker, en wiala wanporon amen, me katoror ong papa rongamau en Kot, - Men Rom 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

Where?			When?							
			Innocence		Fallen				Glory	
			Eternity Past	4000 BC Creation	Fall to Sin No Law	1500 BC Moses' Law	Advent of Christ 0-33 AD	Church Age Kingdom Age	Great White Throne	New Heaven and Earth
Who?	God	Father	God's Perfect Fellowship John 10:30	God's Perfect Fellowship with Adam in the Garden of Eden No Fall No Death Gen 1:31	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16				God's Perfectly Restored Fellowship with All Mankind in the Holy City No Hades No Dead Rev 20:3	All Restored Acts 3:21
		Son			Pre-Incarnate, John 8:58		Incarnate, John 1:14	Paradise, Luke 23:43		
		Holy Spirit			Everywhere, Psalm 139:7		Indwelling Believers, John 14:17			
	Mankind	Living Mankind	No Creation No people Gen 1:1		Serving the Savior or Satan on Earth, Ephesians 2:1-5					
		Deceased Believing Mankind			Blessed in Paradise, Luke 16:22					
		Deceased Unbelieving Mankind			Punished in Hades until the final judgment, Luke 16:23 and Rev 20:13					
	Angels	Holy Angels			Serving Mankind at God's Command, Hebrews 1:14					
		Imprisoned Angels		No Fall No Unholy Angels Gen 1:31	Imprisoned in Tartarus, 2 Peter 2:4 and Jude 6				Lake of Fire Prepared for the Devil and his Angels Mat 25:41 Rev 20:10	Fallen Angels Forgiven? Col 1:20 Yes? Heb 2:16 No?
		Fugitive Angels			Rebelling Against Christ Accusing Mankind 1 Peter 5:8 and Revelation 12:10			Thalaasa, Rev 20:13		
		First Beast Demon						Lake of Fire Revelation 19:20		
		False Prophet Demon								
		Satan						Abyss Revelation 20:2		

Destiny

Pohnpeian at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

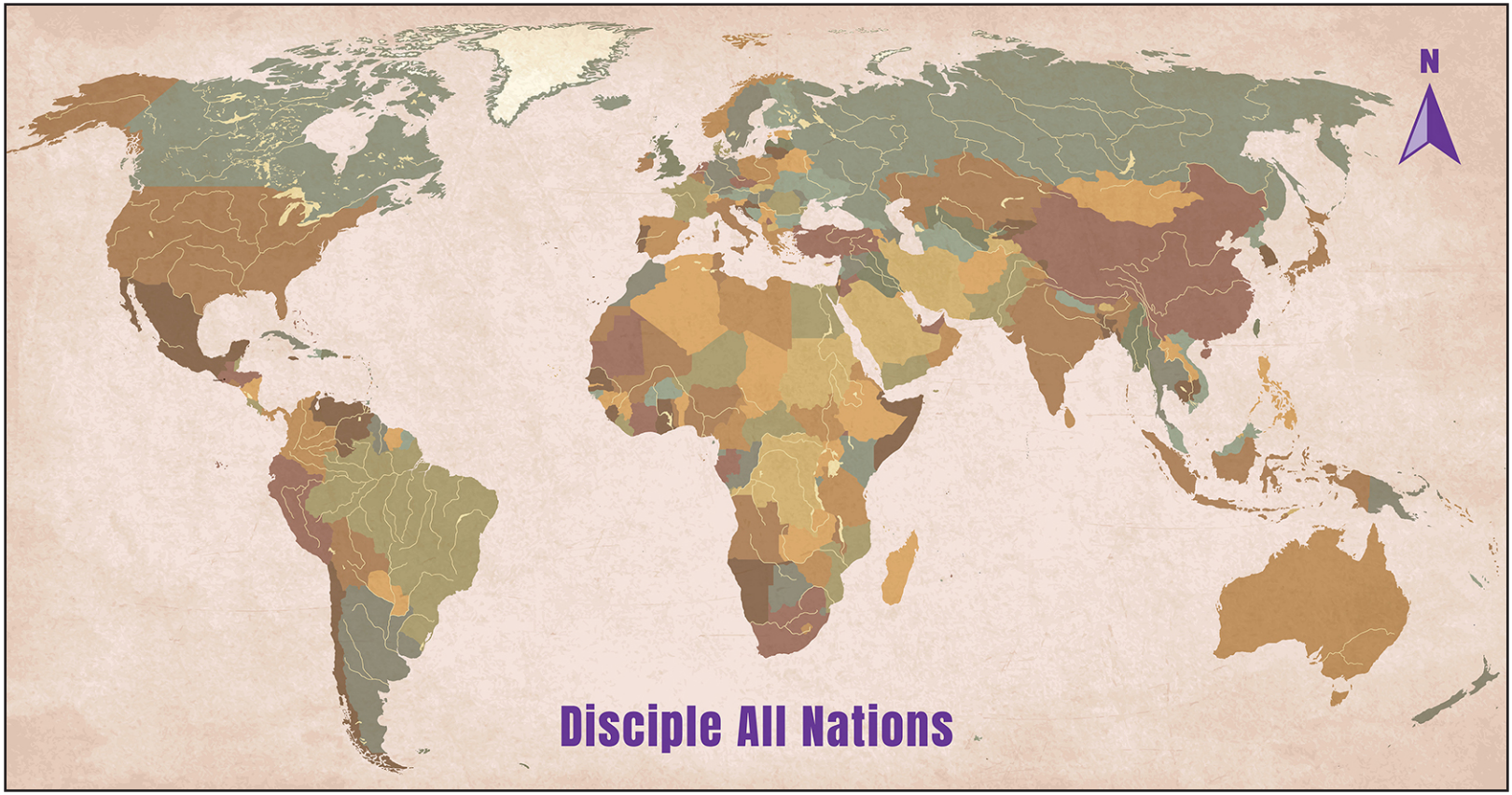

Komail ari kola o padaki ong toun sappa karos o paptais ir ala ni mar en Sam o Na o Ngen saraui. - Matäus 28:19